

**Κοινοποίηση προς την Ε.Ε.
του Τροποποιημένου Σχεδίου Μέτρων αναφορικά με
την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά
Δίκτυα σύμφωνα με το Άρθρο 7 της Οδηγίας
2002/21/ΕΚ**

EETT

Μάιος 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα κοινοποίηση παρουσιάζονται η ανάλυση που διενήργησε η ΕΕΤΤ για την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και οι προτεινόμενες ρυθμιστικές παρεμβάσεις.

Ιστορική Αναδρομή

Η ΕΕΤΤ πραγματοποίησε δημόσια διαβούλευση τον Ιανουάριο του 2002 σχετικά με το επίπεδο ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Η δημόσια διαβούλευση έλαβε υπόψη την *Έβδομη Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την Εφαρμογή (υλοποίηση) του Κανονιστικού Πακέτου των Τηλεπικοινωνιών*, η οποία είχε επισημάνει ότι τα τέλη τερματισμού για κλήσεις από σταθερό σε κινητό στην Ελλάδα ήταν από τα υψηλότερα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκείνο το χρονικό διάστημα. Στην ανωτέρω δημόσια διαβούλευση συμμετείχαν 12 τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι και μία οργάνωση καταναλωτών και ένα από τα κύρια συμπεράσματα ήταν ότι δεν υπάρχει η δυνατότητα να αναπτυχθούν ανταγωνιστικές πιέσεις στα τέλη τερματισμού εξαιτίας κυρίως της αρχής «ο καλών πληρώνει». Όσοι συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση ζήτησαν την παρέμβαση της ΕΕΤΤ για να εμποδίσει τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και να προστατέψει τον καταναλωτή.

Με την Απόφασή της 248/68 της 15ης Μαρτίου 2002, η ΕΕΤΤ έκρινε ότι δύο πάροχοι κινητής (η VODAFONE και η COSMOTE) κατέχουν Σημαντική Ισχύ στην αγορά των δημόσιων δικτύων και δημόσιων υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας (η «αγορά κινητής»).

Η ΕΕΤΤ προέβη στις ενέργειες αυτές βάσει των εξουσιών που της παρέχονται από την *Οδηγία για τη Διασύνδεση*, όπως ενσωματώθηκε στο Ελληνικό δίκαιο με το π.δ.165/99.

Περίπου έξι μήνες αφού ορίστηκαν ως οργανισμοί με Σημαντική Ισχύ στην αγορά κινητής, ζητήθηκε από τη VODAFONE και την COSMOTE να παράσχουν στοιχεία σχετικά με τη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις τους. Μετά την πραγματοποίηση ακροάσεων και την υποβολή σχετικών στοιχείων, η ΕΕΤΤ απεφάνθη (Α.Π. 276/67/14-2-2003) ότι αμφότεροι οι πάροχοι δεν είχαν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους ως οργανισμοί με Σημαντική Ισχύ στην αγορά κινητής και επέβαλε πρόστιμο €300.000 στον καθένα.

Με την Απόφασή της 275/72B της 7^{ης} Φεβρουαρίου 2003, η EETT όρισε ότι ο ΟΤΕ, η Vodafone και η COSMOTE είναι οργανισμοί με Σημαντική Ισχύ στην εθνική αγορά της διασύνδεσης. Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι ο ΟΤΕ κατέχει μερίδιο αγοράς 27.5%,¹ η VODAFONE 28.5% και η COSMOTE 26.1%. Εκτός του μεριδίου αγοράς των παρόχων αυτών, στην Απόφαση της EETT ελήφθησαν υπόψη και άλλοι παράγοντες. Στην Απόφασή της, η EETT όρισε ότι οι οργανισμοί που έχουν οριστεί ως έχοντες Σημαντική Ισχύ στην εθνική αγορά διασύνδεσης θα πρέπει να εκπληρώσουν όλες τις σχετικές υποχρεώσεις που προβλέπονται από την κείμενη Εθνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 97/33/EK, υποχρεούνται:

- να ανταποκρίνονται σε κάθε εύλογο αίτημα πρόσβασης στο δίκτυο, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε σημεία διαφορετικά από τα τερματικά σημεία του δικτύου που προσφέρονται στην πλειοψηφία των τελικών χρηστών.
- να τηρούν την αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης σχετικά με τη διασύνδεση που προσφέρουν σε τρίτους
- να εφαρμόζουν παρόμοιους όρους σε παρόμοιες περιστάσεις στους διασυνδεδεμένους οργανισμούς που παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες
- να εφαρμόζουν τέλη διασύνδεσης που ακολουθούν την αρχή της διαφάνειας και της κοστοστρέφειας
- να αποδεικνύουν ότι οι χρεώσεις προκύπτουν από τα πραγματικά κόστη, συμπεριλαμβανομένου ενός εύλογου ποσοστού απόδοσης της επένδυσης. Η EETT δύναται να απαιτήσει από έναν οργανισμό να αιτιολογήσει πλήρως τα τέλη διασύνδεσης και, όπου κρίνεται κατάλληλο, να ζητά την προσαρμογή των τελών.

Με την Απόφασή της 278/65 της 14^{ης} Μαρτίου 2003, η EETT όρισε την TIM ως έχουσα Σημαντική Ισχύ στην αγορά κινητής, επιβάλλοντας έτσι στην TIM τις ίδιες υποχρεώσεις που είχαν ήδη επιβληθεί στη Vodafone και την COSMOTE.

¹ Ειδικότερα σε σχέση με τον ΟΤΕ, η απόφαση της EETT αναφέρεται στην Υπόθεση COMP/M.2565-PPC/WIND/JV (28/11/2001). Στην Υπόθεση αυτή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, παρά τη λήξη του νομικού μονοπωλίου στον τομέα της σταθερής τηλεφωνίας στην Ελλάδα τον Ιανουάριο του 2001, ο ΟΤΕ κατέχει de facto μονοπωλιακή θέση στην αγορά σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας και δεσπόζουσα θέση στην αγορά μετάδοσης δεδομένων για επιχειρήσεις και στην αγορά πώλησης χωρητικότητας μετάδοσης. Οι συνθήκες από την ημερομηνία έκδοσης της ανωτέρω απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν έχουν αλλάξει ουσιωδώς στην Ελλάδα. Επιπλέον, η αδεσμοποίητη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο (η οποία αποτελεί σημαντικότατο παράγοντα για την ανάπτυξη του ανταγωνισμού στα μέσα πρόσβασης στους τελικούς χρήστες) δεν έχει προσφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Το αντίθετο, η πρόοδος της αδεσμοποίητης πρόσβασης στον τοπικό βρόχο είναι εξαιρετικά περιορισμένη.

Παρόλο που οι εταιρείες Vodafone και Cosmote έχουν υποχρέωση με βάση τις ανωτέρω αποφάσεις να προσφέρουν κοστοστρεφή πρόσβαση στο δίκτυό τους και η εταιρεία TIM πρόσβαση σε εύλογη τιμή, καμία από τις εταιρείες δεν έχει συμμορφωθεί με τις ανωτέρω υποχρεώσεις ούτε έχει προσκομίσει στην ΕΕΤΤ τα απαραίτητα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι τα τέλη τους είναι σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που τους έχουν επιβληθεί. Σημειώνεται επίσης ότι οι ως άνω εταιρείες έχουν ασκήσει αίτηση ακυρώσεως κατά των ανωτέρω Αποφάσεων της ΕΕΤΤ στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Επιπλέον επειδή η αίτηση ακύρωσης μιας πράξης της διοίκησης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν έχει ανασταλτικό χαρακτήρα για την εφαρμογή της διοικητικής πράξης μέχρι την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης, η Cosmote άσκησε και αίτηση αναστολής της σχετικής Απόφασης της ΕΕΤΤ. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ανάλογο αίτημα ακύρωσης χωρίς όμως και αίτηση αναστολής άσκησε και η TIM στην Απόφαση της ΕΕΤΤ που αφορούσε αυτήν.

Πέραν όμως των δικαστικών ενεργειών οι πάροχοι στην πράξη δεν προχώρησαν στην εφαρμογή των Αποφάσεων ως όφειλαν.

Σε εφαρμογή των αρμοδιοτήτων της από το Ν. 2867/2000 «Οργάνωση και λειτουργία των Τηλεπικοινωνιών και άλλες διατάξεις»(ΦΕΚ 273/Α/19-12-2000) και σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/ΕΚ, την Οδηγία 2002/19/ΕΚ, τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 11^{ης} Φεβρουαρίου 2003 για τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση (2003/311/ΕΚ, ΟJ L114/45, 8.5.2003), και τις Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2002/С 165/03, OJ C165/6, 11.7.2002), η ΕΕΤΤ εκκίνησε από το 2003 τις διαδικασίες ορισμού και ανάλυσης των σχετικών αγορών που ανταποκρίνονται στις συνθήκες της εθνικής αγοράς και ιδίως την ανάλυση της σχετικής αγοράς για τον «τερματισμό κλήσεων σε ξεχωριστά δίκτυα κινητών».

Την 1^η Ιουλίου του 2004, η ΕΕΤΤ προέβη σε Κοινοποίηση προς την Ε.Ε. του Σχεδίου Μέτρων της αναφορικά με την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα σύμφωνα με το Άρθρο 7 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ [εφεξής 1^η Κοινοποίηση προς την Ε.Ε.]. Στα

πλαίσια του Άρθρου 7(3) της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ, η Ε.Ε. απέστειλε στην ΕΕΤΤ σχόλια αναφορικά με το ως άνω κοινοποιηθέν Σχέδιο Μέτρων. Η ΕΕΤΤ λαμβάνοντας υπόψη στο μέγιστο βαθμό τις παρατηρήσεις της Ε.Ε. προχώρησε ως όφειλε στις απαραίτητες τροποποιήσεις στο προτεινόμενο Σχέδιο Μέτρων σχετικά με τον Ορισμό, την Ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού και την Επιβολή Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού φωνητικών κλήσεων σε μεμονωμένα κινητά δίκτυα. Ταυτόχρονα, η ΕΕΤΤ προέβη και σε επικαιροποίηση των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν στην ορισμό και την ανάλυση της αγοράς, ενσωματώνοντας κυρίως στο Σχέδιο Μέτρων της τα στοιχεία εκείνα που μεταβλήθηκαν ουσιωδώς.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, η ΕΕΤΤ έθεσε εκ νέου σε εθνική δημόσια διαβούλευση το (τροποποιημένο) Σχέδιο Μέτρων αναφορικά με την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα και αφού έλαβε υπόψη της τα σχόλια των συμμετεχόντων στην ως άνω εθνική δημόσια διαβούλευση, προέβη στις 14 Απριλίου του 2005 σε Κοινοποίηση στην Ε.Ε. του Τροποποιημένου Σχεδίου Μέτρων της αναφορικά την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων [εφεξής 2^η Κοινοποίηση προς την Ε.Ε.]

Στην απάντησή που απέστειλε στην ΕΕΤΤ στις 13-6-2005, η Ε.Ε. έκανε δεκτό το Τροποποιημένο Σχέδιο Μέτρων της ΕΕΤΤ αναφορικά με την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα. Επεσήμανε ωστόσο στην ΕΕΤΤ, ότι το Σχέδιο Μέτρων αναφορικά με την ως άνω σχετική αγορά θα πρέπει να κοινοποιηθεί εκ νέου στην Ε.Ε. σε περίπτωση που υπάρξουν διαφοροποιήσεις αναφορικά με τα δεδομένα και τη δομή της αγοράς συνεπεία των καθυστερήσεων της μεταφοράς του νέου κανονιστικού πλαισίου στο εθνικό δίκαιο.

Στο τέλος του 2005 επήλθε όντως μια σημαντική διαφοροποίηση στα δεδομένα της ως άνω αγοράς καθότι η εταιρεία Q-TELECOM εξαγοράσθηκε από θυγατρική εταιρείας της TIM. Επισημαίνεται επίσης ότι στις 3 Φεβρουαρίου 2006 ετέθη σε ισχύ ο νέος Ελληνικός Νόμος για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες, ήτοι ο Νόμος 3431/2006 'Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Άλλες Διατάξεις' [ΦΕΚ 13/03.02.2006] ο οποίος και μεταφέρει στην Ελληνική Νομοθεσία τη δέσμη Οδηγιών της ΕΕ του 2002 και βάσει του οποίου η ΕΕΤΤ πραγματοποιεί εφεξής τις διαδικασίες ορισμού και ανάλυσης αγορών.

Στα πλαίσια των ως άνω και σύμφωνα με τα οριζόμενα στην από 13-6-2005 επιστολή/απάντηση της Ε.Ε. σχετικά με το Σχέδιο Μέτρων για την Αγορά Τερματισμού

Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα, η ΕΕΤΤ προβαίνει δια της παρούσας άμεσα σε εκ νέου ενημέρωση του Σχεδίου Μέτρων της αναφορικά με την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα και επικαιροποιεί τα στοιχεία που αφορούν τον ορισμό και ανάλυση της ως άνω σχετικής αγοράς.

Το παρόν τροποποιημένο Σχέδιο Μέτρων για την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα κοινοποιείται σύμφωνα με το Άρθρο 7 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ στην ΕΕ και τίθεται παράλληλα σε εθνική δημόσια διαβούλευση, η οποία θα διαρκέσει από 5/5/2006 έως και 5/6/2006.

Περιεχόμενα της παρούσας κοινοποίησης

- *Κεφάλαιο 1:* Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μελέτη της ΕΕΤΤ αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Το κείμενο αυτό αποτέλεσε και το πρώτο κεφάλαιο της Δημόσιας Διαβούλευσης αναφορικά με τον ορισμό και την ανάλυση αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, που διεξήχθη από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) μεταξύ 3 Σεπτεμβρίου και 3 Οκτωβρίου 2003.
- *Κεφάλαιο 2:* Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μελέτη της ΕΕΤΤ αναφορικά με την ανάλυση αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Το κείμενο αυτό αποτέλεσε το δεύτερο κεφάλαιο της Δημόσιας Διαβούλευσης αναφορικά με τον ορισμό και την ανάλυση αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, που διεξήχθη από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) μεταξύ 3 Σεπτεμβρίου και 3 Οκτωβρίου 2003.
- *Κεφάλαιο 3:* Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα κυριότερα σημεία των παρατηρήσεων / σχολίων των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση αναφορικά με τον ορισμό και την ανάλυση αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και οι απαντήσεις της ΕΕΤΤ επ' αυτών.
- *Κεφάλαιο 4:* Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μελέτη της ΕΕΤΤ αναφορικά με τη φύση της αποτυχίας της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Το κείμενο αυτό αποτέλεσε και το πρώτο κεφάλαιο της Δημόσιας Διαβούλευσης αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, που διεξήχθη από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) μεταξύ 11 Φεβρουαρίου και 18 Μαρτίου του 2004.
- *Κεφάλαιο 5:* Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μελέτη της ΕΕΤΤ αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Το κείμενο αυτό αποτέλεσε το δεύτερο κεφάλαιο της Δημόσιας Διαβούλευσης αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, που διεξήχθη από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) μεταξύ 11 Φεβρουαρίου και 18 Μαρτίου του 2004.

- *Κεφάλαιο 6:* Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι απαντήσεις της EETT στα κυριότερα σημεία των παρατηρήσεων / σχολίων των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην αγορά τερματισμού κλήσεων. .
- *Κεφάλαιο 7:* Στο έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζεται το Σχέδιο Απόφασης το οποίο προτίθεται να υιοθετήσει η EETT σχετικά με τον Ορισμό , την Ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού και την Επιβολή Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού φωνητικών κλήσεων σε μεμονωμένα κινητά δίκτυα.
- *Κεφάλαιο 8:* Στο όγδοο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι βασικές αρχές του μοντέλου μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους (MEK – «LRIC») βάσει του οποίου θα προσδιορισθούν οι κοστοστρεφείς τιμές αναφορικά με τα τέλη τερματισμού κλήσεων.
- *Παράρτημα Α:* Στο παράρτημα Α παρουσιάζεται η εξέλιξη των τελών τερματισμού στα κινητά δίκτυα.
- *Παράρτημα Β:* Στο παράρτημα Β παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην αγορά αυτή.
- *Παράρτημα Γ:* Στο παράρτημα Γ παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα.
- *Παράρτημα Δ:* Στο παράρτημα Δ παρουσιάζεται ο υπολογισμός της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου (externality surcharge).
- *Παράρτημα Ε:* Στο παράρτημα Ε παρουσιάζονται οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση της δεύτερης κοινοποίησης που διεξήχθη από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (EETT) μεταξύ 15 Δεκεμβρίου 2004 και 15 Φεβρουαρίου 2005, καθώς και οι απαντήσεις της EETT στα κυριότερα σημεία των παρατηρήσεων / σχολίων των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση.

Σημειώνεται ότι στο τέλος κάθε κεφαλαίου παρουσιάζονται τα στοιχεία του αντίστοιχου κεφαλαίου που μεταβλήθηκαν ουσιωδώς από την πρώτη και δεύτερη κοινοποίηση μέχρι σήμερα. Ειδικότερα για το Κεφάλαιο 7 το οποίο παρουσιάζει το προτεινόμενο Σχέδιο Απόφασης, οι αλλαγές δεν παρουσιάζονται στο τέλος του κεφαλαίου αλλά έχουν ενσωματωθεί στο κείμενο τροποποιώντας κατάλληλα ορισμένα σημεία σύμφωνα με τα σχόλια της Ε.Ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1. Ορισμός αγορών	14
1.1 Εισαγωγή	14
1.2 Γενικά χαρακτηριστικά των υπηρεσιών	15
1.3 Σχετική αγορά προϊόντων	15
1.3.1 Νομικό test	15
1.3.2 Υποκατάσταση Προσφοράς	18
1.3.3 Υποκατάσταση ζήτησης	20
1.4 Ορισμός Γεωγραφικής Αγοράς	25
1.5 Συμπεράσματα	27
1.6 Ερωτήσεις	28
1.7 Ενημέρωση της ανάλυσης για τον ορισμό αγοράς με καινούρια στοιχεία που προέκυψαν στο χρονικό διάστημα από την πρώτη κοινοποίηση μέχρι σήμερα	29
1.8 Ενημέρωση της ανάλυσης για τον ορισμό αγοράς με καινούρια στοιχεία που προέκυψαν στο χρονικό διάστημα από την δεύτερη κοινοποίηση μέχρι σήμερα	29
Κεφάλαιο 2. Ανάλυση Αγοράς	32
2.1. Εισαγωγή	32
2.2. Δυνητικός ανταγωνισμός	33
2.3. Αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη	35
2.4. Ενδείξεις της συμπεριφοράς των παρόχων	39
2.4.1. Ιστορική τάση των τελών τερματισμού	41
2.4.2. Υπερβολική τιμολόγηση (excessive pricing)	43
2.4.3. Πραγματικές χρεώσεις	44
2.4.4. Διεθνές benchmark	46
2.4.5. Διακριτική τιμολόγηση (discriminatory pricing)	48
2.4.6. Συμπίεση τιμών (price squeeze)	48
2.4.7. Υπερβολική κερδοφορία	49
2.5. Συμπεράσματα	50
2.6. Ερωτήσεις	50
2.7. Παρουσίαση νέων στοιχείων αγοράς μέχρι και το β' εξάμηνο του 2005	51
2.8. Αναθεώρηση της μελέτης της EETT αναφορικά με την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα	53

Κεφάλαιο 3. Απαντήσεις της ΕΕΤΤ στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά 55

3.1. Εισαγωγή	55
3.2. Ορισμός Αγοράς	56
3.2.1. Παρατηρήσεις αναφορικά με το σημείο εκκίνησης	56
3.2.2. Παρατηρήσεις αναφορικά με τη μεθοδολογία	56
3.2.3. Παρατηρήσεις αναφορικά με την εναλλαξιμότητα της ζήτησης	59
3.2.4. Παρατηρήσεις αναφορικά με την ενημέρωση των χρηστών	62
3.2.5. Παρατηρήσεις αναφορικά με την εναλλαξιμότητα της προσφοράς	64
3.3. Ανάλυση Αγοράς	65
3.3.1. Παρατηρήσεις αναφορικά με Σ.Ι.Α.	65

Κεφάλαιο 4. Φύση της αποτυχίας της αγοράς (market failure) 68

4.1. Εισαγωγή	68
4.2. Φύση της αποτυχίας της αγοράς (market failure)	69
4.3. Βάσεις για ex ante ρύθμιση	70
4.3.1. Εμπόδια εισόδου	70
4.3.2. Δυναμικές πλευρές	71
4.3.3. Σχετική αποτελεσματικότητα του δικαίου του ανταγωνισμού	71
4.4. Αρνητικές συνέπειες των υψηλών τελών τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα	72
4.5. Οικονομικές αποδοτικότητες στον τομέα κινητής τηλεφωνίας – η ευρύτερη διάσταση	74
4.5.1. Ανταγωνιστικές πιέσεις στο επίπεδο λιανικής	74
4.5.2. Το επιχείρημα «διανομής / κατανομής»	75
4.5.3. Ευημερία καταναλωτών (κοινωνικό όφελος)	75
4.5.4. Αρνητική επίδραση στην ανάπτυξη της 3ης Γενιάς	76
4.6. Συμπεράσματα	77

Κεφάλαιο 5. Υποχρεώσεις 78

5.1. Εισαγωγή	78
5.2. Κανονιστικές υποχρεώσεις – Γενικές Αρχές	78
5.2.1. Πεδίο υποχρεώσεων	78
5.2.2. Αναλογικότητα των ρυθμίσεων	81
5.2.3. Επίδραση των κανόνων του ανταγωνισμού	81
5.3. Προτεινόμενες κανονιστικές υποχρεώσεις για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα	83

5.3.1. Η βασική φύση της αποτυχίας της αγοράς	83
5.3.2. Αναζήτηση της καλύτερης δυνατής λύσης	85
5.3.3. Επιλογή υποχρεώσεων	87
Απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης	89
Κοστοστρεφής τιμολόγηση	90
5.3.4. Διάρθρωση και χρόνος επιβολής των υποχρεώσεων	91
Κοστοστρέφεια: μεσοπρόθεσμη υποχρέωση	91
Μη διακριτική Μεταχείριση: μια ενδιάμεση κανονιστική υποχρέωση	97
5.3.5. Οι επιπτώσεις των κανονιστικών υποχρεώσεων	98
Δίκτυα κινητής	98
Πελάτες κινητής	98
Τα σταθερά δίκτυα και οι πελάτες	98
5.4. Ερωτήσεις	99
5.5. Επανεξέταση των προτεινόμενων Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων μεταξύ πρώτης και δεύτερης κοινοποίησης	99
5.6. Επανεξέταση των Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων που προτάθηκαν με την δεύτερη κοινοποίηση	101
Κεφάλαιο 6. Απαντήσεις της ΕΕΤΤ στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων αναφορικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα.	105
6.1. Εισαγωγή	105
6.2. Παρατηρήσεις αναφορικά με την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων	106
Κεφάλαιο 7. Σχέδιο Απόφασης ΕΕΤΤ	121
7.1. Εισαγωγή	121
7.2. Ορισμός Αγοράς	122
7.3. Πάροχοι με Σημαντική Ισχύ στην αγορά	122
7.4. Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις	122
7.4.1. Υποχρέωση παροχής πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου	123
7.4.2. Υποχρέωση Διαφάνειας	124
7.4.3. Υποχρέωση Αμεροληψίας (μη διακριτικής μεταχείρισης)	127
7.4.4. Υποχρέωση Δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς Διασύνδεσης	128
7.4.5. Υποχρεώσεις ελέγχου τιμών	131
Κεφάλαιο 8. Βασικές Αρχές του μοντέλου LRIC	138

8.1. Εισαγωγή	138
8.2. Βασικές Αρχές	138
8.2.1. Κλίμακα της εταιρίας / υποθετική κλίμακα	138
8.2.2. Αντιμετώπιση του UMTS/ 3G	139
8.2.3. Μη δικτυακά κόστη	141
8.2.4. Τιμές Ramsey	143
8.2.5. Εξωτερικές Οικονομίες Δικτύου	144
8.3. Αρχές του μοντέλου	144
8.3.1. Bottom-up μοντέλο ΜΕΚ	144
8.3.2. Οδηγοί κόστους και επαυξήσεις	145
8.3.3. Αντικατοπτρισμός των χαρακτηριστικών της χώρας και του παρόχου	148
8.3.4. Επιχειρησιακό μοντέλο του δικτύου	149
8.3.5. «Scorched-node»	151
8.3.6. Υπολογισμοί σειράς συνολικού χρόνου	151
8.3.7. Οικονομική απόσβεση	152
8.3.8. Επαυξήσεις και mark-up για κοινό κόστος	153
8.3.9. Καθορισμός του κοινού κόστους δικτύου	154
8.3.10. Κοστολόγηση υπηρεσιών	155
8.3.11. WACC	155
8.4. Προσαρμογή και εφαρμογή του μοντέλου	156
8.5. Διαδικασία μέτρησης και εξακρίβωσης	157
8.5.1. Διαδικασία	157
Παράρτημα Α: Εξέλιξη τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα	159
Τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό (σε eurocents)	159
Τέλη τερματισμού για άλλους ΠΔΚ	160

Κεφάλαιο 1. Ορισμός αγορών

1.1 Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει την ανάλυση της ΕΕΤΤ αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Το παρόν κεφάλαιο είχε αποτελέσει και το πρώτο κεφάλαιο της Δημόσιας Διαβούλευσης που διεξήγαγε η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) «αναφορικά με τον ορισμό και την ανάλυση αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα», μεταξύ 3 Σεπτεμβρίου και 3 Οκτωβρίου 2003.

Σε εφαρμογή των αρμοδιοτήτων της από το Ν. 2867/2000 «Οργάνωση και λειτουργία των Τηλεπικοινωνιών και άλλες διατάξεις», ιδίως δε το άρθρο 3 παρ. 14 αυτού (ΦΕΚ 273/Α/19-12-2000), η ΕΕΤΤ προχωρεί στη διαδικασία ορισμού των σχετικών αγορών που ανταποκρίνονται στις συνθήκες της εθνικής αγοράς και ιδίως την ανάλυση της σχετικής αγοράς για τον «τερματισμό κλήσεων σε ξεχωριστά δίκτυα κινητών» και στην ανάλυση της αποτελεσματικής ανταγωνιστικότητας στη σχετική αυτή αγορά, σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7^{ης} Μαρτίου 2002 σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Οδηγία Πλαίσιο), ιδίως δε τα άρθρα 7, 14, 15 και 16 αυτής, την Οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7^{ης} Μαρτίου 2002 σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (Οδηγία για την Πρόσβαση), ιδίως δε τα άρθρα 7, 15, 16 αυτής, τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 11^{ης} Φεβρουαρίου 2003 για τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των

προτέρων ρύθμιση σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2003/311/ΕΚ, ΟJ L114/45, 8.5.2003), και τις Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2002/С 165/03, ΟJ C165/6, 11.7.2002).

1.2 Γενικά χαρακτηριστικά των υπηρεσιών

Οι υπηρεσίες υπό εξέταση στην παρούσα έρευνα είναι αυτές που αφορούν στον τερματισμό φωνητικών κλήσεων σε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας 2^{ης} Γενιάς. Όταν πραγματοποιείται μια κλήση σε κινητό τηλέφωνο, ανεξαρτήτως της ταυτότητας του δικτύου από το οποίο εκκινεί η κλήση (δηλαδή, σταθερό ή άλλο κινητό), η κλήση περνά από τον πάροχο που εκκινεί την κλήση στον πάροχο που την τερματίζει (πιθανώς μέσω διαβίβασης από έναν τρίτο πάροχο). Ο τερματισμός κλήσεων σε κινητά στην Ελλάδα πραγματοποιείται και χρεώνεται σε επίπεδο χονδρικής από τον πάροχο του δικτύου κινητής του καλούμενου στο δίκτυο από το οποίο εκκινεί η κλήση. Το τέλος τερματισμού πληρώνεται από τον πάροχο που εκκινεί την κλήση και μεταφέρεται στον καλούντα (σε διαφορετικό βαθμό κάθε φορά που εξαρτάται από τις ειδικές συνθήκες της αγοράς) στην τιμή λιανικής την οποία ο καλών πληρώνει για την κλήση.

1.3 Σχετική αγορά προϊόντων

1.3.1 Νομικό test

Ο προσδιορισμός μιας σχετικής αγοράς προϊόντων λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις αρχές που έχουν τεθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) και το Πρωτοδικείο. Σύμφωνα με το ΔΕΚ, μια σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που είναι επαρκώς εναλλάξιμα ή υποκατάστατα, όχι μόνο αναφορικά με τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά τους, βάσει των οποίων είναι ιδιαίτερα κατάλληλα για την ικανοποίηση των διαρκών αναγκών των καταναλωτών, τις τιμές τους ή

την επιδιωκόμενη χρήση τους, αλλά και τις συνθήκες του ανταγωνισμού όπως και την ύπαρξη της προσφοράς και της ζήτησης στην εν λόγω αγορά.²

Κατά τον καθορισμό της σχετικής αγοράς για τερματισμό φωνητικών κλήσεων, η ΕΕΤΤ ακολούθησε τους όρους και τη μεθοδολογία των *Κατευθυντήριων Γραμμών* της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ) (επιπλέον του ότι έλαβε υπόψη τις υπηρεσίες των οποίων οι στόχοι, τα χαρακτηριστικά, οι τιμές και η επιδιωκόμενη χρήση τις καταστούν επαρκώς εναλλάξιμες) προκειμένου να εξετάσει τις υφιστάμενες συνθήκες υποκατάστασης ζήτησης και προσφοράς. Μια συγκεκριμένη υπηρεσία ή μια σειρά υπηρεσιών συνιστά μια χωριστή σχετική αγορά προϊόντων εάν ένας υποθετικός μονοπωλιακός πάροχος μπορούσε να επιβάλει μια μικρή αλλά σημαντική,³ μη μεταβατική αύξηση τιμών που υπερβαίνουν το ανταγωνιστικό επίπεδο χωρίς να μειώνονται οι πωλήσεις σε βαθμό που η αύξηση αυτή των τιμών να αποβαίνει επιζήμια (το ‘SSNIP test’). Η εφαρμογή του SSNIP test αποσκοπεί στο να επιτρέψει στην ΕΕΤΤ να καθορίσει τις υπηρεσίες, οι οποίες δύνανται να υποκαταστήσουν τον τερματισμό κλήσεων σε παρόχους δικτύων κινητής τηλεφωνίας (ΠΔΚ).

Ένα χρήσιμο εργαλείο ανάλυσης ή υποκατάστατο του SSNIP test για τον ορισμό αγοράς είναι το λεγόμενο «critical loss analysis test». Βάσει του test αυτού, εάν μια επιχείρηση αυξήσει τις τιμές κατά 5% άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου (που ορίζεται με τα γράμματα ‘pc’ στο Σχήμα 1.1), θα έχει δύο συνέπειες στην κερδοφορία της

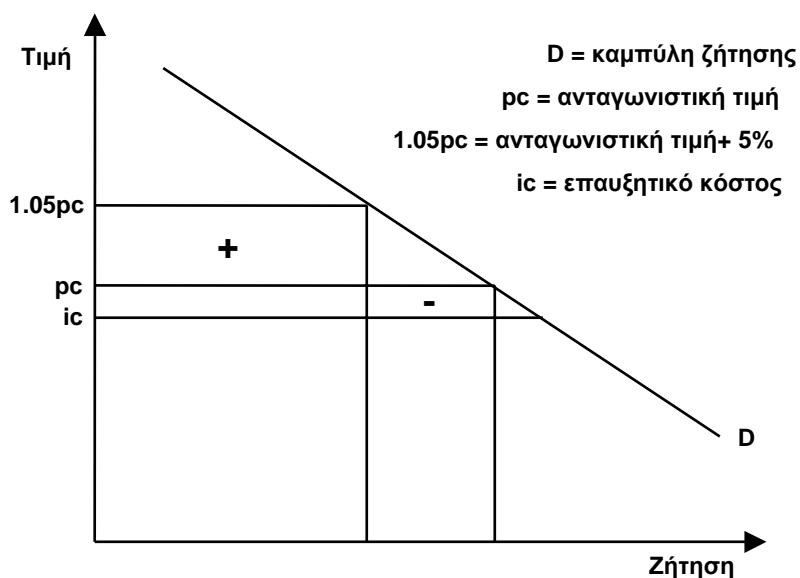
- θα δημιουργήσει μεγαλύτερο περιθώριο στις πωλήσεις που εξακολουθεί να διατηρεί (η επιφάνεια που σημειώνεται ‘+’ στο Σχήμα 1.1)
- θα απωλέσει οποιοδήποτε κέρδος αποκόμιζε προηγουμένως από τις πωλήσεις που έχασε (η επιφάνεια που σημειώνεται ‘-’ στο Σχήμα 1.1).

Τα κέρδη θα αυξηθούν (υποθέτοντας ότι το προϊόν που φαίνεται στο Σχήμα 1.1 αποτελεί αγορά όπως ορίζεται βάσει του SSNIP test) μόνο εάν η επιφάνεια ‘+’ είναι μεγαλύτερη της επιφάνειας ‘-’.

² *United Brands v. Commission* [1978] ECR 207, παράγραφοι 12, 22 και 29.

³ Συνήθως υπολογίζεται στο 5% ή ακόμα και στο 10%, ανάλογα με το προϊόν και τις συγκεκριμένες συνθήκες της αγοράς.

Σχήμα 1.1:
SSNIP test

Το σχετικό μέγεθος των δύο επιφανειών εξαρτάται από:

- Την κλίση της καμπύλης 'D'
- Το επίπεδο συνεισφοράς στα πάγια και κοινά κόστη (common costs) που υπάρχει στην ανταγωνιστική τιμή.

Η ανάλυση του κόστους των κινητών, όπως διενεργήθηκε από την ΕΕΤΤ, υποδηλώνει ότι το μερίδιο του κοινού κόστους ως ποσοστό του συνολικού κόστους δικτύου (ή, ακριβέστερα, η διαφορά μεταξύ του μέσου συνολικού κόστους τερματισμού και του επαυξητικού κόστους, εκφραζόμενη ως ποσοστό του συνολικού κόστους δικτύου) είναι της τάξεως του 10%. Στη συνέχεια αποτελεί πλέον ζήτημα απλού μαθηματικού υπολογισμού το να υπολογισθεί το επίπεδο πτώσης της ζήτησης για το εν λόγω προϊόν, ως αποτέλεσμα της αύξησης του 5% στην τιμή του, η οποία θα ήταν επαρκώς μεγάλη ώστε να καταστήσει την αύξηση αυτή ζημιογόνα και, συνεπώς, να αποκλείσει τη δυνατότητα να αποτελεί το προϊόν αυτό

ξεχωριστή αγορά, σύμφωνα με το SSNIP test. Στην περίπτωση αυτή, θα απαιτούνταν μείωση της ζήτησης κατά 33% προκειμένου να καταστεί ζημιολόγος η αύξηση.⁴

Επομένως, ένας εναλλακτικός τρόπος διαμόρφωσης του SSNIP test υπό τις περιστάσεις αυτές είναι να εξετάζεται κατά πόσον η ζήτηση για τερματισμό σε κινητά δίκτυα θα μειωνόταν κατά 33% ή περισσότερο ως αποτέλεσμα της αύξησης των τιμών κατά 5%. Εάν η απάντηση είναι αρνητική, η αύξηση θα είναι επικερδής και ο τερματισμός σε κινητά θα ορίζεται ως αγορά ανά πάροχο.⁵

Η προσέγγιση αυτή παρέχει μια ένδειξη του επιπέδου της υποκατάστασης ζήτησης, η οποία θα ήταν επαρκής για να εμποδίσει το να καταστεί χωριστή αγορά ο τερματισμός κάθε παρόχου κινητής. Εντούτοις, πρώτον είναι απαραίτητο να ληφθεί υπόψη το ζήτημα της υποκατάστασης προσφοράς. Εάν τα τέλη τερματισμού σε κινητά δίκτυα υπερβαίνουν το ανταγωνιστικό επίπεδο, είναι απαραίτητο να καθορισθεί εάν υπάρχουν άλλες επιχειρήσεις που δύνανται να ανταποκριθούν με το να αυξήσουν την προσφορά.

1.3.2 Υποκατάσταση Προσφοράς

Υποκατάσταση προσφοράς θεωρείται ότι υφίσταται όταν, ανταποκρινόμενοι σε μια αύξηση της τιμής ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, οι προμηθευτές άλλων προϊόντων ή υπηρεσιών προβαίνουν στην παροχή του προϊόντος του οποίου η τιμή έχει αυξηθεί εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος (καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο ζημιολόγο την αύξηση της τιμής). Θα πρέπει, επομένως, να εξεταστεί κατά πόσον υπάρχουν τρόποι για να υπάρξει υποκατάσταση προσφοράς (δηλαδή τρόποι με τους οποίους μία κλήση θα μπορούσε να τερματιστεί σε άλλο δίκτυο από εκείνο του ΠΔΚ του οποίου ο καλούμενος είναι συνδρομητής για υπηρεσίες πρόσβασης και συλλογής). Η ΕΕΤΤ εξέτασε κατά πόσον κάποιος ανταγωνιστής πάροχος θα μπορούσε πράγματι να προκύψει, δηλαδή να εμφανισθεί στο προσκήνιο (από μόνη της η υποθετική υποκατάσταση προσφοράς δεν επαρκεί).

⁴ Εάν το μερίδιο του κοινού κόστους του δικτύου στον τερματισμό κλήσεων σε κινητά ήταν 15%, η αντίστοιχη κρίσιμη ζημία (critical loss) θα ήταν 25%.

⁵ Αυτό υπολογίζεται ως εξής: εάν το αρχικό επίπεδο ζήτησης είναι 100, το επιπλέον κέρδος που προκύπτει από τη μείωση της ζήτησης κατά X είναι $0,05(100-X)$. Η απώλεια συνεισφοράς είναι $0,1 \times X$. Εάν το X είναι λιγότερο από 33, προκύπτουν κέρδη.

Η υποκατάσταση προσφοράς σε επίπεδο χονδρικής θα μπορούσε να προέλθει πιο εύκολα από άλλους ΠΔΚ. Εντούτοις, αυτό θα προϋπέθετε ότι οι συσκευές κινητών θα μπορούσαν να μεταφέρονται μεταξύ των δικτύων για τον τερματισμό. Παρά το γεγονός ότι οι συσκευές GSM μπορούν να (και πράγματι) κάνουν περιαγωγή ανάμεσα στα δίκτυα, η ΕΕΤΤ αντιλαμβάνεται ότι επί του παρόντος δεν είναι εφικτό για το δίκτυο που εκκινεί μια κλήση να επιλέγει το δίκτυο στο οποίο θα τερματιστεί αυτή η κλήση. Ορισμένες τεχνικές δυσκολίες με αυτήν την πιθανή μορφή υποκατάστασης θα μπορούσαν να ξεπεραστούν μέσω της δρομολόγησης των κλήσεων σε έναν εικονικό φορέα (virtual entity) ο οποίος θα παρέχει τερματισμό στους πελάτες του, επιλέγοντας το δίκτυο κινητής στο οποίο θα τερματίζει τις κλήσεις αυτές. Μια τέτοια τεχνική λύση απαιτεί αυτός ο εικονικός φορέας να έχει τη δυνατότητα να ελέγχει ανά πάσα στιγμή το δίκτυο στο οποίο είναι συνδεδεμένοι οι πελάτες του και να δύναται να επικοινωνήσει με τις κάρτες SIM των πελατών του (προκειμένου να αλλάξει δίκτυα). Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι επί του παρόντος, υπάρχουν σημαντικά προβλήματα σηματοδοσίας που καθιστούν την παροχή της ανωτέρω λύσης αδύνατη.

Οι νεοεισερχόμενοι πάροχοι σταθερής τηλεφωνίας στην Ελλάδα προφανώς εξακολουθούν να εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες για ‘tromboning’ ούτως ώστε να αναδρομολογούν την κίνηση για να εκμεταλλευτούν τα ευνοϊκότερα διεθνή συμφωνηθέντα τέλη. Εντούτοις, το κόστος και η ποιοτική αποτελεσματικότητα της δυνατότητας αυτής περιορίζεται όλο και περισσότερο και αναμένεται να εξαφανιστεί με την πάροδο του χρόνου (όπως έχει ήδη συμβεί σε άλλα Κράτη Μέλη της ΕΕ).

Παρά το γεγονός ότι είναι σαφές ότι δύναται να λάβουν χώρα σημαντικές τεχνολογικές εξελίξεις (συμπεριλαμβανομένων του VoIP και των στιγμιαίων μηνυμάτων [instant messages]), ορισμένες εκ των οποίων μπορεί να μην απαιτούν την καταβολή τέλους τερματισμού (υπό την παρούσα μορφή), η ανάπτυξή τους στην Ελλάδα σε αυτό το στάδιο είναι υπερβολικά υποθετική και η εμπορική τους επίδραση είναι σχετικά αβέβαιη. Επιπλέον,

δεν μπορεί κάποιος να ισχυρισθεί, ούτε καν με σχετική βεβαιότητα, ότι θα προέκυπταν χαμηλότερα τέλη τερματισμού.⁶

Η ΕΕΤΤ δεν θεωρεί ότι υπάρχουν πάροχοι οι οποίοι επί του παρόντος δεν παρέχουν κλήσεις σε κινητά και οι οποίοι θα μπορούσαν να παράσχουν υποκατάσταση προσφοράς στο επίπεδο λιανικής. Επιπλέον, δε διαφαίνεται ότι οποιοσδήποτε τέτοιος πάροχος δεν θα ήταν εξαρτημένος από το δίκτυο του ΠΔΚ με τον οποίο είναι συνδεδεμένος ο καλούμενος για τον τερματισμό των κλήσεων.

1.3.3 Υποκατάσταση ζήτησης

Η εκτίμηση των δυνατοτήτων υποκατάστασης ζήτησης απαιτεί την εξέταση του βαθμού στον οποίο οι καταναλωτές των εν λόγω υπηρεσιών τις θεωρούν εναλλάξιμες ή υποκατάστατες. Ο ανταγωνισμός μεταξύ υποκατάστατων προϊόντων συνήθως έχει πολλές πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της τιμής, της ποιότητας, της υπηρεσίας και της καινοτομίας/νεωτερισμού.

Προκειμένου να αντιδράσει στο υψηλό τέλος τερματισμού ενός κινητού παρόχου μέσω της υποκατάστασης, ο καταναλωτής θα πρέπει να έχει πρόσβαση σε μια εξίσου λειτουργική εναλλακτική υπηρεσία η οποία δε χρησιμοποιεί τον τερματισμό αυτό. Προκειμένου ο καταναλωτής να έχει κίνητρο να αναζητήσει μια τέτοια εναλλακτική λύση, είναι ουσιαστικά απαραίτητο:

- το υψηλότερο τέλος να αντανakλάται στη λιανική τιμή που επιβάλλεται στον καταναλωτή
- ο καταναλωτής να γνωρίζει τη λιανική τιμή.

6

Το VoIP, ή φωνή μέσω πρωτοκόλλου Internet, έχει τη δυνατότητα να τροποποιήσει τις υπάρχουσες πρακτικές τιμολόγησης για τον τερματισμό κλήσεων διότι, μετατρέποντας τις φωνητικές κλήσεις σε ροή δεδομένων (data streams), έχει τη δυνατότητα να μετατρέπει τα σήματα αυτά με τρόπο που σημαίνει ότι θα μπορούσαν: (i) να αναγνωρίζονται ως κίνηση που εκκινεί, αντί για κίνηση που τερματίζει, και (ii) να υπόκεινται σε διαφορετικό καθεστώς χρέωσης βάσει της χρήσης χωρητικότητας αντί για τη διάρκεια της κλήσης. Εντούτοις, ο χρόνος και ο βαθμός της πιθανής έναρξης χρησιμοποίησης του VoIP δεν μπορούν να συγκεκριμενοποιηθούν, ενώ δεν είναι απόλυτα σαφές πώς μπορούν/πρόκειται να εξελιχθούν οι πρακτικές τιμολόγησης. Τα στιγμιαία μηνύματα (IM) είναι μια πιο εξελιγμένη μορφή των υφιστάμενων σύντομων μηνυμάτων (SMS), αν και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά κύριο λόγο σε σύστημα GPRS. Το αποτέλεσμά τους θα είναι πιθανόν να δημιουργήσει κάποια μορφή ανταγωνιστικής πίεσης στις φωνητικές κλήσεις, αν και δεν είναι σαφές σε αυτό το στάδιο της εξέλιξής τους κατά πόσον η επίπτωσή τους στον ορισμό αγοράς θα είναι οριακή ή όχι, όπως συμβαίνει επί του παρόντος με τα SMS.

Ο πρώτος όρος απαιτεί είτε να επιβάλλεται με ρύθμιση να αντανακλώνται τα τέλη τερματισμού σε κινητά στις λιανικές τιμές των κλήσεων σε κινητά, ή το επίπεδο του ανταγωνισμού στις αγορές λιανικής να είναι επαρκώς υψηλό ώστε να επιτυγχάνεται το ίδιο αποτέλεσμα. Από την άποψη αυτή, η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι δεν είναι απαραίτητα αληθές ότι θα εκπληρωθεί ο πρώτος όρος. Εάν δεν εκπληρωθεί, τότε η ζήτηση για κλήσεις σε κινητά κατά κύριο λόγο θα παραμείνει ανεπηρέαστη από μια αλλαγή στα τέλη τερματισμού. Εάν υποθέσει κανείς ότι θα υπάρξει μια αντίστοιχη αλλαγή στις λιανικές τιμές των κλήσεων σε κινητά, τότε θα είναι απαραίτητο να εξεταστεί κατά πόσον οι καταναλωτές αναγνωρίζουν ότι καλούν έναν κινητό αριθμό και επίσης εάν γνωρίζουν την τιμή που κοστίζει η κλήση αυτή. Εάν δεν πληρούνται αυτοί οι όροι, δεν υπάρχει προοπτική να δημιουργηθεί υποκατάσταση ζήτησης. Τα στοιχεία που έχουν συγκεντρώσει οι ρυθμιστικές αρχές από τους καταναλωτές σε άλλα κράτη υποδηλώνουν ότι οι όροι αυτοί δεν πληρούνται.

Η υποκατάσταση σε επίπεδο χονδρικής δεν είναι εφικτή επί του παρόντος, καθώς οποιοσδήποτε φορέας που επιθυμεί να προσφέρει κλήσεις σε πελάτες σε ένα συγκεκριμένο δίκτυο κινητής θα πρέπει να αγοράζει τον τερματισμό από τον αντίστοιχο ΠΔΚ προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να πράξει κάτι τέτοιο. Η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι τα στοιχεία σχετικά με την κίνηση που σχετίζονται με την απόκτηση υπηρεσιών τερματισμού σε κινητά στην Ελλάδα από μια σειρά σταθερών εισερχομένων παρόχων στρεβλώνονται από το γεγονός ότι πολλοί εξ αυτών δεν προβαίνουν σε άμεση διασύνδεση με τους ΠΔΚ (το τέλος τερματισμού μπορεί επίσης να στρεβλώνεται ως αποτέλεσμα αυτών των μη διασυνδεδεμένων παρόχων που υποχρεώνονται να αποδέχονται τα τέλη που προσφέρονται στον πάροχο που τους προσφέρει τη διαβίβαση). Παραδείγματος χάριν, τα στοιχεία που παρασχέθηκαν στην ΕΕΤΤ δείχνουν ότι ένας αριθμός εναλλακτικών παρόχων σταθερής τηλεφωνίας εξαρτάται, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, από τη χρήση τεχνικών tromboning ή από τη χρήση GSM gateways (FCTs).

Στο επίπεδο λιανικής, είναι διαθέσιμη μια σειρά πιθανών υποκατάστατων ζήτησης, τα οποία υποστηρίζεται ότι δύνανται να επιδράσουν στη δυνατότητα μεταβολής της τιμής που μπορεί να έχει ένας ΠΔΚ (στο επίπεδο χονδρικής) για υπηρεσίες τερματισμού. Αυτά τα πιθανά υποκατάστατα συμπεριλαμβάνουν:

- την κλήση του καλούμενου στη σταθερή γραμμή του
- την αποστολή γραπτών μηνυμάτων

- την πραγματοποίηση μιας σύντομης κλήσης προκειμένου να ζητηθεί από τον καλούμενο να καλέσει
- τη συντόμευση των κλήσεων συνολικά
- την αλλαγή κάρτας SIM από τον ίδιο το καλούμενο.

Η πρώτη δυνατότητα δεν αναγνωρίζει την ουσιαστικά διαφορετική φύση της σταθερής και της κινητής τηλεφωνίας (π.χ. οι κινητοί αριθμοί σχετίζονται με πρόσωπα και όχι με τοποθεσίες, τη δυνατότητα επικοινωνίας με ένα συνδρομητή σταθερής όταν αυτός δεν βρίσκεται στο σημείο της σταθερής σύνδεσης). Υποστηρίζεται ότι υπάρχει επίσης διαφοροποίηση στο επίπεδο χονδρικής, όπως αντανακλάται στις διαφορές που προϋπήρχαν στα τέλη τερματισμού μεταξύ παρόχων σταθερής και μεταξύ παρόχων σταθερής που τερματίζουν σε ΠΔΚ αφενός, σε αντίθεση με τον τερματισμό κινητού προς κινητό (off-net), παρά την παρέμβαση της EETT που αποσκοπούσε στο να αποτρέψει αυτές τις πρακτικές διακριτικής μεταχείρισης από την COSMOTE και τη Vodafone-Panafon (και, πρόσφατα, το Μάρτιο του 2003, από την TIM). Η κατάσταση επί του παρόντος αντιμετωπίζεται / διορθώνεται με μέτρα που λαμβάνουν οι διάφοροι ΠΔΚ ανταποκρινόμενοι στην πίεση της EETT.⁷

Ενώ τα γραπτά μηνύματα μπορούν μερικώς να υποκαταστήσουν μία κλήση σε ένα σημείο τερματισμού κινητού, η πιθανή καθυστέρηση, η έκταση των μηνυμάτων που μεταφέρονται και τα στοιχεία της αγοράς που δείχνουν συμπληρωματικότητα αντί για εναλλαξιμότητα, οδηγούν την EETT στο συμπέρασμα ότι τα γραπτά μηνύματα δεν είναι επαρκή υποκατάστατα μιας φωνητικής κλήσης στο κινητό του καλούμενου. Πράγματι, ο καθορισμός διαφορετικών τελών διασύνδεσης και όρων για τα μηνύματα SMS δείχνουν ότι δεν είναι εναλλάξιμα. Στο βαθμό που η αυξανόμενη δημοτικότητά τους μπορεί μερικώς να ερμηνευθεί από την οπτική του ότι ο τερματισμός κλήσεων τιμολογείται πάνω από τα ανταγωνιστικά επίπεδα, παλαιότερα στοιχεία της αγοράς που έχουν συλλεχθεί σε άλλα κράτη φαίνεται να δηλώνουν ότι δεν είναι πιθανό να παρουσιάσουν σημαντική απώλεια πελατών για το σκοπό του ορισμού αγοράς.

⁷

Εντούτοις, η EETT αντιλαμβάνεται ότι αυτή η διαφορά μεταξύ κλήσεων από κινητό σε κινητό εκτός δικτύου (off-net) και από σταθερό σε κινητό αποτελεί πρόσφατο φαινόμενο και εκκινεί από τη στιγμή που προέβη σε σχετικές ενέργειες η COSMOTE και η Vodafone-Panafon στο πρώτο τρίμηνο του 2003. Στοιχεία τέτοιων πρακτικών δεν υπάρχουν στα ιστορικά στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η EETT.

Η τρίτη και η τέταρτη δυνατότητα δεν αποτελούν πραγματικές εναλλακτικές, καθώς η χρήση τους αντανάκλα μέτρα αυτοεξυπηρέτησης που αποσκοπούν στο να αντιμετωπίσουν τα υψηλά τέλη τερματισμού σε κινητά.

Η χρήση ‘manual’ τρόπων υποκατάστασης (π.χ. εσωτερικός χώρος για τοποθέτηση διπλών καρτών SIM) δεν αποτελεί, κατά την άποψη της EETT, άμεσο υποκατάστατο για μια υπηρεσία τερματισμού, καθώς αυτό θα χρησιμοποιούνταν κυρίως για σκοπούς πρόσβασης και εκκίνησης και όχι για τερματισμού. Επιπλέον, ενώ θεωρητικά είναι δυνατή η ‘αυτόματη’ υποκατάσταση, δεν έχει αναπτυχθεί ακόμη μηχανισμός που να δίνει εντολή στο τηλέφωνο του καλούμενου να αλλάζει δίκτυο αυτόματα, ούτε είναι πιθανό να αναπτυχθεί στο άμεσο μέλλον.

Κατά την άποψη της EETT, το ζήτημα του ανταγωνισμού στις τιμές είναι μακράν το σημαντικότερο κατά την εξέταση των υποκατάστατων του τερματισμού κλήσεων σε κινητά (ιδίως δεδομένου ότι η υπηρεσία τερματισμού κλήσεων είναι κατάλληλη για εμπορική λειτουργία [commodity function], η οποία ούτε προωθείται εμπορικά ούτε διαφοροποιείται ποιοτικά).

Η σχετική ‘αντίσταση’ των τελών τερματισμού κλήσεων σε κάθε κινητό δίκτυο ΠΔΚ φαίνεται να αντανάκλαται κυρίως στο γεγονός ότι η εφαρμογή της αρχής «ο καλών πληρώνει», σημαίνει ότι οι τελικοί χρήστες που εκκινούν την φωνητική κίνηση είναι σχετικά αδιάφοροι για το ύψος των τελών τερματισμού σε κινητά. Αυτή η σχετική ανελαστικότητα τιμών από την πλευρά των καταναλωτών αντανάκλαται επίσης σε μια σειρά κρίσιμων στοιχείων της ενημέρωσης και της συμπεριφοράς των συνδρομητών, που προκύπτουν από έρευνες καταναλωτών οι οποίες πραγματοποιήθηκαν πρόσφατα από την Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου,⁸ και συγκεκριμένα:

- **Ευαισθησία σχετικά με την τιμή εισερχόμενων κλήσεων.** Τα στοιχεία έδειξαν ότι το κόστος των *εισερχόμενων* κλήσεων δεν ανήκε στους παράγοντες που είχαν υψηλή προτεραιότητα από το καλούμενο μέρος, σε σχέση με τις χρεώσεις που καταβάλλονται για τη χρήση κινητού. Περισσότερο από τα δύο-τρίτα αυτών που απάντησαν δεν ενδιαφέρονταν για το κόστος με το οποίο επιβαρύνονται όταν τους

8

Vodafone, O2, Orange και T-Mobile: εκθέσεις για τις αναφορές βάσει της Ενότητας 13 του Telecommunications Act 1984 για τις αλλαγές που έγιναν από την Vodafone, την O2, την Orange και την T-Mobile για τον τερματισμό κλήσεων από σταθερά και κινητά δίκτυα. Επιτροπή Ανταγωνισμού, 18/02/2003.

καλούν εκείνοι με τους οποίους κυρίως επικοινωνούν και ότι 61% αυτών που απάντησαν ενδιαφέρονταν περισσότερο για το δικό τους κόστος παρά για το κόστος εκείνων που τους καλούν. Αυτό συμπεριλάμβανε και μια έρευνα σχετικά με την «εσωτερικοποίηση/αφομοίωση» (“internalisation”) του κόστους τερματισμού,⁹ παραδείγματος χάριν μέσω της δημιουργίας «ομάδων κοινών συμφερόντων για κινητά δίκτυα».

- **Επίγνωση του δικτύου που καλείται.** Μόνο 28% των πελατών κινητής γνώριζαν εάν ο καλούμενος ανήκε στο ίδιο δίκτυο με αυτούς. Στο βαθμό που θα εφαρμοστεί στην Ελλάδα η φορητότητα αριθμών, καλύπτοντας έτσι την ταυτότητα των υποκείμενων δικτύων κινητής μέσω της μη χρησιμοποίησης του (άλλως) διακριτικού προθέματος, το συνολικό επίπεδο επίγνωσης του δικτύου που καλείται θα μειωθεί αναπόφευκτα με την πάροδο του χρόνου.
- **Επίγνωση των σχετικών και πραγματικών τιμών για κλήσεις εντός και εκτός δικτύου.** Μόνο 21% αυτών που απάντησαν είχαν μια σχετική ιδέα του απόλυτου κόστους κλήσης από σταθερό σε κινητό. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει επίσης ευρύτατη έλλειψη επίγνωσης των σχετικών τιμών.
- **Συμπεριφορά κατά την κλήση σε κινητό.** Τα στοιχεία της έρευνας κατέδειξαν ότι μόνο μια μειοψηφία πελατών γνώριζαν και ενδιαφέρονταν για το κόστος της πραγματοποίησης κλήσεων από σταθερό σε κινητό. Έτσι, λίγοι προσάρμοζαν τη συμπεριφορά τους (μέσω της υποκατάστασης ή άλλως). Επιπλέον, στο βαθμό που τα άτομα αυτά χρησιμοποιούν τακτικές για να συντομεύουν τις κλήσεις τους ή να αποφεύγουν τις χρεώσεις, η κοινωνική αξία και χρησιμότητα της χρήσης κινητών μειώνεται.

⁹

Η εσωτερικοποίηση του κόστους εντός μιας ευρύτερης ομάδας χρηστών θα προέκυπτε, παραδείγματος χάριν, όταν η ομάδα ενδιαφερόταν για το συνολικό της κόστος, συμπεριλαμβανομένης τόσο της συλλογής (εκκίνησης) όσο και του τερματισμού. Αυτό θα προϋπέθετε την ύπαρξη μιας ιδιαίτερα συμπαγούς ομάδας καταναλωτών που θα σχημάτιζαν μια «κοινωνία συμφερόντων».

Συνεπώς, η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου (όπως επιβεβαιώθηκε πρόσφατα από Απόφαση του Αγγλικού High Court) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είναι σαφές ότι επί του παρόντος δεν υπάρχουν επαρκή υποκατάστατα για τον τερματισμό στο δίκτυο κάθε παρόχου κινητής. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι, παρά το γεγονός ότι οι έρευνες καταναλωτών που έγιναν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου και από άλλες ρυθμιστικές αρχές ανά τον κόσμο δείχνουν ότι τα αποτελέσματά τους είναι πιθανό να αντανακλώνται και στην Ελλάδα.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου παρατήρησε επίσης ότι, στο βαθμό που μια μειοψηφία συνδρομητών κινητών διαθέτει ευαισθησία σχετικά με τις τιμές (συμπεριλαμβανομένων των μεγαλύτερων εταιρικών πελατών), οι ΠΔΚ έχουν επιδιώξει σε μεγάλο βαθμό να εξουδετερώσουν την πίεση που θα μπορούσαν θεωρητικά να υποστούν προσφέροντας στους χρήστες αυτούς ευνοϊκότερους όρους, συνήθως υπό τη μορφή διαφοροποιημένων τελών (ιδίως μέσω πακέτων για κλήσεις εντός δικτύου). Η εμπειρία αυτή φαίνεται να επιβεβαιώνεται και στην Ελλάδα, δεδομένων ιδίως των απαντήσεων των παρόχων σταθερής τηλεφωνίας στο ερωτηματολόγιο αγοράς της ΕΕΤΤ και των πρακτικών που ακολουθούν οι ΠΔΚ στα πλαίσια της απόπειράς τους να εμποδίσουν τη χρήση από τους εταιρικούς τους πελάτες των λεγόμενων ‘GSM gateways’ ή FCTs και των προσφορών τους ελκυστικών τιμολογίων για κλήσεις εντός δικτύου με VPN.

1.4 Ορισμός Γεωγραφικής Αγοράς

Η σχετική γεωγραφική αγορά αντιστοιχεί στην περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην προσφορά και τη ζήτηση των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, και όπου οι συνθήκες του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς, και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές διότι στις εν λόγω περιοχές οι συνθήκες του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.¹⁰ Βάσει του ορισμού αυτού, κατά την άποψη της ΕΕΤΤ, η σχετική γεωγραφική αγορά για τις υπηρεσίες τερματισμού φωνητικών κλήσεων συμπίπτει με το σύνολο της ελληνικής επικράτειας διότι:

¹⁰

United Brands v. Commission [1978] ECR 207.

- Η κατασκευή και λειτουργία των δικτύων και η παροχή των υπηρεσιών υπόκειται στις ίδιες ειδικές άδειες που καλύπτουν το σύνολο της ελληνικής επικράτειας και στο ευρύτερο νομοθετικό πλαίσιο που αφορά πάλι το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.
- Τα υπάρχοντα δίκτυα κινητής καλύπτουν ομοειδώς όλη την ελληνική επικράτεια.
- Η εμπορική (τιμολογιακή και διαφημιστική) πολιτική των οργανισμών που διαχειρίζονται τα δίκτυα ή παρέχουν τις υπηρεσίες δεν διαφοροποιείται από περιοχή σε περιοχή μέσα στην ελληνική επικράτεια.
- οι ΠΔΚ σε άλλα Κράτη Μέλη δεν αποτελούν εναλλακτική πηγή προσφοράς είτε για τους τελικούς χρήστες είτε για αυτούς που επιθυμούν την πρόσβαση σε επίπεδο λιανικής ή χονδρικής αντίστοιχα, ιδίως εν όψει της ανάγκης ανάπτυξης ενός δικτύου κινητής όπου θα τερματίζεται η κλήση
- αρκετοί παράγοντες της προσφοράς εμποδίζουν τους ξένους παρόχους από το να δημιουργήσουν δίκτυα τερματισμού κινητής αποτελεσματικά και άμεσα στην Ελλάδα συμπεριλαμβανομένης, παραδείγματος χάριν, της ύπαρξης σημαντικού κόστους επένδυσης καθώς και ρυθμιστικών κωλυμάτων όπως η μη διαθεσιμότητα αδειών ή η έλλειψη επιβαλλόμενης πρόσβαση των MVNO.
- το γεγονός ότι η οικονομική βιωσιμότητα των δυνατοτήτων διεθνούς arbitrage μέσω του tromboning καθίσταται όλο και πιο δύσκολο με την πάροδο του χρόνου, ιδίως επειδή τα περισσότερα άλλα κράτη, όπως επίσης και οι ΠΔΚ, σταδιακά έχουν καταργήσει τα εμπορικά κίνητρα για arbitrage μεταξύ διεθνών και εθνικών τελών,¹¹ και επειδή οι πρακτικές αυτές σε κάθε περίπτωση δεν αποφεύγουν τα τέλη τερματισμού σε κινητά
- η έλλειψη εμπορικών εξελίξεων, όπως οι «πλήρεις» MVNOs, βραχυπρόθεσμα ώστε να μπορούσε να παρέχει τη δυνατότητα σε έναν ξένο πάροχο να τερματίζει μια

11

Οι απαντήσεις των εναλλακτικών παρόχων σταθερής τηλεφωνίας επιβεβαιώνουν ανεπίσημα τις απόψεις αυτές.

κλήση χωρίς την παρουσία ενός δικτύου κινητής στη χώρα στην οποία η κλήση πρόκειται να τερματιστεί

- η έλλειψη τεχνολογικής ικανότητας για τους ΠΔΚ να κάνουν διακρίσεις κατά την τιμολόγηση τελών τερματισμού για ξεχωριστές κλήσεις σε εθνικό επίπεδο.

Η άποψη της ΕΕΤΤ, ότι δηλαδή η ελληνική επικράτεια αποτελεί τη σχετική γεωγραφική αγορά, συμφωνεί επίσης με την άποψη όλων των παρόχων που μετέχουν στον τομέα των επικοινωνιών στην Ελλάδα και οι οποίοι απάντησαν στο σχετικό ερωτηματολόγιο για την αγορά.

1.5 Συμπεράσματα

1. Υπάρχει χωριστή αγορά χονδρικής για τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυο κάθε ΠΔΚ στην Ελλάδα, συγκεκριμένα της COSMOTE, της Vodafone-Panafon, της TIM και της Q-Telecom. Αναφορικά με κάθε σχετική αγορά προϊόντος, υπάρχει μόνο ένας πωλητής των εν λόγω υπηρεσιών, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν πολλαπλοί αγοραστές.

2. Δεν υπάρχουν βιώσιμα ανταγωνιστικά υποκατάστατα για τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων στα δίκτυα των ΠΔΚ, είτε υπολογίζοντας από την πλευρά της προσφοράς είτε της ζήτησης. Παρά το γεγονός ότι έχουν αρχίσει να αναπτύσσονται κάποιες τεχνολογικές εναλλακτικές σε άλλες γεωγραφικές αγορές, οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα παράκαμψης (bypass), οι εναλλακτικές αυτές έχουν περιορισμένο πεδίο και δεν είναι σαφές κατά πόσον θα έχουν πρακτικές επιπτώσεις στο εύρος της σχετικής αγοράς προϊόντος. Άλλες υπάρχουσες δυνατότητες παράκαμψης, όπως το tromboning και η χρήση των GSM gateways ή FCTs, εξασθενίζουν τη συνολική επίπτωση των υψηλών τελών τερματισμού, αλλά επί του παρόντος δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να θεωρηθούν υποκατάστατα για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

3. Η ισχύουσα μέθοδος χρέωσης του τερματισμού σε ΠΔΚ («ο καλών πληρώνει») είναι τέτοια που οι καταναλωτές εξακολουθούν να είναι μη-ελαστικοί σχετικά με τα τέλη τερματισμού κλήσεων, προστατεύοντας περαιτέρω κάθε ΠΔΚ από τον ανταγωνισμό στις τιμές. Αν και η αλλαγή στη συμπεριφορά των καταναλωτών είναι πιθανό να δημιουργήσει

στο μέλλον μεγαλύτερη ευαισθησία των καταναλωτών σχετικά με τις υπηρεσίες τερματισμού, δεν υπάρχουν εμπειρικά στοιχεία έως τώρα τα οποία να δείχνουν ότι τέτοιες αλλαγές στη συμπεριφορά των καταναλωτών έχουν ουσιαστική επίπτωση στον ορισμό της αγοράς.

4. Η σχετική αγορά για τον τερματισμό κλήσεων σε κάθε ΠΔΚ έχει παρουσιάσει ορισμένες διαφορετικές ανταγωνιστικές δυναμικές μεταξύ του τερματισμού των κλήσεων από σταθερούς παρόχους και από άλλους κινητούς παρόχους. Αυτό βασίζεται στο ιστορικό γεγονός ότι οι διαπραγματεύσεις με τους σταθερούς παρόχους είναι ασυμμετρικές, δεδομένου ότι τα τέλη τερματισμού σε σταθερά δίκτυα ρυθμίζονται, ενώ οι συμφωνίες διασύνδεσης μεταξύ των ΠΔΚ προκύπτουν από αμοιβαίες διαπραγματεύσεις. Αν και οι παράγοντες αυτοί δεν είναι απαραίτητο να οδηγούν στην περαιτέρω διαίρεση της αγοράς για τερματισμό φωνητικών κλήσεων (είτε ως δύο στενότερες αγορές είτε ως υπο-αγορές), τα ανταγωνιστικά προβλήματα που προκύπτουν από τα υψηλά τέλη τερματισμού για τους σταθερούς παρόχους υποστηρίζεται ότι αντανακλούν μια συγκεκριμένη κατάσταση έλλειψης αποτελεσματικού ανταγωνισμού, που θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί διαφορετικά στο στάδιο της επιβολής υποχρεώσεων προκειμένου να επιτευχθεί το καλύτερο ρυθμιστικό αποτέλεσμα.

5. Η σχετική γεωγραφική αγορά συμπίπτει με το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

1.6 Ερωτήσεις

E1. Συμφωνείτε με την ανάλυση της EETT σχετικά με την εναλλαξιμότητα της προσφοράς και της ζήτησης; Σε περίπτωση τυχόν διαφοροποίησης παραθέστε τα επιχειρήματά σας;

E2. Συμφωνείτε ότι οι χρήστες στην Ελλάδα δεν είναι ενήμεροι, στο βαθμό που έπρεπε, για τις τιμές τις οποίες πληρώνουν για κλήσεις σε κινητά; Τι στοιχεία και επιχειρήματα υπάρχουν υπέρ της απόψεώς σας;

E3. Θεωρείτε ότι υπάρχει συστηματική και σημαντική διαφορά στο βαθμό ενημέρωσης ανάμεσα σε οικιακούς και εταιρικούς χρήστες αναφορικά με τις τιμές τις οποίες πληρώνουν για κλήσεις σε κινητά; Τι στοιχεία και επιχειρήματα υπάρχουν υπέρ της απόψεώς σας;

E4. Παρακαλούμε για τον σχολιασμό σας αναφορικά με τη γεωγραφική διάσταση της προτεινόμενης σχετικής αγοράς;

Ε5. Συμφωνείτε με τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η ΕΕΤΤ. Τεκμηριώστε τις απόψεις σας σε περίπτωση διαφοροποίησης.

1.7 Ενημέρωση της ανάλυσης για τον ορισμό αγοράς με καινούρια στοιχεία που προέκυψαν στο χρονικό διάστημα από την πρώτη κοινοποίηση μέχρι σήμερα

Με το πέρας και του νέου κύκλου δημόσιας διαβούλευσης που διεξήχθη μεταξύ Αυγούστου και Οκτωβρίου 2004 από την ΕΕΤΤ και στην οποία συμμετείχαν οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας αναφορικά με τον ορισμό και προσδιορισμό του κοινού κόστους, των δικτύων των ΕΚΤ, προέκυψε αναθεώρηση του μεριδίου του κοινού κόστους ως ποσοστό του συνολικού κόστους δικτύου. Έτσι ενώ αρχικά το κοινό κόστος είχε υπολογιστεί ότι είναι 10% του συνολικού κόστους δικτύου, το αναθεωρημένο κοινό κόστος υπολογίστηκε ότι είναι 35%-45% (ανάλογα με την τεχνολογία του δικτύου) του συνολικού κόστους δικτύου. Εφαρμόζοντας το “critical loss analysis test”, χρησιμοποιώντας ως δεδομένο ότι το κοινό κόστος δεν είναι 10% αλλά 35%-45% του συνολικού κόστους δικτύου συμπεραίνουμε ότι μία αύξηση των τιμών τερματισμού κατά 5% θα έπρεπε να οδηγήσει σε μείωση της ζήτησης κατά 12,5%-10%, προκειμένου να θεωρηθεί η αύξηση μη επικερδής. Παρόλα αυτά μία μείωση της τάξης του 12,5%-10% εξακολουθεί να θεωρείται υπερβολικά υψηλή. Οι καταναλωτές δεν αναμένεται να αντιδράσουν τόσο δραστικά σε μία αύξηση της τιμής της τάξης του 5%, αντίθετα μία τέτοια αύξηση θα αποβεί επικερδής για την επιχείρηση. Επομένως το βασικό συμπέρασμα της ανάλυσης που είχε διεξάγει η ΕΕΤΤ ότι ο τερματισμός κλήσεων σε κινητά δίκτυα ορίζεται ως μία αγορά ανά δίκτυο, δεν επηρεάζεται από την αναθεώρηση του κοινού κόστους και το συμπέρασμα προφανώς και εξακολουθεί να ισχύει.

1.8 Ενημέρωση της ανάλυσης για τον ορισμό αγοράς με καινούρια στοιχεία που προέκυψαν στο χρονικό διάστημα από την δεύτερη κοινοποίηση μέχρι σήμερα

Με την απόφαση της ΕΕΤΤ Α.Π. 364/25/23-11-2005 εγκρίθηκε η μεταβίβαση των ειδικών αδειών της INFO-QUEST στην εταιρεία Q-TELECOM λόγω απόσχισης του κλάδου των

τηλεπικοινωνιών της πρώτης ως άνω εταιρείας και την εισφορά τους στη δεύτερη ως άνω εταιρεία.

Με την απόφαση της ΕΕΤΤ Α.Π. 368/39/22-12-2005 εγκρίθηκε η αλλαγή ελέγχου της εταιρείας Q-TELECOM, με εξαγορά 100% του μετοχικού της κεφαλαίου, από θυγατρική εταιρεία της TIM.

Η συγχώνευση αυτή εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την υπ' αριθμ. SG-Greffe (2006) D/200119, Brussels 13-1-2006 απόφαση της Ε. Ε. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, η Ε.Ε. θεωρεί ότι η συναλλαγή αυτή αποτελεί συγκέντρωση σύμφωνα με το άρθρο 3 (1)(β) του Κανονισμού Ρύθμισης (Merger Regulation). Η Ε.Ε. εκτιμά ότι αν και η παρούσα συναλλαγή οδηγεί σε μείωση των παικτών στην ελληνική αγορά, ωστόσο αυτό δεν θα έχει αρνητικά αποτελέσματα στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού, αλλά αντιθέτως δημιουργεί ένα ισχυρότερο πάροχο ο οποίος θα βρεθεί σε πλεονεκτικότερη θέση προκειμένου να ανταγωνιστεί τους μεγαλύτερους παρόχους Vodafone και Cosmote.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι, η εξαγορά της Q- TELECOM από τη θυγατρική της TIM οδηγεί σε διαφορετικό ορισμό των αγορών, από αυτόν που είχε προταθεί στις προηγούμενες κοινοποιήσεις. Η εταιρεία Q-TELECOM αποτελεί μέρος της ίδιας «ενιαίας οικονομικής οντότητας» με την TIM, ανεξαρτήτως της «διαφορετικής» θέσης της στην αγορά. Αυτό που συνέβη από απόψεως δικαίου του ανταγωνισμού, είναι ότι η εταιρεία TIM απέκτησε την πελατειακή βάση της Q-TELECOM και τις συναφείς ευκολίες που αποτελούσαν την επιχείρησή της. Ως εκ τούτου, η Q-TELECOM ακόμα κι αν συνεχίσει να υφίσταται για τους πελάτες της με τον διακριτικό τίτλο Q-TELECOM, πρέπει να αντιμετωπισθεί επί της αρχής με τον ίδιο τρόπο όπως η TIM, όσον αφορά τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Κάτι τέτοιο πρέπει να γίνει ακόμα και εάν η εταιρεία Q-TELECOM απευθύνεται σε ένα συγκεκριμένο τμήμα της αγοράς. Το γεγονός ότι οι εμπορικές δραστηριότητες της Q-TELECOM είναι υπό τον έλεγχο της TIM, οδηγεί στη θεώρηση ότι η Q-TELECOM αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της TIM ή των εταίρων που ασκούν έλεγχο στην TIM¹².

¹² Τα ως άνω τελούν σε συμφωνία με την υπόθεση της *TPG IV/APAX/Q-Telecom*, Case No COMP/M.4036 of 13 January 2006, όπου η ΕΕ (στο σημείο 18 της Απόφασής της) αναφέρθηκε στο συνολικό μερίδιο αγοράς της 'νέας οντότητας' και ως εκ τούτου μεταχειρίστηκε τις εταιρείες TIM και Q-Telecom ως ενιαία οικονομική οντότητα λόγω της κοινής τους ιδιοκτησίας.

Επομένως, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι ο τερματισμός κλήσεων στο δίκτυο είτε της TIM είτε της Q-TELECOM αποτελεί μία ενιαία αγορά τερματισμού κλήσεων.

Αναφορικά με τους υπόλοιπους παράγοντες που εξετάζονται στο παρόν κεφάλαιο οι συνθήκες δεν έχουν μεταβληθεί και επομένως τα συμπεράσματα εξακολουθούν να ισχύουν.

EETT

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Κεφάλαιο 2. Ανάλυση Αγοράς

2.1.Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει την μελέτη της ΕΕΤΤ αναφορικά με την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Το παρόν κεφάλαιο είχε αποτελέσει το δεύτερο κεφάλαιο της Δημόσιας Διαβούλευσης που διεξήγαγε η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) «αναφορικά με τον ορισμό και την ανάλυση αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα», μεταξύ 3ης Σεπτεμβρίου και 3ης Οκτωβρίου 2003.

Δεδομένου ότι η σχετική αγορά προϊόντων είναι ο τερματισμός των φωνητικών κλήσεων σε ξεχωριστά κινητά δίκτυα, απομένει για την ΕΕΤΤ να καθορίσει εάν κάθε ένας από τους παρόχους αυτούς κατέχει ΣΙΑ στα δίκτυό του. Η ΣΙΑ ορίζεται ακριβώς με τους ίδιους όρους με την έννοια της «δεσπόζουσας θέσης» σύμφωνα με το Κοινοτικό δίκαιο, και όπως εξηγήθηκε και από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση *United Brands v. Commission*, συγκεκριμένα:

...η θέση οικονομικής ισχύος την οποία κατέχει μια επιχείρηση η οποία της επιτρέπει να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της προσφέρει τη δυνατότητα να συμπεριφέρεται, σε σημαντικό βαθμό, ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και πελάτες της και τελικά από τους καταναλωτές.¹³

Δεδομένου ότι κάθε ΠΔΚ θα θεωρηθεί ότι κατέχει μερίδιο αγοράς 100% στη σχετική αγορά προϊόντων (δηλαδή, στον τερματισμό κλήσεων στο δικό του δίκτυο GSM)¹⁴, δεν είναι απαραίτητο να γίνει αναφορά στο σύνολο των κριτηρίων που κατά κανόνα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να καθοριστεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης. Η εξέταση μιας πιο περιορισμένης σειράς κριτηρίων επίσης διευκολύνει την καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο ο τερματισμός κλήσεων σε κινητά δίκτυα μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα ανταγωνισμού. Παραδείγματος χάριν, η σημασία που συνήθως έχει η διεξαγωγή μιας ανάλυσης αγοράς στο πραγματικό και ιστορικό επίπεδο ανταγωνιστικότητας μεταξύ των ΠΔΚ, προκειμένου να καθορισθεί εάν οι ενέργειες οποιουδήποτε ΠΔΚ περιορίζονται από τις εμπορικές πρακτικές ενός άλλου ΠΔΚ, έχει ήδη λάβει χώρα στα πλαίσια του ορισμού της σχετικής αγοράς για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

2.2. Δυνητικός ανταγωνισμός

Όπου οι αγορές χαρακτηρίζονται από τιμολόγηση άνω των ανταγωνιστικών επιπέδων, ακόμη και ένα μερίδιο αγοράς 100% μπορεί, στη θεωρία, να υπόκειται σε κάποιον αποτελεσματικό ανταγωνιστικό περιορισμό εάν η αγορά χαρακτηρίζεται από:

- χαμηλά εμπόδια εισόδου, ή όπου η είσοδος στην αγορά μπορεί να πραγματοποιηθεί σε σχετικά σύντομο χρόνο (π.χ. 12 με 18 μήνες) βάσει σημαντικής απόδοσης του κεφαλαίου που επενδύθηκε
- τεχνολογικές εναλλακτικές λύσεις που επιτρέπουν την παράδοση κλήσεων σε ένα συνδρομητή με εναλλακτικό τρόπο ή μέσω εναλλακτικής οδού (βλέπε ανάλυση στο Κεφάλαιο 1)
- αλλαγές στη δομή μιας αγοράς τέτοιες ώστε η διαπραγματευτική ισχύς μεταξύ των παικτών στην αγορά να είναι πιθανόν να αλλάξει.

Η περιορισμένη διαθεσιμότητα του φάσματος, μαζί με την αναγνώριση του ότι η μελλοντική είσοδος ΠΔΚ είναι επίσης ιδιαίτερα περιορισμένη για εμπορικούς λόγους

¹⁴

Υπάρχει ένα μαχητό τεκμήριο ότι το μερίδιο αγοράς 50% οδηγεί σε δεσπόζουσα θέση, βλ. *AKZO Chemie v. Commission*, Case C 62/86 ECR [1991] I- 3359, παρ. 60.

(συγκεκριμένα, η απόδοση των υφιστάμενων παικτών στην αγορά, οι απαιτούμενες οικονομίες κλίμακος σε μια σχετικά ώριμη Ελληνική αγορά, ARPU προσδοκίες μεταξύ των ΠΔΚ κλπ.), καταδεικνύουν ότι η είσοδος στην αγορά ενός νέου ΠΔΚ είναι ιδιαίτερα απίθανη. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις των ΠΔΚ στο ερωτηματολόγιο για την αγορά. Ακόμη και αν ένας ΠΔΚ ή ένας MVNO επρόκειτο να εισέλθει στην αγορά, η είσοδος αυτή δεν θα σήμαινε ότι τα υπάρχοντα επιχειρηματικά μοντέλα για την τιμολόγηση του τερματισμού κλήσεων σε κινητά – που βασίζονται στην αρχή «ο καλών πληρώνει» – θα τροποποιούνταν. Επομένως, η είσοδος αυτή δεν θα είχε καμία απολύτως επίδραση (δεν θα υπονόμει) στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε ξεχωριστά κινητά δίκτυα.

Επιπλέον, βάσει των απαντήσεων των παικτών της αγοράς στην Ελλάδα και βάσει των γνώσεων της EETT σχετικά με υπάρχουσες ή υπό ανάπτυξη τεχνολογικές εξελίξεις, δε φαίνεται να υπάρχουν βιώσιμες εναλλακτικές που να επιτρέπουν σε οποιονδήποτε πάροχο, εκτός από τον ΠΔΚ που τερματίζει, να τερματίζει φωνητικές κλήσεις σε συνδρομητές στο δίκτυό του. Στο βαθμό που υλοποιούνταν τέτοιες τεχνολογικές εναλλακτικές στο μέλλον, η αποτελεσματικότητά τους θα εξαρτάται με τη σειρά της από το βαθμό στον οποίο οι συνδρομητές κινητών παραμένουν σχετικά αδιάφοροι για τα υψηλά τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά.

Η εναλλακτική της μερικής παράκαμψης (partial bypass) καθίσταται όλο και περισσότερο διαθέσιμη για τους εναλλακτικούς παρόχους σταθερής τηλεφωνίας στην Ελληνική αγορά υπό τη μορφή των λεγόμενων ‘GSM gateways’,¹⁵ το αποτέλεσμα των οποίων είναι ότι ο εκκινών πάροχος καταβάλλει το τέλος λιανικής κλήσης εντός δικτύου, αντί για το τέλος τερματισμού χονδρικής. Εντούτοις, υποστηρίζεται σε μεγάλο βαθμό ότι οι κινητοί πάροχοι επιδιώκουν να περιορίσουν τη χρήση των FCTs. Επιπλέον, η χρήση των GSM gateways δεν μπορεί συνολικά να ξεπεράσει την

15

Δημιουργεί μια κλήση εντός δικτύου στο δίκτυο όπου πρόκειται να τερματιστεί η κλήση, και στη συνέχεια «συνδέει» αυτήν την κλήση με την αρχική κλήση.

αρνητική επίδραση που έχουν στον ανταγωνισμό τα υψηλά τέλη τερματισμού για κλήσεις σε κινητά λόγω μιας σειράς τεχνολογικών κωλυμάτων.¹⁶

Η EETT έχει σημειώσει τη μελλοντική δυνατότητα για ανταγωνισμό που προκύπτει από τις πολλαπλές κάρτες SIM και την επιλογή του παρόχου που θα τερματίσει την κλήση (είτε μέσω του εκκινούντος παρόχου είτε μέσω ενός «εικονικού» παρόχου που ελέγχει τις επιλογές δικτύου των συνδρομητών του). Αναμένεται ότι όσο η διείσδυση των κινητών στην Ελλάδα πλησιάζει το σημείο κορεσμού, η χρήση των πολλαπλών SIM ίσως να μπορεί να ασκήσει μεγαλύτερη ανταγωνιστική πίεση στα τέλη τερματισμού σε κινητά.¹⁷ Εντούτοις, η αναμενόμενη επίδρασή τους στην Ελλάδα είναι υποθετική σε αυτό το στάδιο και, κυρίως, η επίδραση μπορεί να περιορισθεί στην ευαισθητοποίηση των καταναλωτών κατά την επιλογή ΠΔΚ. Για να υπάρξει ανταγωνιστική πίεση μέσω της χρήσης πολλαπλών καρτών SIM ο συνδρομητής κινητής θα πρέπει να γνωρίζει τις πολλαπλές κατηγορίες όχι μόνο των λιανικών αλλά και των χρεώσεων τερματισμού, και να μεταφέρεται στη SIM «με το χαμηλότερο τέλος τερματισμού» μετά τη χρήση οποιουδήποτε άλλου. Επιπλέον, στο βαθμό που ένας χρήστης κινητού λαμβάνει κλήσεις από κινητά τόσο εντός όσο και εκτός δικτύου, δε θα έχει τη δυνατότητα να εισάγει τη σωστή ‘on-net’ κάρτα SIM προκειμένου να ελαχιστοποιήσει το κόστος του καλούντος χωρίς να γνωρίζει εκ των προτέρων το είδος της κλήσης που αναμένεται.

2.3. Αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη

Η αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη υπάρχει ότι ένας συγκεκριμένος αγοραστής ενός προϊόντος ή υπηρεσίας δύναται να επηρεάσει την τιμή που χρεώνεται για το

¹⁶ Τα FCTs παρέχουν περιορισμένες, αν και χρήσιμες (ιδίως από οικονομικής απόψεως για τους καταναλωτές της σταθερής) δυνατότητες για arbitrage διότι: (i) η ποιότητα των υπηρεσιών κλήσεων μπορεί να επηρεαστεί διότι, σε αντίθεση με τις συνηθισμένες κλήσεις σταθερού προς κινητό, όπου υπάρχει μόνο ένα σκέλος «κινητής» διαδρομής, οι κλήσεις σταθερού προς κινητό που πραγματοποιούνται μέσω FCTs απαιτούν δύο σκέλη «κινητής» διαδρομής (δηλαδή προέλευση/εκκίνηση/συλλογή και τερματισμό/απόληξη), (ii) η εμπορική αντοχή των ΠΔΚ είναι σχετικά εύκολα διαθέσιμη για να υποτιμήσουν την αξία των FCTs επειδή οι ΠΔΚ μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτά χωρίς κέρδος αυξάνοντας τις λιανικές τιμές τους (αυτό μπορεί να συμβεί και στην περίπτωση του tromboning), και (iii) ο πελάτης δεν μπορεί να έχει αναγνώριση κλήσης όταν χρησιμοποιείται ένα FCT, κάτι που είναι ιδιαίτερα προβληματικό για τους εμπορικούς χρήστες και το οποίο ουσιαστικά αντιτίθεται στις ρυθμιστικές υποχρεώσεις που αρχικά τέθηκαν βάσει της Οδηγίας 98/10 για την Παροχή Ανοικτού Δικτύου στη Φωνητική Τηλεφωνία, για να εφαρμοσθεί η αναγνώριση κλήσης.

¹⁷ Η δυνατότητα για αυτό εξετάζεται στην έκθεση που υποβλήθηκε στην Oftel, με τίτλο *Use of Multiple SIM Cards in Mobile Phones, by Consumers in Italy, Finland and Portugal – Summary of Oftel Research*, April–May 2001.

προϊόν ή την υπηρεσία αυτή από τον προμηθευτή του. Η πίεση στον προμηθευτή μπορεί να ασκηθεί εάν ο αγοραστής μπορεί να θέσει μια αξιόπιστη απειλή (π.χ. να μην αγοράζει ή να ανταποδώσει σχετικά με τις χρεώσεις για την υπηρεσία που παρέχεται από τον αγοραστή στον προμηθευτή) εν όψει μιας απόφασης αύξησης των τιμών ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας που πωλείται.

Πέραν των δυνατοτήτων τεχνολογικής παράκαμψης, υποστηρίζεται ότι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος άσκησης ανταγωνιστικής πίεσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά είναι μέσω της αυξημένης ευαισθητοποίησης των καταναλωτών για τις τιμές. Παρά το γεγονός ότι η σχετική αγορά που εξετάζεται είναι μια αγορά χονδρικής (δηλαδή παρόχου προς πάροχο), η κρίσιμη ευαισθητοποίηση για τις τιμές είναι αυτή των τελικών χρηστών, δεδομένου ότι είναι σε θέση να απαιτούν χαμηλότερα τέλη τερματισμού από τους παρόχους που τους προσφέρουν την εκκίνηση των υπηρεσιών επικοινωνιών. Εντούτοις, η δυνατότητα των πελατών να ασκήσουν αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη σε μονοπωλιακούς παρόχους πρέπει να εκτιμηθεί εν όψει της κρατούσας μεθοδολογίας χρέωσης «ο καλών πληρώνει», η οποία τείνει να καταστήσει τους καλούντες προς κινητά σχετικά αδιάφορους για τα τέλη τερματισμού χονδρικής, και εν όψει της φορητότητας κινητών αριθμών (η οποία θα καταστήσει τα δίκτυα κινητής λιγότερο διαφανή και έτσι θα εντείνει την αδιαφορία των καλούντων σχετικά με τις τιμές). Είναι επίσης σημαντικό να έχουμε υπόψη ότι οι μειώσεις στα τέλη τερματισμού χονδρικής δεν μεταφέρονται απαραίτητα στον τελικό χρήστη από τον πάροχο του δικτύου που εκκινεί την κλήση.¹⁸

Η αγοραστική ισχύς μπορεί να ασκηθεί στους ΠΔΚ που πωλούν υπηρεσίες τερματισμού χονδρικής από τους παρόχους δικτύων σταθερής (ΠΔΣ) και από άλλους ΠΔΚ οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην αγορά. Στην παράγραφο αυτή αναλύουμε τους ΠΔΣ, καθώς οι ΠΔΚ έχουν ήδη εξετασθεί σε προηγούμενη Ενότητα (δηλαδή η επίδραση των αμοιβαίων συμφωνιών).

Για όλους του ΠΔΚ, ο μεγαλύτερος αγοραστής είναι ο δεσπόζων φορέας εκμετάλλευσης (ΟΤΕ). Αγοράζει περίπου τις μισές από τις υπηρεσίες τερματισμού

18

Όπως αποδείχθηκε πρόσφατα από στοιχεία που προήλθαν από την Αυστραλιανή αγορά, όπου οι λιανικές τιμές κινητών έχουν αυξηθεί σε σχέση με τα τέλη χονδρικής για τερματισμό σε κινητά.

των ΠΔΚ (το ποσοστό της συνολικής κίνησης ποικίλει μεταξύ 49.2% και 53.3%). Ο ΟΤΕ, υπό συγκεκριμένες συνθήκες, θα μπορούσε να είναι σε θέση να ασκήσει την αγοραστική ισχύ του στους ΠΔΚ. Εντούτοις, η ισχύς αυτή δεν μπορεί να ασκηθεί στην πράξη, δεδομένου ότι ο ΟΤΕ υποχρεούται να τερματίζει κλήσεις οι οποίες εκκινούν σε τιμή που έχει ρυθμιστεί.

Αναφορικά με άλλους ΠΔΣ, το ποσοστό των κλήσεων που εκκινούν από αυτούς είναι αμελητέο (περίπου 0,1%). Αυτός ο πολύ μικρός αριθμός δε φαίνεται να αντανακλά το εκτιμώμενο ποσοστό των εναλλακτικών παρόχων σταθερής (OLOs) στην αγορά υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας.¹⁹ Σύμφωνα με τους ΠΔΚ, αυτό συμβαίνει κυρίως διότι οι περισσότεροι εναλλακτικοί πάροχοι σταθερής δεν έχουν συνάψει ακόμη συμβάσεις διασύνδεσης με τους ΠΔΚ. Οι εναλλακτικοί πάροχοι σταθερής φαίνεται να χρησιμοποιούν, όλο και περισσότερο, εναλλακτικές μερικής παράκαμψης, όπως τα λεγόμενα GSM gateways για να τερματίζουν τις κλήσεις τους σε κινητά δίκτυα. Το αποτέλεσμα αυτών των εναλλακτικών είναι ότι ο εναλλακτικός πάροχος σταθερής πληρώνει τον ΠΔΚ για μια κλήση εντός δικτύου, αντί για τερματισμό κλήσεως από σταθερό σε κινητό.

Τα GSM gateways φαίνονται να έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν κάποιο βαθμό πίεσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων από σταθερά σε κινητά δίκτυα. Για τους λόγους που εξηγούνται στην Ενότητα 1.3.2, εντούτοις, η πίεση επί του παρόντος περιορίζεται και δεν επαρκεί από μόνη της για να μειώσει τα τέλη τερματισμού σταθερού προς κινητό σε ανταγωνιστικό επίπεδο.

Στο βαθμό που οι ΠΔΚ υποστηρίζουν ότι οι ανταγωνιστικές πιέσεις που προέρχονται από ενέργειες των πελατών τους εμποδίζουν να θέσουν τα τέλη τερματισμού πάνω από ένα ανταγωνιστικό επίπεδο, τα επιχειρήματά τους περιλαμβάνουν τα εξής:

Οι πελάτες ασκούν πίεση μέσω της αρχικής επιλογής δικτύου όταν επιλέγουν τους προμηθευτές για συνδεδεμένες (bundled) υπηρεσίες. Εντούτοις, μπορεί να υποστηριχθεί ότι αυτό θα ασκούσε πίεση μόνο εάν ο συνδρομητής αξιολογούσε ως σημαντικότερα τα έξοδα των άλλων από τα δικά του έξοδα και θα απαιτούσε έναν υψηλό βαθμό επίγνωσης των απόλυτων και σχετικών τιμών.

¹⁹

Η ΕΕΤΤ υπολογίζει ότι οι εναλλακτικοί πάροχοι σταθερής είχαν στο τέλος Οκτωβρίου 2002 περίπου 5% της συνολικής αγοράς για εξερχόμενες φωνητικές κλήσεις που εκκινούσαν σε σταθερό σημείο (Πηγή: ΕΕΤΤ, 17 Φεβρουαρίου 2003).

Οι «κλειστές ομάδες χρηστών» ή οι «σχέσεις επαναλαμβανόμενων κλήσεων» (π.χ. μια ομάδα ή ζεύγος(η) καλώντων με αμοιβαία οικονομικά συμφέροντα) κρατούν χαμηλά το κόστος των κλήσεων. Προφανώς, αυτό το είδος ομαδοποίησης πελατών θα έπρεπε κατά κανόνα να καθιστά την ομάδα ή τα μέλη αυτής πιο ευαίσθητα σχετικά με τις τιμές των υπηρεσιών τερματισμού. Εντούτοις, μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν εμπειρικά στοιχεία ότι αυτές οι κλειστές ομάδες χρηστών είχαν την επιδιωκόμενη επίδραση στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τις τιμές. Παραδείγματος χάριν, οι έρευνες καταναλωτών στο Ηνωμένο Βασίλειο έδειξαν ότι η πλειοψηφία των ατόμων δε θεωρούν σημαντικό το να χρησιμοποιούν τον ίδιο ΠΔΚ με τα άτομα που καλούν πιο συχνά. Στο βαθμό που οι επιλογές γίνονταν με βάση το κόστος, αυτές συνήθως οδηγούνταν από την πρόσβαση και τα τέλη εκκίνησης.

Οι χρεώσεις κλήσεων εντός δικτύου αποτελούν ένα ειδικό σημείο όπου εστιάζεται ο ανταγωνισμός μεταξύ των ΠΔΚ, και είναι ένας τρόπος με τον οποίο εκείνοι που καλούν συχνά σε κινητά μπορούν να ελαχιστοποιήσουν το κόστος κλήσης, ασκώντας έτσι πίεση στα τέλη τερματισμού. Σύμφωνα με τους ΠΔΚ, καθώς η αγορά κινητής άρχισε να αναπτύσσεται στην Ελλάδα, οι ΠΔΚ εστίασαν σε διάφορους τρόπους ώστε να προσφέρουν νέα και διαφοροποιημένα πακέτα, συμπεριλαμβανομένων και των χαμηλών χρεώσεων κλήσεων για να αλλάξουν την αντίληψη ότι οι κλήσεις κινητών ήταν ακριβές. Ορισμένοι ΠΔΚ έχουν χρησιμοποιήσει τις χαμηλές χρεώσεις για κλήσεις εντός δικτύου ως στρατηγική εισόδου στην αγορά. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι, ακόμη και αν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στη σχετική ελαστικότητα των τιμών που χαρακτηρίζει την κίνηση εντός και εκτός δικτύου σε κινητά, θα έπρεπε να είναι σημαντική για να δικαιολογηθεί στα πλαίσια των αρχών τιμολόγησης του Ramsey.

Ακόμη και αν η αγορά λιανικής θεωρηθεί ότι είναι επαρκώς ανταγωνιστική ώστε να αποκλείσει υπερβολικά κέρδη από τους ΠΔΚ, το να βρίσκονται τα τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό σταθερά πάνω από το αποδοτικό επίπεδο δεν είναι το καλύτερο από κοινωνικής απόψεως, καθώς:

- μέρος του συνολικού ποσού που πληρώνουν οι χρήστες σταθερών δικτύων μετακυλά στους χρήστες κινητών δικτύων (δηλαδή οι χρήστες σταθερών καλούνται να πληρώσουν για κλήσεις που τερματίζουν σε κινητά)
- η υψηλή τιμή των κλήσεων από σταθερό σε κινητό αποθαρρύνει τους χρήστες των σταθερών από το να κάνουν τέτοιες κλήσεις, διαταράσσοντας έτσι τους τύπους χρήσης
- το υψηλότερο κόστος για κλήσεις από σταθερό σε κινητό, συγκρινόμενες με τις κλήσεις εκτός δικτύου και (ιδίως) με τις κλήσεις εντός δικτύου, ενθαρρύνει τη μεγαλύτερη χρήση της τεχνολογίας με το υψηλότερο κόστος (δηλαδή του κινητού) εις βάρος της εναλλακτικής με το μικρότερο κόστος (δηλαδή του σταθερού).

Η ΕΕΤΤ συμπεραίνει, επομένως, ότι οποιαδήποτε σύνδεση με τη λιανική αγορά η οποία μπορεί να λαμβάνει χώρα δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ανατρέπει το τεκμήριο της σημαντικής ισχύος στην αγορά τερματισμού κλήσεων.²⁰ Εντούτοις, στο βαθμό που η αγορά λιανικής θεωρείται επαρκώς ανταγωνιστική, η μορφή που θα λάβει μια παρέμβαση στην αγορά τερματισμού κινητών θα πρέπει να αξιολογηθεί προσεκτικά, προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε αρνητική συνέπεια για τους καταναλωτές σχετικά με τις εξερχόμενες κλήσεις από κινητά, τις αναπτυσσόμενες καινοτόμες υπηρεσίες κινητών και την επιδότηση συσκευών.

2.4.Ενδείξεις της συμπεριφοράς των παρόχων

Πολλοί οικονομολόγοι θεωρούν ότι η δεσπόζουσα θέση ή η ΣΙΑ μπορούν να εντοπισθούν καλύτερα μέσω της ικανότητας ενός φορέα να προβαίνει με επιτυχία σε

²⁰

Σε γενικές γραμμές, οι ΠΔΚ στην Ελλάδα υποστηρίζουν ότι ο ανταγωνισμός από άλλους ΠΔΚ ουσιαστικά τους εμποδίζει από το να αποκούν υπερβολικά κέρδη από τον τερματισμό κλήσεων. Εναλλακτικά, υποστηρίζεται ότι σε μια αγορά όπου ο κάθε ΠΔΚ ανταγωνίζεται τον άλλον για πρόσβαση και εκκίνηση στο επίπεδο λιανικής, κάθε ΠΔΚ δέχεται πίεση να διατηρήσει τα τέλη τερματισμού για κλήσεις από σταθερά δίκτυα πάνω από τα αποδοτικά επίπεδα, κυρίως με σκοπό να χρησιμοποιήσουν αυτά τα υπερβάλλοντα έσοδα για να χρηματοδοτήσουν την πρόσβαση – μέσω υποκατάστασης συσκευών – και τον ανταγωνισμό στην εκκίνηση. Για το λόγο αυτό, οι ΠΔΚ υποστηρίζουν ότι, ακόμη και εάν η ΕΕΤΤ καταλήξει ότι οι αγορές τερματισμού αναφέρονται σε κάθε ξεχωριστό δίκτυο, θα είναι λάθος να θεωρηθεί 'κατάχρηση' της ΣΙΑ εάν διαπιστωθεί ότι τα τέλη τερματισμού υπερβαίνουν τα αποτελεσματικά επίπεδα, διότι οι ΠΔΚ λειτουργούν σε μια αγορά στην οποία ανταγωνίζονται μεταξύ τους για την πρόσβαση και την εκκίνηση και η φύση της αγοράς αυτής τους οδηγεί στο να θέτουν τα τέλη τερματισμού κοντά στα (ή πάνω από τα) αποδοτικά επίπεδα.

πρακτικές που βλάπτουν τον ανταγωνισμό, οι οποίες δεν μπορούν να περιοριστούν από τις ανεξάρτητες ενέργειες των ανταγωνιστών, των πελατών ή των καταναλωτών. Η Κοινοτική νομολογία υποστηρίζει την άποψη αυτή.²¹ Η ανταγωνιστική ζημία που προκαλείται από τα ισχύοντα τέλη τερματισμού σε κινητά μπορεί να χαρακτηριστεί ότι εμπεριέχει στοιχεία μιας σειράς πρακτικών που βλάπτουν τον ανταγωνισμό, και συγκεκριμένα:

υπερβολική τιμολόγηση (excessive pricing) των τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα, είτε καθορίζεται με αναφορά στο πραγματικό κόστος που απαιτείται για την παροχή της υπηρεσίας, είτε με αναφορά σε συγκριτικές καταστάσεις που αντιμετωπίζονται από άλλους παρόχους σε άλλα κράτη.

διακριτική τιμολόγηση (discriminatory pricing) για την πραγματοποίηση κλήσεων εντός δικτύου στο δίκτυο ενός ΠΔΚ σε σύγκριση με κλήσεις εκτός δικτύου που γίνονται σε σχέση με κλήσεις μεταξύ διαφορετικών δικτύων ΠΔΚ, όπου η διαφοροποίηση στις χρεώσεις δεν αναφέρεται σε κάποια εξοικονόμηση κόστους ή σε συγκεκριμένες οικονομίες. Η διάκριση αυτή έχει επίσης εφαρμογή στην περίπτωση των κλήσεων από σταθερό σε κινητό, εάν ο σταθερός πάροχος δεν είχε τη δυνατότητα να έχει το ίδιο τέλος για το τμήμα του τερματισμού σε κινητό μιας κλήσης από σταθερό σε κινητό, όπως για το τμήμα του τερματισμού σε κινητό μιας κλήσης από κινητό σε κινητό εντός δικτύου.

συμπίεση τιμών (price squeeze), η οποία προκύπτει από την παροχή υπηρεσιών (ή πακέτου υπηρεσιών) που απαιτούν τον τερματισμό κινητών σε λιανικά τέλη τα οποία είναι χαμηλότερα από τα τέλη τερματισμού.

Εντούτοις, αυτές οι πρακτικές που βλάπτουν τον ανταγωνισμό θα πρέπει να εξετασθούν στα πλαίσια της ιστορικής τάσης των τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα στην Ελλάδα.

21

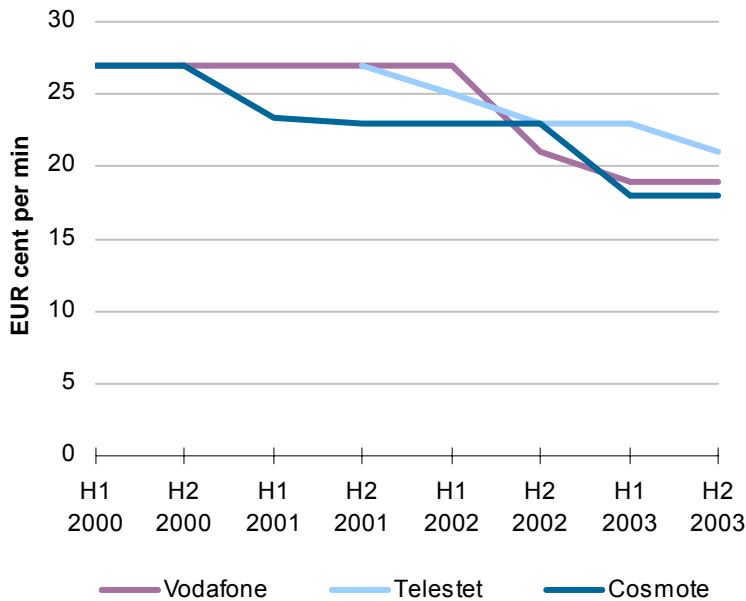
Hilti AG v. Commission [1991] ECR II-1439, παρ. 93.

2.4.1. Ιστορική τάση των τελών τερματισμού

Οι Ελληνικοί ΠΔΚ έχουν μειώσει τα τέλη τερματισμού τους για κλήσεις από σταθερό σε κινητά τα τελευταία χρόνια, όπως και οι περισσότεροι αντίστοιχοι Ευρωπαϊκοί ΠΔΚ. Ο Πίνακας 2.1 δείχνει την πτωτική τάση των τελών τερματισμού από σταθερό σε κινητό της COSMOTE, της Vodafone και της TIM από το 2000 μέχρι σήμερα.²² Συγκεκριμένα, η COSMOTE και η Vodafone, οι οποίες έχουν κριθεί ότι έχουν ΣΙΑ στην εθνική αγορά διασύνδεσης, έχουν μειώσει τα τέλη τους από 23 Ευρωλεπτά και 27 Ευρωλεπτά αντίστοιχα στο πρώτο εξάμηνο του 2002 σε 18 και 19 Ευρωλεπτά ανά λεπτό. Η TIM, αν και δεν είχε οριστεί ως έχουσα ΣΙΑ στην εθνική αγορά διασύνδεσης μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2003, επίσης μείωσε τις χρεώσεις της κατά την περίοδο αυτή, από 25 σε 23 Ευρωλεπτά, ενώ προχώρησε σε νέα μείωση τον Ιούλιο του 2003 με αποτέλεσμα τα νέα τέλη διασύνδεσης για κλήσεις από σταθερά σε κινητά να διαμορφωθούν σε 21 Ευρωλεπτά. Εντούτοις, η μείωση κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2002 συνοδεύτηκε από τη θέσπιση ελάχιστης χρέωσης για κλήσεις με διάρκεια λιγότερη από ένα λεπτό. Επομένως, συμπεραίνεται ότι οι ΠΔΚ έχουν μειώσει τα τέλη τερματισμού τους από σταθερό σε κινητό μόνο λόγω της πίεσης που ασκήθηκε από την ΕΕΤΤ και επιπλέον επεδίωξαν να μεγιστοποιήσουν αυτά τα έσοδα μέσω μιας χρέωσης ελάχιστης διάρκειας.

22

Λόγω της πρόσφατης εισόδου της στις αγορές κινητής, η Q-Telecom δεν έχει συμπεριληφθεί στην ανάλυση αυτή.

Πίνακας 2.1:
 Ιστορική τάση
 τελών τερματισμού
 από σταθερό σε
 κινητό της
 COSMOTE, της
 Vodafone και της
 TIM [Πηγή:
 πληροφορίες
 εταιρειών, 2003]

Τα τέλη τερματισμού για κλήσεις από κινητό σε κινητό αντανακλούν την αντίθετη τάση από τα τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό. Έως το τέλος του 2001, οι ΠΔΚ δεν χρέωναν για τερματισμό κλήσεων από κινητό σε κινητό (χρησιμοποιώντας το μοντέλο *bill and keep*). Από το 2002, τα τέλη τερματισμού από κινητό σε κινητό παρουσιάζουν μια αυξανόμενη τάση (όπως φαίνεται στον Πίνακα 2.2), φτάνοντας τα 18 Ευρωλεπτά στο τέλος του 2002.²³

Ευρωλεπτά ανά λεπτό	Έως 31/12/01	01/01/02–30/06/02	01/07/02–30/09/02	01/10/02–31/01/03
COSMOTE (από κάθε ΠΔΚ)	0 (bill and keep)	10	16	18
Vodafone (από κάθε ΠΔΚ)	0 (bill and keep)	10	16	18
TIM (από κάθε ΠΔΚ)	0 (bill and keep)	10	16	18

Πίνακας 2.2 Ιστορική τάση τελών τερματισμού από κινητό σε κινητό της COSMOTE, της Vodafone και της TIM [Πηγή: πληροφορίες εταιρειών, 2003]

²³

Από την 01/02/03 η Vodafone έθεσε ως νέο τέλος τερματισμού τα 19 Ευρωλεπτά ανά λεπτό με ελάχιστη χρέωση ανά κλήση τα 42 δευτερόλεπτα. Το τέλος της COSMOTE είναι 18 Ευρωλεπτά ανά λεπτό με ελάχιστη χρέωση ανά κλήση τα 32 δευτερόλεπτα, για την TIM είναι 20 Ευρωλεπτά ανά λεπτό με ελάχιστη χρέωση τα 50 δευτερόλεπτα, και για την Q-Telecom τα 21 Ευρωλεπτά ανά λεπτό με ελάχιστη χρέωση ανά κλήση τα 60 δευτερόλεπτα.

Η ανάλυση των τελών τερματισμού από κινητό σε κινητό καταδεικνύει κυρίως ότι:

<i>Αμοιβαίες συμφωνίες</i>	Τα τέλη τερματισμού από κινητό σε κινητό ορίζονται πάντα στην Ελληνική αγορά βάσει αμοιβαίων συμφωνιών μεταξύ ΠΔΚ. Οι συμφωνίες αυτές μπορεί να οδηγούν σε πιο αποδοτικό αποτέλεσμα από το μονομερή καθορισμό τιμών, αλλά μπορεί επίσης να αποτελέσουν ένα μέσο συντονισμού (εναρμονισμένων πρακτικών), επιτρέποντας σε δύο μεγάλους παρόχους, παραδείγματος χάριν, να θέτουν υψηλά τέλη έναντι ενός μικρότερου ανταγωνιστή βάσει του όγκου της εισερχόμενης κίνησης, σε σχέση με την εξερχόμενη κίνηση.
<i>Ανισορροπία στη ροή τερματισμού</i>	Η εισαγωγή τελών τερματισμού από κινητό σε κινητό λειτουργεί προς όφελος των παρόχων που έχουν υψηλό ποσοστό εισερχόμενης κίνησης εκτός δικτύου (συγκριτικά με την εξερχόμενη κίνηση εκτός δικτύου).

2.4.2. Υπερβολική τιμολόγηση (excessive pricing)

Η υπερβολική τιμή έχει οριστεί από το ΔΕΚ ως αυτή που είναι «υπερβολική σε σχέση με την οικονομική αξία της παρεχόμενης υπηρεσίας».²⁴ Το ΔΕΚ έχει αναγνωρίσει αρκετές μεθοδολογίες για να καθορίζει αντικειμενικά εάν μια τιμή είναι υπερβολική (ή τουλάχιστον δίκαιη), συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- συγκρίνοντας την τιμή πώλησης των εν λόγω προϊόντων με το κόστος παραγωγής²⁵
- λαμβάνοντας υπόψη την Κοινοτική νομοθεσία που θέτει αρχές τιμολόγησης για ένα συγκεκριμένο τομέα²⁶
- συγκρίνοντας τις τιμές με αυτές που εφαρμόζονται σε άλλες γεωγραφικές περιοχές.²⁷

²⁴ Υπόθεση 26/75 *General Motors Continental v. Commission*, [1975] ECR 1367.

²⁵ Υπόθεση 27/76 *United Brands Company and United Brands Continental B.B. v. Commission*, [1978] ECR 207.

²⁶ Υπόθεση 66/86 *Ahmed Saeed*, [1989] ECR 838.

Υπό ορισμένες συνθήκες, όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα συγκριτικά στοιχεία, η ΕΕΤΤ μπορεί να επιδιώξει να καθορίσει ποια θα ήταν η ανταγωνιστική τιμή εάν υπήρχε ανταγωνιστική αγορά. Εντούτοις, είναι σχεδόν αδύνατο να υπολογισθεί το ανταγωνιστικό επίπεδο της τιμής. Αυτό θα απαιτούσε γνώση τόσο των κλήσεων που δεν συμφέρουν οικονομικά, όσο και των τρόπων ανάκτησης του πάγιου κόστους σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον.

2.4.3. Πραγματικές χρεώσεις

Οι πραγματικές χρεώσεις που επιβάλλονται από τους ΠΔΚ για τον τερματισμό κάθε είδους κλήσεων (δηλαδή σταθερό προς κινητό και κινητό προς κινητό) στα δίκτυά τους παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.3. Αξίζει να σημειωθεί ότι όλοι οι ΠΔΚ έχουν επιλέξει, σε αντίθεση με τους περισσότερους αντίστοιχους Ευρωπαϊκούς ΠΔΚ, να θέσουν ελάχιστη χρέωση για τον τερματισμό μιας κλήσης που εκκινεί σε σταθερή θέση, η οποία κυμαίνεται μεταξύ 32 και 60 δευτερολέπτων. Η ελάχιστη χρέωση δεν επηρεάζει την τιμή των κλήσεων των οποίων η διάρκεια υπερβαίνει την ελάχιστη περίοδο χρέωσης, αλλά έχει σημαντική επίδραση σε πολύ σύντομες κλήσεις. Συγκεκριμένα, όσο πιο σύντομη είναι η κλήση (κάτω από την ελάχιστη περίοδο χρέωσης), τόσο υψηλότερη η μέση τιμή ανά λεπτό που χρεώνεται από τους ΠΔΚ για τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυό τους (π.χ. η COSMOTE χρεώνει 9.6 Ευρωλεπτά για μια κλήση 20 δευτερολέπτων, ενώ εάν δεν υπήρχε ελάχιστη χρέωση η ίδια κλήση θα χρεωνόταν με 6 Ευρωλεπτά, δηλαδή 38% χαμηλότερα). Οι ΠΔΚ μπορεί να υποστηρίξουν ότι η θέσπιση μηχανισμού ελάχιστης χρέωσης τους επιτρέπει να παρέχουν υπηρεσίες τερματισμού για πολύ σύντομες κλήσεις χωρίς να φέρουν ζημιά. Εντούτοις, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι, ενώ υπάρχουν πράγματι ορισμένα στοιχεία του κόστους τερματισμού τα οποία σχετίζονται με τη σύνδεση της κλήσης, αυτά είναι μικρά συγκριτικά με τα στοιχεία μετάδοσης, και ο μηχανισμός ελάχιστης χρέωσης επιβαρύνει δυσανάλογα τις κλήσεις κάτω του ορίου της ελάχιστης χρέωσης με τα κόστη σύνδεσης της κλήσης.

Εξετάζοντας τον τερματισμό από κινητό σε κινητό, η ομοιότητα των τελών τερματισμού που επιβάλλονταν μέχρι το τέλος του 2002 από όλους τους ΠΔΚ (περίπου 18 Ευρωλεπτά) δείχνει ότι ίσχυαν συμφωνίες σε μεγάλο βαθμό ενιαίες, οι οποίες είχαν σημαντική επίδραση στις τιμές για κλήσεις εκτός δικτύου.

<i>Ευρωλεπτά ανά λεπτό</i>	<i>Κλήσεις σταθερό σε κινητό</i>	<i>Κλήσεις κινητό σε κινητό</i>
COSMOTE	18 (ελάχιστη χρέωση ανά κλήση 32 sec)	18 το οποίο τροποποιήθηκε από τον Φεβ. του 2003 σε 18 (ελάχιστη χρέωση ανά κλήση 32 sec) για το οποίο υπάρχει διαφωνία με τις εταιρείες Vodafone και TIM
Vodafone	19 (ελάχιστη χρέωση ανά κλήση 42 sec)	18 το οποίο τροποποιήθηκε από τον Φεβ. του 2003 σε 19 (ελάχιστη χρέωση ανά κλήση 42 sec) για το οποίο υπάρχει διαφωνία με τις εταιρείες Cosmote και TIM
TIM	21 (ελάχιστη χρέωση ανά κλήση 60 sec)	18 το οποίο τροποποιήθηκε από τον Φεβ. του 2003 σε 20 (ελάχιστη χρέωση ανά κλήση 50 sec) για το οποίο υπάρχει διαφωνία με τις εταιρείες Vodafone και Cosmote
Q-Telecom	21(ελάχιστη χρέωση ανά κλήση 60 sec)	21 (ελάχιστη χρέωση ανά κλήση 60 sec)

Πίνακας 2.3: *Πραγματικά τέλη τερματισμού ανά λεπτό όλων των ΠΔΚ (Πηγή: πληροφορίες εταιρειών, 2003]*

Απαιτείται ένα λεπτομερές μοντέλο το οποίο θα ενσωματώνει τη μέση διάρκεια των κλήσεων που τερματίζουν στα διαφορετικά δίκτυα κινητής, προκειμένου να αξιολογηθεί εάν:

- ο μηχανισμός ελάχιστης χρέωσης δημιουργεί ένα καλύτερο αποτέλεσμα για τους καταναλωτές²⁸

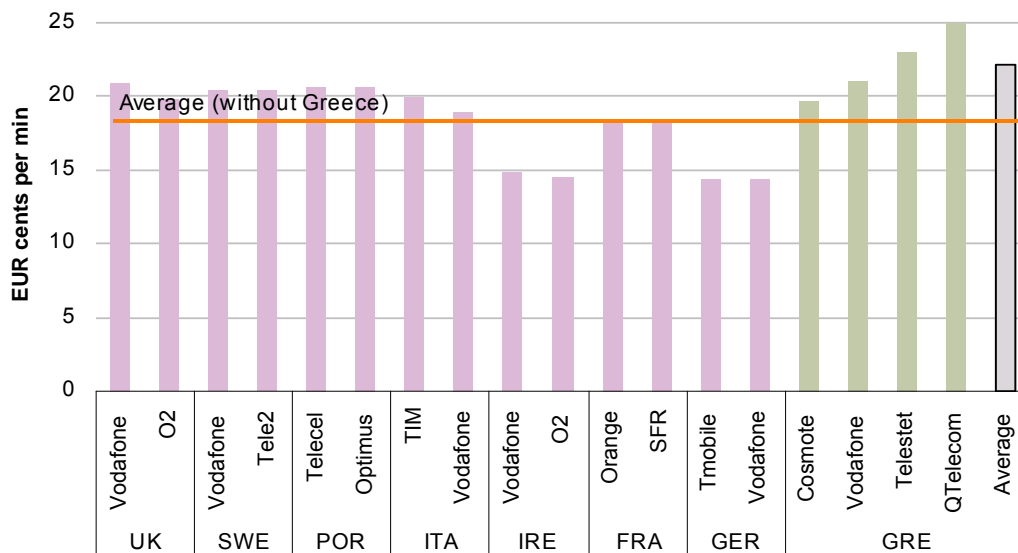
28

Δε θεωρούμε ότι οι ελάχιστες χρεώσεις είναι κοστοστρεφείς, ούτε ότι οδηγούν σε καλύτερο αποτέλεσμα για τους καταναλωτές. Εντούτοις, ίσως είναι δυνατό, παραδείγματος χάριν, να διεξαχθεί μια εξέταση της ελαστικότητας των τιμών για κλήσεις σύντομες ή με μεγάλη διάρκεια προκειμένου να αξιολογηθεί εάν η δομή της μη ενιαίας χρέωσης παρέχει μεγαλύτερο όφελος συνολικά.

- γενικότερα, εάν το πραγματικό επίπεδο των τελών τερματισμού αντανακλά το κόστος.

2.4.4. Διεθνές benchmark

Εν απουσία ενός μοντέλου που παρέχει χρεώσεις βάσει του LRIC, το επίπεδο των τελών τερματισμού στην Ελληνική αγορά δύναται να αξιολογηθεί χρησιμοποιώντας benchmark των χρεώσεων που εφαρμόζονται σε άλλες σχετικές χώρες. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 2.4, τα τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό των Ελληνικών παρόχων για το 2002 ήταν συνεχώς πάνω από το μέσο όρο των άλλων ΠΔΚ στις χώρες που περιλαμβάνονται στο benchmark που εφαρμόζουμε.²⁹

Πίνακας 2.4: Σύγκριση τελών τερματισμού σταθερό προς κινητό σε ώρες αιχμής εγκατεστημένων ΠΔΚ σε ένα σύνολο χωρών της ΕΕ το δεύτερο εξάμηνο του 2002³⁰ (Πηγή: Όγδοη Έκθεση της ΕΕ., 2002)

²⁹ Η κατάσταση δεν έχει αλλάξει δραματικά μέσα στο 2003. Η τάση των τελών τερματισμού, συμπεριλαμβανομένων των πρόσφατων τροποποιήσεων, παρατίθεται στην επόμενη παράγραφο.

³⁰ Ο πίνακας συγκρίνει τέλη τερματισμού ανά λεπτό, υπολογισμένα για μια κλήση τριών λεπτών.

Ο μέσος όρος των τελών τερματισμού των Ελληνικών παρόχων, περίπου 22 Ευρωλεπτά, είναι περίπου 21% υψηλότερος από το αντίστοιχο μέσο όρο τελών τερματισμού στις χώρες της ΕΕ που παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.4 benchmark (εξαιρουμένης της Ελλάδας). Το κενό ανάμεσα στους δύο μέσους όρους φαίνεται να είναι μεγαλύτερο εν όψει των ακόλουθων εκτιμήσεων που δεν αντανακλώνται στη σύγκριση αυτή:

- τα τέλη που εφαρμόζονται από τους Έλληνες παρόχους είναι μέσος όρος τελών (δεδομένης της μη διάκρισης μεταξύ αιχμής και μη αιχμής), ενώ τα τέλη άλλων παρόχων στο benchmark είναι γενικώς τέλη αιχμής.³¹
- τα τέλη υπολογίζονται ανά λεπτό, για μια κλήση τριών λεπτών. Κατά το χρόνο του benchmark, η COSMOTE χρέωνε³² 18 Ευρωλεπτά ανά λεπτό συν ένα τέλος αποκατάστασης 5 Ευρωλεπτών. Επομένως, η χρέωση ανά λεπτό των 19.7 Ευρωλεπτών που αναφέρεται στον πίνακα είναι χαμηλότερη από την αντίστοιχη χρέωση ανά λεπτό για μια κλήση ενός λεπτού (23 Ευρωλεπτά). Πραγματοποιώντας benchmarking σε κλήσεις ενός λεπτού, οι οποίες αποτελούν σημαντικό ποσοστό των κλήσεων που τερματίζονται σε δίκτυα κινητών, θα αύξανε το μέσο όρο των Ελληνικών ΠΔΚ και, επομένως, θα αύξανε τη διαφορά ανάμεσα σε αυτόν και τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο.
- Ορισμένες Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές (ΕΡΑ), συμπεριλαμβανομένης της Oftel στο Ηνωμένο Βασίλειο και της AGCOM στην Ιταλία πρόσφατα επανεξέτασαν τον ανταγωνισμό στην αγορά τερματισμού και έχουν επιβάλει ελέγχους τιμών σε ορισμένους ή και σε όλους τους παρόχους. Επομένως, τα μειούμενα τέλη τερματισμού των παρόχων αυτών θα πρέπει στο άμεσο μέλλον να μειώσουν περαιτέρω τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο που αναφέρεται στον Πίνακα. Παρομοίως, άλλες ΕΡΑ της ΕΕ, αφού ολοκλήρωσαν τον έλεγχο της αγοράς τερματισμού κλήσεων βάσει του νέου Κανονιστικού Πλαισίου, μπορεί επίσης να ασκήσουν περαιτέρω πίεση προς τα κάτω στις τιμές που περιλαμβάνονται στο benchmark.

³¹ Τα τέλη μη αιχμής είναι γενικώς χαμηλότερα.

³² Οκτώβριος του 2002.

Συμπερασματικά, υπάρχει μια διαφορά (απόσταση) ανάμεσα στα τέλη τερματισμού των Ελληνικών ΠΔΚ και του Ευρωπαϊκού μέσου όρου. Η απουσία ρύθμισης έως σήμερα, υπό τη μορφή ελέγχου τιμών, φαίνεται να αποτελεί την πιο αξιόπιστη εξήγηση για την κατάσταση αυτή. Εν όψει των ενεργειών που έλαβαν χώρα αλλού από άλλες ΕΡΑ, η διαφορά που εντοπίζεται μπορεί να αυξηθεί με την πάροδο του χρόνου εάν τα τέλη τερματισμού που εφαρμόζονται από τους Ελληνικούς ΠΔΚ δεν αρχίσουν επίσης να μειώνονται στο άμεσο μέλλον.

2.4.5. Διακριτική τιμολόγηση (discriminatory pricing)

Αναφορικά με τις πρακτικές διακριτικής τιμολόγησης, είναι πιθανόν να βλάπτουν τον ανταγωνισμό όταν οδηγούν σε αποκλεισμό των ανταγωνιστών. Για το λόγο αυτό θεωρείται ότι έχει λάβει χώρα κατάχρηση εάν η διάκριση πραγματοποιείται από επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση.

Επιπλέον, παρόλο που οι στρατηγικές τιμολόγησης κλήσεων εντός δικτύου έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο παρελθόν στην αύξηση των υπηρεσιών κινητής³³ οι στρατηγικές τιμολόγησης εντός δικτύου σε μια πιο ώριμη αγορά (η διείσδυση υπερβαίνει το 90%, σύμφωνα με έναν ΠΔΚ)³⁴ μπορεί να έχουν συνέπειες στον ανταγωνισμό για έναν ΠΔΚ με πολύ μικρό αριθμό συνδρομητών δεδομένου ότι αυτός αντιμετωπίζει πρόσθετες δυσκολίες στο να εδραιώσουν (επί ίσοις όροις με τους υπάρχοντες ΠΔΚ) την παρουσία τους στην αγορά

2.4.6. Συμπίεση τιμών (price squeeze)

Η ΕΕΤΤ δεν έχει προβεί σε ανάλυση της λιανικής αγοράς (πρόσβασης και εκκίνησης) στα πλαίσια της παρούσης μελέτης και, ως εκ τούτου, δεν επεδίωξε να προσδιορίσει τις τιμές που θα ήταν ενδεικτικές συμπίεσης τιμών. Μια υπόνοια συμπίεσης τιμών

³³ Η αύξηση του ποσοστού της κίνησης κινητών που συνιστούν οι κλήσεις εντός δικτύου έχει αυξηθεί σημαντικά, παρόλο που αυτό αντανακλά παράγοντες όπως το μέγεθος της συνδρομητικής βάσης κινητών σε σύγκριση με τις σταθερές γραμμές, και δεν μπορεί να αποδοθεί μόνο στη διακριτική τιμολόγηση (παρόλο που αυτό θα οδηγούσε σε παρόμοια αποτελέσματα).

³⁴ Αυτός ο ΠΔΚ αναφέρει ότι ο πραγματικός αριθμός είναι μεταξύ 65 και 70%, και ότι οι πρόσθετες κάρτες SIM αντανακλούν τα σημαντικά επίπεδα χρήσης πολλαπλών SIM.

μπορεί, ωστόσο, να προκύψει εάν επαληθευθεί η παρατήρηση μιας σειράς σταθερών παρόχων, ότι οι λιανικές τιμές τερματισμού που προσφέρονται από τους ΠΔΚ σε εμπορικούς πελάτες είναι δύο με τρεις φορές φθηνότερες από τα τέλη τερματισμού χονδρικής που προσφέρονται στους σταθερούς παρόχους.

2.4.7.Υπερβολική κερδοφορία

Βάσει ενός απόλυτα ανταγωνιστικού οικονομικού μοντέλου, η δημιουργία υπερβολικών (supernormal) κερδών από μια δεσπόζουσα επιχείρηση σε μια συγκεκριμένη αγορά συνήθως θεωρείται ότι αντανακλά το γεγονός ότι η δεσπόζουσα επιχείρηση δεν υπόκειται σε κανέναν αποτελεσματικό ανταγωνιστικό περιορισμό. Παρόλο που τα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο παρελθόν δίσταζαν να δεχθούν την υψηλή κερδοφορία ως ένδειξη δεσπόζουσας θέσης, αποτελεί νόμιμη (εύλογη) ένδειξη ισχύος στην αγορά στην οικονομική βιβλιογραφία, ιδίως στους οικονομικούς τομείς όπου η σχετική αγορά διαμορφώνεται από εξωτερικούς παράγοντες του δικτύου (network externalities) ή από χαρακτηριστικά bottleneck.³⁵ Επίσης έχει αναφερθεί σε μεγάλο βαθμό από ρυθμιστές αγορών ότι αντανακλά μια έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Φυσικά, τα υπερβολικά κέρδη από την παροχή μιας συγκεκριμένης υπηρεσίας μπορεί να μην αντανακλούν κάτι περισσότερο από εσωτερικές λογιστικές διαδικασίες. Επομένως, θα πρέπει να προσδιοριστούν τα κατάλληλα επίπεδα κερδοφορίας σε σχέση με μια ευρύτερη σειρά υπηρεσιών κινητής. Εντούτοις, οι υπηρεσίες τερματισμού κινητών χρεώνονται σε επίπεδο χονδρικής και, επομένως, δύνανται μόνο να συνδέονται με άλλες κατάλληλες υπηρεσίες χονδρικής. Επιπλέον, οι υπηρεσίες τερματισμού δεν μπορούν να συσχετισθούν με ανοικτή προώθηση (overt marketing), με την ευρύτερη έννοια, ή διαφήμιση, κάτι που καθιστά την κερδοφορία τους ακόμη πιο έντονη και, χωρίς περαιτέρω εξήγηση, δείχνει ότι δεν υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός στην παροχή των υπηρεσιών αυτών.

³⁵ Αναφορά στο Discussion Paper της OXERA για το UK Office of Fair Trading (OFT), με τίτλο "Assessing Profitability in Competition Policy Analysis", OFT 657, July 2003, διαθέσιμο στη διεύθυνση www.offt.gov.uk.

Η κερδοφορία των διαφόρων Ελληνικών ΠΔΚ για την παροχή υπηρεσιών τερματισμού φωνητικών κλήσεων δεν προκύπτει άμεσα από τα στοιχεία που παρασχέθηκαν κατά την εξέταση της αγοράς (παρόλο που η αναφορά στο κόστος που υπολογίστηκε βάσει του μοντέλου LRIC δείχνει ότι οι τιμές είναι άνω του κόστους συν μια εύλογη απόδοση). Προκειμένου να γίνει αντιληπτό εάν η υπερβολική κερδοφορία στο επίπεδο τερματισμού κλήσεων χονδρικής οδηγεί είτε α) σε υπερβολική κερδοφορία συνολικά ή β) στην κατάργηση των υπερβολικών κερδών βάσει του ανταγωνισμού σε επίπεδο λιανικής (πρόσβαση και εκκίνηση), μπορεί να υπολογισθεί στα πλαίσια ενός ελέγχου της αγοράς πρόσβασης και εκκίνησης.

2.5.Συμπεράσματα

1. Κάθε ΠΔΚ στη Ελλάδα, συγκεκριμένα η COSMOTE, η Vodafone-Panafon, η TIM και η Q-Telecom, θα πρέπει να ορισθούν ως έχουσες ΣΙΑ στη σχετική αγορά για τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων στα δικά τους δίκτυα.
2. Μεσοβραχυπρόθεσμα, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφαινόμενες τεχνολογικές εξελίξεις και την αναμενόμενη συμπεριφορά των καταναλωτών, τίποτα δεν υποδεικνύει στους Συμβούλους ότι η ΣΙΑ των ΠΔΚ αναφορικά με τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυό τους θα εξασθενίσει με κάποιον ουσιαστικό τρόπο εν απουσία των κατάλληλων και αναλογικών *ex ante* κανονιστικών ρυθμίσεων (μέτρων). Το συμπέρασμα αυτό τίθεται με την επιφύλαξη των συγκεκριμένων υποχρεώσεων που μπορεί να επιβληθούν από την ΕΕΤΤ σε κάθε ΠΔΚ που ορίζεται ως έχων ΣΙΑ στη σχετική αγορά προϊόντων.
3. Τίποτα δε δείχνει ότι υπάρχει οποιαδήποτε αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς η οποία να ασκήσει κάποια ανταγωνιστική πίεση στους ΠΔΚ προκειμένου να προβούν σε μείωση των τελών τερματισμού τους.

2.6.Ερωτήσεις

Ε6. Συμφωνείτε με το συμπέρασμα ότι η αγορά τερματισμού κλήσεων χαρακτηρίζεται από υψηλούς φραγμούς εισόδου; Εάν όχι παραθέστε τα επιχειρήματά σας.

E7. Θεωρείτε ότι οι μελλοντικές εξελίξεις από πλευράς τεχνολογίας ή μελλοντικές εξελίξεις στην δομή της αγοράς αποτελούν αξιόπιστο λόγο για να αναμένουμε αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων;

E8. Συμφωνείτε με την ανάλυση σχετικά με το επίπεδο του ανταγωνισμού;

E9. Συμφωνείτε με τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η ΕΕΤΤ. Τεκμηριώστε τις απόψεις σας σε περίπτωση διαφοροποίησης.

E10. Θεωρείτε ότι υπάρχουν άλλα ζητήματα που σχετίζονται με το αντικείμενο της παρούσης διαβούλευσης τα οποία θα θέλατε να αναφέρετε; Παρακαλούμε τεκμηριώστε τις απόψεις σας.

2.7. Παρουσίαση νέων στοιχείων αγοράς μέχρι και το β' εξάμηνο του 2005

Σχετικά με τις υπηρεσίες τερματισμού που αγοράζει ο ΟΤΕ από τους ΠΔΚ (βλ. παραγρ. 2.3), στο δεύτερο εξάμηνο του 2004, το ποσοστό αυτό είχε μειωθεί ως ποσοστό της συνολικής κίνησης στο 30% έως 40% ενώ στο δεύτερο εξάμηνο του 2005, το ποσοστό αυτό έχει μειωθεί ως ποσοστό της συνολικής κίνησης στο 27% έως 36% (σε σχέση με 49% έως 53% που αναφέρεται στην παρ. 2.3).

Αναφορικά με τους άλλους ΠΔΣ (βλ. παραγρ. 2.3), το ποσοστό κίνησης που τερματίζουν στα δίκτυα των ΠΔΚ επί του συνόλου της κίνησης τερματισμού είναι της τάξης 2,6% για το δεύτερο εξάμηνο του 2004 και 3,2% για το δεύτερο εξάμηνο του 2005 (σε σχέση με 0,1% το 2002).

Αναφορικά με το μερίδιο των εναλλακτικών παρόχων ως προς το σύνολο των κλήσεων που εκκινούν από σταθερό σημείο (βλ. υποσημείωση 18), ήταν της τάξης του 12% για το δεύτερο εξάμηνο του 2003, 24% στο πρώτο εξάμηνο του 2004 και 26% το δεύτερο εξάμηνο του 2004 (από 5% στο τέλος Οκτωβρίου 2002). Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία παρατηρείται μία αύξηση στην κίνηση των άλλων ΠΔΣ έτσι ώστε η κίνηση αυτή να μην θεωρείται αμελητέα, όμως το συνολικό της μέγεθος δεν είναι τέτοιο για να θεωρηθεί ότι οι άλλοι ΠΔΣ έχουν αποκτήσει αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη απέναντι στους ΠΔΚ

Τα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα για κλήσεις προερχόμενες από κινητό δίκτυο (βλ. πίνακα 2.2) διαμορφώθηκαν την 1^η Οκτωβρίου 2003 σε 0,18€ ανά λεπτό και ελάχιστη χρέωση τα 30 δευτερόλεπτα. Από την 1^η Οκτωβρίου 2004 τα τέλη τερματισμού σε κινητά δίκτυα για κλήσεις προερχόμενες από άλλα κινητά δίκτυα έχουν ως εξής:

Ευρώ ανά λεπτό	Από 1/1/04 έως 30/9/04	Από 1/10/04 έως σήμερα
COSMOTE	0,18 και ελάχιστη χρέωση 30 δευτ.	0,145 και ελάχιστη χρέωση 30 δευτ.
VODAFONE	0,18 και ελάχιστη χρέωση 30 δευτ.	0,145 και ελάχιστη χρέωση 30 δευτ.
TIM	0,18 και ελάχιστη χρέωση 30 δευτ.	0,15 και ελάχιστη χρέωση 30 δευτ.
Q-TELECOM	0,23 και ελάχιστη χρέωση 30 δευτ.	0,195 και ελάχιστη χρέωση 30 δευτ

Τα τέλη τερματισμού σε κινητά δίκτυα για κλήσεις προερχόμενες από σταθερά δίκτυα (βλ. πίνακα 2.3), έχουν διαμορφωθεί ως εξής:

Τιμές σε	01/2001	01/2002	02/2003	10/03	01/04	10/04
<i>eurocents</i>						
<i>Vodafone</i>	27	21 και 60'' ελάχιστη χρέωση	19 και 42'' ελάχιστη χρέωση	17,5 και 33'' ελάχιστη χρέωση	17 και 30'' ελάχιστη χρέωση	14,5 και 30'' ελάχιστη χρέωση

Τιμές σε	01/2001	03/2001	07/2002	02/2003	10/03	01/04	10/04
<i>eurocents</i>							
<i>COSMOTE</i>	27	23,48	18 και 5 call set up	18 και 32'' ελάχιστη χρέωση	17 και 33'' ελάχιστη χρέωση	17 και 30'' ελάχιστη χρέωση	14,5 και 30'' ελάχιστη χρέωση

Τιμές σε	01/2001	05/2002	08/2002	07/2003	10/03	01/04	04/04	10/04
<i>eurocents</i>								
<i>TIM</i>	27	25	23 και 60'' ελάχιστη χρέωση	21 και 60'' ελάχιστη χρέωση	20 και 32'' ελάχιστη χρέωση	20 και 30'' ελάχιστη χρέωση	18 και 30'' ελάχιστη χρέωση	15 και 30'' ελάχιστη χρέωση

	07/2002	02/2003	01/2004	10/04
<i>Q-telecom</i>	25	21 και 60'' ελάχιστη χρέωση	23 και 30'' ελάχιστη χρέωση	19,5 και 30'' ελάχιστη χρέωση

Επίσης όπως προκύπτει από τους παραπάνω πίνακες, ο μηχανισμός ελάχιστης χρέωσης εξακολουθεί να υφίσταται, ενώ δεν υπάρχει πλέον το τέλος αποκατάστασης κλήσης από κανένα ΠΔΚ.

Για την αξιολόγηση του ύψους των τελών τερματισμού σε δίκτυα κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα, όπως αυτά προκύπτουν από τους ανωτέρω πίνακες, δύναται να χρησιμοποιηθεί και το νέο benchmarking της Ε.Ε. (11^η Έκθεση) στο οποίο χρησιμοποιούνται νέα επικαιροποιημένα δεδομένα. Σύμφωνα με το νέο benchmarking, ο μεσοσταθμισμένος μέσος όρος των τελών τερματισμού των ελληνικών ΠΔΚ είναι 13,93% υψηλότερος από τον αντίστοιχο μεσοσταθμισμένο μέσο όρο των τελών τερματισμού στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15 κρατών-μελών. Ο μεσοσταθμισμένος μέσος όρος των ΠΔΚ στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 15 κρατών-μελών είναι 0,1279 €. Επισημαίνεται ότι στη σύγκριση αυτή χρησιμοποιήθηκαν τα τέλη τερματισμού σε κινητά δίκτυα που ισχύουν σήμερα. Εξακολουθεί να ισχύει επομένως η παρατήρηση της Ε.Ε. ότι τα τέλη τερματισμού σε κινητά δίκτυα στην Ελλάδα παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Επισημαίνεται επίσης ότι, ενώ στο χρονικό διάστημα μεταξύ 10ης και 11^{ης} Έκθεσης ο μεσοσταθμισμένος μέσος όρος των τελών τερματισμού στην Ε.Ε. έχει μειωθεί από 0,1476 € σε 0,1279 € στα τέλη τερματισμού στην Ελλάδα δεν έχει παρατηρηθεί καμία μεταβολή από την 1/10/2004. Από τα ανωτέρω στοιχεία αποδεικνύεται ότι δεν έχει αλλάξει ουσιωδώς η κατάσταση και επομένως τα βασικά συμπεράσματα της παραγράφου 2.5 εξακολουθούν να ισχύουν.

2.8.Αναθεώρηση της μελέτης της ΕΕΤΤ αναφορικά με την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα

Σύμφωνα με την αναφερόμενη στην παράγραφο 1.8 αναθεώρηση του ορισμού αγορών καθορίστηκε μία ενιαία αγορά τερματισμού κλήσεων για τους συνδρομητές των εταιρειών Q-Telecom και TIM. Η ως άνω ενιαία οικονομική οντότητα πρέπει να οριστεί ως έχουσα Σημαντική Ισχύ στην ενιαία αγορά τερματισμού κλήσεων, δεδομένου ότι κατέχει μερίδιο 100% στην ως άνω σχετική αγορά και δεδομένου

επίσης (α) ότι όπως προκύπτει και από την ανάλυση που διεξήχθη από την ΕΕΤΤ οι διαφαινόμενες τεχνολογικές εξελίξεις και η αναμενόμενη συμπεριφορά των καταναλωτών, δεν υποδεικνύουν ότι η ΣΙΑ των ΠΔΚ αναφορικά με τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυό τους θα εξασθενίσει με κάποιον ουσιαστικό τρόπο εν απουσία των κατάλληλων και αναλογικών *ex ante* κανονιστικών ρυθμίσεων (μέτρων) και (β) ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς η οποία να ασκήσει κάποια ανταγωνιστική πίεση στους ΠΔΚ προκειμένου να προβούν σε μείωση των τελών τερματισμού τους.

Συνεπώς ορίζονται ως πάροχοι με ΣΙΑ στις οριζόμενες σχετικές αγορές οι εταιρείες Vodafone, Cosmote και η ενιαία οικονομική οντότητα TIM/Q-Telecom.

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Κεφάλαιο 3. Απαντήσεις της ΕΕΤΤ στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά

3.1.Εισαγωγή

Το κείμενο που ακολουθεί συντάχθηκε από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και περιέχει τις απαντήσεις της στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση σχετικά με «τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά».

Στη δημόσια διαβούλευση, που διενεργήθηκε μεταξύ 3 Σεπτεμβρίου 2003 και 3 Οκτωβρίου 2003, συμμετείχαν έξι τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι, τρεις εκ των οποίων είναι πάροχοι δικτύων κινητής τηλεφωνίας.

Από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης είναι εμφανές ότι από τους έξι συμμετέχοντες οι τρεις συμφωνούν με τις απόψεις και την ανάλυση της ΕΕΤΤ ενώ οι άλλοι τρεις (εταιρείες κινητής τηλεφωνίας) διαφωνούν. Η ΕΕΤΤ εμμένει στις αρχικές απόψεις της σχετικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων ανά δίκτυο κινητής τηλεφωνίας, και παρέχει επιπλέον διευκρινήσεις – απαντήσεις στα σχόλια – παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων.

3.2.Ορισμός Αγοράς

3.2.1.Παρατηρήσεις αναφορικά με το σημείο εκκίνησης

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: Η διαδικασία ορισμού των αγορών θα έπρεπε να ακολουθήσει την χρονική προτεραιότητα του παραρτήματος της Σύστασης της Ε.Ε. κατά τον ορισμό των αγορών και να εξετάσει πρώτα τις αγορές λιανικής.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Για τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές (Ε.Ρ.Α.) δεν προκύπτει ότι έχουν νομική υποχρέωση να κάνουν ανάλυση αγοράς με μία συγκεκριμένη σειρά. Για πρακτικούς λόγους, οι περισσότερες Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές έχουν επιλέξει να κάνουν την ανάλυση αγοράς σε ομάδες και να προηγηθούν οι αγορές εκείνες όπου υπάρχουν ενδείξεις ότι δεν υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός και είναι αναγκαία η ρυθμιστική παρέμβαση.

Σχετικά με την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, η ΕΕΤΤ έχει ξεκινήσει προσπάθεια για την εκτίμηση του επιπέδου ανταγωνισμού στην αγορά αυτή από τον Ιανουάριο του 2002 και η προσπάθεια αυτή ολοκληρώνεται με τον ορισμό της αγοράς αυτής και την επιβολή των κατάλληλων ρυθμιστικών παρεμβάσεων.

3.2.2.Παρατηρήσεις αναφορικά με τη μεθοδολογία

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: Το SSNIP test περιγράφεται δεν εφαρμόζεται, αφού δεν υπάρχουν οικονομετρικές μετρήσεις της καμπύλης ζήτησης. Το “critical loss analysis test” που χρησιμοποιείται δεν αποτελεί σωστό μεθοδολογικό εργαλείο. Δεν εξηγείται πώς προσδιορίζεται το κοινό κόστος ως 10% επί του συνολικού κόστους.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ε. Ε., «Ένας τρόπος για την αξιολόγηση της ύπαρξης οποιασδήποτε δυνατότητας ζήτησης ή προσφοράς είναι να εφαρμοστεί το λεγόμενο «τεστ υποθετικού μονοπωλίου»». Οι Ε.Ρ.Α πρέπει να εξετάσουν τι θα συμβεί εάν υπάρχει μικρή αλλά ουσιώδης, διαρκής

αύξηση της τιμής ενός δεδομένου προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, υποθέτοντας ότι οι τιμές όλων των άλλων προϊόντων ή υπηρεσιών θα παραμείνουν σταθερές.

Το SSNIP test δίνει μία θεωρητική βάση πάνω στην οποία στηρίζεται ο ορισμός της αγοράς, αλλά δεν είναι πρακτικά εύκολο να εφαρμοστεί σε πολλές περιπτώσεις εξαιτίας των περιορισμών που δημιουργούνται από την έλλειψη στοιχείων. Παράδειγμα αυτών των περιορισμών είναι ότι δεν παρατηρείται αύξηση των τιμών για συγκεκριμένες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες της τάξης του 5% ή 10% πάνω από το επίπεδο ανταγωνισμού προκειμένου να εξεταστεί από τον οικονομικό αναλυτή η αύξηση της παραγωγικότητας που θα δημιουργηθεί. Επομένως, οι Ρυθμιστικές Αρχές, καθοδηγούμενες θεωρητικά από το SSNIP test, συγκεντρώνουν μία ποικιλία στοιχείων τα οποία σχετίζονται με την υποκατάσταση προσφοράς και ζήτησης.

Η χρησιμότητα του critical loss analysis test είναι να δημιουργήσει ένα όριο αναφοράς για την απώλεια μεριδίου αγοράς σαν αντίδραση στην αύξηση της τιμής, τέτοια ώστε – δεδομένης της δομής του κόστους – η αύξηση της τιμής να είναι μη κερδοφόρα. Εξετάζει ιδιαιτέρως την υποκατάσταση της ζήτησης και συγκεκριμένα στην ανάλυση της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, εξετάζει τις αντιδράσεις των τελικών χρηστών, οι οποίοι απολαμβάνουν την υπηρεσία τερματισμού κλήσεων. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί και η υποκατάσταση προσφοράς και συγκεκριμένα η πιθανότητα ότι άλλοι πάροχοι θα ανταποκριθούν σε μία αύξηση της τιμής και θα συνεισφέρουν την «παραγωγή» τους σε αυτή των ήδη υπαρχόντων παρόχων. Στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης, όλες αυτές οι προσεγγίσεις εξετάστηκαν αναλυτικά και προέκυψε το συμπέρασμα ότι η υποκατάσταση προσφοράς δεν είναι πιθανή (βλ. ενότητα 1.3.2).

Όπως αναφέρεται και στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης, η ανάλυση του κόστους των κινητών υποδηλώνει ότι το μερίδιο του κοινού κόστους ως ποσοστού του συνολικού κόστους δικτύου (ή ακριβέστερα, η διαφορά μεταξύ του μέσου συνολικού κόστους τερματισμού και του επαυξητικού κόστους, εκφραζόμενη ως ποσοστό του συνολικού κόστους δικτύου) είναι της τάξεως του 10%.

Ωστόσο τα συμπεράσματα του ορισμού της αγοράς δεν εξαρτώνται από αυτή την τιμή. Εάν το μερίδιο του κοινού κόστους ως ποσοστού του συνολικού κόστους

δικτύου ήταν της τάξης του 15%, ακόμη και σε αυτή την περίπτωση θα απαιτούνταν μείωση της ζήτησης της τάξης του 25% προκειμένου να καταστεί η αύξηση της τιμής ζημιολόγος. Στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης και συγκεκριμένα στην ενότητα 1.3.3 εξετάζεται η υποκατάσταση ζήτησης και στην ενότητα 1.5 αναφέρεται συμπερασματικά: «Δεν υπάρχουν βιώσιμα ανταγωνιστικά υποκατάστατα για τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυο του κάθε ΠΔΚ, είτε υπολογίζοντας από την πλευρά της προσφοράς είτε της ζήτησης.»

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: Δεν εξηγείται πώς προσδιορίζονται οι τιμές ανταγωνιστικού επιπέδου και πώς κρίνεται ότι τα τέλη τερματισμού είναι πάνω από το ανταγωνιστικό επίπεδο.

Απάντηση EETT: Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, σε μια επαρκώς ανταγωνιστική αγορά, οι τιμές αντανακλούν το επίπεδο κόστους μιας επαρκώς αποδοτικής εταιρείας. Οι πάροχοι δεν θα διατηρούσαν τη δυνατότητα να ακολουθούν μη αποδοτικές πρακτικές και θα αναγκάζονταν να αντιγράφουν τα πλεονεκτήματα κόστους των ανταγωνιστών τους προκειμένου να επιβιώσουν στην αγορά.

Το μοντέλο υπολογισμού του μακροχρόνιου επαυξητικού κόστους (LRIC) δίνει μία τιμή για το μακροχρόνιο επαυξητικό κόστος του τερματισμού κλήσεων στο δίκτυο της κάθε εταιρείας κινητής τηλεφωνίας, συν ένα mark up για τα κοινά κόστη.

Εάν η αγορά για τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα ήταν ανταγωνιστική, θα έπρεπε τα τέλη τερματισμού να αντανακλούν τα ανωτέρω κόστη. Η δυνατότητα να διατηρούνται οι τιμές για μεγάλα χρονικά διαστήματα πάνω από το επίπεδο ανταγωνισμού επικερδώς για μεγάλες χρονικές περιόδους είναι απόδειξη έλλειψης ανταγωνισμού.

Δεδομένου ότι τα αποτελέσματα του κοστολογικού μοντέλου απέχουν πολύ από τις ισχύουσες τιμές, η EETT θεωρεί ότι τα ισχύοντα τέλη τερματισμού δεν βρίσκονται σε επίπεδα ανταγωνιστικά.

Στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης δεν ορίζεται η τιμή ανταγωνιστικού επιπέδου για την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κάθε κινητό δίκτυο, ούτε απαιτείται να οριστεί. Σύμφωνα με τον ορισμό αγοράς και την ανάλυση της αγοράς που

περιγράφονται στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης και γίνονται σύμφωνα με το νέο Ρυθμιστικό Πλαίσιο της Ε.Ε., κάθε ΠΔΚ διαθέτει μερίδιο αγοράς 100% και επομένως είναι πολύ πιθανό οι μη ρυθμιζόμενες τιμές να βρίσκονται πάνω από το επίπεδο ανταγωνισμού.

3.2.3. Παρατηρήσεις αναφορικά με την εναλλαξιμότητα της ζήτησης

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: Δεν εξετάζονται σωστά οι δυνατότητες υποκατάστασης Ζήτησης: SMS, Κλειστές Ομάδες Χρηστών, δυνατότητες επανάκλησης και πραγματοποίηση συντομότερων κλήσεων.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Αναφορικά με τους ισχυρισμούς των εταιριών κινητής τηλεφωνίας για την υποκατάσταση από την πλευρά της ζήτησης, επισημαίνεται ότι οι ισχυρισμοί αυτοί επιβεβαιώνονται και από τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης που διεξήχθη τον Ιανουαρίου 2002 αναφορικά με το επίπεδο του ανταγωνισμού στον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι οι 6 από τους 10 που απάντησαν σε σχετική ερώτηση, είπαν είτε ότι δεν υπάρχει δυνατότητα υποκατάστασης μιας φωνητικής κλήσης από μια άλλη σε επίπεδο λιανικής είτε ότι οι υπάρχουσες μορφές υποκατάστασης δεν μπορούν να οδηγήσουν σε συγκράτηση των τελών τερματισμού.

Οι 8 από τους 12 που απάντησαν σε σχετική ερώτηση, ανέφεραν ότι η υπηρεσία SMS δεν αποτελεί μία εναλλακτική λύση στις φωνητικές κλήσεις.

Όσον αφορά την υποκατάσταση κλήσεων / γραπτών μηνυμάτων, όπως έχει ήδη αναφερθεί και στο κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης αναφορικά με τον *ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα*, είναι ενδεχόμενο τα γραπτά μηνύματα να αποτελούν μερικώς υποκατάστατο κλήσεων οι οποίες έχουν ορισμένα χαρακτηριστικά, όπως μικρή διάρκεια, το ότι δεν είναι επείγουσες κλπ. Όμως η πιθανή καθυστέρηση στη μετάδοση των μηνυμάτων, η έκταση των μηνυμάτων που μεταφέρονται και τα στοιχεία της αγοράς δείχνουν συμπληρωματικότητα αντί για εναλλαξιμότητα.

Το ερώτημα είναι εάν η ενδεχόμενη αυτή σχέση υποκατάστασης είναι αρκετά έντονη και διαρκής στον χρόνο ώστε να δικαιολογεί έναν διαφορετικό ορισμό της αγοράς. Σύμφωνα με στοιχεία για την Ελληνική αγορά τα οποία έχει συλλέξει η ΕΕΤΤ, ο ρυθμός αύξησης του αριθμού των γραπτών μηνυμάτων τα οποία αποστέλλονται έχει μειωθεί δραστικά, σε αντίθεση με το ρυθμό μεγέθυνσης του όγκου της κίνησης κλήσεων μεταξύ κινητών (τόσο on-net όσο και off-net). Από το γεγονός αυτό η ΕΕΤΤ συνάγει το συμπέρασμα ότι οι δυνατότητες υποκατάστασης κλήσεων / γραπτών μηνυμάτων φαίνεται να έχουν σχεδόν εξαντληθεί, ενώ αναδεικνύεται ακόμη περισσότερο η σχέση συμπληρωματικότητας μεταξύ γραπτών μηνυμάτων και φωνητικών κλήσεων.

Σχετικά με τις Κλειστές Ομάδες Χρηστών (ΚΟΧ), δεν παρέχεται από τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας ποσοτική ένδειξη του πόσο διαδεδομένες είναι ενώ όπως προκύπτει και από τη δημόσια διαβούλευση που διεξήχθη τον Ιανουάριο του 2002 οι 7 από τους 13 που απάντησαν σε σχετική ερώτηση, είπαν ότι είναι ελάχιστα διαδεδομένες, 6 από τους 13 που απάντησαν σε σχετική ερώτηση είπαν ότι η ύπαρξη τέτοιων ομάδων δεν φαίνεται να μπορεί να συγκρατήσει τα τέλη τερματισμού και η πίεση που μπορεί να ασκηθεί είναι ιδιαίτερα αδύναμη. Επίσης οι 8 από τους 12 που απάντησαν σε σχετική ερώτηση, δήλωσαν ότι οι ΚΟΧ δεν δημιουργούνται με κριτήριο τα τέλη τερματισμού του κάθε δικτύου. Τα ανωτέρω στοιχεία έρχονται να επιβεβαιώσουν σχετικές έρευνες που έχουν διεξαχθεί σε άλλα κράτη μέλη όπως η Ολλανδία και το ΗΒ.

Επισημαίνεται επίσης ότι στην περίπτωση καταναλωτών που ανήκουν σε ΚΟΧ, αυτοί ενδιαφέρονται ιδιαίτερος για τις τιμές λιανικής των εντός δικτύου κλήσεων, με αποτέλεσμα να μην είναι σαφές πως θα μπορούσαν να αποτελέσουν στην πραγματικότητα ισχυρή αντισταθμιστική δύναμη για να επηρεάσουν τα τέλη τερματισμού.

Αναφορικά με τη διαδικασία της επανάκλησης, η ΕΕΤΤ εμμένει στις θέσεις όπως αυτές εκφράστηκαν στο κείμενο διαβούλευσης και επιβεβαιώνεται από τη δημόσια διαβούλευση του Ιανουαρίου του 2002, όπου οι 5 από τους 9 που απάντησαν σε

σχετική ερώτηση εκτίμησαν ότι δεν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι η διαδικασία της επανάκλησης θα μπορούσε να αποτελέσει επαρκή ανταγωνιστική πίεση, που θα οδηγούσε σε μείωση των τελών τερματισμού.

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: Η αγορά της κινητής τηλεφωνίας, η οποία πρέπει να αντιμετωπισθεί ως σύνολο, είναι ανταγωνιστική, λειτουργεί αποτελεσματικά, και δεν υπάρχει ανάγκη ρυθμιστικής παρέμβασης από την ΕΕΤΤ. Υπάρχουν άρρηκτοι δεσμοί μεταξύ των αγορών χονδρικής και λιανικής.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Όπως αναφέρεται στη Σύσταση της Ε.Ε., στο πλαίσιο προσδιορισμού αγορών, οι αγορές λιανικής πρέπει κατ' αρχήν να εξετάζονται κατά τρόπο ανεξάρτητο του δικτύου ή της υποδομής που χρησιμοποιείται για την παροχή υπηρεσιών και σύμφωνα με τις αρχές του δικαίου περί ανταγωνισμού.

Το άρθρο 15 παρ. 1 της οδηγίας πλαίσιο ορίζει ότι στη σύσταση προσδιορίζονται, σύμφωνα με το παράρτημα Ι, της εν λόγω οδηγίας, οι αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τα χαρακτηριστικά των οποίων είναι δυνατόν να αιτιολογούν την επιβολή των κανονιστικών υποχρεώσεων που ορίζονται στις ειδικές οδηγίες. Επομένως, το σημείο εκκίνησης για τον προσδιορισμό των αγορών στην αρχική σύσταση είναι ο κατάλογος των αγορών του παραρτήματος Ι.

Η οδηγία πλαίσιο βασίζεται στην παραδοχή ότι, σε ορισμένες περιστάσεις, απαιτείται θέσπιση εκ των προτέρων υποχρεώσεων, ώστε να διασφαλιστεί η ανάπτυξη ανταγωνιστικής αγοράς.

Πιο συγκεκριμένα, στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, σε επίπεδο λιανικής, στην πλευρά της ζήτησης, οι χρήστες που επιθυμούν να καλέσουν ένα συγκεκριμένο συνδρομητή του δικτύου κινητής τηλεφωνίας X, δεν μπορούν προς το παρόν να διαλέξουν έναν εναλλακτικό πάροχο κινητής για να τερματίσουν τις κλήσεις τους στον συνδρομητή X. Σε επίπεδο χονδρικής, σύμφωνα με τις Αρχές Ανοικτού Δικτύου, η δυνατότητα που πρέπει να δίνεται σε όλους τους παρόχους να

τερματίζουν κλήσεις στα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, προϋποθέτει ότι πρέπει να μπορούν να αγοράσουν χονδρικά τις υπηρεσίες τερματισμού κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας, κάτι για το οποίο δεν υπάρχουν υποκατάστατα.

Ακόμη επισημαίνεται ότι ο υψηλός ρυθμός μετακίνησης χρηστών κινητής τηλεφωνίας μεταξύ παρόχων (churn rate) αφορά την αγορά πρόσβασης και συλλογής κλήσεων, όχι εκείνη του τερματισμού κλήσεων. Η επιλογή δικτύου από τον καταναλωτή μπορεί να επηρεάζεται από έναν αριθμό παραγόντων. Ακόμα και αν δεχθούμε ότι βασικό κριτήριο επιλογής δικτύου είναι το κόστος των κλήσεων off-net, τότε η αλλαγή σύνδεσης, η οποία γίνεται για το λόγο αυτό, είναι προς όφελος του ΠΔΚ ο οποίος χρεώνει υψηλά τέλη τερματισμού.

Στην πλευρά της προσφοράς, ο κάθε πάροχος κινητής τηλεφωνίας μπορεί να προσφέρει τερματισμό των κλήσεων μόνο στο δίκτυό του και επομένως δεν υπάρχει δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των παρόχων δικτύων κινητής τηλεφωνίας.

Η EETT θεωρεί ότι, ο τερματισμός κλήσεων σε κινητά δίκτυα αποτελεί ανεξάρτητη αγορά, την οποία ο τελικός καταναλωτής δεν έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει αντιδρώντας σε αυξήσεις των τελών τερματισμού.

3.2.4. Παρατηρήσεις αναφορικά με την ενημέρωση των χρηστών

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: **Οι καταναλωτές είναι ευαισθητοποιημένοι απέναντι στα τέλη τερματισμού (ειδικότερα οι επιχειρηματικοί πελάτες) και στις τιμές κινητής τηλεφωνίας γενικότερα.**

Απάντηση EETT: Παρά το γεγονός ότι είναι δυνατόν να υπάρχουν διαφοροποιήσεις στις έρευνες για τη συμπεριφορά καταναλωτή μεταξύ διαφορετικών χωρών, η EETT θεωρεί ότι δεν υπάρχουν λόγοι που να δικαιολογούν μία εντελώς διαφορετική συμπεριφορά των ελλήνων καταναλωτών σε σχέση με αυτή των καταναλωτών στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Αντιθέτως οι απαντήσεις εκείνων που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση για το επίπεδο του ανταγωνισμού στον τερματισμό κλήσεων

σε κινητά δίκτυα, που διενήργησε η ΕΕΤΤ τον Ιανουάριο του 2002 επιβεβαιώνουν τη θέση της ΕΕΤΤ.

Συγκεκριμένα, σε ερώτηση εάν η διαφοροποίηση των τελών εισερχομένων κλήσεων είναι σημαντική ώστε να οδηγήσει σε μείωση των αρνητικών αποτελεσμάτων της αρχής «ο καλών πληρώνει», οι 5 από τους 10 που απάντησαν σε σχετική ερώτηση, απάντησαν ότι τα τέλη τερματισμού δεν είναι σημαντικός παράγοντας ώστε να επηρεάσουν την απόφαση καταναλωτών στην επιλογή δικτύου.

Οι 6 από τους 10 που απάντησαν σε σχετική ερώτηση, θεωρούν ότι οι καταναλωτές δεν είναι ενήμεροι σχετικά με το κόστος κλήσης σε συγκεκριμένο δίκτυο.

Οι 4 από τους 8 που απάντησαν σε σχετική ερώτηση, είπαν ότι οι καταναλωτές δεν γνωρίζουν πόσο στοιχίζει η κλήση κινητού από σταθερή γραμμή.

Οι 8 από τους 8 που απάντησαν σε σχετική ερώτηση, δήλωσαν ότι υπό τις παρούσες συνθήκες, είναι αδύνατον να εμφανισθούν ανταγωνιστικές πιέσεις ούτως ώστε να συκρατήσουν ή και να μειώσουν τα τέλη τερματισμού προς κινητά.

Ένας λόγος για τον οποίο ένα μεγάλο μέρος των χρηστών δεν είναι επαρκώς ενήμεροι για τις τιμές τις οποίες πληρώνουν όταν καλούν κινητά είναι το πλήθος και η πολυπλοκότητα των τιμολογιακών πακέτων. Είναι επίσης φυσικό να υποθέσουμε ότι πολλοί χρήστες ενδιαφέρονται μόνο για τη συνολική χρέωση.

Επίσης σχετικά με τον ισχυρισμό ότι οι εταιρικοί πελάτες είναι ευαισθητοποιημένοι απέναντι στα τέλη τερματισμού, η ΕΕΤΤ επισημαίνει ότι με την χρήση των GSM Gateways, οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας έχουν τη δυνατότητα να διαχωρίζουν εκείνους τους πελάτες που είναι περισσότερο ευαίσθητοι στις αυξήσεις των τελών τερματισμού, και ειδικά για τις κλήσεις από σταθερό σε κινητό, προσφέροντάς τους ειδικά τιμολογιακά πακέτα και να αδρανοποιούν την αντίσταση των περισσότερο ευαισθητοποιημένων πελατών τους.

3.2.5. Παρατηρήσεις αναφορικά με την εναλλαξιμότητα της προσφοράς

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: Δεν εξετάζονται σωστά οι δυνατότητες υποκατάστασης Προσφοράς: GSM Gateways, tromboning

Απάντηση EETT: Είναι γεγονός ότι, πολλοί εναλλακτικοί πάροχοι στην Ελλάδα εξακολουθούν να εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες για tromboning ούτως ώστε να αναδρομολογούν την κίνηση για να εκμεταλλευτούν τα ευνοϊκότερα διεθνώς συμφωνηθέντα τέλη. Το κόστος και η ποιοτική αποτελεσματικότητα της δυνατότητας αυτής περιορίζεται όλο και περισσότερο και αναμένεται να εξαφανιστεί με την πάροδο του χρόνου, όπως έχει ήδη συμβεί σε άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε..

Όπως προκύπτει από απάντηση εναλλακτικού παρόχου σε σχετικό ερωτηματολόγιο, «ο λόγος που χρησιμοποιούνται τα GSM Gateways από τους εναλλακτικούς παρόχους για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα είναι ότι οι πάροχοι κινητών επικοινωνιών απαιτούν για τη διασύνδεση με αυτούς τιμές κατά πολύ μεγαλύτερες (0,18€/λεπτό – 0,23€/λεπτό) από τις τιμές αγοράς που αυτοί προσφέρουν στους μεγάλους πελάτες τους (0,09€/λεπτό)». Επίσης οι τιμές που προσφέρουν οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας για τερματισμό κλήσεων από παρόχους εξωτερικού προς την Ελλάδα είναι κατά πολύ χαμηλότερες από τις τιμές διασύνδεσης στην Ελλάδα.

Παρά το γεγονός ότι από στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η EETT διαπιστώνεται ότι υπάρχει αύξηση της κίνησης που εξυπηρετείται από GSM Gateways, αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν ως υποκατάστατα από την πλευρά της προσφοράς ή ως τρόποι ανταγωνιστικής πίεσης, αφού τα GSM Gateways εξαρτώνται αποκλειστικά από την εμπορική πολιτική των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας.

Άλλωστε από τα στοιχεία τα οποία διαθέτει η EETT, οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα φαίνεται να επανεξετάζουν κατά τρόπο ριζικό την πολιτική τιμών που ακολουθούν σε σχέση με τα GSM Gateways.

Επομένως, η EETT δεν θεωρεί ότι υπάρχει υποκατάσταση από την πλευρά της προσφοράς από την παροχή GSM Gateways, tromboning.

3.3. Ανάλυση Αγοράς

3.3.1. Παρατηρήσεις αναφορικά με Σ.Ι.Α.

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: **Η πρόσφατη είσοδος ενός παρόχου στην αγορά κινητής τηλεφωνίας καταδεικνύει ότι η εν λόγω αγορά δεν χαρακτηρίζεται από υψηλούς φραγμούς εισόδου.**

Απάντηση EETT: Αναφορικά με το ζήτημα των φραγμών εισόδου η EETT εμμένει στην ανάλυσή της όπως αυτή παρατίθεται στο κείμενο της διαβούλευσης, επαναλαμβάνοντας ότι η μελλοντική είσοδος ΠΔΚ είναι επίσης ιδιαίτερα περιορισμένη για εμπορικούς λόγους (συγκεκριμένα, η απόδοση των υφιστάμενων παικτών στην αγορά, οι απαιτούμενες οικονομίες κλίμακος σε μια σχετικά ώριμη Ελληνική αγορά, ARPU προσδοκίες μεταξύ των ΠΔΚ κλπ.), καταδεικνύουν ότι η είσοδος στην αγορά ενός νέου ΠΔΚ είναι ιδιαίτερα απίθανη. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις των ΠΔΚ στο ερωτηματολόγιο για την αγορά.

Αφετέρου, η είσοδος ενός νέου ΠΔΚ στην αγορά δεν σημαίνει ότι τα υπάρχοντα επιχειρηματικά μοντέλα για την τιμολόγηση του τερματισμού κλήσεων σε κινητά – που βασίζονται στην αρχή «ο καλών πληρώνει» - θα τροποποιηθούν. Επομένως η είσοδος αυτή δεν δύναται να επιφέρει ανταγωνιστική επίδραση στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε ξεχωριστά κινητά δίκτυα.

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: **Οι μελλοντικές εξελίξεις από πλευράς τεχνολογίας και δομής αγοράς θα οδηγήσουν σε αύξηση του ανταγωνισμού στον τερματισμό κλήσεων. Σε ό,τι αφορά τη δομή της αγοράς ειδικότερα οι εξελίξεις που αναμένονται να διαφοροποιήσουν το επίπεδο του ανταγωνισμού συνίστανται στην αύξηση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των Ελλήνων καταναλωτών στις τιμές των διαφόρων τηλεφωνικών υπηρεσιών.**

Απάντηση EETT: Σύμφωνα με την ανάλυση της EETT, στο βαθμό που θα υλοποιηθούν στο μέλλον βιώσιμες εναλλακτικές που να επιτρέπουν σε οποιονδήποτε

πάροχο – εκτός του ΠΔΚ που τερματίζει – να τερματίζει φωνητικές κλήσεις σε συνδρομητές στο δίκτυό του, η αποτελεσματικότητά τους (ήτοι, η ικανότητά τους να επηρεάσουν το επίπεδο του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά) θα εξαρτάται με τη σειρά της από το βαθμό στον οποίο οι συνδρομητές κινητών παραμένουν σχετικά αδιάφοροι για τα υψηλά τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά. Επί του παρόντος ωστόσο, η αναμενόμενη επίδραση των ανωτέρω παραγόντων στην αγορά είναι εξαιρετικά υποθετική και αβέβαιη, και ως εκ τούτου εκτιμήσεις αναφορικά με το επίπεδο του ανταγωνισμού από δυναμικής απόψεως καθίστανται αδύνατες. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς άλλων παικτών της αγοράς, η δυνατότητα μελλοντικών τεχνολογικών εξελίξεων να επηρεάσουν τη δομή της αγοράς θα καθίσταται πιθανώς πάντα περιορισμένη, δεδομένου ότι οι ΠΔΚ θα επιδιώκουν (όπως επί του παρόντος αναφορικά με τη χρήση των GSM Gateways) να κρατούν μόνο για τους εαυτούς τους τη χρήση οποιασδήποτε νέας τεχνολογίας.

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες γραμμές, η ύπαρξη μεγάλου μεριδίου αγοράς (εν προκειμένω 100%) δεν αρκεί για τον ορισμό μιας επιχείρησης ως έχουσας Σημαντική Ισχύ στην σχετική αγορά. Η ΕΕΤΤ θα έπρεπε να προβεί σε εις βάθος και σφαιρική ανάλυση των οικονομικών χαρακτηριστικών της σχετικής αγοράς.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Ακόμα και αν υποθέσουμε ότι ο ισχυρισμός αυτός ευσταθεί απολύτως, η ΕΕΤΤ αντιμετωπίζει το θεωρητικό αυτό ενδεχόμενο στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης και συμπεραίνει ότι το τεκμήριο σημαντικής ισχύος στην αγορά κάθε ΠΔΚ δεν ανατρέπεται από τις συνθήκες της αγοράς. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι α) η αγορά χαρακτηρίζεται από φραγμούς εισόδου β) ότι δεν υπάρχουν βιώσιμες εναλλακτικές που να επιτρέπουν σε οποιονδήποτε πάροχο - εκτός από τον ΠΔΚ που τερματίζει- να τερματίζει φωνητικές κλήσεις σε συνδρομητές στο δίκτυό του γ) ότι δεν αναμένονται αλλαγές στη δομή της αγοράς, τέτοιες ώστε η διαπραγματευτική ισχύς των παικτών στην αγορά να αλλάξει, κανένας ΠΔΚ δεν υπόκειται σε πραγματικό ανταγωνιστικό περιορισμό.

Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας: Υπάρχει ιδιαίτερα ισχυρή αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη σε ό,τι αφορά τα τέλη τερματισμού

κλήσεων, καθώς κάθε δίκτυο έχει αυτονόητο συμφέρον να χρεώνεται με όσο το δυνατόν χαμηλότερα τέλη τερματισμού από τα άλλα δίκτυα.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Αγνοείται η αρχή «ο καλών πληρώνει», με βάση την οποία, ο καλών δεν έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τα τέλη τερματισμού κλήσεων. Το τέλος τερματισμού κλήσεων καθορίζεται από το καλούμενο δίκτυο, το οποίο επιλέγεται από τον καλούμενο συνδρομητή. Με αποτέλεσμα να μην υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ των τελών που χρεώνονται και της ζήτησης για την υπηρεσία εκ μέρους των χρηστών του δικτύου κινητών επικοινωνιών που δέχονται τις κλήσεις.

Η αρχή «ο καλών πληρώνει» παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των ορίων της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και στη διαμόρφωση των συνθηκών ανταγωνισμού σε αυτή την αγορά. Σύμφωνα με την αρχή «ο καλών πληρώνει», η ζήτηση για τερματισμό κλήσεων δημιουργείται από τον καλούντα, ο οποίος πληρώνει και το τέλος τερματισμού, ενώ το ύψος του τέλους τερματισμού και το καλούμενο δίκτυο επιλέγονται από τον καλούμενο.

Εξάλλου, η ιστορική εξέλιξη των τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα δείχνει ότι δεν υπάρχει αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη από ένα δίκτυο κινητής τηλεφωνίας σε άλλο, αφού μέχρι το 2001 ίσχυε bill and keep, ενώ το 2002 ίσχυαν τα ίδια τέλη τερματισμού για όλα τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας. Μέσα στο 2003 παρατηρούνται μικρές διαφοροποιήσεις στα τέλη τερματισμού, που η κάθε εταιρεία κινητής τηλεφωνίας ζητάει για τερματισμό κλήσεων στο δίκτυό της.

Κεφάλαιο 4. Φύση της αποτυχίας της αγοράς (market failure)

4.1.Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται η μελέτη της EETT αναφορικά με την φύση της αποτυχίας της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Το κείμενο αυτό είχε αποτελέσει και το πρώτο κεφάλαιο της Δημόσιας Διαβούλευσης «αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα», που διεξήχθη από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (EETT) μεταξύ 11 Φεβρουαρίου και 18 Μαρτίου του 2004.

Σε εφαρμογή των αρμοδιοτήτων της από το Ν. 2867/2000 «Οργάνωση και λειτουργία των Τηλεπικοινωνιών και άλλες διατάξεις», ιδίως δε το άρθρο 3 παρ.14 αυτού (ΦΕΚ 273/Α/19-12-2000), και σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Οδηγία Πλαίσιο), ιδίως δε τα άρθρα 7, 14, 15, και 16 αυτής, την Οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002 σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (Οδηγία για την Πρόσβαση), ιδίως δε τα άρθρα 7, 15, 16 αυτής, τη Σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 11ης Φεβρουαρίου 2003 για τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2003/311/ΕΚ, ΟJ

L114/45, 8.5.2003), και τις Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (2002/C 165/03, OJ C165/6, 11.7.2002), η EETT προέβη στον ορισμό μιας σχετικής αγοράς για τον «τερματισμό κλήσεων σε ξεχωριστά δίκτυα κινητών» ανεξαρτήτως τεχνολογίας, διεξήγαγε ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην αγορά αυτή και όρισε τις επιχειρήσεις που κατέχουν Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ) αυτή.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, και ιδίως σε συνέχεια της από 03/09/03 έως 03/10/03 διεξαχθείσης Δημόσιας Διαβούλευσης με τίτλο «Ορισμός της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά» επί της οποίας οι ενδιαφερόμενοι οργανισμοί διατύπωσαν τις απόψεις και σχόλιά τους αναφορικά με τα ως άνω θέματα³⁶, η EETT προχωρεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Οδηγία Πλαίσιο, στη διαδικασία ορισμού και επιβολής των κατάλληλων κανονιστικών υποχρεώσεων για τις επιχειρήσεις που ορίστηκαν ως κατέχουσες Σημαντική Ισχύ (ΣΙΑ) στην ως άνω αγορά

4.2.Φύση της αποτυχίας της αγοράς (market failure)

Παρά το γεγονός ότι ο τερματισμός κλήσεων σε κινητά δίκτυα περιλαμβάνεται ρητώς στη λίστα της *Σύστασης* της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις *Σχετικές Αγορές* ως μια αγορά υποψήφια για επιβολή *ex ante* ρυθμίσεων, εξακολουθεί να είναι χρήσιμο να εξεταστεί το ζήτημα του κατά πόσον η επιβολή *ex ante* ρυθμίσεων είναι κατάλληλη για να αντιμετωπιστεί η αποτυχία του ανταγωνισμού που εντοπίζεται στις αγορές τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα στην Ελλάδα.

Επιπλέον, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας (principle of subsidiarity) και την υποχρέωση της EETT να εκπληρώσει την ανάλυση αγορών που περιλαμβάνονται στην *Σύσταση* υπό το πρίσμα των συγκεκριμένων εθνικών συνθηκών, στα πλαίσια

³⁶

Η EETT έχει ήδη προβεί σε μια συνοπτική παρουσίαση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στη Δημόσια Διαβούλευση για τον «Ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά» και έχει ήδη απαντήσει στις παρατηρήσεις των συμμετεχόντων

κάθε ανάλυσης πρέπει να αξιολογείται η συγκεκριμένη φύση της «αποτυχίας της αγοράς» που εντοπίζεται στην Ελλάδα στη σχετική αγορά προϊόντων. Η ανάλυση αυτή είναι απαραίτητη για να καθορισθεί εάν η αποτυχία της αγοράς που εντοπίστηκε είναι διαρκής, οπότε απαιτείται ρυθμιστική παρέμβαση. Επίσης πρέπει να εξεταστεί εάν άλλα είδη αποδοτικότητας της αγοράς μπορεί να επηρεαστούν αρνητικά από τη ρυθμιστική παρέμβαση, εν όψει της συγκεκριμένης αποτυχίας της αγοράς που εντοπίζεται (με σκοπό να καθορισθεί η κατάλληλη αναλογική υποχρέωση που πρέπει να επιβληθεί).

Κατά τη διενέργεια της άσκησης αυτής, η EETT έλαβε υπόψη την ανάγκη για μια ανάλυση βασισμένη στις αρχές του ανταγωνισμού, η οποία καθοδηγείται από τη δημιουργία οφέλους για τους καταναλωτές (δηλαδή τις υπηρεσίες λιανικής), ακόμη και αν το ανταγωνιστικό πρόβλημα εντοπίζεται σε άλλο σημείο της αλυσίδας (ο τερματισμός φωνητικών κλήσεων σε κινητά είναι μια υπηρεσία χονδρικής).

4.3.Βάσεις για ex ante ρύθμιση

4.3.1.Εμπόδια εισόδου

Όπως έχει διαπιστωθεί στα πλαίσια της ανάλυσης της EETT για τον ορισμό και την ανάλυση της αγοράς για τερματισμό κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας, η αγορά αυτή χαρακτηρίζεται από υψηλούς και μη-παροδικούς φραγμούς εισόδου. Περαιτέρω είσοδος στην εν λόγω αγορά εμποδίζεται εκτός εάν, διατεθεί εμπορικά το υπάρχον φάσμα.

Επιπλέον, το γεγονός ότι απαιτείται τερματισμός για να παρέχεται σύνδεση από οποιονδήποτε σε οποιονδήποτε (any-to-any connectivity) εγείρει από μόνο του ένα διαρθρωτικό εμπόδιο. Ο κινητός πάροχος που τερματίζει την κλήση μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τον ανταγωνισμό αυξάνοντας το κόστος των αντιπάλων του. Οι τεχνολογικές εξελίξεις είναι απίθανο να επηρεάσουν αυτή τη θέση.

4.3.2. Δυναμικές πλευρές

Η σχετική αγορά για τον τερματισμό κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας παρουσιάζει τέτοια χαρακτηριστικά που δεν πρόκειται να οδηγήσουν με την πάροδο του χρόνου προς τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Όπως έχει ήδη διαπιστωθεί η αγορά αυτή χαρακτηρίζεται από διαρθρωτικά και νομικά / τεχνικά εμπόδια εισόδου που επί του παρόντος εμποδίζουν την ανάπτυξη ανταγωνισμού. Η αιτιολόγηση που στηρίζει ένα τέτοιο συμπέρασμα έχει ήδη εξεταστεί από την ΕΕΤΤ, στα πλαίσια της προηγούμενης διαβούλευσης, σχετικά με τον ορισμό και την ανάλυση της αγοράς, ιδίως αναφορικά με τα ζητήματα υποκατάστασης ζήτησης και προσφοράς σε επίπεδο χονδρικής και λιανικής. Επιπλέον, φαίνεται απίθανο οι τεχνολογικές εξελίξεις να εγείρουν ανταγωνιστικούς περιορισμούς στα τέλη τερματισμού των παρόχων κινητής εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.

4.3.3. Σχετική αποτελεσματικότητα του δικαίου του ανταγωνισμού

Οι κανόνες του ανταγωνισμού είναι ανεπαρκείς από μόνοι τους (χωρίς *ex ante* ρυθμίσεις) για να αντιμετωπίσουν την έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά για τον τερματισμό κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας. Σε γενικές γραμμές οι κανόνες του ανταγωνισμού αδυνατούν να αντιμετωπίσουν τις δυσμενείς συνέπειες στον ανταγωνισμό που μπορεί να προκύψουν στην αγορά χονδρικής στα πλαίσια μιας αγοράς δικτύου. Αυτό συμβαίνει ιδίως όταν τίθεται ζήτημα σχετικά με τον έλεγχο μιας υποδομής-στενωπού (*bottleneck facility*) στην οποία βασίζονται οι ανταγωνιστές, ή / και όταν υπάρχει αύξηση του κόστους των ανταγωνιστών, θέματα που απαιτούν μια μορφή ρητής παρέμβασης στις τιμές. Αντίθετα, οι κανόνες του ανταγωνισμού είναι καταλληλότεροι για να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένους τύπους συμπεριφοράς (που προκύπτουν από τη θεμελίωση κατάχρησης επί τη βάση των πραγματικών περιστατικών μιας υπόθεσης), παρά να αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά ζητήματα που προκύπτουν από τη διασύνδεση δικτύων επικοινωνιών και να ρυθμίζουν συγκεκριμένους όρους (συμπεριλαμβανομένης της τιμής) για την παροχή αυτής της διασύνδεσης.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι οι καταγγελίες ενώπιον εθνικών δικαστηρίων ή εθνικών αρχών ανταγωνισμού σχετικά με τα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα βάσει των Ευρωπαϊκών και εθνικών κανόνων του ανταγωνισμού, είναι σχετικά λίγες. Όπου έχουν λάβει χώρα τέτοιες έρευνες, έχουν υπάρξει μακρόχρονες καθυστερήσεις. Όπου οι έρευνες έχουν καταλήξει σε επιτυχές αποτέλεσμα – παραδείγματος χάριν, η μείωση κατά 50% των τελών τερματισμού σε κινητά στη Σουηδία κατόπιν καταγγελίας της MCI στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή – υπήρξε ανάγκη για συνεχή εποπτεία και ρύθμιση των τελών τερματισμού. Επιπλέον, η γενικότερη φύση των υποχρεώσεων που επιβάλλονται στην πράξη καθιστά αναγκαία τη συνεχή εποπτεία. Επομένως, η EETT θεωρεί ότι η *ex ante* ρύθμιση θα πρέπει να θεωρηθεί ως κατάλληλο συμπλήρωμα του δικαίου του ανταγωνισμού για το μέσο-βραχυπρόθεσμο διάστημα.

4.4.Αρνητικές συνέπειες των υψηλών τελών τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα

Η EETT θεωρεί ότι τα παραμένοντα σε υψηλά επίπεδα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα στην Ελλάδα προκαλούν τις εξής δυσμενείς συνέπειες:

Τα υψηλά τέλη τερματισμού κλήσεων από σταθερό σε κινητό διαστρεβλώνουν τις επιλογές των καταναλωτών. Η ισχύουσα δομή τιμολόγησης στρεβλώνει τις επιλογές των καταναλωτών ενθαρρύνοντας τους καταναλωτές να επιλέγουν μια υπηρεσία με υψηλότερο κόστος (δηλαδή τις κλήσεις κινητών εντός ή ακόμη και εκτός δικτύου) από αυτή που θα μπορούσαν άλλως να επιλέξουν. Ακόμη και αν η αγορά λιανικής είναι επαρκώς ανταγωνιστική, η χρήση υψηλών τελών τερματισμού από τους παρόχους δικτύων κινητής (ΠΔΚ) για να χρηματοδοτούν χαμηλές χρεώσεις πρόσβασης και εκκίνησης (συλλογής) στρεβλώνει σημαντικά τις τιμές, στρεβλώνοντας έτσι την επιλογή μεταξύ κλήσεων από σταθερό σε κινητό και κλήσεων εντός δικτύου κινητών. Επομένως, οι μειώσεις στα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά είναι πιθανόν να διαμορφώσουν μια λιγότερο στρεβλωμένη δομή τιμολόγησης από αυτήν που υπάρχει στην Ελλάδα επί του παρόντος και η οποία λειτουργεί προς όφελος των κλήσεων από κινητό σε κινητό. Αυτό θα πρέπει, στη

συνέχεια, να αυξήσει τα κίνητρα για να πραγματοποιούν οι πελάτες κλήσεις μέσω ενός μεγαλύτερου αριθμού δικτύων, συμπεριλαμβανομένων σταθερών και κινητών.

Οι σταθεροί πάροχοι δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τους κινητούς παρόχους με ίσους όρους για κίνηση φωνής. Οι ΠΔΚ μπορούν να επιδοτούν τις λιανικές τιμές τους για εξερχόμενες κλήσεις από τα υπερβολικά κέρδη που αντλούν από τον τερματισμό κλήσεων, ενώ οι σταθεροί πάροχοι δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα. Αυτό είναι σημαντικό μειονέκτημα για τους εναλλακτικούς παρόχους σταθερής που επιδιώκουν να ανταγωνιστούν τους ΠΔΚ στο κομμάτι των εταιρικών πελατών στην Ελλάδα, καθώς ισχυρίζονται ότι υπόκεινται σε διάφορες μορφές συμπίεσης τιμών, και οι πληροφορίες που διατίθενται σχετικά με τις τιμές επαληθεύουν αυτόν τον ισχυρισμό.

Οι σταθεροί πάροχοι δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τους κινητούς παρόχους για να παραδώσουν κίνηση φωνής από ένα επιχειρηματικό δίκτυο (corporate network) σε τερματικά κινητών. Ένας ΠΔΚ τυπικά προσφέρει στον εταιρικό πελάτη τέλη τερματισμού σημαντικά χαμηλότερα από αυτά που χρεώνει τους ανταγωνιστές του σταθερούς παρόχους.

Οι ΠΔΚ στην Ελλάδα προσφέρουν λιανικές τιμές για κλήσεις εντός δικτύου οι οποίες είναι κατά πολύ χαμηλότερες από το τέλος τερματισμού που προσφέρουν σε άλλους παρόχους. Οι ΠΔΚ προβαίνουν σε εκπτώσεις προς όφελος των εμπορικών δραστηριοτήτων τους στην αγορά λιανικής και εις βάρος των ανταγωνιστών τους σχετικά με το προϊόν στο οποίο κατέχουν δεσπόζουσα θέση. Παρόλο που οι χαμηλές τιμές για κλήσεις εντός δικτύου είναι ένας από τους τρόπους με τους οποίους οι ΠΔΚ διαφοροποιούν τους εαυτούς τους από τους ανταγωνιστές τους, δημιουργούν επίσης στους ΠΔΚ με μεγαλύτερη συνδρομητική βάση ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, το οποίο είναι ενδεχομένως προβληματικό βάσει των κανόνων του ανταγωνισμού.

4.5.Οικονομικές αποδοτικότητες στον τομέα κινητής τηλεφωνίας – η ευρύτερη διάσταση

Προκειμένου να αντικρούσουν τα επιχειρήματα που παρατίθενται ανωτέρω, όλοι οι ΠΔΚ υποστήριξαν ότι οι οποιεσδήποτε αντι-ανταγωνιστικές συνέπειες που προκύπτουν από τα υψηλότερα τέλη τερματισμού θα πρέπει να αξιολογηθούν αναφορικά με μια πιο μακροπρόθεσμη, δυναμική προσέγγιση η οποία θα εστιάζει λιγότερο σε μια στενά ορισμένη αγορά και θα λαμβάνει υπόψη την ευρύτερη ανταγωνιστική δυναμική της αγοράς κινητής. Συνοπτικά, η λογική βάσει της οποίας προτάσσουν ότι η *ex ante* ρύθμιση είναι περιττή και μη παραγωγική περιγράφεται κατωτέρω.

4.5.1.Ανταγωνιστικές πιέσεις στο επίπεδο λιανικής

Οι ΠΔΚ υποστήριξαν ότι ο ανταγωνισμός (μεταξύ των ΠΔΚ) στο επίπεδο λιανικής αποτελεί πηγή ανταγωνιστικής πίεσης που οδηγεί στην εξαφάνιση οποιωνδήποτε υπερβολικών κερδών, τα οποία δύναται να προκύψουν από τα τέλη τερματισμού. Συγκεκριμένα, υποδεικνύουν παράγοντες που θεωρούν ότι αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα του ανταγωνισμού, συμπεριλαμβανομένων των χαμηλών και μειούμενων τιμών λιανικής, της βελτίωσης της αποδοτικότητας των παρόχων, τις ανακατατάξεις στα μερίδια αγοράς, τον υψηλό βαθμό μεταφοράς και καινοτομιών σε μια δυναμική αγορά, τη νέα είσοδο για μια σχετικά μικρή οικονομία (βλέπε π.χ. Q-Telecom), την προσφορά τελών που αυξάνουν την αξία αυτών για τα οποία πληρώνουν, τη μικρή δυσκολία του καταναλωτή να μεταπηδήσει σε άλλον ΠΔΚ, την υψηλή ικανοποίηση των καταναλωτών, τον ανταγωνισμό στην ποιότητα και τη μη ύπαρξη αποδείξεως συμπεριφοράς που βλάπτει τον ανταγωνισμό.

Η ΕΕΤΤ σημειώνει ότι οι ανωτέρω παράγοντες δεν εγγυώνται ανταγωνιστικότητα στο επίπεδο χονδρικής της αγοράς, το οποίο δε θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ενοποιημένο σύνολο με το επίπεδο λιανικής.

4.5.2. Το επιχείρημα «διανομής / κατανομής»

Οι ΠΔΚ θεωρούν ότι, ακόμη και εάν έθεταν υψηλά τέλη τερματισμού προκειμένου να επιδοτούν την απόκτηση πελατών στο επίπεδο λιανικής, αυτό δεν θα δημιουργούσε αρνητικά αποτελέσματα διότι, καθώς περισσότεροι αποκτούν κινητά τηλέφωνα, οτιδήποτε χάνουν μέσω τελών τερματισμού άνω του κόστους το κερδίζουν όταν κάνουν μια κλήση με κινητό (καθώς η πρόσβαση επιδοτείται και κάποιες χρεώσεις εξερχόμενων είναι χαμηλές). Δεδομένου ότι δεν είναι βέβαιο ότι όλα τα νοικοκυριά στην Ελλάδα διαθέτουν κινητό τηλέφωνο είναι προφανές ότι η ανάκτηση του κόστους που ισχυρίζονται οι ΠΔΚ δεν υφίσταται για όλους. Εξάλλου από στοιχεία που προκύπτουν από το Ηνωμένο Βασίλειο, τρία (3) εκατομμύρια νοικοκυριά (περίπου οκτώ (8) εκατομμύρια άνθρωποι) βρέθηκε ότι έχουν σταθερή γραμμή, όχι όμως σύνδεση κινητού. Σχεδόν δύο (2) εκατομμύρια εξ αυτών πραγματοποιούν τουλάχιστον το 25% των συνολικών κλήσεων τους από σταθερό σε κινητό. Αντίθετα, μόνο 5% των νοικοκυριών είχαν μόνο κινητό (και το ποσοστό αυτό βαίνει μειούμενο).

4.5.3. Ευημερία καταναλωτών (κοινωνικό όφελος)

Η χρήση από τους ΠΔΚ των εσόδων τερματισμού για να επιδοτήσουν την απόκτηση πελατών στο επίπεδο λιανικής υποστηρίζεται ότι είναι επωφελής για τους καταναλωτές και την κοινωνία γενικότερα και ότι η κατάργησή της θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στο κοινωνικό όφελος. Διότι διαφορετικά οι συνδρομητές κινητών, οι οποίοι εκτιμούν το να καλούν και να λαμβάνουν κλήσεις και τους οποίους οι άλλοι (συμπεριλαμβανομένων των πελατών σταθερής) εκτιμούν να καλούν και να λαμβάνουν κλήσεις από αυτούς, θα εγκατέλειπαν το δίκτυο. Εντούτοις, είναι δύσκολο για την ΕΕΤΤ να αποδεχθεί ότι το κοινωνικό όφελος μεγιστοποιείται μόνο μέσω της ισχύουσας δομής τιμολόγησης στον τομέα κινητής στην Ελλάδα. Οι ακόλουθοι παράγοντες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να αξιολογηθεί εάν μια δομή τιμολόγησης είναι αποδοτική και εάν αποσκοπεί στο τελικό συμφέρον των καταναλωτών:

- ότι δε συνιστά παράνομη διάκριση μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών χρηστών

- ότι δεν αποκλείει ούτε εμποδίζει τον ανταγωνισμό από παρόχους αποδοτικών τεχνολογικών λύσεων
- ότι δεν ενθαρρύνει ανεπιθύμητες ή μη αποδοτικές οικονομικές συμπεριφορές. Ένα παράδειγμα μιας τέτοιας μη αποδοτικής οικονομικής συμπεριφοράς παρατηρείται στην περίπτωση της ισχυριζόμενης από πολλούς υπερβολικά συχνής αναβάθμισης συσκευών και τη σημαντική επιδότηση συσκευών που θεωρείται ότι αποσκοπεί στο να εμποδιστεί η μετακίνηση πελατών και όχι στο να αναπτυχθεί η αγορά.

Τελικά, φαίνεται ότι επί του παρόντος το κόστος της μη αποδοτικότητας στον τομέα κινητής το επωμίζονται δυσανάλογα οι καταναλωτές οι οποίοι δεν είναι πελάτες των ΠΔΚ. Αυτοί οι πελάτες φέρουν το κόστος των υψηλών τελών τερματισμού τα οποία χρησιμοποιούνται για να χρηματοδοτήσουν την απόκτηση πελατών κινητής και, τελικά, το κόστος της διατήρησης αυτών ως πελατών. Αυτό ενθαρρύνει τη συχνή αντικατάσταση συσκευών, ενώ στρεβλώνει τους τρόπους χρήσης της σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και επηρεάζει τον παρατηρούμενο όγκο κίνησης.

4.5.4. Αρνητική επίδραση στην ανάπτυξη της 3ης Γενιάς

Οι ΠΔΚ υποστηρίζουν ότι μια μείωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα θα είχε αρνητική επίδραση στην ανάπτυξη των υπηρεσιών 3^{ης} Γενιάς στην Ελλάδα. Η απώλεια εσόδων από τερματισμό ενδέχεται να έχει αρνητική επίδραση σε μελλοντικές επενδύσεις, αλλά αυτό είναι κάτι που ισχύει για κάθε ρυθμιστική παρέμβαση και αυτό δε σε καμία περίπτωση δεν μειώνει το σθένος του ισχυρισμού ότι μια υπάρχουσα οικονομική μη αποδοτικότητα, η οποία αυξάνει δυσανάλογα το κόστος των ανταγωνιστών θα πρέπει να αντιμετωπισθεί. Επομένως, η επιθυμία των ΠΔΚ να επενδύσουν στην 3^η Γενιά δε δικαιολογεί τέλη τερματισμού που να υπερβαίνουν μια εύλογη εκτίμηση του κόστους τους, ιδίως όταν αυτή η επένδυση θα χρηματοδοτούνταν τελικά από τους πελάτες των παρόχων σταθερής.

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

4.6.Συμπεράσματα

1. Τα ιστορικά και τα ισχύοντα στοιχεία δείχνουν ότι ο τερματισμός κλήσεων σε κινητά είναι ένα ζήτημα με ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό, το οποίο είναι απίθανο να αντιμετωπιστεί ικανοποιητικά από ανταγωνιστικές πιέσεις.
2. Όπως προέκυψε από την ανάλυση αγοράς, οι ισχύουσες πρακτικές τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα φαίνεται να στρεβλώνουν τις επιλογές των καταναλωτών. Δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι υφίστανται οικονομικά κίνητρα για τους ΠΔΚ προκειμένου να αλλάξουν την πρακτική τους ούτε υπάρχουν άμεσες τεχνολογικές αλλαγές που να δείχνουν ότι οι εναλλακτικοί πάροχοι σταθερής μπορούν να ξεπεράσουν αποτελεσματικά τις συνέπειες των υψηλών τελών τερματισμού κλήσεων σε κινητά.

Κεφάλαιο 5. Υποχρεώσεις

5.1.Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται η μελέτη της ΕΕΤΤ αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Το κείμενο αυτό είχε αποτελέσει το δεύτερο κεφάλαιο της Δημόσιας Διαβούλευσης «αναφορικά με τις προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα», που διεξήχθη από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) μεταξύ 11 Φεβρουαρίου και 18 Μαρτίου του 2004.

Βάσει των απαιτήσεων του Άρθρου 16(4) της *Οδηγίας Πλαίσιο*, η ΕΕΤΤ πρέπει επίσης να προτείνει μία ή περισσότερες *ex ante* υποχρεώσεις που επιλέγονται από μια λίστα που περιλαμβάνεται στην *Οδηγία για την Πρόσβαση*³⁷ ή, εναλλακτικά, να προτείνει τις κατάλληλες εναλλακτικές υποχρεώσεις,³⁸ δεδομένου ότι υπάρχει Σημαντική Ισχύς στην Αγορά (ΣΙΑ) που ορίστηκε για τερματισμό κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας (δηλαδή ανά πάροχο).

5.2.Κανονιστικές υποχρεώσεις – Γενικές Αρχές

5.2.1.Πεδίο υποχρεώσεων

Η τελική επιλογή της ΕΕΤΤ σχετικά με τις *ex ante* υποχρεώσεις θα επηρεασθεί από αρκετούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων:

³⁷ Βλέπε Άρθρο 8.

³⁸ Βλέπε κατωτέρω ανάλυση για περισσότερες λεπτομέρειες.

Υποχρεώσεις αναλογικότητας και μη διακριτικής μεταχείρισης: η υποχρέωση θα πρέπει να είναι κατάλληλη, βάσει της φύσης του προβλήματος που εντοπίζεται, αναλογική³⁹ και αιτιολογημένη υπό το πρίσμα των βασικών στόχων που τίθενται στην *Οδηγία Πλαίσιο*. Συγκεκριμένα, η EETT θα πρέπει να διασφαλίσει ότι σε παρόμοιες περιστάσεις δεν θα υπάρχει διακριτική μεταχείριση⁴⁰ στην αντιμετώπιση των επιχειρήσεων που παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Η διακριτική ευχέρεια και το πεδίο των ρυθμιστικών επιλογών: το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο παρέχει στην EETT ένα σημαντικό βαθμό διακριτικής ευχέρειας κατά την επιλογή των επιβαλλομένων υποχρεώσεων. Κυρίως, το εύρος των πιθανών ρυθμιστικών υποχρεώσεων σχετικά με τις αγορές χονδρικής ορίζεται στα Άρθρο 9 έως 13 της *Οδηγίας για την Πρόσβαση*, συγκεκριμένα, διαφάνεια, μη διακριτική μεταχείριση (αμεροληψία), λογιστικός διαχωρισμός, υποχρεώσεις πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου, έλεγχος τιμών και υποχρεώσεις κοστολόγησης. Επιπλέον, η EETT δύναται να επιβάλει άλλες υποχρεώσεις σε «εξαιρετικές περιστάσεις» (Άρθρο 8(3) της *Οδηγίας για την Πρόσβαση*).⁴¹ Το νέο κανονιστικό πλαίσιο επιτρέπει επίσης στην EETT να επιβάλει «δευτερεύουσες / παραπληρωματικές» υποχρεώσεις που μπορεί να αποτελούν τμήμα μιας συνολικής λύσης που αντιμετωπίζει τη σημαντική ισχύ (ΣΙΑ) σε μία σχετική αγορά που επηρεάζεται, και προβλέπει ότι μια υποχρέωση μπορεί να αντιμετωπίζει ένα συγκεκριμένο τμήμα μιας σχετικής αγοράς στο οποίο εντοπίζεται η σημαντικότερη έλλειψη ανταγωνισμού.⁴² Συνεπώς, τόσο η ποικιλία των υποχρεώσεων που μπορεί να επιβάλει η EETT για να αντιμετωπίσει τα ζητήματα τερματισμού σε κινητά όσο και η ελαστικότητα / διακριτική ευχέρεια στην εφαρμογή τους είναι ευρύτατες, επιτρέποντας έτσι στην EETT να λάβει υπόψη τα ιδιαίτερα εθνικά χαρακτηριστικά της αγοράς του τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

Το εμπορικό επίπεδο (π.χ. χονδρική ή λιανική) στο οποίο θα πρέπει να επιβληθεί η υποχρέωση: είναι σαφής η προτίμηση βάσει του νέου κανονιστικού καθεστώτος, οι

³⁹ Άρθρο 8(4) της *Οδηγίας για την Πρόσβαση και Κατευθυντήριες Γραμμές για ΣΙΑ*, παράγραφοι 117 και 118.

⁴⁰ Άρθρο 8(3)(γ) της *Οδηγίας για την Πρόσβαση*.

⁴¹ Οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις που επιβάλλονται σε εξαιρετικές περιπτώσεις εκτός της σειράς των υποχρεώσεων που τίθενται στα Άρθρα 9 έως 13 της *Οδηγίας για την Πρόσβαση*, απαιτούν την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπό τη μορφή απόφασης.

⁴² Βλέπε τη *Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές*, παρ. 3.3.

υποχρεώσεις να επιβάλλονται στο λειτουργικό / πρακτικό επίπεδο του ανταγωνισμού, το οποίο είναι πλέον επιρρεπές σε αποτυχία της αγοράς – συγκεκριμένα, το επίπεδο χονδρικής, το οποίο αφορά την παροχή πρωτογενών υπηρεσιών σε ανταγωνιστές που είθισται να παρέχουν υπηρεσίες λιανικής.⁴³ Ο τερματισμός κλήσεων σε δίκτυα κινητής είναι υπηρεσία χονδρικής και επομένως δικαιολογεί κάθε κατάλληλη υποχρέωση που τίθεται σε αυτό το λειτουργικό / πρακτικό εμπορικό επίπεδο.

Ενδιάμεσες ρυθμιστικές υποχρεώσεις: οι εξουσίες της EETT σχετικά με τις ρυθμίσεις είναι τέτοιες που η EETT είναι σε θέση να υιοθετήσει ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε μεταβατική μορφή, ιδίως όπου οι μακροπρόθεσμοι στόχοι είναι περίπλοκοι και απαιτούν μεταβατικές / ενδιάμεσες ενέργειες προκειμένου να καταστούν εφικτοί.

Υποχρεώσεις που επιβάλλονται βάσει του Ν.2867/2000: οι υποχρεώσεις που μπορεί να επιβάλει η EETT είναι παρόμοιες σε μεγάλο βαθμό με αυτές που μπορεί να επιβάλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλες ρυθμιστικές αρχές όταν ενεργούν βάσει των κανόνων του ανταγωνισμού. Επομένως, η EETT έχει λάβει υπόψη τον τρόπο με τον οποίο εφαρμόστηκαν τέτοιες υποχρεώσεις από αρχές ανταγωνισμού στο παρελθόν. Παραδείγματος χάριν, η *Οδηγία για την Πρόσβαση* παραπέμπει στην *Ανακοίνωση για την Πρόσβαση* (1998) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αναφέροντας ότι αυτή παρέχει καθοδήγηση για ζητήματα πρόσβασης.

Συναίνεση σχετικά με τις υποχρεώσεις και τις βέλτιστες πρακτικές σε επίπεδο ERG: η EETT υποχρεούται να διασφαλίζει ότι οι παίκτες στην αγορά σε παρόμοιες περιστάσεις θα αντιμετωπίζουν παρόμοια μεταχείριση στα διάφορα Κράτη Μέλη, προκειμένου να διασφαλισθεί η εναρμονισμένη εφαρμογή του Κοινοτικού δικαίου. Για το σκοπό αυτό, η EETT δικαιούται να λαμβάνει υπόψη τις βέλτιστες πρακτικές⁴⁴ προκειμένου να θέσει τα κατάλληλα benchmarks για να ενεργήσει, και δύναται επίσης να λάβει ευρύτερα υπόψη τις εγκρίσεις που έχουν δοθεί σε άλλα κράτη της E.E., μέσω της συμμετοχής της EETT στο ERG.⁴⁵

⁴³ Βλέπε τη *Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές*, παρ. 4.

⁴⁴ Άρθρο 13(2) της *Οδηγίας για την Πρόσβαση*.

⁴⁵ Το European Regulators Group, που ιδρύθηκε με την Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 29^{ης} Ιουλίου 2002 για τη θέσπιση του European Regulators Group για Δίκτυα και Υπηρεσίες Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (2002/627/EC).

5.2.2. Αναλογικότητα των ρυθμίσεων

Το Άρθρο 8 της *Οδηγίας Πλαίσιο* απαιτεί κάθε κανονιστική υποχρέωση που λαμβάνει η ΕΕΤΤ να είναι «αναλογική» με τους βασικούς στόχους πολιτικής που προσδιορίζονται στο Άρθρο αυτό. Όπως αναφέρεται στις *Κατευθυντήριες Γραμμές για την ΣΙΑ*, η αναλογικότητα απαιτεί ότι τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν αυτό που ενδείκνυται και απαιτείται για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός.⁴⁶ Οι στόχοι πολιτικής που προσδιορίζονται στο Άρθρο 8 εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες:

- προώθηση μιας ανοικτής και ανταγωνιστικής αγοράς για ηλεκτρονικές επικοινωνίες, δίκτυα, υπηρεσίες και σχετικές ευκολίες
- ανάπτυξη της κοινής αγοράς
- προώθηση των συμφερόντων των Ευρωπαίων πολιτών.

Η ΕΕΤΤ καθορίζει το επίπεδο ρυθμιστικής παρέμβασης για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα στην Ελλάδα σε αυτό το πλαίσιο.

5.2.3. Επίδραση των κανόνων του ανταγωνισμού

Το εύρος και η επίδραση των Ευρωπαϊκών κανόνων του ανταγωνισμού στον τομέα των επικοινωνιών έχει άμεση επίδραση στη απόφαση του κατά πόσον θα πρέπει να επιβληθούν στους παρόχους *ex ante* ρυθμιστικές υποχρεώσεις.⁴⁷ Μια ερμηνεία της απαίτησης αυτής σημειώνει τις διαφορές μεταξύ του τρόπου με τον οποίο συνήθως εφαρμόζονται οι κανόνες του ανταγωνισμού στα πλαίσια του *ex post* και του *ex ante*. Η κρίσιμη διαφορά είναι ότι μια ανάλυση αγοράς σε *ex post* βάση εξετάζει γεγονότα που έχουν ήδη λάβει χώρα στην αγορά και δεν επηρεάζεται από πιθανές μελλοντικές εξελίξεις. Αντίθετα, ο ορισμός αγοράς και ο προσδιορισμός της ΣΙΑ για τους σκοπούς της *ex ante* ρύθμισης έχουν σχεδιασθεί για να προλαμβάνουν τα όποια γεγονότα (έχουν δηλαδή έναν «προληπτικό» στόχο) και έχουν προοπτική για τις μελλοντικές εξελίξεις. Επομένως, για *ex ante* σκοπούς, η ΕΕΤΤ θα

⁴⁶ Κατευθυντήριες Γραμμές για τη ΣΙΑ, παρ. 118.

⁴⁷ Κατευθυντήριες Γραμμές για τη ΣΙΑ, παρ. 4, 24 και *Οδηγία Πλαίσιο*, Άρθρα 14 και 15(3).

πρέπει να συμπεριλάβει στην αξιολόγηση της αγοράς μια εκτίμηση των μελλοντικών εξελίξεων στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της ύπαρξης πιθανών ανταγωνιστών κατά την περίοδο εφαρμογής της αξιολόγησης. Επομένως, οι αγορές που ορίζονται για σκοπούς *ex post* και *ex ante* μπορεί να μην είναι πάντοτε διαρθρωτικά ή λειτουργικά ταυτόσημες, και οι πάροχοι που θεωρούνται ότι κατέχουν δεσπόζουσα θέση σε ένα πλαίσιο *ex post* δεν είναι απαραίτητο ότι θα κατέχουν ΣΙΑ για τους σκοπούς της *ex ante* ρύθμισης, δεδομένης της ύπαρξης πιθανών ανταγωνιστών στην αγορά.⁴⁸ Αντιστρόφως, μια εταιρεία μπορεί να κριθεί ότι δεν είναι δεσπόζουσα σε μια αγορά που ορίζεται για τους σκοπούς ρυθμίσεων *ex ante*, ενώ μια ανάλυση βάσει του *ex post* δικαίου του ανταγωνισμού θα μπορούσε να ορίσει μια στενότερη αγορά.

Μια επιπλέον κρίσιμη διάκριση συνίσταται στο ότι οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται *ex ante* από την ΕΕΤΤ σε ένα πάροχο με ΣΙΑ αποσκοπούν στο να εκπληρώσουν τους συγκεκριμένους στόχους που τίθενται στις ειδικές οδηγίες, ενώ οι υποχρεώσεις βάσει του δικαίου του ανταγωνισμού αποσκοπούν στο να επιβάλουν κυρώσεις για συμφωνίες ή καταχρηστικές πρακτικές που περιορίζουν ή διαταράσσουν τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά.⁴⁹ Επιπλέον, οι *ex post* κανόνες του ανταγωνισμού αποσκοπούν στο να προστατεύσουν τον ανταγωνισμό με την ευρεία έννοια (αντί των συγκεκριμένων παικτών στην αγορά), ενώ οι κανόνες *ex ante* προστατεύουν όλους τους παρόχους που δεν έχουν ΣΙΑ, βάση της αντίληψης ότι ο τομέας των επικοινωνιών έχει συγκεκριμένες δυναμικές.

Έχοντας αναγνωρίσει τη διαφορετική έμφαση που βρίσκεται πίσω από την επιλογή ανάμεσα σε υποχρεώσεις *ex post* και *ex ante*, είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι με την πάροδο του χρόνου έχει παρουσιαστεί σε κάποιο βαθμό «σύγκλιση» ανάμεσα στα είδη υποχρεώσεων που επιλέγονται για να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένα προβλήματα στον τομέα των επικοινωνιών. Επιπροσθέτως, η ΕΕΤΤ θα πρέπει επίσης να λάβει υπόψη την *ex ante* πρακτική του Merger Task Force της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,⁵⁰ του οποίου οι *ex ante* υποχρεώσεις που επιβάλλει μοιάζουν όλο και περισσότερο με τις *ex ante* υποχρεώσεις που είθισται να επιβάλλονται σε καθεστώς ρύθμισης (ιδίως όπου η εν λόγω υποχρέωση

⁴⁸ Κατευθυντήριες Γραμμές για τη ΣΙΑ, παρ. 26, 27.

⁴⁹ Κατευθυντήριες Γραμμές για τη ΣΙΑ, παρ. 31.

⁵⁰ Βλέπε, παραδείγματος χάριν, της Απόφαση της Επιτροπής της 10^{ης} Ιουλίου 2002, Υπόθεση M.2803 – *Telia/Sonera*.

αποσκοπεί στο να προωθήσει μια νέα είσοδο στην αγορά ή στο να διευκολύνει τη μετακίνηση των πελατών (customer churn)).

Τέλος, η επιλογή των υποχρεώσεων πρέπει πάντα να σχεδιάζεται ως μια απλή επιλογή πολιτικής σε κάθε περίπτωση ανάμεσα στην εφαρμογή κανόνων *ex ante* ή *ex post*. Παραδείγματος χάριν, μπορεί να είναι απαραίτητος ο συνδυασμός υποχρεώσεων προκειμένου να επιτευχθεί το καλύτερο αποτέλεσμα σε μια συγκεκριμένη σχετική αγορά. Για το σκοπό αυτό, η παραδοσιακή *ex ante* ρύθμιση του λογιστικού διαχωρισμού θα μπορούσε να συμπληρωθεί κατά το παράδειγμα του δικαίου του ανταγωνισμού με την εφαρμογή μίας υποχρέωσης μη διακριτικής μεταχείρισης (όπου η έννοια της διάκρισης έχει ερμηνευθεί πιο ελαστικά) και να επιβληθεί *ex ante*. Το τελικό αποτέλεσμα ενός τέτοιου συνδυασμού υποχρεώσεων θα αντανακλούσε μια συνειδητή επιλογή πολιτικής, όπου είναι κατάλληλη η πιο ισχυρή ερμηνεία της έννοιας της «διάκρισης» βάσει του δικαίου του ανταγωνισμού,⁵¹ ενώ ο εντοπισμός πρακτικών που βλάπτουν τον ανταγωνισμό θα διευκολύνονταν από ειδικές ρυθμίσεις για τον τομέα αυτό, που θα επιτρέπουν στους ρυθμιστές να αξιολογούν καλύτερα κατά πόσον κάποιες εμπορικές πρακτικές συνιστούν πράγματι διακριτική μεταχείριση.⁵² Το κρίσιμο σημείο είναι ότι μια *ex ante* υποχρέωση δε θα πρέπει να απορρίπτεται μόνο επειδή υπάρχει ήδη μια παρόμοια απαγόρευση που απορρέει από το δίκαιο του ανταγωνισμού. Οι δύο αυτές υποχρεώσεις θα διαφέρουν ως προς τη φύση και τα αποτελέσματά τους.

5.3.Προτεινόμενες κανονιστικές υποχρεώσεις για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα

5.3.1.Η βασική φύση της αποτυχίας της αγοράς

Εξετάζοντας τις κατάλληλες υποχρεώσεις που μπορούν να επιβληθούν, είναι σημαντικό να προσδιορισθεί η αποτυχία της αγοράς που καθιστά απαραίτητη την επιβολή τους. Στη συνέχεια, οι υποχρεώσεις μπορούν να εστιάσουν στην πηγή της αποτυχίας της αγοράς.

⁵¹ Βάσει των κανόνων του ανταγωνισμού, η διαπίστωση διακριτικής μεταχείρισης βασίζεται σε ουσιαστικά διαφορετική μεταχείριση παικτών στην αγορά, δεδομένων των παρόμοιων χαρακτηριστικών τους, ενώ η έννοια έχει χρησιμοποιηθεί βάσει των ειδικών τομεακών ρυθμίσεων για να απαιτήσει τη ταυτόσημη μεταχείριση των παικτών στην αγορά.

⁵² Όπως προβλέπεται στη *Σύσταση για τις Σχετικές Αγορές*, στην παρ.3.4.

Κατά τη διαπραγμάτευση του τερματισμού με ένα σταθερό πάροχο, ο κινητός πάροχος βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση εάν τα τέλη τερματισμού του δε ρυθμίζονται. Αυτό προκύπτει επειδή τα σταθερά τέλη διασύνδεσης και τερματισμού, του δεσπόζοντος φορέα στη σταθερή τηλεφωνία, του ΟΤΕ, ρυθμίζονται βάσει ενός κοστοστρεφούς μοντέλου.

Έτσι, οι ΠΔΚ μπορούν να ορίσουν τα δικά τους τέλη τερματισμού για κλήσεις από σταθερό σε κινητά με τρόπο που να μεγιστοποιούν τα κέρδη τους. Η καμπύλη ζήτησης από την πλευρά των σταθερών παρόχων για τερματισμό σε κινητά (που προέρχεται από τη ζήτηση των πελατών τους για κλήσεις από σταθερό σε κινητό) είναι ανελαστική. Ως εκ τούτου, ένας πάροχος κινητής μεγιστοποιεί τα κέρδη του από τον τερματισμό ορίζοντας τέλη σημαντικά ανώτερα από το επίπεδο του οριακού κόστους.⁵³ Η πρακτική αυτή οδηγεί στο να είναι υπερβολικά υψηλές οι τιμές για κλήσεις από σταθερά σε κινητά και να φέρουν το βάρος αυτοί που αγοράζουν αυτές τις κλήσεις.

Η κατάσταση διαφέρει από πολλές απόψεις όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις μεταξύ κινητών για τερματισμό κλήσεων σε κινητά. Πρώτον, δύο πάροχοι κινητής, σε αντίθεση με ένα σταθερό και ένα κινητό πάροχο, ανταγωνίζονται στην ίδια αγορά λιανικής. Συνεπώς, τα τέλη τερματισμού έχουν μεγαλύτερη επίδραση στην ανταγωνιστική διαδικασία αυτών από ότι στην περίπτωση τερματισμού από σταθερό σε κινητό. Παραδείγματος χάριν, δύο πάροχοι κινητής μπορεί να επιβάλουν υψηλά τέλη τερματισμού σε ένα τρίτο (κινητό) πάροχο, ενώ συμφωνούν χαμηλά τέλη μεταξύ τους, αυξάνοντας έτσι το κόστος του ανταγωνιστή τους. Εναλλακτικά, οι πάροχοι κινητής θα μπορούσαν να συμφωνήσουν υψηλά τέλη τερματισμού, τα οποία μπορεί να τους δεσμεύσουν με υψηλές χρεώσεις για κλήσεις εκτός δικτύου. Το τελευταίο παράδειγμα δείχνει τη συμμετρική διαπραγματευτική θέση των δύο κινητών παρόχων, όταν τα τέλη τερματισμού δε ρυθμίζονται, σε αντίθεση με τις ασύμμετρες θέσεις του σταθερού παρόχου (με ρυθμισμένο τέλος τερματισμού) και του (μη ρυθμισμένου) κινητού παρόχου.

Στην περίπτωση κινητού προς κινητό, είναι πιθανό οι πάροχοι: (i) να επιλέξουν να ορίσουν τα τέλη τους μονομερώς, αγνοώντας την αντίστοιχη απόφαση που έχει ληφθεί από άλλους κινητούς παρόχους. Αυτό θα οδηγήσει σε υψηλό τέλος τερματισμού, ή (ii) να διαπραγματευθούν αμοιβαία για ένα πιο αποδοτικό τέλος το οποίο θα λαμβάνει υπόψη την

53

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου κατέληξε ότι, εν απουσία ρύθμισης των τιμών «είναι δυνατό τα τέλη τερματισμού να υπερβαίνουν... τις 20 πέννες ανά λεπτό... εάν δεν υπήρχε ρύθμιση εν ισχύ που να τις συγκρατεί» (Competition Commission, *Vodafone, O2, Orange and T-Mobile*, 2003, para 2.446).

αμοιβαία φύση της υπηρεσίας καθορισμού. Η τελευταία αυτή προσέγγιση θα απέφευγε – τουλάχιστον εν μέρει – τα υψηλά τέλη τερματισμού τα οποία θα προέκυπταν από την προηγούμενη προσέγγιση, βάσει των οποίων κάθε πάροχος μεγιστοποιεί τα δικά του κέρδη τερματισμού χωρίς να εξετάζει πώς αυτό επηρεάζει τα τέλη τερματισμού που πρέπει να πληρώνει.

Η ανάλυση αυτή δείχνει την ανάγκη εξέτασης υποχρεώσεων οι οποίες:

- θα αναγνωρίζουν τη διαφορά στη διαπραγματευτική δύναμη μεταξύ σταθερών και κινητών παρόχων αφενός, και μεταξύ κινητών παρόχων αφετέρου
- θα έχει λάβει υπόψη την αποτυχία αγοράς στην περίπτωση τερματισμού από σταθερό σε κινητό και τη δυνατότητα αποτυχίας της αγοράς στην περίπτωση τερματισμού από κινητό σε κινητό (εάν οι πάροχοι δεν μπορέσουν να βρουν μια αποτελεσματική αμοιβαία λύση με βάση το κόστος).

5.3.2. Αναζήτηση της καλύτερης δυνατής λύσης

Η γενική αρχή της αποδοτικής τιμολόγησης των εισροών (όπως ο τερματισμός κινητών) που χρησιμοποιούνται για την παροχή υπηρεσίας λιανικής είναι ότι οι τιμές θα πρέπει να βασίζονται στο κόστος.⁵⁴ Επί του παρόντος εφαρμόζεται καλύτερα με αναφορά σε ένα μοντέλο μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους (LRIC). Το LRIC ενσωματώνει την αρχή της αιτιολόγησης του κόστους, με την έννοια ότι η τιμή LRIC για οποιαδήποτε υπηρεσία αντανακλά μόνο τα κόστη που μπορούν αιτιωδώς να αποδοθούν στην παραγωγή του. Αυτό αφήνει ανοικτό το ζήτημα της ανάκτησης των κοινών κοστών (common costs), τα οποία δεν είναι (εξ ορισμού) αιτιωδώς αποδοτέα σε μια συγκεκριμένη υπηρεσία. Τα κόστη αυτά μπορούν να ανακτηθούν μέσω μια αύξησης ενός ίσου ποσοστού – γνωστού ως ισοαναλογική αύξηση επί του κόστους [equi-proportional mark-up] (EPMU) σε ένα αιτιωδώς αποδιδόμενο επαυξητικό κόστος. Εναλλακτικά, μπορούν να ανακτηθούν με εναλλακτικές αυξήσεις επί του κόστους (mark-ups), όπως στις τιμές Ramsey που εξετάζονται κατωτέρω.

54

Βλέπε M. Armstrong 'The theory of access pricing and interconnection' in M. Cave *et al.* (eds) *Handbook of Telecommunications Economics* (Elsevier 2002), ιδίως σελίδες 334-377.

Τουλάχιστον τρία επιπλέον ζητήματα είναι σχετικά με τα τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό:

Υπερβολικό περιθώριο λιανικής: Εάν τα περιθώρια λιανικής για κλήσεις σε κινητά είναι υπερβολικά, υπάρχει εκ πρώτης όψεως ζήτημα ορισμού των τελών τερματισμού σε χαμηλότερα επίπεδα, προκειμένου οι μειώσεις αυτές των τιμών στο επίπεδο χονδρικής να μεταφερθούν με την πάροδο του χρόνου και στο επίπεδο λιανικής.

Τιμές Ramsey: Εάν τα κοινά κόστη ενός παρόχου κινητής πρέπει να ανακτηθούν με τον τερματισμό κινητών και με άλλες υπηρεσίες, υποστηρίζεται ότι η ανάκτηση θα πρέπει να βασιστεί στις αρχές τιμολόγησης του Ramsey. Σύμφωνα με την τιμολόγηση Ramsey, οι αυξήσεις επί του κόστους (mark-ups) θα πρέπει να είναι υψηλότερες όπου η ελαστικότητα ζήτησης είναι χαμηλότερη (π.χ. στον τερματισμό κλήσεων) από ό,τι σε υπηρεσίες με σχετικά υψηλότερη ελαστικότητα ζήτησης (π.χ. υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων). Το ζήτημα αυτό είναι σχετικά ασήμαντο εάν τα κοινά κόστη που πρόκειται να ανακτηθούν με αυξήσεις επί του κόστους (mark-ups) στις υπηρεσίες δικτύου περιορίζονται στα κόστη που είναι κοινά σε υπηρεσίες δικτύου, καθώς οι τελευταίες αντιπροσωπεύουν μόνο περίπου 10% του συνολικού κόστους δικτύου. Η EETT πιστεύει ότι άλλα κοινά κόστη (συγκεκριμένα τα κόστη απόκτησης πελατών) θα πρέπει να ανακτώνται με τις λιανικές τιμές και όχι με τις χρεώσεις του δικτύου, καθώς αυτά (δηλ. τα κοινά κόστη) εμπίπτουν στη χονδρική ως τμήμα του περιθωρίου της λιανικής, και όχι ως τμήμα των υπηρεσιών δικτύου ή κινητής. Σε αυτή τη βάση, η τιμολόγηση Ramsey διαφέρει λίγο από την εναλλακτική επιλογή, η οποία είναι η ανάκτηση του κοινού κόστους δικτύου μέσω μιας ισοαναλογικής αύξησης επί του κόστους [equi-proportionate mark-up] (EPMU). Η προσέγγιση αυτή αποφεύγει επίσης την ιδιαίτερα δύσκολη και πιθανόν αδύνατη να αντιμετωπισθεί, υποχρέωση καθορισμού του ιδιαίτερα περίπλοκου πίνακα / μήτρας ελαστικότητας, ίδιας τιμής και σταυροειδούς ελαστικότητας,⁵⁵ για διαφορετική πρόσβαση και υπηρεσίες κλήσεων που απαιτούνται για την εφαρμογή της τιμολόγησης Ramsey.⁵⁶

⁵⁵ Συμπεριλαμβάνοντας 1) αγοράς, αντί για ελαστικότητα εταιρειών, 2) χονδρικής, αντί για ελαστικότητα λιανικής, και 3) ελαστικότητα βάσει ενημερωμένης γνώσης των συνδρομητών, σε αντίθεση με ελαστικότητες που οφείλονται σε άγνοια των συνδρομητών.

⁵⁶ Από την άποψη αυτή, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Ofcom και η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου αποδέχονται τα συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε ανωτέρω, ότι δηλαδή οι τιμές δικτύου πρέπει μόνο να ανακτούν τα κόστη των υπηρεσιών δικτύου και ότι οι αυξήσεις επί του κόστους (mark-ups) βάσει των αρχών του Ramsey δε θα πρέπει να χρησιμοποιούνται.

Επιπλέον, καθώς άλλες τιμές κινητών (συγκεκριμένα οι τιμές λιανικής) δεν ρυθμίζονται, δε θα ήταν δυνατό να διασφαλισθεί ότι όλες οι τιμές έχουν οριστεί στο επίπεδο Ramsey.

Εξωτερικές οικονομίες δικτύου (externalities): Υποστηρίζεται από τους παρόχους κινητής ότι μια επιπλέον χρέωση (επιβάρυνση) για τερματισμό από σταθερό σε κινητό δικαιολογείται από την ανάγκη των κινητών παρόχων να συγκεντρώσουν κεφάλαια προκειμένου, μεταξύ άλλων, να επιδοτούν τις συσκευές και τις εξερχόμενες κλήσεις. Αυτό θα προσελκύσει περισσότερους συνδρομητές στα δίκτυα και θα δημιουργήσει μία εξωτερική οικονομία δικτύου (network externality) για τους υπάρχοντες σταθερούς και κινητούς συνδρομητές που θα μπορούν να επικοινωνήσουν με το νέο συνδρομητή. Κατά την άποψη της ΕΕΤΤ, θα μπορούσε να υπάρχει δικαιολόγηση για την υιοθέτηση μιας τέτοιας πολιτικής σε προηγούμενες φάσεις της ανάπτυξης της κινητής τηλεφωνίας, αλλά δεν είναι αποδοτικό να συνεχίζεται τεχνητά (μέσω των υψηλών τελών τερματισμού) η προώθηση της αύξησης των νέων συνδρομητών των δικτύων κινητής όταν τα ποσοστά διείσδυσης στην Ελλάδα έχουν ήδη φτάσει σε υψηλά επίπεδα.. Σε μια τέτοια περίπτωση, το βάρος των μη αποδοτικών τιμών για όλες τις κλήσεις (από σταθερό σε κινητό που προκύπτουν) γίνεται δυσανάλογο σε σχέση με το πλεονέκτημα της προσέλκυσης νέων συνδρομητών.

Σχετικά με τις χρεώσεις τερματισμού σε κινητά, η ΕΕΤΤ καταλήγει ότι η τιμολόγηση βάσει του κόστους είναι πιθανότατα η καλύτερη προσέγγιση. Συγκεκριμένα, τα επιχειρήματα που αναφέρονται ανωτέρω υπέρ της τιμολόγησης Ramsey και η προσέγγιση των εξωτερικών οικονομιών (externalities approach) δεν εξισορροπούν τα πλεονεκτήματα της υιοθέτησης ενός κοστοστρεφούς μοντέλου τιμολόγησης για τα τέλη τερματισμού από σταθερά σε κινητά, επί τη βάση της προτεινόμενης από την ΕΕΤΤ μεθοδολογίας.

5.3.3.Επιλογή υποχρεώσεων

Η *Οδηγία για την Πρόσβαση* εντοπίζει μια σειρά από υποχρεώσεις που εφαρμόζονται για τη διασύνδεση, τον τερματισμό και τις σχετικές υπηρεσίες. Τα μέτρα αυτά είναι:

- διαφάνεια
- μη διακριτική μεταχείριση (αμεροληψία)
- λογιστικός διαχωρισμός
- υποχρεωτική πρόσβαση

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

- κοστοστρεφής πρόσβαση.

Η ανωτέρω ανάλυση δείχνει ότι η διαφάνεια, ο λογιστικός διαχωρισμός, και η υποχρεωτική πρόσβαση, είτε χωριστά είτε συνδυαστικά, είναι απίθανο να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν την αποτυχία στην αγορά που εντοπίστηκε, ειδικά αναφορικά με τον τερματισμό από σταθερό σε κινητό και πιθανόν και τον τερματισμό από κινητό σε κινητό. Η διαφάνεια της τιμολόγησης σε σχέση με τους πελάτες λιανικής για κλήσεις σε κινητά θα μπορούσε σε θεωρητικό επίπεδο να ενθαρρύνει ορισμένους καλούντες να μειώσουν τις κλήσεις από σταθερό σε κινητό προκειμένου να αποφύγουν την πληρωμή των τελών τερματισμού. Ωστόσο, όπως έχει προκύψει σαφώς και από την ανάλυση της σχετικής αγοράς, ενημέρωση χρηστών δεν υφίσταται, αφού υπάρχουν σημαντικές δυσκολίες στη μεταφορά των πληροφοριών αυτών σε αυτούς που λαμβάνουν τη σχετική απόφαση (πελάτες λιανικής), και αυτοί που λαμβάνουν τέτοιες αποφάσεις μπορεί να μην έχουν άλλη επιλογή από το να πραγματοποιήσουν την κλήση στο εν λόγω κινητό. Επίσης, ο λογιστικός διαχωρισμός για στοιχεία του δικτύου βοηθά στο να προβάλλει την κερδοφορία του μη ρυθμιζόμενου τερματισμού κλήσεων, αλλά δεν κάνει τίποτα για να την ελέγξει. Τα δίκτυα κινητών ήδη υποχρεούνται να παρέχουν υπηρεσίες τερματισμού. Το κρίσιμο ρυθμιστικό ζήτημα είναι, επομένως, «σε ποιά τιμή;»

Αυτό αφήνει στην ΕΕΤΤ την επιλογή ανάμεσα σε δύο ευρείες κατηγορίες υποχρεώσεων, που μπορούν να επιβληθούν χωριστά ή από κοινού.

Απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης: η ρύθμιση αυτή έχει τη δυνατότητα να απαγορεύσει κάθε είδους διάκριση, συμπεριλαμβανομένων των καθυστερήσεων στην παροχή υπηρεσιών στους ανταγωνιστές, τη χαμηλή ποιότητα υπηρεσιών που υπάρχει για ορισμένους πελάτες και όχι για άλλους, και τα λοιπά. Στο πλαίσιο των υπηρεσιών τερματισμού κλήσεων, η απαγόρευση διάκρισης μπορεί να αποτρέψει έναν κάθετα συνδεδεμένο πάροχο (δηλαδή έναν πάροχο με καθετοποιημένη δομή) από το να χρεώνει στον ίδιο χαμηλότερο τέλος τερματισμού από αυτό που χρεώνει στον ανταγωνιστή του – παραδείγματος χάριν, εμποδίζει έναν κινητό πάροχο που παρέχει κλήσεις από σταθερό σε κινητό από το να χρεώνει τους πελάτες του λιγότερο από το τέλος τερματισμού που χρεώνεται στους ανταγωνιστές, συν άλλα κόστη που υπάρχουν για την παροχή της υπηρεσίας.

Κοστοστρεφής τιμολόγηση: αυτό απαιτεί από τον προμηθευτή μιας υπηρεσίας χονδρικής να θέσει μια χρέωση ίση με το κόστος – που κανονικά ορίζεται με βάση το LRIC, συν μία σχετική αύξηση επί του κόστους (mark-up).

Απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης

Αυτή καλύπτει οποιαδήποτε μορφή άνισης μεταχείρισης των πελατών μιας εταιρείας και αυτών των ανταγωνιστών της. Μπορεί να εφαρμοστεί σε μια κατάσταση όπου ένας πάροχος κινητής (κατέχων δεσπόζουσα θέση στην παροχή υπηρεσιών τερματισμού στο δικό του δίκτυο) παρέχει χαμηλότερου επιπέδου υπηρεσίες σε καλούντες εκτός δικτύου από άλλα δίκτυα κινητής από ό,τι σε αυτούς που καλούν εντός δικτύου, με αποτέλεσμα να ενθαρρύνει τους πελάτες λιανικής να έρθουν στο δικό του δίκτυο.

Μια πιο δυσδιάκριτη μορφή διακριτικής μεταχείρισης προκύπτει όταν ένας πάροχος επιλέγει ένα συνδυασμό χονδρικών και λιανικών τιμών που ευνοούν τις λειτουργίες του. Παραδείγματος χάριν, μπορεί να χρεώνει 20 Ευρωλεπτά για τον τερματισμό των κλήσεων άλλου παρόχου στο δίκτυό του, ενώ προσφέρει ανταγωνιστική υπηρεσία λιανικής που απαιτεί την ίδια υπηρεσία τερματισμού με 8 Ευρωλεπτά. Σε άλλο παράδειγμα, ένας κινητός πάροχος μπορεί να χρεώνει διαφορετικό τέλος τερματισμού για σταθερούς και κινητούς παρόχους ή να προβαίνει σε διάκριση ανάμεσα σε κάθε κατηγορία παρόχου. Ένας τέτοιος συνδυασμός τιμών καθιστά αδύνατο για έναν ανταγωνιστή να ανταγωνίζεται αποτελεσματικά. Αυτή η πρακτική είναι γνωστή ως «συμπίεση περιθωρίου», καθώς το περιθώριο μεταξύ της τιμής λιανικής και της τιμής χονδρικής δεν επαρκεί για να επιτρέψει σε έναν αποδοτικό ανταγωνιστή να εισέλθει στην εν λόγω λιανική αγορά.

Η απαγόρευση αυτού του είδους της διάκρισης θα εμπόδιζε τον εν λόγω πάροχο να ορίζει λιανικές τιμές και τέλη τερματισμού που εξαιρούν εξίσου τους αποδοτικούς ανταγωνιστές από το να εξυπηρετήσουν την αγορά λιανικής, αλλά δεν ελέγχει την πραγματική τιμή του προϊόντος χονδρικής. Στο ανωτέρω παράδειγμα, η εταιρεία θα μπορούσε να αποφύγει τη διακριτική μεταχείριση είτε μειώνοντας τα τέλη τερματισμού σε ένα επίπεδο κάτω από τα 7 Ευρωλεπτά, προκειμένου να παράσχει στους ανταγωνιστές του ένα επαρκές περιθώριο, ή αυξάνοντας τη λιανική τιμή του άνω των 20 Ευρωλεπτών, παρέχοντας και πάλι στους ανταγωνιστές του ένα επαρκές περιθώριο. Υπάρχουν αποδεδειγμένα παραδείγματα

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

κινητών παρόχων σε άλλα κράτη που *αύξησαν* τις τιμές τους για να αποφύγουν την κατηγορία της διακριτικής μεταχείρισης.

Η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης (ή αμεροληψίας) έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως στον τομέα των επικοινωνιών, ακόμη και βάσει του ισχύοντος καθεστώτος για την Παροχή Ανοικτού Δικτύου που ίσχυε πριν την εφαρμογή του νέου κανονιστικού πακέτου. Ανακύπτουν ζητήματα σχετικά με το εύρος των υπηρεσιών για τις οποίες θα πρέπει να εφαρμοσθεί η μη διακριτική μεταχείριση, και τον προσδιορισμό του σχετικού κόστους, που πρέπει να καλύπτεται και τον υπολογισμό του κόστους αυτού, αλλά έχει αποδειχθεί ότι είναι βιώσιμη υποχρέωση σε πολλά κράτη. Επίσης, ίσως να απαιτείται να συνδυαστεί η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης με την υποχρέωση διαφάνειας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ανταγωνιστές έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τις τιμές λιανικής.

Κοστοστρεφής τιμολόγηση

Η υποχρέωση αυτή είναι κατάλληλη για τη ρύθμιση της πρόσβασης σε μια διαρκή (durable) τεχνολογία / υποδομή-στενωπό (bottleneck). Επιπλέον, η κοστοστρεφής τιμολόγηση αναπόφευκτα απαιτεί τη συλλογή στοιχείων για κόστος ανά μονάδα, τα οποία είναι πιο αξιόπιστα όταν η τεχνολογία είναι πλέον κατανοητή και τα επίπεδα αποτελέσματος είναι σχετικά σταθερά.

Ο βασικός τομέας για την εφαρμογή κοστοστρεφούς τιμολόγησης σχετίζεται με τη διασύνδεση στο δίκτυο του δεσπόζοντος παρόχου σταθερής τηλεφωνίας. Οι περισσότερες εθνικές ρυθμιστικές αρχές έχουν αναπτύξει κοστολογικά μοντέλα χρησιμοποιώντας είτε τη λογιστική διαχείρισης (top-down) ή στοιχεία σχετικά με το σχεδιασμό του δικτύου (bottom-up) για να υπολογίσουν το μακροπρόθεσμο κόστος μιας σειράς υπηρεσιών διασύνδεσης, συμπεριλαμβανομένου ιδίως του τερματισμού κλήσεων.

Η δυνατότητα πραγματοποίησης αντίστοιχων ασκήσεων με μοντέλα κόστους σε δίκτυα κινητών, οδηγώντας στον ορισμό κοστοστρεφών χρεώσεων, αντανακλάται στην εμπειρία άλλων ρυθμιστικών αρχών ανά τον κόσμο, όπου υπάρχουν ή αναπτύσσονται παρόμοια μοντέλα για κινητούς παρόχους σε κράτη όπως η Αυστρία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Σουηδία, η Αυστραλία, η Καραϊβική και η Νότια Κορέα.

5.3.4. Διάρθρωση και χρόνος επιβολής των υποχρεώσεων

Όπως προέκυψε από την ανωτέρω ανάλυση κρίνεται απαραίτητο να επιβληθούν όλες οι ανωτέρω ρυθμιστικές υποχρεώσεις στους παρόχους κινητών δικτύων. Δηλαδή λογιστικός διαχωρισμός, υποχρέωση παροχής διασύνδεσης και πρόσβασης στο δίκτυό τους, υποχρέωση δημοσίευσης προσφορά αναφοράς και τέλος υποχρέωση αποφυγής συμπεριφορών διακριτικής μεταχείρισης..

Κοστοστρέφεια: μεσοπρόθεσμη υποχρέωση

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι, τελικά, η τιμολόγηση με βάση το κόστος είναι η αποδοτικότερη υποχρέωση που μπορεί να επιβληθεί στον τερματισμό κλήσεων σε κινητά στην Ελλάδα. Δεδομένης της έλλειψης αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον οποίο να υπόκεινται οι ΠΔΚ για την παροχή υπηρεσιών τερματισμού κλήσεων, η υποχρέωση θα πρέπει καταρχήν να εφαρμοσθεί ενιαία για όλους τους ΠΔΚ. Αυτό αφήνει ανοιχτό το ζήτημα του κατά πόσον τα τέλη κάθε παρόχου θα πρέπει να εξαρτώνται από το δικό του κόστος, ή εάν θα πρέπει να εφαρμοσθεί κάποιος μέσος όρος. Κατά την άποψη της ΕΕΤΤ, τα τέλη κάθε παρόχου ενδείκνυται να βασίζονται στο αποδοτικό επίπεδο του κόστους⁵⁷ για αυτόν τον πάροχο, αντανακλώντας έτσι τις κύριες διαφορές⁵⁸ ανάμεσα σε κάθε πάροχο που υφίστανται κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Όπως προκύπτει από τα πρώτα αποτελέσματα του μοντέλου που αναπτύχθηκε για την ΕΕΤΤ και το οποίο βρίσκεται σε διαδικασία διαβούλευσης με τους ΠΔΚ, τα ισχύοντα τέλη τερματισμού υπερβαίνουν σημαντικά το κοστοστρεφές επίπεδο. Επομένως το κρίσιμο θέμα είναι ο ρυθμός σύγκλισης των υφιστάμενων τελών με τις κοστοστρεφείς τιμές.

Για να καταλήξει στην απόφαση αυτή, η ΕΕΤΤ καθοδηγείται από δύο βασικές θεωρήσεις:

- η παρούσα κατάσταση αποβαίνει εις βάρος των καταναλωτών, ειδικά εκείνων που κάνουν κλήσεις από σταθερό σε κινητό, και αυτό παρέχει έδαφος για άμεση παρέμβαση

57

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε κάθε περίπτωση, το κόστος περιλαμβάνει μια εύλογη απόδοση της επένδυσης.

58

Όπως η απονομή φάσματος, η τιμή που καταβάλλεται για το φάσμα, και η ισχύουσα κλίμακα λειτουργιών.

- μια ξαφνική πτώση των τελών τερματισμού σε κινητά είναι πιθανόν να επιφέρει μία αρνητική επίπτωση στους παρόχους κινητής, και η διατάραξη αυτή μπορεί να μεταφερθεί στους καταναλωτές κινητών σε επίπεδο λιανικής, εάν οι πάροχοι υποχρεωθούν να κάνουν σημαντικές αλλαγές στα τέλη τους.

Η ΕΕΤΤ ενδιαφέρεται κυρίως για τα οφέλη και το κόστος των καταναλωτών, και κυρίως την ισορροπία των ωφελειών που θα έχουν οι καλούντες από σταθερό σε κινητό λόγω των χαμηλότερων τελών διασύνδεσης, σε σύγκριση με τη διατάραξη (και την πιθανή μείωση των ωφελειών (benefits)) για τους συνδρομητές κινητών. Για το λόγο αυτό, η ΕΕΤΤ προτείνει να οριστεί μια περίοδος σύγκλισης των τελών τερματισμού με το κόστος [κάτι που είναι γνωστό ως σταδιακή / βαθμιαία πορεία (glide path)] από την αρχική εφαρμογή των ρυθμίσεών της.

Ο έλεγχος τιμών θα διαρκέσει για μια περίοδο τριών (3) ετών, αρχής γενομένης από την έκδοση Απόφασης της ΕΕΤΤ. Ξεκινώντας από την ημερομηνία εκκίνησης, σε κάθε μία από τις τρεις περιόδους προσδιορίζεται ένα συγκεκριμένο «ελεγχόμενο τέλος». Το «ελεγχόμενο τέλος» οριοθετεί ένα επίπεδο (μία οροφή) με το οποίο θα πρέπει να συμμορφωθεί ο μέσος όρος των εσόδων του παρόχου ανά λεπτό από τον τερματισμό σε κινητά (να είναι ίσος ή μικρότερος, ανά λεπτό). Τα «ελεγχόμενα τέλη» για τις τρεις συνεχείς περιόδους είναι σχεδιασμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να δίδεται η δυνατότητα στους παρόχους να προσαρμόσουν τα τέλη τερματισμού μέσα στην περίοδο, με τέτοιο τρόπο ώστε στο τέλος των τριών περιόδων τα τέλη να έχουν φτάσει στο επίπεδο του κόστους. Θεωρούμε ότι μετά την πάροδο των τριών περιόδων, τα τέλη τερματισμού των παρόχων θα έχουν φτάσει στην τιμή βάσει του κόστους. Η ΕΕΤΤ θα εξετάσει πολύ προσεκτικά την πρόοδο των παρόχων στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στο διάστημα αυτό, ιδίως κατά την τελευταία χρονική περίοδο, και θα εποπτεύει την ανάγκη επιβολής επιπλέον ρυθμίσεων μετά την παρέλευση των τριών περιόδων.

Η ΕΕΤΤ σκοπεύει να ρυθμίσει μόνο το μέσο τέλος (που εκφράζεται ως ένα «out-turn ratio» ο λόγος των εσόδων τερματισμού προς την κίνηση τερματισμού) αξιολογώντας τη συμμόρφωση που έχουν αναλάβει οι πάροχοι για τις τρεις υπό εξέταση περιόδους. Η

αξιολόγηση αυτή της συμμόρφωσης θα γίνει συγκρίνοντας τη μέση χρέωση διασύνδεσης⁵⁹ της περιόδου εκείνης με τα «ελεγχόμενα τέλη», τα οποία ορίζονται όπως περιγράφεται στην προηγούμενη παράγραφο. Επιπλέον, η EETT σκοπεύει να προβεί σε διμηνιαίους ελέγχους των τελών για να διασφαλίζει ότι εφαρμόζονται οι μειώσεις τιμών και να παρέχει προειδοποίηση για οποιαδήποτε πιθανή αποτυχία συμμόρφωσης με τα βήματα της σταδιακής πορείας (glide path). Σε αυτή τη βάση, η EETT θα ζητά την υποβολή πληροφοριών από τους παρόχους σχετικά με τα έσοδα και την κίνηση των εισερχόμενων φωνητικών κλήσεων, οι οποίες πληροφορίες θα παρέχονται εντός δεκαπέντε ημερών από το τέλος κάθε υπό εξέταση διμήνου. Η άποψη της EETT είναι ότι η ρύθμιση του «μέσου τέλους» (average rate) θα επιτρέψει στους παρόχους να θέσουν τα δικά τους τέλη για κάθε ώρα της ημέρας και για κάθε ημέρα της εβδομάδας, παρέχοντας τη δυνατότητα διαφοροποίησης στην αγορά και ενθαρρύνοντας τη βελτίωση της χρήσης δικτύων κατά τις περιόδους χαμηλής κίνησης.

Ο υπολογισμός των «ελεγχόμενων τελών» βασίζεται στα εξής:

R_0 = το μέσο έσοδο ανά λεπτό που προκύπτει από τον τερματισμό κατά τη διάρκεια των τριών (3) ετών πριν την ημερομηνία εκκίνησης, υπολογιζόμενο χωριστά για κάθε πάροχο (και εκφρασμένο σε πραγματικές τιμές)⁶⁰ Στις υπολογιζόμενες κλήσεις θα συμπεριλαμβάνονται οι κλήσεις προερχόμενες από κινητό και σταθερό δίκτυο.

C = το κόστος τερματισμού στο χρονικό σημείο ακριβώς δεκαοκτώ (18) μήνες μετά την ημερομηνία εκκίνησης (εκφρασμένο σε πραγματικές τιμές)

R_1, R_2, R_3 = το μέσο (μεσοσταθμισμένο) τέλος για τις τρεις υπό εξέταση περιόδους, βάσει της ευθείας γραμμής μεταξύ του R_0 και του C .

Μετά από αυτό θα παραμείνει υπό εξέταση το εάν θα δημιουργηθεί ένα πιο μακροχρόνιο «πλαφόν τιμής» (price cap) για τα τέλη τερματισμού, προκειμένου να δημιουργηθούν πιο μακροπρόθεσμα κίνητρα για την περαιτέρω μείωση του κόστους τερματισμού, αλλάζοντας

⁵⁹ Η μέση χρέωση διασύνδεσης θα υπολογίζεται ως το σύνολο των σχετικών εσόδων τερματισμού φωνής σε κάθε περίοδο, διαιρεμένο δια του συνόλου των λεπτών κίνησης τερματισμού φωνής στην ίδια περίοδο.

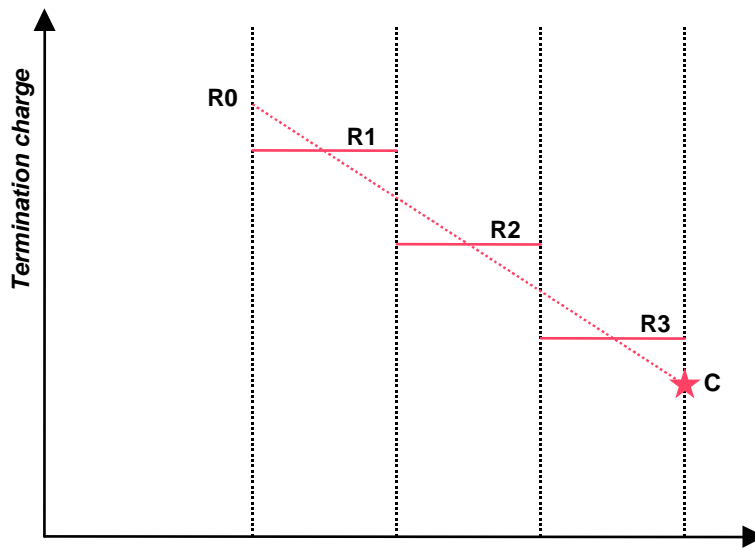
⁶⁰ Καθώς η φόρμουλα εκφράζεται σε πραγματικές τιμές (Ευρώ), «τα ελεγχόμενα τέλη» θα απαιτούν προσαρμογή σε ονομαστικά μεγέθη βάσει του πληθωρισμού σε Euro (inflation rate) (και πρόβλεψης όπου απαιτείται).

από μια βάση καθορισμού «κόστος +» σε μια μορφή ρυθμίσεων κινητήρων που να ενθαρρύνουν τη δυναμική αποδοτικότητα. Μία σταδιακή πορεία (glide path) τριών περιόδων έχει οριστεί υπό το πρίσμα υποθετικών αντιφατικών θεωρήσεων:

- εάν η αγορά εξερχόμενων κλήσεων κινητής στην Ελλάδα δεν είναι πλήρως ανταγωνιστική, τα έσοδα από τα υπερβολικά τέλη τερματισμού σε κινητά θα πάνε στους μετόχους των κινητών και όχι στους συνδρομητές των κινητών. Εάν αυτό συμβεί τότε θα λειτουργήσει εις βάρος όσων καλούν αριθμούς κινητών από άλλους παρόχους και θα προκαλέσει απώλεια για την κοινωνία (dead weight loss). Επομένως, από τις ανωτέρω υποθέσεις συνάγεται ότι όσο συντομότερα μειωθούν τα τέλη τερματισμού προς το επίπεδο του κόστους, τόσο καλύτερα.
- εναλλακτικά, τα κέρδη από τον τερματισμό μπορεί να χρησιμοποιηθούν, τουλάχιστον εν μέρει, για να μειωθεί η τιμή των συσκευών και των εξερχόμενων κλήσεων. Ο άμεσος (δηλαδή μη-βαθμιαίος) ορισμός των τελών σε επίπεδο κόστους θα υποχρέωνε τους παρόχους είτε να αυξήσουν τις λιανικές τιμές άμεσα (το οποίο θα προκαλούσε σύγχυση στους πελάτες τους) ή θα τους ζημίωνε – στο βαθμό, παραδείγματος χάριν, που δεν θα μπορούσαν να ανακτήσουν πλήρως το κόστος της μερικής επιδότησης συσκευών.

Η EETT κατέληξε ότι η υιοθέτηση μίας σταδιακής πορείας μειώσεων (glide path) είναι καταλληλότερη για τον συγκερασμό των ανωτέρω θεωρήσεων – υποθέσεων διότι επιφέρει άμεσα και διαρκή πλεονεκτήματα για αυτούς που καλούν κινητά, ενώ επιτρέπει και μια περίοδο για να τεθούν σε ισχύ οποιεσδήποτε παρεπόμενες αλλαγές στις τιμές, ελαχιστοποιώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον κίνδυνο πιθανών αρνητικών επιπτώσεων στην αγορά κινητής.

Η στρατηγική προς αυτή τη σταδιακή πορεία μειώσεων (glide path) αντανακλάται στο ακόλουθο διάγραμμα:

*Στρατηγική
σταδιακής
πορείας (glide
path)*

Αναμένεται ότι οι τρεις περίοδοι αναφοράς θα ανταποκρίνονται σε ημερολογιακά έτη, αρχής γενομένης από την έκδοση σχετικής απόφασης της ΕΕΤΤ. Σε αυτή τη βάση, η χρέωση C στο τέλος της ετήσιας περιόδου θα ισούται με το μέσο όρο των αποτελεσμάτων του μοντέλου, για την τελευταία και την επόμενη περίοδο.

Η ανωτέρω ανάλυση έχει τονίσει τις διαφορετικές δυναμικές που επηρεάζουν τις διαπραγματεύσεις για τα τέλη τερματισμού μεταξύ σταθερών και κινητών παρόχων αφ' ενός και μεταξύ κινητών παρόχων, αφ' ετέρου. Προκειμένου να υπάρξει κάποια ελαστικότητα για τα τέλη τερματισμού για κλήσεις από κινητό σε κινητό, οι πάροχοι κινητής θα πρέπει να αντιμετωπίσουν το τέλος τερματισμού που τίθεται ανωτέρω ως τιμή οροφής. Μπορεί να συμφωνήσουν σε χαμηλότερα τέλη μεταξύ τους, εκτός στο βαθμό που κάποιος πάροχος κινητής δεν μπορεί, χωρίς αντικειμενική αιτιολόγηση, να προσφέρει χαμηλότερο τέλος τερματισμού σε έναν πάροχο από ό,τι σε έναν άλλο.

Η συμμόρφωση με τον έλεγχο τιμών θα κρίνεται χωριστά για σταθερό προς κινητό και κινητό προς κινητό (δηλαδή, εάν υπάρξουν χαμηλότερα τέλη από τον έλεγχο τιμών για κινητό προς κινητό, αυτά δεν θα ληφθούν υπόψη στα πλαίσια της κρίσης για τη συμμόρφωση με τον έλεγχο τιμών σταθερό προς κινητό).

Επίσης σημειώνεται ότι η ονομαστική αξία των τελών ελέγχου θα προσαρμόζεται καταλλήλως στον πληθωρισμό, καθώς τα τέλη που περιγράφονται ανωτέρω εκφράζονται σε όρους πραγματικών τιμών.

Τονίζεται ότι σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, της κοστοστρέφειας και της εύλογης μεταχείρισης προτείνεται η απαγόρευση της ελάχιστης χρέωσης στον τερματισμό κλήσεων. Η χρέωση πρέπει να γίνεται ανά δευτερόλεπτο.

Οι προτεινόμενες ρυθμιστικές παρεμβάσεις θα ισχύσουν για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα ανεξαρτήτου τεχνολογίας (2^{ης} ή 3^{ης} γενιάς).

Με δεδομένο ότι στο μέλλον οι φωνητικές κλήσεις θα διεκπεραιώνονται τόσο από δίκτυα δεύτερης γενιάς όσο και από δίκτυα τρίτης γενιάς και δεδομένου ότι όλοι οι πάροχοι κινητών δικτύων 3^{ης} γενιάς στην Ελλάδα είναι και πάροχοι κινητών δικτύων 2^{ης} γενιάς, το κόστος τερματισμού για το κινητό δίκτυο κάθε παρόχου θα προκύπτει από το σταθμισμένο μέσο όρο του κόστους τερματισμού στο δίκτυο 2^{ης} γενιάς και στα δίκτυο 3^{ης} γενιάς. Επομένως είναι σημαντικό να δει κανείς το κόστος τερματισμού φωνητικών κλήσεων σε ένα δίκτυο 3^{ης} γενιάς σε σχέση με το κόστος τερματισμού σε ένα δίκτυο 2^{ης} γενιάς. Σύμφωνα με εκτιμήσεις διεθνούς Συμβούλου ο οποίος έχει αναλάβει να αναπτύξει ένα μοντέλο LRIC για τον υπολογισμό του κόστους τερματισμού κλήσεων στα κινητά δίκτυα στην Ελλάδα, το μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος ανά μονάδα δικτύου στα δίκτυα 3^{ης} γενιάς (ακόμη και εάν συνυπολογιστούν τα τέλη για την απόκτηση της άδειας στην Ελλάδα) είναι κατά πολύ μικρότερο (δύο έως τέσσερις φορές) από το αντίστοιχο κόστος ενός δικτύου δεύτερης γενιάς και επιπλέον οι πάροχοι που λειτουργούν δίκτυα 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς μπορούν να έχουν οικονομίες κλίμακος από την κοινή χρήση υποδομών. Εάν αποδειχθεί ότι τα ανωτέρω δεν ισχύουν (δηλαδή η τεχνολογία 3^{ης} γενιάς είναι ακριβότερη ανά μονάδα δικτύου από ότι η τεχνολογία 2^{ης} γενιάς) τότε το υψηλότερο κόστος της τεχνολογίας 3^{ης} γενιάς δεν μπορεί να ανακτηθεί από τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων, για τον οποίο υπάρχει μία περισσότερο αποδοτική τεχνολογία (2^{ης} γενιάς). Επομένως οποιοδήποτε υψηλότερο κόστος για τα δίκτυα 3^{ης} γενιάς θα πρέπει να ανακτηθεί από υπηρεσίες δεδομένων και τις λιανικές τιμές των υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων.

Υπό αυτές τις συνθήκες το μοντέλο μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους (LRIC) το οποίο έχει αναπτυχθεί από εξειδικευμένη εταιρεία Συμβούλων για λογαριασμό της EETT και από τον Ιούλιο του 2003 βρίσκεται στην διαδικασία διαβούλευσης με τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας, και το οποίο αντανακλά μόνο το κόστος τερματισμού σε δίκτυο δεύτερης γενιάς, υπολογίζει την οροφή κόστους για τερματισμό κλήσεων καθώς θεωρεί ότι όλοι η κίνηση δρομολογείται μέσω της τεχνολογίας 2^{ης} γενιάς η οποία είναι τεχνολογία υψηλότερου κόστους.

Μη διακριτική Μεταχείριση: μια ενδιάμεση κανονιστική υποχρέωση

Κατά τη διάρκεια της σταδιακής πορείας μειώσεων τιμών (glide path), κατά την περίοδο μέχρι τη σύγκλιση των τελών τερματισμού σε κινητά με το κόστος, οι ΠΔΚ δεν θα επιτρέπεται να προβαίνουν σε διακρίσεις έναντι άλλων παρόχων που επιδιώκουν να εκμεταλλευτούν τις χαμηλές και διαφορετικές τιμές για κλήσεις εντός δικτύου. Συγκεκριμένα, κανένας πάροχος κινητής τηλεφωνίας δε θα έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί να τερματίσει μια κλήση που παραδόθηκε στο δίκτυό του μέσω ενός FCT ή ενός ‘GSM gateway’, ούτε θα εμποδίζει τους πελάτες του να χρησιμοποιούν FCTs ή GSM gateways. Η EETT θεωρεί την εφαρμογή μιας τέτοιας υποχρέωσης ως εκδήλωση της υποχρέωσης μη διακριτικής μεταχείρισης, την οποία δικαιούται να επιβάλει σε συγκεκριμένες περιπτώσεις για τις ισχύουσες συνθήκες της αγοράς στην Ελλάδα. Αναμένεται ότι η ανάγκη για την υποχρέωση αυτή θα εξαφανιστεί με την πάροδο του χρόνου καθώς τα τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό θα γίνουν κοστοστρεφή. Βραχυπρόθεσμα, εντούτοις, η EETT θεωρεί ότι τα GSM gateways εκπληρώνουν το ρόλο ενός μέσου διευκόλυνσης για «arbitrage» προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί η επίδραση που έχουν στους εναλλακτικούς παρόχους σταθερής τηλεφωνίας τα υψηλά τέλη τερματισμού σε κινητό δίκτυο σε συνδυασμό με τις χαμηλές τιμές για κλήσεις εντός δικτύου.

Η EETT θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της αρχής μη διακριτικής μεταχείρισης έξι μήνες μετά τη λειτουργία της, προκειμένου να καθορίσει εάν: (1) η σταδιακή πορεία μειώσεων τιμών (glide path) προς την κοστοστρέφεια θα πρέπει να συμπιεστεί χρονικά, ή (2) εάν η απαγόρευση για τη διακριτική μεταχείριση θα πρέπει να αντικατασταθεί από μια φόρμουλα τιμολόγησης που ορίζει τιμές χονδρικής σχετικά με τις τιμές λιανικής, αποτρέποντας έτσι την κατάσταση «συμπίεσης τιμών» (price squeeze) που περιγράφεται ανωτέρω.

5.3.5. Οι επιπτώσεις των κανονιστικών υποχρεώσεων

Οι κανονιστικές υποχρεώσεις (μέτρα) που αναφέρονται ανωτέρω θα επηρεάσουν τόσο τα δίκτυα κινητής και τους πελάτες τους, όσο και τα δίκτυα σταθερής και τους πελάτες τους με τους τρόπους που περιγράφονται κατωτέρω.

Δίκτυα κινητής

Οι ΠΔΚ θα υποστούν μια κλιμακούμενη μείωση στα έσοδά τους από τον τερματισμό. Στο βαθμό που θα επιδιώξουν να επαναφέρουν την κατάσταση αυξάνοντας τις τιμές εξερχόμενων κλήσεων και περιορίζοντας τις επιδοτήσεις, η ικανότητά τους να το κάνουν αυτό θα καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το επίπεδο ανταγωνισμού στο επίπεδο λιανικής. Εάν η αγορά ήταν ήδη πλήρως ανταγωνιστική στο επίπεδο λιανικής, τα ανωτέρω θα μπορούσαν σε κάθε περίπτωση να συμβούν, για να αποκατασταθεί ένα βασικό επίπεδο κερδοφορίας. Εντούτοις, οι ΠΔΚ μπορεί να μην έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν πλήρως τις τιμές για να ανακτήσουν τα προηγούμενα υψηλά επίπεδα κερδοφορίας, μια διαδικασία η οποία θα έβλαπτε τους λιγότερο κερδοφόρους παρόχους. Η διαδικασία που ορίζεται ανωτέρω (σταδιακή μείωση των τελών τερματισμού), παρέχει, κάποιο βαθμό προστασίας για λιγότερο κατεστημένους παρόχους υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, οι οποίοι μπορούν να διατηρήσουν υψηλότερα τέλη τερματισμού για μια περιορισμένη χρονική περίοδο.

Πελάτες κινητής

Ο πελάτης κινητής μπορεί να υποστεί κάποιες από τις δυσμενείς συνέπειες των μειωμένων τελών τερματισμού (μέσω αυξητικών προσαρμογών στο επίπεδο λιανικής). Αυτό θα εξαρτηθεί, όπως σημειώθηκε ανωτέρω, από το επίπεδο ανταγωνισμού στη λιανική κινητής τηλεφωνίας πριν και μετά από την αλλαγή.

Τα σταθερά δίκτυα και οι πελάτες

Αυτά τα δίκτυα θα αντιμετωπίσουν χαμηλότερα τέλη τερματισμού. Ανάλογα με το επίπεδο της ρύθμισης και τον ανταγωνισμό στις τιμές λιανικής, θα πρέπει να μεταφέρουν τα οφέλη αυτά στους πελάτες τους. Τα ανταγωνιστικά δίκτυα που λειτουργούν σε αγορές εμπορικών (εταιρικών) πελατών με μεγάλο ποσοστό κλήσεων από σταθερό προς κινητό, και οι οποίοι επί του παρόντος βασίζονται σε GSM-Gateways για να μπορούν να παρέχουν

ανταγωνιστικές υπηρεσίες, θα επωφεληθούν μακροπρόθεσμα από το να μη χρειάζεται να χρησιμοποιούν αυτή τη μη αποδοτική τεχνολογία παράκαμψης.

5.4.Ερωτήσεις

E1. Συμφωνείτε με την προτεινόμενη πολιτική; Συμφωνείτε με τη χρονική διάρκειά της; Θεωρείτε σκόπιμη την αναθεώρησή της ανά τακτά χρονικά διαστήματα; Σε ποια επιχειρήματα και στοιχεία στηρίζετε τη θέση σας;

E2. Πιστεύεται ότι θα πρέπει να υπάρχει κάποια ιδιαιτερότητα αναφορικά με την ρυθμιστική μεταχείριση της Q-Telecom, ως νεοεισερχόμενη στην αγορά κινητής τηλεφωνίας? Σε ποια επιχειρήματα και στοιχεία στηρίζετε τη θέση σας;

E3. Αναφέρατε τυχόν άλλα στοιχεία ή άλλες πληροφορίες οι οποίες, κατά τη κρίση σας, θα πρέπει να τεθούν υπ' όψη της EETT στο πλαίσιο της παρούσας διαβούλευσης για τη διαμόρφωση της πληρέστερης δυνατής εικόνας των ζητημάτων που αφορούν τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

5.5. Επανεξέταση των προτεινόμενων Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων μεταξύ πρώτης και δεύτερης κοινοποίησης

Αναφορικά με τον τρόπο υπολογισμού των κοστοστρεφών τιμών επισημαίνονται τα εξής: Όπως προαναφέρθηκε το ύψος του κοινού κόστους ως ποσοστό του συνολικού κόστους δικτύου αναθεωρήθηκε και είναι της τάξης του 35%-45%. Το ύψος του κοινού κόστους δεν είναι πλέον αμελητέο αλλά η EETT εμμένει στην αρχική της θέση ότι η ανάκτηση του κοινού κόστους θα γίνει με βάση τη μέθοδο της ισοαναλογικής αύξησης (EPMU) επί της ανά μονάδα κόστους αντί της μεθόδου με βάση τις αρχές Ramsey. Η EETT θεωρεί ότι η τιμολόγηση με βάση τις αρχές Ramsey είναι δυνατόν να οδηγήσει σε αποτελέσματα αρνητικά για τον ανταγωνισμό. Οι υπηρεσίες με τη μεγαλύτερη ελαστικότητα ζήτησης είναι αυτές για τις οποίες ο ανταγωνισμός είναι πιο έντονος. Ο επιμερισμός μικρού μέρους του κοινού κόστους στις υπηρεσίες αυτές έχει σαν αποτέλεσμα σχετικά χαμηλές τιμές, οι οποίες μπορεί τελικά να είναι πολύ χαμηλές για τους ανταγωνιστές. Ένας επιπλέον λόγος, κατά της τιμολόγησης με βάση τις αρχές Ramsey είναι ότι η μέθοδος αυτή είναι πρακτικά

αδύνατο να εφαρμοστεί αξιόπιστα εξαιτίας του γεγονότος ότι απαιτεί εξαιρετικά σύνθετους και δυναμικούς υπολογισμούς ελαστικότητας και σταυροειδών ελαστικότητας. Επισημαίνεται δε, ότι η θέση της EETT είναι σε πλήρη συμφωνία και με την θέση του ERG όπως έχει διατυπωθεί στο κείμενο του ERG για τις προτεινόμενες αλλαγές στη Σύσταση της Ε.Ε. σχετικά με το λογιστικό διαχωρισμό και τη λογιστική κόστους (Commission Recommendation on accounting separation and cost accounting) (1998).

Κατόπιν και της σχετικής πρότασης της Ε.Ε. στα σχόλια σύμφωνα με το άρθρο 7(3) της οδηγίας 2002/21/EK, στην οποία η EETT κλήθηκε να επανεξετάσει την ηπιότητα του μέτρου σταδιακής μείωσης των τελών τερματισμού (διάρκεια glidepath). Κατόπιν τούτου και λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα όπως διαμορφώθηκαν με τα νέα τέλη τερματισμού καθώς επίσης και το σύνολο των προτεινόμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων, όπως αυτό προκύπτει στο παρόν, επαναπροσδιόρισε τη διάρκεια της σταδιακής μείωσης των τελών τερματισμού από τρία (3) χρόνια σε δεκαοκτώ (18) μήνες.

Αναφορικά με την χρήση των GSM gateways η EETT εμμένει στη θέση της ότι βραχυπρόθεσμα εκπληρώνουν το ρόλο ενός μέσου διευκόλυνσης για «arbitrage» προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί η επίδραση που έχουν στους εναλλακτικούς παρόχους σταθερής τηλεφωνίας τα υψηλά τέλη τερματισμού σε κινητό δίκτυο σε συνδυασμό με τις χαμηλές τιμές για κλήσεις εντός δικτύου. Επίσης θεωρεί ότι η χρήση των GSM gateways παράγει αποτελέσματα στην σχετική εξεταζόμενη αγορά (τερματισμός κλήσεων σε κινητά δίκτυα) και άρα η επιβολή της υποχρέωσης μη διακριτικής μεταχείρισης σε σχέση με τα GSM gateways προκύπτει ως αιτιολογημένη και αναλογική.

Παρόλα αυτά η EETT επανεξετάζοντας το θέμα, λαμβάνοντας υπόψη και τις παρατηρήσεις της ΕΕ, και εκτιμώντας ότι:

- α) υπήρξε μείωση της διαφοράς των τελών τερματισμού σε κινητό δίκτυο με τις χαμηλότερες χρεώσεις για κλήσεις εντός δικτύου και
- β) προτείνεται μείωση (1,5 από 3 χρόνια) της χρονικής διάρκειας της περιόδου σύγκλισης των τελών τερματισμού στις κοστοστρεφείς τιμές η οποία καθιστά λιγότερα αναγκαία την παρουσία των GSM gateways ως μέσων ελαχιστοποίησης

της επίδρασης που έχουν στους εναλλακτικούς παρόχους τα υψηλά τέλη τερματισμού σε κινητά δίκτυα.

κρίνει ότι οι νέες συνθήκες όπως θα διαμορφωθούν δεν απαιτούν την επιβολή ex-ante υποχρέωσης μη διακριτικής μεταχείρισης σε σχέση με τα GSM gateways.

Τέλος αναφορικά με την υποχρέωση του λογιστικού διαχωρισμού, η EETT λαμβάνοντας υπόψη και τα σχόλια της ΕΕ, αναγνωρίζει την αναγκαιότητα της άμεσης εφαρμογής του λογιστικού διαχωρισμού για την υλοποίηση και εφαρμογή ενός top-down κοστολογικού συστήματος από τις ΕΚΤ. Όμως δεδομένου ότι η προτεινόμενη από την EETT ρύθμιση τιμών με βάση την κοστοστρέφεια βασίζεται σε ένα bottom-up μοντέλο, χρειάζεται να εξετασθεί με ιδιαίτερη προσοχή εάν είναι δυνατό να συνδυαστεί το μέτρο του λογιστικού διαχωρισμού με το bottom-up μοντέλο. Για όλους τους ανωτέρω λόγους, η EETT κρίνει ότι η επιβολή ή μη του λογιστικού διαχωρισμού θα πρέπει να εξετασθεί α) αφού εκτιμηθεί κατά πόσο είναι υλοποιήσιμη η εφαρμογή του λογιστικού διαχωρισμού σε συνδυασμό με ένα bottom-up μοντέλο και β) αφού ληφθούν υπόψη τα πρώτα αποτελέσματα της εφαρμογής του ελέγχου τιμών βάση του bottom up μοντέλου, έτσι ώστε να είναι σε θέση να εκτιμήσει εάν είναι απολύτως αναγκαία η εφαρμογή και του λογιστικού διαχωρισμού.

Στα πλαίσια αυτά η EETT προτείνει η επιβολή ή μη του λογιστικού διαχωρισμού να επανεξετασθεί σε ένα χρόνο μετά τη διεξαγωγή και σχετικής δημόσιας διαβούλευσης.

5.6. Επανεξέταση των Ρυθμιστικών Υποχρεώσεων που προτάθηκαν με την δεύτερη κοινοποίηση

Στα πλαίσια της παρούσας κοινοποίησης επιβάλλεται όπως τροποποιηθούν οι προτεινόμενες έως του παρόντος ρυθμιστικές υποχρεώσεις των εταιρειών με ΣΙΑ στις ορισθείσες σχετικές αγορές ως ακολούθως:

Επανεξέταση ρυθμιστικών υποχρεώσεων της Q-TELECOM

Καταρχάς αναθεωρείται ο προτεινόμενος έλεγχος τιμών για την Q-Telecom. Ο λόγος της ευνοϊκότερης μεταχείρισης των μικρότερων παρόχων κινητής τηλεφωνίας (σε σχέση με τους μεγαλύτερους παρόχους κινητής) είναι η «αρχή της αναλογικότητας». Επιβάλλεται

διαφορετική ρυθμιστική παρέμβαση στην περίπτωση τους καθότι τα κόστη τα οποία θα επωμίζονταν οι μικρότεροι πάροχοι προκειμένου να συμμορφωθούν με τις αυστηρότερες ρυθμιστικές υποχρεώσεις θα υπερέβαιναν το αναμενόμενο κοινωνικό όφελος της ρύθμισης. Συνεπώς, μολονότι ο τερματισμός στο δίκτυο της εταιρείας Q-TELECOM (ή ακριβέστερα, ο τερματισμός στους συνδρομητές της εταιρείας Q-TELECOM) αποτελεί όπως και ο τερματισμός στο δίκτυα της VODAFONE, της COSMOTE και της TIM, μονοπώλιο, είναι συμβατό με την νομοθεσία όπως τα τέλη τερματισμού της εταιρείας Q-TELECOM είναι υψηλότερα από αυτά των άλλων παρόχων. Κάτι τέτοιο έγινε διότι θεωρήθηκε ότι η Q-TELECOM είχε υψηλότερα κόστη τερματισμού ανά λεπτό από ό,τι οι λοιποί ΠΔΚ καθότι η ως άνω εταιρεία είχε ελάχιστο μερίδιο αγοράς στο σύνολο της λιανικής αγοράς κινητής τηλεφωνίας.

Η εξαγορά της Q-Telecom από την θυγατρική εταιρεία της TIM αλλάζει σημαντικά το ανωτέρω περιγραφόμενο σενάριο. Συνεπεία της εξαγοράς αυτής, δεν υφίσταται πλέον ο λόγος της διαφορετικής ρύθμισης της εταιρείας Q-TELECOM.

Ο τερματισμός κλήσεων είτε στο δίκτυο της TIM ή της Q-Telecom αποτελεί μία ενιαία αγορά τερματισμού κλήσεων, όπως ήδη αναφέρθηκε στην παράγραφο 1.8 και επομένως το ίδιο σύνολο ρυθμιστικών υποχρεώσεων πρέπει να επιβληθεί στη συγχωνευθείσα οντότητα. Επιπλέον, δεδομένου ότι το μέτρο ελέγχου τιμών που θα επιβληθεί είναι κοστοστρέφεια με βάση το κοστολογικό μοντέλο bottom-up LRAIC, σύμφωνα με το οποίο τα κόστη του παρόχου θα πρέπει να λογίζονται ως αυτά ενός αποτελεσματικού παρόχου, τα κόστη της Q-Telecom ως ανεξάρτητου ΠΔΚ ο οποίος δεν έχει το ελάχιστο αποτελεσματικό κόστος λειτουργίας που έχουν οι άλλοι τρεις ΠΔΚ της Ελλάδας, πρέπει τώρα να ενσωματωθούν στα κόστη της TIM. Από οικονομικής απόψεως, θα ήταν μη-ορθολογικό εάν η TIM λειτουργούσε την Q-TELECOM κατά τρόπο που δεν χρησιμοποιούσε τις οικονομίες κλίμακος της TIM, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής του κοινού κόστους. Συνεπώς, η EETT δεν θα έπρεπε να επιτρέψει αυτές τις αναποτελεσματικότητες διατηρώντας κάποιο ιδιαίτερο ρυθμιστικό καθεστώς για την Q-TELECOM. Το ίδιο σκεπτικό εφαρμόστηκε και για τον τερματισμό κλήσεων στα δίκτυα 2G και 3G και συνεπώς θα πρέπει να επεκταθεί και για την περίπτωση της Q-TELECOM της οποίας η πελατειακή βάση ενσωματώνεται για σκοπούς δικαίου του ανταγωνισμού στην πελατειακή βάση της TIM.

Δεδομένου ότι η TIM πήρε την εμπορική απόφαση να αγοράσει την πελατειακή βάση της Q-TELECOM πρέπει να υποτεθεί ότι θα καταναείμει τα υπάρχοντα κόστη της σε μια ελαφρώς μεγαλύτερη πελατειακή βάση. Στο βαθμό που ορισμένα στοιχεία της αποσκοπούμενης οντότητας αλληλοκαλύπτονται, η TIM έχει τη δυνατότητα να τα αφαιρέσει, να τα μεταπωλήσει ή να τα επιστρέψει στο Ελληνικό Κράτος (λχ για την περίπτωση του φάσματος) ακόμα και εάν δεν υποχρεούται να κάνει κάτι τέτοιο δια νόμου. Κανένα από αυτά τα επιπρόσθετα κόστη δεν θα είναι σημαντικά για την εφαρμογή του κοστολογικού μοντέλου LRAIC για την TIM. Συνεπώς οι κοστοστρεφείς τιμές για τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυο της Q-TELECOM θα είναι αυτές που υπολογίζονται από το μοντέλο bottom-up που δημιουργήθηκε για την TIM.

Από πλευράς δημοσίου συμφέροντος, η διαφορετική μεταχείριση της Q-TELECOM σε σχέση με την TIM, θα έδινε τη δυνατότητα στην TIM να μεταφέρει τα κόστη της μεταξύ των αντίστοιχων λειτουργιών της TIM και Q-TELECOM κατά τρόπο που θα απέφευγε τους ρυθμιστικούς ελέγχους και δεν θα οδηγούσε σε οικονομικές αποτελεσματικότητες.

Χρονική διάρκεια της περιόδου σύγκλισης των τελών τερματισμού στις κοστοστρεφείς τιμές (glide path)

Η EETT, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα και ιδίως το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν έχει παρατηρηθεί καμία μεταβολή στα τέλη τερματισμού στα κινητά δίκτυα από την 1/10/2004 (χρόνο περίπου ταυτόσημο με την πρώτη κοινοποίηση της EETT), προτείνει η χρονική διάρκεια του glide path να μειωθεί στον ένα (1) χρόνο. Επίσης, η EETT προτείνει οι περίοδοι αναφοράς να μειωθούν από τρεις σε δύο, λόγω της μείωσης της διάρκειας της περιόδου σύγκλισης και προκειμένου ο έλεγχος από την EETT για τη συμμόρφωση των Π.Δ.Κ να είναι αποτελεσματικότερος.

Ελάχιστη χρέωση

Η ΕΕΤΤ επανεξετάζοντας το ζήτημα της απαγόρευσης της ελάχιστης χρέωσης στα τέλη τερματισμού που εφαρμόζουν σήμερα οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας και αναγνωρίζοντας:

- ότι οι σύντομες κλήσεις έχουν υψηλότερο κόστος δικτύου ανά δευτερόλεπτο από ό,τι οι μεγαλύτερης διάρκειας κλήσεις, χωρίς όμως να μπορεί να ποσοτικοποιηθεί το ύψος του
- ότι ο έλεγχος τιμών που έχει προταθεί από την ΕΕΤΤ γίνεται με βάση τα πραγματικά έσοδα ανά λεπτό των εταιρειών, στον υπολογισμό του οποίου λαμβάνεται υπόψη η επίδραση της ελάχιστης χρέωσης στα τέλη τερματισμού

αναθεωρεί την αρχική της θέση σχετικά με την απαγόρευση της ελάχιστης χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

Κεφάλαιο 6. Απαντήσεις της ΕΕΤΤ στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων αναφορικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

6.1.Εισαγωγή

Το κείμενο έχει συνταχθεί από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και περιέχει τις απαντήσεις της στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση σχετικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα.

Στη δημόσια διαβούλευση, που διενεργήθηκε μεταξύ 11 Φεβρουαρίου και 18 Μαρτίου του 2004, συμμετείχαν δεκατρείς (13) τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι, τρεις εκ των οποίων είναι πάροχοι δικτύων κινητής τηλεφωνίας.

Από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης είναι εμφανές ότι από τους δεκατρείς συμμετέχοντες οι δέκα συμφωνούν με τις απόψεις της ΕΕΤΤ αναφορικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

6.2. Παρατηρήσεις αναφορικά με την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Η αγορά τερματισμού κλήσεων σε δίκτυα κινητών είναι ανταγωνιστική, λειτουργεί αποτελεσματικά, και δεν υπάρχει ανάγκη ρυθμιστικής παρέμβασης από την ΕΕΤΤ.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Αναφορικά με την ανάλυση της αγοράς, τον ορισμό των παρόχων κινητής τηλεφωνίας ως οργανισμών με σημαντική ισχύ στην αγορά και την ανάγκη ρύθμισης της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, η ΕΕΤΤ εμμένει στην ανάλυσή της, όπως αυτή παρατίθεται στο κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης ορισμού της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά. Επισημαίνεται δε ότι σε όλα τα θέματα που αναφέρονται οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας, η ΕΕΤΤ έχει ήδη τοποθετηθεί με την προαναφερόμενη δημόσια διαβούλευση και με τις απαντήσεις της στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στις 28 Νοεμβρίου 2003.

Επισημαίνεται επίσης ότι, οι μειώσεις που παρατηρήθηκαν στα τέλη τερματισμού τα τελευταία τρία χρόνια από τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας ήταν απόρροια της πίεσης που άσκησε η ΕΕΤΤ στις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας μέσω των ρυθμιστικών παρεμβάσεών της στην συγκεκριμένη αγορά και όχι προϊόν αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά αυτή. Είναι αξιοσημείωτο, τέλος ότι οι ονομαστικές μειώσεις στα τέλη τερματισμού, συνοδεύτηκαν από εισαγωγή ελάχιστης διάρκειας χρέωσης, προκειμένου οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας να μεγιστοποιήσουν τα έσοδά τους.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Ένας συμμετέχων θεωρεί ότι δεν θα πρέπει να επιβληθεί η υποχρέωση παροχής διασύνδεσης και πρόσβασης, εφόσον η υποχρέωση αυτή υφίσταται ήδη.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 16 της οδηγίας 2002/21/EK (οδηγία πλαίσιο) η ΕΕΤΤ προέβη σε ανάλυση της αγοράς, τερματισμού κλήσεων σε κινητά

δίκτυα προκειμένου να προσδιορίσει εάν θα διατηρήσει, θα τροποποιήσει ή θα άρει τις υποχρεώσεις που είχαν επιβληθεί σε επιχειρήσεις που παρέχουν δημόσια δίκτυα επικοινωνιών και/ή υπηρεσίες όσον αφορά την πρόσβαση και τη διασύνδεση βάσει των άρθρων 4,6,7,8,11, 12, και 14 της Οδηγίας 97/33/EK, του άρθρου 16 της Οδηγίας 98/10/EK και των άρθρων 7 και 8 της οδηγίας 92/44/EK.

Επί τη βάση της ως άνω διενεργηθείσης ανάλυσης αγοράς, η ΕΕΤΤ κατέληξε ότι κρίνεται απαραίτητο να επιβληθεί στους παρόχους κινητών δικτύων η ex ante ρυθμιστική υποχρέωση παροχής πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου (άρθρο 12 Οδηγίας 2002/19/EK). Η ως άνω ρυθμιστική υποχρέωση αποτελεί ένα από τα συνήθη επανορθωτικά μέτρα που προβλέπει το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο, ταιριάζει στα προσδιορισμένα προβλήματα της αγοράς ενώ είχε προβλεφθεί και βάσει του προηγούμενου ρυθμιστικού πλαισίου για την αντιμετώπιση θεμιτών ρυθμιστικών αναγκών που διατηρούν τη σημασία τους.

Ισχυρισμοί εταιριών κινητής τηλεφωνίας: (α) Δεν είναι σαφές ότι η ΕΕΤΤ προτείνει την επιβολή όλων των ρυθμιστικών μέτρων πέραν της κοστοστρέφειας. (β) Δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία σχετικά με το ότι οι επιδιωκόμενες υποχρεώσεις είναι ανάλογες του επιδιωκόμενου σκοπού. (γ) Η υποχρέωση δημοσίευσης προσφοράς αναφοράς δεν είναι αντικειμενικά αιτιολογημένη, δεν είναι αναλογική με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και δεν είναι αποτελεσματική. (δ) Η επιβολή «λογιστικού διαχωρισμού» σε συνδυασμό με την επιβολή «πλαφόν τιμής» κρίνεται ως ιδιαίτερα επαχθές μέτρο.

Απάντηση ΕΕΤΤ: (α), (β) Κατόπιν διαπιστώσεως ότι υπάρχει Σημαντική Ισχύς στην Αγορά (ΣΙΑ) που ορίστηκε για τερματισμό κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας, η ΕΕΤΤ βάσει των απαιτήσεων του άρθρου 16(4) της Οδηγίας Πλαίσιο και εκτιμώντας τους ισχυρισμούς των συμμετεχόντων στην παρούσα διαβούλευση, προτίθεται να υιοθετήσει τις εξής ex ante υποχρεώσεις για την εν λόγω αγορά:

1. Υποχρέωση Διαφάνειας
2. Υποχρέωση Αμεροληψίας (μη διακριτικής μεταχείρισης συμπεριλαμβανομένης της χρήσης GSM-gateways)

3. Υποχρέωση πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου, και
4. Υποχρέωση κοστοστρεφούς πρόσβασης

Η ΕΕΤΤ, κατόπιν προσδιορισμού της βασικής φύσης της αποτυχίας της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα (βλ. αναλυτικά ενότητα 4.2 κειμένου δημόσιας διαβούλευσης), εκτιμά ότι οι ανωτέρω *ex ante* υποχρεώσεις εστιάζουν στην πηγή της αποτυχίας της αγοράς, είναι αναλογικές με το προς αποκατάσταση πρόβλημα (έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων), αποτελούν απαραίτητα μέτρα για την αποκατάστασή του εν λόγω προβλήματος, και θεωρεί ότι στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης παρατίθεται αναλυτικά το σκεπτικό επί τη βάση του οποίου προτείνεται η υιοθέτησή τους.

Σημειώνεται επιπλέον ότι οι υποχρεώσεις που προτίθεται να επιβάλλει η ΕΕΤΤ στην σχετική αγορά, αποτελούν μέρος των υποχρεώσεων και των βέλτιστων πρακτικών, όπως αυτά προσδιορίζονται σε επίπεδο ERG. Ειδικότερα σύμφωνα με το “Explanatory Note on the ERG Common Position on Remedies for the ERG Plenary Meeting, April 2004”, *“...μια EPA μπορεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα των υψηλών τελών σε μια αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα με την επιβολή των ρυθμιστικών μέτρων της διαφάνειας, της μη διακριτικής μεταχείρισης ή ελέγχου τιμών. Τα ρυθμιστικά μέτρα της διαφάνειας και της μη διακριτικής μεταχείρισης δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν επαρκώς το πρόβλημα των υψηλών τελών τερματισμού. Για την επιτυχή αντιμετώπιση του υπό εξέταση προβλήματος, απαιτείται η επιβολή του ρυθμιστικού μέτρου της κοστοστρέφειας των τιμών υποστηριζόμενο από τα μέτρα ελέγχου τιμών και λογιστικού διαχωρισμού.”*

Τέλος, όπως αναφέρεται στο ανωτέρω κείμενο, *“...η επιβολή μιας ρύθμισης *ex ante* δεν είναι πάντα αποτέλεσμα διαπίστωσης μιας αντι-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς εκ μέρους των παρόχων αλλά μπορεί να σκοπεύει στην πρόληψη ενός προβλήματος ανταγωνισμού βάσει των κινήτρων ενός παρόχου με σημαντική ισχύ στην αγορά, που μπορεί να ακολουθήσει μια τέτοια τακτική.”*

(γ) Υποχρέωση Δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς. Αναφορικά με την υποχρέωση δημοσίευσης προσφοράς αναφοράς, η ΕΕΤΤ κρίνει αναγκαία την επιβολή της δεδομένου ότι θα συντελέσει στην ενδυνάμωση της διαφάνειας μέσω της δημοσιοποίησης συγκεκριμένων πληροφοριών όπως τιμές, όρους και προϋποθέσεις παροχής και χρήσης,

τεχνικές προδιαγραφές, χαρακτηριστικά δικτύου, πληροφορίες λογιστικής φύσεως κλπ. Σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2002/19/EK, στην περίπτωση που ένας φορέας εκμετάλλευσης έχει την υποχρέωση αμεροληψίας, οι ΕΡΑ μπορούν να απαιτούν από τον φορέα αυτόν εκμετάλλευσης να δημοσιεύει προσφορά αναφοράς, που θα είναι επαρκώς αναλυτική προκειμένου να εξασφαλίζει ότι οι επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται να πληρώνουν για ευκολίες οι οποίες δεν είναι αναγκαίες για τη ζητούμενη υπηρεσία, που θα παρέχει περιγραφή των σχετικών προσφορών, διαχωρισμένων ανά στοιχείο ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς, και τους συναφείς όρους και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των τιμών. Επίσης στο άρθρο 10 της Οδηγίας 2002/19/EK, το οποίο αφορά την υποχρέωση αμεροληψίας, αναφέρει ότι οι υποχρεώσεις αμεροληψίας διασφαλίζουν ιδίως ότι ο φορέας εκμετάλλευσης που υπόκειται στην υποχρέωση, εφαρμόζει ισοδύναμους όρους σε ισοδύναμες περιστάσεις σε πρόσωπα που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες και παρέχει υπηρεσίες και πληροφορίες σε τρίτους υπό τους ίδιους όρους και της ίδιας ποιότητας με τις παρεχόμενες για τις δικές του υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες των θυγατρικών του ή των εταίρων του.

Συνοψίζοντας συνεπώς, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι για την αποτελεσματική εφαρμογή των υποχρεώσεων της αμεροληψίας, επιβάλλεται η δημοσίευση προσφοράς αναφοράς.

(δ) Υποχρέωση Λογιστικού Διαχωρισμού. Αναφορικά με την υποχρέωση του λογιστικού διαχωρισμού, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η επιβολή του μέτρου είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις άλλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις και ιδιαιτέρως της μη διακριτικής μεταχείρισης. Η ΕΕΤΤ, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις των παρόχων, αναγνωρίζει ωστόσο, ότι στην παρούσα φάση, η εφαρμογή του λογιστικού διαχωρισμού απαιτεί σημαντική προσπάθεια εκ μέρους των παρόχων.

Με βάση τα ανωτέρω, η ΕΕΤΤ επιφυλάσσεται όπως επανεξετάσει τη θέση της σχετικά με την επιβολή της υποχρέωσης του λογιστικού διαχωρισμού σε ένα χρόνο.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Η υποχρέωση αποφυγής συμπεριφορών διακριτικής μεταχείρισης δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη εφόσον δεν προσδιορίζεται το περιεχόμενο της και δεν παρέχεται η απαραίτητη ευελιξία στους παρόχους. Η επιβολή πλαφόν τιμής στα τέλη τερματισμού από κινητό σε κινητό

συνιστά επιβολή δυσανάλογης ρυθμιστικής υποχρέωσης σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Απάντηση EETT: Η EETT εμμένει στην επιβολή της υποχρέωσης αποφυγής συμπεριφορών διακριτικής μεταχείρισης και θεωρεί ότι η υποχρέωση αυτή είναι επαρκώς αιτιολογημένη στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης σχετικά με την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων.

Στόχος της EETT είναι να διασφαλίσει ότι δεν θα υπάρχει διακριτική μεταχείριση στην αντιμετώπιση των επιχειρήσεων που παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η EETT θεωρεί ότι η απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης μπορεί να αποτρέψει ένα κάθετα ολοκληρωμένο πάροχο ο οποίος έχει ορισθεί ως πάροχος με Σημαντική Ισχύ από το να «χρεώνει» στον εαυτό του χαμηλότερο τέλος τερματισμού από αυτό που χρεώνει στον ανταγωνιστή του. Παραδείγματος χάριν η συγκεκριμένη πρόβλεψη, εμποδίζει έναν κινητό πάροχο που τερματίζει κλήσεις προερχόμενες από σταθερό δίκτυο σε κινητό, από το να χρεώνει τους πελάτες του για κλήσεις εντός δικτύου χαμηλότερα από το άθροισμα του τέλους τερματισμού, που χρεώνει στους ανταγωνιστές του και του άλλου κόστους που υφίσταται για την παροχή της υπηρεσίας.

Για να διασφαλιστούν τα ανωτέρω, η υποχρέωση της μη διακριτικής μεταχείρισης, η οποία προτείνεται να επιβληθεί στους παρόχους κινητής τηλεφωνίας, συμπεριλαμβάνει, μεταξύ άλλων, και την υποχρέωση κάθε παρόχου κινητής τηλεφωνίας να μην αρνείται αδικαιολόγητα να τερματίσει μία κλήση που παραδόθηκε στο δίκτυό του μέσω ενός GSM-gateway ούτε να εμποδίζει τις επιχειρήσεις που παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών να χρησιμοποιούν GSM-gateways

Όσον αφορά την παροχή της απαιτούμενης ευελιξίας στους παρόχους, αυτή η δυνατότητα παρέχεται στους παρόχους έως το σημείο που εξασφαλίζεται η ανταγωνιστικότητα όλων των παρόχων. Συγκεκριμένα οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας μπορούν να καθορίσουν τις τιμές τερματισμού ώστε να είναι χαμηλότερες από το προκαθορισμένο πλαφόν τιμής. Στην περίπτωση όμως χαμηλότερης χρέωσης, η τιμή τερματισμού θα πρέπει να ισχύει για όλες τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας. Οι διμερείς συμφωνίες μεταξύ των εταιριών κινητής τηλεφωνίας σε αγορές οι οποίες κυριαρχούνται από εταιρείες που έχουν ορισθεί ως πάροχοι με Σημαντική Ισχύ μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό στις

εν λόγω αγορές. Αυτό μπορεί να συμβεί ιδίως στην περίπτωση που μια εταιρία λόγω υψηλού κόστους αδυνατεί να μειώσει το τέλος τερματισμού στο επίπεδο που προσφέρουν οι άλλες εταιρίες. Επομένως η EETT εκτιμά ότι η επιβολή πλαφόν τιμής στα τέλη τερματισμού από κινητό σε κινητό συνιστά αναλογική ρυθμιστική υποχρέωση σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Για τη ρύθμιση των GSM-gateways θα πρέπει η EETT να ακολουθήσει τη διαδικασία κατάθεσης συγκεκριμένου αιτήματος προς την Ε.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 7 της σχετικής Σύστασης.

Απάντηση EETT: Η EETT δεν προτίθεται να επιβάλλει υποχρεώσεις πρόσβασης ή διασύνδεσης άλλες από εκείνες που ορίζονται στα άρθρα 9 έως 13 της Οδηγίας 2002/19/ΕΚ. Ως εκ τούτου δεν απαιτείται η υποβολή ειδικού αιτήματος στην Επιτροπή.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Σχετικά με τη ρύθμιση των κλήσεων που τερματίζουν σε δίκτυα 3^{ης} γενιάς, ένας από τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας συμφωνεί με τη θέση της EETT ότι η αγορά τερματισμού κλήσεων θα πρέπει να θεωρηθεί ενιαία για δίκτυα 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς επισημαίνοντας όμως ότι πρέπει να προσδιοριστεί το σταθμισμένο μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος τερματισμού κλήσεων σε κάθε δίκτυο. Άλλος πάροχος κινητής τηλεφωνίας ζητά επανεξέταση της θέσης της EETT σχετικά με τα δίκτυα 3^{ης} γενιάς. Ένας τρίτος πάροχος ζητά να ληφθούν υπόψη κατά τον υπολογισμό του κόστους, τα σημαντικά κόστη των επενδύσεων σε δίκτυα 3^{ης} γενιάς.

Απάντηση EETT: Όπως αναφέρεται στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης για την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, οι προτεινόμενες ρυθμιστικές παρεμβάσεις θα ισχύσουν για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα ανεξαρτήτως τεχνολογίας.

Στον υπολογισμό του κόστους του τέλους τερματισμού σε κινητά δίκτυα, η EETT υπολογίζει την οροφή του μακροχρόνιου κόστους τερματισμού, υποθέτοντας διαρκή χρήση της τεχνολογίας 2^{ης} γενιάς, και όχι το σταθμισμένο κόστος τεχνολογίας 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι το μακροχρόνιο κόστος τερματισμού φωνητικών κλήσεων σε δίκτυο 3^{ης} γενιάς ανά μονάδα θα είναι μικρότερο από το αντίστοιχο μακροχρόνιο κόστος τερματισμού σε δίκτυο 2^{ης} γενιάς, συμπεριλαμβανομένων και των τελών αδείας που καταβλήθηκαν για την απόκτηση δικτύων 3^{ης} γενιάς, συμπέρασμα με το οποίο συμφωνεί και ένας από τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας. Επιπλέον όταν ένα δίκτυο 3^{ης} γενιάς χρησιμοποιείται παράλληλα με ένα δίκτυο 2^{ης} γενιάς, θα γίνεται σημαντική επαναχρησιμοποίηση της δομής του δικτύου, όπως οι σταθμοί βάσης και όλα τα κόστη που σχετίζονται με αυτούς. Συνεπώς, όπως αναφέρει και ένας πάροχος κινητής τηλεφωνίας το σταθμισμένο κόστος για έναν πάροχο που διαθέτει δίκτυα 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς θα είναι μικρότερο από εκείνο που ο ίδιος θα είχε αν διέθετε δίκτυο μόνο 2^{ης} γενιάς.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, αναφορικά με τη ρύθμιση των κλήσεων που τερματίζουν σε δίκτυα 3^{ης} γενιάς, η ΕΕΤΤ εμμένει στις αρχικές της θέσεις όπως διατυπώνονται στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Άρση της απαγόρευσης της ελάχιστης χρέωσης στα τέλη τερματισμού.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Η ΕΕΤΤ εμμένει στην άποψη της απαγόρευσης της ελάχιστης χρέωσης όπως αυτή παρουσιάζεται στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης για την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Με την επιβολή του προτεινόμενου μέτρου, οι κλήσεις μικρής διάρκειας θα χρεώνονται με βάση τον πραγματικό χρόνο ομιλίας. Το μέτρο της χρέωσης ανά δευτερόλεπτο στηρίζεται στις αρχές της διαφάνειας, της κοστοστρέφειας και της εύλογης μεταχείρισης, ενώ με την τυχόν εφαρμογή της ελάχιστης χρέωσης αφενός δεν επιτυγχάνεται η διαφάνεια και αφετέρου δεν αποδεικνύεται ότι αντανακλά το κόστος του τερματισμού της κλήσης.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Η πλειονότητα των συμμετεχόντων υποστηρίζει την άποψη ότι δεν θα πρέπει να υπάρχει κάποια ιδιαιτερότητα αναφορικά με τη ρυθμιστική μεταχείριση της Q-Telecom. Επίσης, εκτέθηκε η άποψη ότι δεν είναι αναγκαίο να εφαρμοστεί το σύνολο των υποχρεώσεων σε όλους τους παρόχους.

Απάντηση EETT: Σύμφωνα με το κείμενο της 1^{ης} Απριλίου 2004, «Κοινή θέση του ERG στην επιβολή κατάλληλων ρυθμιστικών παρεμβάσεων σύμφωνα με το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο», μία διαφορετική προσέγγιση σχετικά με τις επιβαλλόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις για τους νεοεισερχόμενους παρόχους (είτε είναι πάροχοι σταθερής είτε κινητής τηλεφωνίας) μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλη, εξαιτίας του μικρού μεγέθους της παραγωγής. Η κοστοστρέφεια των τιμών μπορεί να θεωρηθεί επαχθές μέτρο. Εντούτοις, εφόσον ο νεοεισερχόμενος πάροχος είναι πιθανό να έχει κίνητρα να ορίσει τέλη τερματισμού στο δίκτυό του υψηλότερα από ό,τι θεωρείται καλύτερο για την αύξηση του κοινωνικού οφέλους, οι Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές έχουν τη δυνατότητα να ορίσουν τέλη τερματισμού σε ένα επίπεδο συγκρίσιμο με αυτό που προηγούμενοι νεοεισερχόμενοι απολάμβαναν στην εθνική αγορά (καθυστερημένη ανταποδοτικότητα) ή σύμφωνα με κάποιο διεθνές benchmarking. Επίσης οι Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν στους νεοεισερχόμενους παρόχους την υποχρέωση να προσφέρουν «εύλογες» τιμές, σαν μία μέθοδο εξασφάλισης των κινήτρων για επενδύσεις από τους νεοεισερχόμενους παρόχους.

Το πρόβλημα με την παραπάνω περιγραφόμενη προσέγγιση είναι πότε τελειώνει η «περίοδος χάριτος» για κάθε νεοεισερχόμενο πάροχο, καθώς οι ρυθμιστικές αρχές δεν πρέπει να λάβουν υπόψη μόνο το τρέχον κόστος του νεοεισερχόμενου παρόχου αλλά και να αξιολογήσουν εάν ο νεοεισερχόμενος είναι σε θέση ή όχι να λειτουργήσει ανταγωνιστικά στην αγορά, να αυξήσει τα μερίδια του στην αγορά αυτή και να μειώσει το μέσο κόστος ανά λεπτό. Επομένως, οι ρυθμιστικές αρχές πρέπει να εκτιμήσουν ποια θεωρείται λογική χρονική περίοδος, μετά την οποία οι τιμές του νεοεισερχόμενου παρόχου, υπόκεινται σε ρύθμιση, παρόμοια με αυτή που ισχύει για τους άλλους παρόχους της αγοράς, λαμβάνοντας υπόψη τις ανταγωνιστικές συνθήκες στην αγορά.

Κατόπιν των ανωτέρω, η EETT στην παρούσα φάση εξετάζει:

- (α) την επιβολή της ρύθμισης του τέλους τερματισμού στο δίκτυό της Q-Telecom με βάση το κόστος τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό της συμπεριλαμβανομένου του κόστους περιαγωγής ή
- (β) τον έλεγχο τιμών με βάση εύλογος τέλος που θα λειτουργήσει ως price cap και για τον υπολογισμό του οποίου θα ληφθούν υπόψη τα κόστη της Q-Telecom.

Στην Q-Telecom θα επιβληθούν όλες οι υπόλοιπες ρυθμιστικές υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους υπόλοιπους παρόχους κινητής τηλεφωνίας.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: **Μεγαλύτερη χρονική διάρκεια της περιόδου σταδιακής μείωσης των τελών στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα.**

Ισχυρισμός εταιριών σταθερής τηλεφωνίας: **Μικρότερη χρονική διάρκεια της περιόδου σταδιακής μείωσης των τελών στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, αφού η αγορά λειτουργεί για μεγάλο διάστημα σε καθεστώς στρέβλωσης.**

Απάντηση EETT: Η EETT εμμένει στην πρότασή της για έλεγχο των τιμών για μια περίοδο τριών ετών, όπως αυτή παρατίθεται στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης για την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Η EETT προτείνει να οριστεί μια περίοδος τριών (3) ετών για τη σύγκλιση των τελών τερματισμού με το κόστος από την αρχική εφαρμογή των ρυθμίσεών της με σκοπό την εξασφάλιση βιώσιμου ανταγωνισμού, οικονομικής απόδοσης και την παροχή μέγιστου οφέλους στους τελικούς χρήστες. Οι μειώσεις στα τέλη τερματισμού πρέπει να επιτευχθούν σε εύλογο χρονικό διάστημα, προκειμένου να υπάρξει ωφέλεια για τους καταναλωτές, ενώ συγχρόνως δίνεται η δυνατότητα στους παρόχους κινητής τηλεφωνίας να προσαρμόσουν ανάλογα τις χρεώσεις για τερματισμό κλήσεων στα δίκτυά τους.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: **Αμφισβητείται η αξιοπιστία του κοστολογικού μοντέλου LRIC που προετοιμάζεται από την ANALYSYS.**

Απάντηση EETT: Το Μάρτιο του 2003 η EETT ανέθεσε στην εταιρεία συμβούλων Analysys την σύνταξη κοστολογικού μοντέλου μακροχρόνιου επαυξητικού κόστους (LRIC) bottom-up προκειμένου να υπολογιστεί το κόστος του τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Η Analysys ως πρώτο βήμα, συνέταξε ερωτηματολόγια με τα οποία ζητούσε από όλους τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα τα απαιτούμενα στοιχεία για τη δόμηση κοστολογικού μοντέλου (LRIC). Όταν τα πρώτα στοιχεία συγκεντρώθηκαν, η Analysys προέβη στη δημιουργία ενός μοντέλου που εκτιμούσε το κόστος τερματισμού κλήσεων στο δίκτυο κάθε παρόχου κινητής τηλεφωνίας. Τον Ιούνιο

του 2003 παρουσιάστηκαν στους παρόχους κινητής τηλεφωνίας οι βασικές αρχές του μοντέλου και το μοντέλο αυτό κοινοποιήθηκε στους παρόχους, τον Σεπτέμβριο του 2003, διαμορφωμένο έτσι ώστε ο κάθε ένας από αυτούς να ελέγξει τους υπολογισμούς που αφορούν τον τερματισμό κλήσεων στο δικό του δίκτυο και μόνο. Στην συνέχεια δόθηκε η δυνατότητα στους παρόχους κινητής τηλεφωνίας να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους στο μοντέλο και στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 2003 συζητήθηκαν σε διαδοχικές συναντήσεις μεταξύ της EETT, Analysys και των παρόχων κινητής τηλεφωνίας η δομή, οι βασικές αρχές και οι παραδοχές που έγιναν για την κατασκευή του μοντέλου, τα σχόλια και οι παρατηρήσεις των εταιρειών, ενώ παρουσιάστηκαν και τα πρώτα αποτελέσματα. Στις συναντήσεις αυτές εκπρόσωποι και των τριών παρόχων κινητής τηλεφωνίας εξέθεσαν τις απόψεις τους επί συγκεκριμένων σημείων του μοντέλου, ενώ καταγράφηκαν οι αντιρρήσεις τους και δόθηκε σε αυτούς η δυνατότητα να έχουν άμεση επικοινωνία με την Analysys προκειμένου να ζητήσουν διευκρινίσεις επί του μοντέλου ή να αναλύσουν τις θέσεις τους.

Με βάση τα θέματα τα οποία προέκυψαν από τις ανωτέρω συναντήσεις και προκειμένου να εξετασθούν από την Analysys ώστε να ληφθούν οι τελικές αποφάσεις για το ποια θα πρέπει να υιοθετηθούν, στάλθηκαν προς όλους τους παρόχους διευκρινιστικές ερωτήσεις σχετικά με τις παρατηρήσεις που έκαναν κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων. Οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας απάντησαν στο νέο γύρο ερωτήσεων, προσκομίζοντας επιπλέον στοιχεία και η Analysys προέβη στην εξέταση αυτών και την ενσωμάτωση μέρους των παρατηρήσεων των παρόχων στο μοντέλο και την απόρριψη άλλων. Επίσης κατά τη διάρκεια υποβολής των διευκρινίσεων από τους κινητούς προς την Analysys δόθηκε σε αυτούς η δυνατότητα απευθείας επικοινωνίας με την Analysys προκειμένου να επιλυθούν τυχόν προβλήματα ασαφειών και παρανοήσεων.

Κατόπιν αυτών, νέοι υπολογισμοί του κόστους τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα θα προκύψουν από το αναθεωρημένο μοντέλο, για τη διαμόρφωση του οποίου έχουν ληφθεί υπόψη οι παρατηρήσεις των εταιρειών.

Η EETT θεωρεί ότι η συμμετοχή των παρόχων στη διαμόρφωση του μοντέλου ήταν ουσιαστική, δόθηκε η ευκαιρία στους παρόχους να εκφράσουν τις απόψεις τους επί του μοντέλου και ορισμένες από τις παρατηρήσεις τους υιοθετήθηκαν από τους συμβούλους της εταιρείας Analysys στην τελική διαμόρφωσή του.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: **Το κόστος τερματισμού κλήσεων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει ένα περιθώριο το οποίο θα αντικατοπτρίζει τις επιδράσεις σε άλλους συνδρομητές από τις αλλαγές στο συνολικό αριθμό συνδρομητών (εξωτερικές οικονομίες δικτύου).**

Απάντηση EETT: Η EETT, αναγνωρίζοντας τη σκοπιμότητα της περαιτέρω αύξησης του βαθμού διεύθυνσης της κινητής τηλεφωνίας και λαμβάνοντας υπόψη και την πρακτική που ακολουθήθηκε σε άλλες χώρες, δέχεται κατ' αρχήν να επανεξετάσει εάν κατά τον υπολογισμό του επιπέδου των τελών τερματισμού κλήσεων θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη η ύπαρξη εξωτερικών οικονομιών δικτύου. Σε κάθε περίπτωση η EETT εκτιμά ότι η επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων η οποία δικαιολογείται για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου είναι περιορισμένου μεγέθους.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: **Δεν υπάρχουν Κανονιστικά Κείμενα με τα οποία ορίζεται η αγορά και οι έχοντες σημαντική ισχύ στην αγορά αυτή: Η EETT όφειλε να προβεί σε παρουσίαση του Σχεδίου Κοινοποίησης προς την Ε.Ε. σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το Ευρωπαϊκό Κανονιστικό Πλαίσιο. Προτείνεται επίσης, να τεθεί εκ νέου σε Δημόσια Διαβούλευση το σχέδιο μέτρων που θα προκύψει από την παρούσα Δημόσια Διαβούλευση καθώς και να τεθεί υπόψη των λοιπών ΕΡΑ των Κρατών Μελών**

Απάντηση EETT: Επισημαίνεται ότι η EETT ακολουθεί πλήρως τον 'μηχανισμό διαβουλεύσεων' του άρθρου 7 της Οδηγίας Πλαίσιο, και την Σύσταση της Επιτροπής της 23^{ης} Ιουλίου 2003 για τις κοινοποιήσεις, τις προθεσμίες και τις διαβουλεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ σχετικά με το κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Ειδικότερα, σε συνέχεια των διενεργηθεισών εθνικών δημόσιων διαβουλεύσεων «αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά» και «αναφορικά με την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην αγορά για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά

δίκτυα», και κατόπιν της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων της διαδικασίας διαβούλευσης αναφορικά με την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην αγορά για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα, η ΕΕΤΤ θα θέσει ως οφείλει, τα σχέδια μέτρων που προέκυψαν από τις ως άνω διαβουλεύσεις στη διάθεση της Επιτροπής και των εθνικών κανονιστικών αρχών. Όλες οι κοινοποιήσεις θα συνοδεύονται από τις απαραίτητες πληροφορίες σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 της Σύστασης της Επιτροπής για τις κοινοποιήσεις, τις προθεσμίες και τις διαβουλεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Η προθεσμία για την υποβολή παρατηρήσεων αναφορικά με την παρούσα Δημόσια Διαβούλευση ήταν πολύ σύντομη, ενώ εκφράζονται επιφυλάξεις ως προς το εάν ελήφθησαν υπόψη οι ισχυρισμοί των μερών κατά το στάδιο της προηγούμενης διαβούλευσης αναφορικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς»

Απάντηση ΕΕΤΤ: Σχετικά με την από 3.09.03 έως 3.10.03 διενεργηθείσα δημόσια διαβούλευση «αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά», και σχετικά με την από 11.02.04 έως 18.03.04 διενεργηθείσα δημόσια διαβούλευση «αναφορικά με την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην αγορά για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα», επισημαίνονται τα εξής:

(I) Στα πλαίσια των ανωτέρω διαβουλεύσεων η ΕΕΤΤ προσκάλεσε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς όπως παρουσιάσουν τα σχόλια και παρατηρήσεις τους αναφορικά με τα ανωτέρω θέματα παρέχοντας προς τον σκοπό αυτό την χρονική προθεσμία του ενός (1) μηνός, και (1) μηνός και μίας εβδομάδας αντίστοιχα ⁶¹. Το εν λόγω χρονικό διάστημα συνάδει πλήρως με την έως του παρόντος ακολουθούμενη από την ΕΕΤΤ πρακτική σχετικά με την διενέργεια Δημοσίων Διαβουλεύσεων και εκτιμάται ως καθ' όλα εύλογο και επαρκές.

(II) Τόσο στα πλαίσια της από 3.09.03 έως 3.10.03 δημόσιας διαβούλευσης «αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του

⁶¹ Κατόπιν αιτημάτων εταιρειών για παράταση της σχετικής προθεσμίας.

επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά», όσο και στα πλαίσια της από 11.02.04 έως 18.03.04 δημόσιας διαβούλευσης «αναφορικά με την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην αγορά για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα», η ΕΕΤΤ συγκέντρωσε και έλαβε υπόψη της όλα τα σχόλια, ισχυρισμούς, παρατηρήσεις και τυχόν διαφοροποιήσεις των συμμετεχόντων φορέων. Επί τη βάση των ανωτέρω σχολίων και υποβληθέντων ισχυρισμών/διαφοροποιήσεων, η ΕΕΤΤ προέβη στη συνέχεια σε σύνταξη σχετικού κειμένου δια του οποίου, ανά περίπτωση, είτε αναθεωρεί ορισμένες εκ των αρχικών της θέσεων, ή εμμένει σε αυτές, αιτιολογώντας επαρκώς τη θέση της και παρέχοντας επιπλέον διευκρινήσεις στους ισχυρισμούς των μερών. Ο ισχυρισμός συνεπώς ότι δήθεν η ΕΕΤΤ δεν προέβη σε αξιολόγηση και εκτίμηση των σχολίων των ενδιαφερόμενων μερών στα πλαίσια της από 3.09.03 έως 3.10.03 δημόσιας διαβούλευσης «αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά», θα πρέπει να απορριφθεί ως καθ' όλα αβάσιμος.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Η ΕΕΤΤ δεν έχει δημοσιοποιήσει τις εθνικές διαδικασίες διαβούλευσης όπως ορίζεται στο άρθρο 6 της Οδηγίας Πλαίσιο και ως εκ τούτου δεν έχει συμμορφωθεί πλήρως προς τις σχετικές υποχρεώσεις της που απορρέουν από το νέο κοινοτικό πλαίσιο.

Απάντηση ΕΕΤΤ: Αναφορικά με τις εθνικές διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης, το άρθρο 6 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ προβλέπει όπως οι εθνικές κανονιστικές αρχές δημοσιοποιούν τις εθνικές τους διαδικασίες διαβούλευσης. Άλλως, ο κοινοτικός νομοθέτης ήθελε όπως ενυπάρχει μια γνωστή διαδικασία δια της οποίας τα ενδιαφερόμενα μέρη/παίκτες της αγοράς, δύνανται να εκφέρουν τις απόψεις και σχόλια τους αναφορικά με ένα συγκεκριμένο θέμα/ζήτημα.

Η ΕΕΤΤ έχει τηρήσει έως του παρόντος μια συγκεκριμένη πρακτική σχετικά με την διενέργεια δημόσιων διαβουλεύσεων, η οποία έχει γίνει αποδεκτή από τα εκάστοτε συμμετέχοντα ενδιαφερόμενα μέρη και έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι πληροί καθ' όλα τις προϋποθέσεις της διαφάνειας, αμεροληψίας και βεβαιότητας δικαίου.

Ως εκ τούτου, εκτιμάται ότι η EETT συμμορφώνεται πλήρως με την βούληση του κοινοτικού νομοθέτη και την υποχρέωσή της από το νέο κανονιστικό πλαίσιο βάσει του άρθρου 6 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ.

Ισχυρισμός εταιριών σταθερής τηλεφωνίας: Δεν ακολουθήθηκε σταδιακή σύγκλιση κατά την επιβολή του μέτρου κοστοστρέφειας στους παρόχους σταθερής τηλεφωνίας.

Απάντηση EETT: Τα ρυθμιστικά μέτρα που αφορούν άλλες αγορές, θα εξεταστούν στα πλαίσια ανάλυσης και ορισμού των αγορών αυτών.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Υιοθέτηση τιμολόγησης με βάση τις αρχές Ramsey.

Απάντηση EETT: Η EETT εμμένει στην άποψη που παρουσιάζεται στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης για την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Σύμφωνα με τις αρχές τιμολόγησης Ramsey, οι αυξήσεις επί του κόστους (mark-ups) θα πρέπει να είναι υψηλότερες όπου η ελαστικότητα ζήτησης είναι χαμηλότερη (π.χ. στον τερματισμό κλήσεων) από ό,τι σε υπηρεσίες με σχετικά υψηλότερη ελαστικότητα ζήτησης (π.χ. υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων). Το ζήτημα αυτό είναι σχετικά ασήμαντο εάν τα κοινά κόστη που πρόκειται να ανακτηθούν με αυξήσεις επί του κόστους (mark-ups) στις υπηρεσίες δικτύου περιορίζονται στα κόστη που είναι κοινά σε υπηρεσίες δικτύου, καθώς οι τελευταίες αντιπροσωπεύουν μόνο περίπου 10% του συνολικού κόστους δικτύου. Η EETT πιστεύει ότι άλλα κοινά κόστη (συγκεκριμένα τα κόστη απόκτησης πελατών) θα πρέπει να ανακτώνται από τις λιανικές τιμές και όχι από τις χρεώσεις του δικτύου, καθώς αυτά (δηλαδή τα κοινά κόστη) εμπίπτουν στη χονδρική ως τμήμα του περιθωρίου της λιανικής, και όχι ως τμήμα των υπηρεσιών δικτύου ή κινητής.

Η τιμολόγηση με βάση τις αρχές Ramsey για να εφαρμοστεί σωστά θα έπρεπε να ισχύσει για όλες τις τιμές κινητής τηλεφωνίας (χονδρικής και λιανικής). Εφόσον οι αγορές λιανικής δεν ρυθμίζονται, δεν υπάρχει η δυνατότητα για την EETT να εξασφαλίσει ότι οι τιμές

αυτές έχουν οριστεί με βάση τις αρχές Ramsey. Εάν οι τιμές τερματισμού ορίζονταν με βάση τις αρχές Ramsey, τότε όλες οι τιμές για τις άλλες υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας θα έπρεπε να οριστούν με βάση αυτές τις αρχές.

Ισχυρισμός εταιριών κινητής τηλεφωνίας: Τέθηκε το θέμα της χρονικής περιόδου επανεξέτασης των ρυθμιστικών παρεμβάσεων.

Απάντηση EETT: Η EETT προτίθεται να προβεί σε επανεξέταση των ρυθμιστικών παρεμβάσεων για την αγορά τερματισμού κλήσεων σε ξεχωριστά κινητά δίκτυα με την πάροδο τριών ετών από την ημερομηνία εκκίνησης της περιόδου επιβολής των ρυθμιστικών μέτρων.

Κεφάλαιο 7. Σχέδιο Απόφασης ΕΕΤΤ

7.1.Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται το Σχέδιο Απόφασης το οποίο προτίθεται να υιοθετήσει η ΕΕΤΤ αναφορικά με τον Ορισμό, την Ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού και την Επιβολή Ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην Αγορά Τερματισμού Φωνητικών κλήσεων σε Μεμονωμένα Κινητά Δίκτυα.

Το παρόν Σχέδιο Απόφασης βασίζεται κατά κύριο λόγο στα αποτελέσματα των σχετικών μελετών που διεξήγαγε η ΕΕΤΤ όπως αυτές παρατίθενται στα προηγούμενα κεφάλαια. Ορισμένα σημεία αυτού ωστόσο, ιδίως όσον αφορά τις προτεινόμενες ρυθμιστικές παρεμβάσεις για την αγορά τερματισμού κλήσεων σε μεμονωμένα κινητά δίκτυα, έχουν αναπροσαρμοσθεί και τροποποιηθεί λαμβανομένων υπόψη των σχολίων που υποβλήθηκαν από τους συμμετέχοντες στις εθνικές Δημόσιες Διαβουλεύσεις που διεξήγαγε η ΕΕΤΤ σχετικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού και την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην ως άνω αγορά αλλά και τα σχόλια που έλαβε η ΕΕΤΤ από την ΕΕ σύμφωνα με το άρθρο 7(3) της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ καθώς και των εξελίξεων που συντελέστηκαν στην ελληνική αγορά. Το παρόν Σχέδιο Απόφασης θα αποτελέσει αντικείμενο εθνικής δημόσιας διαβούλευσης, παράλληλα με την κοινοποίησή του στην Ε.Ε..

7.2.Ορισμός Αγοράς

Υπάρχει χωριστή αγορά χονδρικής για τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυο κάθε ΠΔΚ στην Ελλάδα, συγκεκριμένα της COSMOTE, της Vodafone-Panafon, καθώς και στο δίκτυο της ενιαίας οικονομικής οντότητας TIM/Q-Telecom.

Η σχετική γεωγραφική αγορά συμπίπτει με το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

7.3.Πάροχοι με Σημαντική Ισχύ στην αγορά

Κάθε ΠΔΚ στη Ελλάδα, συγκεκριμένα η COSMOTE, η Vodafone-Panafon, η ενιαία οικονομική οντότητα TIM/Q-Telecom, ορίζονται ως οργανισμοί με ΣΙΑ στη σχετική αγορά για τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων στα δίκτυα.

7.4.Ρυθμιστικές Υποχρεώσεις

Η ΕΕΤΤ επιβάλλει στις εταιρείες Cosmote, Vodafone-Panafon, TIM/Q-telecom οι οποίες έχουν ΣΙΑ στην αγορά τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό τους τις ακόλουθες ρυθμιστικές υποχρεώσεις:

- Υποχρέωση Παροχής Πρόσβασης και Χρήσης Ειδικών Ευκολιών Δικτύου
- Υποχρέωση Διαφάνειας
- Υποχρέωση Αμεροληψίας (μη διακριτικής μεταχείρισης)
- Υποχρέωση Δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς
- Υποχρέωση Ελέγχου Τιμών βάσει κοστροστρεφών τιμών

Οι προαναφερόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις περιγράφονται αναλυτικά στις επόμενες ενότητες.

Αναφορικά με την υποχρέωση του λογιστικού διαχωρισμού, η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η επιβολή του μέτρου είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις άλλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις και ιδιαιτέρως της μη διακριτικής μεταχείρισης. Επίσης η ΕΕΤΤ λαμβάνοντας υπόψη και τα σχόλια της ΕΕ, αναγνωρίζει την αναγκαιότητα της άμεσης εφαρμογής του λογιστικού διαχωρισμού για την υλοποίηση και εφαρμογή ενός top-down κοστολογικού

συστήματος. Όμως δεδομένου ότι η προτεινόμενη από την EETT ρύθμιση τιμών με βάση την κοστοστρέφεια βασίζεται σε ένα bottom-up μοντέλο, χρειάζεται να εξετασθεί με ιδιαίτερη προσοχή πως θα συνδυαστεί το μέτρο του λογιστικού διαχωρισμού με το bottom-up μοντέλο. Για όλους τους ανωτέρω λόγους και λαμβάνοντας υπόψη και την παρατήρηση των παρόχων κινητής τηλεφωνίας ότι στην παρούσα φάση, η εφαρμογή του λογιστικού διαχωρισμού απαιτεί σημαντική προσπάθεια εκ μέρους τους, η EETT κρίνει ότι η επιβολή ή μη του λογιστικού διαχωρισμού θα πρέπει να εξετασθεί α) αφού εκτιμηθεί κατά πόσο είναι υλοποιήσιμη η εφαρμογή του σε συνδυασμό με ένα bottom-up μοντέλο και β) αφού ληφθούν υπόψη τα πρώτα αποτελέσματα της εφαρμογής του ελέγχου τιμών βάσει του bottom up μοντέλου, έτσι ώστε να είναι σε θέση να εκτιμήσει εάν είναι απολύτως αναγκαία η εφαρμογή και του λογιστικού διαχωρισμού.

Με βάση τα ανωτέρω η υποχρέωση επιβολής ή μη λογιστικού διαχωρισμού θα επαναξετασθεί σε ένα χρόνο μετά τη διεξαγωγή και σχετικής δημόσιας διαβούλευσης.

7.4.1.Υποχρέωση παροχής πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου

Σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 16 της οδηγίας 2002/21/EK (οδηγία πλαίσιο) η EETT προέβη σε ανάλυση της αγοράς, τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα προκειμένου να προσδιορίσει εάν θα διατηρήσει, θα τροποποιήσει ή θα άρει τις υποχρεώσεις που είχαν επιβληθεί σε επιχειρήσεις που παρέχουν δημόσια δίκτυα επικοινωνιών και/ή υπηρεσίες όσον αφορά την πρόσβαση και τη διασύνδεση βάσει των άρθρων 4,6,7,8,11, 12, και 14 της Οδηγίας 97/33/EK, του άρθρου 16 της Οδηγίας 98/10/EK και των άρθρων 7 και 8 της Οδηγίας 92/44/EK.

Επί τη βάση της ως άνω διενεργηθείσης ανάλυσης αγοράς, η EETT κατέληξε ότι κρίνεται απαραίτητο να επιβληθεί στους παρόχους κινητών δικτύων η ex ante ρυθμιστική υποχρέωση παροχής πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου (άρθρο 12 Οδηγίας 2002/19/EK). Η ως άνω ρυθμιστική υποχρέωση αποτελεί ένα από τα συνήθη επανορθωτικά μέτρα που προβλέπει το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο, ταιριάζει στα προσδιορισμένα προβλήματα της αγοράς ενώ είχε προβλεφθεί και βάσει του προηγούμενου ρυθμιστικού πλαισίου για την αντιμετώπιση θεμιτών ρυθμιστικών αναγκών που διατηρούν τη σημασία τους.

Η υποχρέωση παροχής πρόσβασης η οποία συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών, ειδικών ευκολιών και συμφωνιών οι οποίες είναι απαραίτητες για τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων σε κινητά δίκτυα κρίνεται ως μια πλήρως αιτιολογημένη ρυθμιστική υποχρέωση δεδομένου ότι εξυπηρετεί τους στόχους του άρθρου 8 της οδηγίας πλαίσιο. Ειδικότερα, συντελεί στην προώθηση του ανταγωνισμού και την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς, εξασφαλίζοντας και διασφαλίζοντας ότι οι άλλοι πάροχοι δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών είναι σε θέση να διεκπεραιώνουν κλήσεις προς συνδρομητές των ανωτέρω παρόχων υπό δίκαιους και εύλογους όρους.

Επιπροσθέτως, επί τη βάσει της διαπιστωθείσης φύσης της αποτυχίας της αγοράς, η υποχρέωση παροχής πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών κρίνεται ως μια αναλογική υποχρέωση δεδομένου ότι αποτελεί το ελάχιστο απαραίτητο μέτρο για την προώθηση του ανταγωνισμού σε μια αγορά που χαρακτηρίζεται από έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού και τέλη τερματισμού που υπερβαίνουν σημαντικά το κοστοστρεφές επίπεδο.

Όροι υποχρέωσης παροχής πρόσβασης και χρήσης ειδικών ευκολιών δικτύου

- Κάθε πάροχος από τους ανωτέρω υποχρεούται να παρέχει πρόσβαση στο δίκτυό του σε κάθε γραπτό εύλογο αίτημα που υποβάλλεται από πρόσωπα που παρέχουν δημόσια δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών..
- Η παροχή πρόσβασης θα πρέπει να λαμβάνει χώρα το συντομότερο δυνατό και θα παρέχεται επί τη βάση δίκαιων και εύλογων όρων, προϋποθέσεων και τελών καθώς και προϋποθέσεων και τελών που δύναται εκάστοτε να ορίζονται από την EETT.
- Κάθε πάροχος θα συμμορφώνεται με κάθε σύσταση που δύναται η EETT να παρέχει σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

7.4.2.Υποχρέωση Διαφάνειας

Η επιβολή της υποχρέωσης διαφάνειας αποσκοπεί στην:

- Διασφάλιση της διαφάνειας στις διαπιστωθείσες σχετικές αγορές με σκοπό την δυνατότητα παρακολούθησης ενδεχόμενης αντι-ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των παρόχων που διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά
- Άμεση ενημέρωση των παρόχων στην συγκεκριμένη αγορά, ως προς τις προγραμματισμένες μεταβολές των χρεώσεων για πρόσβαση στο δίκτυο. Μέσω της δημοσίευσης των απαιτούμενων στοιχείων πριν την εφαρμογή των μεταβολών, οι πάροχοι θα έχουν τον απαιτούμενο χρόνο ώστε να ανταποκριθούν στις προγραμματισμένες τροποποιήσεις των χρεώσεων και να τροποποιήσουν τις τιμές στην λιανική αγορά εάν απαιτείται.

Η υποχρέωση της διαφάνειας κρίνεται ως μια πλήρως αιτιολογημένη ρυθμιστική υποχρέωση δεδομένου ότι συντελεί στην προώθηση του ανταγωνισμού, εξασφαλίζοντας ότι δεν υφίσταται στρέβλωση ούτε περιορισμός του ανταγωνισμού στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ειδικότερα, η δημοσιοποίηση (α) των τροποποιήσεων των χρεώσεων για πρόσβαση στο δίκτυο πριν την εφαρμογή τους από τον πάροχο που διαθέτει ΣΙΑ στην αγορά δίνει την δυνατότητα στους λοιπούς παρόχους όπως προσαρμόσουν έγκαιρα τις τιμές τους και επιτρέπει στην EETT την παρακολούθηση πιθανής αντι-ανταγωνιστικής τιμολογιακής συμπεριφοράς των παρόχων ενώ (β) η υποβολή πληροφοριών κίνησης, επιτρέπει στην EETT την παρακολούθηση και διαπίστωση άλλων πιθανών αντι-ανταγωνιστικών συμπεριφορών των παρόχων.

Επιπλέον, η υποχρέωση της διαφάνειας κρίνεται ως μια αναλογική υποχρέωση για την επίτευξη του στόχου της προώθησης του ανταγωνισμού δεδομένου ότι επιβάλλεται η δημοσίευση μόνον της ελάχιστης απαιτούμενης πληροφορίας στους εμπλεκόμενους αναφορικά με τις χρεώσεις και η κοινοποίηση στην EETT της κίνησης των παρόχων που κατέχουν σημαντική ισχύ στην αγορά.

Όροι υποχρέωσης Διαφάνειας

Κάθε πάροχος από τους ανωτέρω οφείλει να δημοσιεύει όλες τις πληροφορίες που συντελούν στη δημιουργία μιας ανταγωνιστικής αγοράς.

Συγκεκριμένα υποχρεούται να:

- Δημοσιεύει τις μεταβολές των τελών για πρόσβαση στο δίκτυο πριν την εφαρμογή αυτών
- Υποβάλλει στοιχεία κίνησης στην ΕΕΤΤ
- Να συμμορφώνεται με κάθε σύσταση που δύναται η ΕΕΤΤ να παρέχει σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

1) Δημοσίευση των μεταβολών των τελών πριν την εφαρμογή τους

Ο πάροχος που διαθέτει ΣΙΑ στη διαπιστωθείσα σχετική αγορά θα ενημερώνει γραπτώς, την ΕΕΤΤ και όλους τους παρόχους με τους οποίους υπάρχει συμφωνία πρόσβασης δικτύου, για:

- τις προγραμματισμένες τροποποιήσεις των τελών τους για την πρόσβαση δικτύου
- τα τέλη σχετικά με μια νέα υπηρεσία παροχής πρόσβασης

30 ημέρες πριν την εφαρμογή των τροποποιήσεων ή την εφαρμογή τελών για νέες υπηρεσίες παροχής πρόσβασης .

Η δημοσίευση θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Περιγραφή των υφιστάμενων τελών και των προγραμματισμένων τελών για την πρόσβαση δικτύου
- Καθορισμό της ημερομηνίας έναρξης ισχύος της προτεινόμενης τροποποίησης ή της εφαρμογής τελών για νέες υπηρεσίες παροχής πρόσβασης, η οποία δεν δύναται να είναι μικρότερη από 30 ημέρες από την κοινοποίηση στους παρόχους.

Ο πάροχος κατέχων σημαντική ισχύ στην αγορά δεν θα μπορεί να εφαρμόσει την μεταβολή των τελών πριν την προκαθορισμένη ημερομηνία έναρξης ισχύος της προτεινόμενης μεταβολής βάσει της αντίστοιχης δημοσίευσης.

Κάθε πάροχος από τους ανωτέρω υποχρεούται να δημοσιεύει στην ιστοσελίδα του τις προγραμματισμένες τροποποιήσεις των τελών για την πρόσβαση δικτύου, την ημερομηνία έναρξης ισχύος των νέων τελών και τα τέλη σχετικά με νέες υπηρεσίες παροχής πρόσβασης.

2) Υποβολή στοιχείων κίνησης

Κάθε πάροχος από τους ανωτέρω υποχρεούται να υποβάλλει στην ΕΕΤΤ γραπτώς στοιχεία κίνησης ανά δίμηνο, σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΕΤΤ.

7.4.3.Υποχρέωση Αμεροληψίας (μη διακριτικής μεταχείρισης)

Δια της επιβολής της υποχρέωσης αμεροληψίας, στόχος της ΕΕΤΤ είναι να διασφαλίσει ότι δεν θα υπάρχει διακριτική μεταχείριση στην αντιμετώπιση των επιχειρήσεων που παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι η απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης μπορεί να αποτρέψει έναν κάθετα ολοκληρωμένο πάροχο ο οποίος έχει ορισθεί ως πάροχος με Σημαντική Ισχύ από το να «χρεώνει» στον εαυτό του χαμηλότερο τέλος τερματισμού από αυτό που χρεώνει στον ανταγωνιστή του. Παραδείγματος χάριν η συγκεκριμένη πρόβλεψη, εμποδίζει έναν κινητό πάροχο που τερματίζει κλήσεις προερχόμενες από σταθερό δίκτυο σε κινητό, από το να χρεώνει τους πελάτες του για κλήσεις εντός δικτύου χαμηλότερα από το άθροισμα του τέλους τερματισμού, που χρεώνει στους ανταγωνιστές του και του άλλου κόστους που υφίσταται για την παροχή της υπηρεσίας.

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι ο πάροχος κατέχων σημαντική ισχύ στην αγορά έχει κίνητρο να κάνει διακρίσεις κατά την παροχή της υπηρεσίας πρόσβασης δικτύου και ως αποτέλεσμα οι υπόλοιποι πάροχοι έρχονται σε μειονεκτική θέση.

Η υποχρέωση της μη διακριτικής μεταχείρισης κρίνεται ως μια κατάλληλη ρυθμιστική υποχρέωση βάσει της φύσης του προβλήματος που έχει εντοπιστεί στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, αναλογική και αιτιολογημένη.

Η εν λόγω υποχρέωση κρίνεται ως αιτιολογημένη δεδομένου ότι συντελεί στην προώθηση και δημιουργία συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού καθώς και στη μεγιστοποίηση του οφέλους του καταναλωτή διασφαλίζοντας ότι δεν γίνονται διακρίσεις προς τους παρόχους και τους καταναλωτές από ένα πάροχο που διαθέτει σημαντική ισχύ στην αγορά. Ειδικότερα διασφαλίζεται ότι ο πάροχος που κατέχει σημαντική ισχύ στην συγκεκριμένη αγορά παρέχει πληροφορίες και υπηρεσίες σε τρίτους υπό τους ίδιους όρους και της ίδιας

ποιότητας με τις παρεχόμενες για τις δικές του υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες των θυγατρικών του ή των εταιριών τους.

Τέλος, η ρυθμιστική υποχρέωση της μη διακριτικής μεταχείρισης κρίνεται ως μια αναλογική υποχρέωση δεδομένου ότι επί τη βάσει της διαπιστωθείσης φύσης της αγοράς αποτελεί ένα από τα ελάχιστα απαραίτητα μέτρα για την εδραίωση συνθηκών ανταγωνισμού.

Όροι υποχρέωσης μη διακριτικής μεταχείρισης

- Κάθε πάροχος από τους ανωτέρω οφείλει να μην μεταχειρίζεται άνισα τους πελάτες του και αυτών των ανταγωνιστών του σε θέματα πρόσβασης δικτύου.
- Κάθε πάροχος από τους ανωτέρω οφείλει να μην κάνει διακρίσεις αδικαιολόγητα εις βάρος συγκεκριμένων προσώπων ή εις βάρος συγκεκριμένης ομάδας προσώπων, σε σχέση με θέματα πρόσβασης στο δίκτυο του.
- Κάθε πάροχος από τους ανωτέρω υποχρεούται να παρέχει υπηρεσίες και πληροφορίες σε τρίτους υπό τους ίδιους όρους και της ίδιας ποιότητας με τις παρεχόμενες για τις δικές του υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες των θυγατρικών του ή των συνδεδεμένων με αυτόν εταιριών.
- Κάθε πάροχος από τους ανωτέρω οφείλει να συμμορφώνεται με κάθε σύσταση που δύναται η ΕΕΤΤ να απευθύνει σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

7.4.4.Υποχρέωση Δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς Διασύνδεσης

Το άρθρο 10 της Οδηγίας 2002/19/ΕΚ, το οποίο αφορά την υποχρέωση αμεροληψίας, αναφέρει ότι οι υποχρεώσεις αμεροληψίας διασφαλίζουν ιδίως ότι ο φορέας εκμετάλλευσης που υπόκειται στην εν λόγω υποχρέωση, εφαρμόζει ισοδύναμους όρους σε ισοδύναμες περιστάσεις σε πρόσωπα που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες και παρέχει υπηρεσίες και πληροφορίες σε τρίτους υπό τους ίδιους όρους και της ίδιας ποιότητας με τις παρεχόμενες για τις δικές του υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες των θυγατρικών του ή των εταιριών του. Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρο 9 της Οδηγίας 2002/19/ΕΚ, στην περίπτωση που ένας φορέας εκμετάλλευσης έχει υποχρέωση αμεροληψίας, οι ΕΡΑ μπορούν να

απαιτούν από τον φορέα αυτόν εκμετάλλευσης να δημοσιεύει προσφορά αναφοράς, η οποία θα είναι επαρκώς αναλυτική προκειμένου να εξασφαλίζει ότι οι επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται να πληρώνουν για ευκολίες οι οποίες δεν είναι αναγκαίες για τη ζητούμενη υπηρεσία, και επιπλέον θα παρέχει περιγραφή των σχετικών προσφορών, διαχωρισμένων ανά στοιχείο ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς, και τους συναφείς όρους και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των τιμών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω η EETT κρίνει αναγκαία την επιβολή της υποχρέωσης δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς δεδομένου ότι η ανωτέρω υποχρέωση θα συντελέσει αφενός στην αποτελεσματική εφαρμογή των υποχρεώσεων της αμεροληψίας μέσω της εφαρμογής ισοδύναμων όρων σε ισοδύναμες περιστάσεις σε πρόσωπα που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες και αφετέρου στην ενδυνάμωση της διαφάνειας μέσω της δημοσιοποίησης συγκεκριμένων πληροφοριών όπως τιμές, όρους και προϋποθέσεις παροχής και χρήσης, τεχνικές προδιαγραφές, χαρακτηριστικά δικτύου, πληροφορίες λογιστικής φύσεως κλπ

Η υποχρέωση της δημοσίευσης προσφοράς αναφοράς διασύνδεσης κρίνεται από την EETT ως μια πλήρως αιτιολογημένη ρυθμιστική υποχρέωση καθότι συντελεί στην ενημέρωση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων οι οποίοι επιθυμούν πρόσβαση σε κινητά δίκτυα δημιουργώντας έτσι τις αναγκαίες συνθήκες ευστάθειας για την ομαλή λειτουργία της αγοράς και ευνοώντας την είσοδο νέων εταιρειών στο χώρο. Ειδικότερα, δια της δημοσιοποίησης της προσφοράς αναφοράς διασύνδεσης, εξασφαλίζεται η δημοσίευση όλων των αναγκαίων πληροφοριών οι οποίες απαιτούνται για την παροχή πρόσβασης στο δίκτυο του παρόχου που διαθέτει ΣΙΑ ενώ παράλληλα διασφαλίζεται ότι δεν γίνονται διακρίσεις από αυτόν προς τους άλλους παρόχους δημοσίων δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Όπως επιβάλλεται από την αρχή της αναλογικότητας η δημοσίευση προσφοράς αναφοράς περιορίζεται στα ελάχιστα αναγκαία στοιχεία για την εξυπηρέτηση του σκοπού της διαφάνειας και της αμεροληψίας.

Όροι αναφορικά με την δημοσίευση προσφοράς αναφοράς

Οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας που έχουν ορισθεί ως έχοντες ΣΙΑ τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, υποχρεούνται να δημοσιεύουν και να κρατούν ενήμερη Προσφορά Αναφοράς (ΠΑ) όσον αφορά την διασύνδεση για την πρόσβαση των δικτύων τους από τα δίκτυα παρόχων δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, για την παροχή της υπηρεσίας τερματισμού φωνητικών κλήσεων στο δίκτυο τους.

Η εν λόγω Προσφορά Αναφοράς θα περιέχει κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:

1. Προϋποθέσεις και όρους για την υλοποίηση της διασύνδεσης
2. Προϋποθέσεις και όρους για την υλοποίηση εύλογων αιτημάτων για χρήση ειδικών ευκολιών συμπεριλαμβανομένης της συνεγκατάστασης
3. Τεχνικές προδιαγραφές και χαρακτηριστικά δικτύου για την υλοποίηση της διασύνδεσης συμπεριλαμβανομένων των σημείων διασύνδεσης
4. Αναλυτική περιγραφή διαδικασιών και χρονοδιαγραμμάτων για
 - a. Αρχική υλοποίηση διασύνδεσης
 - b. Συνεγκατάσταση
 - c. Δοκιμές και μετρήσεις
 - d. Συντήρηση δικτύου
 - e. Προσδιορισμό και επιδιόρθωση βλαβών
 - f. Υλοποίηση νέων ζεύξεων διασύνδεσης
 - g. Επέκταση χωρητικότητας διασύνδεσης σε υφιστάμενες ζεύξεις διασύνδεσης
 - h. Προβλέψεις κίνησης
5. Αναλυτική περιγραφή των προσφερόμενων υπηρεσιών (ποιότητα υπηρεσίας, τιμές κ.α), συμπεριλαμβανομένης και της συνεγκατάστασης
6. Οι εν λόγω υπηρεσίες θα προσφέρονται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε οι Δικαιούχοι Οργανισμοί να μπορούν να επιλέγουν μόνο τις υπηρεσίες που επιθυμούν
7. Καθορισμός διαδικασιών χρεώσεων
8. Καθορισμός διαδικασιών επίλυσης διαφορών

Οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας που έχουν ορισθεί ως έχοντες ΣΙΑ τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, υποχρεούνται να υποβάλλουν στην ΕΕΤΤ τις συμβάσεις που

υπογράφουν για την παροχή πρόσβασης στο δίκτυό τους προκειμένου η ΕΕΤΤ να είναι σε θέση να ελέγξει ότι ακολουθούν την Προσφορά Αναφοράς (ΠΑ) που έχουν δημοσιεύσει.

7.4.5. Υποχρεώσεις ελέγχου τιμών

Η ΕΕΤΤ επιβάλλει στις εταιρείες Cosmote, Vodafone, και TIM/Q-Telecom υποχρέωση κοστοστεφούς πρόσβασης.

7.4.5.1 Υποχρέωση κοστοστρεφούς πρόσβασης

Η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι, τελικά, η τιμολόγηση με βάση το κόστος είναι η αποδοτικότερη υποχρέωση που μπορεί να επιβληθεί στον τερματισμό κλήσεων όσον αφορά τους ανωτέρω παρόχους. Κατά την άποψη της ΕΕΤΤ, τα τέλη κάθε παρόχου ενδείκνυται να βασίζονται στο αποδοτικό επίπεδο του κόστους για αυτόν τον πάροχο, αντανακλώντας έτσι τις κύριες διαφορές ανάμεσα σε κάθε πάροχο που υφίστανται κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Όπως προκύπτει από τα πρώτα αποτελέσματα του μοντέλου που αναπτύχθηκε για την ΕΕΤΤ και για το οποίο διεξήχθη διαβούλευση με τους ΠΔΚ, τα ισχύοντα τέλη τερματισμού των ανωτέρω υπερβαίνουν σημαντικά το κοστοστρεφές επίπεδο. Επομένως το κρίσιμο θέμα είναι ο ρυθμός σύγκλισης των υφιστάμενων τελών με τις κοστοστρεφείς τιμές.

Η ΕΕΤΤ ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για τα οφέλη και το κόστος των καταναλωτών, και πιο συγκεκριμένα για την ισορροπία των ωφελειών που θα έχουν κυρίως οι καλούντες από σταθερό σε κινητό λόγω των χαμηλότερων τελών διασύνδεσης, σε σύγκριση με τη διατάραξη (και την πιθανή μείωση των ωφελειών (benefits)) για τους συνδρομητές κινητών. Για το λόγο αυτό, η ΕΕΤΤ προτείνει να οριστεί μια περίοδος σύγκλισης των τελών τερματισμού με το κόστος [κάτι που είναι γνωστό ως σταδιακή / βαθμιαία πορεία (glide path)] από την αρχική εφαρμογή των ρυθμίσεών της.

Μία σταδιακή πορεία (glide path) δύο περιόδων έχει οριστεί υπό το πρίσμα υποθετικών αντικρουόμενων θεωρήσεων:

- εάν η αγορά εξερχόμενων κλήσεων κινητής στην Ελλάδα δεν είναι πλήρως ανταγωνιστική, τα έσοδα από τα υπερβολικά τέλη τερματισμού σε κινητά θα πάνε

στους μετόχους των κινητών και όχι στους συνδρομητές των κινητών. Εάν αυτό συμβεί τότε θα λειτουργήσει εις βάρος όσων καλούν αριθμούς κινητών από άλλους παρόχους και θα προκαλέσει απώλεια για την κοινωνία (dead weight loss). Επομένως, από τις ανωτέρω υποθέσεις συνάγεται ότι όσο συντομότερα μειωθούν τα τέλη τερματισμού προς το επίπεδο του κόστους, τόσο καλύτερα.

- εναλλακτικά, τα κέρδη από τον τερματισμό μπορεί να χρησιμοποιηθούν, τουλάχιστον εν μέρει, για να μειωθεί η τιμή των συσκευών και των εξερχόμενων κλήσεων. Ο άμεσος (δηλαδή μη-βαθμιαίος) ορισμός των τελών σε επίπεδο κόστους θα υποχρέωνε τους παρόχους είτε να αυξήσουν τις λιανικές τιμές άμεσα (το οποίο θα προκαλούσε σύγχυση στους πελάτες τους) ή θα τους ζημίωνε – στο βαθμό, παραδείγματος χάριν, που δεν θα μπορούσαν να ανακτήσουν πλήρως το κόστος της μερικής επιδότησης συσκευών.

Η EETT κατέληξε ότι η υιοθέτηση μίας σταδιακής πορείας μειώσεων (glide path) είναι καταλληλότερη για τον συγκερασμό των ανωτέρω θεωρήσεων – υποθέσεων διότι επιφέρει άμεσα και διαρκή πλεονεκτήματα για αυτούς που καλούν κινητά, ενώ επιτρέπει και μια περίοδο για να τεθούν σε ισχύ οποιεσδήποτε παρεπόμενες αλλαγές στις τιμές, ελαχιστοποιώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον κίνδυνο πιθανών αρνητικών επιπτώσεων στην αγορά κινητής.

Οι προτεινόμενες ρυθμιστικές παρεμβάσεις θα ισχύσουν για τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων σε κινητά δίκτυα ανεξαρτήτως τεχνολογίας (2^{ης} ή 3^{ης} γενιάς).

Με δεδομένο ότι στο μέλλον οι φωνητικές κλήσεις θα διεκπεραιώνονται τόσο από δίκτυα δεύτερης γενιάς όσο και από δίκτυα τρίτης γενιάς και δεδομένου ότι όλοι οι πάροχοι κινητών δικτύων 3^{ης} γενιάς στην Ελλάδα είναι και πάροχοι κινητών δικτύων 2^{ης} γενιάς, το κόστος τερματισμού για το κινητό δίκτυο κάθε παρόχου θα προκύπτει από το σταθμισμένο μέσο όρο του κόστους τερματισμού στο δίκτυο 2^{ης} γενιάς και στα δίκτυο 3ης γενιάς. Επομένως είναι σημαντικό να δει κανείς το κόστος τερματισμού φωνητικών κλήσεων σε ένα δίκτυο 3^{ης} γενιάς σε σχέση με το κόστος τερματισμού σε ένα δίκτυο 2^{ης} γενιάς. Σύμφωνα με εκτιμήσεις διεθνούς Συμβούλου ο οποίος έχει αναλάβει να αναπτύξει για λογαριασμό της EETT, ένα μοντέλο LRIC για τον υπολογισμό του κόστους τερματισμού

κλήσεων στα κινητά δίκτυα στην Ελλάδα, το μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος ανά μονάδα δικτύου στα δίκτυα 3ης γενιάς (ακόμη και εάν συνυπολογιστούν τα τέλη για την απόκτηση της άδειας στην Ελλάδα) είναι κατά πολύ μικρότερο (δύο έως τέσσερις φορές) από το αντίστοιχο κόστος ενός δικτύου δεύτερης γενιάς και επιπλέον οι πάροχοι που λειτουργούν δίκτυα 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς μπορούν να έχουν οικονομίες κλίμακος από την κοινή χρήση υποδομών. Εάν αποδειχθεί ότι τα ανωτέρω δεν ισχύουν (δηλαδή η τεχνολογία 3^{ης} γενιάς είναι ακριβότερη ανά μονάδα δικτύου από ότι η τεχνολογία 2^{ης} γενιάς) τότε το υψηλότερο κόστος της τεχνολογίας 3^{ης} γενιάς δεν μπορεί να ανακτηθεί από τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων, για τον οποίο υπάρχει μία περισσότερο αποδοτική τεχνολογία (2^η γενιά). Επομένως οποιοδήποτε υψηλότερο κόστος για τα δίκτυα 3^{ης} γενιάς θα πρέπει να ανακτηθεί από υπηρεσίες δεδομένων και τις λιανικές τιμές των υπηρεσιών εκκίνησης κλήσεων.

Υπό αυτές τις συνθήκες το μοντέλο μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους (LRIC) το οποίο έχει αναπτυχθεί από εξειδικευμένη εταιρεία Συμβούλων για λογαριασμό της EETT το οποίο αντανάκλα μόνο το κόστος τερματισμού σε δίκτυο δεύτερης γενιάς, υπολογίζει την οροφή κόστους για τερματισμό κλήσεων καθώς θεωρεί ότι όλη η κίνηση δρομολογείται μέσω της τεχνολογίας 2^{ης} γενιάς η οποία είναι τεχνολογία υψηλότερου κόστους.

Από τα ανωτέρω και ιδιαίτερα από την ανάλυση που παρουσιάστηκε στο Κεφάλαιο 5 αναφορικά με τις εναλλακτικές ρυθμιστικές παρεμβάσεις συνάγεται ότι η υποχρέωση της κοστοστρεφούς πρόσβασης είναι κατάλληλη βάση της φύσης του προβλήματος που έχει εντοπιστεί στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, αναλογική και αιτιολογημένη. Αποσκοπεί στην προώθηση του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε ξεχωριστά κινητά δίκτυα και στη μεγιστοποίηση του οφέλους του καταναλωτή και αποτελεί το πλέον αποδοτικό μέσο για την αντιμετώπιση του προσδιοριζόμενου ανταγωνιστικού προβλήματος.

Μηχανισμός εφαρμογής glide-path και ελέγχου τιμών

Σε κάθε έναν από τους ανωτέρω ΠΔΚ (Cosmote, Vodafone, και TIM/Q-Telecom) επιβάλλεται η υποχρέωση να μειώσει τα πραγματικά / αποτελεσματικά τέλη τερματισμού

στο δίκτυό του σύμφωνα με ένα σταδιακά κοστοστρεφή έλεγχο τιμών. Για κάθε έναν θα τεθεί μια τιμή-στόχος (C) , η οποία θα αντιστοιχεί στο κόστος του. Η τιμή στόχου θα προσδιορισθεί με την χρήση ενός μοντέλου μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους (MEK – «LRIC») και επί τη βάσει ενός bottom up υπολογισμού.

Ο έλεγχος τιμών θα διαρκέσει ένα (1) έτος, αρχής γενομένης από την ημερομηνία εφαρμογής της παρούσας Απόφασης της EETT και θα περιλαμβάνει δύο εξαμηνιαίες περιόδους. Ξεκινώντας από την ημερομηνία εκκίνησης, σε κάθε μία από τις δύο περιόδους προσδιορίζεται ένα συγκεκριμένο «ελεγχόμενο τέλος» (R1 για την πρώτη περίοδος και R2 για την δεύτερη). Το «ελεγχόμενο τέλος» οριοθετεί ένα επίπεδο (μία οροφή) με το οποίο θα πρέπει να συμμορφωθεί ο μέσος όρος των εσόδων του παρόχου ανά λεπτό από τον τερματισμό σε κινητά (να είναι ίσος ή μικρότερος, ανά λεπτό) στην συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Τα «ελεγχόμενα τέλη» για τις δύο συνεχείς περιόδους είναι προσδιορισμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να δίδεται η δυνατότητα στους παρόχους να προσαρμόσουν τα τέλη τερματισμού μέσα στην περίοδο, με τέτοιο τρόπο ώστε στο τέλος των δύο περιόδων τα τέλη να έχουν φτάσει στο επίπεδο του κόστους. Μετά την πάροδο των δύο περιόδων, τα τέλη τερματισμού των παρόχων θα πρέπει να φθάσουν την τιμή στόχου (C) .

Η EETT θα εξετάσει πολύ προσεκτικά την πρόοδο των παρόχων στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στο διάστημα αυτό, ιδίως κατά την τελευταία χρονική περίοδο, και θα εποπτεύει την ανάγκη επιβολής επιπλέον ρυθμίσεων μετά την παρέλευση των δύο περιόδων.

Η EETT σκοπεύει να ρυθμίσει μόνο το μέσο τέλος (που εκφράζεται ως ένα «out-turn ratio» ο λόγος των εσόδων τερματισμού προς την κίνηση τερματισμού) αξιολογώντας τη συμμόρφωση που έχουν αναλάβει οι πάροχοι για τις δύο υπό εξέταση περιόδους. Η αξιολόγηση αυτή της συμμόρφωσης θα γίνει συγκρίνοντας τη μέση χρέωση διασύνδεσης⁶² της περιόδου εκείνης με τα «ελεγχόμενα τέλη», τα οποία ορίζονται όπως περιγράφεται στην προηγούμενη παράγραφο. Επιπλέον, η EETT σκοπεύει να προβεί σε **διμηνιαίους ελέγχους** των τελών για να διασφαλίζει ότι εφαρμόζονται οι μειώσεις τιμών και να παρέχει προειδοποίηση για οποιαδήποτε πιθανή αποτυχία συμμόρφωσης με τα βήματα της σταδιακής πορείας (glide path). Σε αυτή τη βάση, η EETT θα ζητά την **υποβολή**

62

Η μέση χρέωση διασύνδεσης θα υπολογίζεται ως το σύνολο των σχετικών εσόδων τερματισμού φωνής σε κάθε περίοδο, διαιρούμενο δια του συνόλου των λεπτών κίνησης τερματισμού φωνής (πραγματικού χρόνου) στην ίδια περίοδο.

πληροφοριών από τους παρόχους σχετικά με **τα έσοδα** και την **κίνηση** των εισερχόμενων φωνητικών κλήσεων, οι οποίες πληροφορίες θα παρέχονται το αργότερο εντός 10 ημερών. Στην περίπτωση όπου απαιτείται οικονομική εκκαθάριση μεταξύ των παρόχων αναφορικά με τα ζητούμενα στοιχεία τότε θα αποστέλλονται στην ΕΕΤΤ μη εκκαθαρισμένα στοιχεία το αργότερο εντός 10 ημερών από το τέλος του υπό εξέταση διμήνου, ενώ τα εκκαθαρισμένα στοιχεία θα αποστέλλονται στην ΕΕΤΤ το αργότερο 30 ημέρες μετά το τέλος του υπό εξέταση διμήνου. Η άποψη της ΕΕΤΤ είναι ότι η ρύθμιση του «μέσου τέλους» (average rate) θα επιτρέψει στους παρόχους να θέσουν τα δικά τους τέλη για κάθε ώρα της ημέρας και για κάθε ημέρα της εβδομάδας, παρέχοντας τη δυνατότητα διαφοροποίησης στην αγορά και ενθαρρύνοντας τη βελτίωση της χρήσης δικτύων κατά τις περιόδους χαμηλής κίνησης.

Ο υπολογισμός των «ελεγχόμενων τελών» βασίζεται στα εξής:

R_0 = το μέσο έσοδο ανά λεπτό που προκύπτει από τον τερματισμό κατά τη διάρκεια των έξι μηνών πριν την ημερομηνία εκκίνησης, υπολογιζόμενο χωριστά για κάθε πάροχο (και εκφρασμένο σε πραγματικές τιμές)⁶³ Στις υπολογιζόμενες κλήσεις θα συμπεριλαμβάνονται οι κλήσεις προερχόμενες από κινητό και σταθερό δίκτυο⁶⁴.

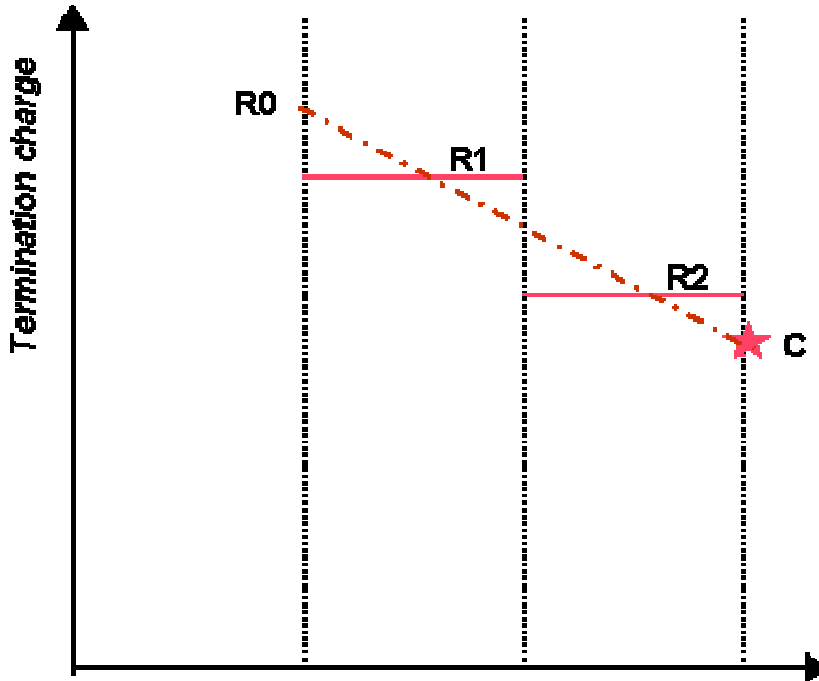
C = το κόστος τερματισμού στο χρονικό σημείο ακριβώς ένα (1) χρόνο μετά την ημερομηνία εκκίνησης (εκφρασμένο σε πραγματικές τιμές)

R_1, R_2 = το μέσο (μεσοσταθμισμένο) τέλος για τις δύο υπό εξέταση περιόδους (διάρκειας 1 εξαμήνου), βάσει της ευθείας γραμμής μεταξύ του R_0 και του C .

Η στρατηγική προς αυτή τη σταδιακή πορεία μειώσεων (glide path) αντανακλάται στο ακόλουθο διάγραμμα:

⁶³ Καθώς η φόρμουλα εκφράζεται σε πραγματικές τιμές (Ευρώ), «τα ελεγχόμενα τέλη» θα απαιτούν προσαρμογή σε ονομαστικά μεγέθη βάσει του πληθωρισμού σε Euro (inflation rate) (και πρόβλεψης όπου απαιτείται).

⁶⁴ Στην περίπτωση όπου κατά την ημερομηνία έναρξης του glide path δεν είναι διαθέσιμα στην ΕΕΤΤ τα στοιχεία τα οποία απαιτούνται για τον υπολογισμό του R_0 , τότε η ΕΕΤΤ θα επαναπροσδιορίσει τις σχετικές τιμές (τα R_0, R_1 και R_2) το αργότερο 2 μήνες από την έναρξη του glide path

Πίνακας 7.1:

Στρατηγική
 σταδιακής
 πορείας (glide
 path)

Αναμένεται ότι οι δύο περίοδοι αναφοράς θα ανταποκρίνονται σε χρονικά διαστήματα ίσα με έξι (6) μήνες, αρχής γενομένης από την εφαρμογή της σχετικής απόφασης της ΕΕΤΤ. Σε αυτή τη βάση, η χρέωση C στο τέλος της περιόδου του ενός έτους θα ισούται με το μέσο όρο των αποτελεσμάτων του μοντέλου, για την τελευταία και την επόμενη περίοδο.

Προκειμένου να υπάρξει κάποια ελαστικότητα για τα τέλη τερματισμού για κλήσεις από κινητό σε κινητό, οι πάροχοι κινητής θα πρέπει να αντιμετωπίσουν το τέλος τερματισμού που τίθεται ανωτέρω ως τιμή οροφής. Συγκεκριμένα οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας μπορούν να καθορίσουν τις τιμές τερματισμού ώστε να είναι χαμηλότερες από το προκαθορισμένο πλαφόν τιμής, εφαρμόζοντας την αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης (ίδιο τέλος τερματισμού για κίνηση από οποιαδήποτε εταιρεία κινητής τηλεφωνίας).

Επίσης σημειώνεται ότι η ονομαστική αξία των τελών ελέγχου θα προσαρμόζεται καταλλήλως στον πληθωρισμό, καθώς τα τέλη που περιγράφονται ανωτέρω εκφράζονται σε όρους πραγματικών τιμών.

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Οι προτεινόμενες ρυθμιστικές παρεμβάσεις θα ισχύσουν για τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων σε κινητά δίκτυα ανεξαρτήτως τεχνολογίας (2^{ης} ή 3^{ης} γενιάς).

Για κάθε εξαμηνιαία περίοδο ελέγχου, θα εφαρμοσθεί ο ακόλουθος μηχανισμός:

- τα τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό θα υπόκεινται σε έλεγχο τιμών
- τα τέλη τερματισμού από κινητό προς κινητό θα υπόκεινται στον ίδιο έλεγχο τιμών,
- η συμμόρφωση με τον έλεγχο τιμών θα κρίνεται χωριστά για σταθερό προς κινητό και κινητό προς κινητό (δηλαδή, εάν υπάρξουν χαμηλότερα τέλη από τον έλεγχο τιμών για κινητό προς κινητό, αυτά δεν θα ληφθούν υπόψη στα πλαίσια της κρίσης για τη συμμόρφωση με τον έλεγχο τιμών σταθερό προς κινητό)
- η συμμόρφωση θα κρίνεται δια της σύγκρισης των πραγματικών εσόδων ανά λεπτό για την υπηρεσία τερματισμού μέσα στη σχετική εξαμηνιαία περίοδο με τον έλεγχο τιμών για την αντίστοιχη εξαμηνιαία περίοδο
- η ονομαστική αξία των τελών ελέγχου θα προσαρμόζεται καταλλήλως στον πληθωρισμό, καθώς τα τέλη που περιγράφονται ανωτέρω εκφράζονται με όρους πραγματικών ή διαρκών τιμών.

Κεφάλαιο 8. Βασικές Αρχές του μοντέλου LRIC

8.1.Εισαγωγή

Σε ακολουθία με τη διεθνή βέλτιστη πρακτική, το κόστος τερματισμού των τεσσάρων ΠΔΚ θα υπολογισθεί με τη χρήση ενός μοντέλου μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους (ΜΕΚ – «LRIC») και επί τη βάσει ενός bottom up υπολογισμού. Το μοντέλο υπολογίζει το κόστος δικτύου αναφορικά με έναν αριθμό υπηρεσιών των ΠΔΚ, συμπεριλαμβανομένων της πελατειακής τους βάσης (συνδρομητές ανά έτος), εξερχόμενη κίνηση σε άλλα δίκτυα, κίνηση εντός δικτύου, και το κόστος της εισερχόμενης κίνησης από άλλα δίκτυα, υπηρεσία που κατέχει αναμφισβήτητα θέση υψίστης σημασίας στο παρόν πλαίσιο. Το μοντέλο αποτελεί ένα μοντέλο κόστους δικτύου, που σημαίνει ότι δεν προσομοιώνει κόστος που σχετίζεται με λιανικό κόστος, όπως για παράδειγμα κόστος από αποκτήματα, επιδοτήσεις για συσκευές, πωλήσεις και κόστος διανομής. Σταθερά εταιρικά έξοδα (ένα κόστος που σχετίζεται τόσο με δραστηριότητες δικτύου όσο και με δραστηριότητες λιανικής) δεν προσομοιώνονται απόλυτα στο μοντέλο. Ωστόσο έχει εφαρμοσθεί μια μικρή αύξηση στο κόστος τερματισμού προκειμένου να συμπεριληφθούν κατά κάποιο τρόπο τα ανωτέρω κόστη.

8.2.Βασικές Αρχές

8.2.1. Κλίμακα της εταιρίας / υποθετική κλίμακα

Το μοντέλο υπολογίζει το κόστος της κάθε εταιρίας βασισμένο στη τρέχουσα κλίμακα, και μία προβλεπόμενη κλίμακα για κάθε εταιρία μέσα στην αγορά. Όταν τίθενται τιμές είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η επίπτωση σε κάθε εταιρία και στην ανταγωνιστικότητα της αγοράς: Το να τεθεί τιμή κάτω του κόστους μπορεί να εξωθήσει μία εταιρία να εγκαταλείψει την αγορά (το οποίο είναι κακό για την ανταγωνιστικότητα της αγοράς, και μία πράξη την οποία η EETT δεν επιθυμεί να προκαλέσει).

Η Analysys και η EETT συμφωνούν ότι ανταγωνιζόμενες εταιρίες δεν πρέπει να τιμωρούνται για την επιτυχία τους, όπου όλοι οι άλλοι παράγοντες είναι δεδομένοι. Εντούτοις, στην Ελλάδα δεν ισχύει ότι «όλοι οι άλλοι παράγοντες είναι δεδομένοι» (διαφορετική χρονική στιγμή εισόδου των εταιρειών στην αγορά).

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, αναφορικά με το μέγεθος και τα μερίδια των παρόχων έχουμε υιοθετήσει την πραγματική ιστορική κλίμακα κάθε εταιρίας προκειμένου να εκτιμήσουμε τα πραγματικά κόστη κάθε εταιρίας αντί να υιοθετήσουμε τα κόστη μίας εταιρίας με κάποια υποθετική κλίμακα/ μερίδιο αγοράς, ενώ αναφορικά με τις προβλέψεις για τα μελλοντικά μερίδια των εταιρειών έχουμε θεωρήσει ίσα μερίδια (25%) για τις τρεις μεγαλύτερες εταιρείες (Cosmote, Vodafone, TIM) και (12,2%) για την τέταρτη εταιρεία (Q-Telecom) το 2009.

8.2.2. Αντιμετώπιση του UMTS/ 3G

Το μοντέλο υπολογίζει την οροφή σε μακροχρόνια κόστη τερματισμού, βασισμένο στη διαρκή χρήση της τεχνολογίας GSM, παρά σε ένα σταθμισμένο μέσο όρο μετατόπισης της κίνησης κατά τη διάρκεια του χρόνου σε μία χαμηλότερου μακροχρονίου κόστους τεχνολογία UMTS. Οποιαδήποτε υψηλότερα μακροχρόνια κόστη της κίνησης φωνής μέσω UMTS που θα μπορούσαν να προκύψουν δεν πρέπει να φέρονται από υπηρεσίες τερματισμού φωνής, καθώς αυτό θα αντιπροσώπευε μία μη-αποδοτική χρήση τεχνολογίας φωνής από τις EKT.

Το μοντέλο αντανακλά την ακόλουθη κατάσταση όσον αφορά το UMTS:

- Κάνει προβλέψεις της συνολικής κίνησης φωνής για κάθε εταιρία (δηλ., όλη η κίνηση που θα εκκινούσε και θα τερμάτιζε είτε στα δίκτυα GSM είτε στα δίκτυα

UMTS της εταιρίας, ανεξαρτήτως των συνδρομών και των τερματικών συσκευών των χρηστών).

- Υποθέτει ότι η συνολική κίνηση φωνής μεταφέρεται στο δίκτυο GSM, μαζί με την κίνηση SMS και GPRS.
- Δεν περιλαμβάνει καμία επένδυση η οποία έγινε ειδικά για το UMTS (εξοπλισμός ή άδεια). Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το μοντέλο λαμβάνει υπ' όψη τις δαπάνες των περιουσιακών στοιχείων τα οποία αναπτύχθηκαν στο δίκτυο GSM, και τα οποία αργότερα χρησιμοποιούνται για το δίκτυο UMTS (όπως σταθμοί βάσης, κτίρια χρησιμοποιούμενα για μετάδοση και μεταγωγή), και ανακτά όλα τα κόστη των περιουσιακών αυτών στοιχείων από την κίνηση φωνής η οποία εξετάζεται στο μοντέλο.
- Δεν περιλαμβάνει οποιαδήποτε ζήτηση για μη-φωνητικές υπηρεσίες UMTS όπως high rate packet data ή άλλες υπηρεσίες.
- Η Analysys και η EETT αναγνωρίζουν ότι, στη πραγματικότητα, η μελλοντική κίνηση φωνής θα μεταφέρεται σε αμφότερα τα δίκτυα GSM και UMTS, σύμφωνα με ιδιαιτέρως πολύπλοκους και μεταβαλλόμενους με το χρόνο παράγοντες όπως η κάλυψη, η διείσδυση των τερματικών συσκευών και οι τεχνικοί περιορισμοί της επιλογής δικτύου. Σε τέτοια περίπτωση, το συνολικό κόστος τερματισμού θα ήταν ένας σταθμισμένος μέσος όρος του κόστους τερματισμού φωνητικών κλήσεων μέσω GSM και UMTS, του καθενός επηρεαζόμενου από τα δικά τους μακροχρόνια κόστη δικτύου και επιπέδου ζήτησης δικτύου.

Είναι επομένως σημαντικό να εξετάσουμε τα σχετικά κόστη του UMTS ως προς το GSM. Εντούτοις, ο σχετικός υπολογισμός είναι το μακροχρόνιο κόστος ανά μονάδα προϊόντος, από το δίκτυο. Η Analysys και η EETT πιστεύουν ότι τα μακροχρόνια κόστη ανά μονάδα προϊόντος από ένα δίκτυο UMTS (ακόμα και συμπεριλαμβανομένων των ποσών τα οποία πληρώθηκαν για τις άδειες στην Ελλάδα) θα είναι χαμηλότερα απ' ότι ενός δικτύου GSM. Επιπλέον, όταν ένα δίκτυο UMTS λειτουργεί παράλληλα με τα υπάρχοντα δίκτυα GSM των ΕΚΤ, θα υπάρξει σημαντική επαναχρησιμοποίηση της υποδομής, όπως χώροι σταθμών βάσης (και τα σχετιζόμενα κόστη απόκτησης, ενοικίασης και βοηθητικού εξοπλισμού). Εάν αυτό δεν συμβεί (δηλ. το UMTS είναι μία περισσότερο δαπανηρή τεχνολογία ανά

μονάδα προϊόντος, μακροχρονίως), τα υψηλότερα κόστη της τεχνολογίας UMTS δεν θα πρέπει να φέρονται από τον τερματισμό κλήσεων, για τον οποίο θα υπήρχε σε αυτή τη περίπτωση μία περισσότερο αποδοτική και δοκιμασμένη τεχνολογία (δηλ. GSM). Οποιαδήποτε υψηλότερα κόστη του UMTS που τυχόν προέκυπταν θα έπρεπε να φέρονται από υπηρεσίες δεδομένων και τις λιανικές τιμές για υπηρεσίες εκκίνησης (origination services).

Σε αυτή τη βάση, το μοντέλο υπολογίζει την οροφή του κόστους τερματισμού, καθώς όλη η κίνηση υποτίθεται ότι μεταφέρεται χρησιμοποιώντας την υψηλότερου κόστους τεχνολογία GSM. Το μοντέλο επομένως δεν χρειάζεται τροποποιήσεις για να αντανακλά τις επενδύσεις UMTS και τη ζήτηση ειδικά για UMTS.

Η προβλεπόμενη μακροχρόνια τάση τιμών του κόστους της μονάδας εξοπλισμού θα πρέπει επομένως να ορισθεί σε αναφορά με τη κατάσταση την οποία μελετά το μοντέλο: τις τάσεις κόστους μονάδας οι οποίες θα προέκυπταν στην κατάσταση όπου το GSM παρέμενε η κυρίαρχη τεχνολογία δικτύου φωνής. Πιστεύουμε ότι αυτή η τάση θα μπορούσε να ήταν μεταξύ «σταθερών πραγματικών όρων» και «συνεχιζόμενης πτώσης». Δεδομένου ότι θεωρούμε ότι το GSM θα παραμείνει η κυρίαρχη τεχνολογία δικτύου φωνής θεωρούμε ότι η σχετική τάση κόστους είναι «σταθερή σε πραγματικούς όρους».

8.2.3.Μη δικτυακά κόστη

Η EETT δεν θεωρεί δίκαιο οι εταιρίες οι οποίες κινούνται εκτός του χώρου της κινητής τηλεφωνίας (όπως ο ΟΤΕ ή οι εναλλακτικοί σταθερής τηλεφωνίας) να συνεισφέρουν στα κόστη λιανικής των επιχειρήσεων κινητής μέσα από τέλη διασύνδεσης, αφού η επιβολή αυτού του μοντέλου ανταγωνιστικής αγοράς μέσα από ρυθμιζόμενα τέλη τερματισμού δεν είναι συνεπής με τους στόχους της EETT για ανταγωνιστικές υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα. Το μοντέλο ήδη περιλαμβάνει μία επαύξηση (mark up) για τα μη-δικτυακά κόστη διοίκησης (non-network business overhead costs) που είναι κοινά μακροχρονίως σε επαύξηση (increment) δικτύου και λιανικής.

Τα μη δικτυακά κόστη είναι κυρίως επαυξητικά του αριθμού των συνδρομητών στο δίκτυο. Επίσης κάποια μη δικτυακά κόστη δεν απορρέουν από τον αριθμό των συνδρομητών ή άλλες επαυξητικές μονάδες και θεωρούνται μακροχρόνια κοινά κόστη. Τα κόστη αυτά (εταιρικά έξοδα) έχουν συμπεριληφθεί στο μοντέλο για τη διεξαγωγή των αποτελεσμάτων και παρουσιάζονται ως αύξηση επί του κόστους των εταιρικών εξόδων.

Τα μη δικτυακά κόστη επαυξάνουν βάσει του αριθμού των συνδρομητών (π.χ. επιδοτήσεις τηλεφωνικών συσκευών, μεγάλο μέρος του κόστους εξυπηρέτησης πελατών κλπ) ή δραστηριοτήτων λιανικής γενικώς (π.χ. διαφημίσεις), και δεν συμπεριλαμβάνονται στο μοντέλο, εφόσον σύμφωνα με την μεθοδολογία θεωρούνται αυξήσεις λιανικής.

Εντός της επαυξητικής μονάδας δικτύου, το μικρό σχετικά επαυξητικό συνδρομητικό κόστος (HLR & location updates (LUs)) κατανέμεται βάσει της λήψης κλήσεων στο αναθεωρημένο μοντέλο, σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία των παρόχων και με την απόφαση αιτιότητας κόστους της Επιτροπής Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου (αντί να κατανεμηθεί με βάση τον αριθμό των συνδρομητών).

Στο αναθεωρημένο μοντέλο, το εταιρικό κοινό κόστος (όπως έχει ήδη οριστεί) έχει εξεταστεί, σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία τριών παρόχων και εφαρμόζεται ως ακολούθως:

- ετήσιο οικονομικό κόστος των δραστηριοτήτων εταιρικών γενικών εξόδων: εκτίμηση €30 εκατομμύρια ετησίως
- επαυξητική μονάδα δικτύου εταιρικών γενικών εξόδων: εκτίμηση 50% του κόστους ετησίως

Ως εκ τούτου, έχει εφαρμοστεί μια προσαύξηση €15 εκατομμύρια το χρόνο (ισοαναλογική) ανά μονάδα οικονομικού κόστους υπηρεσιών δικτύου.

Μετά από νέα σχετική διαβούλευση της EETT με τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας, η οποία διενεργήθηκε από Αύγουστο έως Οκτώβριο 2004, αναφορικά με τον ορισμό και τον υπολογισμό του κοινού κόστους, το κοινό κόστος του κοστολογικού μοντέλου

επαναπροσδιορίστηκε και το ετήσιο εταιρικό κοινό κόστος εκτιμήθηκε ότι ανέρχεται περίπου σε 70 εκατομμύρια ευρώ ετησίως. Ειδικότερα, η μέση λειτουργική εταιρική επιβάρυνση (average business overhead opex) εκτιμήθηκε ότι ανέρχεται περίπου στα 50 εκατομμύρια ευρώ ετησίως, το κόστος από τα συσχετιζόμενα περιουσιακά στοιχεία και αποσβέσεις περίπου (associated assets and depreciation), το οποίο ανέρχεται περίπου σε 13 εκατομμύρια ευρώ, ενώ με βάση τα στοιχεία που έδωσαν οι εταιρείες προέκυψε και ένα κοινό κόστος προώθησης προϊόντων (marketing component) περίπου 6 εκατομμυρίων ευρώ. Με βάση τα ανωτέρω το ετήσιο εταιρικό κοινό κόστος ανέρχεται σε €70 εκατομμύρια ευρώ.

Θεωρώντας, όπως ήδη αναφέρθηκε, για τα ετήσια εταιρικά κόστη μία κατανομή 50:50 μεταξύ κόστους δικτύου και κόστους λιανικής, τελικά καταλήγουμε στην εφαρμογή μίας προσαύξησης €35 εκατομμύρια το χρόνο (ισοαναλογική) ανά μονάδα οικονομικού κόστους υπηρεσιών δικτύου.

8.2.4. Τιμές Ramsey

Σύμφωνα με τις αρχές τιμολόγησης Ramsey, οι αυξήσεις επί του κόστους (mark-ups) θα πρέπει να είναι υψηλότερες όπου η ελαστικότητα ζήτησης είναι χαμηλότερη (π.χ. στον τερματισμό κλήσεων) από ό,τι σε υπηρεσίες με σχετικά υψηλότερη ελαστικότητα ζήτησης (π.χ. υπηρεσίες εκκίνησης κλήσεων).

Η τιμολόγηση με βάση τις αρχές Ramsey για να εφαρμοστεί σωστά θα έπρεπε να ισχύσει για όλες τις τιμές κινητής τηλεφωνίας (χονδρικής και λιανικής). Εφόσον οι αγορές λιανικής δεν ρυθμίζονται, δεν υπάρχει η δυνατότητα για την EETT να εξασφαλίσει ότι οι τιμές αυτές έχουν οριστεί με βάση τις αρχές Ramsey. Εάν οι τιμές τερματισμού ορίζονταν με βάση τις αρχές Ramsey, τότε όλες οι τιμές για τις άλλες υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας θα έπρεπε να οριστούν με βάση αυτές τις αρχές.

Συνοψίζοντας η EETT δεν αποδέχεται την επαύξηση επί του κόστους σύμφωνα με τις αρχές Ramsey, δεδομένου ότι:

- Η προσέγγιση αυτή απαιτεί την ιδιαίτερα δύσκολη και πιθανόν αδύνατη να αντιμετωπισθεί, υποχρέωση καθορισμού του ιδιαίτερα περίπλοκου πίνακα/ μήτρας ελαστικότητας, ίδιας τιμής και σταυροειδούς ελαστικότητας για διαφορετική πρόσβαση και υπηρεσίες κλήσεων που απαιτούνται για την εφαρμογή της τιμολόγησης Ramsey
- Θεωρεί ότι καθώς άλλες τιμές κινητών (συγκεκριμένα οι τιμές λιανικής) δεν ρυθμίζονται, δεν θα ήταν δυνατό να διασφαλιστεί ότι όλες οι τιμές έχουν οριστεί σε επίπεδο Ramsey
- Καμία ρυθμιστική αρχή ή επιτροπή ανταγωνισμού δεν έχει εφαρμόσει τη μεθοδολογία τιμολόγησης Ramsey πλήρως ως προς την επαύξηση επί του κόστους ανά υπηρεσία στον τερματισμό κλήσεων.

8.2.5.Εξωτερικές Οικονομίες Δικτύου

Η EETT, αναγνωρίζοντας τη σκοπιμότητα της περαιτέρω αύξησης του βαθμού διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας και λαμβάνοντας υπόψη και την πρακτική που ακολουθήθηκε σε άλλες χώρες, επανεξέτασε την αρχική της θέση και κατέληξε ότι είναι εύλογο κατά τον υπολογισμό των τελών τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα να λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη εξωτερικών οικονομιών δικτύου. Εκτιμά όμως ότι η επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων η οποία δικαιολογείται για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου είναι περιορισμένου μεγέθους. (Βλέπε Παράρτημα Δ).

8.3.Αρχές του μοντέλου

Το bottom-up μοντέλο MEK, που αναπτύχθηκε από την Analysys για την EETT, ενσωματώνει τις ακόλουθες αρχές.

8.3.1.Bottom-up μοντέλο MEK

Έχει κατασκευαστεί ένα μοντέλο bottom-up, το οποίο:

- Χρησιμοποιεί ένα προφίλ ζήτησης που έχει κατασκευαστεί βάσει των βασικών μονάδων συνδρομητών και επιπέδων χρήσης.
- Υπολογίζει ένα σχεδιασμό δικτύου, βασισμένο σε αλγόριθμους που καθορίζονται από τη ζήτηση και από άλλες εισαγωγές παραμέτρων.
- Υπολογίζει τα συνολικά κόστη του δικτύου, χρησιμοποιώντας συνδυαστικά τα αποτελέσματα του σχεδιασμού δικτύου και τις μονάδες επένδυσης και λειτουργικού κόστους για τον εξοπλισμό.
- Το επαυξητικό και το κοινό κόστος ορίζεται μετά το στάδιο της συνολικής κοστολόγησης και το κόστος υπηρεσιών προκύπτει από το επαυξητικό κόστος του δικτύου, κατανέμοντας το κόστος σύμφωνα με την κατανάλωση των πόρων. Τέλος, το μοντέλο υλοποιεί μια ισο-αναλογική αύξηση (mark-up) για την απόσβεση του κοινού κόστους από το κόστος υπηρεσιών.

Η εναλλακτική σε ένα μοντέλο bottom-up είναι ένα μοντέλο top-down, το οποίο εκκινεί από το συνολικό κόστος δικτύου και κατανέμει αυτό σε κόστος υπηρεσιών χρησιμοποιώντας κανόνες αναλογίας του κόστους και μεθόδους κατανομής. Δεν έχει γίνει κατασκευή μοντέλου top-down, αν και χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία top-down για την ρύθμιση (calibration) των αλγορίθμων του μοντέλου προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι σχέσεις ζήτησης-ανάπτυξης (demand- deployment) του μοντέλου ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Επίσης προκειμένου να ελεγχθεί η αξιοπιστία του μοντέλου, τα στοιχεία κόστους του μοντέλου ελέγχθηκαν με βάση τα top-down στοιχεία κόστους που έδωσαν οι ΠΔΚ. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ότι το μοντέλο επιτρέπει τους πρόχους να ανακτήσουν τα πραγματικά τους κόστη.

8.3.2.Οδηγοί κόστους και επαυξήσεις

Οι οδηγοί κόστους, εξ ορισμού, είναι οι μετρήσεις της ζήτησης, η διαφοροποίηση της οποίας έχει απαραίτητως άμεση επίδραση στο συνολικό κόστος ενός παρόχου δικτύου. Δεδομένης της εξάρτησης του κόστους δικτύου από τον τύπο και τον όγκο του εξοπλισμού δικτύου που εγκαθίσταται, οι οδηγοί κόστους δικτύου συνήθως είναι στενά συνδεδεμένοι με τις παραμέτρους ζήτησης που χρησιμοποιούνται όταν διαστασιοποιείται ένα δίκτυο. Ως βασικοί οδηγοί κόστους ορίζονται οι εξής:

κάλυψη – η γεωγραφική έκταση του δικτύου

κίνηση – η χωρητικότητα του δικτύου προκειμένου να διακινεί κίνηση διαφορετικού είδους, συμπεριλαμβανομένων των φωνητικών κλήσεων και των μηνυμάτων SMS

πελάτες – η χωρητικότητα του δικτύου προκειμένου να χειρίζεται τους χρήστες του δικτύου.

Στο μοντέλο, οι οδηγοί κόστους αξιολογούνται χωριστά σε μια σειρά διαφορετικών σημείων εντός του δικτύου, αντικατοπτρίζοντας τις διαφορές στην ικανότητα των στοιχείων του δικτύου να χειριστούν το συνολικό όγκο ζήτησης.

Αναφορικά με την κάλυψη, η παράμετρος που ενδιαφέρει αυτόν που σχεδιάζει το δίκτυο είναι η γεωγραφική περιοχή εντός της οποίας πρόκειται να διατίθεται η υπηρεσία, αν και οι υποχρεώσεις εκ της άδειας συχνά διατυπώνονται με αναφορά στην πληθυσμιακή κάλυψη. Ο υπολογισμός της εδαφικής κάλυψης εντός του μοντέλου προέρχεται από την εισαγωγή της πληθυσμιακής κάλυψης, η οποία στη συνέχεια χαρτογραφείται ως εδαφική κάλυψη με βάση τον τύπο της περιοχής.

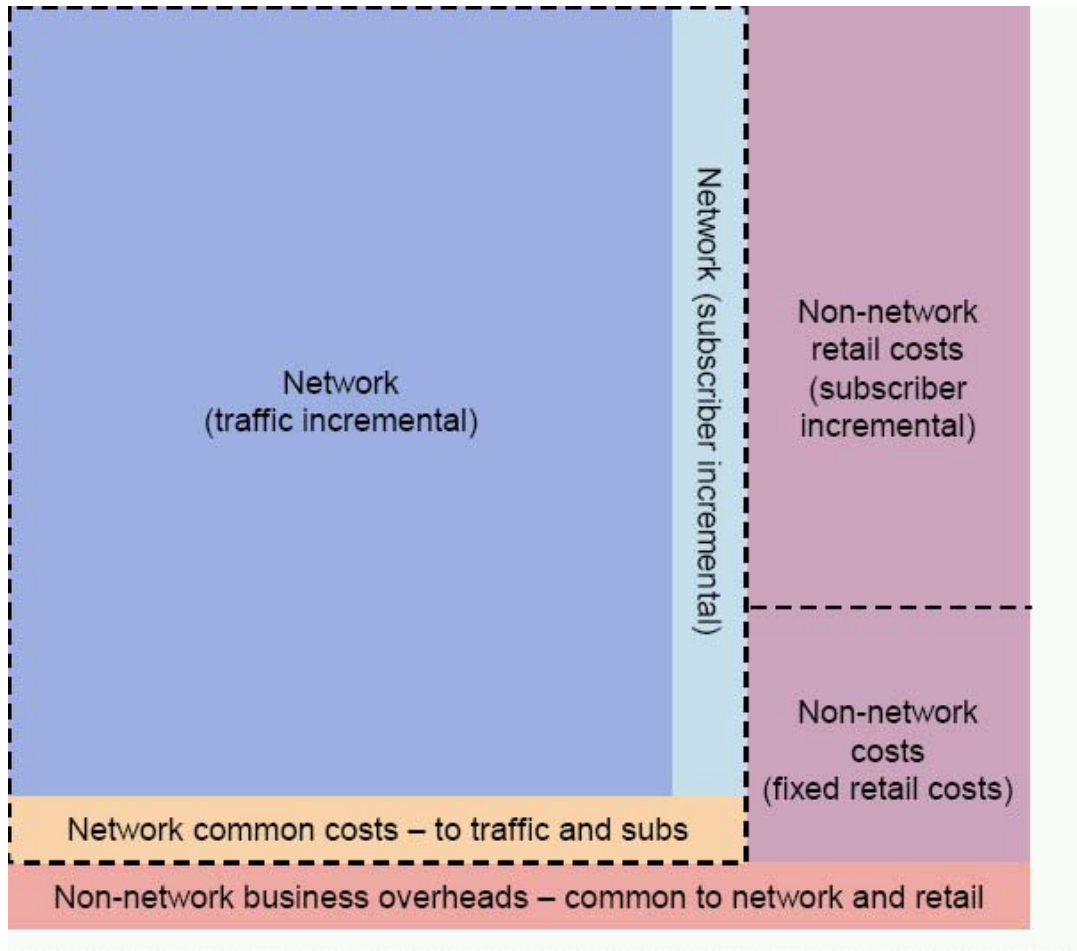
Οι βασικές μετρήσεις ζήτησης κίνησης που χρησιμοποιούνται κατά τη διαστασιοποίηση των στοιχείων του δικτύου είναι τα «Erlangs σε ώρες αυξημένης κίνησης» και «οι απόπειρες κλήσεων σε ώρες αυξημένης κίνησης», καθώς ο συνολικός όγκος κίνησης σε λεπτά σπανίως αποτελεί οδηγό για τα κόστη δικτύου. Όταν οι διαφορετικοί τύποι κίνησης μπορούν να δημιουργήσουν διαφορετική επιβάρυνση στο δίκτυο – παραδείγματος χάριν, λεπτά τερματισμού έναντι λεπτών συλλογής – αυτά τα διαφορετικά επίπεδα κίνησης υπολογίζονται χωριστά.

Σε σύγκριση με τα σταθερά δίκτυα, τα κινητά δίκτυα έχουν πολύ λιγότερο σημαντική επένδυση σε εξοπλισμό που είναι αφιερωμένος αποκλειστικά σε συγκεκριμένους πελάτες. Εντούτοις, υπάρχουν στοιχεία – ορισμένα με σημαντικό κόστος – τα οποία επηρεάζονται από τον όγκο των εξυπηρετούμενων πελατών. Επομένως, η μεθοδολογία χρησιμοποιεί επίσης τους εγγεγραμμένους πελάτες ως οδηγό.

Μια σειρά από άλλους μικρής σημασίας οδηγούς κόστους χρησιμοποιούνται στο σχεδιασμό του δικτύου για τη διαστασιοποίηση συγκεκριμένων στοιχείων του δικτύου. Σε αυτούς περιλαμβάνονται:

- ενημέρωση τοποθεσίας, που οδηγούν τη χρήση επεξεργαστών MSC/VLR ή εντοπίζουν την τοποθεσία των συνδρομητών καθώς συνδέονται/αποσυνδέονται και κινούνται στο δίκτυο
- η εισαγωγή μηνυμάτων SMS, που οδηγούν την ανάπτυξη SMSC
- οι χρήστες GPRS και τα επίπεδα κίνησης, που οδηγούν την ανάπτυξη εξοπλισμού GPRS, όπως οι μονάδες GGSN, SGSN και PCU.
- το συνολικό κόστος παροχής ενός κινητού δικτύου προκειμένου να ανταποκριθεί στη ζήτηση διαιρείται σε δύο τμήματα:
- το κόστος που είναι επαυξητικό ανάλογα με τον αριθμό των συνδρομητών ή την ποσότητα της κίνησης
- το κόστος που είναι κοινό μακροπρόθεσμα μεταξύ του αριθμού των συνδρομητών και της ποσότητας της κίνησης.

Αυτό όπως διαμορφώθηκε μετά από σχετική διαβούλευση με τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας αναφορικά με τον ορισμό και τον υπολογισμό του κοινού κόστους παρουσιάζεται στον Πίνακα 8.1.

Πίνακας 8.1. Κοινό και επαγγελματικό κόστος [Πηγή: Analysys]

Το μοντέλο απαιτεί μια μέθοδο κατανομής αυτού του κοινού κόστους προκειμένου να διασφαλισθεί η πλήρης απόσβεση του κόστους.

8.3.3. Αντικατοπτρισμός των χαρακτηριστικών της χώρας και του παρόχου

Το μοντέλο έχει δημιουργηθεί με τρόπο που να αντικατοπτρίζει τα εθνικά χαρακτηριστικά και τα ειδικά χαρακτηριστικά των παρόχων στην Ελλάδα. Προσαρμόζοντας τους αλγόριθμους του μοντέλου και, ιδιαίτερα, τις παραμέτρους αξίας, το μοντέλο αντικατοπτρίζει το σύνολο των πραγματικών παραγόντων που επηρεάζουν τους υπάρχοντες παρόχους κινητών δικτύων στην ανάπτυξη και λειτουργία ενός δικτύου κινητής στην Ελλάδα. Αυτοί περιλαμβάνουν:

Προβλέψεις ζήτησης υπηρεσιών

Περιοχή της χώρας και έκταση της κάλυψης δικτύου

Γεωγραφική φύση

Χαρακτηριστικά αστικοποίησης, εργασίας και ετήσιων ταξιδιών

Διανομή της κίνησης μεταξύ αστικών, προαστιακών και επαρχιακών περιοχών

Διεθνή σύνορα

Συχνότητα λειτουργίας (900MHz ή 1800MHz)

Ποσότητα φάσματος

Ποιότητα φάσματος (φύση των δευτερευουσών ζωνών, όρια συχνοτήτων)

Εποχιακές μεταβολές ζήτησης

Επίπεδο εξασφάλισης κινδύνων (π.χ. δυνατότητα ανταπόκρισης σε φυσικές καταστροφές)

Ζητήματα σχεδιασμού ραδιοσυχνοτήτων, όπως: τοπολογία, αστική διάρθρωση, όρη

Διαφοροποίηση ανάμεσα σε ώρες αιχμής και σε μέση ώρα αυξημένης κίνησης

Ποσοστό μεταδόσεων που παρέχονται με μισθωμένες γραμμές σε σύγκριση με συνδέσεις που προσφέρουν οι ίδιοι με μικροκυματικές ζεύξεις

Διάρθρωση δικτύου – αυξανόμενη χρήση κόμβων διαβίβασης (transit switches)

Κάλυψη περιοχών με μηδενικό πληθυσμό

Κόστος από την παύση λειτουργίας εξοπλισμού (decommissioning costs)

χρήση micro cells και pico cells.

Θα πρέπει εντούτοις να αναγνωριστεί ότι δεν είναι ρεαλιστικό να αντικατοπτρίζεται ρητώς στο μοντέλο κάθε παράμετρος που αφορά ειδικά τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των παρόχων και της χώρας.

8.3.4.Επιχειρησιακό μοντέλο του δικτύου

Το μοντέλο που έχει κατασκευαστεί αντικατοπτρίζει τις λειτουργίες δικτύου κινητής των παρόχων κινητής στην Ελλάδα. Καλύπτει όλες τις δαπάνες που απαιτούνται για να αναπτυχθεί και να λειτουργήσει ένα δίκτυο κινητής. Δεν καλύπτει δραστηριότητες μη συνδεδεμένες με το δίκτυο, όπως: πωλήσεις λιανικής, τιμολόγηση λιανικής, εξυπηρέτηση πελατών, κόστος συσκευών/επιδότηση, εγκαταστάσεις λιανικής, εγκαταστάσεις μη σχετιζόμενες με το δίκτυο και διοικητικά έξοδα. Αυτά τα κόστη που δε σχετίζονται με το δίκτυο δεν είναι επαυξητικά για τον τερματισμό εισερχόμενων κλήσεων και δεν θεωρούνται σχετικό τμήμα του κόστους χονδρικής δικτύου για τον τερματισμό κλήσεων.

Ο Πίνακας 8.2 παραθέτει τα στοιχεία δικτύου που περιλαμβάνονται στο μοντέλο.

<i>Στοιχεία δικτύου</i>			
Macrocell: απόκτηση τοποθεσίας και προετοιμασία και μίσθωση	Μικροκυματική ζεύξη 16Mbit/s	BSC: συνεγκατεστημένη ζεύξη MSC 2Mbit/s	Μισθωμένη γραμμή 140Mbit/s (ανά κύκλωμα 2Mbit/s)
Macrocell: εξοπλισμός (τομέας 1)	Μικροκυματική ζεύξη 32Mbit/s	BSC: συνεγκατεστημένη ζεύξη MSC 8Mbit/s	Tandem/transit
Macrocell: εξοπλισμός (τομέας 2)	Μισθωμένη γραμμή 2Mbit/s	BSC: συνεγκατεστημένη ζεύξη MSC 16Mbit/s	HLR
Macrocell: εξοπλισμός (τομέας 3)	Μισθωμένη γραμμή 8Mbit/s	BSC: συνεγκατεστημένη ζεύξη MSC 32Mbit/s	SMSC
Microcell: απόκτηση τοποθεσίας και προετοιμασία και μίσθωση	Μισθωμένη γραμμή 16Mbit/s	MSC: επεξεργαστής	PCU
Microcell: εξοπλισμός	Μισθωμένη γραμμή 32Mbit/s	Λογισμικό	GGSN
Pico cell: απόκτηση τοποθεσίας και προετοιμασία και μίσθωση	BSC: μονάδα βάσης	Διεπαφή διασύνδεσης	SGSN
Pico cell: εξοπλισμός	BSC: BS-facing port increment	Υποστήριξη Κόμβου (Switching Support Plant)	Μετάδοση IP
Macrocell: πρόσθετα TRXs	BSC: MSC-facing port increment	Κτίρια (προετοιμασία κτιρίου κόμβου)	Κέντρο διαχείρισης δικτύου
Microcell: πρόσθετα TRXs	BSC: μικροκυματική ζεύξη MSC 2Mbit/s	MSC: ενοίκιο χώρου	Άδειες GSM για 25 έτη
Pico cell: πρόσθετα TRXs	BSC: μικροκυματική ζεύξη MSC 8Mbit/s	MSC: BSC-facing port increment	Άδειες GSM για 20 έτη
Μικροκυματική ζεύξη 2Mbit/s	BSC: μικροκυματική ζεύξη MSC 16Mbit/s	MSC: interconnect-facing port increment	Άδειες GSM για 15 έτη
Μικροκυματική ζεύξη 8Mbit/s	BSC: μικροκυματική ζεύξη MSC 32Mbit/s	MSC: switch-facing port increment	

Πίνακας 8.2: Στοιχεία Δικτύου [Πηγή: Analysys]

8.3.5.«Scorched-node»

Στην πραγματικότητα, τα δίκτυα κινητής αναπτύσσονται με την πάροδο του χρόνου ανταποκρινόμενα στις αλλαγές που παρουσιάζει η ζήτηση (ή η προβλεπόμενη ζήτηση). Επιπλέον, σε κάποιο βαθμό, η τοποθεσία των κόμβων του δικτύου υπαγορεύεται από τη βιωσιμότητα των κατάλληλων σημείων στο έδαφος και την τοποθεσία της υποδομής που έχει ήδη αναπτυχθεί. Ο σχεδιασμός του ραδιοδικτύου είναι περίπλοκη διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό παραγόντων και παραμέτρων σχεδιασμού, εκ των οποίων δεν μπορούν να υπολογισθούν όλοι εκ των προτέρων. Το μοντέλο αναγνωρίζει ότι οι παράγοντες αυτοί (και πολλοί άλλοι) είναι πραγματικές διαδικασίες οι οποίες αυξάνουν το κόστος παροχής των υπηρεσιών. Εντούτοις, είναι αδύνατο να καλυφθούν οι διαδικασίες αυτές σε ένα καθαρά προγνωστικό μοντέλο και επομένως υιοθετήθηκε ένας υπολογισμός scorched-node, προκειμένου να καταστεί εφικτός ο αντικατοπτρισμός των παραγόντων αυτών στο μοντέλο.

8.3.6.Υπολογισμοί σειράς συνολικού χρόνου

Έχουμε υιοθετήσει έναν υπολογισμό μια σειράς συνολικού κόστους στο μοντέλο: για κάθε χρόνο από το 1992 έως το 2009 το μοντέλο υπολογίζει το συνολικό αριθμό στοιχείων δικτύου που λειτουργούν (καθένα εκ των οποίων συνεπάγεται λειτουργικά έξοδα) και το συνολικό αριθμό των νέων (ή αυτών που αντικαθιστούν τα προηγούμενα) στοιχείων δικτύων που αγοράζονται (καθένα εκ των οποίων οδηγεί σε επενδυτικές δαπάνες). Χρησιμοποιώντας την προσέγγιση αυτή, το μοντέλο υπολογίζει ένα προφίλ επένδυσης και λειτουργικών εξόδων που καλύπτει το σύνολο της εταιρικής λειτουργίας σχετικά με το δίκτυο για τη συνολική διάρκεια της ύπαρξής του. Επιπλέον, η συνολική δαπάνη κεφαλαίου μπορεί να υπολογισθεί αθροίζοντας τις ετήσιες δαπάνες. Η προσέγγιση αυτή υιοθετήθηκε για τρεις βασικούς λόγους:

- Οι υπολογισμοί στο μοντέλο είναι περισσότερο διαφανείς και σαφείς

- Τα αποτελέσματα κόστους του μοντέλου μπορούν να συγκριθούν πιο εύκολα με στοιχεία εξακρίβωσης top-down
- Με τη χρησιμοποίηση ιστορικού υπολογισμού κόστους (historical cost accounting – “HCA”) και της οικονομικής απόσβεσης (economic depreciation – “ED”) το ετήσιο κόστος μπορεί να καθοριστεί εύκολα με πιο κατανοητό τρόπο.

8.3.7.Οικονομική απόσβεση

Η οικονομική απόσβεση είναι η μέθοδος για να καθορίζεται η απόσβεση του κόστους που είναι οικονομικά εύλογη – ήτοι:

Αντικατοπτρίζει το κόστος παραγωγής

Αντικατοπτρίζει την παραγωγή των στοιχείων δικτύου κατά τη διάρκεια της ύπαρξής τους.

Ο πρώτος παράγοντας συσχετίζει την ανάκτηση κόστους με αυτήν ενός νεοεισερχόμενου παρόχου στην αγορά, ο οποίος θα μπορούσε να παράσχει τις υπηρεσίες βάσει του ισχύοντος κόστους παραγωγής.

Ο δεύτερος παράγοντας συσχετίζει την ανάκτηση κόστους με τη «διάρκεια ζωής» μιας επιχείρησης κινητής – με την έννοια ότι οι επενδύσεις και άλλες δαπάνες γίνονται στην πραγματικότητα καθ’ όλη τη διάρκεια ζωής της επιχείρησης (ιδίως οι μεγάλες, αρχικές επενδύσεις) βάσει του ότι θα δύναται να ανακτήσει αυτές από το σύνολο της ζήτησης που θα προκύψει κατά τη διάρκεια ζωής της επιχείρησης. Οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά θα πρέπει επίσης να προβούν σε αυτές τις μεγάλες αρχικές επενδύσεις και να αποσβέσουν το κόστος κατά τη διάρκεια ζωής τους με τρόπο παρόμοιο με τους υπάρχοντες παρόχους. (Αυτό βασίζεται στη ρεαλιστική υπόθεση ότι οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά αντιμετωπίζουν τα ίδια συστηματικά εμπόδια εισόδου που αντιμετώπισαν οι υπάρχοντες πάροχοι και ρεαλιστικά δεν θα είχαν τη δυνατότητα να καλύψουν άμεσα το σύνολο της αγοράς ενός παρόχου, δηλαδή η αγορά δεν μπορεί να διεκδικηθεί στο σύνολό της).

Αυτοί οι δύο παράγοντες δεν αντικατοπτρίζονται στην απόσβεση βάσει λογιστικού υπολογισμού, η οποία απλώς εξετάζει πότε αγοράστηκε ένα περιουσιακό στοιχείο και εντός ποιας περιόδου θα αποσβεσθεί το κόστος επένδυσης του περιουσιακού στοιχείου.

Βασικά, η εφαρμογή της οικονομικής απόσβεσης που χρησιμοποιείται στο μοντέλο βασίζεται στην ακόλουθη αρχή:

- Η πλήρης απόσβεση του συνόλου του κόστους που έχει αναληφθεί (αποδοτικά), με οικονομικά εύλογο τρόπο.
- Η πλήρης απόσβεση του συνόλου του κόστους που έχει αναληφθεί (αποδοτικά) διασφαλίζεται ελέγχοντας το ακόλουθο σύνολο στον υπολογισμό:
- Το PV των πραγματικών δαπανών που έχουν υλοποιηθεί = το PV του οικονομικού κόστους που έχει ανακτηθεί.

8.3.8.Επαυξήσεις και mark-up για κοινό κόστος

Το μοντέλο προσδιορίζει χωριστά το επαυξητικό και το κοινό κόστος. Έχουμε ορίσει δύο επαυξητικούς παράγοντες – πελάτες και συνολική κίνηση – οι οποίοι αντικατοπτρίζουν τα βασικά προϊόντα που παρέχουν οι κινητοί (πρόσβαση στο δίκτυο και δυνατότητα πραγματοποίησης και λήψης κλήσεων και άλλες υπηρεσίες κίνησης). Δεν έχουμε υιοθετήσει τον επαυξητικό παράγοντα της κάλυψης, καθώς η κάλυψη αποτελεί οδηγό κόστους, όχι προϊόν – οι πελάτες δεν δύνανται να αγοράσουν κάλυψη ανεξάρτητα από την πρόσβαση ή τις κλήσεις. Μας ενδιαφέρει ο καθορισμός των κατάλληλων τιμών για τα προϊόντα, επομένως χρειάζεται να κατανοήσουμε το επαυξητικό κόστος των προϊόντων. Αναφέροντας αυτό, αναγνωρίζουμε ότι η κάλυψη είναι σημαντικός οδηγός κόστους, και η επίδρασή της τόσο στο επαυξητικό όσο και στο κοινό κόστος των ΠΔΚ έχει ενσωματωθεί κατάλληλα στο μοντέλο.

Ο επαυξητικός παράγοντας της κίνησης που υιοθετήθηκε είναι ένας επαυξητικός παράγοντας μέσης κίνησης – κάθε υπηρεσία κίνησης μοιράζεται το κόστος του επαυξητικού παράγοντα κίνησης με βάση τη συνολική ζήτηση και κατανάλωση της χωρητικότητας κάθε στοιχείου δικτύου.

Το κοινό κόστος στο μοντέλο επιμερίζεται χρησιμοποιώντας ένα EPMU. Ενώ υφίσταται μια σειρά πιθανών μηχανισμών mark-up, έχουμε υιοθετήσει ένα ισοαναλογικό mark-up όπου η μονάδα κόστους κάθε υπηρεσίας αυξάνεται κατά το ίδιο ποσοστό.

8.3.9.Καθορισμός του κοινού κόστους δικτύου

Με τον επαναπροσδιορισμό του κοινού κόστους (διαβούλευση Αύγουστος – Οκτώβριος 2004) το μοντέλο υπολογίζει το κόστος που είναι κοινό μακροπρόθεσμα μεταξύ της κίνησης δικτύου και των συνδρομητών και κοινό μεταξύ υπηρεσιών δικτύου και λιανικής (εταιρικές επιβαρύνσεις). Αυτό το κόστος υπολογίζεται στο μοντέλο, καταμετρώντας την έκταση που ο αριθμός των στοιχείων δικτύου μεταβάλλεται μακροπρόθεσμα σε σχέση με τη ζήτηση (είτε κίνησης ή συνδρομητών). Για κάθε κατηγορία κόστους προσδιορίσαμε:

- τον ελάχιστο αριθμό στοιχείων δικτύου που απαιτείται για την πλήρη λειτουργία του δικτύου (για παράδειγμα, επί τη βάση κανονισμών κάλυψης)
- το συνολικό αριθμό στοιχείων δικτύου που απαιτείται μακροπρόθεσμα (υπολογιζόμενο για το 2009 στο μοντέλο).

Όπου τα στοιχεία καθορίζονται από τη ζήτηση στο δίκτυο, κατηγοριοποιούνται ως επαυξητικά της ζήτησης. Αυτός ο υπολογισμός έγινε με το λεπτομερέστερο δυνατό τρόπο στο μοντέλο (δηλ. ατομικά στοιχεία δικτύου). Επιπροσθέτως, οι εταιρικές επιβαρύνσεις στο κοινό κόστος (business overhead common costs) υπολογίστηκαν και συμπεριλήφθηκαν ως αύξηση (mark-up) στις επαυξήσεις (increments) δικτύου (και λιανικής).

Ο υπολογισμός του κοινού κόστους επαναπροσδιορίστηκε μετά το τέλος της διαβούλευσης για τον ορισμό και εκτίμηση του κοινού κόστους, που διενήργησε η ΕΕΤΤ με τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας. Σημειώνεται ότι κατά την νέα διαβούλευση ζητήθηκαν και προσκομίστηκαν αναλυτικές πληροφορίες με στόχο να:

- Προσδιορισθούν τα δικτυακά και μη δικτυακά στοιχεία κόστους τα οποία δεν μεταβάλλονται μακροπρόθεσμα σε σχέση με τη ζήτηση.
- Να διερευνηθεί κατά πόσο η μονάδα κόστους των στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στο κοινό κόστος συγκρινόμενη με την μονάδα κόστους των αντίστοιχων στοιχείων που συμπεριλαμβάνονται στο επαυξητικό κόστος, διαφοροποιείται ανάλογα με το γεωγραφικό σημείο στο οποίο αυτά βρίσκονται (π.χ. αστικές ή αγροτικές περιοχές, νησιά κ.λ.π.).

8.3.10.Κοστολόγηση υπηρεσιών

Το επαυξητικό κόστος της κίνησης και των πελατών κατανέμεται στις υπηρεσίες ανάλογα με την κατανάλωση πόρων για κάθε κατηγορία κόστους. Ορίζουμε ένα βαθμό χωρητικότητας για κάθε κατηγορία και καθορίζουμε τη σχετική κατανάλωση αυτής της κατηγορίας για κάθε υπηρεσία.

Το μοντέλο υπολογίζει μονάδες κόστους για τις ακόλουθες υπηρεσίες:

πελάτες (ανά συνδρομητή ανά χρόνο)

εισερχόμενα λεπτά από άλλα δίκτυα

εξερχόμενα λεπτά σε άλλα δίκτυα

λεπτά εντός δικτύου⁶⁵

μηνύματα SMS

GPRS megabytes.

Το κόστος μονάδων αντιπροσωπεύει το μέσο ετήσιο κόστος, καθώς και το μέσο κόστος ανά ώρα της ημέρας και ανά ημέρα της εβδομάδας. Το συνολικό κόστος μονάδος για κάθε υπηρεσία (c_s) προκύπτει από τα συστατικά κόστους μονάδων, όπως περιγράφονται από τις ακόλουθες εξισώσεις:

$$c_s = \sum_n c_{rho_n} * r_{ns} \quad \text{και} \quad c_{rho_n} = \frac{TC_n}{\sum_s r_{ns} * d_s}$$

όπου:

c_s = συνολικό κόστος μονάδος της υπηρεσίας s

c_{rho_n} = κόστος ανά μονάδα του αποτελέσματος του στοιχείου δικτύου n

r_{ns} = παράγων δρομολόγησης για το στοιχείο δικτύου n και την υπηρεσία s

d_s = ζήτηση για την υπηρεσία s

TC_n = συνολικό επαυξητικό κόστος του στοιχείου δικτύου n

8.3.11.WACC

⁶⁵

Η υπηρεσία εντός δικτύου περιλαμβάνει τόσο το κομμάτι της εκκίνησης όσο και του τερματισμού μιας κλήσης εντός δικτύου. Επομένως, το κόστος μιας κλήσης εντός δικτύου θα μπορούσε να διαιρεθεί περίπου δια δύο, για να μοιραστεί το κόστος μεταξύ του στοιχείου της εκκίνησης και του τερματισμού. Εντούτοις η ακριβής κοστοστρεφής διαίρεση δεν θα ήταν 50:50 (καθώς ο τερματισμός κλήσεων απαιτεί επιπλέον λειτουργικότητα MSC/VLR). Θα αναμέναμε ότι το ακριβές κόστος του τμήματος τερματισμού μιας κλήσης εντός δικτύου δεν θα διέφερε σημαντικό από το κόστος τερματισμού μιας κλήσης που ελήφθη από άλλο δίκτυο.

Η μεθοδολογία του μοντέλου τιμολόγησης περιουσιακού στοιχείου κεφαλαίου (CAPM) χρησιμοποιήθηκε για να υπολογισθεί το μεσοσταθμισμένο κόστος του κεφαλαίου για τους κινητούς παρόχους στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ακόλουθη φόρμουλα:

$$WACC_{\text{Pre-Tax Real}} = \frac{1 + WACC_{\text{Pre-Tax Nominal}}}{1 + \text{Inflation}} - 1$$

όπου

$$\begin{aligned} WACC_{\text{Pre-Tax Nominal}} &= \frac{WACC_{\text{Post-Tax Nominal}}}{1 - \text{Tax}} \\ &= C_d * G * (1 - \text{Tax}) + C_e * (1 - G) \end{aligned}$$

και

$$C_d = \text{Cost of Debt} = \text{Risk free rate} + \text{Debt Premium}$$

$$C_e = \text{Cost of Equity (post - tax)} = \text{Risk free rate} + \text{Equity Beta} \times \text{Equity Risk Premium} .$$

$$G = \text{Gearing} = \frac{\text{Debt}}{\text{Debt} + \text{Equity}}$$

Όλοι οι ΠΔΚ συμφώνησαν ότι η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του κόστους του κεφαλαίου – που υπολογίζει το σταθμισμένο μέσο κόστος του κεφαλαίου (WACC) που χρησιμοποιεί το Capital Asset Pricing Model (CAPM) – είναι η τυποποιημένη προσέγγιση που χρησιμοποιείται από τους ρυθμιστές και τους παρόχους σε πολλές χώρες.

8.4. Προσαρμογή και εφαρμογή του μοντέλου

Η Analysys έχει αναπτύξει μια σειρά από μοντέλα MEK bottom-up μέσα στα τελευταία χρόνια. Για τη μελέτη αυτή κατασκευάστηκε ένα νέο μοντέλο, το οποίο να αντικατοπτρίζει το Ελληνικό περιβάλλον της αγοράς κινητής, που βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στη δομή των υφιστάμενων μοντέλων, προκειμένου να καταστεί εφικτή η ανάπτυξη ενός μοντέλου εντός των χρονικών πλαισίων που απαιτούνται από τη μελέτη. Από τη στιγμή που διαμορφώθηκε το πλαίσιο του μοντέλου, αυτό προσαρμόστηκε για να αντανακλά την Ελληνική κατάσταση και εφαρμόστηκε.

Η προσαρμογή και εφαρμογή εμπεριείχε μεγάλο ποσοστό των ενεργειών μοντελοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων βημάτων:

- ένταξη κάθε παρόχου στην Ελλάδα

- εφαρμογή της ιστορικής εξέλιξης της αγοράς
- ανάπτυξη μιας πρόβλεψης αγοράς ειδικά για την Ελλάδα και μιας πρόβλεψης αγοράς για κάθε πάροχο
- ανάπτυξη τεχνικών παραμέτρων δικτύου, τόσο ουδέτερων προς τους παρόχους όσο και ειδικών για κάθε πάροχο
- παρουσίαση των ειδικών παραγόντων της Ελλάδας στο μοντέλο, όπως η κατανομή του πληθυσμού, η περιοχή και η φύση της χώρας
- ημερομηνίες έναρξης λειτουργίας και πληρωμές για τις άδειες.

8.5. Διαδικασία μέτρησης και εξακρίβωσης

8.5.1. Διαδικασία

Το μοντέλο bottom-up υπολογίζει ένα σχεδιασμό δικτύου και συνδυάζει αυτό με το κόστος μονάδων για να καθορισθεί ένα συνολικό προφίλ δαπανών. Ο υπολογισμός του μοντέλου γίνεται κατά το στάδιο σχεδιασμού του δικτύου, συγκρίνοντας το δίκτυο που υπολογίζεται από το μοντέλο με το πραγματικό δίκτυο του μοντέλου. Ο υπολογισμός διασφαλίζει ότι ο όρος του scorched-node απαντάται στο μοντέλο. Ο υπολογισμός του μοντέλου λαμβάνει χώρα στο στάδιο κοστολόγησης, ελέγχοντας εάν οι δαπάνες που υπολογίζονται από το μοντέλο συνάδουν με αυτές στις οποίες πράγματι προέβησαν οι πάροχοι. Αμφότερα αυτά τα βήματα ελέγχου των εισαγωγών, των αλγορίθμων και των εξαγωγών του μοντέλου διασφαλίζουν ότι το μοντέλο:

Είναι ρεαλιστικό

Είναι αντιπροσωπευτικό για την Ελλάδα

Αντικατοπτρίζει τα χαρακτηριστικά των πραγματικών παρόχων στην Ελλάδα.

Γίνεται μέτρηση του μοντέλου σε μεγάλο αριθμό σημείων χρησιμοποιώντας πληροφορίες δικτύου top-down που παρέχονται από τους παρόχους δικτύου, συμπεριλαμβανομένων:

BTSs ανά έτος, συνολικά και ανά τύπο

TRXs ανά έτος

Μικροκυματικές ζεύξεις και ζεύξεις μισθωμένων γραμμών που χρησιμοποιούνται στο δίκτυο

BSCs ανά έτος

MSCs ανά έτος

HLRs ανά έτος

Κόμβοι διαβίβασης ανά έτος

switch ports και interswitch links ανά έτος.

Η μέτρηση απαιτεί κατανόηση της σχέσης ανάμεσα σε κάθε αλγόριθμο του μοντέλου και τις παραμέτρους αυτού. Επίσης απαιτεί γνώση της κάθε σχετικής παραμέτρου, προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο οι αβέβαιες εισαγωγές μπορούν να προσαρμοστούν προκειμένου να βελτιωθεί η μέτρηση του μοντέλου. Ορισμένες παράμετροι, όπως η ιστορική ζήτηση, δεν μπορούν να προσαρμοστούν στο μοντέλο καθώς είναι βέβαιες, ενώ άλλες, όπως η μέση χρήση του εξοπλισμού, είναι εντελώς αβέβαιες (πέραν του ότι θα πρέπει να κυμαίνονται κάπου μεταξύ του 0% και του 100%).

Προκειμένου να εξακριβωθεί το μοντέλο χρησιμοποιήσαμε τις πληροφορίες κόστους top-down οι οποίες μας δόθηκαν από τους παρόχους, προκειμένου να ελέγξουμε τις εκτιμήσεις δαπανών του μοντέλου. Τα στοιχεία που μας δόθηκαν από τους παρόχους περιελάμβαναν:

- **τη συνολική επένδυση:** είτε από το 1999–2002 είτε 1993–2002, συνολικά και ανά κατηγορία (BTS, μικροκυματικά (microwave), BSC, MSC και άλλοι κόμβοι (switches), τέλη αδειών)
- **τις λειτουργικές δαπάνες:** σύνολο έτους για το 2002, και ανά κατηγορία (*άμεσο κόστος:* άδειες σημείων BTS και MSC, δευτερεύον κόστος (ηλεκτρισμός κλπ.), κόστος μισθωμένων γραμμών, *έμμεσο κόστος:* συντήρηση δικτύου, επάνδρωση δικτύου, υποστήριξη λογισμικού).

Έγινε άμεση σύγκριση αυτών των στοιχείων με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις που προέκυπταν από το μοντέλο. Έγιναν προσαρμογές για την εξακρίβωση του μοντέλου μόνο στο επίπεδο κόστους μονάδος, προσαρμόζοντας την επένδυση μονάδος και τις λειτουργικές δαπάνες κάθε κατηγορίας κόστους αντίστοιχα.

Παράρτημα Α: Εξέλιξη τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα

Τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό (σε eurocents)

	01/2001	01/2002	02/2003	10/03	01/04	10/04
<i>Vodafone</i>	27	21 και 60'' ελάχιστη χρέωση	19 και 42'' ελάχιστη χρέωση	17,5 και 33'' ελάχιστη χρέωση	17 και 30'' ελάχιστη χρέωση	14,5 και 30'' ελάχιστη χρέωση

	01/2001	03/2001	07/2002	02/2003	10/03	01/04	10/04
<i>COSMOTE</i>	27	23,48	18 και 5 call set up	18 και 32'' ελάχιστη χρέωση	17 και 33'' ελάχιστη χρέωση	17 και 30'' ελάχιστη χρέωση	14,5 και 30'' ελάχιστη χρέωση

	01/2001	05/2002	08/2002	07/2003	10/03	01/04	04/04	10/04
<i>TIM</i>	27	25	23 και 60'' ελάχιστη χρέωση	21 και 60'' ελάχιστη χρέωση	20 και 32'' ελάχιστη χρέωση	20 και 30'' ελάχιστη χρέωση	18 και 30'' ελάχιστη χρέωση	15 και 30'' ελάχιστη χρέωση

	07/2002	02/2003	01/2004	10/04
<i>Q-telecom</i>	25	21 και 60'' ελάχιστη χρέωση	23 και 30'' ελάχιστη χρέωση	19,5 και 30'' ελάχιστη χρέωση

ΕΕΤΤ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ & ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΩΝ

Τέλη τερματισμού για άλλους ΠΔΚ

	01/01/2002	07/01/2002	02/01/2003	02/2003	1/10/2004
Vodafone ⁶⁶	0.1	0.16	0.18	0.19 ⁶⁷	0,145 ⁶⁸
COSMOTE ⁶⁹	0.1	0.16	0.18	0.18 ⁷⁰	0,145 ⁶⁸
TIM ⁷¹	0.1	0.16	0.18	0.20 ⁷²	0,15 ⁶⁸
Q-Telecom ⁷³	0.25 ⁷⁴	0.25	0.25	0.21 ⁷⁵	0,195 ⁶⁸

⁶⁶ Ελάχιστη χρέωση – 42 δευτερόλεπτα.

⁶⁷ Η COSMOTE και η TIM διαφωνούν με αυτό το τέλος.

⁶⁸ Ελάχιστη χρέωση 30 δευτερόλεπτα

⁶⁹ Ελάχιστη χρέωση – 32 δευτερόλεπτα.

⁷⁰ Η Vodafone και η TIM διαφωνούν με αυτό το τέλος.

⁷¹ Ελάχιστη χρέωση – 60 δευτερόλεπτα.

⁷² Η Vodafone και η COSMOTE διαφωνούν με αυτό το τέλος.

⁷³ Δεν υπάρχει ελάχιστη χρέωση.

⁷⁴ Από 19/06/2002.

⁷⁵ Το τέλος έχει γίνει αποδεκτό από τους άλλους τρεις παρόχους.

Παράρτημα Β: Παρουσίαση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην δημόσια διαβούλευση για τον ορισμό αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά

EETT

Μάιος 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν κείμενο περιέχει τις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά.

Στη δημόσια διαβούλευση, που διενεργήθηκε μεταξύ 3 Σεπτεμβρίου 2003 και 3 Οκτωβρίου 2003, συμμετείχαν οι τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι: VIVODI, FORTHNET, ACN, STET Hellas, VODAFONE-ΠΑΝΑΦΟΝ, COSMOTE.

E1. Συμφωνείτε με την ανάλυση της EETT σχετικά με την εναλλαξιμότητα της προσφοράς και της ζήτησης; Σε περίπτωση τυχόν διαφοροποίησης παραθέστε τα επιχειρήματά σας;

Τρεις (3) εταιρείες συμφωνούν απόλυτα με την ανάλυση της EETT σχετικά με την με την εναλλαξιμότητα της προσφοράς.

Τρεις (3) εταιρείες συμφωνούν απόλυτα με την ανάλυση της EETT σχετικά με την με την εναλλαξιμότητα της ζήτησης. Μία (1) από αυτές επισημαίνει ότι θα έπρεπε να είναι αντικείμενο της δημόσιας διαβούλευσης και να εξεταστεί αναλυτικά και σε βάθος αν και σε ποιο βαθμό η χρησιμοποίηση των GSM-Gateways αποτελεί επαρκώς εναλλάξιμη λύση για τον τερματισμό των κλήσεων στα κινητά δίκτυα, τουλάχιστον σε ότι αφορά την υποαγορά τερματισμού κλήσης από σταθερά σε κινητά. Η μέχρι σήμερα πρακτική έχει δείξει ότι δεν δημιουργούνται ιδιαίτερα τεχνικά προβλήματα από την χρήση των GSM-Gateways, αλλά και όταν τυχόν δημιουργηθούν υπάρχουν εξελιγμένες τεχνικές μέθοδοι που δίνουν την δυνατότητα να αντιμετωπιστούν επαρκώς. Το μόνο πραγματικό πρόβλημα είναι ίσως η αδυναμία παροχής της υπηρεσίας αναγνώρισης κλήσης. Ωστόσο, η μελέτη και ανάλυση της πρακτικής που ακολουθούν οι τελικοί χρήστες οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, ανάμεσα στις ακριβότερες υπηρεσίες με αναγνώριση κλήσης και στις φθηνότερες υπηρεσίες χωρίς αναγνώριση κλήσης, αυτοί προτιμούν τις φθηνότερες υπηρεσίες. Άλλωστε δεν πρέπει να λησμονείται ότι εάν και εφόσον οι τελικοί χρήστες θεωρούν απαραίτητη την αναγνώριση κλήσης, μπορούν να την έχουν χρησιμοποιώντας για παράδειγμα τον OTE και το δίκτυό του για την πραγματοποίηση της κλήσης προς κινητά, καταβάλλοντας βέβαια τα ανάλογα υψηλότερα τέλη. Τέλος, η EETT θα πρέπει να παρεμβαίνει σε κάθε περίπτωση που οι ΠΔΚ επιχειρούν να περιορίσουν την χρήση των GSM-Gateways για τους υπόλοιπους, κρατώντας για τον εαυτό τους τα οικονομικά οφέλη από την χρήση τους.

Επίσης μία (1) από τις τρεις αναφέρει ότι η ευκαιρία για “tromboning” έχει μειωθεί σημαντικά λόγω της σημαντικής μείωσης της διαφοράς μεταξύ των τελών τερματισμού από εθνικά και διεθνή δίκτυα. Η εναλλαξιμότητα ζήτησης με τα αναφερόμενα υποκατάστατα είναι σωστή στο βαθμό που αυτές δεν θεωρούνται ισότιμες αλλά παραπλήσιες εναλλακτικές ή συμπληρωματικές λύσεις, χωρίς να αντικαθιστούν το αρχικό ζητούμενο προϊόν.

Τρεις (3) εταιρείες διαφωνούν με την ανάλυση της EETT.

Η μία (1) από αυτές αναφέρει ότι προοπτική υποκατάστασης της ζήτησης υπάρχει όταν η λιανική τιμή επηρεάζεται από το ύψος των τελών τερματισμού κλήσεων στα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας.

Τα τέλη τερματισμού κλήσεων επηρεάζουν τις τιμές λιανικής των παρόχων κινητής τηλεφωνίας. Η αύξηση των τελών τερματισμού κλήσεων από ένα τηλεπικοινωνιακό πάροχο μπορεί εύκολα να οδηγήσει σε αύξηση των τιμών λιανικής ενός άλλου τηλεπικοινωνιακού παρόχου για τις εξερχόμενες κλήσεις των συνδρομητών του προς

τον πρώτο πάροχο και αντίστοιχα η μείωση των τελών αυτών να συνεπάγεται μείωση των τελών λιανικής του άλλου παρόχου.

Αυτό θα μπορούσε να συμβεί επειδή εφαρμόζεται η αρχή «ο καλών πληρώνει» με αποτέλεσμα τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας να φαίνονται καταρχήν αδιάφορα ως προς την τιμολόγηση του τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό τους δεδομένου ότι τα τέλη αυτά καταβάλλονται από τους συνδρομητές των άλλων παρόχων, τους οποίους μάλιστα ανταγωνίζονται σε επίπεδο λιανικής. Ο καλούμενος πάροχος δεν θα είχε θεωρητικά λόγο να επιδιώξει μείωση για τέλη που δεν πληρώνει, με αποτέλεσμα, οι πάροχοι κινητών τηλεπικοινωνιακών δικτύων να έχουν μικρό κίνητρο να κρατήσουν σε χαμηλό επίπεδο τα τέλη τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό τους.

Η υπόθεση αυτή όμως παραγνωρίζει το γεγονός ότι οι συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας έχουν πλέον ευαισθητοποιηθεί απέναντι στα τέλη τερματισμού κλήσεων. Ένας επιχειρηματικός πελάτης ενδιαφέρεται να γνωρίζει το κόστος εισερχομένων κλήσεων που καταβάλλει εκείνος ο οποίος τον καλεί, αφού αυτό αναμφισβήτητα επηρεάζει την συμπεριφορά των πελατών του κατά την επικοινωνία τους με την επιχείρηση. Ειδικά στην περίπτωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων το ύψος των τελών εισερχομένων κλήσεων αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιλογής του πακέτου κινητής τηλεφωνίας. Όσον αφορά τους οικιακούς χρήστες είναι προφανές ότι οι περισσότερες εισερχόμενες κλήσεις πραγματοποιούνται από συγγενικά πρόσωπα και επαγγελματικούς συνεργάτες και είναι συχνά επαναλαμβανόμενες, ενώ ελάχιστες είναι οι κλήσεις εκείνες που δεν επαναλαμβάνονται.

Η ευαισθητοποίηση αυτή επηρεάζεται από την αύξηση της ενημέρωσης των καταναλωτών και της δυνατότητάς τους να αναλύουν τα προσφερόμενα πακέτα τελών εξερχομένων και εισερχομένων κλήσεων συγκρίνοντάς τα με τα αντίστοιχα του ανταγωνισμού. Οι καταναλωτές πληροφορούνται τις τιμές των προσφερομένων υπηρεσιών και των διαφόρων πακέτων τελών κινητής τηλεφωνίας, τόσο από τα ενημερωτικά έντυπα, τα οποία διανέμονται στα καταστήματα πώλησης, όσο και από τις ιστοσελίδες των παρόχων, οι οποίες παρέχουν αναλυτικούς πίνακες με τις τιμές κάθε πακέτου χωριστά.

Επιπλέον η σύγκριση είναι ιδιαίτερα εύκολη μέσω των εξειδικευμένων περιοδικών εκδόσεων («Κινητή Τηλεφωνία», «Κινητά Νέα» κλπ), οι οποίες προβαίνουν σε τακτική και εμπειριστατωμένη ανάλυση των πακέτων τελών όλων των παρόχων κινητής τηλεφωνίας και παραθέτουν σε μηνιαία βάση ένθετους πίνακες με συγκριτικά στοιχεία.

Η συμπεριφορά των καταναλωτών εξάλλου επηρεάζει τη ζήτηση των υπηρεσιών. Η εταιρεία, σε αντίθεση με την ανάλυση της ΕΕΤΤ, εκτιμά ότι οι πελάτες κινητής τηλεφωνίας έχουν επίγνωση των τιμών εισερχομένων κλήσεων, ενώ γνωρίζουν τόσο το δίκτυο το οποίο καλούν όσο και τις σχετικές και πραγματικές τιμές για κλήσεις εντός και εκτός δικτύου. Η λειτουργία εξειδικευμένων ιστοσελίδων στο Διαδίκτυο, όπως το www.myphone.gr (και παλαιότερα το www.unwired.gr) και η συνεχώς αυξανόμενη συμμετοχή τηλεπικοινωνιακών χρηστών στις συζητήσεις σχετικά με θέματα τιμών και υπηρεσιών επιβεβαιώνει την εκτίμηση αυτή.

Σε κάθε περίπτωση είναι αδύνατον να εξαχθούν συμπεράσματα για τη συμπεριφορά των ελλήνων καταναλωτών με παραπομπή σε έρευνα αγοράς που είχε πραγματοποιήσει η Ofcom τον Φεβρουάριο 2002 αναλύοντας τη συμπεριφορά των βρετανών καταναλωτών σε μια αγορά η οποία διαφέρει απόλυτα από την ελληνική. Είναι ενδεικτικό άλλωστε ότι το ιδιαίτερα μικρό ποσοστό των βρετανών χρηστών (μόλις 28%) οι οποίοι έχουν επίγνωση του δικτύου το οποίο καλούν, βασίζεται σε μια αγορά που έχει εφαρμόσει τη φορητότητα αριθμών κινητής τηλεφωνίας τρία χρόνια πριν από την έρευνα της Ofcom (1^η Ιανουαρίου 1999), ενώ στην Ελλάδα η εν λόγω υπηρεσία δεν παρέχεται ακόμη. Στη χώρα μας τόσο οι οικιακοί όσο και οι επιχειρηματικοί χρήστες έχουν απόλυτη γνώση ότι καλούν κινητό τηλέφωνο, δεδομένου ότι κάθε κινητό δίκτυο στην Ελλάδα διαθέτει χαρακτηριστικό κωδικό πρόσβασης, ενώ είναι εμφανής η διαφορά μεταξύ αριθμών κινητής τηλεφωνίας (π.χ. 694) και γεωγραφικών αριθμών (π.χ. 210). Ακόμη και στην περίπτωση που υπάρχουν κάποιοι χρήστες σταθερού τηλεφώνου οι οποίοι δεν γνωρίζουν ότι καλούν κινητό τηλέφωνο επειδή δεν κατέχουν κινητό, το ποσοστό αυτό είναι ιδιαίτερα χαμηλό αφού το ποσοστό διείσδυσης των κινητών στην Ελλάδα υπερβαίνει το 94%.

Η ευαισθητοποίηση των συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας συνδέεται άμεσα και με την ύπαρξη εναλλακτικών λύσεων. Σήμερα δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα 4 εταιρίες κινητής τηλεφωνίας και το ποσοστό μετακίνησης των χρηστών από το ένα δίκτυο στο άλλο παραμένει αρκετά υψηλό (20 – 25 %).

Οι συνδρομητές επιλέγουν πακέτα υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, τα οποία συνδυάζουν ένα σύνολο προσφερομένων υπηρεσιών στα οποία περιλαμβάνονται εξερχόμενες και εισερχόμενες κλήσεις αλλά και αποστολή SMS. Οι πάροχοι πλέον όταν σχεδιάζουν την τιμολογιακή τους πολιτική και καθορίζουν τα τέλη των μεμονωμένων υπηρεσιών, προσπαθούν να εξισορροπήσουν τη ζήτηση εισερχομένων και εξερχομένων κλήσεων, επιδιώκοντας να πετύχουν τον καλύτερο δυνατό συνδυασμό μεταξύ των τελών λιανικής και των τελών χονδρικής. Τα πακέτα τελών κινητής τηλεφωνίας πρέπει να ενθαρρύνουν τους συνδρομητές των παρόχων να κάνουν αποτελεσματική χρήση του δικτύου τους, ενώ ταυτόχρονα το σύνολο των εσόδων τους να εξασφαλίζει την κάλυψη των δαπανών τους.

Στα πλαίσια αυτά οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας προσφέρουν εμπορικά πακέτα τελών τα οποία περιλαμβάνουν δωρεάν χρόνο ομιλίας εξερχομένων κλήσεων. Οι πελάτες όταν επιλέγουν να αγοράσουν ένα τέτοιο πακέτο υπηρεσιών λαμβάνουν υπόψη τους το ύψος της συνδρομής και τον αριθμό των λεπτών εξερχομένων κλήσεων για ένα χρονικό διάστημα. Ωστόσο ο δωρεάν χρόνος ομιλίας που προσφέρεται από τους παρόχους στους συνδρομητές τους σχετίζεται άμεσα με το ύψος των τελών τερματισμού που καλούνται να καταβάλλουν για τις κλήσεις των πελατών τους προς τους πελάτες των άλλων παρόχων. Όταν ένας πάροχος κινητής τηλεφωνίας επιλέγει να διατηρεί υψηλά τα τέλη τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό του τότε οι άλλοι πάροχοι αναγκάζονται να διαφοροποιούν τις χρεώσεις κλήσεων προς το δίκτυο του παρόχου αυτού και εξαιρούν τις κλήσεις αυτές από τον δωρεάν χρόνο ομιλίας που προσφέρουν στα πακέτα τελών για τους συνδρομητές τους. Το γεγονός αυτό λαμβάνεται πάντα υπόψη από τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας όταν αποφασίζουν να καθορίσουν τα τέλη χονδρικής, δεδομένου ότι επηρεάζει άμεσα τόσο

τη συμπεριφορά των συνδρομητών τους, όσο και τη θέση του δικτύου στην ευρύτερη αγορά της κινητής τηλεφωνίας.

Η ως άνω ανάλυση μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ των τιμών λιανικής και των τιμών χονδρικής (τέλη τερματισμού κλήσεων). Η τιμολόγηση των τελών χονδρικής επηρεάζει τη συμπεριφορά τόσο των παρόχων κινητής τηλεφωνίας όσο και των καταναλωτών σε επίπεδο λιανικής και αντίστροφα.

Η προοπτική υποκατάστασης της προσφοράς δημιουργείται όταν νέοι πάροχοι δύνανται να δραστηριοποιηθούν στην αγορά χωρίς σημαντικό πρόσθετο κόστος.

Στην ελληνική αγορά κινητής τηλεφωνίας δραστηριοποιούνται 4 πάροχοι εκ των οποίων ο τέταρτος ξεκίνησε την εμπορική λειτουργία του στα μέσα του 2002. Παράλληλα όμως δραστηριοποιείται στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα ένας σημαντικός αριθμός σταθερών παρόχων, οι οποίοι χρησιμοποιούν είτε τεχνικές tromboning επαναδρομολογώντας κλήσεις από σταθερό σε κινητό τηλέφωνο στην Ελλάδα μέσω τρίτων χωρών επιτυγχάνοντας τεχνητά χαμηλά τέλη τερματισμού κλήσεων, είτε GSM Gateways.

Οι τεχνικές αυτές υποκατάστασης της προσφοράς δεν είναι αμελητέες και σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ληφθούν υπόψη. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της εταιρείας, η μέση μηνιαία κίνηση που τερματίζει στο δίκτυο της με τη χρήση GSM Gateways υπερβαίνει τα 15 εκ. λεπτά. Ο όγκος αυτός τηλεπικοινωνιακής κίνησης είναι διαρκώς αυξανόμενος παρόλη την συνεχή μείωση των τελών τερματισμού κλήσεων στο δίκτυο της εταιρείας μας.

Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει την εκτίμηση ότι υπάρχει υποκατάσταση της προσφοράς στην αγορά της κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα. Το συμπέρασμα αυτό δεν ανατρέπεται από τον πιθανολογούμενο περιορισμό στην χρήση GSM Gateways λόγω της περαιτέρω μείωσης των τελών τερματισμού κλήσεων στα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας. Είναι βέβαιο ότι θα εμφανισθούν άλλοι τρόποι υποκατάστασης της προσφοράς με την δραστηριοποίηση είτε Παρόχων Υπηρεσιών είτε Παρόχων Εικονικών Κινητών Δικτύων (MVNO), όπως έχει ήδη συμβεί σε άλλα Κράτη Μέλη της ΕΕ.

Μία (1) από τις τρεις εταιρείες αναφέρει ότι:

- Καταρχάς συμφωνούμε ότι για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς είναι χρήσιμο να εφαρμοστεί το SSNIP test. Αυτή είναι άλλωστε και η προσέγγιση που υιοθετείται και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Κατευθυντήριες Γραμμές. Επισημαίνεται, όμως, ότι εν προκειμένω το SSNIP test (ή το “critical loss analysis test”), χρησιμοποιείται κατά τρόπο μάλλον θεωρητικό στο κείμενο της διαβούλευσης. Ειδικότερα, παρότι το SSNIP test είναι ένα εμπειρικό, αναλυτικό εργαλείο, το οποίο για την εφαρμογή του απαιτεί οικονομικές εκτιμήσεις επί της ελαστικότητας της ζήτησης και της προσφοράς, η EETT, εν προκειμένω, δεν αναφέρεται σε εκτιμήσεις επί της ελαστικότητας, γεγονός που μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι πιθανόν δεν διενεργήθηκε η απαραίτητη εμπειρική ανάλυση. Ως

εκ τούτου, το SSNIP test απλά περιγράφεται στο κείμενο της διαβούλευσης και σε καμία περίπτωση δεν εφαρμόζεται, καθώς το κείμενο της διαβούλευσης δεν αναφέρεται σε κανένα πραγματικό στοιχείο ή οικονομική τιμή. Επομένως, δεν μπορούμε να διακρίνουμε βάσει ποίας οικονομικής ανάλυσης προέκυψαν οι ορισμοί των σχετικών αγορών που παρουσιάζονται συμπερασματικά, εκτός αν η EETT προτίθεται να προβεί στην απαραίτητη οικονομική ανάλυση, και κατά συνέπεια να εφαρμόσει το SSNIP test ή κάποιο ανάλογο μεθοδολογικό εργαλείο, αφού λάβει τις παρατηρήσεις των συμμετεχόντων στην παρούσα διαβούλευση και με βάση τα οικονομικά στοιχεία που θα συγκεντρώσει.

- Το κείμενο της διαβούλευσης υποστηρίζει ότι τα πάγια και κοινά κόστη αποτελούν το 10% του συνολικού κόστους, αλλά δεν διευκρινίζει τι ακριβώς εννοεί με τους όρους “κοινό” και “συνολικό” κόστος. Στη συνέχεια γίνονται διαδοχικές αναφορές στα “πάγια και κοινά κόστη”, κατόπιν στα “κοινά” και κατόπιν “στη διαφορά μεταξύ του μέσου συνολικού κόστους τερματισμού και του επαυξητικού κόστους, εκφραζόμενη ως ποσοστό του συνολικού κόστους δικτύου”, χωρίς να είναι σαφές το πώς ορίζονται αυτοί οι όροι, ή εάν οι ορισμοί είναι συνεπείς. Σε κάθε περίπτωση, στα πλαίσια του SSNIP test, τα περισσότερα κόστη είναι πάγια και δεν δύνανται να ελαττωθούν ως απόρροια της μείωσης της ζήτησης. Επομένως, το μέγεθος 10% είναι πολύ χαμηλό και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την ανάλυση.
- Η EETT θέτει δύο προϋποθέσεις-συνθήκες που πρέπει να πληρούνται προκειμένου οι καταναλωτές να έχουν δυνατότητες αντίδρασης στις χρεώσεις τερματισμού:
 - Η πρώτη προϋπόθεση είναι οι αλλαγές στις τιμές χονδρικής να αντανακλώνται στις λιανικές τιμές. Αντίθετα από όσα αναφέρει το κείμενο της διαβούλευσης, πιστεύουμε ότι στην Ελλάδα αυτή η προϋπόθεση πληρούται, καθώς το τέλος παρακράτησης της δεσπόζουσας εταιρίας στη σχετική αγορά της σταθερής τηλεφωνίας (OTE) είναι ρυθμισμένο, καθώς υπόκειται σε κοστοστρέφεια, και ως εκ τούτου οι αλλαγές στα τέλη τερματισμού αντανακλώνται αμέσως στην πλειοψηφία των τιμών λιανικής, κάτι που θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο στο άμεσο μέλλον με την εισαγωγή της ανά δευτερόλεπτο χρέωσης από τον OTE.
 - Η δεύτερη προϋπόθεση είναι οι καταναλωτές να έχουν γνώση των τιμών λιανικής. Το κείμενο της διαβούλευσης θεωρεί ότι ούτε αυτή η προϋπόθεση ικανοποιείται, χωρίς όμως να αναφέρεται σε στοιχεία που να προκύπτουν από συγκεκριμένη διενεργηθείσα έρευνα της ελληνικής αγοράς και τα οποία να στηρίζουν αυτήν τη θέση. Αντιθέτως, η εμπειρία και το παράδειγμα της εταιρείας καταδεικνύουν ότι οι έλληνες καταναλωτές δίνουν μεγάλη σημασία στις χρεώσεις.
 - Σε σχέση με την αναφορά στο κείμενο της διαβούλευσης ότι οι ενδείξεις από άλλα Κράτη Μέλη φανερώνουν ότι οι παραπάνω συνθήκες δεν ικανοποιούνται, σημειώνουμε ότι α) αυτές οι ενδείξεις δεν παρουσιάζονται αναλυτικά και β) σε κάθε περίπτωση, στοιχεία και οικονομικές αναλύσεις που αφορούν συνδρομητές σε μια χώρα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως η μόνη βάση για την στήριξη μιας «ανάλυσης» αγοράς σε μια άλλη χώρα, πολύ περισσότερο που οι κοινοτικές οδηγίες σαφώς απαιτούν από τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές να καθορίσουν τις σχετικές αγορές που «αντιστοιχούν στις εθνικές συνθήκες» (άρθρο 15 παρ. 3 της Οδηγίας – Πλαίσιο).

- Επιπλέον των ανωτέρω, επισημαίνουμε ότι θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι στην ελληνική αγορά έχουν πραγματοποιηθεί μεγάλες αλλαγές τα τελευταία 2 χρόνια στον όγκο των διαφόρων τύπων κλήσης. Για παράδειγμα, όπως προκύπτει από στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η ΕΕΤΤ, ο όγκος των εισερχόμενων κλήσεων από δίκτυα σταθερής ανά συνδρομητή της εταιρίας μας, έχει μειωθεί κατά 23% μεταξύ του 1^{ου} τριμήνου του 2002 και του 1^{ου} τριμήνου του 2003. Αν γινόταν δεκτή η άποψη της ΕΕΤΤ ότι τα τέλη για κλήσεις από σταθερό σε κινητό (fixed to mobile) είναι σημαντικά άνω του κόστους, η ΕΕΤΤ θα έπρεπε να εξετάσει μέσω μίας έρευνας αγοράς κατά πόσο η μείωση αυτή στον όγκο κίνησης οφείλεται στο υψηλό κόστος για τις αντίστοιχες κλήσεις, και βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας να εξάγει συμπεράσματα αναφορικά με το αν η ζήτηση για κλήσεις από σταθερό σε κινητό επηρεάζεται από τις τιμές (ελαστικότητα).
- Επίσης, πιστεύουμε ότι η υψηλότερη χρήση των SMS από τους Έλληνες χρήστες (μία από τις υψηλότερες στην Ευρώπη) παρέχει σαφείς ενδείξεις ότι τα SMS δεν είναι απλώς συμπληρωματικά της φωνής, αλλά σε ένα βαθμό εναλλάξιμα αυτής, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά την Ελληνική Αγορά. Θεωρούμε ότι το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι οι χρεώσεις των SMS είναι από τις φθηνότερες στην Ευρώπη και στο ότι οι Έλληνες χρήστες είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι σε θέματα τιμών. Η εταιρεία πιστεύει ότι τα θέματα αυτά χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης και ότι η πιθανότητα της υποκατάστασης δεν μπορεί να απορριφθεί συλλήβδην, χωρίς την παρουσίαση συγκεκριμένων πραγματικών στοιχείων.
- Σε ό,τι αφορά τις άλλες εναλλακτικές που αναφέρονται στο κείμενο της Διαβούλευσης (call back και shorter calls), η εταιρεία δεν συμφωνεί ότι «*οι δυνατότητες επανάκλησης (call-back) και πραγματοποίησης συντομότερων κλήσεων (shorter calls) δεν αποτελούν πραγματικές εναλλακτικές, καθώς η χρήση τους αντανakλά μέτρα αυτοεξυπηρέτησης που αποσκοπούν στο να αντιμετωπίσουν τα υψηλά τέλη τερματισμού σε κινητά*». Τέτοια μέτρα “αντιμετώπισης” είναι ακριβώς ο τρόπος με τον οποίο τείνουν να αντιδρούν οι καταναλωτές στις μεταβολές των τιμών. Το αποτέλεσμα αυτής της αντιμετώπισης είναι η μείωση της ζήτησης σε απάντηση της αύξησης της τιμής, δηλαδή ακριβώς το είδος της ελαστικότητας που εξετάζεται στο κείμενο της διαβούλευσης.
- Η εταιρεία θεωρεί ότι η χρήση των GSM Gateways από εναλλακτικούς παρόχους, στον βαθμό που δεν έχει απαγορευτεί από την ΕΕΤΤ αν και παράνομη, αποτελεί πηγή ανταγωνιστικής πίεσης στα τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό, κάτι που άλλωστε το δέχεται και η ίδια η ΕΕΤΤ, δεδομένου ότι στο κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης αναφέρεται ότι οι πάροχοι κινητής προσπαθούν να περιορίσουν τη χρήση των GSM Gateways
- Τέλος θεωρούμε ότι η ύπαρξη μικρού πεδίου δράσης αναφορικά με την περαιτέρω υποκατάσταση της προσφοράς στο τερματισμό σε κινητό δίκτυο είναι πολύ πιθανόν να αλλάξει στο μέλλον, ως απόρροια της ανάπτυξης της τεχνολογίας, όπως π.χ. με τις multi-SIM cards.

Συνοπτικά, η εταιρεία θεωρεί ότι σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, υπάρχουν ενδείξεις για εναλλαξιμότητα στην Ελληνική Αγορά της υπηρεσίας τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, τόσο από πλευράς προσφοράς όσο και από πλευράς ζήτησης.

Σύμφωνα με την εταιρεία, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στην περίπτωση της κινητής τηλεφωνίας η αγορά λιανικής είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την αγορά χονδρικής. Κατά συνέπεια θεωρούμε ότι η σχετική αγορά που ανταποκρίνεται στην ελληνική πραγματικότητα και πρέπει να οριστεί από τη EETT για τους σκοπούς της εφαρμογής του νέου κανονιστικού πλαισίου των τηλεπικοινωνιών, είναι αυτή της κινητής τηλεφωνίας. Αυτό διότι στην Ελληνική αγορά δραστηριοποιούνται τρεις μεγάλες και έντονα ανταγωνιζόμενες εταιρίες κινητής τηλεφωνίας και μία μικρότερη εταιρία, με συνέπεια τυχόν κέρδη ενός κινητού παρόχου από την αύξηση του τέλους τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό του, να επιστρέφονται άμεσα στους συνδρομητές, μέσω των ανταγωνιστικών χρεώσεων των λοιπών υπηρεσιών του. Εναλλακτικά ο στενότερος δυνατός ορισμός που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί είναι αυτός της εθνικής αγοράς τερματισμού κλήσεων σε όλα τα κινητά δίκτυα.

Μία (1) από τις τρεις αναφέρει ότι:

Απαιτούνται διευκρινίσεις για τον τρόπο που η EETT διενέργησε το τεστ. Η καμπύλη ζήτησης για τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα δεν μπορεί να καθοριστεί καθώς δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία ώστε να εφαρμοστεί κάποιο οικονομετρικό μοντέλο. Η ανταγωνιστική τιμή και το επαυξητικό κόστος χρήζουν επίσης ερμηνείας όπως και η εφαρμογή τους στο τεστ.

Στην Ελληνική Αγορά οι Εναλλακτικοί Πάροχοι σταθερής τηλεφωνίας προσφέρουν δυνατότητα κλήσεων προς κινητά δίκτυα χωρίς να έχουν συνάψει συμφωνίες διασύνδεσης με αυτά, υφίσταται συνεπώς υποκατάσταση ζήτησης σε επίπεδο χονδρικής.

Η σχετική ανελαστικότητα τιμών από την πλευρά των καταναλωτών δεν αντανάκλαται σε στοιχεία που έχουν συλλεχθεί και αφορούν την Ελληνική αγορά.

Δεν δέχεται a-priori ότι οι έρευνες αγοράς που διεξήχθησαν στο Ηνωμένο Βασίλειο αποτυπώνουν τις τάσεις και τις συμπεριφορές των Ελλήνων καταναλωτών. Για παράδειγμα θεωρεί ότι η επίγνωση του κόστους κλήσεως ενός συνδρομητή κάποιου δικτύου δεν είναι μειωμένη σε σχέση με την επίγνωση του κόστους παροχής άλλων (τηλεπικοινωνιακών και μη) υπηρεσιών. Ειδικότερα δε, λόγω και της διαμόρφωσης δυσχερούς οικονομικού κλίματος οι ομάδες του πληθυσμού που ευαισθητοποιούνται σχετικά με τα τηλεπικοινωνιακά κόστη συνεχώς διευρύνονται και ασφαλώς δεν περιορίζονται μόνο στους μεγάλους εταιρικούς πελάτες.

Πιθανό υποκατάστατο σε επίπεδο λιανικής μπορεί να θεωρηθεί η κλήση του καλούμενου από κινητό (αφορά κυρίως on-net κλήσεις). Το ποσοστό της διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας έχει υπερβεί κατά πολύ το αντίστοιχο ποσοστό της σταθερής, ενθαρρύνοντας τέτοιου είδους υποκαταστάσεις.

Όσον αφορά την Φορητότητα Αριθμών Κινητής Τηλεφωνίας και την επίδρασή της δεν είναι βέβαιο, ούτε και θα μπορούσε να προσδιοριστεί με κάποιο βαθμό ακρίβειας το κατά πόσο ο κάθε χρήστης θα επιλέγει να κάνει κλήσεις γνωρίζοντας ή όχι την χρέωση των κλήσεων του προς κάθε δίκτυο που καλεί. Η έλλειψη αντικειμενικών στοιχείων ή και προβλέψεων σχετικά με την ανταπόκριση των Ελλήνων χρηστών στο θέμα αυτό δεν μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα για το αν μπορεί ή όχι να υπάρξει “υποκατάσταση ζήτησης”. Επιπλέον, η αναγωγή των προβλέψεων που κάνει η ΕΕΤΤ σε άλλα κράτη για να επικαλεστεί ότι “οι όροι αυτοί δεν πληρούνται” τελικά δεν είναι δυνατό να γίνει αποδεκτό από την αγορά ως ασφαλές κριτήριο εξαγωγής συμπερασμάτων για την εγχώρια αγορά.

Το ποσοστό διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας, οι συνεχείς μειώσεις των τιμών, το υψηλό ετήσιο ποσοστό αλλαγής παρόχου, οι επιδοτήσεις των συσκευών, η συνεχής παρουσίαση νέων υπηρεσιών αποδεικνύουν ότι η αγορά κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα λειτουργεί σε ένα πλήρως ανταγωνιστικό πλαίσιο και ο ανταγωνισμός που υφίσταται στην ευρύτερη αγορά κινητής τηλεφωνίας περιορίζει και το επίπεδο τιμών τερματισμού κλήσεων στα κινητά δίκτυα. Αυτό αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι η εταιρία αυτή προχώρησε σε μειώσεις των τελών τερματισμού χωρίς αυτές να έχουν επιβληθεί από την ΕΕΤΤ. Στην αγορά κινητής τηλεφωνίας κανείς πάροχος δεν διακινδυνεύει να χαρακτηριστεί ακριβότερος ή μη ανταγωνιστικός σε οποιοδήποτε τμήμα της αγοράς (συμπεριλαμβανομένων και των τελών τερματισμού).

E2. Συμφωνείτε ότι οι χρήστες στην Ελλάδα δεν είναι ενήμεροι, στο βαθμό που έπρεπε, για τις τιμές τις οποίες πληρώνουν για κλήσεις σε κινητά; Τι στοιχεία και επιχειρήματα υπάρχουν υπέρ της απόψεώς σας;

Δύο (2) εταιρείες συμφωνούν με το ανωτέρω συμπέρασμα. Η μία από αυτές αναφέρει ότι η ενημέρωση εντείνεται μέσω των εταιρειών σταθερής τηλεφωνίας που χρησιμοποιούν την τιμή κλήσεων από το δίκτυό τους προς κινητό σαν ένα επιχείρημα πωλήσεων.

Η δεύτερη επισημαίνει ότι η πλειονότητα των χρηστών για να υπογράψει σύμβαση με τον ΠΔΚ κινείται από λόγους όπως την παρεχόμενη με τη σύνδεση συσκευή, την ύπαρξη παγίων και σε μικρότερο βαθμό από το κόστος (on net ή off net) κλήσης και σχεδόν καθόλου από το κόστος κλήσης των ιδίων (τερματισμού) από τρίτους. Ένα ποσοστό σαφώς και πραγματοποιεί συγκρίσεις μεταξύ δικτύων για κόστος ανά κλήση (καθώς και για τα πάγια), αλλά στο σύνολο τους, κρίνει ότι οι συνδρομητές κινητών δικτύων δεν είναι αρκετά ενήμεροι για τα εκάστοτε τιμολόγια.

Μία εταιρεία θεωρεί ότι οι χρήστες είναι ως ένα βαθμό ενήμεροι για τις τιμές που πληρώνουν για κλήσεις σε κινητά και γι’ αυτό επιδιώκουν να επιλέγουν τους, φαινομενικά τουλάχιστον, συμφερότερους οικονομικά τρόπους. Ωστόσο, θα έπρεπε να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στα «ψιλά γράμματα» και τις λεπτομέρειες, όπως για παράδειγμα την ελάχιστη χρέωση.

Μία εταιρεία αναφέρει ότι η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών αναφορικά με τις χρεώσεις αυξάνεται διαρκώς και αυτό είναι εμφανές από την εμπορική προώθηση πακέτων τηλεφωνίας από εναλλακτικούς παρόχους, με χαμηλά τέλη τερματισμού σε κινητά δίκτυα.

Δύο (2) εταιρείες διαφωνούν με το συμπέρασμα ότι οι χρήστες στην Ελλάδα δεν είναι ενήμεροι, στο βαθμό που πρέπει, για τις τιμές τις οποίες πληρώνουν για κλήσεις σε κινητά.

Η μία αναφέρει ότι οι συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας έχουν πλέον ευαισθητοποιηθεί απέναντι στα τέλη τερματισμού κλήσεων και άρα είναι ενήμεροι για το τι πληρώνουν για κλήσεις σε κινητά.

Η ευαισθητοποίηση αυτή έχει επιτευχθεί από την αύξηση της ενημέρωσης των καταναλωτών και της δυνατότητάς τους να αναλύουν τα προσφερόμενα πακέτα τελών εξερχομένων και εισερχομένων κλήσεων συγκρίνοντάς τα με τα αντίστοιχα του ανταγωνισμού. Οι καταναλωτές πληροφορούνται τις τιμές των προσφερομένων υπηρεσιών και των διαφόρων πακέτων τελών κινητής τηλεφωνίας, τόσο από τα ενημερωτικά έντυπα, τα οποία διανέμονται στα καταστήματα πώλησης, όσο και από τις ιστοσελίδες των παρόχων, οι οποίες παρέχουν αναλυτικούς πίνακες με τις τιμές κάθε πακέτου χωριστά. Επιπλέον η σύγκριση είναι ιδιαίτερα εύκολη μέσω των εξειδικευμένων περιοδικών εκδόσεων («Κινητή Τηλεφωνία», «Κινητά Νέα» κλπ), οι οποίες προβαίνουν σε τακτική και εμπειριστατωμένη ανάλυση των πακέτων τελών όλων των παρόχων κινητής τηλεφωνίας και παραθέτουν σε μηνιαία βάση ένθετους πίνακες με συγκριτικά στοιχεία.

Επιπλέον η ευαισθητοποίηση δεν διαφοροποιείται ανάμεσα στους επιχειρηματικούς πελάτες, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις / πελάτες και στους οικιακούς χρήστες. Η κάθε μια κατηγορία ενδιαφέρεται για το κόστος των κλήσεων προς κινητά για τους δικούς της λόγους.

Η δεύτερη εταιρεία αναφέρει ότι:

- Εν προκειμένω, παρατίθενται κάποια στοιχεία και τιμές από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τα στοιχεία αυτά είναι πιθανόν χρήσιμα σε ενημερωτικό επίπεδο, αλλά αφορούν στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου και όχι στην ελληνική αγορά. Κατά την άποψη μας, τα στοιχεία αυτά δεν είναι συγκρίσιμα με αυτά που θα προέκυπταν αν διεξαγόταν σχετική έρευνα και στην ελληνική αγορά. Όπως αναφέρεται και στις Κατευθυντήριες Γραμμές (παρα. 35), οι εθνικές αγορές είναι πιθανόν να διαφέρουν καθώς τα δεδομένα είναι διαφορετικά, ήτοι η δομή των αγορών είναι διαφορετική. Όπως είναι εσφαλμένο οι αρχές ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου να βασίζονται τις έρευνες τους αποκλειστικά σε δεδομένα της ελληνικής αγοράς, έτσι είναι έωλο η ελληνική Εθνική Ρυθμιστική Αρχή να βασίζει την ανάλυση της ελληνικής αγοράς κινητής, σε στοιχεία που αφορούν στη συμπεριφορά των βρετανών συνδρομητών.
- Εξάλλου, σύμφωνα με το ίδιο το κείμενο της διαβούλευσης οι έρευνες καταναλωτών που έγιναν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου «πιθανώς» να αντανakλώνται και στην Ελλάδα. Αυτή όμως η

πιθανολόγηση αποτελεί μια αδύναμη βάση πάνω στην οποία δεν θα μπορούσαν να στηριχθούν ρυθμιστικές αποφάσεις, οι οποίες θα είχαν σημαντικές οικονομικές συνέπειες για τους έλληνες μετόχους και συνδρομητές.

- Η εμπειρία της εταιρείας στην ελληνική αγορά δείχνει ότι οι Έλληνες καταναλωτές έχουν επαρκή γνώση των χρεώσεων ανά υπηρεσία και πάροχο και ανταποκρίνονται γρήγορα σε μεταβολές τιμών:
 - Για το λόγο αυτό ένας από τους κύριους άξονες της στρατηγικής της εταιρείας κατά την είσοδό της στην αγορά ήταν οι προσιτές, απλές και κατανοητές χρεώσεις.
 - Ειδικά σε ό,τι αφορά τα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, η εταιρεία από το 2000 είχε τα χαμηλότερα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητό δίκτυο στην Ελληνική Αγορά. Μάλιστα, σημειώνεται ότι η πρώτη μεγάλη μείωση που πραγματοποίησε η εταιρεία το 2000 στα τέλη τερματισμού της (της τάξης του 13,3%), πραγματοποιήθηκε πολύ πριν αρχίσουν οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις της EETT στο πλαίσιο της γενικότερης τιμολογιακής στρατηγικής της.
 - Η πρώτη θέση που κατέκτησε η εταιρεία αν και εισήλθε τρίτη στην ελληνική αγορά της κινητής τηλεφωνίας, καταδεικνύει ότι οι Έλληνες καταναλωτές αντέδρασαν θετικά σε αυτές τις μειώσεις.
 - Αυτό αποτελεί ισχυρότατο επιχείρημα για την ύπαρξη μιας αγοράς ευαίσθητης στις χρεώσεις, όπου οι συνδρομητές είναι ενήμεροι των υφιστάμενων χρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των χρεώσεων για κλήσεις σε κινητά δίκτυα και αντιδρούν αναλόγως στις μεταβολές τιμών.
- Εξάλλου, οι διαφημιστικές καμπάνιες στις οποίες κατά καιρούς έχουν προβεί τουλάχιστον δύο από τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, για να διαφημίσουν μειώσεις στις κλήσεις από σταθερό σε κινητό ως συνέπεια της μείωσης των τελών τερματισμού στο δίκτυό τους, καταδεικνύει ότι και οι Εταιρίες θεωρούν και τις τιμές αυτές ως ένα από τα ανταγωνιστικά τους όπλα, διαφορετικά δεν θα προχωρούσαν σε διαφημιστική δαπάνη για κάτι που δεν γνωρίζουν οι συνδρομητές τους.

E3. Θεωρείται ότι υπάρχει συστηματική και σημαντική διαφορά στο βαθμό ενημέρωσης ανάμεσα σε οικιακούς και εταιρικούς χρήστες αναφορικά με τις τιμές τις οποίες πληρώνουν για κλήσεις σε κινητά; Τι στοιχεία και επιχειρήματα υπάρχουν υπέρ της απόψεώς σας;

Τέσσερις εταιρείες συμφωνούν ότι υπάρχει διαφορετικός βαθμός ενημέρωσης ανάμεσα σε οικιακούς και εταιρικούς χρήστες.

Μία από αυτές θεωρεί ότι υπάρχει σημαντική διαφορά ενημέρωσης ανάμεσα σε οικιακούς και εταιρικούς χρήστες αναφορικά με τις χρεώσεις για κλήσεις προς κινητά. Οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας, με δεδομένο ότι οι εταιρικοί χρήστες

πραγματοποιούν μεγάλο όγκο κλήσεων προς κινητά και άρα αποτελούν σημαντικότερη πηγή εσόδων, επιδιώκουν την ενημέρωσή τους με ειδικές επιστολές που απευθύνονται σε αυτούς, πληροφορώντας τους για τις ειδικές χρεώσεις που ισχύουν και τα οικονομικά πλεονεκτήματα που μπορούν να αποκομίσουν από την χρήση των προσφερομένων πακέτων. Αντίθετα, οι οικιακοί χρήστες ενημερώνονται από τις γενικές διαφημιστικές καταχωρίσεις στα ΜΜΕ, και μόνο εφόσον το επιδιώξουν οι ίδιοι, είτε προσερχόμενοι σε κάποιο σημείο πώλησης, είτε επισκεπτόμενοι τους δικτυακούς τόπους των ΠΔΚ, έχουν λεπτομερειακή ενημέρωση για τα προσφερόμενα πακέτα σε προσωπικό επίπεδο.

Μία δεύτερη από αυτές επισημαίνει ότι δεδομένου ότι ο εταιρικός χρήστης διερευνά σχολαστικά την αγορά ώστε να επιτύχει τις καλύτερες δυνατές τιμές τερματισμού κλήσεων προς δίκτυα κινητής τηλεφωνίας εν αντιθέσει με τους οικιακούς χρήστες που αρκούνται στην σύγκριση υπάρχοντων πακέτων των παρόχων σταθερής τηλεφωνίας για να κάνουν την επιλογή τους (λόγω διαφοράς όγκου κλήσεων), κρίνουμε εκτός από την επιθυμία για ενημέρωση των χρηστών, οι διαφορετικές αυτές περιπτώσεις χρήστη προσεγγίζονται και ενημερώνονται διαφορετικά από τους παρόχους. Για αυτό το λόγο, για παράδειγμα, τα προγράμματα VPN για εταιρικούς χρήστες απευθύνονται προς εταιρικούς πελάτες με στόχο τη μείωση των τελών κλήσεων προς μια συγκεκριμένη ομάδα.

Η τρίτη αναφέρει ότι οι εταιρείες είναι πολύ πιο ευαίσθητες ως προς τα έξοδα, και συνεπώς ελέγχουν το κόστος των τηλεφωνημάτων τους προς κινητά δίκτυα. Επίσης, οι εταιρείες ενημερώνονται για τα κόστη: από τις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας με στόχο την ένταξή τους σε εταιρικά προγράμματα και την τοποθέτηση FCTs, από τις εταιρείες σταθερής τηλεφωνίας που προσπαθούν να συνάψουν συμβάσεις μαζί τους.

Η τέταρτη αναφέρει ότι οι εταιρικοί πελάτες είναι γενικά καλύτερα πληροφορημένοι για τις χρεώσεις των κλήσεων και για τις υπηρεσίες και προϊόντα τηλεφωνίας, σε σχέση με τους οικιακούς πελάτες. Αυτό δεν προκαλεί έκπληξη, καθώς για πολλούς μεγάλους πελάτες, η τηλεπικοινωνιακή υποδομή τους αποτελεί σημαντικό στοιχείο της επιχείρησής τους, τόσο σε όρους συνεισφοράς των επικοινωνιών στην αποδοτικότητα και στα κέρδη, όσο και σε όρους κόστους. Ωστόσο, το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την παραδοχή που περιέχεται στο ίδιο το κείμενο της διαβούλευσης (σημείο 1.2.3 τελευταία παράγραφος), ότι δηλαδή ασκούνται σημαντικές πιέσεις στις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας συνηγορεί στην άποψη που διατυπώνει ανωτέρω ότι η σχετική αγορά θα μπορούσε να οριστεί ευρύτερα ως εθνική αγορά κινητής τηλεφωνίας, και ότι σε κάθε περίπτωση, υπάρχει αλληλεπίδραση χονδρικής και λιανικής αγοράς.

Μία (1) εταιρεία θεωρεί ότι η ευαισθητοποίηση δεν διαφοροποιείται ανάμεσα στους επιχειρηματικούς πελάτες, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις / πελάτες και στους οικιακούς χρήστες. Η κάθε μια κατηγορία ενδιαφέρεται για το κόστος των κλήσεων προς κινητά για τους δικούς της λόγους.

E4. Παρακαλούμε για τον σχολιασμό σας αναφορικά με την γεωγραφική διάσταση της προτεινόμενης σχετικής αγοράς;

Και οι πέντε (5) εταιρείες που απάντησαν στην ερώτηση συμφωνούν με την άποψη της ΕΕΤΤ ότι η ελληνική επικράτεια αποτελεί την σχετική γεωγραφική αγορά.

Ε5. Συμφωνείτε με τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η ΕΕΤΤ αναφορικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς. Τεκμηριώστε τις απόψεις σας σε περίπτωση διαφοροποίησης.

Τρεις (3) εταιρίες συμφωνούν με τα συμπεράσματα της ΕΕΤΤ.

Μία (1) εταιρία από αυτές συμφωνεί σε γενικές γραμμές με τα συμπεράσματα της ΕΕΤΤ, αλλά εκφράζει την επιφύλαξη ότι θα έπρεπε να υπάρξει σε βάθος ανάλυση αναφορικά με την ύπαρξη εναλλακτικών λύσεων για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα, όπως για παράδειγμα με την χρησιμοποίηση GSM-Gateways, LMDS και μισθωμένων γραμμών. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα έπρεπε να δοθεί στις περιπτώσεις που οι ΠΔΚ χρησιμοποιούν τις εν λόγω εναλλακτικές μεθόδους για τον τερματισμό κλήσεων στα δίκτυά τους χρεώνοντας χαμηλές τιμές λιανικής, ενώ παράλληλα επιδιώκουν να απαγορεύσουν την χρήση αυτών από τις υπόλοιπες εταιρίες, με προφανή στόχο την αύξηση του μεριδίου τους στην αγορά, τον εξοβελισμό των ανταγωνιστών τους και την κατάργηση του ανταγωνισμού.

Τρεις (3) εταιρίες διαφωνούν με τα συμπεράσματα της ΕΕΤΤ.

Μία (1) από αυτές επισημαίνει τα εξής αναφορικά με τα κάτωθι συμπεράσματα της ΕΕΤΤ:

- *Η ΕΕΤΤ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν τέσσερις χωριστές αγορές χονδρικής για τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυο κάθε ΠΔΚ στην Ελλάδα, μία για κάθε ΠΔΚ.*

Η εταιρεία δεν είναι σύμφωνη με το ανωτέρω συμπέρασμα. Για τους λόγους που αναπτύχθηκαν ανωτέρω στο ερώτημα Ε1, η εταιρεία θεωρεί ότι ο ορθός ορισμός της αγοράς είναι αυτός της κινητής τηλεφωνίας, ενώ σε κάθε περίπτωση ο στενότερος δυνατός ορισμός που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί είναι αυτός της εθνικής αγοράς τερματισμού κλήσεων σε όλα τα κινητά δίκτυα.

- *Η ΕΕΤΤ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν βιώσιμα ανταγωνιστικά υποκατάστατα για τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυο κάθε ΠΔΚ, είτε υπολογίζοντας από την πλευρά της προσφοράς, είτε από την πλευρά της ζήτησης.*

Η εταιρεία δεν είναι σύμφωνη με το ανωτέρω συμπέρασμα, το οποίο από την ανάλυση που εκτίθεται στο κείμενο της ΕΕΤΤ, φαίνεται να στηρίζεται κυρίως σε στοιχεία και εμπειρικά δεδομένα της αγοράς του Ηνωμένου Βασιλείου.

- *Η ΕΕΤΤ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι καταναλωτές δεν είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα χρέωσης τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα.*

Η εταιρεία δεν είναι σύμφωνη με το ανωτέρω συμπέρασμα, καθώς θεωρεί ότι αυτό δεν ισχύει για τους έλληνες καταναλωτές.

- *Η EETT καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η σχετική αγορά για τον τερματισμό κλήσεων σε κάθε ΠΔΚ έχει παρουσιάσει ορισμένες διαφορετικές ανταγωνιστικές δυναμικές μεταξύ του τερματισμού κλήσεων από σταθερούς σε κινητούς παρόχους και από άλλους κινητούς παρόχους, γεγονός που ενδεχομένως να δικαιολογεί διαφορετική ρυθμιστική παρέμβαση.*

Στην περίπτωση που ακολουθηθεί ο στενός ορισμός της αγοράς που προτείνει το κείμενο της διαβούλευσης (ο τερματισμός σε κάθε κινητό δίκτυο αποτελεί μία χωριστή αγορά), η εταιρία έχει διατυπώσει τη θέση της για ανάγκη διαφορετικής ρυθμιστικής μεταχείρισης των τελών τερματισμού για κλήσεις που προέρχονται από κινητό δίκτυο. Οι διαφορετικές συνθήκες λειτουργίας της αγοράς κινητής τηλεφωνίας, ο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των εταιριών κινητής τηλεφωνίας, και οι σχετικοί όγκοι κίνησης που ανταλλάσσονται μεταξύ των εταιριών κινητής τηλεφωνίας είναι κάποιοι από τους παράγοντες που δικαιολογούν αυτή τη διαφορετική ρύθμιση. Σε κάθε περίπτωση η εταιρία θα διατυπώσει πλήρως τις θέσεις της ως προς το ζήτημα αυτό, στα πλαίσια της διαβούλευσης που θα πραγματοποιηθεί για την επιβολή των κατάλληλων ρυθμιστικών μέτρων.

Μία (1) εταιρία απάντησε ότι δεδομένου ότι διαφωνεί με τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για να εξαχθούν τα συμπεράσματα δεν μπορεί να σχολιάσει τα συμπεράσματα.

Μία (1) θεωρεί ότι δεν υφίσταται χωριστή αγορά χονδρικής για τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυο κάθε ΠΔΚ. Υπάρχει μια ενιαία και ιδιαίτερα ανταγωνιστική αγορά κινητής τηλεφωνίας στην οποία οι πάροχοι ανταγωνίζονται προσφέροντας πλήρη τηλεπικοινωνιακά πακέτα που περιλαμβάνουν εισερχόμενες και εξερχόμενες κλήσεις, SMS, MMS, και υπηρεσίες δεδομένων.

Ε6. Συμφωνείτε με το συμπέρασμα ότι η αγορά τερματισμού κλήσεων χαρακτηρίζεται από υψηλούς φραγμούς εισόδου; Εάν όχι παραθέστε τα επιχειρήματά σας.

Τρεις (3) εταιρίες απάντησαν ότι συμφωνούν με αυτό το συμπέρασμα της EETT.

Τρεις (3) εταιρίες απάντησαν ότι δεν συμφωνούν με αυτό το συμπέρασμα της EETT.

Μία (1) από αυτές τις εταιρίες απάντησε ότι η πρόσφατη είσοδος ενός τέταρτου παρόχου στην αγορά της Κινητής Τηλεφωνίας, (σε μία περίοδο που η ελληνική αγορά θα μπορούσε άνετα να χαρακτηριστεί ως μία ώριμη αγορά), η δραστηριοποίησή του μέσω εθνικής περιαγωγής (που του προσφέρθηκε ενώ δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που καθιστούν την προσφορά εθνικής περιαγωγής υποχρεωτική από ρυθμιστική πλευρά) και η επίτευξη του μεριδίου αγοράς που είχε θέσει ως στόχο, καταδεικνύουν ότι δεν υπάρχουν υψηλοί φραγμοί εισόδου. Αντίστοιχα με το παράδειγμα του

τέταρτου παρόχου, μπορεί να δραστηριοποιηθεί και άλλος πάροχος είτε με τον ίδιο τρόπο (δεδομένου μάλιστα ότι υπάρχει επαρκές διαθέσιμο φάσμα) είτε με άλλη μορφή (π.χ. MVNO).

Μία (1) από αυτές χαρακτηρίζει εντυπωσιακή την πορεία της 4^{ης} εταιρίας κινητής τηλεφωνίας (γίνεται αναφορά στα μερίδια αγοράς της εταιρίας που εισήχθη τελευταία στην αγορά).

E7. Θεωρείτε ότι οι μελλοντικές εξελίξεις από πλευράς τεχνολογίας ή μελλοντικές εξελίξεις στη δομή της αγοράς αποτελούν αξιόπιστο λόγο για να αναμένουμε αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων;

Τρεις (3) εταιρίες απάντησαν ότι οι μελλοντικές εξελίξεις δεν αποτελούν αξιόπιστο λόγο για να αναμένεται αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων.

Συγκεκριμένα μία (1) από αυτές τις εταιρίες απάντησε ότι από τα στοιχεία που έχει στην διάθεσή της η εταιρία δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι μελλοντικές εξελίξεις στην δομή της αγοράς θα οδηγήσουν στο άμεσο μέλλον σε αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων. Σχετική απόδειξη αποτελεί το γεγονός ότι οι ΠΔΚ επιδιώκουν να κρατήσουν μόνο για τους εαυτούς τους την χρήση των GSM-Gateways, και κατά συνέπεια θα επιδιώκουν να πράξουν το ίδιο και στο μέλλον με την χρήση οποιασδήποτε νέας τεχνολογίας. Η απαισιοδοξία ενισχύεται περαιτέρω από την παρατήρηση που ακολουθεί ότι μεταξύ των ΠΔΚ δεν παρουσιάζονται αξιοσημείωτες διαφοροποιήσεις.

Μία (1) εταιρία απάντησε ότι δεν θεωρεί ότι υφίστανται τεχνολογικές ή άλλες εξελίξεις που να επιφέρουν αύξηση ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων.

Μία (1) εταιρία απάντησε ότι θεωρούν ότι η φορητότητα αριθμού κινητών τηλεφώνων θα μπορούσε να αποτελέσει μια πίεση για τα τέλη τερματισμού. Ο εταίριες κινητής τηλεφωνίας πιθανόν να εντάξουν στην πολιτική προσέλκυσης πελατών από το ένα δίκτυο στο άλλο και το κόστος κλήσης προς τον συνδρομητή του κινητού από σταθερό ή άλλο κινητό τηλέφωνο.

Τρεις (3) εταιρίες απάντησαν ότι οι μελλοντικές εξελίξεις αποτελούν λόγο για να αναμένεται αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων.

Συγκεκριμένα μία (1) από αυτές τις εταιρίες απάντησε ότι οι μελλοντικές εξελίξεις από πλευράς τεχνολογίας ή μελλοντικές εξελίξεις στη δομή της αγοράς αποτελούν αξιόπιστο λόγο για να αναμένουμε αύξηση του ανταγωνισμού στην αγορά τερματισμού κλήσεων.

Επίσης θεωρούν ότι η επερχόμενη λειτουργία των δικτύων 3ης γενιάς θα συντελέσει στη σύγκλιση των τηλεπικοινωνιών και της πληροφορικής. Η τεχνολογία IP που θα υιοθετηθεί με την εξέλιξη των δικτύων UMTS, ενδέχεται να επιφέρει σημαντικές

καινοτομίες στις προσφερόμενες υπηρεσίες από τα δίκτυα κινητών επικοινωνιών γεγονός που θα αυξήσει τον ανταγωνισμό.

Παράλληλα, άλλες τεχνολογικές εξελίξεις, όπως π.χ WLAN, θεωρούμε ότι μπορούν να λειτουργήσουν, είτε ανταγωνιστικά, είτε συμπληρωματικά ανάλογα με το επιχειρηματικό μοντέλο που θα υιοθετηθεί από τους παρόχους.

Μία (1) εταιρία θεωρεί ότι οι μελλοντικές τεχνολογικές εξελίξεις δεν μπορούν να προβλεφθούν σε μεγάλο χρονικό ορίζοντα λόγω ακριβώς της ίδιας της φύσης των προϊόντων/ υπηρεσιών που εξετάζονται εν προκειμένω, καθώς πρόκειται για νέα και ταχύτατα εξελισσόμενα προϊόντα/ υπηρεσίες και όχι για παραδοσιακό κλάδο οικονομίας. Σε κάθε περίπτωση, πιστεύουμε ότι τεχνολογικές λύσεις της μορφής των Multi-sim καρτών δεν πρέπει να θεωρούνται μακρινές. Αυτό δείχνει και η πρόσφατη εμπειρία από τα μηχανήματα GSM Gateways.

Σε ό,τι αφορά τη δομή της αγοράς, σύμφωνα με την εκτίμηση της εταιρίας, αναμένεται περαιτέρω αύξηση του ανταγωνισμού στον τερματισμό κλήσεων, ο οποίος θα προκληθεί από την αύξηση της ενημέρωσης και ως εκ τούτου και ευαισθητοποίησης των Ελλήνων καταναλωτών στις τιμές των διαφόρων τηλεφωνικών υπηρεσιών, καθώς και από την αύξηση του ανταγωνισμού σε επίπεδο λιανικής και την ενοποίηση της σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, τόσο για υπηρεσίες φωνής όσο και για υπηρεσίες μετάδοσης δεδομένων.

E8. Συμφωνείτε με την ανάλυση σχετικά με το επίπεδο του ανταγωνισμού;

Τρεις (3) εταιρίες συμφωνούν με τα συμπεράσματα της EETT.

Μία (1) από αυτές τις εταιρίες απάντησε συγκεκριμένα ότι συμφωνεί σε γενικές γραμμές με την ανάλυση σχετικά με το επίπεδο του ανταγωνισμού, με τις εξής ειδικότερες παρατηρήσεις/ προτάσεις:

Θα έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης και έρευνας από την EETT αν και σε ποιο βαθμό η πρακτική των ΠΔΚ να μειώνουν ή να αυξάνουν τα τέλη τερματισμού όλοι μαζί την ίδια χρονική περίοδο αποτελεί εναρμονισμένη πρακτική που έχει ουσιαστικά σκοπό την εκμηδενισμό του ανταγωνισμού μεταξύ τους και την διατήρηση της υπάρχουσας πελατείας τους, με παράλληλο αποτέλεσμα περιορισμό ή και εξαφάνιση των επιλογών των τελικών χρηστών. Η παρέμβαση της EETT κρίνεται απαραίτητη για να διαπιστωθεί αν υπάρχει παραβίαση των σχετικών διατάξεων για τον ελεύθερο ανταγωνισμό.

Η συμπίεση τιμών που λαμβάνει χώρα από τους ΠΔΚ, όπως αποδεικνύεται και από την πρόσφατη προφορική και έγγραφη διαδικασία που έλαβε χώρα ενώπιον της EETT, πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο άμεσης παρέμβασης από την EETT, προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικά ο ανταγωνισμός στην αγορά τερματισμού κλήσεων από σταθερά σε κινητά.

Αξίζει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στην διαπίστωση της EETT ότι τα τέλη τερματισμού από σταθερό προς κινητό βρίσκονται σταθερά πάνω από το αποδοτικό επίπεδο. Είναι απαράδεκτοι και προκλητικοί ο ισχυρισμός και η παραδοχή από την πλευρά των ΠΔΚ ότι διατηρούν τα τέλη τερματισμού από σταθερό σε κινητό πάνω

από τα αποδοτικά επίπεδα με σκοπό να χρησιμοποιήσουν τα υπερβάλλοντα έσοδα για την χρηματοδότηση της πρόσβασης-μέσω υποκατάστασης συσκευών-και τον ανταγωνισμό στην εκκίνηση. Η πρακτική αυτή υποχρεώνει ουσιαστικά τους χρήστες σταθερής τηλεφωνίας να χρηματοδοτούν την παροχή υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας σε χαμηλές τιμές, εξυπηρετώντας τους ΠΔΚ στην προσπάθεια κατάργησης του ανταγωνισμού από τους εναλλακτικούς παρόχους σταθερής τηλεφωνίας αναφορικά με τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά, με συνέπεια οι ΠΔΚ να εξακολουθούν να έχουν υπέρμετρη κερδοφορία ακόμα και σ' αυτή την περίπτωση. Επιπρόσθετα, οι ΠΔΚ υποστηρίζουν ότι καθένας από αυτούς ανταγωνίζεται τον άλλο για την πρόσβαση και εκκίνηση σε επίπεδο λιανικής (υποσημείωση 18 του κειμένου της δημόσιας διαβούλευσης). Το αντίθετο μάλλον συμβαίνει στην πράξη: δεν υπάρχει ουσιαστικά κανένας ανταγωνισμός μεταξύ τους. Επιπλέον, όπως πολύ σωστά διαπιστώνει η ΕΕΤΤ, με τις ισχύουσες χρεώσεις ενθαρρύνεται η χρήση του κινητού σε βάρος του σταθερού: είναι προφανές ότι ο τελικός χρήστης, ακόμα και όταν έχει πρόσβαση σε σταθερό τηλέφωνο, θα χρησιμοποιεί το κινητό του για τις κλήσεις προς άλλα κινητά, αφού θα του στοιχίζει λιγότερο. Παρατηρείται λοιπόν μια εναρμονισμένη πρακτική των ΠΔΚ με στόχο την οικονομική απαξίωση της χρήσης του σταθερού τηλεφώνου για κλήσεις προς κινητά, έτσι ώστε όλες οι κλήσεις προς κινητά να πραγματοποιούνται μόνο από κινητά, εκτοξεύοντας στα ύψη τα κέρδη των ΠΔΚ και εξουθενώνοντας οικονομικά τις εταιρίες παροχής σταθερής τηλεφωνίας, οι οποίες οδηγούνται με μαθηματική ακρίβεια στον οικονομικό μαρασμό.

Τρεις (3) εταιρίες διαφωνούν με την ανάλυση σχετικά με το επίπεδο του ανταγωνισμού.

Μία (1) από αυτές τις εταιρίες απάντησε ότι η θέση της εταιρίας σχετικά με το επίπεδο ανταγωνισμού είναι ότι:

Το ποσοστό διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας στη χώρα μας είναι χωρίς αμφιβολία πολύ υψηλό και στο τέλος του β' τριμήνου του 2003 ανερχόταν σε 94,6% (10,375 εκατ. συνδέσεις σε μέγεθος πληθυσμού 10,96 εκατομμυρίων κατοίκων). Ο ρυθμός αύξησης των συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας είναι επίσης εντυπωσιακός.

Ο αριθμός συνδρομητών στο τέλος του β' τριμήνου του 2003 αυξήθηκε κατά 625.300, αριθμός ο οποίος αποτελεί επίδοση - ρεκόρ για την τελευταία τριετία.

Η εταιρεία παρουσίασε εντυπωσιακό ρυθμό αύξησης της πελατειακής της βάσης, γεγονός το οποίο οφείλεται στην αποτελεσματικότητα της εμπορικής πολιτικής της εταιρίας και ειδικότερα των νέων προγραμμάτων χρήσης.

Εντυπωσιακή πάντως χαρακτηρίζεται και η πορεία της 4^{ης} εταιρίας κινητής τηλεφωνίας, αναφέρονται τα μερίδια αγοράς της εταιρίας που εισήχθη πρόσφατα στην αγορά.

Είναι εύλογο να συμπεράνουμε ότι ο ανταγωνισμός στον κλάδο είναι έντονος και η αγορά λειτουργεί αποτελεσματικά. Σε μια αγορά όπου δεν ασκούνται ανταγωνιστικές πιέσεις θα ήταν πολύ δύσκολο να δούμε παρόμοια αποτελέσματα. Εξάλλου ο ρυθμός διείσδυσης της 4^{ης} εταιρίας κινητής τηλεφωνίας και αύξησης της πελατειακής της βάσης αποδεικνύει ότι το επίπεδο του ανταγωνισμού στην Ελληνική αγορά είναι ιδιαίτερα υψηλό.

Αυτό άλλωστε φαίνεται και από το επίπεδο ικανοποίησης των πελατών κινητής τηλεφωνίας το οποίο είναι επίσης υψηλό. Σε έρευνα αγοράς που πραγματοποίησε η εταιρία τον Σεπτέμβριο 2003 φάνηκε ότι το εν λόγω επίπεδο ικανοποίησης υπερβαίνει το 70-80% για όλα τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας, ενώ μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό (5-10%) της πελατειακής βάσης των παρόχων είναι λίγο ή καθόλου ικανοποιημένοι. Βασικός λόγος δυσαρέσκειας εξάλλου δεν αποτελεί το κόστος των κλήσεων αλλά η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών και ιδίως η κάλυψη του ραδιοδικτύου (21 – 48% ανάλογα με το δίκτυο).

Ένας άλλος παράγοντας που επηρεάζει το επίπεδο του ανταγωνισμού είναι το ποσοστό μετακίνησης από το ένα δίκτυο στο άλλο, το οποίο επίσης κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα για την αγορά (20 – 25%) και το οποίο αναμένεται να αυξηθεί με την παροχή της διευκόλυνσης φορητότητας αριθμών. Αποτελεί εξάλλου επιβεβαίωση της αποτελεσματικής λειτουργίας του ανταγωνισμού το γεγονός ότι ένα ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό πελατών από αυτούς που ενδιαφέρονται για τη μεταφορά του αριθμού τους (32 – 53% ανάλογα με το δίκτυο και το πακέτο σύνδεσής τους) επιθυμούν να αλλάξουν δίκτυο διότι εκτιμούν ότι θα βρουν χαμηλότερες χρεώσεις κλήσεων.

Σε κάθε περίπτωση εκτιμάται ότι οι καταναλωτές όταν επιλέγουν ένα δίκτυο κινητής τηλεφωνίας δεν περιορίζονται μόνο στη συγκριτική ανάλυση των τιμών αλλά λαμβάνουν υπόψη τους τόσο τα παρεχόμενα προϊόντα και υπηρεσίες, όσο και την προσφερόμενη ποιότητα αυτών. Οι ανταγωνιστικές τάσεις της αγοράς είναι και εδώ αρκετά αυξημένες λόγω των νέων και καινοτόμων υπηρεσιών οι οποίες προωθούνται από τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας.

Οι πάροχοι επενδύουν κάθε χρόνο μεγάλα ποσά σε διαφημιστικές καμπάνιες, σε βελτίωση της εταιρικής τους εικόνας, της υπηρεσίας εξυπηρέτησης των πελατών τους και της εταιρικής τους παρουσίας στην αγορά. Εμπλουτίζουν συνεχώς το φάσμα των προϊόντων τους με σκοπό να πείσουν τους καταναλωτές να επιλέξουν το πλέον ανταγωνιστικό πακέτο υπηρεσιών της αγοράς. Επιδιώκουν να αυξάνουν συνεχώς την παρουσία τους στην αγορά με τη διεύρυνση των δικτύων πωλήσεων και την προσθήκη νέων σημείων εξυπηρέτησης πελατών. Επενδύουν στην διασφάλιση της ποιότητας του δικτύου τους και των υπηρεσιών τους.

Συμπερασματικά, μια συνολική ανασκόπηση της αγοράς κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα δείχνει αυξημένη ανταγωνιστικότητα μεταξύ των εταιριών με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, υψηλό ποσοστό ικανοποίησης των πελατών αλλά και μεγάλο ποσοστό μετακίνησης μεταξύ των δικτύων, γεγονός το οποίο αποδεικνύει ότι δεν υπάρχουν εμπόδια στην ελεύθερη επιλογή παρόχου κινητής τηλεφωνίας.

Σχετικά με τη μεθοδολογία που ακολούθησε η ΕΕΤΤ, η εταιρία αναφέρει τα εξής:

- 1) Η μεθοδολογική αντιμετώπιση την οποία υιοθετεί η ΕΕΤΤ πρέπει να είναι σαφής και να διακρίνεται από συνοχή στα πλαίσια των επιδιωκόμενων σκοπών τόσο για τον ορισμό της σχετικής αγοράς όσο και για την ανάλυση του ανταγωνισμού στα πλαίσια της ίδιας αγοράς.
- 2) Η ΕΕΤΤ κατά την διαδικασία ορισμού της αγοράς δεν λαμβάνει υπόψη της την πραγματική δομή της προσφοράς και της ζήτησης στην σχετική αγορά των υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας αγνοώντας τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής αγοράς. Ιδιαίτερα δεν λαμβάνει υπόψη της το στοιχείο της καταναλωτικής συμπεριφοράς στην Ελλάδα η οποία συνδέει άρρηκτα την αγορά της τερματικής

συσκευής με την παροχή των υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, σύμφωνα με μελέτες συμπεριφοράς πελατών τις οποίες διαθέτουμε. Επιπλέον η ΕΕΤΤ και κατά παράβαση των σχετικών οδηγιών τις οποίες οφείλει να ακολουθήσει με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2002/C135/03) δεν υποστηρίζει τα συμπεράσματά της με καμία μελέτη συμπεριφοράς καταναλωτή που να αναφέρεται στην ελληνική αγορά, παραπέμποντας απλώς σε αντίστοιχες μελέτες της βρετανικής αγοράς.

- 3) Κατά τον καθορισμό της σχετικής αγοράς και ιδιαίτερα κατά την ανάλυση της υποκατάστασης από πλευράς ζήτησης η ΕΕΤΤ δεν κάνει καμία αναφορά σε ρυθμιστικές παρεμβάσεις, οι οποίες είναι δυνατόν να διευκολύνουν την αλλαγή παρόχου (φορητότητα αριθμών) και οι οποίες μπορούν να μεταφέρουν τα όρια μεταξύ υποκαταστάσιμων προϊόντων ή υπηρεσιών έτσι ώστε αυτά να μην ανήκουν πλέον στην ίδια σχετική αγορά. Η παραδοχή αυτή ιδιαίτερα για αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά, συντείνει στο συμπέρασμα της μία ενιαίας αγοράς τερματισμού παρά των τεσσάρων ξεχωριστών αγορών.

Η χρησιμοποίηση του μεθοδολογικού εργαλείου «critical loss analysis tests» έχει γίνει κατά τρόπο που παρουσιάζει μεθοδολογικά σφάλματα.

- 4) Συγκεκριμένα δεν καθορίζεται ποσοτικά το επίπεδο υποκατάστασης, το οποίο χρειάζεται για να προκαλέσει μια αύξηση τιμής η οποία όμως δεν θα επιφέρει κέρδη. Επιπλέον το test αυτό δεν δίνει πληροφορίες για το αν αυτό πράγματι θα συμβεί. Για να επιβεβαιωθεί το γεγονός αυτό χρειάζεται έρευνα σε σχέση με τους:

- α) παραγωγούς άλλων προϊόντων,
- β) άλλους παραγωγούς του ίδιου προϊόντος,
- γ) τους καταναλωτές του ίδιου προϊόντος

Με αυτή την μεθοδολογική παράληψη το «critical loss analysis test» ουσιαστικά συμβάλει σε στενότερο καθορισμό της αγοράς από ότι αυτή είναι.

- 5) Η ΕΕΤΤ κατά παράβαση της καθοριζόμενης από τις Κατευθυντήριες Γραμμές διαδικασίας δεν προχωρεί στις παρακάτω αναλύσεις:

- Elasticity estimates
- Tests based on similarity of price movement overtime
- Causality calculations
- Price convergence analysis

Στο χρησιμοποιούμενο «critical loss analysis test», γίνεται η υπόθεση ότι τα κόστη τερματισμού που είναι κοινά με άλλες προσφερόμενες υπηρεσίες αποτελούν το 10% του συνολικού κόστους. Με βάση αυτό εκτιμάται ότι το επίπεδο της υποκατάστασης της ζήτησης θα έπρεπε να είναι τουλάχιστον της τάξης του 33% ώστε μια υποτιθέμενη αύξηση τιμής κατά 5% να καταστεί επιζήμια για τον πάροχο.

Η εταιρία παρατηρεί τα εξής:

1. Η υπόθεση περί του ποσοστού του κοινού κόστους θα πρέπει να επιβεβαιωθεί από συστηματικές και αξιόπιστες προσεγγίσεις.

Το κοστολογικό μοντέλο LRIC, αποτελεί αναμφισβήτητα την πλέον πρακτική και ευρέως χρησιμοποιούμενη (ιδιαίτερα στα Κράτη Μέλη της ΕΕ) μέθοδο προσδιορισμού του επαυξητικού και συνολικού κόστους.

Ωστόσο, μια τέτοια προσέγγιση:

- A) δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί στη χώρα μας,
- B) προϋποθέτει έναν επαρκή και καλά τεκμηριωμένο ορισμό του κοινού κόστους, πράγμα που αποτελεί αντικείμενο σοβαρής μελέτης αλλά και διαφωνίας μεταξύ παρόχων και ρυθμιστικών αρχών. Θεωρούμε ότι και στη χώρα μας θα υπάρξουν οι ανάλογες έρευνες και συζητήσεις, ώστε να προκύψουν τα σωστά συμπεράσματα.

Είναι γενικά παραδεκτό ότι η εφαρμογή του «critical loss analysis test» προαπαιτεί τον προσδιορισμό της ανταγωνιστικής τιμής και την υιοθέτησή της ως τιμή αφετηρίας. Παράλληλα, είναι γνωστό ότι σε υπηρεσίες που χαρακτηρίζονται από υψηλά ποσοστά κοινού κόστους, η ανταγωνιστική τιμή δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί με κάποια σχετική ακρίβεια για κάθε υπηρεσία χωριστά, αλλά μόνο για το σύνολο των υπηρεσιών. Αυτό βεβαίως, δημιουργεί σοβαρά ερωτήματα, ακόμα και για το κατά πόσο το «critical loss analysis test» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων και μόνο. Κατά την άποψή μας υπάρχει σοβαρή πιθανότητα σφάλματος μια και αν ισχύουν τα παραπάνω, αυτό που θα έπρεπε να μελετηθεί είναι η επιζήμια ή επικερδής επίπτωση που θα είχε για έναν πάροχο μια ποσοστιαία μεταβολή της «μεσοσταθμικής» τιμής του συνόλου των υπηρεσιών που προσφέρει.

2. Η υιοθέτηση παρόμοιων ποσοτικών μεθόδων για τον προσδιορισμό αγορών πρέπει πάντα να συνοδεύεται από προσεκτική εξέταση δύο ακόμα παραγόντων:

- A) το εύρος της μεταβολής της τιμής σε σχέση με την υποκατάσταση προσφοράς

Στο θέμα αυτό, ο απαντήσας πιστεύει ότι η προσέγγιση αγνοεί την σημαντική αύξηση της ανταγωνιστικής πίεσης που θα δεχόταν από εναλλακτικούς σταθερούς παρόχους, ένας ΠΔΚ, σε περίπτωση σημαντικής αύξησης της τιμής τερματισμού. Είναι προφανές ότι σε μια τέτοια περίπτωση, τα μεγαλύτερα περιθώρια για «arbitrage», είτε με την χρήση τεχνικών tromboning, είτε με τη χρήση GSM gateways (FCTs) θα καθιστούσαν ελκυστική την συγκεκριμένη εναλλακτική τόσο για καταναλωτές όσο και για παρόχους, με άμεσες επιπτώσεις τόσο στην υποκατάσταση προσφοράς όσο και ζήτησης.

Το επιχείρημα αυτό δεν οδηγεί αναγκαστικά σε κατάργηση του συμπεράσματος περί ορισμού των αγορών, αλλά οπωσδήποτε καταδεικνύει ότι ο ισχυρισμός της EETT περί μη ανταγωνιστικής πίεσης δεν ευσταθεί.

- B) το χρονικό ορίζοντα μέσα στον οποίο εξετάζεται η αντίδραση της αγοράς, τόσο από την πλευρά της προσφοράς, όσο και της ζήτησης.

Στο θέμα αυτό, πιστεύει ότι ως προς την υποκατάσταση της προσφοράς, η EETT υιοθετεί απόψεις που βασίζονται σε πολύ βραχυπρόθεσμες εκτιμήσεις της αγοράς. Συγκεκριμένα, παραβλέπει την δυναμική των εναλλακτικών σταθερών παρόχων (όπως αποδεικνύουν και τα σχετικά στοιχεία, η συνολική κίνηση βαίνει αυξανόμενη τα τελευταία χρόνια). Επίσης, θεωρεί ανέφικτες τις τεχνολογικές εξελίξεις (όπως αυτές που θα επέτρεπαν τη δημιουργία εικονικού φορέα) κρίνοντας και πάλι στα πλαίσια ενός στενού χρονικού ορίζοντα. Η διεθνής πρακτική, υποδεικνύει ότι η ανάλυση θα πρέπει να γίνει σε ένα χρονικό ορίζοντα τουλάχιστο δύο έως τριών ετών, θέση με την οποία συμφωνεί απολύτως.

Θεωρεί ότι κατά τη διάρκεια της ανάλυσης της αγοράς από την EETT θα πρέπει η Επιτροπή να λάβει υπόψη τις παρακάτω αρχές:

- 1) Είναι απαραίτητο να εξετασθεί η σχέση μεταξύ των διαφόρων λειτουργικών πεδίων του ανταγωνισμού σε επίπεδο χονδρικής και λιανικής. Ειδικότερα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός της διαμόρφωσης των προσφορών λιανικής, το οποίο συνήθως θα έχει ένα πολύ σημαντικό αντίκτυπο στις προσφορές των προϊόντων χονδρικής. Στην ανάλυση πρέπει να ληφθεί υπόψη όμως και η αντίστροφη φορά, όπου ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός του ότι η προσφορά προϊόντων χονδρικής (διάφορες πλατφόρμες πρόσβασης) αντανακλούν απευθείας στην προσφορά του προϊόντος λιανικής (τερματισμός φωνητικής κλήσης σε κινητό δίκτυο και άλλες συνδεδεμένες υπηρεσίες οι οποίες διαφοροποιούνται από τις υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας). Πρέπει να τονισθεί στο σημείο αυτό ότι η ίδια προσέγγιση πρέπει να ακολουθηθεί και στο πεδίο του ορισμού της αγοράς. Όπως δήλωσε και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην υπόθεση MICHELIN¹ «...στην ανάλυση της αγοράς είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι ανταγωνιστικές συνθήκες και η δομή της προσφοράς και της ζήτησης».
- 2) Υπάρχει ανάγκη για επισκόπηση της αγοράς με ένα ευρύτερο ορίζοντα δεδομένου του ότι ο τηλεπικοινωνιακός τομέας παρουσιάζει συνεχείς καινοτομίες και ανάπτυξη εναλλακτικών διόδων παράκαμψης των ουσιωδών υποδομών, ενώ η όλη άσκηση της ανάλυσης της αγοράς πρέπει να γίνεται επί τη βάση του προοπτικού μετασχηματισμού της. Ο σκοπός της άσκησης είναι να διαπιστωθεί εάν η ex ante ρύθμιση μπορεί να ρυθμίσει με πιο αποτελεσματικό τρόπο διαρκή προβλήματα της αγοράς, η οποία όμως δεν θα υπόκειται σε δραματικές αλλαγές σε βραχυπρόθεσμη – μεσοπρόθεσμη βάση. Επιπλέον η διαδικασία καθορισμός της αγοράς – ανάλυση της αγοράς πρέπει να είναι αρκετά ευαίσθητη απέναντι στα

¹ «competitive conditions and the structure of supply and demand on the market must also be taken into consideration», απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461

σχετικά κόστη τα οποία σχετίζονται με τις αγορές συνόλου υπηρεσιών. Μια αποτυχημένη τέτοια άσκηση μπορεί να καταλήξει στην παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών μέσα σε ένα σύνολο το οποίο εμπορικά δεν θα έχει ενδιαφέρον (λιανικές υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας).

3) Είναι απαραίτητο η ανάλυση της EETT να αναδείξει και να προλάβει διαρκή προβλήματα τα οποία μπορούν να συμβούν σε μια υποθετική αγορά. Η ανάδειξη της προβληματικής αγοράς πρέπει να βασίζεται σε:

A) ανάδειξη εκείνου που χαρακτηρίζεται σαν «περιβάλλον διαρκούς ατελούς ανταγωνισμού». Ο τομέας των κινητών τηλεπικοινωνιών ο οποίος χαρακτηρίζεται από εκρηκτική τεχνολογική και εμπορική αλλαγή και καινοτομίες δεν μπορεί να υπόκειται στη ρύθμιση ενός μοντέλου στατικού ανταγωνισμού. Το συμπέρασμα αυτό έχει γίνει αποδεκτό και από την OFTEL². Στο βαθμό που η αγορά εκφεύγει από το βαθμό του τέλειου ανταγωνισμού θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσο δημιουργείται πρόβλημα προσβολής του δημόσιου συμφέροντος το οποίο θα δικαιολογούσε παρέμβαση με βάση το δίκαιο του ανταγωνισμού.

B) απόδειξη του ότι η διαρκής ατέλεια της αγοράς είναι ένα προϊόν λογικής οικονομικής συμπεριφοράς (υπερβολική κερδοφορία – αποκλειστικές προμήθειες) η οποία εκμεταλλεύεται ιδιαιτερότητες σε αγορές που βασίζονται σε δίκτυα, το αποτέλεσμα των οποίων είναι τόσο η αδιαφορία των καταναλωτών απέναντι στις τιμές (τα στοιχεία της ελληνικής αγοράς διαφοροποιούνται στο σημείο αυτό) όσο και η επέκταση ενός ιστορικού μονοπωλίου στο επίπεδο της τοπικής πρόσβασης.

4) Η ανάλυση και ο καθορισμός των σχετικών αγορών για σκοπούς ex ante ρύθμισης πρέπει εκτός από την εφαρμογή των παραδοσιακών αρχών του δικαίου του ανταγωνισμού (ανάλυση προσφοράς και ζήτησης) να λαμβάνει υπόψη του και την συγκεκριμένη δυναμική του τηλεπικοινωνιακού τομέα. Στο σημείο αυτό ο απαντήσας δηλώνει ότι οφείλει να τονίσει ότι η προσπάθεια της EETT είναι αποσπασματική και γίνεται με τρόπο ο οποίος απέχει από τη μέθοδο, η οποία συνιστάται με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στα πλαίσια αυτά, συνεχίζει ο απαντήσας, η EETT προσπάθησε να συμπληρώσει το test SSNIP με το critical loss analysis test. Ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η συμπλήρωση αυτή δεν διασφαλίζει την πραγματική χρησιμότητα του test η οποία είναι να αναδείξει τη σημασία την οποία έχουν οι συγκεκριμένες και ευαίσθητες σε αλλαγές τιμών ομάδες συνδρομητών οι οποίες θα θίγονταν από την αύξηση τιμών του υποθετικού μονοπωλίου.

Οι υπάρχουσες ρυθμιστικές υποχρεώσεις έχουν μια βαθιά επίδραση τόσο στο σχήμα της αγοράς όσο και στον έλεγχο της τιμής με την οποία τιμολογείται ένα προϊόν σε μια συγκεκριμένη υπό ρύθμιση αγορά. Στην περίπτωση μας η αγορά του τέλους τερματισμού έχει επηρεασθεί βαθύτατα από την απόφαση 248/69/02 της EETT η οποία οδήγησε και οδηγεί σε συνεχείς μειώσεις τελών τερματισμού παρόλο που αναφέρεται στη λιανική αγορά κινητής τηλεφωνίας.

² OfTel's statement of 26 September 2001 (Effective Competition Review: Mobile) at paragraph 2.102.

- 5) Είναι απαραίτητο, λόγω του άρρηκτου εσωτερικού δεσμού μεταξύ της διαδικασίας καθορισμού της αγοράς και της διαδικασίας ανάλυσης της αγοράς να διασφαλισθεί ότι θα υπάρξει ενιαία αντιμετώπιση σε σχέση με σημαντικά θέματα τα οποία επηρεάζουν και τις δύο διαδικασίες. Η μεθοδολογική αυτή παρατήρηση έχει μεγάλη σημασία γιατί προσπαθεί να αντιμετωπίσει τα προβλήματα τα οποία δημιουργούνται από την εφαρμογή μεθοδολογικών εργαλείων του άρθρου 82 και του κανονισμού συγχωνεύσεων σε προσπάθεια ex ante ρυθμιστικής παρέμβασης στο χώρο των τηλεπικοινωνιών. Συγκεκριμένα προβλήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπισθούν, είναι τα εξής:

Μερική αντικατάσταση. Αυτή συμβαίνει όταν μερικοί πελάτες μιας υπηρεσίας ανακαλύπτουν ότι αυτή ικανοποιεί μέρος ή το σύνολο των αναγκών τους σε μια συγκεκριμένη αγορά. Οι αρχές ανταγωνισμού συνήθως χρησιμοποιούν τα μερικά υποκατάστατα για τους σκοπούς της ανάλυσης της αγοράς κατά μεγάλο μέρος.

Ανεξάρτητα δίκτυα σαν αγορές. Είναι θέμα μεγαλύτερης ανάλυσης κατά πόσο η εικόνα μιας ατελούς από πλευράς ανταγωνισμού αγοράς συνδέεται σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή με τη σχετικά διαπραγματευτική ισχύ ενός δικτύου ή δικτύων με τους πελάτες τους, ενώ η ατέλεια αυτή μπορεί να είναι σημαντική για τον καθορισμό της αγοράς. Η EETT δεν κάνει το συλλογισμό αυτό, ούτε αποδεικνύει με απτά στοιχεία οποιαδήποτε σχέση διαπραγματευτικής ισχύος μπορεί να υπάρχει. Η εταιρία μας υποστηρίζει ότι οι διάφορες μελέτες οι οποίες ασχολούνται με θέματα τιμών και ποιότητας παροχής υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένης και της σύγκλισης τιμών), ικανοποίησης πελατών, μεριδίων αγοράς τηλεπικοινωνιακών παρόχων και κυρίως ρυθμών αλλαγής δικτύων (churn rate) σε όλα τα στρώματα της αγοράς αποδεικνύουν ότι η αγορά παράγει αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Το γεγονός του ότι μια εταιρία μπορεί να θεωρηθεί ότι κατέχει SMP στο δίκτυό της δεν είναι ταυτόσημο με την απόδειξη ότι ο βαθμός αυτός δύναμης της αγοράς δημιουργεί ατέλειες στην αγορά αυτή και αναποτελεσματικό ανταγωνισμό.

Κάθετη ολοκλήρωση. Η κάθετη ολοκλήρωση είναι ένα εμπορικό φαινόμενο το οποίο επηρεάζει την ανταγωνιστική δυναμική σε μια αγορά και σχετίζεται περισσότερο με τη δύναμη στην αγορά παρά με τον καθορισμό της αγοράς. Με τον τρόπο αυτό και με την πάροδο του χρόνου, καθώς η αλυσίδες διανομής τείνουν να σταθεροποιηθούν, μερικές αγορές μπορεί να γίνουν συνώνυμες με την παροχή υπηρεσιών από καθετοποιημένες επιχειρήσεις. Στην Ελλάδα ο βαθμός κάθετης ολοκλήρωσης πρέπει να εξετασθεί σε σχέση και με την γενικότερη διάθρωση της αλυσίδας διανομής υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας η οποία κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό πωλήσεων ανήκει σε μη καθετοποιημένη επιχείρηση παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (ΓΕΡΜΑΝΟΣ).

- 6) Είναι απαραίτητο να διαγνωστεί ότι αποτελεσματικός ανταγωνισμός υπάρχει και είναι δυνατόν να επιφέρει μεγαλύτερη κοινωνική ωφέλεια όσο κανείς απομακρύνεται από το μονοπώλιο της τοπικής πρόσβασης στο σταθερό δίκτυο. Οι ιστορικές εμπειρίες και οι αποδείξεις που έχουμε από τη λειτουργία της αγοράς συνιστούν ότι ανταγωνιστικά προβλήματα σε ουσιαδής υποδομές είναι λιγότερο πιθανόν να αναδειχθούν σε αυτές τις αγορές ή σε κομμάτια αγορών τα οποία απομακρύνονται από το κυρίως μονοπώλιο του σταθερού παρόχου, που είναι το δίκτυο τοπικής πρόσβασης. Δεν υπάρχει ισοδύναμο θέμα προστασίας

του ανταγωνισμού σε ουσιώδεις υποδομές όσον αφορά τα κινητά δίκτυα, τα οποία διακρίνονται όχι μόνο γιατί το στοιχείο της κινητικότητας (mobility) υποβαθμίζει την αξία της τοπικής πρόσβασης αλλά επίσης επειδή τα ανεξάρτητα κινητά δίκτυα αντιμετωπίζουν ανταγωνισμό από άλλα δίκτυα με συγκρίσιμη κάλυψη. Στο σημείο αυτό είναι απαραίτητο να τονισθεί ότι η εταιρία μας διαφωνεί με τη θέση ότι εάν και εφόσον υπάρχει μια σχετική αγορά για τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας πρέπει ο τερματισμός σε όλα τα δίκτυα σταθερά ή κινητά να ρυθμιστεί με βάση ex ante ρύθμιση. Αυτή η απόφαση εξαρτάται από μια σειρά περαιτέρω παραγόντων συμπεριλαμβανομένης μιας στάθμευσης της σχετικής διαπραγματευτικής ισχύος των παρόχων οι οποίοι εμπλέκονται σε αμοιβαίες συμφωνίες διασύνδεσης. Σύμφωνα με τον παραπάνω συλλογισμό θα μπορούσε να γίνει αποδεκτό ότι ο τερματισμός κλήσης σε κινητά έχει τα χαρακτηριστικά μιας ουσιώδους υποδομής περισσότερο από μια κλασική αγορά πράγμα το οποίο σημαίνει ότι ο διαχωρισμός των σταδίων του καθορισμού της αγοράς και της αναγνώρισης της ΣΙΑ είναι ιδιαίτερα δύσκολος. Στο σημείο αυτό θα πρέπει η EETT να εξετάσει με τον πλέον κατάλληλο τρόπο εάν είναι δυνατόν να προστατευθεί το δημόσιο συμφέρον χρησιμοποιώντας πάντα την αρχή της αναλογικότητας.

7) Κοινά και σταθερά κόστη

Η ύπαρξή τους μπορεί να σημαίνει ότι η τιμολόγηση στο επίπεδο του ειδικού κόστους μιας υπηρεσίας θα ωθούσε τις επιχειρήσεις να υποστούν ζημιές και έτσι να διακόψουν την παραγωγή. Στις περιπτώσεις αυτές τα κοινά και σταθερά κόστη αποσβένονται με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, υπό την έννοια της παραγωγής γενικότερου κοινωνικού οφέλους από τον κανόνα της τιμολόγησης με βάση το μοντέλο Ramsey: Οι τιμές των διαφορετικών προϊόντων τιμολογούνται σχετικά με το ειδικό κόστος τους σε αντίστροφη αναλογία με την σχετική τους ελαστικότητα.

8) Αποτελέσματα δικτυακών οικονομιών

Το δεύτερο πρόβλημα με την σχετική κοινωνική αποτελεσματικότητα έχει σχέση με τα αποτελέσματα των δικτυακών οικονομιών. Αν η παραγωγή ή η κατανάλωση ενός αγαθού έχει επίπτωση στην κοινωνική ευημερία των ατόμων που δεν εμπλέκονται στην αγορά (το κλασικό παράδειγμα είναι η μόλυνση από την παραγωγική διαδικασία) τότε η ισορροπία στην ανταγωνιστική αγορά θα μεγιστοποιήσει το ιδιωτικό όφελος των καταναλωτών στην αγορά αυτή αλλά δεν θα μεγιστοποιήσει το γενικότερο κοινωνικό όφελος, επειδή η αγορά δεν λαμβάνει από μόνη της υπόψη το κοινωνικό κόστος ή το όφελος που επιβάλλεται στους άλλους. Αν η αποτελεσματικότητα των δικτυακών οικονομιών μπορεί με κάποιο τρόπο να ενταχθεί στην αγορά τότε η ανταγωνιστική ισορροπία αναμένεται να μεγιστοποιήσει την κοινωνική ευημερία. Αν όχι τότε κάποια επέμβαση (π.χ φορολογία) πρέπει να υπάρξει.

9) Εφαρμογή στην αγορά της κινητής τηλεφωνίας

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και επικροτώντας την στάση της Επιτροπής η εταιρία υποστηρίζει ότι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να αποσβεστούν τα κοινά και σταθερά κόστη είναι στη βάση της μεθόδου Ramsey επιμερίζοντας τα

κοινά και σταθερά κόστη σε αντίστροφη αναλογία από τις ελαστικότητες της αγοράς.

10) Εμπόδια εισόδου και δυνητικός ανταγωνισμός

Έχοντας υπόψη ότι ο σκοπός της ρύθμισης ex ante είναι η διόρθωση της αναποτελεσματικής αγοράς θα πρέπει να εξετάσουμε εάν οι αγορές έχουν τη δυνατότητα να αυτορυθμιστούν ή αν υπάρχουν απροσπέλαστα εμπόδια εισόδου στην αγορά.

Ειδικότερα η ύπαρξη μόνιμων και στρατηγικών εμποδίων εισόδου αντιπροσωπεύει το κύριο εμπόδιο στην ανάπτυξη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Ένα εμπόδιο εισόδου μπορεί να χαρακτηριστεί ως τέτοιο εάν δημιουργεί περιορισμό στην είσοδο της αγοράς, ο οποίος έχει σαν αποτέλεσμα να επιτρέπει σε εταιρίες οι οποίες είναι ήδη στην αγορά να χρεώνουν τις τιμές πάνω από τα θεωρούμενα ως επίπεδα ανταγωνισμού, ενώ την ίδια στιγμή δεν εισέρχονται νέοι ανταγωνιστές. Για τους σκοπούς της ανάλυσης της αγοράς, η EETT πρέπει να αποδείξει ποια εμπόδια δικαιολογούν ρύθμιση ex ante:

A) Πρέπει να είναι αρκετά υψηλά για να χρειάζονται τέτοιας μορφής ρύθμιση έχοντας υπόψη ότι σχεδόν όλες οι βιομηχανίες παρουσιάζουν κάποιας μορφής εμπόδιο εισόδου στην αγορά, χωρίς την ανάγκη για ρύθμιση ex ante.

B) Τα εμπόδια εισόδου πρέπει να είναι τέτοια ώστε η ex ante ρύθμιση που θα επιβληθεί να μπορεί να τα υπερβεί ενώ παράλληλα να μην μπορούν να ρυθμιστούν με κάποιο εναλλακτικό τρόπο όπως π.χ. διαμέσου της απευθείας δράσης για την ελάττωση ή την απόσυρσή τους ή την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η πηγή του εμποδίου πρέπει να είναι διαρκής και ανυποχώρητη και η πιθανότητα να δημιουργηθεί πρόβλημα στους καταναλωτές, εν τη απουσία να είναι μεγάλη.

Γ) Νομικά και τεχνολογικά εμπόδια εισόδου στην αγορά.

Τα νομικά εμπόδια μπορούν να λάβουν τη μορφή απαίτησης μιας άδειας σε περιπτώσεις όπου υπάρχει σπανιότητα αδειών. Εναλλακτικά μπορεί να υπάρχει ένας νομικός περιορισμός στη διαθεσιμότητα κάποιου παράγοντα, ο οποίος είναι απαραίτητος για τη παραγωγή μιας συγκεκριμένης υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Οι παραπάνω δυο προϋποθέσεις ισχύουν για την αγορά των κινητών τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα. Στο σημείο αυτό δεν λαμβάνουμε υπόψη μας ως υπόθεση εργασίας ότι είναι δυνατόν να επιτραπεί με την καινούρια νομοθεσία το δευτερογενές εμπόριο συχνότητας.

Ένα νομικό εμπόδιο τέτοιου είδους δεν πρέπει από μόνο του να είναι αρκετό για να αιτιολογήσει το συμπέρασμα ότι η σχετική αγορά είναι ή όχι επαρκώς ανταγωνιστική. Το επίπεδο ανταγωνισμού εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τον αριθμό των εταιριών οι οποίες λειτουργούν κάτω από τους περιορισμούς εισόδου.

Μία (1) από τις εταιρίες που διαφωνούν με την ανάλυση του επιπέδου ανταγωνισμού που διεξήγαγε η EETT απάντησε ότι θεωρεί ότι η προσέγγιση που επιχειρείται με το κείμενο της διαβούλευσης είναι ουσιωδώς εσφαλμένη διότι:

Πρώτον, ως σχετική αγορά θα πρέπει να οριστεί η αγορά κινητής τηλεφωνίας και εναλλακτικά η εθνική αγορά τερματισμού κλήσεων στα κινητά δίκτυα όλων των παρόχων. Δεύτερον, η EETT δεν λαμβάνει υπόψη τη σημασία που έχει για την χονδρική αγορά, η ύπαρξη υψηλού επιπέδου ανταγωνισμού στη λιανική αγορά. Το γεγονός ότι η λιανική αγορά κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα είναι επαρκώς ανταγωνιστική είναι στοιχείο που θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη για τον καθορισμό της ανταγωνιστικότητας στην ανάντη αγορά της χονδρικής. Ακόμη, όμως, και στην περίπτωση που γίνει δεκτός ο προτεινόμενος στενός ορισμός του κειμένου της διαβούλευσης, παρατηρούμε τα εξής:

- Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές, η ύπαρξη μεγάλου μεριδίου αγοράς (εν προκειμένω 100%) δεν αρκεί για τον ορισμό μίας επιχείρησης ως έχουσας Σημαντική Ισχύ στην Σχετική Αγορά. Η Εθνική Ρυθμιστική Αρχή θα πρέπει να προβεί σε εις βάθος και σφαιρική ανάλυση των οικονομικών χαρακτηριστικών της σχετικής αγοράς. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές αναφέρουν μία σειρά ενδεικτικών κριτηρίων που θα πρέπει να χρησιμοποιούνται.
- Στην προκειμένη περίπτωση το κείμενο της Διαβούλευσης περιορίζεται στην αναφορά δύο μόνο από τα προαναφερθέντα κριτήρια, ήτοι στην απουσία αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος και στην απουσία δυνητικού ανταγωνισμού.
- Επιπλέον αυτών, αντιθέτως των όσων αναφέρει η EETT, υπάρχει ιδιαίτερα ισχυρή αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς σε ό,τι αφορά τα τέλη τερματισμού κλήσεων καθώς κάθε δίκτυο έχει αυτονόητο συμφέρον να χρεώνεται με όσο το δυνατόν χαμηλότερα τέλη τερματισμού από τα άλλα δίκτυα.
- Σε ό,τι αφορά τα λοιπά κριτήρια, το κείμενο της διαβούλευσης περιορίζεται σε αποσπασματική αναφορά κάποιων από αυτά και δεν προβαίνει σε ολοκληρωμένη οικονομική ανάλυση. Σχετικά παρατηρούμε τα ακόλουθα:
 - Το κείμενο της διαβούλευσης εκκινεί από την παραδοχή ότι στην συγκεκριμένη αγορά η «τιμολόγηση είναι άνω του ανταγωνιστικού επιπέδου». Ωστόσο, δεν προσδιορίζεται τι εννοείται με την αναφορά στο «επίπεδο του ανταγωνισμού» και πώς μπορεί αυτό πράγματι να μετρηθεί. Επομένως, δεν είναι σαφές πώς εξάγεται το συμπέρασμα ότι τα τέλη τερματισμού κινητής είναι πάνω από το επίπεδο του ανταγωνισμού. Αντίθετα, στην σελίδα 32 του κειμένου αναφέρεται ότι είναι «σχεδόν αδύνατο να υπολογισθεί το επίπεδο του ανταγωνισμού των τιμών». Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ποια είναι η θέση που υποστηρίζεται.
 - Αναφορικά με την επίδραση των GSM Gateways στο επίπεδο δυνητικού ανταγωνισμού, το ίδιο το κείμενο της διαβούλευσης υποστηρίζει ότι οι πάροχοι κινητής επιδιώκουν να περιορίσουν τη χρήση των GSM Gateways. Η αναφορά αυτή καταδεικνύει ότι η EETT θεωρεί ότι οι πάροχοι αναγνωρίζουν ότι τα GSM Gateways αντιπροσωπεύουν ανταγωνιστική απειλή. Τα ανωτέρω αποτελούν μια σοβαρή ένδειξη, αν όχι απόδειξη, ότι η εξεταζόμενη αγορά τερματισμού κλήσεων σε κάθε κινητό δίκτυο (ή σε όλα τα κινητά δίκτυα

γενικότερα), υπόκειται σε σοβαρές ανταγωνιστικές πιέσεις, γεγονός που ενισχύεται και από το ότι παρότι όλοι οι εναλλακτικοί πάροχοι σταθερής τηλεφωνίας παρέχουν την υπηρεσία τηλεφωνικών κλήσεων από σταθερό σε κινητό, δεν έχουν όλοι υπογεγραμμένες συμβάσεις διασύνδεσης, τουλάχιστον με την εταιρία μας.

- Ένα σύνηθες test διαπίστωσης δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά, αποτελεί η δυνατότητα μιας εταιρίας να ασκήσει επιτυχώς υπερβολικές χρεώσεις, διακριτικές χρεώσεις, ή συμπίεση των τιμών. Για τη διαπίστωση τέτοιων πρακτικών εκ μέρους των παρόχων κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα, θα πρέπει καταρχάς να πραγματοποιηθεί οικονομική ανάλυση των τελών διασύνδεσης. Η σχετική εργασία έχει ξεκινήσει από την EETT μέσω της Analysys και η εξαγωγή συμπερασμάτων πριν την ολοκλήρωσή της είναι ιδιαίτερα επισφαλής. Εν αναμονή των αποτελεσμάτων αυτών, σημειώνουμε τα εξής επί της ανάλυσης που επιχειρείται με βάση την εξέταση της ιστορικής τάσης των τελών τερματισμού στην Ελλάδα και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο:
- ❖ Αναφέρεται ότι οι έλληνες πάροχοι κινητής τηλεφωνίας διαφοροποιούνται από τους ευρωπαϊκούς παρόχους διότι εφαρμόζουν ελάχιστη χρέωση στον τερματισμό κλήσεων (και παλαιότερα τέλος αποκατάστασης κλήσεων). Εντούτοις, σύμφωνα με την Cullen³, σε 6 από 13 Κράτη Μέλη της ΕΕ, οι πάροχοι χρησιμοποιούν είτε ένα χρονικό διάστημα ελάχιστης χρέωσης, είτε τέλη αποκατάστασης κλήσης (set-up charge). Επίσης, η EETT απορρίπτει το επιχειρήμα ότι η καθιέρωση ελάχιστης χρέωσης αντικατοπτρίζει τα κόστη τερματισμού κλήσεων για μικρής διάρκειας κλήσεις, χωρίς όμως να στηρίζει την θέση της αυτή σε συγκεκριμένα στοιχεία. Στην πραγματικότητα, τα διάφορα είδη τρόπων χρέωσης που έχουν υιοθετηθεί από τους παρόχους στην Ελλάδα είναι κοινός τόπος στις αγορές κινητής και σταθερής τηλεφωνίας στην Ευρώπη και η εταιρία δεν θεωρεί ότι τα τέλη αποκατάστασης κλήσης και η ελάχιστη περίοδος χρέωσης είναι ανεπιθύμητα αυτά καθεαυτά.
- ❖ Η διεθνής ανάλυση (benchmarking) που επιχειρείται στο κείμενο, αναφέρεται ότι έχει εξαχθεί από την 8^η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission's 8th Implementation Report), αλλά παρουσιάζει δεδομένα μόνο από 8 από τα 15 Κράτη Μέλη. Επισημαίνεται ότι η 8^η Έκθεση της ΕΕ καλύπτει όλες τις χώρες ενώ κάποιες από αυτές που παραλείπονται στο κείμενο της διαβούλευσης, όπως το Βέλγιο, η Ισπανία και η Ολλανδία χαρακτηρίζονται από σχετικά υψηλά τέλη τερματισμού.
- ❖ Κατά τη χρονική περίοδο που αναφέρεται στη σελίδα 35 του κειμένου της διαβούλευσης, ναι μεν μία από τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας εφάρμοζε τέλος αποκατάστασης κλήσης, το οποίο σήμαινε ότι η χρέωση ανά λεπτό ποίκιλε ανάλογα με τη διάρκεια της κλήσης, ωστόσο, την ίδια περίοδο οι άλλες δύο εταιρίες κινητής τηλεφωνίας εφάρμοζαν ελάχιστη διάρκεια χρέωσης, η οποία επίσης οδηγούσε σε μια διαφοροποίηση της χρέωσης ανά λεπτό, ανάλογα με τη διάρκεια κλήσης.

³ Πίνακας 19 στην αναφορά “Διακρατική Ανάλυση” (“Cross-Country Analysis”) της Cullen International’s, 22 Αυγούστου 2003. Η Cullen δεν αναφέρει τον τρόπο χρέωσης στη Σουηδία, ενώ στη Φινλανδία δεν υφίστανται τέλη τερματισμού χονδρικής.

- ❖ Από την ανάλυση που περιέχεται αναφορικά με την διακριτική τιμολόγηση, τη συμπίεση τιμών και την υπέρμετρη κερδοφορία, δεν προκύπτει ότι οι πρακτικές αυτές ακολουθούνται στην περίπτωση της υπό εξέταση σχετικής αγοράς.
- ❖ Η πρακτική της αμοιβαιότητας των τελών τερματισμού μεταξύ των κινητών εταιρειών συνηθίζεται στις ευρωπαϊκές αγορές και δεν συνιστά εναρμονισμένη πρακτική, λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών συνθηκών λειτουργίας της αγοράς κινητής τηλεφωνίας, του έντονου ανταγωνισμού μεταξύ των εταιριών κινητής τηλεφωνίας, και των σχετικών όγκων κίνησης που ανταλλάσσονται μεταξύ των εταιριών κινητής τηλεφωνίας.

Με βάση όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, τις διαδοχικές μειώσεις στα τέλη τερματισμού κίνησης τα τελευταία χρόνια, την ύπαρξη ανταγωνιστικών πιέσεων και δυνητικού ανταγωνισμού, την μεταβαλλόμενη δομή της αγοράς και τις δυνατότητες εξεύρεσης εναλλακτικών λύσεων τόσο σε επίπεδο χονδρικής όσο και σε επίπεδο λιανικής, θεωρούμε ότι υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ότι το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει η EETT ότι κάθε δίκτυο έχει ΣΙΑ στην σχετική αγορά τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό του δεν είναι ορθό. Εξάλλου όπως έχουμε αναφέρει το συμπέρασμα αυτό ξεκινά από το μεθοδολογικό λάθος του ιδιαίτερα στενού ορισμού της σχετικής αγοράς.

E9. Συμφωνείτε με τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η EETT. Τεκμηριώστε τις απόψεις σας σε περίπτωση διαφοροποίησης.

Τρεις (3) εταιρίες συμφωνούν με τα συμπεράσματα της EETT.

Τρεις (3) εταιρίες διαφωνούν με τα συμπεράσματα της EETT.

Μία (1) από τις εταιρίες που διαφωνούν αναφέρει τα ακόλουθα σχετικά με τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η EETT:

- *Κάθε ΠΔΚ έχει ΣΙΑ στη σχετική αγορά τερματισμού κλήσεων του δικού του δικτύου.*
Για τους λόγους που προαναφέρθηκαν η εταιρία μας δεν συμφωνεί με το συμπέρασμα αυτό.
- *Τίποτα δεν υποδεικνύει στην EETT ότι η ΣΙΑ των ΠΔΚ αναφορικά με τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυό τους θα εξασθενίσει με κάποιον ουσιαστικό τρόπο εν απουσία των κατάλληλων και αναλογικών ex ante κανονιστικών ρυθμίσεων (μέτρων).*
Όπως αναπτύξαμε ανωτέρω, δεν θεωρούμε ότι η κάθε εταιρία κινητής τηλεφωνίας έχει ΣΙΑ, κατά πρώτο λόγο γιατί δεν συμφωνούμε στον στενό ορισμό της αγοράς που προτείνει το κείμενο της διαβούλευσης και κατά δεύτερο λόγο διότι ακόμη και αν χρησιμοποιηθεί ως βάση αυτός ο στενός ορισμός, δεν αρκεί το γεγονός ότι ένα πάροχος έχει 100% της σχετικής αγοράς για να αποδειχθεί ότι ο πάροχος αυτός έχει ΣΙΑ στην αγορά τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό του (παρα

72-78 των Κατευθυντηρίων Γραμμών). Όπως αναφέραμε η αγορά αυτή είναι επαρκώς ανταγωνιστική, χαρακτηριζόμενη από διαδοχικές μειώσεις τελών και κατά συνέπεια δεν απαιτείται η επιβολή ex ante κανονιστικών μέτρων.

- *Τίποτα δεν δείχνει ότι υπάρχει οποιαδήποτε αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς η οποία να ασκήσει κάποια ανταγωνιστική πίεση στους ΠΔΚ προκειμένου να προβούν σε μείωση των τελών τερματισμού τους.*
Η εταιρία μας δεν συμφωνεί με το συμπέρασμα αυτό. Όπως προαναφέρθηκε, υπάρχει σημαντική αγοραστική δύναμη και το επίπεδο της κίνησης από σταθερό σε κινητό είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο, ήτοι εξαρτάται σημαντικά από το επίπεδο της χρέωσης των τελών τερματισμού.

Μία (1) εταιρία απάντησε ότι δεδομένου ότι διαφωνεί με τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για να εξαχθούν τα συμπεράσματα δεν μπορεί να σχολιάσει τα συμπεράσματα.

E10. Θεωρείτε ότι υπάρχουν άλλα ζητήματα που σχετίζονται με το αντικείμενο της παρούσας διαβούλευσης τα οποία θα θέλατε να αναφέρετε; Παρακαλούμε τεκμηριώστε τις απόψεις σας

Οι συμμετέχοντες απάντησαν ως εξής:

Μία (1) εταιρία θεωρεί ότι λείπει από τη διαβούλευση και είναι απαραίτητο να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας και μελέτης σε βάθος από την ΕΕΤΤ και κατόπιν αντικείμενο δημόσιας διαβούλευσης, η δυνατότητα επίτευξης τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα με την χρήση εναλλακτικών μεθόδων όπως GSM-Gateways, LMDS, μισθωμένων γραμμών και την ομαδοποίησή τους (bundle) με το κινητό δίκτυο όπου οι ΠΔΚ είναι δεσπόζοντες. Η επιδίωξη χρησιμοποίησης αυτών των εναλλακτικών μεθόδων αποκλειστικά από τους ΠΔΚ, σε συνδυασμό με το μονοπώλιο που απολαμβάνουν αναφορικά με το δίκτυό τους, με παράλληλη επιβολή υποχρέωσης στους παρόχους σταθερής τηλεφωνίας καταβολής υψηλών τελών τερματισμού για τις κλήσεις προς κινητά, νοθεύει τον ανταγωνισμό με απρόβλεπτες δυσμενέστερες συνέπειες τόσο για τις εταιρίες παροχής υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας, όσο και για τους τελικούς χρήστες.

Μία (1) εταιρία απάντησε ότι σχετικά με τη χρήση της μερικής παράκαμψης μέσω FCTs, το αποτέλεσμα της εξαρτάται επιπλέον και από την ελεύθερη διαθεσιμότητα χωρητικότητας που μεταφράζεται σε ελεύθερη διαθεσιμότητα SIMs από τους ΠΔΚ.

Μία (1) εταιρία απάντησε ότι θα πρέπει να γίνει και κάποια μνεία στην αγορά transit κίνησης προς κινητά τηλέφωνα. Σε περίπτωση που εφαρμοστεί κάποτε στο μέλλον η τιμολόγηση με βάση τον όγκο κλήσεων, δηλαδή ανάλογα με τον όγκο της κίνησης προς ένα δίκτυο να διαφοροποιείται η τιμή προς αυτό, τότε θα πρέπει να δίνεται και η δυνατότητα αγοράς τερματισμού προς το δίκτυο αυτό μέσω κάποιου παρόχου που έχει μεγάλη κίνηση, και άρα καλύτερη τιμή.

Μία (1) εταιρία απάντησε ότι η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε, δεν έλαβε υπόψη της τον έντονο ανταγωνισμό των εταιριών κινητής τηλεφωνίας σε επίπεδο λιανικής. Έχει ήδη υποστηριχθεί ότι η ορθή αγορά είναι αυτή της κινητής τηλεφωνίας και εναλλακτικά του τερματισμού κλήσεων σε όλα τα κινητά δίκτυα. Ειδικά σε ό,τι αφορά την αγορά της κινητής τηλεφωνίας υπενθυμίζουμε ότι οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας παρέχουν στους συνδρομητές τους ένα πακέτο υπηρεσιών, τμήμα μόνο του οποίου είναι ο τερματισμός κλήσεων. Οι τιμές των παρόχων διαμορφώνονται λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των υπηρεσιών αυτών, ενώ η μεμονωμένη ρύθμιση των τελών τερματισμού σε επίπεδο χονδρικής, θα επηρεάσει αρνητικά τις τιμές σε επίπεδα λιανικής σε βάρος τελικά του έλληνα καταναλωτή.

Επίσης η ίδια εταιρία υποστήριξε ότι σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη αριθμός 7 της Σύστασης της Επιτροπής «για τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επιδέχονται εκ των προτέρων ρύθμιση σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/EK» (εφεξής Σύσταση), «*το σημείο εκκίνησης για τον ορισμό και τον προσδιορισμό των αγορών είναι ο χαρακτηρισμός των αγορών λιανικής εντός συγκεκριμένου χρονικού ορίζοντα, λαμβάνοντας υπόψη τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς και της ζήτησης. Αφού έχουν χαρακτηριστεί και οριστεί αγορές λιανικής, οι οποίες είναι αγορές που περιλαμβάνουν την προσφορά και ζήτηση τελικών χρηστών, ενδείκνυται στη συνέχεια ο προσδιορισμός σχετικών αγορών χονδρικής που είναι αγορές οι οποίες περιλαμβάνουν τη ζήτηση προϊόντων και την προσφορά προϊόντων σε τρίτους που επιθυμούν τον εφοδιασμό τελικών χρηστών*».

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 15 της Οδηγίας 2002/21/EK (εφεξής Οδηγία-Πλαίσιο), τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Επιτροπής (2002/C 165/03) για τη ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της Σημαντικής Ισχύος στην Αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (εφεξής Κατευθυντήριες Γραμμές) και τη Σύσταση και, οι Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές θα πρέπει να ακολουθήσουν μια λεπτομερή ανάλυση τόσο για τον ορισμό της σχετικής αγοράς, όσο και κατά την διαπίστωση του επιπέδου του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά. Σύμφωνα μάλιστα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές «*ο ορισμός της αγοράς δεν αποτελεί μία μηχανική ή αφηρημένη διαδικασία, αλλά προϋποθέτει την ανάλυση όλων των διαθέσιμων στοιχείων από την παρελθούσα συμπεριφορά στην αγορά και μία συνολική κατανόηση των μηχανισμών ενός δεδομένου τομέα*» (παρα 35). Ωστόσο, η μεθοδολογία αυτή δεν ακολουθήθηκε στην συγκεκριμένη περίπτωση.

Μία (1) εταιρία επισημαίνει το γεγονός ότι η EETT επέλεξε να εκκινήσει την διαδικασία ορισμού αγοράς από τον ορισμό της συγκεκριμένης αγοράς. Σύμφωνα, ωστόσο, με το άρθρο 15 της Οδηγίας 2002/21/EK, οι Εθνικές Κανονιστικές Αρχές οφείλουν να λαμβάνουν ιδιαίτερος υπόψη τη σύσταση και τις κατευθυντήριες γραμμές που έχει εκδώσει η Επιτροπή. Σύμφωνα με την Σύσταση 2003/311, η EETT καλείται να εφαρμόσει το σχετικό Παράρτημα αναφορικά με την ανάλυση των αγορών. Εν τούτοις, και ενώ η κατηγοριοποίηση και απαρίθμηση, κατά το Παράρτημα, θα έπρεπε να θεωρείται δεσμευτική για κάθε Εθνική Κανονιστική Επιτροπή, η EETT εκκινεί από τον καθορισμό της αγοράς υπ' αριθμ. 16. Από την έρευνα που διενεργήσαμε σε επίπεδο Κρατών Μελών της Ε.Ε. προκύπτει ότι οι διαδικασίες καθορισμού αγοράς που είτε έχουν εκκινήσει είτε βρίσκονται σε κάποιο στάδιο διερεύνησής τους από τις αντίστοιχες NRAs, εφάρμοσαν το Παράρτημα της Σύστασης με σειρά χρονικής προτεραιότητας, ξεκινώντας από την αγορά λιανικής.

Το γεγονός ότι το κείμενο της Σύστασης δεν είναι απολύτως δεσμευτικό, δεν αναιρεί την πρόβλεψη της Οδηγίας Πλαίσιο, η οποία θα πρέπει να ερμηνεύεται στενά και συνεπώς να ακολουθείται κατά γράμμα η εν λόγω Σύσταση, με την εξαίρεση, αποκλειστικά και μόνο των εκεί προβλεπόμενων περιπτώσεων για τις οποίες ρητά προβλέπεται Διακριτική Ευχέρεια των NRAs .

Η διαδικασία ορισμού των αγορών, θεωρεί η εταιρία, ότι θα έπρεπε να είχε ξεκινήσει πρώτα σε επίπεδο λιανικής και ιδιαίτερα από την αγορά πρόσβασης στο δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο σε σταθερή θέση, δεδομένης της προτεραιότητας που θα έπρεπε να είχε δοθεί στις αγορές που σχετίζονται με την διασφάλιση των όρων παροχής Καθολικής Υπηρεσίας.

Επίσης αναφέρει ότι στο bench marking δεν λαμβάνεται υπόψη η πληθυσμιακή και γεωγραφική ιδιαιτερότητα της Ελλάδας με το αυξημένο συγκριτικά κόστος ανάπτυξης και λειτουργίας των κινητών δικτύων. Στην Ελληνική αγορά, το ποσοστό τηλεπικοινωνιακής κίνησης που διεκπεραιώνεται από τα κινητά δίκτυα σε σχέση με τη συνολική κίνηση (σε σταθερά και κινητά δίκτυα) είναι 23%, χαμηλότερο του Ευρωπαϊκού μέσου όρου που είναι 31%, ενδεικτικού του επιπέδου χρησιμοποίησης των κινητών δικτύων και της δυνατότητας επίτευξης οικονομικών κλίμακος. Επίσης, ο μέσος όρος του λόγου Capex / Sales στην Ελληνική αγορά είναι για το 2002 περίπου 17%, 1-2% υψηλότερου του Ευρωπαϊκού μέσου όρου.

Επιπρόσθετα, προκύπτει από τον Πίνακα 2.4., ότι η σύγκριση τελών τερματισμού σταθερό προς κινητό, έχει γίνει με βάση τα ευρωλεπτά ανά λεπτό κλήσης. Ποιος είναι ο λόγος για τον οποίο επιλέχθηκε αυτή η αναγωγή δεδομένου ότι η πλειοψηφία των κλήσεων, συνεπώς και ο μέσος όρος αυτών, υπερβαίνει το λεπτό; *Εάν πραγματικά δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με το σύνολο των κλήσεων ενός ή τριών ή και περισσότερων λεπτών, είμαστε της άποψης ότι δεν μπορούμε να γνωρίζουμε την βαρύτητα που αυτά μπορούν να έχουν στην τηλεπικοινωνιακή κίνηση, και συνεπώς από τον Πίνακα δεν μπορούμε να συναγάγουμε ασφαλή και αντικειμενικά συμπεράσματα / πορίσματα.*

Παράρτημα Γ: Παρουσίαση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην δημόσια διαβούλευση αναφορικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα

EETT

Μάιος 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν κείμενο περιέχει τις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων που συμμετείχαν στην δημόσια διαβούλευση σχετικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

Στη δημόσια διαβούλευση, που διενεργήθηκε μεταξύ 11 Φεβρουαρίου 2004 και 18 Μαρτίου 2004, συμμετείχαν οι τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι: ΟΤΕ, VODAFONE, TIM, COSMOTE, NETONE, TELEPASSPORT, VIVODI, ACN, FORTHNET, KINETIX, TELLAS, ALGONET & LANNET.

Ένας πάροχος απάντησε εκπρόθεσμα στην δημόσια διαβούλευση αναφορικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και οι παρατηρήσεις του δεν συμπεριλαμβάνονται στην παρουσίαση των απαντήσεων που ακολουθεί.

Η παρουσίαση των παρατηρήσεων/ απαντήσεων των συμμετεχόντων στην δημόσια διαβούλευση αναφορικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα περιγράφεται ακολούθως:

- **Ενότητα Α:** Παρουσίαση των γενικών παρατηρήσεων των συμμετεχόντων αναφορικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα
- **Ενότητα Β:** Παρουσίαση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στις ερωτήσεις που τέθηκαν κατά την δημόσια διαβούλευση επιβολής ρυθμιστικών υποχρεώσεων όσον αφορά την Αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα

ΕΝΟΤΗΤΑ Α***Παρουσίαση των γενικών παρατηρήσεων των συμμετεχόντων αναφορικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα***

Πέντε συμμετέχοντες απάντησαν με γενικά σχόλια τα οποία παρουσιάζονται κατωτέρω:

Ένας από τους συμμετέχοντες έκανε τα παρακάτω σχόλια:

1. Γενικές παρατηρήσεις

Όπως έχει ήδη επισημανθεί στις παρατηρήσεις του συμμετέχοντος σχετικά με τον ορισμό της Αγοράς Τερματισμού Κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά, ο συμμετέχων εκτιμά ότι η αγορά λειτουργεί αποτελεσματικά και κατά συνέπεια δεν υπάρχει ανάγκη ρυθμιστικής παρέμβασης της ΕΕΤΤ.

Η αιτιολογική σκέψη 27 της Οδηγίας Πλαίσιο¹ αναφέρει ότι *«είναι απαραίτητο οι εκ των προτέρων κανονιστικές υποχρεώσεις να μην επιβάλλονται παρά μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχει ουσιαστικός ανταγωνισμός, δηλαδή σε αγορές στις οποίες μια ή περισσότερες επιχειρήσεις διαθέτουν σημαντική ισχύ στην αγορά, και όπου τα μέτρα αποκατάστασης, στο πλαίσιο του εθνικού και κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση του προβλήματος»*.

Για να προσδιορισθεί ότι μια αγορά δεν λειτουργεί αποτελεσματικά και κατά συνέπεια υπάρχει ανάγκη ex ante ρυθμιστικής παρέμβασης απαιτούνται να ληφθούν υπόψη τα τρία παρακάτω συγκεκριμένα σωρευτικά κριτήρια²:

- Η παρουσία υψηλών και μη παροδικών φραγμών για την είσοδο στην αγορά αυτή είτε πρόκειται για διαρθρωτικούς φραγμούς είτε για νομικούς ή κανονιστικούς φραγμούς,

¹ Οδηγία 2002/21/ΕΚ για το κοινό κανονιστικό πλαίσιο δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

² Σύσταση της Επιτροπής για τις σχετικές αγορές παρ. 3.2

- Η συγκεκριμένη αγορά να έχει τα χαρακτηριστικά εκείνα που δεν θα της επιτρέψουν να τείνει προς αποτελεσματικό ανταγωνισμό χωρίς εκ των προτέρων ρυθμιστική παρέμβαση,
- Η εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού να μην επαρκεί για να μειώσει ή να άρει τους φραγμούς για την είσοδο στην αγορά αυτή ή να επαναφέρει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό.

Ωστόσο, όπως έχει ήδη εκθέσει στην προηγούμενη τοποθέτησή του ο συμμετέχων, μια συνολική ανασκόπηση της αγοράς κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα δείχνει αυξημένη ανταγωνιστικότητα μεταξύ των εταιριών με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, υψηλό ποσοστό ικανοποίησης των πελατών, αλλά και μεγάλο ποσοστό μετακίνησης μεταξύ των δικτύων, γεγονός το οποίο αποδεικνύει ότι δεν υπάρχουν αδυναμίες στην εν λόγω αγορά. Εξάλλου η είσοδος με ιδιαίτερη επιτυχία της τέταρτης εταιρίας κινητής τηλεφωνίας στην αγορά μόλις πριν 2 χρόνια τεκμηριώνει την ύπαρξη βιώσιμου και αποτελεσματικού ανταγωνισμού και την απουσία φραγμών.

Η ΕΕΤΤ αν και απορρίπτει τα ως άνω επιχειρήματα επικαλούμενη ότι αυτά δεν εγγυώνται ανταγωνιστικότητα στο επίπεδο χονδρικής της αγοράς, το οποίο δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ενοποιημένο σύνολο με το επίπεδο λιανικής, εντούτοις προσεγγίζει την αγορά τερματισμού κλήσεων κινητής τηλεφωνίας λαμβάνοντας υπόψη της τον ανταγωνισμό στην αγορά της λιανικής. Στην πραγματικότητα υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ των τιμών λιανικής και των τιμών χονδρικής (τέλη τερματισμού κλήσεων). Η τιμολόγηση των τελών χονδρικής επηρεάζει τη συμπεριφορά τόσο των παρόχων κινητής τηλεφωνίας όσο και των καταναλωτών σε επίπεδο λιανικής και αντίστροφα.

Οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας προσφέρουν ένα σύνολο υπηρεσιών το οποίο περιλαμβάνει εκκίνηση και τερματισμό κλήσεων, ενώ οι συνδρομητές επιλέγουν πακέτα σύνδεσης, τα οποία περιέχουν συνδυασμό παρεχόμενων υπηρεσιών όπως εξερχόμενες και εισερχόμενες κλήσεις αλλά και αποστολή SMS. Οι πάροχοι όταν σχεδιάζουν την τιμολογιακή τους πολιτική και καθορίζουν τα τέλη των μεμονωμένων υπηρεσιών, προσπαθούν να εξισορροπήσουν τη ζήτηση εισερχομένων και

εξερχομένων κλήσεων, επιδιώκοντας να πετύχουν τον καλύτερο δυνατό συνδυασμό μεταξύ των τελών λιανικής και των τελών χονδρικής. Τα πακέτα τελών κινητής τηλεφωνίας πρέπει να ενθαρρύνουν τους συνδρομητές των παρόχων να κάνουν αποτελεσματική χρήση του δικτύου τους, ενώ ταυτόχρονα το σύνολο των εσόδων τους να εξασφαλίζει την κάλυψη των δαπανών τους.

Σε αυτό το πλαίσιο οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας προσφέρουν εμπορικά πακέτα τελών τα οποία περιλαμβάνουν δωρεάν χρόνο ομιλίας εξερχομένων κλήσεων. Οι πελάτες όταν επιλέγουν να αγοράσουν ένα τέτοιο πακέτο υπηρεσιών λαμβάνουν υπόψη τους το ύψος της συνδρομής και τον αριθμό των δωρεάν λεπτών εξερχομένων κλήσεων για ένα χρονικό διάστημα. Ωστόσο ο δωρεάν χρόνος ομιλίας που προσφέρεται από τους παρόχους στους συνδρομητές τους σχετίζεται άμεσα με το ύψος των τελών τερματισμού που καλούνται να καταβάλλουν για τις κλήσεις των πελατών τους προς τους πελάτες των άλλων παρόχων. Όταν ένας πάροχος κινητής τηλεφωνίας επιλέγει να διατηρεί υψηλά τα τέλη τερματισμού κλήσεων στο δίκτυο του τότε οι άλλοι πάροχοι αναγκάζονται να διαφοροποιούν τις χρεώσεις κλήσεων προς αυτόν και αφενός αυξάνουν την λιανική τιμή για κλήσεις προς το δίκτυο του εν λόγω παρόχου ενώ αφετέρου εξαιρούν τις κλήσεις αυτές από τον δωρεάν χρόνο ομιλίας που προσφέρουν στα πακέτα τελών για τους συνδρομητές τους. Το γεγονός αυτό λαμβάνεται πάντα υπόψη από τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας όταν αποφασίζουν να καθορίσουν τα τέλη χονδρικής, δεδομένου ότι επηρεάζει άμεσα τόσο τη συμπεριφορά των συνδρομητών τους, όσο και τη θέση του δικτύου στην ευρύτερη αγορά της κινητής τηλεφωνίας.

Είναι εύλογο λοιπόν το συμπέρασμα ότι οι τιμές των διαφόρων υπηρεσιών (συνδρομή, εξερχόμενες και εισερχόμενες κλήσεις) αλληλοεπηρεάζονται σε τέτοιο βαθμό ώστε οι εταιρίες να συνδυάζουν πάντα το ύψος των τελών τερματισμού κλήσεων με τις τιμές λιανικής και τον όγκο εξερχόμενης και εισερχόμενης κίνησης στο δίκτυό τους. Για να διαπιστωθεί αποτυχία της αγοράς οι πάροχοι θα έπρεπε να μονοπωλούν την παροχή όλων των ως άνω υπηρεσιών ώστε να μπορούν να απολαμβάνουν σημαντικά πλεονεκτήματα έναντι των υπολοίπων παρόχων προκαλώντας έτσι στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό.

Δεδομένου ότι η τιμολογιακή πολιτική κάθε παρόχου κινητής τηλεφωνίας εξαρτάται άμεσα από την τιμολογιακή πολιτική των ανταγωνιστών του, είναι προφανές ότι ο συμμετέχων δεν διαθέτει Σημαντική Ισχύ στη σχετική Αγορά αφού δεν μπορεί να λειτουργεί ανεξάρτητα έχοντας την απόλυτη ελευθερία επιλογών να ορίζει μονομερώς τα τέλη τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό του χωρίς να λαμβάνει υπόψη τους ανταγωνιστές του.

Η έννοια της δεσπόζουσας θέσης έχει κατ' επανάληψη προσδιορισθεί από το ΔΕΚ. Στην υπόθεση United Brands κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων³ το Δικαστήριο έκρινε ότι *«the dominant position referred to in this article [82] relates to a position of economic strength enjoyed by an undertaking which enables it to prevent effective competition being maintained on the relevant market by giving it the power to behave to an appreciable extent independently of its competitors, customers and ultimately of its consumers»* (παρ. 65). Στην υπόθεση Hoffmann - La Roche κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων⁴ το ΔΕΚ όρισε ότι η ελευθερία δράσης είναι το βασικό χαρακτηριστικό της δεσπόζουσας θέσης (παρ. 41). Η ανάλυση όμως της αγοράς αποδεικνύει την έλλειψη τέτοιας ελευθερίας δράσης των παρόχων κινητής τηλεφωνίας, γεγονός που επιβεβαιώνει την εκτίμησή του συμμετέχοντος ότι η αγορά λειτουργεί αποτελεσματικά.

Αυτό επιβεβαιώνεται άλλωστε και από τις σημαντικές μειώσεις των τελών που καταγράφηκαν κατά το 2003 στην αγορά τερματισμού κλήσεων και από τις 4 εταιρίες κινητής τηλεφωνίας. Οι μειώσεις αυτές αφορούσαν τόσο τον τερματισμό κλήσεων από σταθερά σε κινητά τηλέφωνα όσο και από κινητά σε κινητά (off-net). Στην περίπτωση του συμμετέχοντος οι μειώσεις στα τέλη τερματισμού κλήσεων από σταθερά σε κινητά τηλέφωνα του συμμετέχοντος μέσα στο 2003 έφθασαν στο ποσοστό του 59,5%. Αντίστοιχες μειώσεις αποφασίσθηκαν και από τις άλλες τρεις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας.

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουάριου 1978, United Brands Company και United Brands Continentaal BV κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Μπανάνες "Τσικιτά". Υπόθεση 27/76. Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1978 σελίδα 207

⁴ Απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουάριου 1979. Hoffmann - La Roche & Co AG κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Υπόθεση 85/76. Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1979 σελίδα 461

Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω ο συμμετέχων πιστεύει ότι υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός στην αγορά και συνεπώς δεν κρίνεται απαραίτητη η εκ των προτέρων κανονιστική παρέμβαση της ΕΕΤΤ.

2. Κανονιστικές Υποχρεώσεις

Αν σε αντίθεση με τις ως άνω εκτιμήσεις η ΕΕΤΤ αποφασίσει τελικά να εφαρμόσει ex ante ρυθμιστικές υποχρεώσεις, τότε αυτές θα πρέπει να είναι αποτελεσματικές και αναλογικές με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Η ΕΕΤΤ στο κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης προτείνει να επιβληθούν όλες οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 9 έως 13 της Οδηγίας για την πρόσβαση δηλαδή λογιστικός διαχωρισμός, υποχρέωση παροχής διασύνδεσης και πρόσβασης στο δίκτυο, υποχρέωση δημοσίευσης προσφοράς αναφοράς, υποχρέωση αποφυγής συμπεριφορών διακριτικής μεταχείρισης και τιμολόγηση με βάση το κόστος.

Το άρθρο 8 παρ. 4 της Οδηγίας για την πρόσβαση ορίζει σαφώς ότι οι επιβαλλόμενες υποχρεώσεις πρέπει να είναι αντικειμενικά δικαιολογημένες. Η ΕΕΤΤ εντούτοις αδυνατεί να αιτιολογήσει επαρκώς την ανάγκη επιβολής όλων των εκ των προτέρων ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Για παράδειγμα δεν προκύπτει πουθενά από την τοποθέτηση της ΕΕΤΤ η ανάγκη επιβολής της υποχρέωσης δημοσίευσης προσφοράς αναφοράς δεδομένου ότι ο συμμετέχων ανεξάρτητα από το γεγονός ότι είχε ορισθεί ως έχουσα Σημαντική Ισχύ στην Αγορά της Διασύνδεσης με βάση το προηγούμενο κανονιστικό πλαίσιο, κοινοποιούσε πάντα όλες τις συμφωνίες διασύνδεσης που υπέγραφε στην ΕΕΤΤ.

Σχολιάζονται παρακάτω κάποιες από τις εκ των προτέρων κανονιστικές υποχρεώσεις που προτείνει η ΕΕΤΤ.

2.1 Υποχρέωση Δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς

Ο συμμετέχων εκτιμά ότι η προτεινόμενη από την ΕΕΤΤ υποχρέωση δεν είναι αντικειμενικά αιτιολογημένη και δεν είναι αναλογική με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Η υποχρέωση διαφάνειας τηρείται σήμερα ικανοποιητικά αφενός με την εκ των προτέρων δημοσίευση των τιμών και αφετέρου με την κοινοποίηση στην

ΕΕΤΤ όλων των συμφωνιών διασύνδεσης. Εξάλλου ο συμμετέχων δεν αρνήθηκε ποτέ να κοινοποιήσει το σχέδιο σύμβασης διασύνδεσης με το δίκτυό του σε όποιον πάροχο του υπέβαλλε σχετικό αίτημα.

Η ΕΕΤΤ επικαλείται ότι υπάρχει «έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον οποίο να υπόκεινται οι ΠΔΚ για την παροχή υπηρεσιών τερματισμού κλήσεων»⁵ και ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει διαφάνεια της τιμολόγησης σε σχέση με τους πελάτες λιανικής για κλήσεις σε κινητά. Ο συμμετέχων δεν κατανοεί συνεπώς πως θα θεραπευθεί αυτό με την εφαρμογή υποχρέωσης δημοσίευσης προσφοράς αναφοράς. Αν η έλλειψη διαφάνειας καταγράφεται στο επίπεδο λιανικής – εκτίμηση με την οποία διαφωνεί – τότε η δημοσίευση προσφοράς αναφοράς, η οποία αφορά την αγορά χονδρικής δεν πρόκειται να αποδώσει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Επιπλέον η δημοσίευση προσφοράς αναφοράς επιφέρει την εκ των προτέρων δημοσιοποίηση των ίδιων τιμών, όρων και προϋποθέσεων σε όλους τους ενδιαφερόμενους να διασυνδεθούν παρόχους σταθερής και κινητής τηλεφωνίας. Αυτό όμως έρχεται σε αντίθεση με την δυνατότητα που προτείνει η ΕΕΤΤ στο κείμενό της να υπάρξει ελαστικότητα στα τέλη τερματισμού για κλήσεις από κινητό σε κινητό⁶.

Σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή ενός τέτοιου μέτρου δεν πρόκειται να αυξήσει τις ανταγωνιστικές πιέσεις στα τέλη τερματισμού κλήσεων και κατά συνέπεια ο συμμετέχων εκτιμά ότι δεν είναι αποτελεσματικό, αναλογικό και αντικειμενικά αιτιολογημένο.

2.2 Υποχρέωση παροχής διασύνδεσης και πρόσβασης στο δίκτυο του συμμετέχοντος
Καταρχήν ο συμμετέχων δεν διαφωνεί με την υποχρέωση να ικανοποιεί κάθε εύλογο αίτημα για διασύνδεση και πρόσβαση στο δίκτυό του. Ωστόσο η υποχρέωση αυτή υφίσταται ήδη και δεσμεύει όλους τους παρόχους σταθερής και κινητής τηλεφωνίας. Η νέα Οδηγία για την πρόσβαση⁷ ορίζει στο άρθρο 4 παρ.1 ότι «οι φορείς εκμετάλλευσης δημόσιων δικτύων επικοινωνιών έχουν το δικαίωμα και όταν ζητείται

⁵ σελ. 26

⁶ σελ. 30

⁷ Οδηγία 2002/19/ΕΚ της 7ης Μαΐου 2002 σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες καθώς και με τη διασύνδεσή τους

από άλλες επιχειρήσεις που διαθέτουν άδεια την υποχρέωση να διαπραγματεύονται τη μεταξύ τους διασύνδεση για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που είναι διαθέσιμες στο κοινό, προκειμένου να εξασφαλίζεται η παροχή και η διαλειτουργικότητα των υπηρεσιών σε ολόκληρη την Κοινότητα».

Δεν κατανοεί συνεπώς τον λόγο επιβολής μιας περαιτέρω ex ante υποχρέωσης από την ΕΕΤΤ τη στιγμή που η εν λόγω υποχρέωση υφίσταται ήδη και σε κάθε περίπτωση τηρείται από την εταιρία του. Εξάλλου η προτεινόμενη αυτή ρύθμιση από την ΕΕΤΤ δεν είναι αιτιολογημένη αφού δεν προκύπτει από την ανάλυση της αγοράς ότι οι ΠΔΚ έχουν αρνηθεί την παροχή πρόσβασης και διασύνδεσης στο δίκτυό τους.

2.3 Υποχρέωση αποφυγής συμπεριφορών διακριτικής μεταχείρισης

Ο συμμετέχων εκτιμά ότι η επιβολή της προτεινόμενης υποχρέωσης δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη, ενώ το περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης δεν προσδιορίζεται από την ΕΕΤΤ. Σε κάθε περίπτωση η υποχρέωση αποφυγής διακρίσεων καθορίζεται στο άρθρο 10, παρ. 2 της Οδηγίας για την πρόσβαση όπου αναφέρεται ότι «οι υποχρεώσεις αμεροληψίας διασφαλίζουν, ιδίως, ότι ο φορέας εκμετάλλευσης εφαρμόζει ισοδύναμους όρους, σε ισοδύναμες περιστάσεις, σε άλλες επιχειρήσεις που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες, και παρέχει υπηρεσίες και πληροφορίες σε τρίτους υπό τους ίδιους όρους και της ίδιας ποιότητας με τις παρεχόμενες για τις δικές τους υπηρεσίες ή τις υπηρεσίες των θυγατρικών τους ή των εταίρων τους».

Κατά την επιβολή της εν λόγω υποχρέωσης η ΕΕΤΤ θα πρέπει να παρέχει στους ΠΔΚ την απαραίτητη ευελιξία να προσφέρουν διαφορετικές λύσεις σε διαφορετικές περιστάσεις όπως είναι η διασύνδεση με δίκτυα παρόχων κινητής τηλεφωνίας και η διασύνδεση με δίκτυα παρόχων σταθερής τηλεφωνίας. Μια τέτοια διαφορετική αντιμετώπιση δεν παραβιάζει την υποχρέωση αμεροληψίας των παρόχων και αιτιολογεί τη θέση του συμμετέχοντος ότι δεν είναι σκόπιμη η επιβολή της υποχρέωσης δημοσίευσης προσφοράς αναφοράς.

Στο πλαίσιο αυτό εκτιμάται ότι δεν υπάρχει ανάγκη εφαρμογής ελεγχόμενων τιμών στον τερματισμό κλήσεων μεταξύ κινητών δικτύων. Η ΕΕΤΤ αποδέχεται στο κείμενό της τις διαφορετικές δυναμικές που επηρεάζουν τις διαπραγματεύσεις για τα τέλη τερματισμού κλήσεων μεταξύ σταθερών και κινητών παρόχων αφενός και μεταξύ κινητών παρόχων αφετέρου. Ο συμμετέχων συμφωνεί με την ΕΕΤΤ και προτείνει οι συμφωνίες διασύνδεσης μεταξύ κινητών παρόχων να εξαιρεθούν από τον μηχανισμό ελεγχόμενων τιμών που προτείνει η ΕΕΤΤ και να είναι αποτέλεσμα διμερών διαπραγματεύσεων. Η λύση αυτή αφενός είναι σύμφωνη με την ανάλυση της αγοράς όπου φαίνεται σαφώς ότι ο ανταγωνισμός λειτουργεί αποτελεσματικά μεταξύ κινητών παρόχων, ενώ αφετέρου δεν παραβιάζει την υποχρέωση αμεροληψίας.

2.4 Υποχρέωση κοστοστρέφειας – Μηχανισμός ελεγχόμενων τιμών

Ο συμμετέχων δεν είναι αντίθετος με την επιβολή μηχανισμού ελεγχόμενων τιμών στα τέλη τερματισμού κλήσεων από σταθερά σε κινητά δίκτυα. Εκτιμάται ωστόσο ότι η επιβολή της υποχρέωσης αυτής – όπως επισημαίνεται ανωτέρω - δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη όσον αφορά τα τέλη τερματισμού κλήσεων μεταξύ κινητών παρόχων, όπου φαίνεται ότι ο ανταγωνισμός μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά μέσω διμερών διαπραγματεύσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της ΕΕΤΤ σχετικά με τον μηχανισμό ελεγχόμενων τιμών, ο συμμετέχων συμφωνεί:

με την εκτίμηση της ΕΕΤΤ ότι η αγορά τερματισμού πρέπει να θεωρηθεί ενιαία για ΠΔΚ που διαθέτουν δίκτυα 2ης και 3ης γενιάς και κατά συνέπεια το κόστος τερματισμού για αυτούς θα πρέπει να προκύπτει από το σταθμισμένο κόστος τερματισμού σε κάθε δίκτυο,

με την εκτίμηση της ΕΕΤΤ ότι μακροπρόθεσμα, το επαυξητικό κόστος τερματισμού ανά μονάδα στο δίκτυο 3ης γενιάς θα είναι μικρότερο από το αντίστοιχο κόστος ενός δικτύου 2ης γενιάς. Επεκτείνοντας τον συλλογισμό ακόμα περισσότερο, αποδέχεται και την υπόθεση ότι τελικά το σταθμισμένο κόστος για έναν ΠΔΚ που διαθέτει δίκτυα 2ης και 3ης θα είναι μικρότερο από εκείνο που ο ίδιος ΠΔΚ θα είχε αν διέθετε μόνο δίκτυο 2ης γενιάς. Αυτός είναι άλλωστε και ένας βασικός λόγος για τον οποίο τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε διεθνές επίπεδο οι ΠΔΚ επένδυσαν στην τεχνολογία

3ης γενιάς, η οποία αναμένεται κατά γενική ομολογία να επιφέρει αύξηση του συνολικού κοινωνικού οφέλους,

με την άποψη της ΕΕΤΤ ότι η όποια αναπροσαρμογή των υφιστάμενων τελών τερματισμού προς την κατεύθυνση των κοστοστρεφών επιπέδων θα πρέπει να γίνει σταδιακά μέσα σε περίοδο τουλάχιστον 3 ετών έτσι ώστε να μην προκληθούν διαταράξεις στις λιανικές τιμές της κινητής τηλεφωνίας με αποτέλεσμα την μείωση της συνολικής ωφέλειας των συνδρομητών.

Εντούτοις, η άποψη της ΕΕΤΤ ότι το ενδεχομένως «υψηλότερο κόστος από την εισαγωγή της τεχνολογίας 3ης γενιάς δεν μπορεί να ανακτηθεί από τον τερματισμό φωνητικών κλήσεων για την οποία υπάρχει μια περισσότερο αποδοτική τεχνολογία (2η γενιά)...» αλλά «...θα πρέπει να ανακτηθεί από υπηρεσίες δεδομένων και τις λιανικές τιμές των υπηρεσιών εκκίνησης» βρίσκεται σε διάσταση με τις προαναφερθείσες θέσεις, οι οποίες, κατά την ίδια την Επιτροπή, στοχεύουν στην προστασία της αγοράς και την αύξηση του κοινωνικού οφέλους.

Τα βασικά (και προφανή) επιχειρήματα του συμμετέχοντος έναντι μιας τέτοιας άποψης είναι ότι:

τα δίκτυα που βασίζονται σε τεχνολογία 3ης γενιάς προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο μια σειρά από προηγμένες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες δεδομένων, παράλληλα, η χρήση της νέας τεχνολογίας θα επιφέρει μακροπρόθεσμα μείωση του κόστους όλων των φωνητικών κλήσεων (συμπεριλαμβανομένου και του τερματισμού φωνητικών κλήσεων),

οι επενδύσεις για τις οποίες έχουν δεσμευτεί ήδη οι ΠΔΚ, προκειμένου να λειτουργήσουν δίκτυα 3ης γενιάς με συγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές και υποχρεώσεις κάλυψης, αφορούν σε εξοπλισμό που θα εξυπηρετεί από κοινού τόσο υπηρεσίες δεδομένων όσο και υπηρεσίες φωνής. Επομένως δεν είναι εύκολος ο διαχωρισμός του κόστους που θα πρέπει να ανακτηθεί από κάθε υπηρεσία ξεχωριστά, η άρνηση της ΕΕΤΤ να ανακτηθούν τα σχετικά κόστη με αναλογικό τρόπο από όλες τις υπηρεσίες στις οποίες αφορούν (συμπεριλαμβανομένου και του τερματισμού φωνητικών κλήσεων), αποτελεί μια θέση που απομακρύνεται τόσο από τη συνολική

φιλοσοφία της επιχειρούμενης ρύθμισης, όσο και από την αντίστοιχη διεθνή πρακτική (βλέπε σχετική οδηγία Ευρωπαϊκής Επιτροπής),

τα πιθανά ενδεχόμενα μιας τέτοιας ρύθμισης είναι δύο: είτε τα «υπολειπόμενα» κόστη να ανακτηθούν μέσω υπερχρέωσης άλλων υπηρεσιών, είτε να μην ανακτηθούν καθόλου από τους ΠΔΚ,

το πρώτο ενδεχόμενο επαναφέρει τον κίνδυνο της διατάραξης των τιμών λιανικής, που η ίδια η EETT προσπαθεί να αποφύγει με την υιοθέτηση της βαθμιαίας μείωσης (glide-path). Επιπλέον, πιστεύει ότι θα επιβραδύνει σημαντικά την διείσδυση και διάδοση των υπηρεσιών δεδομένων, καθώς αυτές θα πρέπει να χρεώνονται υπερβολικά,

το δεύτερο ενδεχόμενο αποθαρρύνει τους ΠΔΚ από την έρευνα / ανάπτυξη και υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών προς όφελος του τελικού καταναλωτή.

Στο σημείο αυτό ο συμμετέχων παραθέτει και μέσω ενός σχεδιαγραμματικού παραδείγματος τους ενδοιασμούς του για την προτεινόμενη από την EETT ρύθμιση.

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζονται οι καμπύλες κόστους

- του υφιστάμενου μοντέλου LRIC για δίκτυο 2ης γενιάς (το οποίο βρίσκεται ακόμα υπό διαδικασία διαβούλευσης), καθώς και
- του σταθμισμένου κόστους για ΠΔΚ με δίκτυο 2ης και 3ης γενιάς.

Επίσης απεικονίζεται το Ελεγχόμενο Τέλος, όπως αυτό προτείνεται από την EETT (δηλ. να βασιστεί στην καμπύλη κόστους του υφιστάμενου μοντέλου).

Όλες οι τιμές είναι προφανώς υποθετικές, αλλά η συμπεριφορά των καμπυλών κόστους ανταποκρίνεται στην γενικότερη εκτίμηση ότι το σταθμισμένο κόστος ενός ΠΔΚ με δίκτυο 2ης και 3ης γενιάς θα είναι αρχικά υψηλότερο και θα συγκλίνει βαθμιαία προς το κόστος ενός αντίστοιχου ΠΔΚ με δίκτυο 2ης γενιάς, για να γίνει τελικά χαμηλότερο καθώς η νέα τεχνολογία 3ης γενιάς θα γίνεται αποδοτικότερη.

Το πόσο και το πότε ο συμμετέχων δεν είναι σε θέση να το πει με βεβαιότητα καθώς εξαρτάται από μια σειρά παραγόντων όπως:

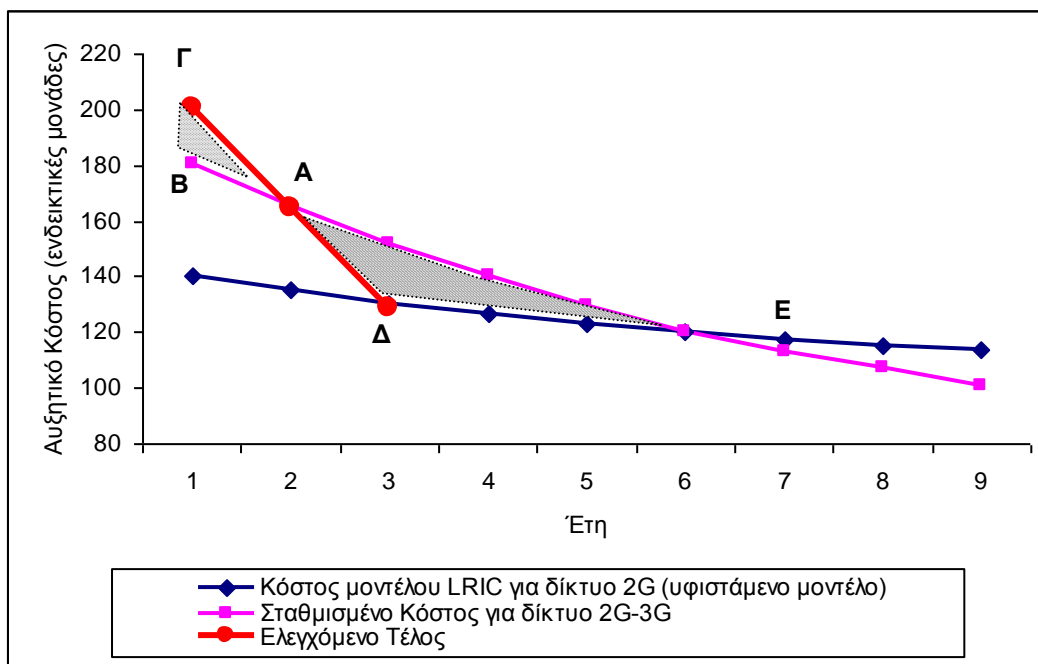
- ο ρυθμός επενδύσεων προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη κάλυψη

- η δυνατότητα εκμετάλλευσης συνεργιών λόγω της ήδη εγκατεστημένης υποδομής
- το προφίλ και ο ρυθμός μετατόπισης της κίνησης από το δίκτυο 2ης γενιάς στο δίκτυο 3ης γενιάς, κλπ.

Στην απεικονιζόμενη υποθετική ρύθμιση, υιοθετείται περίοδος σύγκλισης (glide-path) 3 ετών με βάση το μοντέλο LRIC για δίκτυο 2ης γενιάς και στη συνέχεια το πλαφόν διατηρείται. Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα, ο ΠΔΚ πραγματοποιεί υπερβάλλοντα κέρδη κατά την πρώτη περίοδο (βλέπε περιοχή ΑΒΓ), ενώ στη συνέχεια αδυνατεί να ανακτήσει τα κόστη του με αποτέλεσμα να πραγματοποιεί απώλειες (βλέπε γραμμοσκιασμένη περιοχή ΑΔΕ).

Είναι φανερό ότι σε κάθε περίπτωση η ρύθμιση είναι ανεπαρκής καθώς παράγει συστηματικά στρεβλώσεις. Επιπλέον, το αν το τελικό ισοζύγιο (κέρδους-απώλειας) είναι επωφελές ή επιβλαβές για τον ΠΔΚ θα παραμένει άγνωστο καθώς εξαρτάται από το ποτέ και πόσο οι δύο καμπύλες κόστους συγκλίνουν.

Ο συμμετέχων εκτιμά ότι μια τέτοια ρύθμιση είναι απαράδεκτη και αντίθετη με τους αντικειμενικούς στόχους της ΕΕΤΤ.

Συνοπτικά, ο συμμετέχων προτείνει:

Να προσδιοριστεί το σταθμισμένο μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος (LRIC) τερματισμού βάσει ενός νέου μοντέλου που θα περιλαμβάνει εξίσου τον τερματισμό σε δίκτυα 2ης και 3ης γενιάς,

Το «ελεγχόμενο τέλος» να είναι διαφορετικό για κάθε ΠΔΚ, ανεξάρτητο του τύπου του δικτύου τερματισμού (2ης ή 3ης γενιάς) και να βασιστεί στο σταθμισμένο κόστος.

Οι όποιες ρυθμίσεις να λαμβάνουν υπόψη την απόσταση των σημερινών επιπέδων τελών τερματισμού από τις κοστοστρεφείς τιμές και να εξασφαλίζουν την ομαλή μετάβαση σε αυτές.

2.5 Υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης ως ενδιάμεση κανονιστική υποχρέωση

Ο συμμετέχων διαφωνεί με την πρόθεση της EETT να επιβάλλει τη μη διακριτική μεταχείριση, ως ενδιάμεση κανονιστική υποχρέωση, υποχρεώνοντας τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας να επιτρέπουν τον τερματισμό κλήσεων που παραδίδονται στο δίκτυό τους μέσω GSM-Gateways και να μην εμποδίζουν τους πελάτες τους να χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό αυτό. Ειδικότερα παρατηρεί τα ακόλουθα:

Η δρομολόγηση κλήσεων από εναλλακτικούς παρόχους σταθερής τηλεφωνίας στο δίκτυο του συμμετέχοντος χρησιμοποιώντας FCTs ή GSM-Gateways δεν άπτεται της υπό ρύθμιση αγοράς τερματισμού κλήσεων. Καίτοι ενδεχομένως ένα μέρος της λειτουργίας των κλήσεων αυτών αφορά τον τερματισμό, σε καμία περίπτωση δεν εξαντλείται σε αυτόν, αλλά εμπεριέχει και ισοδύναμα στοιχεία εκκίνησης κλήσεων. Επομένως, η EETT δεν δύναται με την παρούσα δημόσια διαβούλευση να επιβάλλει ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε μία αγορά που δεν έχει καν ορίσει και αναλύσει, εκκρεμούσης μάλιστα και της απόφασης της EETT επί της δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με τη λειτουργία και τη χρήση των GSM-Gateways στην Ελληνική αγορά τηλεπικοινωνιών.

Υπό το προεκτεθέν πρίσμα, η αγορά λιανικής στην οποία σαφώς emπίπτουν οι on-net τιμές παραμένει ελεύθερα διαμορφούμενη από τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας

και οποιαδήποτε επιβολή σχετικής υποχρέωσης, απαγόρευσης ή περιορισμού είναι άκυρη, σύμφωνα με το νέο Ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο.

Εξάλλου, ακόμα και εάν ο συμμετέχων δεχθεί ότι θα μπορούσε η EETT να ρυθμίσει κανονιστικά το θέμα στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας τότε:

α) η υιοθέτηση της ενδιάμεσης κανονιστικής υποχρέωσης θα αντιστρατεύεται ευθέως την υιοθέτηση της βαθμιαίας μείωσης (glide-path), στον βαθμό που τα δύο μέτρα δεν είναι συμπληρωματικά. Επιπροσθέτως, η EETT οφείλει να υιοθετεί το ελάχιστο προσήκον μέτρο που κατά περίπτωση είναι αναλογικό και δικαιολογημένο. Η αντίθετη περίπτωση της σύγχρονης επιβολής δύο ρυθμιστικών υποχρεώσεων θα οδηγήσει στο άτοπο συμπέρασμα να υφίστανται δύο διαφορετικά τέλη τερματισμού για την ίδια υπηρεσία,

β) το μέτρο της μη διακριτικής μεταχείρισης αποσκοπεί να διασφαλίσει «ότι ο φορέας εκμετάλλευσης εφαρμόζει ισοδύναμους όρους, σε ισοδύναμες περιστάσεις, σε άλλες επιχειρήσεις που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες»⁸. Εντούτοις δεν προκύπτει από την ανάλυση της αγοράς ότι οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας προβαίνουν σε διακριτική μεταχείριση μεταξύ των παρόχων σταθερής τηλεφωνίας. Αντιθέτως με την εφαρμογή του εν λόγω μέτρου η EETT επιβάλλει αυτό ακριβώς που επιδιώκει να πατάξει - τη διακριτική μεταχείριση!

Δεν πρέπει ακόμη να παραβλέπεται το γεγονός ότι η εν λόγω δραστηριοποίηση των εναλλακτικών σταθερών παρόχων, την οποία η EETT επιδιώκει να ρυθμίσει κανονιστικά μέσω της αγοράς τερματισμού, αμφισβητείται σθεναρά από τους παρόχους κινητής τηλεφωνίας ως προς τη νομιμότητά της και μάλιστα, ενώπιον της ίδιας της EETT. Επιβάλλοντας λοιπόν μια ρυθμιστική υποχρέωση που ευθέως αντιμετωπίζει το θέμα της χρήσης FCT ή GSM-Gateway ως χρήζον προστασίας, η EETT κατά τρόπο έμμεσο, πλην όμως ουσιαστικό, αποφαινεται και επί της νομιμότητας της χρήσης τους με σκοπό την εμπορική εκμετάλλευση του GSM φάσματος από παρόχους σταθερής τηλεφωνίας, αγνοώντας τόσο τα νομικά επιχειρήματα όσο και την πρακτική που ακολουθήθηκε σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

⁸ Άρθρο 10 παρ. 2 της Οδηγίας για την πρόσβαση. Επίσης βλ. ανωτέρω παρ. 3.3

Ένας από τους συμμετέχοντες έκανε τα παρακάτω σχόλια:

1. Η εξαιρετική σπουδαιότητα των θεμάτων που κρίνονται και οι βραχυπρόθεσμες συνέπειες πιθανών Κανονιστικών παρεμβάσεων, απαιτούν συνθήκες διαβούλευσης με την αγορά οι οποίες θα δίνουν δυνατότητα ουσιαστικής ανταλλαγής επιχειρημάτων.

Σε ένα ώριμο θεσμικά περιβάλλον, και δεδομένης της ανάγκης εξέτασης όλων των παραμέτρων η απαίτηση ανάπτυξης διαρκούς και ουσιαστικού διαλόγου, ειδικά επί των θεμάτων εκείνων για τα οποία επιβάλλεται διαβούλευση από το Ευρωπαϊκό Θεσμικό Πλαίσιο, δεν μπορεί να περιορίζεται απλά και μόνο στην διατύπωση των απόψεων των εμπλεκομένων φορέων. Αντίθετα αναμένεται ότι ένας ουσιαστικός διάλογος θα δώσει την ευκαιρία να υπάρχει καλύτερη τεκμηρίωση και ορθότερη τελικά αξιολόγηση για το εάν θα πρέπει να υπάρχει και σε ποιον βαθμό, κάθε φορά, ρυθμιστική παρέμβαση.

Σε συνέχεια λοιπόν των αποτελεσμάτων της 1ης Δημόσιας Διαβούλευσης αναφορικά με την ανάλυση της εν λόγω αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος, ο συμμετέχων εκτιμά ότι τα σχόλια και οι επισημάνσεις του όχι μόνο δεν ελήφθησαν υπόψη, αλλά ταυτόχρονα δεν δόθηκε καμία ευκαιρία αυτά να γίνουν αντικείμενο ουσιαστικού διαλόγου στο πλαίσιο του παρόντος κύκλου Διαβουλεύσεων.

Επιπλέον, η παρούσα διαβούλευση αναλύει ελάχιστα αυτό που προβάλλει ως κύριο αντικείμενό της, δηλαδή τις προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις, ενώ επαναφέρει τα θέματα που τέθηκαν κατά την πρώτη δημόσια διαβούλευση σχετικά με την ανάλυση της αγοράς.

2. Στην εισαγωγή του κειμένου, αναφέρεται ότι «η EETT προέβη στον ορισμό μιας σχετικής αγοράς για τον «τερματισμό κλήσεων σε ξεχωριστά δίκτυα κινητών» και όρισε τις επιχειρήσεις που κατέχουν Σημαντική Ισχύ στην Αγορά (ΣΙΑ) αυτή.». Επιπλέον , προστίθεται ότι « η EETT προχωρεί, στη διαδικασία ορισμού και επιβολής των κατάλληλων κανονιστικών υποχρεώσεων για τις επιχειρήσεις που ορίστηκαν ως κατέχουσες Σημαντική Ισχύ (ΣΙΑ) στην ως άνω αγορά».

Δεδομένου ότι με ένα κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης αναφορικά με την ανάλυση αγοράς και τον ορισμό των παρόχων με Σημαντική Ισχύ δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι έχει ληφθεί κάποιο Κανονιστικό μέτρο με δεσμευτική ισχύ, ο συμμετέχων θεωρεί ότι αυτό που αναφέρεται είναι ανακριβές.

Επομένως το παρόν κείμενο ΔΔ αφού έχει λάβει ως δεδομένα Κανονιστικά μέτρα τα ανωτέρω θεωρείται ότι δεν στηρίζεται στην σωστή βάση ανάλυσης για τα θέματα που καταγράφει.

Συνεπώς ο συμμετέχων αναμένει ότι στο παρόν στάδιο, και μετά την ολοκλήρωση της ΔΔ η EETT θα προβεί στην παρουσίαση ενός Σχεδίου Κοινοποίησης προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το Ευρωπαϊκό Κανονιστικό Πλαίσιο.

Ο ίδιος συμμετέχων αναφέρει επίσης ότι:

A. Αναφορικά με το θέμα της «σταδιακής/βαθμιαίας πορείας (glide path) των τελών τερματισμού”:

Ο έλεγχος των τιμών θα πρέπει να διαρκέσει για διάστημα που θα υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη. Θα πρέπει να εφαρμοστούν συγκεκριμένα, αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια για την χρονική διάρκεια που θα ισχύσουν τα “ελεγχόμενα τέλη”, σχεδιασμένα με τέτοιον τρόπο ώστε να προκύπτει σαφής διαφοροποίηση ανάλογα με την αποδεδειγμένη ισχύ της κάθε εταιρίας στην σχετική αγορά.

B. Όσον αφορά την πρόταση της EETT σχετικά με την επιβολή μιας ενδιάμεσης κανονιστικής υποχρέωσης για τον τερματισμό κλήσεων μέσω FCT ή GSM gateway, αναφέρονται τα εξής:

Ο συμμετέχων κρίνει ως άστοχη την αναφορά στη χρήση FCT καθώς και την έμμεση αποδοχή αυτής ως τρόπο τερματισμού κίνησης διασύνδεσης ενόσω εκκρεμεί η επίσημη θέση και απόφαση της EETT στη σχετική διαβούλευση που διενεργήθηκε. Στη συγκεκριμένη διαβούλευση τέθηκαν και παραμένουν αναπάντητα σημαντικά ερωτήματα που αφορούν την τεχνική, την ποιοτική καθώς και την οικονομική διάσταση της χρήσης των FCT.

Είναι σκόπιμο η ΕΕΤΤ να αποφανθεί με σαφήνεια στην αντίστοιχη διαβούλευση προτού εντάξει τα FCT στις υποχρεώσεις για ίση μεταχείριση. Ο συμμετέχων θεωρεί ότι όταν ξεκαθαρίσει το τοπίο επίσημα και τελεσίδικα σχετικά με την υπόσταση των FCT στην αγορά της διασύνδεσης, θα μπορεί η ΕΕΤΤ να θεωρήσει ότι εκπληρώνουν το ρόλο ενός μέσου διευκόλυνσης για "arbitrage" της αγοράς όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην εν λόγω παράγραφο.

Ο συμμετέχων θεωρεί ότι μια ρυθμιστική παρέμβαση σχετικά με την υποχρέωση τερματισμού κλήσεων μέσω των FCT, θα στρεβλώσει πραγματικά (σε αντίθεση με τη επιθυμία της ΕΕΤΤ για αποφυγή στρεβλώσεων της αγοράς), την αγορά τερματισμού εις βάρος του τελικού καταναλωτή και της ποιότητας που θα του προσφέρεται. Η εν λόγω παράγραφος, εφ' όσον υιοθετηθεί, θα μεταφραστεί από κάποιους ως de facto αναγνώριση της χρήσης των FCT ως μέσο διασύνδεσης. Στην περίπτωση αυτή, κάθε κινητός πάροχος όχι μόνο θα πρέπει να επιτρέπει την πρόσβαση μέσω των FCT αλλά θα μπορεί και ο ίδιος εγκαταστήσει και λειτουργήσει τις δικές του συστάδες από FCT για να τερματίζει κίνηση σε άλλους ΠΔΚ. Επιπλέον, ο ίδιος ο πάροχος σταθερής τηλεφωνίας θα έχει το δικαίωμα να "διασυνδεθεί" μέσω FCT έστω και προσωρινά μέχρι να παρέλθει η περίοδος των τριών χρόνων.

Με την έμμεση αποδοχή της λειτουργίας των FCT, γίνεται προσπάθεια να τεθεί μια ακόμα κανονιστική υποχρέωση προκειμένου να επιτευχθεί η ρύθμιση της αγοράς τερματισμού. Όμως, επί του παρόντος τουλάχιστον, οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις που μπορούν να επιβληθούν είναι κάποιες ή όλες από αυτές που αναφέρονται στη σελίδα 23 του κειμένου της διαβούλευσης και η ρύθμιση της αγοράς μέσω αποδοχής των FCT δεν είναι εξ αυτών.

Από την φύση της λοιπόν, για να επιβληθεί μια νέα κανονιστική ρύθμιση υπάγεται στα προβλεπόμενα στο άρθρο 9 παρ.3 την Οδηγίας για την Πρόσβαση, για την περίπτωση δηλαδή που πρόκειται για μία ρύθμιση διαφορετική από εκείνες που περιοριστικά αναφέρονται στα Άρθρα 9 έως 13 της ανωτέρω Οδηγίας. Εφόσον η ΕΕΤΤ προτίθεται να προβεί στην θέσπιση ρύθμισης που θα συμπεριλάβει και το ανωτέρω μέτρο τότε αναμένεται ότι θα ακολουθήσει την διαδικασία κατάθεσης

συγκεκριμένου αιτήματος προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 7 της σχετικής Σύστασης (βλ. σημείο 8).

Ενώ είναι γνωστό και έχουν γίνει εκτεταμένες αναφορές σχετικά με την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται με τα FCT, εντούτοις, με την παράγραφο αυτή, ουσιαστικά ενθαρρύνεται η εκτεταμένη χρήση αυτών και ειδικά ενώ πλησιάζει η περίοδος των ολυμπιακών αγώνων όπου η ποιότητα των υπηρεσιών πρέπει να είναι πρωταρχικής σημασίας.

Πολλοί από τους εναλλακτικούς παρόχους χρησιμοποιούν FCT ως υποκατάστατο τερματισμού διεθνούς κίνησης. Περαιτέρω χρήση τους και ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των ολυμπιακών αγώνων, ελλοχεύει κινδύνους διασυσμού της χώρας δεδομένου ότι στις διεθνείς κλήσεις προς επισκέπτες των ελληνικών δικτύων, τα ποσοστά αποτυχίας μερικές φορές αγγίζουν το 100%.

Γ. Αναφορικά με την επιβολή του συνόλου των ρυθμιστικών υποχρεώσεων:

Έχοντας ως δεδομένη την ρητά προβλεπόμενη αρχή της αναλογικότητας [άρθρο 9 παρ. 4 της Οδηγίας για την Πρόσβαση (2002/19)] και τον δικαιολογητικό λόγο θέσπισής της, θεωρείται ότι δεν είναι αναγκαίο να εφαρμοστεί το σύνολο των προτεινόμενων υποχρεώσεων σε όλους ανεξαιρέτως τους παρόχους. Εφόσον ο συμμετέχων αποδεχτεί ότι τα αποτελέσματα της προηγούμενης Δημόσιας Διαβούλευσης θα πρέπει να επιβεβαιωθούν, δηλαδή πιθανόν να οριστεί ότι κάθε πάροχος θα οριστεί ότι κατέχει Σημαντική Ισχύ στην αγορά τερματισμού κλήσεων στα κινητά δίκτυα, αυτό το γεγονός θα οδηγήσει στην επιβολή υποχρεώσεων σε όλους τους παρόχους. Ωστόσο αυτή η περίπτωση αναφέρεται ως εξαιρετική από την Οδηγία για την Πρόσβαση (βλ. Σημείο 14 της 2002/19).

Ένας άλλος συμμετέχων έκανε τα παρακάτω σχόλια:

Ο συμμετέχων χαιρετίζει το σύνολο των συμπερασμάτων της EETT όπως αυτά διατυπώνονται στο Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης, με ορισμένες διαφοροποιήσεις, όπως αυτές διατυπώνονται κατωτέρω στα ειδικότερα σχόλια και παρατηρήσεις:

1. Είναι εξαιρετικά σημαντικό το συμπέρασμα που διατυπώνεται στην παράγραφο 2.2 αναφορικά με την διαπίστωση πρακτικών συμπίεσης τιμών από τους ΠΔΚ. Για τις εν λόγω παράνομες πρακτικές, οι οποίες διαστρεβλώνουν σε σημαντικότατο βαθμό τον ανταγωνισμό στην τηλεπικοινωνιακή αγορά με απρόβλεπτες συνέπειες αν συνεχίσουν να παρατηρούνται, ο συμμετέχων έχει διαμαρτυρηθεί κατ' επανάληψη κι έχει ζητήσει την λήψη μέτρων. Μετά και από αυτή την ξεκάθαρη διατύπωση, αναμένεται η επιβολή χρηματικών προστίμων στους ΠΔΚ, στα πλαίσια των εν εξελίξει διοικητικών διαδικασιών που έχουν εκκινήσει εναντίον τους.

2. Τα επιχειρήματα των ΠΔΚ, όπως διατυπώνονται στις παραγράφους 2.3.1 και 2.3.2 αποτελούν παραδοχή και οδηγούν στο απαράδεκτο, κατακριτέο και φυσικά ελεγκτέο συμπέρασμα ότι οι ΠΔΚ χρησιμοποιούν τα υψηλά τέλη τερματισμού που εφαρμόζουν για να επιδοτούν την βελτίωση της αποδοτικότητάς τους, την βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και τις όποιες απώλειες τυχόν θα είχαν από τις ισχυρές ανταγωνιστικές πιέσεις που υφίστανται, όπως τουλάχιστον υποστηρίζουν. Το επιχειρήμα των ΠΔΚ στην παράγραφο 2.3.2 ότι «...ακόμη και εάν έθεταν υψηλά τέλη τερματισμού προκειμένου να επιδοτούν την απόκτηση πελατών στο επίπεδο λιανικής, αυτό δεν θα δημιουργούσε αρνητικά αποτελέσματα διότι, καθώς περισσότεροι αποκτούν κινητά τηλέφωνα, οτιδήποτε χάνουν μέσω τελών τερματισμού άνω του κόστους το κερδίζουν όταν κάνουν μια κλήση με κινητό (καθώς η πρόσβαση επιδοτείται [!!!!!! από ποια πηγή? Από τις υπέρογκες χρεώσεις των εναλλακτικών για τέλη τερματισμού?]) και κάποιες χρεώσεις εξερχομένων είναι χαμηλές...», οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι πελάτες λιανικής απολαμβάνουν μειωμένες τιμές, τις οποίες χρηματοδοτούν με τα υψηλά τέλη τερματισμού που καταβάλλουν οι πελάτες χονδρικής των ΠΔΚ, δηλαδή οι εναλλακτικοί πάροχοι υπηρεσιών σταθερής τηλεφωνίας. Αν ήθελε υποθεθεί ότι οι πελάτες λιανικής έχουν κάποιο οικονομικό όφελος από τις χαμηλότερες τιμές για τις επιδοτούμενες κλήσεις, οι πελάτες χονδρικής όχι μόνο δεν έχουν κανένα όφελος, αλλά αντίθετα υφίστανται οικονομική ζημία πληρώνοντας αδικαιολόγητα υψηλά τέλη τερματισμού.

3. Έτσι λοιπόν η ευημερία των καταναλωτών την οποία επικαλούνται οι ΠΔΚ στην παράγραφο 2.3.3 αφορά, όπως πολύ σωστά διαπιστώνει η ΕΕΤΤ, μέρος μόνο του κοινωνικού συνόλου και όχι όλους τους καταναλωτές, ενώ παράλληλα υπάρχει στρέβλωση των τρόπων χρήσης της σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και επηρεάζεται ο παρατηρούμενος όγκος κίνησης.
4. Ο συμμετέχων συμφωνεί με το συμπέρασμα της ΕΕΤΤ ότι ο τερματισμός κλήσεων σε δίκτυα κινητής είναι υπηρεσία χονδρικής και επομένως σ' αυτό το επίπεδο πρέπει να επιβληθούν υποχρεώσεις, ως πλέον επιρρεπές σε αποτυχία της αγοράς.
5. Ο συμμετέχων συμφωνεί απολύτως με την ανάλυση της ΕΕΤΤ στην παράγραφο 3.2.1, αναφορικά με την βασική αποτυχία της αγοράς, και βεβαίως με το συμπέρασμα ότι οι τιμές θα πρέπει να βασίζονται στο κόστος. Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι από την μελέτη του συνόλου του Κειμένου Δημόσιας Διαβούλευσης προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα ότι η υποχρέωση κοστοστρέφειας στην διαμόρφωση των τελών τερματισμού θα έπρεπε να έχει επιβληθεί εδώ και πάρα πολύ καιρό, προκειμένου να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις στην αγορά και η νόθευση του ανταγωνισμού. Πρέπει κατά συνέπεια η ΕΕΤΤ να εξετάσει επιπλέον την λήψη μέτρων για την αποκατάσταση των δυσμενών αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την ανώμαλη, όπως διαπιστώνεται, λειτουργία της αγοράς για εξαιρετικά μεγάλο χρονικό διάστημα.
6. Ο συμμετέχων συμφωνεί απόλυτα με το συμπέρασμα ότι πρέπει να επιβληθούν όλες οι διαθέσιμες με βάση το κανονιστικό πλαίσιο ρυθμιστικές υποχρεώσεις στους ΠΔΚ. Επίσης, αναφορικά με την διαμόρφωση της τιμής για τα τέλη τερματισμού, συμφωνεί ότι πρέπει να επιβληθούν από κοινού τόσο η υποχρέωση απαγόρευσης διακριτικής μεταχείρισης, όσο και η υποχρέωση κοστοστρεφούς τιμολόγησης. Ωστόσο, εκφράζει έντονες διαφωνίες αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα επιβολής των υποχρεώσεων αυτών, καθώς θεωρεί ότι τα τρία έτη είναι πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι ήδη η αγορά λειτουργεί για εξαιρετικά μεγάλο χρονικό διάστημα σε καθεστώς στρέβλωσης. Η διατήρηση αυτού του καθεστώτος μπορεί να έχει απρόβλεπτες και δυσάρεστες συνέπειες, όπως η έξοδος από την αγορά μικρότερων σε μέγεθος εταιριών που δεν θα μπορέσουν να επιβιώσουν μέχρι την

ομαλοποίηση στην λειτουργία της αγοράς και την εγκαθίδρυση υγιούς και ελεύθερου ανταγωνισμού.

7. Η πρόταση του συμμετέχοντος είναι το σχετικό χρονικό διάστημα για την σύγκλιση των τελών τερματισμού με το κόστος (glide path) να είναι έξι (6) μηνών το πολύ λαμβάνοντας υπόψη και τις σχετικές θέσεις της ΕΕ στο ζήτημα. Είναι προφανές ότι η ΕΕΤΤ θα πρέπει να εποπτεύει, σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα αλλά και μετά την λήξη του, την τήρηση των υποχρεώσεων από την πλευρά των ΠΔΚ και την συνολική συμπεριφορά τους, παρεμβαίνοντας όπου χρειάζεται και επιβάλλοντας επιπλέον ρυθμίσεις.
8. Ωστόσο, η επιβολή απαγόρευσης διακριτικής μεταχείρισης και υιοθέτησης πρακτικών συμπίεσης περιθωρίων πρέπει να γίνει άμεσα, διότι μόνον έτσι θα τεθεί φραγμός στις παράνομες πρακτικές συμπίεσης τιμών που διαπιστώνονται αυτή την στιγμή στην αγορά. Ο συμμετέχων θεωρεί αδιανόητο, ότι είναι δυνατόν να τίθεται καν ζήτημα δυνατότητας σταδιακής συμμόρφωσης με τους κανόνες του ανταγωνισμού ή με άλλες λέξεις σταδιακής απόκλισης από παράνομες συμπεριφορές. Ούτε θεωρεί, ότι απαιτείται οποιαδήποτε περίοδος αξιολόγησης του γεγονότος, ότι οι ΠΔΚ πωλούν την ίδια υπηρεσία σε λιανικούς πελάτες σε τιμές φθηνότερες των τελών διασύνδεσης. Το γεγονός αυτό είναι γνωστό τοις πάσι και απαιτεί την άμεση ενδιάμεση ρυθμιστική και για την προστασία του ανταγωνισμού παρέμβαση της ΕΕΤΤ και δεν χρειάζεται οποιαδήποτε ενδιάμεση ελεγκτική περίοδος προκειμένου να ληφθούν μέτρα για την αποτροπή συμπίεσης των περιθωρίων. Οι υποχρεώσεις για τους ΠΔΚ που περιγράφει η ΕΕΤΤ αναφορικά με την χρήση των GSM-Gateways δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επιλύουν το πρόβλημα, ιδιαίτερα με βάση τα όσα κατά καιρούς έχουν αναφερθεί σχετικά με την χρήση του εν λόγω εξοπλισμού. Είναι απαραίτητο να απαγορευθεί στους ΠΔΚ να προσφέρουν τιμές λιανικής σε επίπεδα χαμηλότερα από αυτά της χονδρικής άμεσα, ει δυνατόν από αύριο.
9. Η άποψη της ΕΕΤΤ ότι τα τέλη κάθε ΠΔΚ ενδείκνυται να βασίζονται στο αποδοτικό επίπεδο του κόστους γι' αυτόν τον πάροχο, αντανακλώντας έτσι τις κύριες διαφορές ανάμεσα σε κάθε πάροχο που υφίστανται κατά την υπό εξέταση περίοδο, φαίνεται να κινείται προς την ορθή κατεύθυνση, λαμβανομένης υπόψη της μειονεκτικής θέσης της νεοεισελθούσας στον χώρο της κινητής τηλεφωνίας

εταιρίας και των προβλημάτων που αυτή αντιμετωπίζει σε σχέση με τις τρεις υπόλοιπες εταιρίες του χώρου που είναι ήδη πανίσχυρες.

10. Σχετικά με την διάκριση ανάμεσα σε δίκτυα 2^{ης} και 3^{ης} γενιά και την πιθανή ανάγκη να υπάρξει διαφορετική αντιμετώπιση, ο συμμετέχων επιφυλάσσεται να διατυπώσει τις απόψεις της όταν θα έχει περισσότερα στοιχεία στην διάθεσή του αναφορικά με τα δίκτυα 3^{ης} γενιάς.
11. Επιπλέον και όσον αφορά τα τέλη τερματισμού, ο συμμετέχων θεωρεί ότι η διαβούλευση της ΕΕΤΤ με τους ΠΔΚ, αναφορικά με το μοντέλο LRIC και την εφαρμογή του για τον προσδιορισμό του κόστους των τελών τερματισμού, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη από τον Ιούλιο του 2003, θα έπρεπε να είναι ανοιχτή για να μπορούν να συμμετάσχουν και να διατυπώσουν τις απόψεις τους και οι υπόλοιπες τηλεπικοινωνιακές επιχειρήσεις, καθώς η όποια απόφαση της ΕΕΤΤ θα έχει αντίκτυπο και στα δικά τους οικονομικά συμφέροντα.
12. Τέλος, ο συμμετέχων παραπέμπει στις απόψεις που έχει διατυπώσει στο παρελθόν τόσο κατά την διαδικασία ακροάσεων όσο και σε δημόσιες διαβουλεύσεις σε συναφή και αλληλοσυνδεόμενα ζητήματα.

Ένας άλλος συμμετέχων έκανε τα παρακάτω σχόλια:

Γενικές Παρατηρήσεις:

1. Το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο δεν έχει ακόμη μεταφερθεί στην Ελληνική νομοθεσία. Εντούτοις, με βάση το πλαίσιο που βρίσκεται σε ισχύ, οι Πάροχοι Κινητών Δικτύων (ΠΔΚ) με σημαντική ισχύ στην αγορά (ΣΙΑ) έχουν υποχρέωση κοστοστρέφειας στα τιμολόγια τους. Από το κείμενο της διαβούλευσης προκύπτει σαφώς ότι η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι αυτή η υποχρέωση δεν έχει τηρηθεί. Με βάση την αρχή της αναλογικότητας και της μη διάκρισης, θα πρέπει να διευκρινιστεί γιατί δεν λαμβάνει η ΕΕΤΤ τα κατάλληλα μέτρα, όπως ανελλιπώς πράττει στην περίπτωση του συμμετέχοντος, για να συμμορφωθούν οι εταιρείες αυτές με την παραπάνω υποχρέωση. Αναφέρεται βεβαίως ότι ο συμμετέχων συμφωνεί με την προσέγγιση που υιοθετείται στην περίπτωση των ΠΔΚ και επιθυμεί να ισχύσει η αρχή της μη διάκρισης σε ότι αφορά αντίστοιχα μέτρα για τη σταθερή τηλεφωνία.
2. Πάντα με βάση την αρχή της αναλογικότητας και ιδιαίτερα της μη διάκρισης, δεδομένου ότι η υποχρέωση της κοστοστρέφειας ισχύει από τη στιγμή του

ορισμού των εν λόγω ΠΔΚ ότι έχουν ΣΙΑ, τίθεται το ερώτημα κατά πόσον η προτεινόμενη ρύθμιση αποκλείει τη δυνατότητα εταιρειών να απαιτήσουν έλεγχο και αναδρομική αποζημίωση για μη κοστοστρεφή τέλη τερματισμού. Θεωρεί ότι, τουλάχιστον για λόγους κανονιστικής βεβαιότητας, τέτοιο ενδεχόμενο θα πρέπει να αποκλειστεί ρητά μέσα από τις σχετικές Αποφάσεις της ΕΕΤΤ.

3. Ιδιαίτερα σε σχέση με τα GSM – Gateways, όπως έχει τονιστεί και στην οικεία διαβούλευση, η χρήση των συσκευών αυτών είναι ιδιαίτερα προβληματική, δεδομένου ότι:

- Αποτελεί τεχνική επιβάρυνση σε σχέση με την ορθόδοξη λύση της διασύνδεσης δικτύων και συνεπώς η εμπορική αξιοποίηση και εξάπλωσή της συνιστά ουσιαστικά φαινόμενο παραοικονομίας. Δημιουργεί σοβαρότατες οικονομικές απώλειες στον συμμετέχοντα (της τάξης των 30 και πλέον εκ. € για το 2003), αλλά και στις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας (ΕΚΤ), και επιβαρύνει τελικά τόσο τα τιμολόγια του συμμετέχοντος για κλήσεις σταθερό προς κινητό αλλά και τα λιανικά τιμολόγια των ΕΚΤ και συνεπώς συνολικά την αγορά κινητής τηλεφωνίας.
- Στρεβλώνει κατά απρόβλεπτο τρόπο τα τεχνικά δεδομένα της τοπολογίας διασύνδεσης μεταξύ του συμμετέχοντος και ΕΚΤ, με αποτέλεσμα τη λανθασμένη διαστασιοποίησή της.
- Οι καταναλωτές που χρησιμοποιούν δίκτυα εΤΠ πιθανότατα δεν γνωρίζουν ότι οι κλήσεις διεκπεραιώνονται με αυτόν τον τρόπο, και έτσι δεν γνωρίζουν και τα επακόλουθα προβλήματα ποιότητας που δημιουργούνται.
- Θέτει και θέματα ασφαλείας, ιδιαίτερα σε σχέση με τις απαιτήσεις για τον εντοπισμό του καλούντος.

Επίσης, η χρήση των GSM-gws:

- δεν συνάδει με την λογική με την οποία η Πολιτεία απένειμε συγκεκριμένα φάσματα συχνοτήτων στα δίκτυα ΕΚΤ, δηλαδή την κάλυψη των αναγκών των κινητών χρηστών, όπως αυτές εκτιμήθηκαν βάσει μελετών και διεθνών πρακτικών. Η ενδεχόμενη χρήση των συχνοτήτων για να καλύψει ανάγκες σταθερών χρηστών, ιδιαίτερα με τα οικονομικά κίνητρα που δημιουργούνται

από τη στρέβλωση των τιμολογίων, συνιστά κατάχρηση η οποία ενέχει και περιβαντολογικές επιπτώσεις, και

- έρχεται σε σαφή αντίθεση με την πολιτική της Πολιτείας σε σχέση με την περιβαντολογική επιβάρυνση από τη χρήση της κινητής τηλεφωνίας, όπως αυτή φαίνεται και από την προσέγγιση στο θέμα της συνεγκατάστασης των κεραιών. Με τα GSM-gws, αντί της χρήσης (κατάληψης) ενός διαύλου κινητής τηλεφωνίας για την κλήση σταθερό προς κινητό (αυτού του τερματισμού κλήσης), χρησιμοποιούνται δύο (αυτός της εκκίνησης και αυτός του τερματισμού).
 - Για τα παραπάνω δεν θα πρέπει να συνδεθεί η όποια υποχρέωση των ΠΔΚ για κοστοστρέφεια και τα σχετικά τέλη να συνδεθούν με τα GSM – Gateways, η εμπορική χρήση των οποίων πρέπει να απαγορευθεί όπως και σε άλλα κράτη – μέλη της ΕΕ.
4. Στην παρ. 2.2 σημ. 1 του κειμένου της διαβούλευσης (σελ. 10), αναφέρεται ότι οι σταθεροί πάροχοι δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τους κινητούς παρόχους με ίσους όρους για παροχή φωνής. Η διαπίστωση αυτή είναι ανακριβής. Κατ' αρχήν οι σταθεροί πάροχοι μπορούν να δραστηριοποιηθούν στην αγορά αυτή ως ενδιάμεσα δίκτυα μεταξύ του συμμετέχοντος και ΠΔΚ, ακριβώς λόγω της στρέβλωσης από τα υψηλά τέλη τερματισμού, με τη χρήση των GSM – Gateways. Αν τα τέλη ήταν κοστοστρεφή, οι εναλλακτικοί πάροχοι δεν θα είχαν το σημαντικότερο περιθώριο κέρδους που έχουν σήμερα. Θα ήταν πιο ακριβοί, γιατί ακριβώς τεχνικά παρεμβάλλονται στην επικοινωνία μεταξύ δύο δικτύων. Εξίσου ανακριβής είναι και η διαπίστωση του σημ. 2 της ίδιας παραγράφου, γιατί οι εναλλακτικοί πάροχοι εγγράφονται συνδρομητές στους ΠΔΚ ακριβώς ως εταιρικοί πελάτες και απολαμβάνουν των χαμηλών αυτών τιμών.
5. Στην παρ. 2.3.2 του κειμένου της διαβούλευσης (σελ. 11), αναφέρεται ότι τα υψηλά τέλη τερματισμού δεν επηρεάζουν πολύ την αγορά γιατί η διείσδυση της κινητής τηλεφωνίας είναι μεγάλη, σύμφωνα με τους ΠΔΚ. Σημειώνεται ότι η θεώρηση αυτή δεν λαμβάνει υπόψη ότι μεγάλο ποσοστό των χρηστών κινητής τηλεφωνίας χρησιμοποιεί πλέον καρτοκινητά τηλέφωνα, τα οποία επίσης έχουν υψηλότερα τιμολόγια.

6. Θεωρεί σωστή την πολιτική της EETT, στο βαθμό που επιθυμεί να επιβάλλει υποχρεώσεις κοστοστρέφειας στα τέλη τερματισμού στα δίκτυα των ΠΔΚ, για σταδιακή παρέμβαση στα τέλη αυτά, για να μη διαταραχθεί η αγορά (σελ 27 του κειμένου). Ακριβώς οι ίδιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν και στην περίπτωση του συμμετέχοντος, όπου με βάση τη συλλογιστική αυτή θα έπρεπε επίσης να ισχύσει η αρχή της σταδιακής σύγκλισης τιμών (glide path). Δεν είναι κατανοητό γιατί δεν εφαρμόστηκε η αρχή της μη διάκρισης.

Ένας συμμετέχων επισύναψε τα ακόλουθα παραρτήματα στις γενικές παρατηρήσεις του αναφορικά με την δημόσια διαβούλευση επιβολής υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα:

Παράρτημα 1: Παρατηρήσεις του συμμετέχοντος επί του από 28 Νοεμβρίου 2003 εγγράφου της EETT «Απαντήσεις της EETT στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά.»

Στο εν λόγω κείμενο δεν παρέχεται επαρκής απάντηση στο από 3 Οκτωβρίου 2003 έγγραφο του συμμετέχοντος, στο οποίο εκτίθενται αναλυτικά οι θέσεις της εταιρίας. Η EETT εμμένει στις θέσεις που είχε εκθέσει στο αρχικό κείμενο της διαβούλευσης, χωρίς να αντικρούει με ουσιαστικά επιχειρήματα τις θέσεις που διατύπωσαν οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας και χωρίς να διεξάγει λεπτομερή εμπειρική ανάλυση των σχετικών αγορών, όπως απαιτείται από το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η EETT δεν προέβη στη διεξαγωγή του SSNIP test, με την αιτιολογία ότι το συγκεκριμένο μεθοδολογικό εργαλείο είναι «θεωρητικό». Επί αυτού υπογραμμίζεται ότι, αντιθέτως, το SSNIP test έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως από πολλές ρυθμιστικές αρχές χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως το πλέον κατάλληλο μεθοδολογικό εργαλείο ανάλυσης της ανταγωνιστικότητας⁹.

- Το από 28 Νοεμβρίου 2003 έγγραφο της EETT αναφέρεται πολλάκις σε θέσεις που είχαν διατυπωθεί σε παλαιότερο κείμενο διαβούλευσης του

⁹ Βλ. μεταξύ άλλων την Ανάλυση της αντίστοιχης αγοράς που διεξήχθη από την OFTEL και την ιρλανδική Comreg. Βλ. επίσης υπόθεση T-83/91 Tetra Pak International κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 6 Οκτωβρίου 1994, Συλλ.Νομ 1994, σελ. II 00755 καθώς και άλλες κοινοτικές υποθέσεις δικαίου του ανταγωνισμού, όπου το Δικαστήριο χρησιμοποίησε το SSNIP test για την ανάλυση της σχετικής αγοράς και του επιπέδου ανταγωνισμού σε αυτήν.

Ιανουαρίου του 2002 (βλ. μεταξύ άλλων τα σχόλια της EETT επί των ερωτήσεων 4 και 6, αναφορικά με την συμπεριφορά των καταναλωτών και την ενημέρωσή τους ως προς τις τιμές και τα κόστη). Επισημαίνεται όμως, ότι οι απαντήσεις εκείνες στις οποίες παραπέμπει η EETT δεν βασίζονταν σε πραγματικές έρευνες αγοράς, αλλά αποτύπωναν απόψεις και ισχυρισμούς κάποιων (και όχι του συνόλου) παρόχων που είχαν συμμετάσχει σε εκείνη τη διαβούλευση. Επί αυτού υπογραμμίζεται ότι η EETT χρειάζεται να λάβει πλήρως υπόψη της τις απόψεις όλων των παρόχων. Σε καμία περίπτωση δε τα προαναφερόμενα δεν μπορεί να αποτελέσουν υποκατάστατο της έρευνας που η ίδια η EETT πρέπει να διεξάγει, καθώς και της εμπειρικής ανάλυσης βάσει της οποίας θα καταλήξει στα συμπεράσματά της.

- Στη σελ. 5 του εγγράφου εκτίθεται ο ισχυρισμός ότι τα αποτελέσματα του κοστολογικού μοντέλου καταδεικνύουν ότι τα υφιστάμενα τέλη τερματισμού δεν βρίσκονται σε αντιστοιχία με το επίπεδο ανταγωνισμού. Ωστόσο, η ανάπτυξη του κοστολογικού μοντέλου δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί και ο συμμετέχων έχει ήδη δείξει ότι το σχέδιό του περιέχει σημαντικά λάθη και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, με την τρέχουσα μορφή του, ως ένα αξιόπιστο εργαλείο προσδιορισμού για τα κόστη τερματισμού του συμμετέχοντος. Επιπρόσθετα, το ίδιο το κείμενο της διαβούλευσης του Σεπτεμβρίου 2003 της EETT, αναγνώρισε ότι “είναι σχεδόν αδύνατο να υπολογισθεί το ανταγωνιστικό επίπεδο της τιμής” (σελίδα 32).
- Αναφέρεται επίσης στο κείμενο ότι δεν απαιτείται πλέον ο προσδιορισμός του ανταγωνιστικού επιπέδου των τιμών, μιας και κάθε πάροχος κινητής κατέχει το 100% μερίδιο αγοράς στην συγκεκριμένη αγορά. Όμως, εάν οι χρεώσεις βρίσκονταν σε επίπεδο ανταγωνισμού, αυτό θα ήταν σημαντική απόδειξη ότι ο προτεινόμενος από την EETT στενός ορισμός της αγοράς δεν είναι ο κατάλληλος και ότι ο ορθός ορισμός θα ήταν μια ενιαία εθνική αγορά για τον τερματισμό κλήσεων φωνής στα δίκτυα κινητής. Επομένως, το γεγονός ότι η EETT υποστήριξε ότι δεν μπορούσε να προσδιορίσει το ανταγωνιστικό επίπεδο των τιμών, καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικό.

- Στις σελίδες 8 και 9 του κειμένου απορρίπτεται η συλλογιστική περί υπαρξής ανταγωνιστικής πίεσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων φωνής, απόρροια της αυξημένης χρήσης των GSM Gateways, με το επιχείρημα ότι οι πάροχοι κινητής μπορούν εύκολα να ελέγξουν τη χρήση των GSM Gateways, μέσω της πολιτικής τους επί των λιανικών χρεώσεων. Επομένως, τα GSM Gateways δεν δύνανται να ασκήσουν πραγματική ανταγωνιστική πίεση στον τερματισμό κλήσεων φωνής. Όποια και να ήταν η αξία του ισχυρισμού αυτού, η EETT προτίθεται τώρα, στο εξεταζόμενο κείμενο διαβούλευσης να επιβάλλει στους παρόχους την ρυθμιστική υποχρέωση να μην παρεμποδίζουν τη χρήση των GSM Gateways, ουσιαστικά με τη συλλογιστική ότι τα GSM Gateways θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημαντικό μοχλό ανταγωνιστικής πίεσης των τελών τερματισμού.

Παράρτημα 2: Ανάκτηση Κοινού Κόστους EPMU vs RAMSEY

1. Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η μέθοδος κοστολόγησης αντικατοπτρίζει την εμπορική πραγματικότητα σε ό,τι αφορά την ανάκτηση του κοινού κόστους, είναι αναγκαίο να εκτιμηθεί η ελαστικότητα της τιμής διαφορετικών προϊόντων. Σύμφωνα με τη θεωρία, εκκινώντας από το οριακό κόστος διαφορετικών υπηρεσιών, η αποτελεσματική τιμολόγηση επιτυγχάνεται όταν οι αναλογικές αυξήσεις επί του οριακού κόστους των διαφορετικών αυτών υπηρεσιών είναι αντιστρόφως ανάλογες με την ελαστικότητα της ζήτησης για κάθε μία από αυτές τις υπηρεσίες. Ειδικότερα, η σχετική ελαστικότητα είναι η υπερελαστικότητα (super elasticity) της τιμής κάθε υπηρεσίας, η οποία μετρά την συνολική επίπτωση της αλλαγής της τιμής μίας υπηρεσίας, στην ζήτηση τόσο της ίδιας υπηρεσίας, όσο και άλλων συναφών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, η υπερελαστικότητα (super elasticity) της ζήτησης στην τιμή τελών τερματισμού, μετρά την επίδραση των αλλαγών της τιμής των τελών τερματισμού στη ζήτηση για κλήσεις από σταθερό σε κινητό και στη ζήτηση για εκκίνηση κλήσεων από κινητό.
2. Για να υπολογισθεί το σχετικό περιθώριο προσαύξησης (mark-up) του επανακτώμενου κοινού κόστους, είναι αναγκαίο να προσδιορισθεί η αναλογία των σχετικών ελαστικοτήτων για την ελληνική αγορά. Ελλείψει διαθέσιμων

σχετικών στοιχείων, ο συμμετέχων χρησιμοποίησε στοιχεία που παρουσιάστηκαν στις πιο πρόσφατες περιπτώσεις όπου υπολογίστηκαν τέτοιες ελαστικότητες, στην έρευνα που διενήργησε η Επιτροπή Ανταγωνισμού για τα τέλη τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Στις βέλτιστες περιπτώσεις που εντοπίστηκαν στην πρόσφατη περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου, η υπερελαστικότητα (super-elasticity) των κλήσεων που εκκινούν από κινητά, εκτιμήθηκε ότι κυμαίνεται από 2 μέχρι 4 φορές πάνω από την υπερελαστικότητα (super-elasticity) των κλήσεων από σταθερό σε κινητό. Αυτό σημαίνει ότι το περιθώριο (mark-up) του κοινού μη δικτυακού κόστους πρέπει να είναι 2 με 4 φορές μεγαλύτερο για κλήσεις από σταθερό σε κινητό από ό,τι για κλήσεις που εκκινούν από κινητά δίκτυα.

3. Προκειμένου να απλοποιήσει κανείς τον επιμερισμό στην περίπτωση του συμμετέχοντος, προσδιορίστηκαν μόνο δύο κατηγορίες υπηρεσιών. Καθώς τα χαρακτηριστικά της ελαστικότητας της ζήτησης των άλλων υπηρεσιών τα οποία αποτελούν τμήμα της κατηγορίας «άλλες υπηρεσίες» δεν είναι γνωστά και εν ελλείψει αναλυτικότερων στοιχείων για την ελαστικότητα των τιμών που ισχύει στην ελληνική αγορά κινητής τηλεφωνίας, η επιβολή έγινε σε συνεργασία με συμβούλους μίας συντηρητικής προσέγγισης και έγινε η υπόθεση ότι η υπερελαστικότητα (super-elasticity) της εκκίνησης κλήσεων από κινητά, είναι 1.5 με 2.5 φορές μεγαλύτερη από την ελαστικότητα των κλήσεων από σταθερό σε κινητό. Η μέση τιμή της κλίμακας χρησιμοποιείται για να απεικονισθεί η διαφορά του περιθωρίου αύξησης (mark-up) από το κοινό κόστος όταν χρησιμοποιείται η προσέγγιση RAMSEY σε σχέση με το EPMU.
4. Τα αποτελέσματα του υπολογισμού φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

**RECOVERY OF FIXED AND COMMON COSTS (CC) USING EQUI-PROPORTIONAL MARK-UP (EPMU) V
RAMSEY**
ILLUSTRATION USING PARTICIPANT'S DATA

	Source/units	Index
Total costs of Participant	<i>2002 accounts, Consultant's calculations</i>	100
Common costs – Participant	<i>2002 accounts, Participant/Consultant calculations</i>	17
Common costs – EETT	<i>Analysys assumption</i>	6
Minutes of traffic	<i>2002, Participant</i>	
Unit attributable network cost Participant CC assumption	<i>Equivalent to Analysys network LRIC</i>	100
Ramsey (super-)elasticities		
Termination		-0,2
Non-termination		-0,4
Ratio of termination to non-termination	<i>UK Competition Commission submission averages, Consultant's calculations</i>	0,5

Unit termination cost

Participant CC assumption – EPMU

Participant CC assumption – Ramsey

DIFFERENCE BETWEEN RAMSEY AND EPMU

EETT CC assumption - EPMU

EETT CC assumption - Ramsey

DIFFERENCE BETWEEN RAMSEY AND EPMU
Index figure, compared to 100 for unit attributable network cost (Participant's assumption)
Consultant calculations

120

Consultant calculations

135

15

Consultant calculations

120

Consultant calculations

126

5

ΕΝΟΤΗΤΑ Β

Παρουσίαση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στις ερωτήσεις που τέθηκαν κατά την δημόσια διαβούλευσης επιβολής ρυθμιστικών υποχρεώσεων όσον αφορά την Αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα

E1. Συμφωνείτε με την προτεινόμενη πολιτική; Συμφωνείτε με τη χρονική διάρκειά της; Θεωρείτε σκόπιμη την αναθεώρησή της σε τακτά χρονικά διαστήματα; Σε ποια επιχειρήματα και στοιχεία στηρίζετε τη θέση σας;

Στην ερώτηση αυτή απάντησαν έντεκα (11) από τους συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση, από αυτούς οι εννέα συμφωνούν με τα βασικότερα σημεία της προτεινόμενης από την EETT πολιτικής ενώ οι δύο διαφωνούν με αυτήν. Οι πέντε από τους εννέα που συμφωνούν με την προτεινόμενη πολιτική διαφωνούν με την προτεινόμενη χρονική διάρκεια των αναθεωρήσεων και θεωρούν ότι η διάρκεια πρέπει να είναι μικρότερη.

Ένας συμμετέχων απάντησε ως εξής:

- Δε συμφωνεί με την πολιτική που προτείνεται. Συμφωνεί με τη σταδιακή προσαρμογή των τιμολογίων, αλλά δε συμφωνεί με τη σύνδεση της πολιτικής αυτής με τη χρήση των GSM-Gateways. Επιμένει στην ισότιμη αντιμετώπιση του.
- Ο καθορισμός της χρονικής διάρκειας του μέτρου θα πρέπει να γίνει κατόπιν προσεκτικής αναλύσεως και συνεργασίας με τους ΠΔΚ, πάντα υιοθετώντας την προσέγγιση της ήπιας ρυθμιστικής παρέμβασης, όπως έγινε και σε άλλα κράτη μέλη (πχ Ιρλανδία).
- Συμφωνεί με την τακτική αναθεώρησή της.

Ένας συμμετέχων προτείνει την αναθεώρηση της προτεινόμενης πολιτικής:

Στην περίπτωση που ληφθούν ρυθμιστικά μέτρα, είναι αυτονόητο ότι από την στιγμή που θα υπάρχουν επαρκή στοιχεία για την εν λόγω αγορά είναι επιβεβλημένη η αναθεώρησή της.

Μια τέτοια αναθεώρηση και επαναξιολόγηση αναμένεται ότι θα στηρίζεται στην ουσιαστική ανάλυση, μέσα από Δημόσια Διαβούλευση, των συνθηκών και των δεδομένων εκείνη τη στιγμή.

Δεδομένης της ταχύτητας με την οποία οι συνέπειες των ρυθμιστικών παρεμβάσεων επηρεάζουν την σχετική αγορά, ο συμμετέχων θεωρεί ότι είναι αναγκαία η αναθεώρησή της ανά έτος.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και να γίνει αποδεκτή η δυνατότητα των παρόχων να αιτούνται την επανεξέταση των αγορών όταν θεωρούν ότι οι συνθήκες έχουν διαφοροποιηθεί αναφορικά με εκείνες που ίσχυαν όταν ελήφθησαν οι ισχύουσες ρυθμιστικές υποχρεώσεις.

Ένας συμμετέχων εστιάζει στα εξής τρία σημεία:

- Το κείμενο της διαβούλευσης δεν παρουσιάζει επαρκή στοιχεία από τα οποία να αποδεικνύεται ότι οι προτεινόμενες στο κείμενο της διαβούλευσης υποχρεώσεις είναι ανάλογες του επιδιωκόμενου σκοπού, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και τους στόχους του νέου κοινοτικού κανονιστικού πλαισίου. Αντίθετα με τα όσα ορίζει το άρθρο 8 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ (Οδηγία Πλαίσιο), ο συμμετέχων πιστεύει ότι τα προτεινόμενα ρυθμιστικά μέτρα δεν είναι ανάλογα με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, καθώς δυνάμει των προτεινόμενων μέτρων το πιθανότερο είναι ότι οι καταναλωτές της κινητής τηλεφωνίας θα επωμιστούν κάποιο κόστος, ενώ είναι ιδιαίτερα αμφίβολο αν το κόστος αυτό θα αντισταθμιστεί από κάποια πιθανά οφέλη. Σε κάθε περίπτωση, η ρυθμιστική αρχή φέρει το βάρος απόδειξης και αιτιολόγησης των προτάσεων της.
- Τα προτεινόμενα ρυθμιστικά μέτρα που παρατίθενται στο κείμενο της διαβούλευσης δεν αιτιολογούνται ούτε βασίζονται σε πλήρη και επαρκή επιχειρηματολογία: Το κείμενο της διαβούλευσης δεν περιέχει καθόλου εμπειρικά στοιχεία από την ελληνική αγορά κινητής τηλεφωνίας, ενώ το μόνο στοιχείο που δίνεται είναι άσχετο με την παρούσα υπόθεση, καθώς αναφέρεται στο Ηνωμένο Βασίλειο. Επισημαίνει ότι μία από τις κύριες αιτιολογίες της απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ασκήσει βέτο κατά των γνωστοποιήσεων που της

κοινοποίησε τον Φεβρουάριο του 2004 η Φινλανδική ρυθμιστική αρχή FICORA, ήταν ότι η FICORA δεν παρουσίασε επαρκή εμπειρικά στοιχεία για τις υπό ανάλυση σχετικές αγορές. Για τον λόγο αυτό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από τη FICORA να επαναλάβει την ανάλυση των εν λόγω αγορών¹⁰.

- Ο στόχος που τίθεται από το κείμενο της διαβούλευσης, ήτοι η σημαντική μείωση των τελών τερματισμού στην αγορά κινητής τηλεφωνίας, θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω άλλων προσεγγίσεων, που θα ήταν πολύ λιγότερο παρεμβατικές και λιγότερο δαπανηρές για τους καταναλωτές και τους παρόχους. Ήδη οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας (ΠΔΚ), προχώρησαν σε σημαντικές μειώσεις των τελών τερματισμού τα τελευταία χρόνια. Για παράδειγμα, ο συμμετέχων μείωσε σε πραγματικές τιμές τα τέλη τερματισμού του κατά ποσοστό 39% κατά τα τρία τελευταία χρόνια, για τις δε κλήσεις διάρκειας άνω των 30 δευτερολέπτων η μείωση είναι της τάξης του 44%. Αυτό επετεύχθη στη βάση διαπραγματεύσεων, χωρίς ρυθμιστική παρέμβαση. Ο συμμετέχων είναι πρόθυμος να συζητήσει με την EETT τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να επιτευχθούν περαιτέρω μειώσεις μέσω διαπραγματεύσεων. Θεωρεί ότι αυτό αποτελεί μια πλήρη εναλλακτική πρόταση των υποχρεώσεων που προτείνονται στο παρόν κείμενο διαβούλευσης, η οποία θα εξασφάλιζε με τον πλέον πρόσφορο και αναλογικό τρόπο τους στόχους της συγκεκριμένης διαβούλευσης και του νέου κοινοτικού ρυθμιστικού πλαισίου.

I. Ορισμός σχετικής αγοράς και προσδιορισμός επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην αγορά (ΣΙΑ)

1. Η EETT δεν έχει αιτιολογήσει γιατί ο ορθός ορισμός της σχετικής αγοράς είναι η αγορά τερματισμού κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας χωριστά. Η θέση του συμμετέχοντος, για τους λόγους που εκτέθηκαν αναλυτικά στην από 03.10.2003 απάντησή του επί του σχετικού κειμένου διαβούλευσης της EETT, είναι ότι ο σωστός ορισμός αγοράς είναι αυτός της ενιαίας εθνικής χονδρικής

¹⁰ Στις 20 Φεβρουαρίου του 2004, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άσκησε βέτο κατά των γνωστοποιήσεων που της κοινοποίησε η FICORA, η Φινλανδική ρυθμιστική αρχή, σχετικά με τις αγορές δημοσίως διαθέσιμων διεθνών τηλεφωνικών υπηρεσιών στο ευρύ κοινό για οικιακούς χρήστες και δημοσίως διαθέσιμων διεθνών τηλεφωνικών υπηρεσιών στο ευρύ κοινό για επιχειρηματικούς χρήστες. Μία από τις κύριες αιτιολογίες της απόφασης αυτής ήταν ότι η FICORA δεν παρουσίασε επαρκή εμπειρικά στοιχεία σχετικά με τις εν λόγω αγορές. Ζητήθηκε από τη FICORA να επαναλάβει την ανάλυση των εν λόγω αγορών.

αγοράς τερματισμού κλήσεων για όλα τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας και ότι κανένας ΠΔΚ δεν κατέχει σημαντική ισχύ (ΣΙΑ) σε αυτήν την αγορά.

2. Με βάση τον ανωτέρω ορισμό της αγοράς θεωρεί ότι δεν είναι απαραίτητη η επιβολή των ρυθμιστικών μέτρων που προτείνονται στο κείμενο της διαβούλευσης.
3. Πέραν των ως άνω θέσεών του, οι καταρχήν παρατηρήσεις του επί του από 28 Νοεμβρίου 2003 εγγράφου της ΕΕΤΤ με τις «απαντήσεις της ΕΕΤΤ στις παρατηρήσεις των τηλεπικοινωνιακών παρόχων αναφορικά με τον ορισμό της αγοράς τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και την ανάλυση του επιπέδου του ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά», εμπεριέχονται στο συνημμένο Παράρτημα.

II. Οι προτεινόμενες από την ΕΕΤΤ ρυθμιστικές υποχρεώσεις

4. Το κείμενο της διαβούλευσης (σελ. 23), απαριθμεί πέντε πιθανούς τύπους ρυθμιστικών μέτρων, που περιλαμβάνονται στην Οδηγία για την Πρόσβαση¹¹.
 - Διαφάνεια των χρεώσεων
 - Μη διακριτική μεταχείριση (αμεροληψία)
 - Υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού
 - Υποχρέωση για ικανοποίηση εύλογων αιτημάτων πρόσβασης
5. Υποχρέωση κοστοστρέφειας των χρεώσεων πρόσβασης. Η ΕΕΤΤ υποστηρίζει ότι η επιβολή τριών από τις παραπάνω ρυθμιστικές υποχρεώσεις (διαφάνεια, λογιστικός διαχωρισμός και υποχρέωση παροχής πρόσβασης) θα ήταν ανεπαρκής για την αντιμετώπιση της υποτιθέμενης «αποτυχίας της αγοράς» στην αγορά τερματισμού κλήσεων στην κινητή τηλεφωνία. Για το λόγο αυτό θεωρεί ότι είναι αναγκαία η επιβολή ρυθμιστικών μέτρων που σχετίζονται με την υποχρέωση αμεροληψίας και κοστοστρέφειας.
6. Ωστόσο δεν είναι ευκρινές το ακριβές περιεχόμενο των ρυθμιστικών υποχρεώσεων που προτίθεται να επιβάλει η ΕΕΤΤ, και ειδικότερα αν, πέραν της

¹¹ Οδηγία 2002/20/ΕΚ σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους.

υποχρέωσης κοστοστρέφειας που προτείνει κατά κύριο λόγο, προτείνει την επιβολή και όλων των άλλων ρυθμιστικών μέτρων που απαριθμεί.

7. Επισημαίνεται ωστόσο ότι, όπως αναγνώρισε και η OFCOM, θα ήταν υπερβολικά επαχθές και καθόλου χρήσιμο να επιβληθεί και υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού στην περίπτωση που η ρυθμιστική αρχή επέλεγε να επιβάλει «πλαφόν τιμής».
8. Όπως εκτίθεται παραπάνω, ο συμμετέχων πιστεύει ότι ο καθορισμός χωριστών αγορών τερματισμού κλήσεων για κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας δεν είναι ορθός και ότι, συνεπώς, η επιβολή των προτεινόμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων δεν είναι αιτιολογημένη. Επικουρικά, ακόμα και στην περίπτωση κατά την οποία η EETT αποφάσιζε ότι ο κατάλληλος ορισμός αγοράς αφορά την αγορά τερματισμού σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας και ότι ο συμμετέχων κατείχε θέση ισχύος (ΣΙΑ) σε αυτή την αγορά, ο συμμετέχων επισημαίνει ότι τα προτεινόμενα μέτρα δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένα, δεν θεμελιώνονται από επαρκή στοιχεία, δεν είναι ανάλογα του επιδιωκόμενου σκοπού και το πιθανότερο είναι ότι θα επιβάλουν κόστος στους καταναλωτές της αγοράς κινητής τηλεφωνίας και στους ΠΔΚ.

III. GSM – GATEWAYS

9. Το κείμενο διαβούλευσης φτάνει στο σημείο να προτείνει την επιβολή μιας ακόμα υποχρέωσης σχετικής με τη χρήση των GSM Gateways (FCTs). Ενώ οι όροι με τους οποίους προτείνεται η συγκεκριμένη ρυθμιστική υποχρέωση δεν είναι ευκρινείς, η EETT φαίνεται να προτείνει την επιβολή ρυθμιστικής υποχρέωσης με την οποία να απαγορεύεται στους ΠΔΚ να αρνηθούν τον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυό τους μέσω GSM Gateways και να θέτουν εμπόδια στους πελάτες τους που επιθυμούν να κάνουν χρήση GSM Gateways.
10. Ήδη ο συμμετέχων έχει εκθέσει αναλυτικά στην EETT τον προβληματισμό του σχετικά με την επίδραση της χρήσης GSM Gateways. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην απάντηση που απηύθυνε προς την EETT στις 21 Νοεμβρίου 2003, επί του σχετικού κειμένου που είχε θέσει σε διαβούλευση η EETT, ο συμμετέχων καταδεικνύει ότι τα GSM Gateways (ή FCT's) μπορούν να προκαλέσουν σοβαρή ζημία στους παρόχους και τους χρήστες των κινητών, μειώνοντας την

αποτελεσματικότητα της χρήσης του δικτύου, επιβαρύνοντας την ποιότητα των κλήσεων και καθιστώντας αδύνατη την παροχή ορισμένων υπηρεσιών στους πελάτες (όπως η αναγνώριση καλούσης γραμμής (CLI)).

11. Το κείμενο της διαβούλευσης δεν παρουσιάζει στοιχεία τα οποία θα αιτιολογούσαν την επιβολή μιας τέτοιας ρυθμιστικής υποχρέωσης. Όπως ο συμμετέχων εκθέτει και στην από 21 Νοεμβρίου 2003 απάντησή του, άλλες εθνικές ρυθμιστικές αρχές, όπως για παράδειγμα η OFCOM και η ComReg, αποφάσισαν ότι η δημόσια (εμπορική) χρήση των GSM - Gateways από άλλους τηλεπικοινωνιακούς παρόχους είναι παράνομη. Για παράδειγμα, σε δύο πρόσφατες περιπτώσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο, ένας ΠΔΚ διέκοψε κάρτες SIM από παρόχους σταθερής τηλεφωνίας, οι οποίοι κατηύθυναν κίνηση μέσω GSM Gateways. Η OFCOM απέρριψε τις καταγγελίες των παρόχων σταθερής τηλεφωνίας ότι ο ΠΔΚ είχε ενεργήσει αντίθετα στους κανόνες του δικαίου προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, με την αιτιολογία ότι ένας ΠΔΚ δεν μπορεί να κατακρίνεται για την προσπάθειά του να απαγορεύει παράνομη χρήση του δικτύου του. Σε αντίθεση, η EETT φαίνεται να αντιστρέφει την λογική αυτή καθώς στο σκεπτικό της όχι μόνο αποτρέπονται οι ΠΔΚ να απαγορεύουν τη «δημόσια» χρήση των GSM - Gateways, η οποία σε ορισμένες χώρες είναι παράνομη, αλλά αντίθετα τους ζητείται να διευκολύνουν στην πράξη τη χρήση των «δημόσιων» GSM - Gateways.
12. Η EETT παρουσιάζει την υποχρέωση που σχετίζεται με τη χρήση GSM Gateways, ως τμήμα της προτεινόμενης υποχρέωσης απαγόρευσης διακριτικής μεταχείρισης. Δεδομένου όμως ότι η χρήση GSM Gateways δεν περιλαμβάνεται στην αγορά τερματισμού κλήσεων (στην ουσία πρόκειται για εμπορική εκμετάλλευση και χρήση των κατ' αποκλειστικότητα απονεμηθισών στους παρόχους κινητής συχνοτήτων κινητής τηλεφωνίας GSM, η οποία είναι σαφώς παράνομη ως αντικείμενη σε ρητές διατάξεις της ισχύουσας τηλεπικοινωνιακής νομοθεσίας), η προσέγγιση αυτή της EETT οδηγεί στα εξής σοβαρά προβλήματα:
 - α) Συνιστά ευθεία παράβαση του κοινοτικού ρυθμιστικού πλαισίου, καθώς στο πλαίσιο ρύθμισης μίας αγοράς (στην προκειμένη περίπτωση της αγοράς τερματισμού κλήσεων) επιχειρείται η επιβολή ενός μέτρου που αφορά μια άλλη αγορά.

β) Συνιστά ευθεία παράβαση της κοινοτικής οδηγίας για τον Τηλεπικοινωνιακό Τερματικό Εξοπλισμό (99/5/EK) και της ελληνικής νομοθεσίας που ενσωμάτωσε την ως άνω οδηγία στην ελληνική έννομη τάξη (Π.Δ. 44/2002), σύμφωνα με όσα έχει αναλυτικά εκθέσει στις θέσεις που υποβλήθηκαν στην EETT στο πλαίσιο της Δημόσιας Διαβούλευσης του Νοεμβρίου 2003 για τα GSM Gateways.

γ) Το μέτρο αυτό από μόνο του εισάγει την διάκριση, αν και η επιβολή του επιχειρείται να αιτιολογηθεί από το κείμενο της διαβούλευσης με την επίκληση της αρχής της μη διάκρισης.

δ) Δεδομένου ότι το μέτρο αυτό δεν έχει προταθεί, ούτε υιοθετηθεί από καμία άλλη Εθνική Ρυθμιστική Αρχή, ούτε προβλέπεται από κανένα κείμενο του νέου κοινοτικού κανονιστικού πλαισίου, τυχόν υιοθέτησή του από την EETT, θα δημιουργούσε φραγμούς στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά και θα οδηγούσε σε ασυμβατότητα προς τους κοινοτικούς στόχους πολιτικής. Οι συγκεκριμένοι στόχοι πολιτικής του νέου κοινοτικού κανονιστικού πλαισίου τίθενται στις παραγράφους 2, 3 και 4 του άρθρου 8 της Οδηγίας Πλαίσιο και αφορούν την εγκαθίδρυση μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η οποία διέπεται από καθεστώς ελεύθερου ανταγωνισμού, χωρίς εμπόδια και άλλους φραγμούς. Οι στόχοι αυτοί αποτελούν και τον κύριο σκοπό του νέου κοινοτικού κανονιστικού πλαισίου εν γένει, το οποίο στοχεύει στη θέσπιση ενιαίου κανονιστικού πλαισίου, από το οποίο θα διέπονται όλα τα δίκτυα και οι υπηρεσίες μετάδοσης έτσι ώστε να επιτευχθεί η επιδιωκόμενη σύγκλιση στους κλάδους των τηλεπικοινωνιών, των μέσων επικοινωνίας και της τεχνολογίας¹².

ε) Σύμφωνα, εξάλλου, με όσα προβλέπονται στο άρθρο 7 της Οδηγίας Πλαίσιο και στο άρθρο 8 της Οδηγίας για την Πρόσβαση, οι Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές οι οποίες επιθυμούν να επιβάλουν ρυθμιστικές υποχρεώσεις που δεν προβλέπονται στην ίδια την Οδηγία για την Πρόσβαση, θα πρέπει να υποβάλουν σχετικό αίτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εξ όσων ο συμμετέχων γνωρίζει δεν έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα.

13. Ο συμμετέχων διαφωνεί κάθετα και απορρίπτει την προτεινόμενη ρυθμιστική υποχρέωση που σχετίζεται με τη χρήση των GSM Gateways.

¹² βλ. σχετικά COM 2000/239

IV. Αναλογικότητα

14. Η διαβούλευση της ERG σχετικά με τις ρυθμιστικές υποχρεώσεις που δημοσιεύτηκε στις 05.12.2003¹³, καταδεικνύει ότι σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, η αρχή της αναλογικότητας εξασφαλίζεται όταν υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων κατάλληλων μέτρων και επιλέγονται αυτά που είναι τα λιγότερο επαχθή (δηλαδή τα ελάχιστα δυνατά για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου) και οι δυσμενείς τους συνέπειες δεν είναι δυσανάλογες με τους στόχους που επιδιώκονται. Η ERG φτάνει στο σημείο να αναγνωρίσει ότι «υπάρχει υποχρέωση το κόστος της επιβαλλόμενης ρύθμισης να μην είναι δυσανάλογο με τους επιδιωκόμενους στόχους». Επιπλέον, η OFTEL με το από 19.12.2003 έγγραφο της το οποίο προτείνει ρυθμιστικές υποχρεώσεις για τον τερματισμό κλήσεων στην χονδρική αγορά κινητών δικτύων, σημειώνει ότι «Ο Διευθυντής (της OFTEL) αναγνωρίζει ότι κάθε ρυθμιστική παρέμβαση είναι η κατάλληλη, μόνο όταν υπάρχει εύλογη προσδοκία ότι η ωφέλεια (από την επιβολή των ρυθμιστικών υποχρεώσεων) θα υπερβεί το κόστος».
15. Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση η EETT δεν παρουσιάζει εμπειρικά στοιχεία ή αναλυτικά ποσοτικά επιχειρήματα, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι τα οφέλη από την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων ξεπερνούν το κόστος της επιβολής τους. Μάλιστα, στη σελίδα 33 του κειμένου της διαβούλευσης, αν και αναγνωρίζεται ότι, ενώ οι πελάτες της σταθερής τηλεφωνίας μπορεί να επωφεληθούν από τα χαμηλά τέλη διασύνδεσης, οι πελάτες της κινητής τηλεφωνίας θα αντιμετωπίσουν δυσμενείς συνέπειες από τις συγκεκριμένες προτάσεις της EETT για επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων, ωστόσο δεν παρουσιάζονται στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι το κόστος της επιβολής των συγκεκριμένων ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην αγορά των δικτύων κινητής τηλεφωνίας θα αντισταθμισθεί από το όφελος που θα αποκομίσουν άλλες κατηγορίες παρόχων και καταναλωτών. Δεν είναι δηλαδή ξεκάθαρη η αιτιολογική βάση επί της οποίας στηριζόμενη η EETT καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι συγκεκριμένες προτάσεις της θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερα οφέλη παρά ζημία.

¹³ ERG(03)43.

16. Τα προαναφερόμενα ενισχύονται από το γεγονός ότι η μείωση των τελών τερματισμού δεν θα είναι ανώδυνη ούτε για τους χρήστες, όπως εξάλλου αναγνωρίζεται και από την ίδια την ΕΕΤΤ στο κείμενο της διαβούλευσης. Η ελληνική αγορά κινητής τηλεφωνίας είναι ιδιαιτέρως ανταγωνιστική, και συνεπώς απότομες μειώσεις των τελών τερματισμού θα οδηγούσαν τους ΠΔΚ σε αυξήσεις των τιμών λιανικής. Αυτό θα ήταν ιδιαιτέρως επαχθές για τους χρήστες κινητών τηλεφώνων και θα οδηγούσε ορισμένους από αυτούς να ακυρώσουν τις συνδρομές τους και να πάνουν να είναι χρήστες κινητής τηλεφωνίας. Κατ' αυτόν τον τρόπο σε επίπεδο οφέλους του κοινωνικού συνόλου (social welfare), τυχόν οφέλη που ενδεχομένως θα είχαν ορισμένοι χρήστες (σταθερής τηλεφωνίας) θα αναιρούνταν από την επακόλουθη επιβάρυνση των χρηστών κινητής τηλεφωνίας. Το δε κείμενο της διαβούλευσης δεν παρέχει στοιχεία αναφορικά με το θέμα αυτό.

17. Όλες οι προτεινόμενες ρυθμιστικές υποχρεώσεις πρέπει να επιλέγονται μετά από σύγκριση α) της κατάστασης που αναμένεται να διαμορφωθεί μετά την επιβολή των ρυθμιστικών υποχρεώσεων, με β) την κατάσταση που πιθανολογείται ότι θα διαμορφωνόταν δίχως την επιβολή των συγκεκριμένων ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Σε ό,τι αφορά το β, σημειώνεται ότι ο συμμετέχων μείωσε σε πραγματικές τιμές τα τέλη τερματισμού του κατά ποσοστό 39% κατά τα τρία τελευταία χρόνια, για τις δε κλήσεις διάρκειας άνω των 30 δευτερολέπτων η μείωση είναι της τάξης του 44%. Ωστόσο το στοιχείο αυτό, που αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι θα ακολουθήσουν περαιτέρω μειώσεις των τελών τερματισμού και χωρίς τα συγκεκριμένα επαχθή ρυθμιστικά μέτρα που προτείνονται, δεν φαίνεται να λαμβάνεται υπόψη από το κείμενο της διαβούλευσης.

V. Προτεινόμενες από τον συμμετέχοντα ρυθμιστικές υποχρεώσεις.

18. Όπως προαναφέρθηκε, οι ΠΔΚ προχώρησαν ήδη σε μεγάλες μειώσεις των τελών τερματισμού, με το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο. Συνεπώς, κάθε πρόταση επιβολής νέων ρυθμιστικών υποχρεώσεων, θα πρέπει να διαμορφώνεται μέσα σε αυτό το πλαίσιο. Επικουρικά, αν υποθεθεί ότι απαιτείτο η επιβολή πρόσθετων ρυθμιστικών υποχρεώσεων, ο συμμετέχων θεωρεί ότι οι κατάλληλες θα ήταν:

- Υποχρέωση διαφάνειας. Οι ΠΔΚ θα μπορούσαν να υποχρεωθούν να δημοσιεύουν τα τέλη τερματισμού κλήσεων από σταθερά δίκτυα.
- Υποχρέωση μη διάκρισης: Ο συμμετέχων θα ανταποκρινόταν θετικά στην επιβολή μιας ρυθμιστικής υποχρέωσης απαγόρευσης διακριτικής μεταχείρισης, σύμφωνα με το άρθρο 12 της Οδηγίας για την Πρόσβαση, έναντι των παρόχων σταθερής τηλεφωνίας που ζητούν διασύνδεση.
- Αίτημα για παροχή διασύνδεσης. Σύμφωνα με το άρθρο 12 της Οδηγίας για την Πρόσβαση, ο συμμετέχων θα πρέπει να ανταποκρίνεται σε όλα τα εύλογα αιτήματα για παροχή διασύνδεσης.
- Αίτημα επιβολής «εύλογων» χρεώσεων: Αν και η έννοια του «εύλογου» είναι ασαφής, ο συμμετέχων θα έβλεπε θετικά για τους σκοπούς της παρούσας διαδικασίας, μία ερμηνεία του «εύλογου», η οποία θα αφορούσε την υποχρέωση να επιβάλλονται μόνο «εύλογα» τέλη τερματισμού.

VI. Τέλη τερματισμού από κινητό σε κινητό

19. Η ΕΕΤΤ προτείνει τη ρύθμιση των τελών τερματισμού κλήσεων από κινητό σε κινητό με τον ίδιο τρόπο που θα ρυθμίζονται τα τέλη τερματισμού κλήσεων από σταθερό σε κινητό. Αυτό θα σήμαινε στην πράξη την επιβολή πλαφόν τιμής και στη χρέωση από κινητό σε κινητό (σελίδα 30). Ο συμμετέχων διαφωνεί με αυτήν την προσέγγιση για τους λόγους που αναφέρονται κατωτέρω.
20. Η ΕΕΤΤ αναφέρει στο κείμενο της διαβούλευσης (σελίδα 20) ότι θεωρεί πιθανό να διαπιστωθεί αποτυχία στην αγορά τερματισμού κλήσεων από κινητό σε κινητό, εάν οι πάροχοι δεν καταφέρουν να συμφωνήσουν, επί της βάσης της αρχής της αμοιβαιότητας, σε ένα κοστοστρεφές αποτέλεσμα (κοστοστρεφείς τιμές). Ο συμμετέχων θεωρεί ότι πράγματι δεν είναι απίθανο τυχόν διμερείς διαπραγματεύσεις να αποτύχουν να καταλήξουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Παρά ταύτα, η επίκληση αυτής της πιθανότητας αποτυχίας και μόνο, δεν αρκεί για την επιβολή εκ των προτέρων ρυθμιστικών υποχρεώσεων σε μία αγορά. Η πρακτική την οποία ακολούθησαν οι ΠΔΚ, μέχρι σήμερα ήταν να ξεκινούν με διμερείς διαπραγματεύσεις, καταφεύγοντας στη διαιτησία της ΕΕΤΤ μόνο στις περιπτώσεις, που δεν επιτυγχάνετο συμφωνία των μερών. Επιπλέον, οι τέσσερις πάροχοι κινητής τηλεφωνίας, υπέγραψαν πρόσφατα συμφωνίες διασύνδεσης για

την κίνηση SMS, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία διαπραγματεύσεων, δίχως να απαιτηθεί ρυθμιστική παρέμβαση της EETT. Συνεπώς, ο συμμετέχων δεν κατανοεί το λόγο για τον οποίο θα έπρεπε στην περίπτωση του τερματισμού φωνητικών κλήσεων από κινητό σε κινητό να υπάρξει διαφορετική προσέγγιση από αυτήν που ισχύει μέχρι σήμερα.

21. Πιστεύει ότι η επιβολή πλαφόν τιμής στα τέλη τερματισμού από κινητό σε κινητό συνιστά επιβολή δυσανάλογης ρυθμιστικής υποχρέωσης σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Στην πράξη, το επιδιωκόμενο από την EETT αποτέλεσμα θα μπορούσε να επιτευχθεί με την επιβολή ρυθμιστικής υποχρέωσης ηπιότερης μορφής, εάν οι πάροχοι συμφωνούσαν να ρυθμίζουν τα τέλη τερματισμού σε βάση διαπραγματεύσεων, με την EETT να εμπλέκεται στη διαδικασία μόνο εκ των υστέρων, στην περίπτωση που κριθεί αναγκαία η υπαγωγή σε διαιτησία.

VII. Μοντέλο Μακροπρόθεσμου Επαυξητικού Κόστους (LRIC)

22. Η EETT προτείνει να επιβληθεί «πλαφόν τιμής» (price cap) για τα τέλη τερματισμού των ΠΔΚ. Σύμφωνα με αυτό, προτείνεται να επιβληθεί στους ΠΔΚ η σταδιακή μείωση των τελών τερματισμού, η οποία θα ολοκληρωθεί εντός τριών ετών και οι τιμές του τελικού σταδίου της οποίας θα καθοριστούν από τα αποτελέσματα στα οποία θα καταλήξει το κοστολογικό μοντέλο LRIC, το οποίο αυτή τη στιγμή αναπτύσσεται από την εταιρεία εξωτερικών συμβούλων της EETT, Analysys.

23. Η Analysys έχει παρουσιάσει στους ΠΔΚ ένα πρώτο σχέδιο του μοντέλου LRIC. Όπως είναι αντιληπτό, επί του παρόντος, η εταιρία Analysys επανεξετάζει το μοντέλο αυτό επί τη βάσει των παρατηρήσεων και σχολίων των ΠΔΚ, έτσι ώστε το τελικό μοντέλο να αντανάκλα με μεγαλύτερη ακρίβεια την πραγματική κατάσταση των κινητών δικτύων. Ο συμμετέχων έχει εκθέσει αναλυτικά τις απόψεις του σε μια σειρά εγγράφων που έχει υποβάλει στην EETT σχετικά, τα οποία και αποτελούν πάγιες θέσεις του στις οποίες και παραπέμπει. Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνονται τα εξής:

- Καταρχάς, όπως έχει προαναφερθεί, θεωρεί ότι η πιο κατάλληλη μέθοδος για την εκτίμηση του κόστους τερματισμού κλήσεων είναι αυτή μέσω κοστολογικού μοντέλου FDC και όχι μέσω κοστολογικού μοντέλου LRIC, καθώς το

κοστολογικό μοντέλο FDC δίνει πιο ακριβή και αξιόπιστα αποτελέσματα. Αντιθέτως, στο κείμενο της διαβούλευσης η EETT θεωρεί ότι η πιο κατάλληλη μέθοδος είναι αυτή του κοστολογικού μοντέλου LRIC, χωρίς ωστόσο να αιτιολογεί τη θέση της αυτή. Δεδομένης εξάλλου της πρότασης της EETT για επιβολή «πλαφόν τιμής» (price cap), είναι φανερό ότι η επιλογή του καταλληλότερου κοστολογικού μοντέλου είναι υψίστης σημασίας και ως εκ τούτου θεωρείται ότι η EETT δεν δύναται να προχωρήσει στην υιοθέτηση μιας τέτοιας απόφασης χωρίς επαρκή αιτιολογία.

- Σε κάθε περίπτωση, ο συμμετέχων εκφράζει σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τη μέχρι σήμερα ανάλυση της εταιρείας Analysys για τη δημιουργία του κοστολογικού μοντέλου LRIC όσον αφορά το δίκτυο του. Το μοντέλο που μέχρι σήμερα έχει αναπτυχθεί δεν αποτελεί μια ορθή αναπαράσταση του δικτύου του συμμετέχοντος και υποτιμά σημαντικά τα κόστη τερματισμού κλήσεων του συμμετέχοντος. Αυτές οι αδυναμίες του κοστολογικού μοντέλου καταδεικνύουν ότι το συγκεκριμένο μοντέλο δεν μπορεί να δώσει ορθά στοιχεία ούτε για τα μελλοντικά κόστη. Σημειώνεται δε ότι οι προβλέψεις για τα μελλοντικά κόστη είναι ένα κρίσιμο στοιχείο του κοστολογικού μοντέλου. Ο συμμετέχων έχει δώσει στην εταιρεία Analysys ένα σημαντικό αριθμό στοιχείων ούτως ώστε να βοηθήσει την Analysys να βελτιώσει το μοντέλο της. Ωστόσο, μέχρι σήμερα δεν έχει αποδειχθεί ότι η Analysys θα δημιουργήσει ένα πραγματικά αξιόπιστο μοντέλο, επί του οποίου θα βασιστεί το «πλαφόν τιμής» (price cap).
- Η προσέγγιση που επιχειρείται με το κοστολογικό μοντέλο LRIC είναι ελλιπής, καθώς δεν συνυπολογίζει το γεγονός ότι τα αποτελεσματικά από πλευράς τιμής (economically efficient) τέλη τερματισμού θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν την εφαρμογή της τιμολόγησης Ramsey (Ramsey Pricing) και να ενσωματώνουν τις εξωτερικές οικονομίες δικτύου (network externalities). Επιπροσθέτως, τα αποτελεσματικά τέλη τερματισμού θα πρέπει να οριστούν έτσι ώστε να επανακτούν ένα μέρος από τα μη δικτυακά κόστη.
- Επίσης, επισημαίνει ότι το υπολογιζόμενο από την Analysys κόστος κεφαλαίου, αν και υψηλότερο από αυτό που είχε αρχικά προτείνει η ίδια η Analysys, εξακολουθεί να είναι χαμηλότερο του πραγματικού και πρέπει να επανεξεταστεί.

Οι θέσεις του συμμετέχοντος για το θέμα αυτό περιέχονται στην από 20.1.2004 επιστολή του.

- Αν τελικά δεν επιτευχθεί η δημιουργία ενός ικανοποιητικού μοντέλου LRIC, πιστεύει ότι η EETT θα πρέπει να υιοθετήσει μια από τις προαναφερόμενες εναλλακτικές.

i) Εξωτερικές οικονομίες δικτύου (network externalities)

24. Η EETT απορρίπτει το επιχείρημα των ΠΔΚ ότι το αποτελεσματικό επίπεδο του κόστους τερματισμού κλήσεων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει ένα περιθώριο (mark up), το οποίο θα αντικατοπτρίζει τις επιδράσεις σε άλλους συνδρομητές από τις αλλαγές στο συνολικό αριθμό συνδρομητών. Το κύριο επιχείρημα της EETT για την απόρριψη αυτή μάλλον φαίνεται να έγκειται στο ότι ο βαθμός διείσδυσης του κινητού τηλεφώνου στην Ελλάδα είναι υψηλός και ως τούτου δεν θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να ενισχυθεί περαιτέρω ο αριθμός των συνδρομητών!

25. Η προσέγγιση αυτή δεν είναι ορθή, όπως προκύπτει και από το από 20.01.2004 έγγραφο της εταιρίας επί του κοστολογικού μοντέλου LRIC, όπου εκτίθενται αναλυτικά οι θέσεις του συμμετέχοντος και αναπτύσσονται πλήρως τα σχετικά με τις εξωτερικές οικονομίες δικτύου θέματα, συμπεριλαμβανομένης και μιας εκτίμησης επί της επιλογής του κατάλληλου περιθωρίου (βλ. Παράρτημα 2 του από 20.01.2004 εγγράφου της εταιρίας μας). Συνοπτικά, αναφέρονται τα εξής:

- Τόσο η OFTEL, όσο και η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου έχουν ήδη αποδεχθεί ότι ο οποιοσδήποτε υπολογισμός αποτελεσματικού επιπέδου χρεώσεων τερματισμού κλήσεων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει ένα περιθώριο (mark-up) για τις εξωτερικές οικονομίες δικτύου (network externalities). Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με την 9η Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η διείσδυση του κινητού τηλεφώνου είναι σημαντικά πιο υψηλή στο Ηνωμένο βασίλειο από ό,τι στην Ελλάδα. Ως εκ τούτου, αν γίνει δεκτή η θέση της EETT, σύμφωνα με την οποία υψηλή διείσδυση σημαίνει ότι δεν απαιτείται η υιοθέτηση ενός περιθωρίου (mark-up), δεν είναι κατανοητό πώς υιοθετήθηκε αυτό από την OFTEL και την Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου, σε μια αγορά, δηλαδή όπου υπάρχει υψηλότερη διείσδυση από αυτήν της Ελλάδας. Επισημαίνει δε ότι η EETT ως

προς τα λοιπά έχει ακολουθήσει πλήρως τη θέση της OFTEL και της Επιτροπής Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου, συμπεριλαμβανομένης και της πρότασης για υιοθέτηση «πλαφόν τιμής» (price cap).

- Το κείμενο της διαβούλευσης αναφέρεται στο επιχείρημα των ΠΔΚ ότι μια μείωση των τελών τερματισμού θα δημιουργήσει μια αντίστοιχη αύξηση στις τιμές λιανικής σε μια προσπάθεια εξισορρόπησης των τιμών και ως εκ τούτου αυτή είναι ενδεχόμενο τελικά να αποβεί σε βάρος των καταναλωτών. Η ΕΕΤΤ απορρίπτει το επιχείρημα αυτό στηρίζοντας τη θέση της αυτή στο ότι πολλοί χρήστες που πραγματοποιούν κλήσεις από σταθερό σε κινητό δεν είναι συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας και επομένως δεν θα επηρεαστούν από ενδεχόμενη αύξηση τιμών λιανικής κινητής τηλεφωνίας. Είναι φανερό, ότι στο σημείο αυτό η ΕΕΤΤ, φαίνεται να αποδέχεται ότι η διείσδυση του κινητού τηλεφώνου έχει ακόμη πολλά περιθώρια αύξησης και είναι σημαντικά κατώτερη από το σημείο κορεσμού.
- Σε κάθε περίπτωση, σε αντίθεση με αυτά που αναφέρονται στο κείμενο της διαβούλευσης, τα σχετικά με τις εξωτερικές οικονομίες του δικτύου θέματα δεν αφορούν μόνο τα εξωτερικά πλεονεκτήματα από την αύξηση των συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας, αλλά αφορούν και τα εξωτερικά κόστη από τη μείωση των συνδρομητών. Για παράδειγμα, μια μείωση στα τέλη τερματισμού θα οδηγήσει σε αύξηση των χρεώσεων των εξερχόμενων κλήσεων και σε μείωση της επιδότησης συσκευών. Αν αυτό οδηγήσει σε μείωση του αριθμού των συνδρομητών (όπως είναι αναμενόμενο), θα έχει ως αποτέλεσμα να επιβληθούν εξωτερικά κόστη σε άλλους χρήστες (για παράδειγμα θα μειωθούν οι δυνατότητες των σταθερών χρηστών για κλήσεις σε κινητά δίκτυα).
- Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι επονομαζόμενοι «οριακοί» συνδρομητές (marginal subscribers) που θα σταματούσαν να είναι χρήστες κινητών τηλεφώνων λόγω αύξησης του κόστους, είναι τόσο πελάτες συμβολαίου όσο και πελάτες καρτοκινητής. Μάλιστα, η μελέτη του συμμετέχοντος καταδεικνύει ότι ο αριθμός αυτός ισομοιράζεται μεταξύ των πελατών συμβολαίου και των πελατών καρτοκινητής, καθώς οι σχετικές επιβαρύνσεις θα εκδηλώνονταν με αυξημένα πάγια και μειωμένες επιδοτήσεις

συσκευών για τους πελάτες συμβολαίου, και με υψηλότερες χρεώσεις για τους πελάτες καρτοκινητής (καθώς και υψηλότερες χρεώσεις ανά λεπτό για τους πελάτες συμβολαίου μετά τον δωρεάν χρόνο ομιλίας).

ii) Τιμολόγηση Ramsey (Ramsey Pricing)

26. Το κείμενο της διαβούλευσης επίσης απορρίπτει την εφαρμογή της τιμολόγησης Ramsey υιοθετώντας την επιλογή της ανάκτησης του κοινού κόστους μέσω μιας ισοαναλογικής αύξησης επί του κόστους (EPMU). Η EETT στηρίζει την επιλογή αυτή σε τρεις λόγους:

- Υποστηρίζει ότι αφού τα κοινά κόστη του δικτύου είναι σχετικά μικρά, έχει ελάχιστη σημασία στην πράξη το αν υιοθετηθεί η τιμολόγηση Ramsey ή το EPMU. Στην πραγματικότητα όμως τα κοινά κόστη είναι σημαντικά όπως έχει ήδη αναπτύξει κατά την από 13 Ιουνίου 2003 παρουσίαση της Analysys και στο σχετικό από 23 Ιουνίου 2003 έγγραφο του.
- Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν υποθεθεί ότι τα κοινά κόστη του δικτύου είναι σχετικά χαμηλά, η επιλογή μεταξύ της τιμολόγησης Ramsey και του EPMU είναι ιδιαίτερης σημασίας όπως καταδεικνύεται στο Παράρτημα Β. Ειδικότερα, το Παράρτημα αυτό περιέχει υπολογισμούς αναφορικά με το περιθώριο (mark-up) που προκύπτει από τα επανακτώμενα κοινά δικτυακά κόστη στις ακόλουθες δύο περιπτώσεις: (α) χρησιμοποιώντας τα κοινά δικτυακά κόστη που υπολογίζει ο συμμετέχων και (β) χρησιμοποιώντας τα κοινά δικτυακά κόστη που κατά την εκτίμησή του υπολογίζει η Analysys. Σύμφωνα με το σενάριο (α) η εφαρμογή της τιμολόγησης Ramsey αντί της EPMU θα αύξανε το περιθώριο του επανακτώμενου κοινού κόστους στο 35% του δικτυακού κόστους (αντί για 25% βάσει της EPMU). Σύμφωνα με το σενάριο (β) το περιθώριο θα ήταν 20% με την εφαρμογή του EPMU και 26% με την εφαρμογή της τιμολόγησης Ramsey. Ως εκ τούτου είναι φανερό ότι, ακόμη και αν ο υπολογισμός γίνει επί τη βάση της μη ρεαλιστικής εκτίμησης της Analysys σε ό,τι αφορά τα κοινά κόστη, η επιλογή ανάμεσα στη μέθοδο EPMU και τη μέθοδο Ramsey παραμένει σημαντική.
- Η EETT υποστηρίζει ότι η τιμολόγηση Ramsey είναι δύσκολο να εφαρμοστεί στην πράξη, καθώς είναι δύσκολο να υπολογιστούν οι σχετικές ελαστικότητες. Ωστόσο, ο συμμετέχων ήγειρε το θέμα της τιμολόγησης

Ramsey ήδη στα από 23 Ιουνίου 2003 και από 20 Ιανουαρίου 2004 έγγραφά του και πρότεινε μάλιστα στην EETT να συνεργαστεί με τους ΠΔΚ για την πραγματοποίηση των κατάλληλων μελετών ελαστικότητας. Σε κάθε περίπτωση, η EETT θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία του Ηνωμένου Βασιλείου για το θέμα αυτό, όπως άλλωστε ήδη κάνει σε άλλα σημεία της παρούσας διαβούλευσης καθώς και στην προηγούμενη διαβούλευση για τον ορισμό της σχετικής αγοράς και των οργανισμών με ΣΙΑ στην αγορά.

- Τέλος, η EETT υποστηρίζει ότι δεν είναι βέβαιο το κατά πόσο οι τιμές λιανικής, οι οποίες δεν ρυθμίζονται, θα ακολουθήσουν τις αρχές της τιμολόγησης Ramsey. Στην πράξη όμως, οι χρεώσεις εκκίνησης και τερματισμού κλήσεων ακολουθούν ήδη τις αρχές της τιμολόγησης Ramsey. Το περιθώριο (mark-up) για την ανάκτηση του κοινού κόστους είναι σημαντικά μικρότερο για την εκκίνηση κλήσεων, αντικατοπτρίζοντας το γεγονός ότι η ελαστικότητα είναι υψηλότερη για την εκκίνηση κλήσεων από ό,τι για τον τερματισμό κλήσεων.

VIII. Υιοθέτηση «πλαφόν τιμής» (price cap)

27. Όπως προαναφέρθηκε, ο συμμετέχων θεωρεί ότι δεν είναι ορθό μέτρο η επιβολή «πλαφόν τιμής» (price cap) και, επίσης, θεωρεί ότι το μοντέλο LRIC που αναπτύσσει η Analysys δεν είναι επαρκής βάση πάνω στην οποία μπορεί να στηριχθεί η προτεινόμενη σταδιακή πορεία μειώσεων (glide path). Ωστόσο, ακόμη και στην περίπτωση που η EETT τελικά υιοθετήσει την επιβολή «πλαφόν τιμής» (price cap), ο συμμετέχων θα ήθελε να επισημάνει τα εξής:

i) Διαφορές μεταξύ ΠΔΚ

28. Το κείμενο της διαβούλευσης αναφέρει (σελ. 26) ότι υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ (α) της θέσπισης ενιαίου «πλαφόν τιμής» που θα είναι κοινό για όλους τους ΠΔΚ και (β) της θέσπισης διαφορετικών «πλαφόν τιμής» τα οποία θα διαφοροποιούνται αναλόγως του κάθε ΠΔΚ, έτσι ώστε να αντανakλώνται οι διαφορές κόστους, όπως επί παραδείγματι, «η απονομή φάσματος, η τιμή που καταβάλλεται για το φάσμα και η ισχύουσα κλίμακα λειτουργιών» (βλ. υποσημείωση 23 της σελ. 26 του κειμένου της διαβούλευσης). Μετά την αναφορά

των δύο επιλογών, η ΕΕΤΤ καταλήγει στην επιλογή (β) χωρίς ωστόσο να αιτιολογεί την επιλογή της αυτή.

29. Ο συμμετέχων υπογραμμίζει ότι η επιλογή μεταξύ ενιαίας ή διαφοροποιημένης επιβολής «πλαφόν τιμής» είναι ιδιαίτερα σημαντική. Όπως έχει προαναφερθεί κατά την παρουσίαση της εταιρείας Analysys που πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2003, αλλά και στο από 20 Ιανουαρίου 2004 έγγραφο του συμμετέχοντος σχετικά με την παρουσίαση αυτή, οι μόνες διαφορές όσον αφορά τα κόστη των ΠΔΚ οι οποίες είναι εύλογο να ληφθούν υπόψη είναι οι διαφορές που έγκεινται στο ότι κάποιοι ΠΔΚ λειτουργούν σε συχνότητα 900 GSM, ενώ κάποιοι άλλοι σε συχνότητα 1800 GSM. Ως εκ τούτου ο συμμετέχων θεωρεί ότι η σωστή προσέγγιση είναι το οποιοδήποτε «πλαφόν τιμής» να βασιστεί επί του κόστους ενός υποθετικού ΠΔΚ, με μια μόνο προσαρμογή ανάλογα με το αν αυτός λειτουργεί σε συχνότητα 900 GSM ή σε συχνότητα 1800 GSM.
30. Αντιθέτως θεωρεί ότι είναι αυθαίρετο και μη νόμιμο να επιβληθεί διαφορετικό «πλαφόν τιμής» σε κάθε ΠΔΚ γιατί αυτό θα οδηγήσει σε άνιση μεταχείριση των ΠΔΚ. Η υιοθέτηση μιας τέτοιας πολιτικής ουσιαστικά θα ισοδυναμεί με τιμωρία των πιο επιτυχημένων ΠΔΚ, των οποίων η αποτελεσματικότητα και ανταγωνιστικότητα τους επέτρεψε να επεκταθούν στην αγορά και να αποκτήσουν αξιόλογο μερίδιο σε αυτήν, μειώνοντας ταυτόχρονα τα κόστη του δικτύου τους. Αντιστοίχως, θα επιδοτήσει τους λιγότερους επιτυχημένους ΠΔΚ, οι οποίοι έχουν χάσει μερίδιο αγοράς. Δεδομένου ότι σκοπός της ΕΕΤΤ είναι η προώθηση της αποτελεσματικότητας, θεωρεί ότι αυτή είναι μια λανθασμένη προσέγγιση. Σε περίπτωση δε που τελικά υιοθετηθεί η προσέγγιση της επιβολής ενιαίου «πλαφόν τιμής» (price cap), αυτό θα δώσει στους ΠΔΚ ώθηση να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα και την ανταγωνιστικότητά τους καθώς θα επιβραβεύονται αναλόγως.
- ii) Διάρκεια του «πλαφόν τιμής»
31. Το κείμενο της διαβούλευσης προτείνει (σελ. 27) να επιβληθεί το «πλαφόν τιμής» για διάρκεια τριών ετών, στο τέλος της οποίας το τέλος τερματισμού θα επιτύχει το σκοπούμενο αποτέλεσμα, όπως αυτό ορίζεται από τα πραγματικά κόστη. Η βάση επί της οποίας επιλέχθηκε η προαναφερόμενη διάρκεια δεν είναι σαφής, ούτε αναφέρεται στο κείμενο της διαβούλευσης.

32. Ο συμμετέχων προτείνει η προαναφερόμενη διάρκεια να επιμηκυνθεί στα πέντε έτη. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα μετριασθούν τα δυσμενή αποτελέσματα από την επιβολή του «πλαφόν τιμής» τόσο στους ΠΔΚ όσο και στους καταναλωτές.
- iii) Δομή των τελών τερματισμού
33. Το κείμενο της διαβούλευσης προτείνει (σελ. 31) ότι θα πρέπει να απαγορευθεί στους ΠΔΚ να θέτουν τέλη τερματισμού που συμπεριλαμβάνουν ελάχιστη χρέωση.
34. Θεωρεί ότι η υιοθέτηση μιας τέτοιας πρότασης θα αποτελούσε υπέρμετρη παρέμβαση στην επιχειρηματική ελευθερία του συμμετέχοντος να καθορίζει τη δική του δομή χρεώσεων. Επισημαίνονται δε τα εξής:
- Ο υπολογισμός της επιβάρυνσης που προκαλεί η ελάχιστη χρέωση στο μέσο όρο χρέωσης ανά λεπτό, αποτελεί θέμα απλής μαθηματικής πράξης. Ως εκ τούτου η εφαρμογή ελάχιστης χρέωσης δεν προσκρούει στην αρχή της κοστοστρέφειας. Αντιθέτως, δεδομένου ότι το σημαντικότερο ποσοστό του κόστους του δικτύου αφορά την εκκίνηση και τον τερματισμό των κλήσεων και όχι τη μετάδοση των κλήσεων, η επιβολή ελάχιστης χρέωσης ενισχύει την ακριβή αντανάκλαση της δομής του κόστους του δικτύου στις χρεώσεις.
 - Η ελάχιστη χρέωση που εφαρμόζει ο συμμετέχων ισχύει για όλους τους παρόχους με τον ίδιο ακριβώς τρόπο και ως εκ τούτου δεν παραβιάζει την αρχή της μη διάκρισης και της διαφάνειας.
35. Επίσης, επισημαίνεται ότι στην Ευρώπη τα τέλη διασύνδεσης, τόσο για τους σταθερούς όσο και για τους κινητούς παρόχους, ποικίλουν σημαντικά ως προς τη δομή- χρεώσεις για ώρες αιχμής και μη αιχμής (peak/off-peak), ελάχιστη χρέωση, χρεώσεις εκκίνησης κλήσης, διαφορετικές χρεώσεις για το πρώτο και τα υπόλοιπα λεπτά συνομιλίας, κτλ. Χαρακτηριστικά παραδείγματα παρατίθενται κατωτέρω:
- Πορτογαλία: Εφαρμόζεται ελάχιστη διάρκεια χρέωσης (1 λεπτό). Τα υπόλοιπα λεπτά ομιλίας χρεώνονται με πολύ μεγαλύτερο τέλος, σε σχέση με το πρώτο λεπτό, ενώ υπάρχει και διαφοροποίηση στη χρέωση μεταξύ ωρών αιχμής και μη αιχμής (peak / off-peak).
 - Βέλγιο, Δανία & Νορβηγία: Οι πάροχοι κινητής χρεώνουν τέλη εκκίνησης της κλήσης (call set-up).

- Γαλλία: Διαφοροποίηση στη χρέωση μεταξύ ωρών αιχμής και μη αιχμής. (peak / off-peak). Επίσης, εφαρμόζονται δύο (2) διαφορετικά μοντέλα χρέωσης, ανάλογα με το αν ο σταθερός πάροχος τηλεφωνίας διασυνδέεται με τον κινητό εντός της ίδιας γεωγραφικής ζώνης (υπάρχουν 17 ζώνες διασύνδεσης), εντός της οποίας η κλήση εκκινεί.
- Ισπανία, Σουηδία, Μεγ.Βρετανία, Ιρλανδία & Λουξεμβούργο: Οι πάροχοι εφαρμόζουν διαφορετικές χρεώσεις ανάλογα με την ώρα και μέρα (2 ή 3 μοντέλα χρέωσης που αναφέρονται σε χρονικά διαστήματα peak / off-peak).

IX. Επανεξέταση των προτεινόμενων ρυθμιστικών μέτρων

36. Το κείμενο της διαβούλευσης προτείνει οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις σχετικά με τη μη διάκριση να επανεξεταστούν 6 μήνες μετά την εφαρμογή τους, ώστε να εξεταστεί εάν (α) θα πρέπει να επιταχυνθεί η τριετής μετάβαση στο μοντέλο κοστοστρεφούς χρέωσης των τελών τερματισμού, ή (β) εάν θα πρέπει η υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης να αντικατασταθεί από φόρμουλα χρέωσης που ορίζει τιμές χονδρικής σχετικά με τις τιμές λιανικής, “λιανική τιμή μείον” (retail-minus).
37. Σχετικά με την πρόταση αυτή, επισημαίνεται ότι δεν είναι αποδεκτό η προαναφερόμενη επανεξέταση να αφορά μόνο την επιβολή αυστηρότερων ρυθμιστικών ελέγχων και υποχρεώσεων. Εξάλλου, ένας από τους στόχους του νέου Ευρωπαϊκού Ρυθμιστικού Πλαισίου είναι να ελαττώσει βαθμιαία την ex ante ρυθμιστική παρέμβαση. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση επανεξέτασης, η EETT θα πρέπει να εξετάσει πρωτίστως πώς θα αμβλυνθούν οι ex ante ρυθμιστικές υποχρεώσεις, στο βαθμό που αυτές τελικά προκαλούν σημαντική ζημία στους παρόχους ή/και στους τελικούς καταναλωτές.

X. Χειρισμός Επενδύσεων & Υπηρεσιών Δικτύων 3ης Γενιάς (3G)

38. Στο κείμενο της διαβούλευσης, η EETT προτείνει οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις να ισχύουν για τον τερματισμό κλήσεων τόσο σε δίκτυα 2ης όσο και σε δίκτυα 3ης γενιάς.
39. Λαμβάνοντας υπόψη ότι α) μία από τις προτεινόμενες υποχρεώσεις αφορά στην επιβολή ενός «πλαφόν τιμής» στα τέλη τερματισμού και ότι β) το πλαφόν τιμής προτείνεται να βασίζεται στο μοντέλο LRIC που όμως αφορά αποκλειστικά σε

κόστη δικτύων 2ης γενιάς, η πρόταση της EETT πρακτικά σημαίνει ότι ο τερματισμός σε δίκτυα 3ης γενιάς θα ρυθμιστεί σύμφωνα με τα κόστη και τα στοιχεία κίνησης του δικτύου 2ης γενιάς.

40. Ωστόσο, η προσέγγιση αυτή είναι διαφορετική από αυτήν που έχει ακολουθηθεί από άλλες Ρυθμιστικές Αρχές και την Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- Το θέμα αυτό έχει αναλυθεί λεπτομερώς από την Επιτροπή Ανταγωνισμού και την OFTEL στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η πιο πρόσφατη θέση της OFTEL (νυν OFCOM) αντικατοπτρίζεται στην “Διευκρινιστική Δήλωση & Ειδοποίηση” (Explanatory Statement and Notification) επί της αγοράς τερματισμού φωνής σε κινητά δίκτυα, η οποία δημοσιεύθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2003. Η OFTEL καταλήγει ότι δεν θα ήταν ορθό να επιβληθούν ex-ante ρυθμιστικές υποχρεώσεις για τον τερματισμό σε δίκτυα 3ης γενιάς, με το σκεπτικό ότι «οι υπηρεσίες 3ης γενιάς είναι νέες και καινοτόμες, η χρήση τους από το κοινό δεν είναι εξασφαλισμένη και τα κόστη παροχής τους είναι ακόμα δύσκολο να εκτιμηθούν». Επιπλέον, η OFTEL «δεν συνηθίζει να επιβάλλει ρυθμιστικούς ελέγχους σε τόσο νέες και αναπτυσσόμενες υπηρεσίες, καθώς η ρύθμιση θα μπορούσε να αποθαρρύνει τις επενδύσεις και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, ζημιώνοντας τελικά τους τελικούς καταναλωτές».
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην από 5 Φεβρουαρίου 2004 απάντηση της στην κοινοποίηση των προθέσεων της OFCOM, σχολιάζοντας την προσέγγιση που προτίθεται να ακολουθήσει η OFCOM, αποδέχεται την προσέγγιση αυτή. Ωστόσο, υπογραμμίζει ότι «ο τερματισμός κλήσεων φωνής σε δίκτυα 3ης γενιάς δεν πρέπει να λαμβάνεται αυτός καθεαυτός ως νέα υπηρεσία, ή ως μια νέα αγορά» και υποστηρίζει ότι “θα ήταν σκόπιμο η OFCOM να εξασφαλίζει με τα τελικά μέτρα που θα υιοθετήσει την υποχρέωση διαφάνειας αναφορικά με τον τερματισμό στα δίκτυα 3ης γενιάς».
- Παράλληλα, η ComReg, η Ιρλανδική Ρυθμιστική Αρχή, έχει επίσης δημοσιεύσει ένα κείμενο διαβούλευσης (στις 22 Οκτωβρίου 2003) για την αγορά τερματισμού φωνής σε κινητά δίκτυα. Η ComReg υιοθετεί την άποψη ότι «τα δίκτυα 3ης γενιάς, τα οποία βρίσκονται σε διαφορετικό σημείο εξέλιξης σε σχέση με τα δίκτυα 2ης γενιάς και τα οποία αποτελούν

καινοτομία στον κλάδο της κινητής τηλεφωνίας, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο από τα δίκτυα 2ης γενιάς». Καταλήγοντας, η ComReg υποστηρίζει ότι «μόνο η υποχρέωση της διαφάνειας θα πρέπει να επιβληθεί στον τερματισμό κλήσεων φωνής στα δίκτυα 3ης γενιάς».

41. Η θέση του συμμετέχοντος αναφορικά με το θέμα είναι η εξής:

- Αν και η OFCOM, η ComReg και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν λάβει διαφορετικές θέσεις επί της ρύθμισης των υπηρεσιών 3ης γενιάς (σε γενικές γραμμές η OFCOM προτείνει να μην επιβληθεί καμία ρυθμιστική υποχρέωση, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ComReg προτείνουν αποκλειστικά και μόνο την επιβολή της υποχρέωσης της διαφάνειας), κανένας από τους παραπάνω δεν συμφωνεί με την προσέγγιση της EETT, ότι δηλαδή θα πρέπει να επιβληθεί έλεγχος των τιμών για τον τερματισμό κλήσεων σε δίκτυα 3ης γενιάς. Πράγματι, κανένας από τους παραπάνω δεν εξέτασε καν την επιβολή μιας τόσο επαχθούς υποχρέωσης, όπως είναι ο έλεγχος των τιμών για τον τερματισμό κλήσεων σε δίκτυα 3ης γενιάς.
- Σε περίπτωση που ο τερματισμός σε δίκτυα 3ης γενιάς ρυθμιστεί στην Ελλάδα κατά τρόπο διαφορετικό από ό,τι στα άλλα κράτη μέλη, όπως εν τοις πράγμασι προτείνεται στο κείμενο της διαβούλευσης, θα δημιουργούνταν φραγμοί στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά και θα οδηγούσε σε ασυμβατότητα προς τους κοινοτικούς στόχους πολιτικής, όπως αυτοί τίθενται στις παραγράφους 2, 3 και 4 του άρθρου 8 της Οδηγίας Πλαίσιο και διέπουν το νέο κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο ανωτέρω (βλ. σχετικά με το θέμα αυτό και την παράγραφο 15 δ ανωτέρω).
- Η EETT στηρίζει τη θέση της στις εκτιμήσεις των συμβούλων της ότι το κόστος τερματισμού στα δίκτυα 3ης γενιάς θα είναι 2 έως 4 φορές χαμηλότερο από το κόστος τερματισμού στα δίκτυα 2ης γενιάς. Ο συμμετέχων δεν γνωρίζει τη βάση στην οποία στηρίχθηκαν αυτές οι εκτιμήσεις, ώστε να μπορεί να τις σχολιάσει, πολύ περισσότερο που η EETT δεν ζήτησε τη συνδρομή των εταιριών κινητής τηλεφωνίας αναφορικά με τις λεπτομέρειες του δικτύου 3ης γενιάς (διαστασιοποίηση του δικτύου, σχετικά κόστη κ.λ.π.). Κατά συνέπεια πρόκειται απλώς για εκτιμήσεις που δεν

βασίζονται σε μια ενδελεχή ανάλυση και μοντελοποίηση του δικτύου 3ης γενιάς του συμμετέχοντος σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης. Επισημαίνεται μάλιστα ότι η ανάπτυξη των δικτύων 3ης γενιάς, συμπεριλαμβανομένου του κόστους κτήσης της σχετικής άδειας, συνεπάγεται μεγάλα κόστη και επενδύσεις και είναι πρόθυμος να συνεργαστεί με την EETT για τα θέματα αυτά.

- Τόσο η OFTEL όσο και η EETT ανέθεσαν το έργο της υλοποίησης των μοντέλων μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους (LRIC) για τον τερματισμό κλήσεων φωνής στην ίδια συμβουλευτική εταιρία, την Analysys. Παρόλο που η Analysys συνεργάζεται εδώ και αρκετά χρόνια με την OFTEL, η OFTEL έχει καταλήξει, όπως προαναφέρθηκε, ότι στην περίπτωση του κόστους τερματισμού σε δίκτυα 3ης γενιάς «τα κόστη αυτά είναι ακόμα δύσκολο να εκτιμηθούν». Κατά συνέπεια δεν είναι δυνατόν η EETT, παρόλο που το LRIC της βρίσκεται ακόμα σε φάση ανάπτυξης, να είναι σε θέση να εκτιμήσει το επίπεδο του κόστους των δικτύων 3ης γενιάς και να το χρησιμοποιήσει ως βάση για μια ρυθμιστική παρέμβαση με τη μορφή του πλαφόν τιμής.
- Το κείμενο της διαβούλευσης αναφέρει ότι το μοντέλο LRIC που αναπτύσσει η EETT, λαμβάνει ως δεδομένο ότι ο τερματισμός σε κινητά δίκτυα θα συνεχίσει να δρομολογείται στο μέλλον αποκλειστικά μέσω του δικτύου 2ης γενιάς των παρόχων κινητής τηλεφωνίας. Όπως αναπτύχθηκε και κατά την παρουσίαση που διενεργήθηκε από την Analysys στις 9 Δεκεμβρίου 2003, η προσέγγιση αυτή δεν είναι ορθή. Λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη ότι η EETT κάλεσε τον συμμετέχοντα να παράσχει εκτίμηση αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα μετάβασης στο δίκτυο 3ης γενιάς, για να διενεργηθούν οι κατάλληλες αναπροσαρμογές στο μοντέλο LRIC, ώστε το τελευταίο να συμπεριλάβει χαμηλότερα επίπεδα στην κίνηση μέσω του δικτύου 2ης γενιάς για το μέλλον, δεν είναι κατανοητή η θέση που αναπτύσσεται στο κείμενο της διαβούλευσης αναφορικά με τη δρομολόγηση της κίνησης, η οποία οδηγεί και σε λανθασμένη εκτίμηση του κόστους τερματισμού στα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας.

- Σε κάθε περίπτωση, αν υιοθετηθεί η πρόταση για ρύθμιση και των τελών τερματισμού κλήσεων στα δίκτυα 3ης γενιάς, τότε είναι αυτονόητο ότι το LRIC που αναπτύσσεται θα πρέπει να αναθεωρηθεί ώστε να συμπεριλάβει και τα κόστη του συμμετέχοντος για την ανάπτυξη δίκτυο 3ης γενιάς (συμπεριλαμβανομένου του κόστους απόκτησης της άδειας). Οποιαδήποτε άλλη προσέγγιση θα οδηγούσε σε λανθασμένα αποτελέσματα, τα οποία δεν θα ανταποκρίνονταν στις πραγματικές οικονομικές συνθήκες.

42. Με βάση τα ανωτέρω η προσέγγιση που επιχειρείται στο κείμενο της διαβούλευσης αναφορικά με τα δίκτυα 3ης γενιάς πάσχει σημαντικά και πρέπει να επανεξεταστεί εξ ολοκλήρου.

Ένας συμμετέχων απάντησε ως εξής:

Επειδή οι κανόνες του ανταγωνισμού έχουν αποδειχθεί ανεπαρκείς από μόνοι τους για την αντιμετώπιση της έλλειψης αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά για τον τερματισμό κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας και ειδικότερα της «συμπύεσης περιθωρίου» συμφωνεί κατ' αρχήν με τις κατευθυντήριες γραμμές που έχει θέσει η ΕΕΤΤ για τις προτεινόμενες κανονιστικές υποχρεώσεις στην ανωτέρω αγορά.

Με δεδομένο όμως ότι κανένας ΠΔΚ δεν υπόκειται σε πραγματικό ανταγωνιστικό περιορισμό, αντίθετα με τα ειδικά τιμολογιακά πακέτα προς τους λεγόμενους «εταιρικούς» πελάτες καταφέρνουν οι ΠΔΚ και προσελκύουν το σύνολο σχεδόν της σχετικής αγοράς, ο συμμετέχων θεωρεί ότι πρέπει να υπάρξει σύντμηση της προτεινόμενης τριετούς περιόδου σύγκλισης των τελών τερματισμού με το κόστος (glide path) ώστε αφενός να αποτραπεί εκ μέρους των ΠΔΚ ο σχεδιασμός στρατηγικών αρνητικού επηρεασμού του ανταγωνισμού, αυξητικών του κόστους των αντιπάλων τους και αφετέρου να εξασφαλιστεί η διαρκής και ανταγωνιστική παρουσία στην αγορά των ΠΣΔ.

Περαιτέρω, έχει ήδη διαπιστωθεί ότι οι ΠΣΔ βασίζονται στα GSM – Gateways για να μπορούν να ανταγωνίζονται τους ΠΔΚ. Όμως παρά την αύξηση της κίνησης που εξυπηρετείται από τα GSM – Gateways, αυτά δεν μπορούν να θεωρηθούν ως υποκατάστατα από την πλευρά της προσφοράς ή ως τρόποι ανταγωνιστικής πίεσης, αφού εξαρτώνται αποκλειστικά από την εμπορική πολιτική των ΠΣΔ.

Συνεπώς, πρέπει κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των τιμών τερματισμού κλήσεων των ΠΔΚ (glide path) να επιβληθούν κανονιστικές ρυθμίσεις για την απρόσκοπτη χρήση των GSM – Gateways από τους ΠΣΔ για την παροχή των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών τους. Να αναγνωριστεί δηλαδή με ειδική κανονιστική διάταξη η δυνατότητα των ΠΣΔ να χρησιμοποιούν την τεχνολογία των GSM – Gateways για τον τερματισμό κλήσεων των πελατών τους σε κινητά δίκτυα.

Μετά από την αναγνώριση και την αποδοχή της χρήσεως των GSM – Gateways για την παροχή υπηρεσιών από τους ΠΣΔ θα πρέπει κατ' ακολουθία να θεσπιστούν και αντίστοιχες κανονιστικές υποχρεώσεις και κυρώσεις για την παρεμπόδιση της χρήσης των GSM – Gateways.

Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, προτείνεται: να υποχρεωθούν οι ΠΔΚ να παρέχουν κάρτες SIM μετά από σχετική έντυπη αίτηση των ΠΣΔ εντός συγκεκριμένης προθεσμίας (λ.χ. 10 ημερών) από την υποβολή της σχετικής αιτήσεως να υποχρεωθούν οι ΠΔΚ να παρέχουν στους ΠΣΔ κάρτες SIM με ειδικά τιμολογιακά πακέτα, ήτοι σε τιμές σημαντικά αποκλίνουσες και φθηνότερες από τις προσφερόμενες τιμές λιανικής προς τους εταιρικούς πελάτες τους να θεσπιστούν κυρώσεις για την καθυστέρηση στην εκτέλεση της παραγγελίας των ΠΣΔ για παροχή καρτών SIM (λ.χ. ποινικές ρήτρες) να επιβληθούν σημαντικά χρηματικά πρόστιμα στους ΠΔΚ για κάθε περίπτωση αδικαιολόγητης άρνησης χορήγησης καρτών SIM στους ΠΔΚ

2. Όσον αφορά τους εφαρμοστέους κανόνες κατά τη διάρκεια του ορίζοντα τριετίας σύγκλισης των τελών τερματισμού με το κόστος, θα πρέπει να γίνει η εξής επισήμανση: προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί κατά το δυνατό η βαθμιαία πορεία προσαρμογής των τιμών/glide path (διότι η επιμήκυνσή της εξυπηρετεί μόνο σκοπιμότητες των ΠΔΚ και όχι την αγορά ή τους καταναλωτές) ώστε να διασφαλιστεί η παρουσία των ΠΣΔ στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε δίκτυα κινητής τηλεφωνίας και μετά το πέρας της τριετίας, θα πρέπει στο χρονικό εκείνο σημείο όπου πλέον τα ελεγχόμενα τέλη πλησιάζουν σημαντικά προς το κόστος να επιταχυνθεί γεωμετρικά ο ρυθμός εξισορρόπησης (rebalancing), με απώτερο στόχο οι τελικές διαμορφούμενες τιμές να είναι σημαντικά χαμηλότερες από τις φθηνότερες προσφερόμενες τιμές στους εταιρικούς πελάτες των ΠΔΚ.

3. Μετά το πέρας της τριετίας ή της όποιας χρονικής περιόδου καθοριστεί ως περίοδος σύγκλισης (glide path) θα πρέπει να γίνει απολογισμός με συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών και να ελεγχθεί κατά πόσο έχουν επιτευχθεί οι επιθυμητοί στόχοι, οι οποίοι κατά την άποψή μας πρέπει να είναι οι εξής: α) η χαμηλότερη προσφερόμενη λιανική τιμή τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα σε εταιρικούς πελάτες να είναι σημαντικά υψηλότερη τουλάχιστον κατά ποσοστό 25% από τα τέλη διασύνδεσης, β) να απαγορευτούν εκπτώτικα πακέτα στα τέλη διασύνδεσης με βάση τον όγκο της κίνησης (volume discount)

Ένας συμμετέχων απάντησε ότι συμφωνεί με την προτεινόμενη πολιτική καθώς και με την προτεινόμενη διάρκειά της. Θεωρεί ότι κάθε μακρόχρονη πολιτική πρέπει να ελέγχεται συχνά ως προς την επικαιρότητά της σε σχέση με τις συνθήκες της αγοράς και να αναθεωρείται κατάλληλα, με γνώμονα την ανάπτυξη του ανταγωνισμού και την προστασία του καταναλωτή.

Ένας συμμετέχων συμφωνεί με την προτεινόμενη πολιτική, θεωρεί όμως ότι η χρονική διάρκεια των τριών ετών είναι αρκούντως μεγάλη. Είναι προφανές ότι στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα τα δίκτυα σταθερής τηλεφωνίας είναι υποχρεωμένα να καταφύγουν στη χρήση GSM - Gateways. Ως εκ τούτου θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα κανονιστικά μέτρα, ώστε να αναγνωρισθεί η χρήση τους και ταυτόχρονα να υποχρεωθούν τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας να μην καταφεύγουν σε διακριτική μεταχείριση των δικτύων σταθερής τηλεφωνίας σε σχέση με τους λιανικούς καταναλωτές. Το χρονικό διάστημα εξομάλυνσης της αγοράς πρέπει να είναι σύντομο, δεδομένου ότι ήδη αναμένεται η δημιουργία προβλημάτων ποιότητας που οφείλονται στον ιδιαίτερα μεγάλο όγκο της τηλεπικοινωνιακής κίνησης που πρέπει να εξυπηρετήσουν τα δίκτυα σταθερής τηλεφωνίας με χρήση GSM - Gateways. Αν ληφθεί υπόψη και η αναμενόμενη περαιτέρω αύξηση της διείσδυσης της σταθερής τηλεφωνίας στην ελληνική αγορά, εύκολα καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα ότι όσο παρατείνεται το χρονικό διάστημα τόσο μεγαλύτερα προβλήματα ποιότητας αναμένονται να δημιουργηθούν, με αποτέλεσμα τον κλονισμό της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στους παρόχους σταθερής τηλεφωνίας. Επιπλέον, η παράταση της χρονικής περιόδου σε συνδυασμό με την αύξηση της τηλεπικοινωνιακής κίνησης θα

έχει ως αποτέλεσμα την πραγματοποίηση σημαντικών επενδύσεων των παρόχων σταθερής τηλεφωνίας σε ειδικού εξοπλισμού, ο οποίος μετά την εξομάλυνση της αγοράς ουσιαστικά θα πρέπει να απενεργοποιηθεί. Συνεπώς σύντομη χρονική διάρκεια ισοδυναμεί με εξοικονόμηση κεφαλαίων τα οποία μπορούν να επενδυθούν σε άλλους τομείς, όπως νέες υπηρεσίες, ενημέρωση καταναλωτών, κοκ. Ένα άλλο θέμα είναι ότι όλο και περισσότερες επιχειρήσεις καταφεύγουν στη χρήση ιδίων GSM- Gateways ώστε να μειώσουν περαιτέρω τα τηλεπικοινωνιακά τους κόστη. Το γεγονός αυτό ισοδυναμεί με την πραγματοποίηση μικρής μεν άλλα όχι ασήμαντης επένδυσης από μέρους τους. Το status quo που θα προκύψει μέχρι την εξομάλυνση της αγοράς θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αρνητικών εντυπώσεων των καταναλωτών έναντι της ρυθμιστικής αρχής αλλά και των παρόχων σταθερής και κινητής τηλεφωνίας. Προκειμένου να αποφευχθεί αυτό, ο συμμετέχων θεωρεί ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα τα οποία να αποτρέπουν τους καταναλωτές από τη χρήση ιδίων GSM - Gateways, π.χ. η θέσπιση ειδικής έκπτωσης ή δημιουργία οικονομικών προγραμμάτων για τα δίκτυα σταθερής τηλεφωνίας που να παρέχουν χαμηλότερες χρεώσεις σε σχέση με τα προγράμματα λιανικής. Ο συμμετέχων κρίνει σκόπιμη τον περιοδικό έλεγχο της αποτελεσματικότητας της προτεινόμενης πολιτικής με σκοπό την πιθανή αναθεώρησή της. Σε κάθε περίπτωση θεωρεί ότι ανάμεσα στα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να εξασφαλισθεί η βιωσιμότητα των παρόχων σταθερής τηλεφωνίας είναι αφ' ενός τα τέλη τερματισμού κλήσεων σε δίκτυα κινητής τηλεφωνίας να είναι τουλάχιστον 35% χαμηλότερα από τις αντίστοιχες λιανικές χρεώσεις, αφ' ετέρου να μην επιτραπεί σε οποιοδήποτε δίκτυο η παροχή εκπτώσεων όγκου, δεδομένου ότι κάτι τέτοιο θα οδηγούσε τους νεοεισερχόμενους παρόχους εκτός αγοράς.

Ένας συμμετέχων έθεσε τα ακόλουθα θέματα:

Το επιχείρημα που προβάλλεται από τους Π.Κ, βάσει του οποίου η επιδότηση της λιανικής από τα τέλη τερματισμού δεν δημιουργεί αρνητικά αποτελέσματα διότι, καθώς περισσότεροι αποκτούν κινητά τηλέφωνα, οτιδήποτε χάνουν μέσω τελών τερματισμού άνω του κόστους το κερδίζουν όταν κάνουν μια κλήση με κινητό, είναι ουσιαστικά ανίσχυρο. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να έχει μια βάση εφόσον αποδεικνυόταν από συγκεκριμένα στοιχεία. Σε κάθε περίπτωση όμως, η επιδότηση

δημιουργεί στρεβλώσεις, οι οποίες θα ήταν ανεκτές μόνο εφόσον η αγορά βρισκόταν σε πρώιμο επίπεδο ανάπτυξης, γεγονός που δεν ισχύει εν προκειμένω.

Αντίστοιχα συμφωνεί και με την απόρριψη από την ΕΕΤΤ του επιχειρήματος των network externalities. Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ευσταθεί 12 χρόνια μετά την εμφάνιση της κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα και όταν η ονομαστική διείσδυση φτάνει το 90% του πληθυσμού. Συμφωνεί με την απόρριψη από την ΕΕΤΤ του επιχειρήματος του «κοινωνικού οφέλους» από τη χρήση των εσόδων τερματισμού για την επιδότηση της απόκτησης πελατών στο επίπεδο λιανικής. Τα συγκεκριμένα προγράμματα συνιστούν στην ουσία loyalty programs, τα οποία δεν αποφέρουν στους καταναλωτές τέτοιο όφελος που να δικαιολογεί τη συνέχιση της επιδότησης αυτής. Συμφωνεί με αμφότερα τα συμπεράσματα που παρατίθενται στην ενότητα 2.4. Επί του παρόντος, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της αγοράς και των προβλεπόμενων τεχνολογικών εξελίξεων, είναι πράγματι απίθανο να αντιμετωπιστεί ικανοποιητικά ο τερματισμός κλήσεων σε κινητά από ανταγωνιστικές πιέσεις. Επίσης, οι εναλλακτικοί πάροχοι δεν μπορούν να ξεπεράσουν αποτελεσματικά τις συνέπειες των υψηλών τελών τερματισμού σε κινητά. Στα πλαίσια της προσπάθειάς των εναλλακτικών παρόχων να ξεπεράσουν τις συνέπειες αυτές – έστω προσωρινά και μειώνοντας την ποιότητα των υπηρεσιών τους - οι περισσότεροι καταφεύγουν στη χρήση GSM - Gateways. Ωστόσο, η ίδια η χρήση των GSM - Gateways συνιστά στρέβλωση της αγοράς και σε ορισμένες περιπτώσεις τεχνολογικά ανορθόδοξη επιλογή, ενώ οι Π.Κ από την πλευρά τους, με την πολιτική που ακολουθούν το τελευταίο διάστημα στον τομέα αυτό καθιστούν τη χρήση των GSM - Gateways ακόμη πιο προβληματική. Συμφωνεί στο ότι η διαπραγματευτική ισχύς των δικτύων κινητής είναι απόλυτη όσον αφορά τον τερματισμό σε κινητά δίκτυα των κλήσεων που προέρχονται από σταθερά δίκτυα. Αυτή η ισχύς επιτρέπει τα τέλη αυτά να μην έχουν καμία σχέση με το οριακό κόστος της υπηρεσίας τερματισμού και απουσία ρύθμισης μπορεί με ασφάλεια να υποστηριχθεί ότι συνιστούν κερδοσκοπία. Άλλωστε η καμπύλη ζήτησης της συγκεκριμένης υπηρεσίας είναι πράγματι ανελαστική. Επί των προτεινόμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων, θέτει τα ακόλουθα:

Η χρήση του μοντέλου μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους (LRIC) θεωρείται ότι θα πρέπει να αποτελεί βασικό και αναπόσπαστο συστατικό των ενδεχομένων

ρυθμιστικών υποχρεώσεων. Η επιλογή της μεθόδου κοστολόγησης LRIC αποτελεί καταλυτικό εργαλείο στον προσανατολισμό της λιανικής τιμής προς το κόστος.

Συγκεκριμένα εμφανίζει:

- Forward looking
- Υποθέτει κόστος για αποτελεσματικό δίκτυο “ efficient operator “.
- Χρησιμοποιεί αναλυτικά κοστολογικά μοντέλα
- Χρησιμοποιεί μόνο μεταβλητό κόστος .
- Χρησιμοποιεί μόνο το « συνδυαστικό » κόστος “joint costs “
- Δεν χρησιμοποιεί κοινό κόστος το οποίο αντιμετωπίζεται ως επιπλέον περιθώριο κέρδους “ extra margin” e.g Τιμές Ramsey.

Ο συμμετέχων συμφωνεί ότι τα τέλη του κάθε παρόχου να αντικατοπτρίζουν τις ιδιαιτερότητες του κάθε δικτύου, στο αποτελεσματικό του όμως πεδίο.

Αναφορικά με την απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης, θεωρεί ορθή την επιβολή της υποχρέωσης ως γενικής αρχής, αλλά κρίνεται σκόπιμη και η επιβολή ειδικών υποχρεώσεων με τις οποίες εξειδικεύεται η εν λόγω απαγόρευση. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να τεθούν στα πλαίσια της γενικότερης υποχρέωσης αμεροληψίας επιμέρους υποχρεώσεις που να εστιάζουν στη στρέβλωση που δημιουργεί η χρήση των FCTs από τους παρόχους κινητών υπηρεσιών σε συνδυασμό με τα τέλη τερματισμού τους. Θεωρεί απόλυτα ορθές τις ειδικές υποχρεώσεις που περιγράφονται στο τμήμα υπό τον τίτλο «μη διακριτική μεταχείριση:μια ενδιάμεση κανονιστική υποχρέωση». Ωστόσο, κρίνει σκόπιμο να προστεθεί σε αυτές και η απαγόρευση περιορισμού του δικαιώματος των φορέων που προμηθεύονται κάρτες SIM να μεταπωλούν τον αερόχρονο που προμηθεύονται μέσω αυτών. Συγκεκριμένα, θεωρεί τυπική περίπτωση διακριτικής μεταχείρισης την πρακτική βάσει της οποίας οι ίδιοι οι Π.Κ πωλούν υπηρεσίες στην αγορά σταθερής τηλεφωνίας μέσω FCTs, ενώ παράλληλα απαγορεύουν σε τρίτους που προμηθεύονται κάρτες SIM από αυτούς να χρησιμοποιούν τον πωλούμενο αερόχρονο για παροχή υπηρεσιών στην αγορά σταθερής τηλεφωνίας μέσω FCTs. Σημειώνεται δε ότι εφόσον η χρήση των FCTs δεν απαγορεύεται από καμία νομοθετική ή κανονιστική διάταξη, επί του παρόντος ο μόνος όρος που θέτει περιορισμούς σε αυτούς είναι η συμβατική ρήτρα που τίθεται το τελευταίο διάστημα από τους Π.Κ, βάσει της οποίας απαγορεύεται η μεταπώληση

του αερόχρονου. Εάν κρινόταν νόμιμη η ρήτρα αυτή, ουσιαστικά δεν θα υπήρχε για τους παρόχους σταθερής περιθώριο δραστηριοποίησης στο τμήμα κλήσεων από σταθερό σε κινητό εταιρικών πελατών. Η συγκεκριμένη αδυναμία έχει άμεση και σημαντική επίδραση στα έσοδα των σταθερών παρόχων το 40% των οποίων προέρχονται από την κατηγορία κλήσεων «σταθερό σε κινητό». Ο σταθερός πάροχος που χρησιμοποιεί αποκλειστικά τη διασύνδεση για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά, δεν είναι σε θέση να ανταγωνιστεί τους Π.Κ στην αγορά των εταιρικών πελατών, όπου οι λιανικές τιμές των Π.Κ είναι σαφώς χαμηλότερες από τα τέλη διασύνδεσης. Ως εκτούτου, οι Π.Κ με την παροχή υπηρεσιών σε εταιρικούς πελάτες μέσω FCTs και την παράλληλη απαγόρευση μεταπώλησης αερόχρονου από τους παρόχους σταθερής, ουσιαστικά αποκλείουν αυτούς από την αγορά εταιρικών πελατών και ιδίως στο τμήμα των κλήσεων από σταθερό σε κινητό και πλήττουν μια σημαντική πηγή εσόδων των παρόχων σταθερής. Επομένως, περιορισμοί αυτού του είδους θα πρέπει να απαγορευθούν ρητώς στο πλαίσιο της υποχρέωσης αμεροληψίας. Δεδομένου ότι υφίσταται επί του παρόντος κοινώς παραδεκτή στρέβλωση στην αγορά, θεωρεί την εν λόγω μεταβατική υποχρέωση, υπό τη μορφή που προτείνεται ανωτέρω ως απαραίτητο μέσο εξισορρόπησης της αγοράς.

Σχετικά με την πρόταση της ΕΕΤΤ για την σταδιακή μείωση των τελών τερματισμού λόγω συνθηκών αγοράς υπάρχει συμφωνία μόνο επί της αρχής.

Θεωρεί ότι ο χρόνος των 3 ετών για την διολίσθηση του τέλους από την τιμή R_0 στην τιμή C (την κοστοστρεφή) είναι ιδιαίτερα μεγάλος και δυσανάλογος των επιπτώσεων της στρέβλωσης στους παρόχους σταθερής τηλεφωνίας. Για το λόγο αυτό, προτείνει τον χρόνο των 3 εξαμήνων (σύνολο 1,5 έτη, με αντίστοιχες αναπροσαρμογές στο μοντέλο υπολογισμού της τιμής οροφής), έτσι ώστε η αγορά να συγκλίνει και να ορθολογικοποιηθεί συνολικότερα (κινητή, σταθερή). Εξάλλου, υπάρχει ευρωπαϊκή εμπειρία όπου οι ρυθμιστικές επιβολές υπήρξαν περισσότερο «ριζοσπαστικές» και από άποψη χρόνου, αλλά και από άποψη περιεχομένου ρύθμισης. Το επιχείρημα ότι το χρονικό διάστημα που παρέχεται προς τους Π.Κ είναι υπερβολικό, ενισχύεται από το γεγονός ότι η ρυθμιστική υποχρέωση της κοστοστρέφειας, έχει επιβληθεί σε δύο Π.Κ ήδη από τον Φεβρουάριο του 2003, με τον ορισμό της εθνικής αγοράς διασύνδεσης και τον προσδιορισμό αυτών ως φορέων με σημαντική ισχύ στην αγορά. Οι εν λόγω Π.Κ έχουν αγνοήσει παντελώς την υποχρέωση αυτή. Οι εναλλακτικοί

πάροχοι υφίστανται ήδη καθ' όλο αυτό το διάστημα τις συνέπειες που επιφέρει η μη εφαρμογή κοστοστρεφών τελών τερματισμού από τους Π.Κ και, ιδίως, από τους δύο εξ αυτών στους οποίους είχε ήδη επιβληθεί η υποχρέωση αυτή. Βάσει των ανωτέρω, η παράταση της στρέβλωσης αυτής για χρονικό διάστημα τριών ετών είναι αδικαιολόγητη. Τέλος, αναφορικά με το ζήτημα της αναθεώρησης των επιβαλλόμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων ανά τακτά χρονικά διαστήματα, θεωρεί αυτή σκόπιμη στο βαθμό που απαιτείται για την προσαρμογή στις εξελίξεις της αγοράς. Εντούτοις, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στο νέο Κοινοτικό Κανονιστικό Πλαίσιο, θα πρέπει να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση των μερών που επηρεάζονται από οποιαδήποτε μεταβολή, ενώ παράλληλα θα πρέπει να εξασφαλίζεται η νομική βεβαιότητα, προκειμένου να επιτρέπεται σε κάθε ενδιαφερόμενο μέρος να χαράζει μακροπρόθεσμα τις στρατηγικές επιλογές του, τις επενδύσεις και γενικότερα τον τρόπο με τον οποίο δραστηριοποιείται στην αγορά.

Ένας συμμετέχων δεν συμφωνεί με την πολιτική αυτή. Δεν πρέπει να χαρακτηριστεί ως τρόπος διασύνδεσης η χρήση των FCTs. Τόσο ποιοτικά όσο και τεχνικά υπολείπονται από τη διασύνδεση με σηματοδοσία Νο 7.

Εάν για λόγους πολιτικής πρέπει να λειτουργήσουν τότε θα πρέπει να δει κανείς τις υποχρεώσεις των ΠΚΤ ως προς τις τεχνικές υποδομές που πρέπει να διαθέσουν στους εναλλακτικούς παρόχους, διότι η κίνηση που εξυπηρετούν είναι πολύ μεγάλη.

Επίσης οφείλεται να ακολουθηθεί η διαδικασία διαστασοποίησης δικτύου όπως και στην διασύνδεση. Σε κάθε περίπτωση όμως δεν μπορεί να διατίθενται στους μεγάλους πελάτες FCTs.

Η χρονική διάρκεια προσαρμογής τιμών είναι πολύ μεγάλη. Θα υπάρξει στρέβλωση στην αγορά αναλόγως των σχέσεων των Π.Κ.Τ. με τις εταιρείες σταθερής τηλεφωνίας. Ο συμμετέχων προτείνει να μειωθεί ο χρόνος προσαρμογής στους 18 μήνες με τριμηνιαίο έλεγχο της κατάστασης.

Ένας συμμετέχων απάντησε ότι από τη στιγμή που το κοινωνικό όφελος δεν μεγιστοποιείται μόνο μέσω της ισχύουσας δομής τιμολόγησης, μία αλλαγή στη δομή αυτή δεν θα έχει τόσο σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις. Εξάλλου οι παράγοντες που αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητα του ανταγωνισμού κατά ΠΔΚ δεν εγγυώνται

ανταγωνιστικότητα στο επίπεδο χονδρικής που αφορά τους παρόχους σταθερής τηλεφωνίας. Είναι γνωστό ότι κάποια εμπόδια εισόδου στην αγορά εμποδίζουν τον ανταγωνισμό ιδίως όσον αφορά ζητήματα σχετικά με την ζήτηση και την προσφορά χονδρικών και λιανικών τιμών. Μία *ex ante* ρύθμιση κατά την οποία θα υπάρχει συνεχής εποπτεία και ρύθμιση των τελών τερματισμού θα βοηθήσει στη διατήρηση της νέας αυτής πολιτικής η οποία αποβλέπει στην τιμολόγηση με βάση το κόστος για τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Τα τρία χρόνια είναι ένα λογικό διάστημα στο τέλος του οποίου θα μπορούν να αναγνωριστούν κάποια αξιοσημείωτα σφάλματα της πολιτικής αυτής ή και να φανεί κάποια σημαντική εξέλιξη στην αγορά προς όφελος πάντα των καταναλωτών. Είναι σημαντικό να υπάρχει και ο ανάλογος έλεγχος ανά τακτά χρονικά διαστήματα, όπως για παράδειγμα κάθε δύο μήνες, έτσι ώστε να αποφευχθούν τυχόν σημαντικά προβλήματα που θα ζημιώσουν εκτός από τους καταναλωτές και τους ίδιους τους παρόχους.

Ένας συμμετέχων συμφωνεί με την προτεινόμενη πολιτική σε γενικές γραμμές, αλλά πιστεύει πως η χρονική διάρκειά της μπορεί να μειωθεί αρκετά. Πιστεύει πως η αγορά τόσο σε επίπεδο χονδρικής όσο και σε επίπεδο λιανικής μπορεί να προσαρμοστεί πολύ γρηγορότερα από το προτεινόμενο διάστημα των 3 ετών. Τα επιχειρήματά του συμμετέχοντος ακολουθούν παρακάτω. Πρώτα από όλα, θεωρεί πως τα επιχειρήματα των ΕΚΤ δεν ευσταθούν και πιστεύει πως κάθε προσπάθεια «επιδότησης» μια υπηρεσίας ή ενός προϊόντος μέσω των εσόδων από μια άλλη υπηρεσία ή προϊόν, αντιβαίνει σε κάθε έννοια κοστοστρέφειας, και μάλιστα μπορεί να επιφέρει περαιτέρω στρεβλώσεις στην ήδη προβληματική αγορά τερματισμού προς κινητά. Η περίοδος των 3 ετών κατά τη γνώμη του είναι πολύ μεγαλύτερη από όσο απαιτείται για να εφαρμοστεί μια πολιτική κοστοστρέφειας. Οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας (ΕΚΤ), χωρίς ουσιαστικό ανταγωνιστή στις κλήσεις προς κινητά, μπορούν μέχρι και αυτή τη στιγμή να αλλάζουν τις τιμές λιανικής κατά βούληση. Πρόσφατη απόδειξη είναι η ταυτόχρονη αύξηση των τιμών τερματισμού και των τριών εταιριών (Cosmote, Vodafone, Telestet) κατά το τέλος του 2003, με αποτέλεσμα και οι τρεις εταιρίες να προσφέρουν τώρα ακριβώς την ίδια τιμή λιανικής σε εταιρικούς πελάτες (9.6 Eurocents/λεπτό). Πρέπει να σημειωθεί πως σε εταιρικά πακέτα η γενική τάση που επικρατούσε μέχρι πρότινος ήταν η μείωση των

τιμών, και πως η αύξηση συνέβη σε κατάλληλη χρονική στιγμή, όταν ανακινήθηκε το ζήτημα τερματισμού μέσω GSM - Gateways, διασύνδεσης κλπ. Αυτή η κίνηση έγινε εις βάρος των εταιρικών πελατών λιανικής γενικότερα, οι οποίοι ενώ πριν τις αυξήσεις απολάμβαναν τιμές μεταξύ 7 και 8 Eurocents/λεπτό ή και λιγότερο αν συμπεριληφθούν και οι εκπτώσεις που υπήρχαν, μετά τις αυξήσεις η τιμολόγηση γίνονταν στα 9.6 Eurocents. Ο συμμετέχων είχε δηλαδή αύξηση από 20% έως και περισσότερο από 40% σε ορισμένες περιπτώσεις. Αυτό έγινε τη στιγμή που δεν υπήρχε κανένας προφανής (λόγω κοστοστρέφειας) λόγος αύξησης, ενώ αντίθετα, υπάρχουν πάγιοι λόγοι μείωσης τιμών λόγω ανταγωνισμού, από τη στιγμή που ο μοναδικός πλέον τρόπος αύξησης των πελατών μιας ΕΚΤ, είναι να αποσπάσει πελάτες από άλλη ΕΚΤ. Συμπερασματικά, στο επίπεδο λιανικής, ο συμμετέχων πιστεύει ότι αυτή η αύξηση ήταν ενάντια σε κάθε αρχή κοστοστρέφειας και ενάντια στα συμφέροντα των πελατών λιανικής, οι οποίοι δεν είχαν τη δυνατότητα αντίδρασης με το να επιλέξουν άλλη ΕΚΤ, επειδή και οι τρεις ΕΚΤ έκαναν τις ίδιες αυξήσεις «εν χορώ». Σε ό,τι αφορά στο επίπεδο χονδρικής, αυτές οι κινήσεις, σε συνδυασμό με τη χρονική σύμπτωση της Διαβούλευσης σχετικά με τη χρήση των GSM Gateways, δείχνουν την ολοφάνερη πρόθεση που έχουν οι ΕΚΤ να εδραιώσουν το μονοπώλιό τους στην αγορά τερματισμού κλήσεων προς κινητά. Με αυτήν την απότομη και ταυτόχρονη αύξηση των τιμών τους, φανερώνουν την πρόθεση τους για εκμηδενισμό του περιθωρίου των εναλλακτικών παρόχων που χρησιμοποιούν GSM Gateways ως επί το πλείστον, επειδή η αύξηση είναι τέτοια ώστε από τη μία οι εταιρικοί πελάτες των ΕΚΤ να παραμένουν σε αυτές αφού δεν έχουν εναλλακτικές λύσεις, αλλά ταυτόχρονα οι τιμές των εταιρικών πακέτων λιανικής να προσεγγίζουν περισσότερο τις τιμές διασύνδεσης χονδρικής, ώστε οι εναλλακτικοί πάροχοι να εξαναγκασθούν να εγκαταλείψουν τα GSM Gateways και να διασυνδεθούν με τις ΕΚΤ με τιμές όμως οι οποίες δεν είναι κοστοστρεφείς ακόμη. Κατά την άποψή του συμμετέχοντος, η λύση για να διορθωθεί η παραπάνω κατάσταση, είναι να μειωθεί κατά πολύ το προτεινόμενο διάστημα προσαρμογής. Μάλιστα, πιστεύει πως πρέπει να εξεταστεί και το κατά πόσο είναι απαραίτητο να υπάρχει οποιοδήποτε διάστημα προσαρμογής αν όχι άμεση επιβολή υποχρέωσης ROI το οποίο να δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της ΕΕΤΤ, όπως στην περίπτωση του παρόχου σταθερής τηλεφωνίας για τη διασύνδεση με τους εναλλακτικούς παρόχους. Αυτά τα ROI, όπως το

αντίστοιχο του παρόχου σταθερής τηλεφωνίας, είναι απαραίτητο να διέπονται από κοστοστρεφές πνεύμα, με τη βοήθεια του πορίσματος του Διεθνούς Συμβούλου ο οποίος έχει αναλάβει τη δημιουργία μοντέλου LRIC για τον υπολογισμό του κόστους τερματισμού κλήσεων στα κινητά δίκτυα. Έτσι, στο επίπεδο της χονδρικής δεν θα υφίσταται διαχωρισμός σε εταιρίες κινητής ή σταθερής ούτε και μεροληψία οποιουδήποτε είδους σε ό,τι αφορά τη διασύνδεση με μία ΕΚΤ. Ο συμμετέχων υποστηρίζει ότι με αυτόν τον τρόπο θα πάψει η στρέβλωση της αγοράς σύντομα και αποτελεσματικά, χωρίς τη μεσολάβηση κάποιου διαστήματος προσαρμογής. Στο επίπεδο της λιανικής, ο συμμετέχων πιστεύει πως οι καταναλωτές θα καλωσορίσουν τις νέες εξελίξεις, γιατί οι περισσότεροι είναι πελάτες τόσο κινητής, όσο και σταθερής τηλεφωνίας. Το πάγιο αίτημά τους είναι η μείωση του κόστους κλήσεων από σταθερά προς κινητά και όχι τόσο του κόστους από κινητά προς κινητά. Συνεπώς, είναι προς συμφέρον του τελικού καταναλωτή η γρήγορη εφαρμογή της προτεινόμενης πολιτικής. Αυτοί είναι συνολικά οι λόγοι που ο συμμετέχων πιστεύει ότι είναι δυνατό να γίνει μια σχετικά πιο γρήγορη και «απότομη» μετάβαση στο τελικό στάδιο της πρότασης της ΕΕΤΤ, χωρίς την παρέλευση του μεγάλου χρονικού διαστήματος των τριών ετών.

Ένας άλλος συμμετέχων συμφωνεί με το σύνολο της προτεινόμενης πολιτικής μείωσης των τιμών τερματισμού σε κινητά δίκτυα πλην δύο σημείων και θεωρεί απαραίτητη την προτεινόμενη αναθεώρησή της ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Είναι προφανές ότι δεν είναι εφικτό να μειωθούν άμεσα στα ζητούμενα επίπεδα οι τιμές τερματισμού λόγω της μεγάλης μεταβολής που απαιτείται. ως εκ τούτου, απαιτείται μια συγκεκριμένη χρονική περίοδος που κατά την κρίση του θα πρέπει να είναι το πολύ 24 μήνες (αντί της προτεινόμενης 36μηνης περιόδου). Το συγκεκριμένο glide path θεωρείται ότι είναι πιο εύλογο και θα επιφέρει –προφανώς– γρηγορότερα επιθυμητά αποτελέσματα και θα ήταν σημαντικός αρωγός του ανταγωνισμού, ενώ ένα 36μηνο glide path θα καθυστερούσε σημαντικά την ανάπτυξη της αγοράς. Επίσης, όπως δεν είναι εφικτό να υποχωρήσουν οι τιμές τη συγκεκριμένη στιγμή, θα πρέπει να φτάσουν στα ζητούμενα επίπεδα σταδιακά και ν' αναθεωρούνται τακτικά. Ο διμηνιαίος έλεγχος των τελών τερματισμού από την ΕΕΤΤ κρίνεται ικανοποιητικός. Όσον αφορά στην προσαρμογή της ονομαστικής αξίας των τελών

ελέγχου στις τιμές πληθωρισμού, τονίζει ότι αυτό δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να επιφέρει αύξηση των τιμών (εκτός εάν οι τιμές του πληθωρισμού είναι ιδιαίτερα υψηλές). Ο συμμετέχων συμφωνεί στην απαγόρευση ελάχιστης χρέωσης κλήσης και χρέωσης ανά δευτερόλεπτο αλλά δεν θεωρεί ότι το κόστος τερματισμού θα πρέπει να προκύπτει από το μεσοσταθμισμένο όρο του κόστους τερματισμού σε δίκτυο 2ης γενιάς και 3^{ης} γενιάς αλλά υπολογισμένο με βάση ένα από αυτά τα δύο δίκτυα. Εφόσον τα δίκτυα 3^{ης} γενιάς θα είναι αυτά που θα καθιερωθούν, θεωρεί ότι θα πρέπει το κόστος να βασιστεί σε αυτά. Τέλος συμφωνεί ότι κανένας πάροχος κινητής τηλεφωνίας δεν θα μπορεί ν' αρνηθεί τερματισμό κλήσης προερχόμενο από FCT ή GSM-gws ούτε θα δύναται να εμποδίσει τους πελάτες του να τα χρησιμοποιήσουν και θεωρεί ότι οι Π.Κ δεν θα δύνανται παράλληλα ν' αρνηθούν ούτε και την παροχή καρτών SIM για τον ίδιο λόγο.

E2. Πιστεύετε ότι θα πρέπει να υπάρχει κάποια ιδιαιτερότητα αναφορικά με τη ρυθμιστική μεταχείριση της Q-Telecom, ως νεοεισερχόμενης στην αγορά κινητής τηλεφωνίας; Σε ποια επιχειρήματα και στοιχεία στηρίζετε τη θέση σας;

Στο ερώτημα αυτό απάντησαν όλοι οι συμμετέχοντες (13/13) και συγκεκριμένα:

Εννιά από τους συμμετέχοντες υποστηρίζουν ότι δεν θα πρέπει να υπάρχει κάποια ιδιαιτερότητα αναφορικά με τη ρυθμιστική μεταχείριση της Q-Telecom, ως νεοεισερχόμενης στην αγορά κινητής τηλεφωνίας.

Ένας συμμετέχων δήλωσε ότι υπάρχει ιδιαιτερότητα για την Q-Telecom με βάση το υφιστάμενο πλαίσιο, αλλά αυτό δεν εφαρμόζεται. Με βάση το νέο πλαίσιο, δεν θεωρεί ότι υπάρχει ιδιαιτερότητα, αφού όπως σωστά αναλύθηκε σύμφωνα με τις Συστάσεις της ΕΕ, έχει και αυτή ΣΙΑ σε ότι αφορά στον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυό της.

Ένας άλλος συμμετέχων θεωρεί ότι η λογική επιβολής ex ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων στην αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το μέγεθος ενός παρόχου και τον χρόνο εισόδου του στην αγορά. Ήδη η Q-Telecom διαθέτει μια σημαντική πελατειακή βάση μέσα σε μια περίοδο λειτουργίας μικρότερη των 2 ετών (η πελατειακή βάση της Q-Telecom στις 31 Δεκεμβρίου 2003 έφτασε συνολικά τις 366.536 συνδέσεις κινητής τηλεφωνίας¹⁴) και ο εν λόγω πάροχος προσφέρει υπηρεσία τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό του. Κατά συνέπεια αν η ΕΕΤΤ επιβάλλει μηχανισμό ελέγχου τιμών στην αγορά τερματισμού κλήσεων της Vodafone, TIM και Cosmote τότε τον ίδιο μηχανισμό θα πρέπει να εφαρμόσει και στην Q-Telecom.

Ένας συμμετέχων θεωρεί ότι εφόσον η ΕΕΤΤ κρίνει ότι θα πρέπει να υπάρχει ιδιαίτερη μεταχείριση της Q-Telecom, τότε αυτό δεν μπορεί να στηριχθεί αποκλειστικά και μόνο στο γεγονός ότι είναι νεοεισερχόμενος πάροχος στην εν λόγω αγορά. Επιπλέον θα πρέπει να τηρηθεί η αρχή της αναλογικότητας για όλους

ανεξαρτέτως τους παρόχους αναφορικά με την επιβολή τυχόν ρυθμιστικών υποχρεώσεων.

Ένας άλλος συμμετέχων δήλωσε ότι η ΕΕΤΤ έχει ορίσει ως σχετική αγορά την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κάθε δίκτυο κινητής τηλεφωνίας χωριστά και έχει καταλήξει ότι κάθε ένας από τους ΠΔΚ έχει ΣΙΑ στην κάθε μια αγορά. Στο εξεταζόμενο δε κείμενο διαβούλευσης προτείνεται ως κατάλληλο μέτρο, η υιοθέτηση πλαφόν τιμής στα τέλη τερματισμού του κάθε ΠΔΚ. Ο συμμετέχων δεν είναι σύμφωνος με την προσέγγιση αυτή, καθώς πιστεύει ότι δεν είναι εύλογη και δεν δικαιολογείται από τις συνθήκες της αγοράς η υιοθέτηση μιας τέτοιας αυστηρής και παρεμβατικής υποχρέωσης. Ωστόσο, αν υιοθετηθεί η προσέγγιση του κειμένου της διαβούλευσης, τίθενται δυο σημαντικά θέματα:

1) Το πρώτο θέμα που τίθεται είναι το κατά πόσο θα ισχύουν και για την Q-Telecom οι ίδιες ρυθμιστικές υποχρεώσεις που προτείνεται να επιβληθούν στην COSMOTE, τη Vodafone και την TIM, και ειδικότερα, αν η τυχόν υιοθέτηση πλαφόν τιμής θα εφαρμοστεί στην Q-Telecom με τον ίδιο τρόπο που θα εφαρμοστεί και στους άλλους ΠΔΚ. Ο συμμετέχων πιστεύει ότι, αν τελικά υιοθετηθεί η επιβολή πλαφόν τιμής, αυτή θα πρέπει να ισχύει και για τους τέσσερις ΠΔΚ για τους εξής λόγους:

- Σύμφωνα με τη θέση της ΕΕΤΤ, κάθε ΠΔΚ έχει ΣΙΑ στη σχετική αγορά τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό του, λόγω της αποτυχίας της αγοράς που έχει προκύψει από την αρχή «ο καλών πληρώνει». Είναι προφανές ότι η αποτυχία αυτή της αγοράς, αν ισχύει, αφορά εξίσου όλους τους παρόχους ανεξαρτήτως μεριδίου αγοράς. Ως εκ τούτου, από την ίδια τη συλλογιστική του κειμένου της διαβούλευσης, προκύπτει ότι αν θεωρηθεί ως κατάλληλο ρυθμιστικό μέτρο για την αντιμετώπιση της αποτυχίας της αγοράς η επιβολή πλαφόν τιμής, τότε το πλαφόν τιμής θα πρέπει να εφαρμοστεί σε όλους τους παρόχους.
- Αν τελικά επιβληθεί πλαφόν τιμής μόνο στις COSMOTE, Vodafone και TIM και όχι στην Q-Telecom και αν η επιβολή αυτή αφορά τόσο τις κλήσεις από σταθερό σε κινητό, όσο και τις κλήσεις από κινητό σε κινητό, πιστεύει ότι θα διαταραχθεί σημαντικά η αγορά. Η Q-Telecom θα μπορεί να θέτει πολύ υψηλότερα τέλη τερματισμού για τον τερματισμό των κλήσεων που προέρχονται από τις

COSMOTE, Vodafone, TIM, από ότι θα επιτρέπεται στους τρεις αυτούς ΠΔΚ να θέτουν στις κλήσεις που εκκινούν από την Q-Telecom. Αυτό θα οδηγούσε στο αποτέλεσμα να χρεώνουν οι COSMOTE, Vodafone και TIM υψηλότερες χρεώσεις για κλήσεις σε συνδρομητές της Q-Telecom από ό,τι για κλήσεις σε άλλους προορισμούς και ως εκ τούτου θα οδηγούνταν σε περίπλοκες τιμολογήσεις που θα προκαλούσαν σύγχυση στους καταναλωτές.

Το κείμενο της διαβούλευσης προτείνει τη θέση ενός συγκεκριμένου επιδιωκόμενου τέλους τερματισμού για κάθε ΠΔΚ, βάσει του κοστολογικού μοντέλου LRIC που αναπτύσσεται για κάθε ΠΔΚ. Στη συνέχεια θα ορισθεί μια συγκεκριμένη σταδιακή πορεία μειώσεων (glide path) ούτως ώστε να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο τέλος μέχρι το τέλος του χρονικού ορίου που θα τεθεί. Είναι, λοιπόν φανερό ότι το δεύτερο σημαντικό θέμα που τίθεται σε περίπτωση που το πλαφόν τιμής επιβληθεί σε όλους τους ΠΔΚ, έγκειται στο αν θα τεθεί για όλους τους ΠΔΚ το ίδιο επιδιωκόμενο τέλος. Για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, ο συμμετέχων πιστεύει ότι θα πρέπει να τεθεί για όλους τους ΠΔΚ το ίδιο επιδιωκόμενο τέλος. Η μόνη επιτρεπτή διαφοροποίηση θα πρέπει να είναι αυτή της προσαρμογής του υψηλότερου κόστους των ΠΔΚ που εκπέμπουν σε 1800 GSM έναντι αυτών που εκπέμπουν σε 900 GSM, καθώς υφίστανται υψηλότερα κόστη από την αρχική απονομή φάσματος τα οποία είναι αναπότρεπτα.

Ένας συμμετέχων θεωρεί ότι δεν υπάρχει κανένας δικαιολογητικός λόγος για τη διακριτική μεταχείριση της Q-Telecom σε σχέση με τις προτεινόμενες κανονιστικές ρυθμίσεις. Κάθε είδους διακριτική μεταχείριση θα έδινε την ευχέρεια στον οιονδήποτε αποδέκτη της, επωφελούμενος τόσο από τις ευεργετικές εξαιρέσεις της εφαρμογής των νέων ρυθμίσεων όσο και από την δυσχέρεια στην αποδεικτική διαδικασία να προβαίνει ενδεχομένως σε συμπράξεις ή εναρμονισμένες στρατηγικές λ.χ. με άλλον πάροχο κινητής ή σταθερής με αρνητική επίδραση στον ανταγωνισμό τόσο σε βάρος τρίτου παρόχου κινητής όσο και σε βάρος των ΠΣΔ.

Ένας συμμετέχων θεωρεί ότι θα πρέπει όλοι οι Π.Κ να έχουν την ίδια μεταχείριση. Εξ' άλλου μείωση των τιμών τερματισμού στο δίκτυο της Q-Telecom θα επιφέρει και

αύξηση της κίνησης προς αυτό και παράλληλα και νέους πελάτες (εφόσον μαζί με τα τέλη τερματισμού στο δίκτυο της μειωθούν και τα τέλη λιανικής). Η αυξημένη κίνηση θα φέρει στην εταιρεία αυξημένους τζίρους και ως εκ τούτου μακροπρόθεσμο όφελος.

Ένας συμμετέχων θεωρεί ότι δεν συντρέχει λόγος ιδιαίτερης ρυθμιστικής μεταχείρισης της Q-Telecom.

Ένας άλλος συμμετέχων έθεσε την άποψη ότι η νέα αυτή πολιτική θα πρέπει να εφαρμοστεί για όλους τους ΠΚΔ και τα τέλη κάθε παρόχου να εξαρτώνται από έναν μέσο όρο που θα οριστεί ύστερα από κοινή απόφαση μεταξύ αυτών και της ΕΕΤΤ. Έτσι δεν θα αδικούνται κάποιες νέες εταιρίες στον χώρο της κινητής τηλεφωνίας όπως είναι η Q-Telecom και θα υπάρχει μια ελεγχόμενη ισορροπία για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που θα οριστεί από τους ίδιους. Ο συμμετέχων θεωρεί πως θα μπορούσε να εφαρμοσθεί αυτή η πολιτική για 2 με 3 χρόνια και ανάλογα με τα αποτελέσματα που θα επιφέρει να αποφασιστεί ένα συγκεκριμένο κόστος για κάθε πάροχο στο οποίο θα βασίζονται και οι τιμές του. Εξάλλου η προσέλκυση νέων συνδρομητών για κάθε εταιρία και περισσότερο για μία νέα εταιρία στον χώρο, όπως η Q-Telecom, μπορεί να γίνει και με άλλους τρόπους (τρόποι όπως νέες υπηρεσίες και προσφορές) και όχι με τα υψηλά τέλη τερματισμού.

Ένας συμμετέχων έθεσε την άποψη ότι σε αυτή την ρύθμιση πρέπει να ενταχθεί κάθε εταιρεία κινητής τηλεφωνίας η οποία:

- Έχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά της
- Έχει τιμές χονδρικής υψηλότερες ή περίπου ίσες με τις on-net τιμές λιανικής

Αν η συγκεκριμένη εταιρεία έχει αυτές τις προϋποθέσεις, τότε ναι, πρέπει να ενταχθεί στην ρύθμιση

Δυο από τους συμμετέχοντες θεωρούν ότι θα πρέπει να υπάρχει κάποια ιδιαιτερότητα αναφορικά με τη ρυθμιστική μεταχείριση της Q-Telecom, ως νεοεισερχόμενης στην αγορά κινητής τηλεφωνίας.

Ένας εξ' αυτών δηλώνει ότι θα πρέπει να υπάρχει μια ιδιαιτερότητα αναφορικά με την Q-Telecom όπως και με άλλες εταιρίες που επιθυμούν να εισέλθουν στην αγορά της κινητής τηλεφωνίας, μόνο όμως εάν αυτές δείξουν πως ενδιαφέρονται να προχωρήσουν στη δημιουργία δικού τους δικτύου σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Ο συμμετέχων αντιλαμβάνεται ότι είναι μεγάλες οι δυσκολίες δημιουργίας δικτύου και εισαγωγής μιας εταιρίας σε μια αγορά κινητής τηλεφωνίας που έχει σχεδόν καλυφθεί από άλλες εταιρίες, οι οποίες μάλιστα είχαν όλο το χρόνο στη διάθεσή τους να αναπτύξουν το δικό τους δίκτυο μέσα σε διάστημα πολλών ετών, σε «παρθένο έδαφος».

Επίσης, οι 3 παλαιότερες εταιρίες είχαν τη δυνατότητα να προσθέσουν νέες υπηρεσίες σταδιακά, ενώ μια νεοεισερχόμενη εταιρία, πρέπει να είναι περισσότερο έτοιμη τη στιγμή που αποφασίζει να εισέλθει στο χώρο, από ότι ήταν οι ήδη υπάρχουσες εταιρίες κινητής τη στιγμή που εισήλθαν. Θέτει σαν παράδειγμα, πως όταν ξεκίνησαν οι πρώτες εταιρίες κινητής στην Ελλάδα δεν προσέφεραν παρά μόνο υπηρεσίες φωνητικών υπηρεσιών. Τώρα, μια νέα εταιρία κινητής, εάν επιθυμεί να αποκτήσει πελάτες, θα πρέπει από την πρώτη στιγμή κιάλας να προσφέρει υπηρεσίες SMS, MMS, κλπ. Μάλιστα, τα εμπόδια για μια νέα εταιρία είναι ακόμη μεγαλύτερα εάν αναλογιστεί κανείς πως αυτή θα πρέπει ουσιαστικά να αποσπάσει πελάτες από τις άλλες εταιρίες, αφού ο βαθμός διεύθυνσης στην Ελληνική αγορά κινητής τηλεφωνίας είναι πλέον μέγιστες με όλο το κόστος που κάτι τέτοιο συνεπάγεται.

Ο άλλος συμμετέχων αναφέρει σχετικά με την περίπτωση της Q-Telecom:

Αν η λογική των υψηλών τελών τερματισμού των εταιριών κινητής κατά την περίοδο αυτή των 12 ετών λειτουργούσε ως μία μορφή «επιδότησης» της προσφοράς (στην ουσία της υποδομής) για τις υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας, και η Q-Telecom υπαχθεί στην ρύθμιση, άρα δεν απολαμβάνει την ως άνω «επιδότηση», τότε παρατηρείται μια μορφή δυσμενούς «διακριτικής» μεταχείρισης. Όμως δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός της πραγματικότητας επί της οποίας δραστηριοποιείται η Q-Telecom. Αυτή δρα στην ουσία ως εικονικός πάροχος κινητής τηλεφωνίας όσον αφορά τον τερματισμό κλήσεων, χρησιμοποιώντας το δίκτυο του συμμετέχοντος. Αυτό σημαίνει ότι το πραγματικό κόστος τερματισμού για την Q-Telecom θα ήταν ταυτόσημο με του συμμετέχοντος αν δεν υπήρχε κόστος εθνικής περιαγωγής. Μάλιστα

επεκτείνοντας τον συλλογισμό θα μπορεί να αναρωτηθεί κανείς αν ακόμα και αυτό το κόστος θα έπρεπε να εξεταστεί ως επιπλέον κόστος τερματισμού κλήσεων ιδιαίτερα κάτω από το πρίσμα του “efficient operator”.

Αν συμπεριληφθούν οι προβλέψεις για υποκειμενοποίηση των κριτηρίων του “efficient operator“ όπως ήδη αναφέρθηκε, τότε πράγματι οι ρυθμίσεις που θα επιβληθούν στην Q-Telecom θα πρέπει να διαφοροποιούνται από τους λοιπούς παρόχους .

Ένας άλλος συμμετέχων δήλωσε ότι θα πρέπει

- Να δοθεί η δυνατότητα και στην Q-Telecom να χρησιμοποιήσει FCTs
- Να μην εξαιρεθεί από την υποχρέωση της παροχής SIM CARD στους εναλλακτικούς παρόχους για τερματισμό κλήσεων στο δίκτυο της

Τέλος, *ένας από τους συμμετέχοντες* δεν απάντησε στο υποεξέταση ερώτημα.

Ε3. Αναφέρατε τυχόν άλλα στοιχεία ή άλλες πληροφορίες οι οποίες, κατά την κρίση σας, θα πρέπει να τεθούν υπ' όψη της ΕΕΤΤ στο πλαίσιο της παρούσας διαβούλευσης για τη διαμόρφωση της πληρέστερης δυνατής εικόνας των ζητημάτων που αφορούν τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα.

Στο ερώτημα αυτό απάντησαν πέντε (5/13) από τους συμμετέχοντες στη διαβούλευση και συγκεκριμένα:

Ένας συμμετέχων δήλωσε ότι η αγορά του τερματισμού κλήσεων από Κινητά σε Κινητά Δίκτυα δεν θα πρέπει να συμπεριληφθεί στην παρούσα φάση, ούτε να εξεταστεί στο πλαίσιο της παρούσας διαβούλευσης.

Τα προτεινόμενα ρυθμιστικά μέτρα δεν θα πρέπει να αφορούν την ανωτέρω αγορά καθώς οι τιμές θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ρυθμίζονται με συμφωνίες που συνάπτουν μεταξύ τους οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας.

Στην περίπτωση απόφασης παρέμβασης της ΕΕΤΤ για την ρύθμιση των τελών τερματισμού στην εν λόγω αγορά είναι απαραίτητο και αναμένεται ότι η Επιτροπή θα εξετάσει εις βάθος και θα συνεκτιμήσει τα ιδιαίτερα σημαντικά κόστη των πρόσφατων επενδύσεων στις οποίες έχει προβεί ο συμμετέχων τόσο για την ανάπτυξη πολύ εκτεταμένου δικτύου Κινητής Τηλεφωνίας 3ης Γενιάς, δεδομένων του ιδιαίτερα αυξημένου κόστους απόκτησης της εν λόγω Ειδικής Άδειας.

Η ανάληψη επιχειρηματικού ρίσκου σε μια αγορά που έχει κινδύνους και δυσχέρειες, ιδιαίτερα στα θέματα της διευκόλυνσης ανάπτυξης δικτύου και υποστήριξης αυτού, θα πρέπει να συμβαδίζει με μια ορθολογική εξέταση των παραγόντων που επηρεάζουν την διαμόρφωση υγιούς και φιλικού προς την ανάπτυξη περαιτέρω επενδύσεων επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Ένας συμμετέχων θεωρεί ότι ήταν σκόπιμο να υπάρξει ενημέρωση εκ μέρους της ΕΕΤΤ για την διαδικασία που προτίθεται να ακολουθήσει μετά την ολοκλήρωση της

παρούσας διαβούλευσης. Επί αυτού προτείνεται, τυχόν σχέδιο μέτρων που θα προκύψει μετά την ολοκλήρωση της παρούσας διαβούλευσης, να τεθεί εκ νέου σε δημόσια διαβούλευση πριν υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και να τεθεί υπόψη των λοιπών εθνικών ρυθμιστικών αρχών των Κρατών-Μελών, έτσι ώστε να δοθεί η δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί των συγκεκριμένων μέτρων που τελικά θα προταθούν.

Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι η ΕΕΤΤ δεν έχει δημοσιοποιήσει μέχρι σήμερα εθνικές διαδικασίες διαβούλευσης, όπως επιβάλλει το άρθρο 6 της Οδηγίας Πλαίσιο¹⁵ και ως εκ τούτου δεν έχει συμμορφωθεί πλήρως προς τις σχετικές υποχρεώσεις της που απορρέουν από το νέο κοινοτικό πλαίσιο. Σε κάθε περίπτωση, η δημοσίευση των εθνικών διαδικασιών διαβούλευσης θα εξασφάλιζε μεγαλύτερη διαφάνεια και βεβαιότητα δικαίου.

Σε ό,τι δε αφορά τη διαδικασία που ακολουθείται στο πλαίσιο της παρούσας διαβούλευσης, θέτει τα εξής:

- Η προθεσμία που χορηγήθηκε για την υποβολή παρατηρήσεων δεν είναι εύλογη καθώς ήταν ιδιαίτερα σύντομη: οι τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι κλήθηκαν να υποβάλουν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα (περίπου ένας μήνας) πλήρεις απαντήσεις σε μία μεγάλη σειρά πολύπλοκων και σημαντικών θεμάτων που ενδέχεται να επηρεάσουν τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα το σύνολο της τηλεπικοινωνιακής αγοράς και των τηλεπικοινωνιακών χρηστών (σταθερής και κινητής τηλεφωνίας). Επί αυτού ενδεικτικά αναφέρει ότι για τη διαβούλευση που διενεργήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο για το ίδιο θέμα δόθηκε στους τηλεπικοινωνιακούς παρόχους προθεσμία δύομισι μηνών προκειμένου να απαντήσουν.
- Διατηρεί επιφυλάξεις σχετικά με το αν λήφθηκαν πλήρως υπόψη οι θέσεις των ενδιαφερομένων μερών που υποβλήθηκαν στις προηγούμενες διαβουλεύσεις για τη σχετική αγορά. Για παράδειγμα, μολονότι ο συμμετέχων υπέβαλε αναλυτικές παρατηρήσεις στο προηγούμενο κείμενο διαβούλευσης που αναφερόταν στον προσδιορισμό της αγοράς και των ΣΙΑ στην αγορά

¹⁵ Οδηγία 2002/21/ΕΚ σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, η ΕΕΤΤ δεν επεδίωξε να συζητήσει αυτά τα σχόλια και δεν πραγματοποίησε δημόσια ακρόαση προκειμένου να συζητηθούν τα σχετικά θέματα είτε με κάθε ενδιαφερόμενο μέρος χωριστά, είτε από κοινού με όλους τους ενδιαφερομένους. Αντ' αυτού, η ΕΕΤΤ περιορίστηκε μόνο σε ένα κείμενο απάντησης στα σχόλια των τηλεπικοινωνιακών παρόχων με το οποίο εμμένει στις αρχικές της θέσεις και από το οποίο προκύπτει ότι δεν έχουν γίνει πλήρως κατανοητές οι θέσεις - παρατηρήσεις που υπέβαλαν σχετικά τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Ένας συμμετέχων δήλωσε πως όλοι οι πάροχοι θα πρέπει να παρέχουν κάρτες SIM καθώς και να δημιουργούν τις αναγκαίες υποδομές για την εξυπηρέτηση της κίνησης με τα ελάχιστα ποιοτικά κριτήρια. Επιβάλλεται επίσης να μην δημιουργούν τεχνικά προβλήματα στους εναλλακτικούς παρόχους για τερματισμό κίνησης στα Δ.Κ.Τ.

Ένας άλλος συμμετέχων θεωρεί ότι δεν υφίστανται άλλα σημεία που να μην έχουν καλυφθεί είτε από την παρούσα είτε από τις προηγούμενες διαβουλεύσεις

Ένας από τους συμμετέχοντες θεωρεί ότι εφ' όσον εφαρμοστεί η αρχή της κοστοστρέφειας, νέοι πάροχοι σταθερής τηλεφωνίας θα μπορούν να δραστηριοποιηθούν με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο ανταγωνισμός στην αγορά. Αυτό φυσικά προϋποθέτει την εφαρμογή της αρχής της κοστοστρέφειας. Επειδή θα μειωθούν τα τέλη τερματισμού των κινητών, οι ίδιοι θα πρέπει να προσέξουν ώστε όταν θα προσπαθήσουν να εξισορροπήσουν την μείωση αυτή με κάποια άλλα μέτρα να μην προκαλέσουν άλλου είδους δυσμενείς συνθήκες στους καταναλωτές.

Τέλος, *οκτώ από τους συμμετέχοντες* δεν απάντησαν στο υποεξέταση ερώτημα.

Παράρτημα Δ: Εξωτερικές Οικονομίες Δικτύου

EETT
Μάιος 2006

Η ΕΕΤΤ, αναγνωρίζοντας τη σκοπιμότητα της περαιτέρω αύξησης του βαθμού διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας και λαμβάνοντας υπόψη και την πρακτική που ακολουθήθηκε στο Η.Β. Αναφορικά με το εάν κατά τον υπολογισμό του επιπέδου των τελών τερματισμού κλήσεων θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη η ύπαρξη εξωτερικών οικονομιών δικτύου, επανεξέτασε την αρχική της θέση και κατέληξε ότι είναι εύλογο κατά τον υπολογισμό των τελών τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα να λαμβάνεται υπ' όψη η ύπαρξη εξωτερικών οικονομιών δικτύου. Εκτιμά όμως ότι η επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων η οποία δικαιολογείται για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου είναι περιορισμένου μεγέθους.

Ειδικότερα η ΕΕΤΤ θεωρεί ότι:

1. Η προσθήκη μίας επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου (externality surcharge) θα πρέπει να έχει ως μόνο τελικό σκοπό την χρηματοδότηση μίας επιδότησης απόκτησης τερματικής συσκευής από οριακούς χρήστες.
2. Τα ποσά τα οποία θα εισπράττουν οι ΕΚΤ μέσω της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου, θα πρέπει να είναι ανάλογα του κόστους στο οποίο υπόκεινται οι ΕΚΤ προκειμένου να επιδοτήσουν την απόκτηση τερματικής συσκευής από τους οριακούς χρήστες.
3. Η στόχευση των οριακών χρηστών εκ μέρους μίας ΕΚΤ αποσκοπεί στο να ελαχιστοποιήσει την συχνότητα του φαινομένου σύμφωνα με το οποίο επιδοτούμενες τερματικές συσκευές αγοράζονται και από μη-οριακούς χρήστες. Η ΕΕΤΤ κρίνει ότι είναι μη-αποδεκτή η θέση σύμφωνα με την οποία υπάρχει πλήρης αδυναμία στόχευσης των οριακών χρηστών εκ μέρους μίας ΕΚΤ.
4. Είναι εύλογο να υποθέσουμε ότι επιχειρήσεις (όχι ΕΚΤ) λαμβάνουν υπ' όψη τα οφέλη τα οποία δημιουργούνται για τους πελάτες τους όταν αποφασίζουν εάν οι ίδιες θα συνδεθούν σε δίκτυο ΕΚΤ.

5. Είναι εύλογο να υποθέσουμε ότι οι οικιακοί χρήστες λαμβάνουν υπ' όψη τα οφέλη τα οποία δημιουργούνται για τις οικογένειες και τους φίλους τους όταν αποφασίζουν εάν οι ίδιοι θα συνδεθούν σε δίκτυο ΕΚΤ.
6. Επί τη βάσει των όσων αναφέρονται στις παραγράφους 4 και 5 συνάγεται ότι τουλάχιστον ένα μέρος των εξωτερικών οικονομιών δικτύου εσωτερικεύεται χωρίς να γίνεται χρήση επιδοτήσεων των τερματικών συσκευών.
7. Εξωτερικές οικονομίες δικτύου δημιουργούνται και από την υπηρεσία SMS των ΕΚΤ.
8. Ο υπολογισμός της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου (externality surcharge) λαμβάνει υπ' όψη τόσο την κίνηση on-net για κάθε ΕΚΤ όσο και την κίνηση off-net η οποία τερματίζεται σε κάθε ΕΚΤ.

Υπολογισμός

Η ΕΕΤΤ, αναγνωρίζοντας ότι υπάρχουν διάφορες εναλλακτικές μεθοδολογίες για τον υπολογισμό της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου, θεώρησε σκόπιμο να εφαρμόσει την μεθοδολογία η οποία χρησιμοποιήθηκε στο UK COMPETITION COMMISSION REPORT, December 2002. Χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία κίνησης και συνδρομητών τα οποία έχει στην διάθεσή της η ΕΕΤΤ, και τα οποία έχει συλλέξει από τις ΕΚΤ, και στοιχεία από έρευνα αγοράς που διεξήγαγε η COSMOTE και τα οποία έχει υποβάλει στην ΕΕΤΤ. Η εφαρμογή της παραπάνω μεθοδολογίας και ο υπολογισμός γίνονται εδώ επί τη βάσει στοιχείων του 2004.

Ο υπολογισμός της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου (externality surcharge) κατόπιν στρογγυλοποίησης οδηγεί στα:

0,1038 ευρώλεπτά/λεπτό

Τέλος, ο υπολογισμός της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου (externality surcharge) έγινε επί τη βάσει μίας 12μήνου περιόδου προσαρμογής των τελών τερματισμού κλήσεων (glide path).

Δεδομένου ότι τελικά η ΕΕΤΤ αποδέχθηκε την πρόταση των ΕΚΤ για την προσθήκη μίας επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου (externality surcharge), ζητά από τις ΕΚΤ να την πληροφορούν ανά έτος σχετικά με την τιμολογιακή πολιτική καθώς και άλλα τυχόν μέτρα τα οποία έχουν ήδη λάβει ή δεσμεύονται ότι θα λάβουν στο μέλλον με σκοπό να προσελκύσουν οριακούς χρήστες (συνδρομητές και μη-συνδρομητές), καθώς και για τα αποτελέσματα των μέτρων αυτών.

Μεθοδολογία Υπολογισμού

Ο υπολογισμός της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου (externality surcharge) απαιτεί τον υπολογισμό του κόστους των επιδοτήσεων για την απόκτηση τερματικής συσκευής. Για τον υπολογισμό αυτό απαιτείται μία εκτίμηση του αριθμού των οριακών χρηστών (συνδρομητών και μη-συνδρομητών) οι οποίοι θα πάρουν την επιδότηση, καθώς και του ύψους της επιδότησης ανά τερματική συσκευή.

Επιδότηση οριακών μη-συνδρομητών

Σύμφωνα με στοιχεία τα οποία υποβλήθηκαν από την COSMOTE τον Ιανουάριο του 2004, υπάρχουν 920.000 ενήλικες στην Ελλάδα οι οποίοι δεν έχουν κινητό (1), ενώ έρευνα αγοράς που διεξήγαγε η COSMOTE τον Ιούλιο του 2003 σε ένα δείγμα 1.000 ενηλίκων, έδειξε ότι το 30% των ενηλίκων οι οποίοι δεν έχουν κινητό θα σκέφτονταν να αποκτήσουν, εάν το κόστος του κινητού ήταν μικρότερο των 100 ΕΥΡΩ (2).

Επομένως, ο αριθμός των ενηλίκων οι οποίοι δεν έχουν κινητό και θα σκέφτονταν να αποκτήσουν, εάν το κόστος του κινητού ήταν μικρότερο των 100 ΕΥΡΩ, είναι $(1)*(2)=920.000*30\%$.

Ο παραπάνω πληθυσμός των οριακών μη-συνδρομητών θα συνδεθεί σε κινητό δίκτυο κατά τη διάρκεια μίας περιόδου προσαρμογής των τελών τερματισμού (glide path), με ετήσιο ρυθμό:

$$(1)*(2) = 920.000*30\% = 276.000. \quad (3)$$

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Η.Β. λαμβάνει υπ' όψη της ότι ένα ποσοστό του πληθυσμού των οριακών μη-συνδρομητών είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν την πλήρη τιμή απόκτησης κινητού. Εάν δοθεί μία έκπτωση επί της τιμής των κινητών, υποθέτουμε ότι και η εν λόγω κατηγορία των οριακών μη-συνδρομητών θα την χρησιμοποιήσει, παρ' ότι η προσφορά της επιδότησης σε αυτούς είναι περιττή. Επί τη βάση της Βρετανικής εμπειρίας υπολογίζεται ότι αυτός ο παράγων προκαλεί αύξηση του κόστους των επιδοτήσεων προς τους οριακούς μη-συνδρομητές κατά 24%, σε σύγκριση με την περίπτωση κατά την οποία υπήρχε επακριβής στόχευση, η οποία θα εξαιρούσε από την επιδότηση εκείνους τους οριακούς μη-συνδρομητές οι οποίοι είναι διατεθειμένοι να καταβάλουν την πλήρη τιμή του κινητού.¹ Λαμβάνεται, επομένως υπ' όψη κατά τον υπολογισμό μία αύξηση του κόστους των επιδοτήσεων κατά 24%. (4)

Για τον υπολογισμό της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου απαιτείται ο υπολογισμός του ύψους της επιδότησης ανά τερματική συσκευή.

Για τον υπολογισμό αυτό λαμβάνεται υπ' όψη ότι η συνθήκη για το κοινωνικά βέλτιστο επίπεδο διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας, σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, είναι ότι το Οριακό Κοινωνικό Όφελος (Marginal Social Benefit) των συνδέσεων θα πρέπει να ισούται με το οριακό κόστος παραγωγής, διανομής και πώλησης των τερματικών συσκευών (εξίσωση (ii)). Υποθέτοντας ότι το οριακό κόστος τερματικών συσκευών βασικού τύπου είναι 100 ΕΥΡΩ (εξίσωση (iii)), και ότι ο λόγος του Οριακού Κοινωνικού Οφέλους προς το Οριακό Ατομικό Όφελος (Rohlf's-Griffin factor) ισούται με 1.5, (5) (εξίσωση (i)) από τα παραπάνω προκύπτει ότι το κοινωνικά βέλτιστο επίπεδο επιδότησης ισούται με 33.33 ΕΥΡΩ/κινητό, (6). Συγκεκριμένα, το αποτέλεσμα αυτό προκύπτει ως λύση του παρακάτω συστήματος εξισώσεων:

Υποθέτουμε ότι:

$$\text{Οριακό Κοινωνικό Όφελος/ Οριακό Ατομικό Όφελος} = 1,5 \quad (i)$$

¹ Αυτή η εκτίμηση προκύπτει από την σύγκριση του σημείου (8), APPENDIX 8.1., UK COMPETITION COMMISSION REPORT, December 2002, με τον εναλλακτικό τύπο (3)*(6)*(7), όπως τα σημεία (3), (6), (7) περιγράφονται στο Βρετανικό κείμενο.

Οριακό Κοινωνικό Όφελος = Οριακό κόστος τερματικής συσκευής (ii)

Οριακό κόστος τερματικής συσκευής = 100 ΕΥΡΩ (iii)

Επιδότηση = 100 ΕΥΡΩ - Οριακό Ατομικό Όφελος (iv)

Επιπλέον υποθέτουμε ότι οι οριακοί χρήστες είναι ομοιόμορφα κατανομημένοι στο διάστημα [0 ΕΥΡΩ, 100 ΕΥΡΩ], όσον αφορά την προθυμία τους να πληρώσουν για ένα κινητό. Συνεπώς η επιδότηση των 33,33 ΕΥΡΩ θα προσήλκυε ως αγοραστές το 1/3 του αριθμού των οριακών μη-συνδρομητών (7).

Σημειωτέον ότι η επιδότηση των 33,33 ΕΥΡΩ είναι η ίδια για όλους και υψηλότερη από την ελάχιστη επιδότηση η οποία θα απαιτούνταν προκειμένου να αποκτήσουν κινητό οι οριακοί μη-συνδρομητές οι οποίοι είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν περισσότερα από 66,67 ΕΥΡΩ.

Το συνολικό κόστος των επιδοτήσεων οι οποίες πληρώνονται από όλες τις ΕΚΤ για τις αγορές κινητών των οριακών μη-συνδρομητών θα είναι: (3)*(7)*(6).

Χρησιμοποιώντας την Βρετανική μελέτη ως benchmark, προσαυξάνουμε το ποσό αυτό κατά 24%:

$$(3)*(7)*(6)*(4)=276.000*1/3*33,33*1,24 \text{ ΕΥΡΩ}=3.802.286 \text{ ΕΥΡΩ} \quad (8)$$

Ο συνολικός αριθμός λεπτών κίνησης on-net ή off-net η οποία τερματίστηκε σε δίκτυα ΕΚΤ το 2004 ήταν 9.292.230.000. (9)

Επομένως, η επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους επιδότησης των οριακών μη-συνδρομητών θα ισούται με:

$$(8)/(9)=0,0409 \text{ ΕΥΡΩΛΕΠΤΑ/min.} \quad (10)$$

Επιδότηση οριακών συνδρομητών

Όσον αφορά την επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομικών δικτύου (externality surcharge) για τους οριακούς συνδρομητές, τα βήματα του υπολογισμού κατ'αναλογία προς τα παραπάνω είναι τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με στοιχεία τα οποία υποβλήθηκαν από την COSMOTE τον Ιανουάριο του 2004, υπάρχουν 7.9 εκατομμύρια συνδρομητές (σε διάκριση με τις συνδρομές, από τις οποίες υπάρχουν περισσότερες) και το 20% από αυτούς δεν θα αντικαθιστούσαν το κινητό τους εάν αυτό χάνονταν ή πάθαινε βλάβη εάν δεν μπορούσαν να αποκτήσουν κινητό με λιγότερα από 100 ΕΥΡΩ. Ο αριθμός των οριακών συνδρομητών επομένως είναι: $7.9 \text{ εκ.} * 20\% = 1,58 \text{ εκ.}$ (11)

Υποθέτοντας μία μέση διάρκεια ζωής του κινητού ίση με τρία χρόνια (12), ανάγουμε τον αριθμό των οριακών συνδρομητών σε 0,527 εκ./έτος (13)

(Στο Η.Β. η μέση διάρκεια ζωής του κινητού για τους οριακούς συνδρομητές ελήφθη υπόψη στους υπολογισμούς ως 4 έτη, θεώρηση η οποία, σε σύγκριση με τη (12), οδηγεί σε χαμηλότερο externality surcharge).

Επαναλαμβάνοντας τα βήματα (5), (6), (7), καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το κόστος των επιδοτήσεων των κινητών για τους οριακούς συνδρομητές είναι $(13) * (6) * (7) = 0,527 \text{ εκ.} * 33,33 * 1/3 \text{ ΕΥΡΩ} = 5,85 \text{ εκ. ΕΥΡΩ/έτος.}$ (14)

Επομένως, η επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους επιδότησης των οριακών συνδρομητών θα ισούται περίπου με:

$$(14)/(9) = 0,0629 \text{ ΕΥΡΩΛΕΠΤΑ/min.} \quad (15)$$

Η συνολική επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους επιδότησης τόσο οριακών μη-συνδρομητών όσο και οριακών συνδρομητών θα ισούται με:

$$(10) + (15) = 0,1038 \text{ ΕΥΡΩΛΕΠΤΑ/min.} \quad (16)$$

Αξίζει να σημειωθεί ότι η επιδότηση είναι η ίδια τόσο για τους οριακούς μη-συνδρομητές όσο και για τους οριακούς συνδρομητές (33,33 ΕΥΡΩ). Δεν υπάρχει, επομένως, πρόβλημα στόχευσης το οποίο να προκαλείται από μία διαφορά ανάμεσα στο ποσό των ανά τεμαχική συσκευή επιδοτήσεων των οριακών μη-συνδρομητών και σε εκείνο των οριακών συνδρομητών.

Παράρτημα Ε: Παρουσίαση των απαντήσεων των συμμετεχόντων στην δημόσια διαβούλευση αναφορικά με το νέο Σχέδιο Μέτρων για την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα

EETT
Μάιος 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η δημόσια διαβούλευση αναφορικά με το Σχέδιο Μέτρων για την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, που θα κοινοποιηθεί στην Ε.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ, πραγματοποιήθηκε στο χρονικό διάστημα μεταξύ 15-12-2004 έως 15-2-2005 και βασίστηκε στο σχετικό κείμενο της ΕΕΤΤ¹. Στη δημόσια διαβούλευση κατέθεσαν τις απόψεις τους σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή τέσσερις (4) συνολικά τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι οι COSMOTE, Q-TELECOM (Info-Quest), VODAFONE –ΠΑΝΑΦΟΝ και η TIM. Ένας από τους ανωτέρω συμμετέχοντες υπέβαλε εκπρόθεσμα και συμπληρωματικές παρατηρήσεις οι οποίες παρουσιάζονται στο τέλος του παρόντος παραρτήματος.

Στόχος της παρούσας Δημόσιας Διαβούλευσης είναι να λάβει η ΕΕΤΤ απόψεις και σχόλια από κάθε ενδιαφερόμενο, σχετικά με το Σχέδιο Μέτρων για την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, που θα κοινοποιηθεί στην Ε.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 2002/21/ΕΚ.

¹ Κοινοποίηση στην Ε.Ε. σχεδίου μέτρων αναφορικά με την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, σύμφωνα με το άρθρο 7 της Οδηγίας 2002/21/ΕΚ.

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ

Σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να παρουσιάσει τα κυριότερα σχόλια-παρατηρήσεις των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση αναφορικά με το Σχέδιο Μέτρων για την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα και τις απαντήσεις της EETT σε αυτά τα σχόλια - παρατηρήσεις:

- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Το προτεινόμενο χρονικό διάστημα των δεκαοκτώ (18) μηνών για το glide path είναι αρκετά μικρό και δεν δικαιολογείται επαρκώς η μείωσή του από το αρχικά προτεινόμενο διάστημα των τριών (3) ετών. Επίσης, θα δημιουργήσει ανεπιθύμητες παρενέργειες στη λειτουργία της αγοράς. Κατόπιν των διαδοχικών μειώσεων των τελών τερματισμού στα δίκτυα όλων των παρόχων κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα, ο ελληνικός μέσος όρος των τελών τερματισμού σε κινητά δίκτυα κινείται σε επίπεδα ανάλογα με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο.
Απάντηση EETT: Η EETT σημειώνει ότι τα τέλη τερματισμού σε κινητά δίκτυα στην Ελλάδα ήταν εξαιρετικά υψηλά σε σχέση με τα αντίστοιχα στην υπόλοιπη Ευρώπη. Οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας με την κανονιστική παρέμβαση της EETT υποχρεώθηκαν να μειώσουν τις τιμές χωρίς όμως ακόμη να ανταποκρίνονται αυτές στις απαιτήσεις του νόμου. Οι τιμές σήμερα παραμένουν υψηλά και σε κάθε περίπτωση πολύ υψηλότερα από το κόστος τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα, όπως αυτό υπολογίστηκε από το κοστολογικό μοντέλο LRIC. Συνεπώς από τα παραπάνω προκύπτει ότι αν και ήδη από το 2003 οι εταιρείες όφειλαν να έχουν κάνει σημαντικές μειώσεις στα τέλη τερματισμού μετά την πάροδο 2 χρόνων οι μειώσεις οι οποίες έχουν γίνει δεν είναι επαρκής ούτε σύμφωνες με τα αποτελέσματα της έρευνας της EETT και την ισχύουσα Ευρωπαϊκή και Ελληνική νομοθεσία. Δεδομένου ότι μέσα σ' αυτό το χρονικό διάστημα δόθηκε η ευκαιρία μιας σταδιακής μείωσης επί διαετία, θα ήταν αδικαιολόγητο να επεκταθεί αυτή η μείωση σε μία επιπλέον τριετία. Άλλωστε ανάλογη είναι και η κατεύθυνση της οποίας η ΕΕ έδωσε για την συγκεκριμένη ελληνική αγορά.
- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Θα μεσολαβήσει μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ του χρόνου συλλογής των στοιχείων (ήδη ανεπίκαιρα σε μεγάλο βαθμό καθώς δεν ανταποκρίνονται πλέον στην παρούσα κατάσταση) και του επιδιωκόμενου, δια του συγκεκριμένου Σχεδίου Μέτρων, αποτελέσματος.
Απάντηση EETT: Στο νέο Σχέδιο Μέτρων που δημιουργήθηκε λαμβάνοντας υπόψη στο μέγιστο βαθμό τις παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο ορισμός και η ανάλυση αγοράς έχουν ενημερωθεί με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία και τα συμπεράσματα που εξάγονται από την ανάλυση εξακολουθούν να ισχύουν.
- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Το κόστος τερματισμού κλήσεων σε δίκτυα τρίτης γενιάς (3G) πρέπει να συνυπολογιστεί στον υπολογισμό του κόστους τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Ενώ άλλος πάροχος επισημαίνει ότι η παράλληλη λειτουργία των τεχνολογιών 3G και 2G από τις άλλες τρεις ΕΚΤ δεν

πρέπει να αποτελέσει αιτιολογία για περαιτέρω αύξηση του τέλους τερματισμού στα δίκτυά τους.

Απάντηση EETT: Η EETT εμμένει στην αρχική άποψή της, όπως αυτή περιγράφεται στην ενότητα 8.2.2 του Σχεδίου Μέτρων καθώς και στο Κεφάλαιο 6 του Σχεδίου Μέτρων όπου παρουσιάζονται οι απαντήσεις της EETT στα σχόλια/παρατηρήσεις των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση σχετικά με την επιβολή υποχρεώσεων στην Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα.

- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Λαμβάνοντας υπ' όψιν και τη θέση της EETT ότι πρωταρχικός στόχος είναι τα οφέλη και το κόστος των καταναλωτών, θεωρούμε ότι το διάστημα σταδιακής πορείας μείωσης δεν θα πρέπει να είναι το ίδιο για όλους τους ΠΔΚ αλλά θα πρέπει να στηριχθεί στην ισορροπία των ωφελειών όπως αυτή προκύπτει από το μερίδιο αγοράς τόσο της συνδρομητικής βάσης των εταιρειών όσο κυρίως του όγκου των κλήσεων που τερματίζουν στο δίκτυο του κάθε ΠΔΚ.

Απάντηση EETT: Δεδομένου ότι: (α) όλες οι εταιρείες κινητής τηλεφωνίας διαθέτουν δεσπόζουσα θέση στην αγορά τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό τους υπάρχουν οι συνθήκες για την ανακύρηξή τους ως εταιρείες με Σημανρτική Ισχύ σύμφωνα με την Οδηγία 2002/21/EK (β) έχει αποδειχθεί η ανάγκη προσδιορισμού κοστοστρεφών ή εύλογων τελών τερματισμού κλήσεων και (γ) το μερίδιο αγοράς τόσο με βάση τη συνδρομητική βάση των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας όσο και με βάση τον όγκο των κλήσεων που τερματίζουν στο δίκτυό τους αποτελούν σημαντικούς παράγοντες προσδιορισμού του κόστους, η EETT θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί σε όλους τους παρόχους το ίδιο ακριβώς χρονικό διάστημα για την προσαρμογή των τελών τερματισμού, προκειμένου να μη δημιουργηθούν στρεβλώσεις στην αγορά.

- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Η επιβολή της υποχρέωσης αμεροληψίας όπως αυτή περιγράφεται στο παρόν Σχέδιο Μέτρων αναφορικά με την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα έρχεται σε αντίθεση με πρόσφατη Απόφαση Ασφαλιστικών Μέτρων της EETT (ΑΠ. 332/135/18.10.2004) στην οποία η EETT αποφάσισε ότι η διαφορά μεταξύ των τιμών χονδρικής και τιμών λιανικής (τιμές χονδρικής χαμηλότερες των τιμών λιανικής) πρέπει να παραμείνει με την αιτιολογία –μεταξύ άλλων- ότι κάτι τέτοιο θα προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη στους ανταγωνιστές.

Απάντηση EETT: Το επιχείρημα αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα καθώς δεν αποδίδει ορθά το σκεπτικό της Απόφασης που αναφέρεται. Το πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη Απόφαση ήταν προϊόν του γεγονότος ότι αν και η συγκεκριμένη εταιρεία κινητής διατηρούσε αδικαιολόγητα υψηλές τιμές διασύνδεσης σε αντίθεση με τις υποχρεώσεις από το νόμο, ταυτόχρονα ηθελημένα ή με την ανοχή της, επέτρεψε την ανάπτυξη υπηρεσιών μεταπώλησης λόγω των εξαιρετικά χαμηλών τιμών λιανικής που προσέφερε με συνέπεια την εξάρτηση των συγκεκριμένων μεταπωλητών από την ύπαρξη των τιμών αυτών, αφού οι εξαιρετικά υψηλές τιμές διασύνδεσης θα τον έβγαζαν εκτός αγοράς. Πρόκειται δηλαδή για μια δυσλειτουργία της αγοράς η οποία προκλήθηκε από ή την οποία τουλάχιστον ανέχθηκε η συγκεκριμένη εταιρεία επιμένοντας στην άρνηση εφαρμογής των κανονιστικών υποχρεώσεων.

- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Θα πρέπει να γίνει μια συνολική μελέτη στην Ελλάδα για τον υπολογισμό των εξωτερικών οικονομιών δικτύου που προκύπτουν από τον τερματισμό κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Εναλλακτικά, προτείνεται να χρησιμοποιηθεί διεθνές benchmarking. Σε κάθε περίπτωση, θεωρείται ότι η τιμή των 0,114 ευρώλεπτών/ λεπτό είναι πολύ χαμηλή σε σχέση με την τιμή που έχει υιοθετηθεί στο HB (0,5 πέννες/ λεπτό περίπου 0,7 ευρώλεπτά/ λεπτό). Άλλος πάροχος προτείνει ένα περιθώριο εξωτερικών οικονομιών δικτύου της τάξης των 1,05-1,5 ευρώλεπτών. Επίσης αναφέρεται ότι κατά τον υπολογισμό της μοναδιαίας επιπλέον χρέωσης χρησιμοποιείται η on-net και η off-net κίνηση. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει την αντίστοιχη προσαύξηση του τέλους εκκίνησης των on-net κλήσεων, κάτι το οποίο δεν συμβαίνει.
Απάντηση EETT: Η EETT θεωρεί ότι η επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου βασίζεται σε σωστούς υπολογισμούς. Σκοπός της παροχής της επιπλέον αυτής χρέωσης είναι η παραπέρα αύξηση της συνδρομητικής βάσης των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας στοχεύοντας τους οριακούς μη-συνδρομητές και τους οριακούς συνδρομητές, επιδοτώντας την απόκτηση τερματικής συσκευής. Στο βαθμό που αυτή η στόχευση είναι εφικτή, η απαιτούμενη επιδότηση και επομένως η επιπλέον χρέωση λόγω εξωτερικών οικονομιών δικτύου δεν χρειάζεται να είναι μεγαλύτερη. Επιπλέον η EETT θεωρεί ότι στο βαθμό που έγινε αποδεκτό να υπάρχει επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου, ο υπολογισμός της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το σύνολο της κίνησης που τερματίζει σε κάθε δίκτυο EKT δηλαδή τόσο την κίνηση on-net για κάθε EKT όσο και την κίνηση off-net.
- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Το κοστολογικό μοντέλο βασίζεται σε στοιχεία που είχαν δοθεί στην EETT το 2002. Δεδομένου ότι το μοντέλο θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό του κόστους τερματισμού στο τέλος του glide path (δηλαδή τουλάχιστον 1,5 χρόνο από τώρα), θα πρέπει το μοντέλο να ενημερωθεί με στοιχεία για τα έτη 2003 και 2004. Για παράδειγμα τα μερίδια έχουν αλλάξει σε σχέση με τα μερίδια των εταιρειών το 2002.
Απάντηση EETT: Αναφορικά με την κλίμακα (μερίδια) των εταιρειών κινητής τηλεφωνίας, η EETT εμμένει στην αρχική άποψή της όπως αυτή περιγράφεται στην ενότητα 8.2.1 του Σχεδίου Μέτρων, δηλαδή για τον υπολογισμό του κόστους τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα έχουν υιοθετηθεί τα ιστορικά/πραγματικά μερίδια κάθε εταιρείας αντί να υιοθετηθεί κάποια υποθετική κλίμακα. Αναφορικά με τις προβλέψεις για τα μελλοντικά μερίδια θεωρείται ότι θα υπάρξει σύγκλιση των μεριδίων στο 25% το 2009. Κατόπιν αυτών, δεν θεωρείται αναγκαία η ενημέρωση των μεριδίων αγοράς του κοστολογικού μοντέλου ανά χρόνο. Το κοστολογικό μοντέλο έχει υπολογίσει το πραγματικό κόστος κάθε παρόχου κινητής τηλεφωνίας βασισμένο σε πραγματικά στοιχεία κόστους κάθε παρόχου.
- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Συγκεκριμένος πάροχος θεωρεί ότι υφίσταται έμμεση ρύθμιση και αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ από τις άλλες τρεις EKT, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να ορίσει κατά βούληση τα τέλη τερματισμού στο δίκτυό του και επομένως δεν υφίσταται ανάγκη άμεσης ρύθμισής του.

Απάντηση EETT: Όλοι οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας βρέθηκαν να κατέχουν σημαντική ισχύ στην αγορά τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό τους. Η επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να θεραπευθεί η αποτυχία της αγοράς που διαγνώστηκε. Κανένας πάροχος κινητής τηλεφωνίας δεν πρέπει να εξαιρεθεί από την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων προκειμένου αυτές να είναι αναλογικές και δικαιολογημένες και να ανταποκρίνονται στη φύση του προσδιοριζόμενου προβλήματος.

- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Η πορεία και τα αποτελέσματα της Q-Telecom δεν δικαιολογούν τη διαφορετική ρυθμιστική μεταχείριση της Q-Telecom. Θα μπορούσε να εξετασθεί το ενδεχόμενο να της επιβάλει ένα ελαφρά μεγαλύτερο χρονικό διάστημα glide path, προκειμένου στο τέλος αυτού του διαστήματος τα κοστοστρεφή τέλη να είναι ίδια με αυτά των άλλων παρόχων που έχουν ίδιο φάσμα.

Απάντηση EETT: Η EETT εμμένει στην αρχικά διατυπωθείσα θέση της για ρύθμιση του τέλους τερματισμού κλήσεων της Q-Telecom με βάση την εύλογη τιμή και για χρονικό διάστημα ίδιο με αυτό των υπολοίπων παρόχων. Η EETT θα παρακολουθεί από κοντά την εξέλιξη της διάρθρωσης του κόστους του συγκεκριμένου παρόχου και θα επανεκτιμήσει εάν οι σημερινές υποθέσεις θα εξακολουθήσουν να ισχύουν κατά την περίοδο της επανεξέτασης της αγοράς.

- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Η τιμή στόχος μπορεί να διαφοροποιείται μεταξύ των παρόχων μόνο για αντικειμενικούς λόγους που συνίσταται σε μη ανακτήσιμες διαφορές κόστους μεταξύ των παρόχων.

Απάντηση EETT: Η EETT επισημαίνει ότι η τιμή στόχος είναι το κόστος τερματισμού κλήσεων στο δίκτυο κάθε παρόχου κινητής τηλεφωνίας όπως αυτό υπολογίστηκε από το κοστολογικό μοντέλο βασισμένο σε πραγματικά στοιχεία κόστους, σημειώνοντας ότι οι πάροχοι παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά όπως διαφορετική ημερομηνία εισόδου στην αγορά, διαφορετικό τύπο φάσματος.

- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Η επιβολή της δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς διασύνδεσης θεωρείται μη αναγκαία και μη αναλογική.

Απάντηση EETT:

Η EETT όπως έχει ήδη επισυμάνει και στο σχέδιο Μέτρου κρίνει αναγκαία την επιβολή της υποχρέωσης δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς δεδομένου ότι η ανωτέρω υποχρέωση θα συντελέσει αφενός στην αποτελεσματική εφαρμογή των υποχρεώσεων της αμεροληψίας μέσω της εφαρμογής ισοδύναμων όρων σε ισοδύναμες περιστάσεις σε πρόσωπα που παρέχουν ισοδύναμες υπηρεσίες και αφετέρου στην ενδυνάμωση της διαφάνειας μέσω της δημοσιοποίησης συγκεκριμένων πληροφοριών όπως τιμές, όρους και προϋποθέσεις παροχής και χρήσης, τεχνικές προδιαγραφές, χαρακτηριστικά δικτύου, πληροφορίες λογιστικής φύσεως κλπ.

- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Η κατάργηση της ελάχιστης διάρκειας χρέωσης δεν είναι αναλογικό μέτρο καθώς δεν προάγει την αποτελεσματική χρήση των δικτύων (μικρής διάρκειας κλήσεις χρησιμοποιούν ανά δευτερόλεπτο περισσότερους δικτυακούς πόρους από ό,τι κλήσεις πάνω από κάποια διάρκεια). Η ελάχιστη διάρκεια χρέωσης δεν αντιστρατεύεται την κοστοστρέφεια, όσο ο μέσος

όρος χρεώσεων παραμένει εντός του πλαφόν τιμής (price-cap). Επίσης, δεδομένου ότι τα τέλη τερματισμού αποτελούν τιμές χονδρικής δεν τίθεται θέμα διαφάνειας (οι πάροχοι διαθέτουν όλα τα στοιχεία που τους επιτρέπουν να γνωρίζουν πώς ακριβώς χρεώνονται – εισερχόμενα λεπτά και τιμολογήσεις), ούτε διακριτικής μεταχείρισης

Απάντηση EETT: Η EETT εμμένει στην άποψη της απαγόρευσης της ελάχιστης χρέωσης όπως αυτή παρουσιάζεται στο Σχέδιο Μέτρου. Όπως επανειλημένως έχει τονισθεί με την επιβολή του προτεινόμενου μέτρου, οι κλήσεις μικρής διάρκειας θα χρεώνονται με βάση τον πραγματικό χρόνο ομιλίας. Το μέτρο της χρέωσης ανά δευτερόλεπτο στηρίζεται στις αρχές της διαφάνειας, της κοστοστρέφειας και της εύλογης μεταχείρισης, ενώ με την τυχόν εφαρμογή της ελάχιστης χρέωσης αφενός δεν επιτυγχάνεται η διαφάνεια και αφετέρου δεν αποδεικνύεται ότι αντανακλά το κόστος του τερματισμού της κλήσης.

- **Ισχυρισμός εταιρειών κινητής τηλεφωνίας:** Υιοθέτηση της μεθοδολογίας Ramsey για τον υπολογισμό του σταθερού και κοινού κόστους αντί του χρησιμοποιούμενου Equal Proportionate Mark Up (EPMU).
- Απάντηση EETT: Η EETT εμμένει στην αρχική της θέση αναφορικά με την μη υιοθέτηση της μεθοδολογίας Ramsey για τον επιμερισμό του κοινού κόστους. Επισημαίνει δε ότι, για τη σωστή εφαρμογή της, η τιμολόγηση με βάση τις αρχές Ramsey θα πρέπει αυτή να ισχύσει για όλες τις τιμές κινητής τηλεφωνίας (χονδρικές και λιανικές). Εφόσον οι λιανικές τιμές κινητής τηλεφωνίας δεν βρίσκονται υπό ρύθμιση, η EETT δεν μπορεί να εξασφαλίσει ότι υπολογίζονται με βάση τη μεθοδολογία Ramsey. Επομένως, τιμολόγηση των τελών τερματισμού αποκλειστικά, με βάση τις αρχές Ramsey δεν είναι ο οικονομικά αποδοτικός τρόπος ρύθμισης.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Οι αναλυτικές παρατηρήσεις και τα σχόλια του κάθε συμμετέχοντος στη δημόσια διαβούλευση παρατίθενται κατωτέρω:

Σημείωση: Οι απαντήσεις που ακολουθούν έχουν καταγραφεί με τυχαία σειρά σε σχέση με τους συμμετέχοντες, δεν υπάρχει δηλαδή αντιστοιχία στην σειρά αναφοράς των συμμετεχόντων στον Πρόλογο με τη σειρά που παρατίθενται οι απαντήσεις στην συνέχεια.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ 1:

Εισαγωγικά σχόλια:

Η εταιρία μας επισημαίνει ότι για δεύτερη φορά η ΕΕΤΤ προβαίνει στην σύνταξη μίας πρότασης Κοινοποίησης εν απουσία του απαιτούμενου θεσμικού πλαισίου (νέο θεσμικό πλαίσιο), καθώς αυτό δεν έχει μέχρι σήμερα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με αντίστοιχη κανονιστική πράξη.

Μολονότι η ΕΕΤΤ αναφέρει ότι έχει λάβει υπόψη της τα σχόλια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Επιστολή Ε.Ε. προς την ΕΕΤΤ της 04.08.2004), δεν φαίνεται να έχει συνυπολογίσει τις παρατηρήσεις της ΕΕ σε αυτό το σημείο. Πράγματι, το συγκεκριμένο δεύτερο σχέδιο Κοινοποίησης της ΕΕΤΤ έρχεται σε μία χρονική στιγμή που το σχετικό κανονιστικό περιβάλλον δεν έχει διαμορφωθεί. Η ανωτέρω ενέργεια της ΕΕΤΤ, όπως άλλωστε εύστοχα επισημαίνεται από την ΕΕ, είναι πολύ πιθανό να μειώσει την σπουδαιότητα οιοδήποτε μέτρου που τυχόν θα ληφθεί, καθώς θα έχει μεσολαβήσει μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ του χρόνου συλλογής των στοιχείων (ήδη ανεπίκαιρα σε σημαντικό βαθμό, καθώς δεν ανταποκρίνονται πλέον στην παρούσα κατάσταση) και του επιδιωκόμενου, δια των συγκεκριμένων μέτρων, αποτελέσματος.

Ειδικά σχόλια:

1. GLIDE PATH

Αναφορικά με το διάστημα σταδιακής πορείας (glide path) μείωσης των τελών τερματισμού έχουμε την ακόλουθη άποψη:

Το νέο προτεινόμενο διάστημα των 18 μηνών είναι αρκετά μικρό ενώ απουσιάζουν ικανοποιητικά επιχειρήματα που να δικαιολογούν την μείωσή του κατά το ήμισυ σε σχέση με την αρχική πρόταση της ΕΕΤΤ. Πιστεύουμε ότι σε συνέχεια της μείωσης των τελών τερματισμού στο δίκτυό μας για κλήσεις προερχόμενες από σταθερά δίκτυα που έλαβε χώρα την 1^η Οκτωβρίου 2004 (μείωση κατά 16,7%), η απόκλιση του τέλους τερματισμού της εταιρείας μας έχει μειωθεί σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Με βάση τα ανωτέρω η εταιρία θεωρεί ότι μολονότι έχουν εισαχθεί κάποια πρόσθετα στοιχεία στο παρόν σχέδιο κοινοποίησης της ΕΕΤΤ, δεν τα λαμβάνει υπόψη, και απλώς καταλήγει κατά τρόπο αυθαίρετο στα αρχικά της συμπεράσματα. Προς

υποστήριξη αυτού του ισχυρισμού μας μπορεί να αναφερθεί το παράδειγμα της παραγράφου 2.7. του σχεδίου κοινοποίησης, όπου η EETT αναφέρει πως από την 10^η Οκτωβρίου 2004, ήτοι μετά από την δημοσίευση του 10th Implementation Report (βασισμένο σε στοιχεία των μηνών Ιουνίου-Αυγούστου 2004), η μέση τιμή τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα που λειτουργούν στην Ελλάδα μειώθηκε κατά 15,33%. Ωστόσο, και δεδομένης αυτής της αλλαγής, η EETT αναφέρει στο κείμενο του σχολιαζόμενου σχεδίου κοινοποίησης ότι οι παρατηρήσεις που είχε διατυπώσει η ΕΕ (με επιστολή του Αυγούστου 2004) αναφορικά με τα παλαιά τέλη τερματισμού εξακολουθούν να ισχύουν και για τις νέες τιμές τερματισμού, και ότι για αυτόν τον λόγο τα συμπεράσματα της παραγράφου 2.5 παραμένουν σε ισχύ. Η αιτιολόγηση, συνεπώς, της ανωτέρω αναφοράς είναι, το ελάχιστο, αμφισβητήσιμη.

Σε συνδυασμό με την ανωτέρω παρατήρηση και συμεριζόμενοι την ευαισθησία σας για τα οφέλη του καταναλωτικού κοινού, θα θέλαμε να σας επισημάνουμε ότι η απροσδόκητα προτεινόμενη συρρίκνωση του διαστήματος σταδιακής μείωσης των τελών τερματισμού θα έχει ένα σημαντικά αρνητικό αντίκτυπο στα οικονομικά αποτελέσματα (profitability) της εταιρείας μας. Η αλλαγή αυτή οδηγεί αναγκαστικά σε περιορισμό των επενδύσεων μας (τόσο σε έμψυχο όσο και σε άψυχο υλικό) καθώς στο τριετές επιχειρηματικό μας πλάνο είχε ληφθεί υπ' όψιν μία ομαλότερη εξέλιξη που έδινε την ευκαιρία στην εταιρεία μας να προγραμματίσει τις μελλοντικές της κινήσεις με τρόπο που δεν θα ήταν ζημιογόνος ούτε προς τους άμεσους καταναλωτές (αύξηση λιανικών τιμών, περιορισμός σε έναρξη νέων υπηρεσιών) ούτε προς το κοινωνικό σύνολο γενικότερα.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν και τη θέση της EETT ότι πρωταρχικός στόχος είναι τα οφέλη και το κόστος των καταναλωτών, θεωρούμε ότι το διάστημα σταδιακής πορείας μείωσης δεν θα πρέπει να είναι το ίδιο για όλους τους ΠΔΚ αλλά θα πρέπει να στηριχθεί στην ισορροπία των ωφελειών όπως αυτή προκύπτει από το μερίδιο αγοράς τόσο της συνδρομητικής βάσης των εταιρειών όσο κυρίως του όγκου των κλήσεων που τερματίζουν στο δίκτυο του κάθε ΠΔΚ.

Όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, η εταιρεία θεωρεί ότι το σχόλιο της EETT :« εκτιμά ότι οι ανωτέρω ex ante υποχρεώσεις ... είναι αναλογικές με το προς αποκατάσταση πρόβλημα ... αποτελούν απαραίτητα μέτρα για την αποκατάσταση του εν λόγω προβλήματος, και θεωρεί ότι στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης παρατίθεται αναλυτικά το σκεπτικό επί τη βάσει του οποίου προτείνεται η υιοθέτησή τους», παραπέμποντας επιλεκτικά σε αναφορές του κειμένου που είχε υιοθετηθεί από το ERG , «Explanatory Note on the ERG common Position on Remedies for the ERG Plenary Meeting, April 2004» (σελ. 99), δεν αποτελεί επαρκή και εμπειριστατωμένη αιτιολόγηση. Ως απάντηση στο ανωτέρω σχόλιο, θα μπορούσαμε να προσθέσουμε το σχόλιο που περιλαμβάνεται στο ίδιο κείμενο του ERG σύμφωνα με το οποίο « τα συμπεράσματα που διατυπώνονται (από το ERG) θα πρέπει να λαμβάνονται ως κατευθυντήριες γραμμές και σε καμία περίπτωση δεν συνιστούν μέσο επιβολής μιας μηχανιστικής προσέγγισης ούτε να αποκλείσουν την δυνατότητα των ΕΡΑ να καταλήξουν σε διαφορετικά συμπεράσματα στηριζόμενες σε εμπειριστατωμένες μελέτες των αγορών, και λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή» και επίσης « οι ρυθμιστικές παρεμβάσεις θα πρέπει να γίνονται κατά περίπτωση».

2. Τερματισμός φωνητικών κλήσεων σε κινητά δίκτυα 3^{ης} γενιάς

Η ΕΕΤΤ αποδέχεται το γεγονός ότι το συνολικό κόστος τερματισμού θα ήταν ένας σταθμισμένος μέσος όρος του κόστους τερματισμού φωνητικών κλήσεων μέσω GSM και UMTS, όπως επίσης ότι το μοντέλο L-RIC που αναπτύχθηκε από εταιρία συμβούλων για λογαριασμό της ΕΕΤΤ αντανακλά μόνο το κόστος τερματισμού στο δίκτυο 2^{ης} γενιάς.

Συμφωνώντας με τα παραπάνω και θεωρώντας αρκετά πρόωμη την επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων για δίκτυα 3^{ης} γενιάς, η εταιρία πιστεύει ότι είναι μάλλον ανορθόδοξο να επιβάλλεται κοστοστρεφές ανώτατο όριο στην τιμή τερματισμού φωνητικών κλήσεων σε δίκτυα 3^{ης} γενιάς, το οποίο υπολογίζεται με κόστη που αφορούν το δίκτυο 2^{ης} γενιάς.

Η εταιρία θεωρεί ότι τέτοιες αποφάσεις δεν μπορεί να βασίζονται σε εκτιμήσεις [σελ. 91 «...Σύμφωνα με εκτιμήσεις διεθνούς Συμβούλου ο οποίος έχει αναλάβει να αναπτύξει ένα μοντέλο L-RIC...»] ή σε υποθέσεις [σελ. 91 «...Εάν αποδειχθεί ότι τα ανωτέρω δεν ισχύουν (δηλαδή η τεχνολογία 3ης γενιάς είναι ακριβότερη ανά μονάδα δικτύου από ότι η τεχνολογία 2ης γενιάς) τότε το υψηλότερο κόστος της τεχνολογίας 3ης γενιάς...].

Φαίνεται ότι η ΕΕΤΤ αποδέχεται το επιχείρημα του “service neutrality – η φωνή γίνεται αντιληπτή από τον καταναλωτή σαν μία υπηρεσία ανεξάρτητα από τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται”.

Παρολ’ αυτά, μας δημιουργεί εύλογη απορία το γεγονός ότι η ΕΕΤΤ λαμβάνει υπ’ όψιν της μόνο την κίνηση (λεπτά) της 3^{ης} γενιάς και όχι το αντίστοιχο κόστος όταν υπολογίζει το κόστος/ λεπτό. Η εταιρία μας διαφωνεί απόλυτα με τους ισχυρισμούς της ΕΕΤΤ στις σελ 91 και 123 του σχεδίου Κοινοποίησης. Χωρίς να έχουμε πρόθεση να αμφισβητήσουμε το κύρος του Διεθνούς Συμβούλου που χρησιμοποιεί η ΕΕΤΤ, δεν μπορούμε να αποδεχθούμε τους ισχυρισμούς του για το κόστος/ λεπτό των φωνητικών υπηρεσιών 3^{ης} γενιάς από τη στιγμή που δεν υπάρχει καμία ποσοτική ανάλυση-μοντέλο που να στηρίζει τις απόψεις του.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο ρυθμιστικές παρεμβάσεις γίνονται μόνο για υπηρεσίες τερματισμού φωνής 2^{ης} γενιάς. Στην Ιταλία, όπου λαμβάνονται υπ’ όψιν και η 2^η και η 3^η γενιά, η AGCOM λαμβάνει υπ’ όψιν της την άδεια εκμετάλλευσης 3^{ης} γενιάς και αναζητά τρόπους να συμπεριλάβει στον υπολογισμό του κόστους τερματισμού τον εξοπλισμό της 3^{ης} γενιάς.

Είναι γενικώς αποδεκτό ότι οι επενδύσεις σε καινοτόμες τεχνολογίες είναι ριψοκίνδυνες, αβέβαιες και πιθανώς μη-κερδοφόρες για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα. Δεν είμαστε σε θέση να υπολογίσουμε εάν το κόστος/ λεπτό των υπηρεσιών φωνής 3^{ης} γενιάς θα είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο κόστος 2^{ης} γενιάς μακροπρόθεσμα. Ωστόσο, είμαστε σχεδόν βέβαιοι ότι για την προτεινόμενη περίοδο ρυθμιστικών παρεμβάσεων (18 μήνες), το κόστος/ λεπτό για φωνή 3^{ης} γενιάς θα είναι υψηλότερο από αυτό της 2^{ης} γενιάς. Αυτό είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι η ΕΕΤΤ έχει επιβάλλει στους ΠΔΚ την υποχρέωση, βάσει των αδειών τους, να επενδύσουν σε εξοπλισμό 3^{ης} γενιάς, χωρίς να έχει λάβει υπ’ όψιν της τον αργό ρυθμό υιοθέτησης των υπηρεσιών 3^{ης} γενιάς.

Συνεπώς, με το να θέτει η ΕΕΤΤ τέλη για την 3^η γενιά στο επίπεδο της 2^{ης} γενιάς, καταδικάζει την Εταιρεία μας σε ζημιά. Λαμβάνοντας υπ’ όψιν μας το γεγονός ότι τα περιθώρια κέρδους της εταιρείας μας σε σχέση με τα αντίστοιχα των άλλων εταιρειών

κινητής τηλεφωνίας, αυτός ο χειρισμός θα έχει πολύ αρνητικό αποτέλεσμα στην κερδοφορία της εταιρείας μας και στη δυνατότητα για περαιτέρω επενδύσεις στην 3^{ης} γενιά.

Κατόπιν αυτών, η εταιρία μας προτείνει:

(α) είτε ο τερματισμός φωνητικών κλήσεων σε δίκτυα 3^{ης} γενιάς να μην περιληφθεί στην παρούσα ρύθμιση αφού μάλιστα είναι σαφές από διάφορα σημεία του κειμένου ότι και η EETT δεν έχει πεισθεί για το σχετικό κόστος δικτύου 3^{ης} γενιάς έναντι αυτού της 2^{ης} γενιάς, ενώ θα μπορούσε το ζήτημα τερματισμού φωνητικών κλήσεων σε δίκτυα 3^{ης} γενιάς να εξεταστεί σε μετέπειτα χρόνο και εφόσον υπάρξει τέτοιου είδους ανάγκη, είτε

(β) κατά τον υπολογισμό του κόστους τερματισμού φωνητικών κλήσεων σε κινητά δίκτυα ανεξαρτήτως γενιάς (2G ή 3G) ο ρυθμιστής να υλοποιήσει το πάγιο αίτημά μας, δηλαδή να συνυπολογιστεί και το κόστος 3^{ης} Γενιάς.

3. Σχόλια σχετικά επιβολή υποχρέωσης αμεροληψίας (μη διακριτικής μεταχείρισης)

Η εταιρία μας θα ήθελε να επισημάνει ότι η EETT στις σελ. 83-84 της παρούσας διαβούλευσης αναφέρεται στην υποχρέωση διακριτικής μεταχείρισης ως εξής:

«...Μια πιο δυσδιάκριτη μορφή διακριτικής μεταχείρισης προκύπτει όταν ένας πάροχος επιλέγει ένα συνδυασμό χονδρικών και λιανικών τιμών που ευνοούν τις λειτουργίες του. Παραδείγματος χάριν, μπορεί να χρεώνει 20 Ευρωλεπτά για τον τερματισμό των κλήσεων άλλου παρόχου στο δίκτυό του, ενώ προσφέρει ανταγωνιστική υπηρεσία λιανικής που απαιτεί την ίδια υπηρεσία τερματισμού με 8 Ευρωλεπτά. Σε άλλο παράδειγμα, ένας κινητός πάροχος μπορεί να χρεώνει διαφορετικό τέλος τερματισμού για σταθερούς και κινητούς παρόχους ή να προβαίνει σε διάκριση ανάμεσα σε κάθε κατηγορία παρόχου. Ένας τέτοιος συνδυασμός τιμών καθιστά αδύνατο για έναν ανταγωνιστή να ανταγωνίζεται αποτελεσματικά. Αυτή η πρακτική είναι γνωστή ως «συμπίεση περιθωρίου», καθώς το περιθώριο μεταξύ της τιμής λιανικής και της τιμής χονδρικής δεν επαρκεί για να επιτρέψει σε έναν αποδοτικό ανταγωνιστή να εισέλθει στην εν λόγω λιανική αγορά. Η απαγόρευση αυτού του είδους της διάκρισης θα εμπόδιζε τον εν λόγω πάροχο να ορίζει λιανικές τιμές και τέλη τερματισμού που εξαιρούν εξίσου τους αποδοτικούς ανταγωνιστές από το να εξυπηρετήσουν την αγορά λιανικής, αλλά δεν ελέγχει την πραγματική τιμή του προϊόντος χονδρικής. Στο ανωτέρω παράδειγμα, η εταιρεία θα μπορούσε να αποφύγει τη διακριτική μεταχείριση είτε μειώνοντας τα τέλη τερματισμού σε ένα επίπεδο κάτω από τα 7 Ευρωλεπτά, προκειμένου να παράσχει στους ανταγωνιστές του ένα επαρκές περιθώριο, ή αυξάνοντας τη λιανική τιμή του άνω των 20 Ευρωλεπτών, παρέχοντας και πάλι στους ανταγωνιστές του ένα επαρκές περιθώριο...»

Στο πρόσφατο παρελθόν η εταιρία μας στο πλαίσιο συμμόρφωσής της με την ανωτέρω Σύσταση της EETT, προσπάθησε να εξαλείψει την όποια διαφορά υπήρχε μεταξύ των τιμών χονδρικής και τιμών λιανικής, ώστε η εταιρεία να παρέχει ενιαία και ισότιμη αντιμετώπιση προς όλους τους πελάτες της σχετικά με την υπηρεσία τερματισμού στο δίκτυο της είτε πρόκειται για πελάτες λιανικής είτε για πελάτες χονδρικής.

Με τον τρόπο αυτό, η εταιρία μας θα επιτύγχανε την απαιτούμενη μη διακριτική μεταχείριση και θα απόφευγε τη «συμπίεση περιθωρίου» όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται.

Ωστόσο, η ΕΕΤΤ, σε σχετική απόφαση ασφαλιστικών μέτρων (Αριθ.ΑΠ. 332/135, 18.10.2004), αποφάσισε ότι η συγκεκριμένη διαφορά μεταξύ των τιμών χονδρικής και τιμών λιανικής πρέπει να παραμείνει με την αιτιολογία –μεταξύ άλλων- ότι κάτι τέτοιο θα προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη στους ανταγωνιστές.

Αντιπαραθέτοντας την εν λόγω επιβολή υποχρέωσης αμεροληψίας όπως αυτή περιγράφεται στο παρόν Σχέδιο Μέτρων αναφορικά με την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα, με την προαναφερθείσα απόφαση της ΕΕΤΤ, θεωρούμε ότι υφίσταται αντίφαση.

Για το λόγο αυτό, η εταιρία μας θα ήθελε να επισημάνει τον κίνδυνο αναγκαστικής παραβίασης της υποχρέωσής μας περί μη διακριτικής μεταχείρισης αν η ΕΕΤΤ δεν αναθεωρήσει την απόφασή της (Αριθ.ΑΠ. 332/135, 18.10.2004) από τη στιγμή επιβολής της υποχρέωσης αυτής και μετέπειτα.

Αναφορικά με άλλα ζητήματα:

A. Προσδιορισμός του τελικού κόστους τερματισμού

Σύμφωνα με την παρούσα διαβούλευση, για κάθε ΠΔΚ «θα τεθεί μια τιμή στόχος ... που θα προσδιοριστεί με τη χρήση ενός μοντέλου μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους (MEK – L-RIC) και επί τη βάση ενός bottom up υπολογισμού». Θεωρούμε ότι αυτή η τιμή θα περιλαμβάνει το L-RIC κόστος, τα κοινά κόστη δικτύου, τα κοινά μη-δικτυακά κόστη που αναλογούν στη συγκεκριμένη υπηρεσία και τις εξωτερικές οικονομίες δικτύου. Ωστόσο, αυτό είναι κάτι που δε διευκρινίζεται στην παρούσα διαβούλευση.

B. Αναπροσαρμογή τελών σε ονομαστικά μεγέθη

Όπως αναφέρεται ήδη στη διαβούλευση, όλα τα τέλη που προκύπτουν από το μοντέλο μακροπρόθεσμου επαυξητικού κόστους είναι εκφρασμένα σε πραγματικές τιμές. Είναι αυτονόητο ότι τα τέλη πρέπει να πληθωριστούν ούτως ώστε να ανταποκρίνονται σε ονομαστικές τιμές. Δεδομένου ότι το μοντέλο υπολογίζει τα κόστη χρησιμοποιώντας σαν έτος βάσης το 2002 (έτος για το οποίο υπολογίζονται τα MEA (Modern Equivalent Assets) prices), θεωρούμε ότι οι τιμές θα πρέπει να πληθωρίζονται από το 2002 και μετά. Ωστόσο, αναμένουμε περαιτέρω διευκρινίσεις επί του θέματος από την ΕΕΤΤ.

C. Εξωτερικές οικονομίες δικτύου

Θεωρούμε πολύ θετικό το γεγονός ότι η ΕΕΤΤ αποφάσισε να εξετάσει το θέμα των εξωτερικών οικονομιών δικτύου. Πιστεύουμε όμως ότι οι υπολογισμοί δεν μπορούν να βασίζονται σε έρευνα αγοράς που έχει διεξαχθεί από έναν μόνο ΠΔΚ (Cosmote) και σε αποσπασματικά στοιχεία από μελέτες που έλαβαν χώρα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Θεωρούμε ότι θα πρέπει να γίνει μια συνολική μελέτη εξ' ολοκλήρου στην Ελλάδα. Εναλλακτικά, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε διεθνές benchmarking. Σε κάθε περίπτωση, νομίζουμε ότι η τιμή των 0,114 ευρώλεπτών/ λεπτό είναι πολύ χαμηλή σε σχέση με την τιμή που έχει υιοθετηθεί στο ΗΒ (0,5 πέννες/ λεπτό περίπου 0,7 ευρώλεπτά/ λεπτό). Ανάλογη τιμή με το Ηνωμένο Βασίλειο φαίνεται να ακολουθείται και στην Ιταλία από την AGCOM.

D. Ανάγκη για ενημέρωση των στοιχείων του κοστολογικού μοντέλου

Όπως όλοι γνωρίζουμε, το κοστολογικό μοντέλο βασίζεται σε στοιχεία που είχαν δοθεί στην ΕΕΤΤ το 2002. Δεδομένου ότι το μοντέλο θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό του κόστους τερματισμού στο τέλος του glide path (δηλαδή τουλάχιστον 1,5 χρόνο από τώρα), θα πρέπει το μοντέλο να ενημερωθεί με στοιχεία για τα έτη 2003 και 2004. Ενδεικτικά, το μερίδιο αγοράς που αναλογεί στην εταιρία μας για το 2004 σύμφωνα με το μοντέλο της ΕΕΤΤ είναι [...] ενώ στο τέλος του 2004 μπορεί να υπολογιστεί περίπου σε ποσοστό που κειμένεται στο [...] (μικρότερο ποσοστό σε σχέση με αυτό του μοντέλου).

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ 2:

Η προτεινόμενη ρύθμιση της εταιρίας μας πρέπει να αναθεωρηθεί δεδομένου ότι παραβιάζει το νέο κοινοτικό πλαίσιο ρύθμισης, όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας καθώς και την αρχή της μη ρύθμισης παρόχων οι οποίοι υφίστανται αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ.

Σε συνέχεια της από 1/7/2004 κατάθεσης, από την ΕΕΤΤ προς την ΕΕ, του Σχεδίου Μέτρων αναφορικά με την Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα και του από 4/8/2004 σχολιασμού του εν λόγω Σχεδίου Μέτρων από την ΕΕ, προέκυψαν επιπλέον στοιχεία, τα οποία αναφέρονται πιο κάτω, που επιβεβαιώνουν ότι η εταιρία μας υφίσταται: α) έμμεση ρύθμιση από την ΕΕΤΤ όσον αφορά τα τέλη τερματισμού στο δίκτυό της (άρα δεν χρειάζεται επιπλέον άμεση ρύθμιση, κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας) και β) υφίσταται αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ από τους ανταγωνιστές της κατά τις διαπραγματεύσεις για τον προσδιορισμό των τελών τερματισμού στο δίκτυό της. Η εμφάνιση νέων στοιχείων, που επιβεβαιώνουν τη θέση της εταιρίας μας για μη ρύθμισή της, αποτελούν βάση για αναθεώρηση των Μέτρων που προτείνονται από την ΕΕΤΤ για τη ρύθμιση της Εταιρίας μας. (Σημειώνεται ότι η ρύθμιση βάσει εύλογής τιμής είναι άμεση ρύθμιση όπως και αυτή της κοστοστρέφειας)

Η εταιρία μας υφίσταται εμφανή αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ από τους ανταγωνιστές της VODAFONE, COSMOTE και STET HELLAS (εφεξής οι άλλες τρεις ΕΚΤ) κατά τις διαπραγματεύσεις των τελών τερματισμού της, πράγμα που περιορίζει παντελώς τη δυνατότητα να καταχραστεί με οποιονδήποτε τρόπο την υποτιθέμενη σημαντική ισχύ που έχει στην αγορά τερματισμού κλήσεων στο δίκτυό της.

Επίσης, η Εταιρεία μας υφίσταται ήδη έμμεση ρύθμιση από την ΕΕΤΤ για τον προσδιορισμό των τελών τερματισμού της, αφού οι μειώσεις στα τέλη της εταιρίας μας ακολουθούν κατά πόδα τις επιβεβλημένες από την ΕΕΤΤ μειώσεις στα τέλη τερματισμού των άλλων τριών ΕΚΤ. Τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί αποδεικνύουν το συγκεκριμένο σημείο.

Τέλη τερματισμού από ΚΙΝΗΤΟ προς ΚΙΝΗΤΟ σε cents/ελάχιστη χρέωση σε δευτερόλεπτα

Ημερομηνία	VODAFONE	COSMOTE	TIM	Q-TELECOM
------------	----------	---------	-----	-----------

	18	18	18	25
Φεβρουάριος '03	19/42"	18/32"	20/50"	21/60"
Οκτώβριος '03	18/30"	18/30"	18/30"	23/30"
Οκτώβριος '04	14,5/30"	14,5/30"	15/30"	19,5/30"

Εάν δεν υφίστατο έμμεση ρύθμιση της εταιρίας μας από την ΕΕΤΤ και εάν η εταιρία μας δεν υφίστατο αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ από τις άλλες τρεις ΕΚΤ, τότε τα τέλη της Εταιρείας μας δεν θα μειώνονταν ταυτόχρονα και σχεδόν κατ' αντιστοιχία με τα τέλη των άλλων τριών ΕΚΤ.

Τόσο η ύπαρξη αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος όσο και η έμμεση ρύθμιση από την ΕΕΤΤ οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα τέλη τερματισμού της εταιρίας μας ρυθμίζονται και περιορίζονται ούτως ή άλλως και, κατά συνέπεια, δεν προκύπτει λόγος για επιβολή άμεσης ρύθμισης. Η επιβολή στην εταιρία μας μιας πρόσθετης άμεσης ρύθμισης, ακόμα και στη μορφή εύλογης τιμής, θα παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας της ΕΕ. Υπενθυμίζεται ότι στις Κατευθυντήριες Γραμμές για τη Σημαντική Ισχύ στην Αγορά, παρ. 118, αναφέρεται ότι «Η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας θα αποτελέσει βασικό κριτήριο που θα χρησιμοποιείται από την Επιτροπή για την αξιολόγηση των μέτρων που προτείνονται από τις ΕΡΑ βάσει της διαδικασίας του άρθρου 7 της Οδηγίας-Πλαίσιο.»

Ο μηχανισμός που επιτρέπει στους ανταγωνιστές της εταιρίας μας να ασκούν αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ σε αυτήν, κατά τις διαπραγματεύσεις για τον προσδιορισμό των τελών τερματισμού στο δίκτυό της, καθώς και ο μηχανισμός μέσου του οποίου επιβάλλεται στην Εταιρεία μας έμμεση ρύθμιση από την ΕΕΤΤ, περιγράφεται ακολούθως:

Η κίνηση που στέλνει η εταιρία μας στο δίκτυο κάθε μίας από τις άλλες τρεις ΕΚΤ είναι σημαντικά μεγαλύτερη από την κίνηση που η εταιρία μας δέχεται από το δίκτυο κάθε άλλης ΕΚΤ (αυτό επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία κίνησης διασύνδεσης που υποβάλλονται μηνιαίως στην ΕΕΤΤ). Τούτο διότι η πελατειακή βάση της εταιρίας μας είναι πολύ μικρότερη από τις πελατειακές βάσεις των άλλων τριών ΕΚΤ. Κατά συνέπεια, κάθε μήνα τα χρηματικά ποσά που πρέπει να καταβάλλει η κάθε μία ΕΚΤ στην εταιρία μας για τερματισμό κλήσεων είναι περισσότερα από τα χρηματικά ποσά που πρέπει να καταβάλει η εταιρία μας σε κάθε μια από αυτές. Αυτό σημαίνει ότι το «net balance πληρωμών» είναι πάντα υπέρ της εταιρίας μας. Όμως, το θετικό «net balance πληρωμών» υπέρ της εταιρίας μας βαίνει εις βάρος της στις διαπραγματεύσεις για προσδιορισμό των τελών τερματισμού, δεδομένου ότι εάν η εταιρία μας δεν συμβιβασθεί με το τέλος τερματισμού που οι άλλες ΕΚΤ επιθυμούν να τις καταβάλλουν, τότε οι άλλες ΕΚΤ θα αφαιρέσουν τη διαφορά του τέλους από το εν λόγω «net balance πληρωμών». Για παράδειγμα, εάν η εταιρία μας ζητήσει 25 cents/min για τερματισμό στο δίκτυό της, ενώ οι άλλες ΕΚΤ θεωρούν ότι το εύλογο τέλος, βάσει των δικών τους κριτηρίων, πρέπει να είναι 21 cents/min, τότε το net balance υπέρ της εταιρίας μας θα μειωθεί κατά 4 cents/min. Γενικώς, όταν οι μεγάλοι πάροχοι οφείλουν χρηματικά ποσά σε μικρούς παρόχους, προκύπτει διαπραγματευτικό πλεονέκτημα υπέρ των μεγάλων παρόχων.

Όταν λοιπόν η ΕΕΤΤ επιβάλει στις άλλες Εταιρείες Κινητές Τηλεφωνίας συγκεκριμένες μειώσεις στα τέλη τους, οι άλλες ΕΚΤ αμέσως επιβάλουν ανάλογες

μειώσεις και στα τέλη τερματισμού της Εταιρείας μας. Τούτο διότι από τη στιγμή που τα τέλη τερματισμού των άλλων τριών ΕΚΤ μειωθούν, το «net balance πληρωμών» υπέρ της εταιρίας μας αυξάνεται εις βάρος τους. Αυτό υποχρεώνει τις άλλες τρεις ΕΚΤ να πιέσουν την Εταιρεία μας να μειώσει τα τέλη τερματισμού στο δίκτυό της, ώστε να περιορισθεί το «net balance πληρωμών». Η δε Εταιρεία μας δεν μπορεί να αποτρέψει στην πίεση των άλλων τριών ΕΚΤ, δεδομένου ότι εάν δεν συμφωνήσει στη μείωση των τελών της, τότε οι άλλες ΕΚΤ δεν μειώσουν την οφειλόμενη διαφορά υπέρ της εταιρίας μας.

Από τα ανωτέρω, είναι εμφανές ότι οι μηχανισμοί της αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος και της έμμεσης ρύθμισης της εταιρίας μας δεν επιτρέπουν σε αυτήν, είτε σήμερα είτε στο μέλλον, να καταχραστεί την υποτιθέμενη σημαντική ισχύ που έχει στην αγορά τερματισμού στο δίκτυό της εις βάρος των ανταγωνιστών της ή εις βάρος των τελικών χρηστών. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει περίπτωση κατάχρησης ισχύος εκ μέρους της εταιρίας μας, τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον, συνεπάγεται ότι δεν προκύπτει αιτία για άμεση ρύθμιση της Εταιρείας.

Το γεγονός ότι η εταιρία μας υφίσταται αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ από τους ανταγωνιστές στις διαπραγματεύσεις για τον προσδιορισμό των τελών τερματισμού στο δίκτυό της αποδεικνύεται από τα ακόλουθα:

Σε συνέχεια των διαπραγματεύσεων του Σεπτεμβρίου 2003 μεταξύ EETT, της εταιρίας μας και των άλλων τριών ΕΚΤ, για τον προσδιορισμό των τελών τερματισμού του 2004, η Εταιρεία μας, εξαναγκάστηκε από τις άλλες τρεις ΕΚΤ να μειώσει το τέλος της σε 23 cents/min (με 30'' ελάχιστη χρέωση), ενώ αρχικά είχε ορίσει το τέλος των 25 cents/min (με 30'' ελάχιστη χρέωση) ως ανάλογο του τέλους των 18 cents/min (με 30'' ελάχιστη χρέωση) των άλλων τριών ΕΚΤ. Η Εταιρεία μας έκρινε ότι το τέλος των 25 cents/min είναι εύλογο για την περίπτωση ενός νεοεισερχόμενου παρόχου που δεν έχει οικονομίες κλίμακας ούτε οικονομίες δικτύου.

Σε συνέχεια των διαπραγματεύσεων του Σεπτεμβρίου 2004 μεταξύ EETT, της εταιρίας μας και των άλλων τριών ΕΚΤ, η εταιρία μας μείωσε περαιτέρω τα τέλη της σε [.....] 19,5 cents/min επειδή και οι άλλες τρεις ΕΚΤ μείωσαν τα τέλη τους σε [.....]. 14,5 cents/min. Παρόλο που, βάσει του τρέχοντος πλαισίου ρύθμισης στην Ελλάδα, η εταιρία μας δεν υφίσταται ουδεμία ρυθμιστική υποχρέωση για μείωση τελών (δεν έχει σημαντική ισχύ ούτε στην αγορά κινητής τηλεφωνίας ούτε στην αγορά διασύνδεσης), εντούτοις συμβιβάστηκε με τα αιτήματα τόσο της EETT όσο και των άλλων τριών ΕΚΤ για μείωση των τελών της.

Οι μειώσεις των τελών τερματισμού τόσο των τριών άλλων ΕΚΤ όσο και της εταιρίας μας, οι οποίες εφαρμόστηκαν ταυτόχρονα την 1 Οκτωβρίου 2004, δηλαδή μεταγενέστερα της κατάθεσης του σχεδίου Μέτρων της ΕΕΤΤ στην ΕΕ από 1/7/04 και του σχετικού σχολιασμού της ΕΕ από 4/8/04, αποδεικνύει ότι η εταιρία μας υφίσταται τόσο έμμεση ρύθμιση από την ΕΕΤΤ όσο και αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ από τους ανταγωνιστές στις διαπραγματεύσεις για τον προσδιορισμό των τελών τερματισμού στο δίκτυό της.

Θεωρούμε λοιπόν ότι η επιδίωξη άμεσης ρύθμισης της Εταιρείας μας είναι άνευ αιτίας και δεν θα προστατεύσει ούτε τον ανταγωνισμό ούτε τους τελικούς χρήστες. Αντιθέτως, η επιδίωξη άμεσης ρύθμισης θα δισχεράνει σημαντικά την ανταγωνιστικότητα της Εταιρείας μας και θα επιβάλει σε αυτήν μη δέοντα λειτουργικά έξοδα και περιορισμούς που σχετίζονται με τη συμμόρφωσή της στη συγκεκριμένη μη δέουσα ρύθμιση.

Η ΕΕΤΤ οφείλει να παράσχει τόσο στην ΕΕ όσο και στην εταιρία μας στοιχειοθετημένη επιχειρηματολογία και συγκεκριμένους λόγους όσον αφορά την πρόθεσή της να επιβάλει άμεση ρύθμιση στην εταιρία μας, τη στιγμή που η εταιρία μας: α) ασχέτως του προσδιορισμού της ως έχουσα σημαντική ισχύ στον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυό της, δεν δύναται ούτε στο παρόν ούτε στο μέλλον να καταχραστεί αυτή την ισχύ, ούτε εις βάρος του ανταγωνισμού ούτε εις βάρος των τελικών χρηστών, β) αποδεδειγμένα, και εν γνώσει της ΕΕΤΤ, υφίσταται αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ από τους ανταγωνιστές στις διαπραγματεύσεις για τον προσδιορισμό των τελών τερματισμού στο δίκτυό της και γ) αποδεδειγμένα υφίσταται έμμεση ρύθμιση των τελών τερματισμού στο δίκτυό της, μέσω του μηχανισμού της άμεσης ρύθμισης της ΕΕΤΤ επί των τελών τερματισμού των άλλων τριών ΕΚΤ.

Η ΕΕΤΤ οφείλει να εξηγήσει στην Απόφασή της γιατί κρίνει αναγκαία την επιβολή άμεσης ρύθμισης για έλεγχο (control) των τελών τερματισμού της εταιρίας μας, τη στιγμή που το ίδιο αποτέλεσμα επιτυγχάνεται ούτως ή άλλως μέσω της υφιστάμενης έμμεσης ρύθμισης της εταιρία μας (γιατί κρίνεται αναγκαίο να παραβιασθεί η αρχή της αναλογικότητας).

Η μοναδική έμμεση ρύθμισή της Εταιρείας μας, η οποία δεν θα παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας της ΕΕ, δεν θα παραβλέπει τις συστάσεις της ΕΕ για μη επιβολή ρύθμισης όταν ο πάροχος υφίσταται αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ και δεν θα επιβάλει μη δέον ρυθμιστικό βάρος σε νεοεισερχόμενο πάροχο, είναι η ακόλουθη:

- Προσδιορισμός ενός εύρους υπέρ της εταιρίας μας, μεταξύ των τελών τερματισμού των άλλων τριών ΕΚΤ και των τελών τερματισμού της εταιρίας μας, το οποίο θα ισχύει κατά τη διάρκεια του Glide Path και που θα μειώνεται σταδιακά από 50%, στην έναρξη του Glide Path, σε 40% στο τέλος του Glide Path.
- Το εν λόγω εύρος 40% θα παραμείνει σε ισχύ μέχρι το τέλος του 2007.
- Από το 2008 και μετά μπορούν να επιβληθούν σταδιακά διάφορες ρυθμιστικές υποχρεώσεις στην Εταιρεία μας. Τούτο διότι στο 2008 η Εταιρεία μας θα έχει ήδη λειτουργήσει σχεδόν 5,5 έτη και θα ολοκληρώσει την κατασκευή ενός δικτύου που θα καλύπτει άνω του 50% του πληθυσμού, πράγμα που θα της επιτρέπει να λειτουργεί με λιγότερη εξάρτηση από τους ανταγωνιστές της. Η σταδιακή ρύθμιση προτείνεται εάν το 2008 συντρέχει αιτιολογημένη περίπτωση για σχετική ρυθμιστική παρέμβαση στη λειτουργία της εταιρία μας και εάν δεν παραβιάζεται και τότε η αρχή της αναλογικότητας.

- Η Εταιρεία μας θεωρεί ότι δεν πρέπει να υποστεί ρύθμιση μέχρι τουλάχιστον το 2008, δηλαδή μέχρι το []6ο έτος λειτουργίας της, δεδομένου ότι στις περιπτώσεις των άλλων τριών ΕΚΤ οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις επιβλήθηκαν σε αυτές μετά το 10ο έτος λειτουργίας τους, ώστε να τους δοθεί πρώτα ή ευκαιρία να επιτύχουν σημαντικές οικονομίες κλίμακας και μεγάλη πελατειακή βάση.
- Το εύρος 40% υπέρ της εταιρίας μας που αναφέρεται πιο πάνω, μεταξύ των τελών τερματισμού της εταιρίας μας και των άλλων τριών ΕΚΤ, θα προκύψει από τα αποτελέσματα του μοντέλου Bottom-up που εκπονεί η ΕΕΤΤ για την εταιρία μας, αφού αυτά προσαρμοσθούν ώστε να αντισταθμιστεί η αδυναμία του συγκεκριμένου μοντέλου στο να λαμβάνει υπόψη του τα ακόλουθα σημεία:
 - α) το πολύ υψηλό μεσοσταθμικό κόστος κεφαλαίου (WACC) της εταιρίας μας, σε σχέση με αυτό των άλλων τριών ΕΚΤ στην Ελλάδα,
 - β) το σημαντικό κόστος Εθνικής Περιογωγής που καταβάλει η εταιρία μας,
 - γ) τη δυσαναλογία που προκύπτει εις βάρος της Εταιρίας μας, σε σχέση με τις άλλες τρεις ΕΚΤ, όταν το μοντέλο Bottom-up εφαρμόζεται ταυτόχρονα τόσο για την εταιρία μας όσο και για τις άλλες τρεις ΕΚΤ, με την εφαρμογή της Οικονομικής Απόσβεσης αντί της Γραμμικής Απόσβεσης. Δηλαδή, το μοντέλο αυτό, για τις άλλες τρεις ΕΚΤ, λαμβάνει υπόψη θετικά κόστη Οικονομικής Απόσβεσης για πάγια στοιχεία που έχουν ήδη αποσβεστεί πλήρως κατά τα πρώτα 7-8 έτη της λειτουργίας τους. Όμως, αυτό δεν είναι ορθό, τη στιγμή που ταυτόχρονα το μοντέλο καταγράφει κόστος Οικονομικής Απόσβεσης στην εταιρία μας το οποίο είναι μικρότερο από το πραγματικό κόστος απόσβεσης των παγίων της κατά το 3^ο, και μέχρι το 7^ο - 8^ο, έτος της λειτουργίας της. Κατά συνέπεια, το μοντέλο Bottom-up υπολογίζει ένα κόστος τερματισμού για τις άλλες τρεις ΕΚΤ που είναι αναλογικά μεγαλύτερο από το κόστος τερματισμού για την εταιρία μας. Εάν η εταιρία μας είχε υπερβεί το 7^ο - 8^ο έτος λειτουργίας της, όπως και οι άλλες τρεις Κινητές, τότε δεν θα γινόταν λόγος για δυσανάλογα αποτελέσματα από την εφαρμογή της μεθοδολογίας της Οικονομικής Απόσβεσης. Κατά συνέπεια, εάν δεν γίνει σχετική προσαρμογή «προς τα πάνω» του αποτελέσματος του μοντέλου για την εταιρία μας, τότε θα ευνοηθούν οι άλλες τρεις ΕΚΤ εις βάρος της Εταιρίας μας^{2[1]}.

Όσον αφορά τα τέλη τερματισμού στα δίκτυα που εφαρμόζουν παράλληλα τις τεχνολογίες 2G και 3G (εφεξής τα δίκτυα 2G+3G), θεωρούμε ότι η επένδυση σε τεχνολογία 3G από τις άλλες τρεις ΕΚΤ αποτελεί επιχειρηματική απόφαση της διοίκησής τους, με σκοπό την μελλοντική αύξηση της χρηματοοικονομικής απόδοσης. Κατά συνέπεια, οποιαδήποτε αύξηση του κόστους του δικτύου 2G+3G, που μπορεί να προκύψει στα αρχικά στάδια λειτουργίας της τεχνολογίας 3G, πρέπει να απορροφηθεί πλήρως από τις εν λόγω εταιρείες, άλλως οι διασυνδεδεμένοι πάροχοι στα δίκτυα 2G+3G θα επιδοτούν την εν λόγω επιχειρηματική απόφαση των τριών ΕΚΤ μέσω των αυξημένων τελών τερματισμού στα συγκεκριμένα δίκτυα. Άρα η παράλληλη λειτουργία των τεχνολογιών 3G και 2G από τις άλλες τρεις ΕΚΤ δεν

πρέπει να αποτελέσει αιτιολογία για περαιτέρω αύξηση του τέλους τερματισμού στα δίκτυά τους.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ 3:

I. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

1. Συμπληρωματικά των θέσεων που έχουμε ήδη διατυπώσει κατά τις δύο προηγούμενες σχετικές διαβουλεύσεις της ΕΕΤΤ για τον ορισμό της σχετικής αγοράς και το επίπεδο ανταγωνισμού (Σεπτέμβριος 2003) και το πρώτο σχέδιο ρυθμιστικών μέτρων (Φεβρουάριος 2004), και οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν, εστιάζουμε την προσοχή της ΕΕΤΤ στα ακόλουθα σημεία:

- **Διάρκεια glide path:** Η δραστική μείωση της διάρκειας του Glide Path από τα 3 χρόνια στους 18 μήνες αποτελεί ένα ιδιαίτερα αυστηρό και μη αναλογικό ρυθμιστικό μέτρο, καθώς δεν λαμβάνει υπόψη τις τις διαδοχικές μειώσεις των τελών τερματισμού στις οποίες έχουν προβεί οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα, συνεπεία των οποίων ο ελληνικός μέσος όρος των τελών τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα κινείται πλέον σε ανάλογα επίπεδα με τον Ευρωπαϊκό Μέσο Όρο. Επίσης, ένα τόσο σύντομο Glide Path αναιρεί τον ίδιο τον σκοπό του Glide Path που είναι η μη διατάραξη της αγοράς (παρόχων και καταναλωτών) στην οποία θα οδηγούσαν οι απότομες μειώσεις των τελών τερματισμού.

- **Κατάργηση της ελάχιστης διάρκειας χρέωσης:** Το ρυθμιστικό αυτό μέτρο δεν είναι αναλογικό, καθώς δεν προάγει την αποτελεσματική χρήση των δικτύων (μικρής διάρκειας κλήσεις χρησιμοποιούν ανά δευτερόλεπτο περισσότερους δικτυακούς πόρους από ό,τι κλήσεις πάνω από κάποια διάρκεια). Η ελάχιστη διάρκεια χρέωσης δεν αντιστρατεύεται την

κοστοστρέφεια, όσο ο μέσος όρος χρεώσεων παραμένει εντός του πλαφόν τιμής (price-cap). Επίσης, δεδομένου ότι τα τέλη τερματισμού αποτελούν τιμές χονδρικής δεν τίθεται θέμα διαφάνειας (οι πάροχοι διαθέτουν όλα τα στοιχεία που τους επιτρέπουν να γνωρίζουν πώς ακριβώς χρεώνονται – εισερχόμενα λεπτά και τιμολογήσεις), ούτε διακριτικής μεταχείρισης.

- **Συμμετρικότητα στην επιβολή ρυθμιστικών υποχρεώσεων μεταξύ των παρόχων.** Διαφοροποιήσεις μεταξύ των παρόχων θα οδηγήσουν σε στρέβλωση της ελληνικής αγοράς κινητής τηλεφωνίας η οποία σήμερα λειτουργεί ιδιαίτερα ανταγωνιστικά και θα δημιουργήσει άνισες συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των παρόχων. Ειδικότερα:

- **Αδικαιολόγητη διαφοροποίηση της τιμής στόχου μεταξύ των παρόχων:** Η τιμή στόχος μπορεί να διαφοροποιείται μεταξύ των παρόχων μόνο για αντικειμενικούς λόγους που συνίστανται σε μη ανακτήσιμες διαφορές κόστους μεταξύ των παρόχων (τα 1800 δίκτυα έχουν σημαντικά υψηλότερο κόστος από τα 900 δίκτυα). Οποιαδήποτε άλλη διαφοροποίηση επιβραβεύει τον μη αποτελεσματικό πάροχο, λειτουργεί ως κύρωση σε βάρος του αποτελεσματικού παρόχου και έχει ως αποτέλεσμα, ο αποτελεσματικός πάροχος να επιδοτεί τον αναποτελεσματικό. Δύο δίκτυα που ξεκίνησαν ταυτόχρονα και με τις ίδιες συνθήκες/ ίδιο

φάσμα, όπως είναι η VODAFONE και η TIM δεν δικαιολογείται αντικειμενικά να έχουν διαφορετικό κόστος. Για παράδειγμα διαφορά 0,01 € στην τιμή-στόχο μεταξύ των παρόχων έχει ως αποτέλεσμα, ο πάροχος με την υψηλότερη τιμή-στόχο να

επιδoteίται, με συντηρητικούς υπολογισμούς, με τουλάχιστον 10 εκατομμύρια ευρώ το έτος από τους άλλους πιο αποτελεσματικούς παρόχους!

Αυτό σημαίνει ότι η EETT θα πρέπει, μετά την ολοκλήρωση του μοντέλου LRIC κάθε δικτύου, να επιβάλει συμμετρική ρύθμιση μεταξύ των παρόχων σε ό,τι αφορά την τιμή στόχο, λαμβάνοντας υπόψη μόνο διαφοροποιήσεις που αιτιολογούνται αντικειμενικά, όπως είναι η διαφορά στο φάσμα.

- Επιβολή διαφορετικών ρυθμιστικών μέτρων στην περίπτωση της Q-Telecom:

Η πορεία και τα αποτελέσματα της Q-Telecom δεν δικαιολογούν τη διαφορετική ρυθμιστική μεταχείριση της Qtelecom που προτείνει η EETT (υποχρέωση εύλογων τιμών αντί για κοστοστρέφεια). Επίσης, θεωρούμε ότι μετά από αρκετά χρόνια λειτουργίας, η εξάρτηση από την εθνική περιαγωγή αποτελεί πλέον εμπορική επιλογή της Q-Telecom και όχι επιλογή ανάγκης (το 2006 που, σύμφωνα με την πρόταση της EETT, θα έχει ολοκληρωθεί το Glide Path, η Q-Telecom θα δραστηριοποιείται στην ελληνική αγορά για πάνω από 5 χρόνια).

Επικουρικά, αν η EETT αποφασίσει να μεταχειριστεί διαφορετικά την Q-Telecom, θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο να της επιβάλει μία ελαφρά μεγαλύτερη περίοδο glide path, προκειμένου στο τέλος της περιόδου να κοστοστρεφή τέλη, ίδια με αυτά των άλλων παρόχων που έχουν αντίστοιχο φάσμα (αν και στην πραγματικότητα ούτε αυτή η ευνοϊκότερη ρύθμιση δικαιολογείται, δεδομένου ότι η Q-Telecom θα ξεκινήσει το glide path από μία πολύ υψηλότερη τιμή σε σχέση με τους άλλους παρόχους και κατ'αποτέλεσμα, ακόμη και αν η διάρκεια του glide path που της επιβληθεί είναι ίδια με αυτή των άλλων παρόχων, η Q-Telecom θα έχει υψηλότερο τέλος σε όλη τη διάρκεια του Glide Path).

• **Εξωτερικές οικονομίες δικτύου:** Η πρόταση της EETT για ένα περιθώριο εξωτερικών οικονομιών δικτύου της τάξης των 0,1134 ευρώλεπτών, στηρίζεται σε λανθασμένη εφαρμογή της μεθοδολογίας που ακολούθησε η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου και στη συνέχεια η OFCOM, και την οποία επικαλείται η EETT. Όπως έχουμε καταδείξει με τα από 30.06.2004 σχόλιά μας, ένας υπολογισμός που βασίζεται στη μεθοδολογία που έχει υιοθετήσει η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου και η OFCOM, και που χρησιμοποιεί τα ελληνικά στοιχεία, δίνει ένα περιθώριο εξωτερικών οικονομιών δικτύου της τάξης των 1,05-1,5 ευρώλεπτών, το οποίο θα πρέπει να ανακτηθεί μέσω των τελών τερματισμού.

• **Υποχρεωτική Δημοσίευση Προσφοράς Αναφοράς Διασύνδεσης:** Η εταιρία θεωρεί την επιβολή της δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς διασύνδεσης ως μη αναγκαία και μη αναλογική, δεδομένου ότι ο σκοπός που θα εξυπηρετούσε η επιβολή μίας τέτοιας υποχρέωσης εξυπηρετείται με ηπιότερα μέτρα όπως είναι η κοινοποίηση στην EETT όλων των συμφωνιών διασύνδεσης, η ύπαρξη συγκεκριμένης διαδικασίας για τη μεταβολή των τελών τερματισμού, η δημοσιοποίηση των τελών τερματισμού των Κινητών Παρόχων σε σχετική θέση των ιστοσελίδων των εταιριών και η παροχή από μέρους των κινητών παρόχων προτύπου σχεδίου σύμβασης διασύνδεσης κατόπιν γραπτού αιτήματος τηλεπικοινωνιακού παρόχου.

II. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. Η εταιρία καλωσορίζει τη διαβούλευση για το «Νέο Σχέδιο Μέτρων της ΕΕΤΤ για την Ελληνική Αγορά Τερματισμού Κλήσεων σε Κινητά Δίκτυα» και επισημαίνει τα ακόλουθα:

3. Όπως εκθέτουμε στη συνέχεια, στους 18 μήνες που μεσολάβησαν από τη δημοσίευση της πρώτης διαβούλευσης για την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα (Σεπτέμβριος 2003), έχουν συμβεί σημαντικές αλλαγές στην ελληνική αγορά κινητής τηλεφωνίας που καθιστούν επιτακτική την σε βάθος επανεξέταση από την ΕΕΤΤ του συνόλου των προτάσεων της αναφορικά με την εν λόγω «αγορά» και τη ριζική αναθεώρησή τους. Ωστόσο, όπως προκύπτει από το κείμενο που τέθηκε σε διαβούλευση η ΕΕΤΤ δεν έχει προβεί σε μία τέτοια ανάλυση, μολονότι αυτό επιβάλλεται από το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο και ζητήθηκε από την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή³.

4. Η εταιρία έχει υποβάλει λεπτομερή σχόλια στα δύο προηγούμενα κείμενα δημόσιας διαβούλευσης της ΕΕΤΤ επί της ανάλυσης της αγοράς και του επιπέδου ανταγωνισμού σε αυτήν και επί των προτεινόμενων ρυθμιστικών υποχρεώσεων, στα οποία και σας παραπέμπουμε καθώς εξακολουθούν να αποτελούν τις θέσεις της εταιρίας. Συνοπτικά μόνο αναφέρουμε τα ακόλουθα:

- Η ΕΕΤΤ έχει προτείνει ως «σχετική αγορά» την «αγορά τερματισμού κλήσεων σε κάθε ένα κινητό δίκτυο». Ωστόσο από τα στοιχεία που παρουσιάσαμε στις σχετικές διαβουλεύσεις προκύπτει ότι αυτός ο ορισμός αγοράς είναι ιδιαίτερα στενός και δεν έλαβε σοβαρά υπόψη του το επίπεδο ανταγωνισμού στην ελληνική αγορά κινητής τηλεφωνίας. Ως εκ τούτου, δεν υπήρχε επαρκής τεκμηρίωση για τον ορισμό της αγοράς που προτάθηκε για την περίπτωση της Ελλάδας, καθώς μάλιστα η ανάλυση βασίστηκε κυρίως σε στοιχεία του Ηνωμένου Βασιλείου, ενώ η χρήση των δεδομένων της Ελληνικής Αγοράς ήταν ιδιαίτερα περιορισμένη.
- Επίσης παρουσιάσαμε στοιχεία που καταδεικνύουν ότι ακόμη και αν υιοθετηθεί η ως άνω πρόταση της ΕΕΤΤ για τον ορισμό της αγοράς, η αντισταθμιστική αγοραστική δύναμη είναι τόσο ισχυρή ώστε δεν μπορεί να τεκμηριωθεί η πρόταση της ΕΕΤΤ ότι ο κάθε πάροχος έχει ΣΙΑ στη σχετική αγορά.
- Τέλος, υποστηρίξαμε τεκμηριωμένα ότι ακόμη και αν ο κάθε πάροχος θεωρηθεί ότι κατέχει ΣΙΑ, οι ρυθμιστικές υποχρεώσεις που προτείνει η ΕΕΤΤ δεν είναι οι κατάλληλες, καθώς επιβάλλουν δυσανάλογο κόστος στους παρόχους. Η ΕΕΤΤ δεν έχει αποδείξει, ως όφειλε, ότι το υψηλό ρυθμιστικό κόστος των προτεινόμενων μέτρων δικαιολογείται από το όφελος που προσπορίζονται οι καταναλωτές, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι πάροχοι θα προσπαθήσουν να επανακτήσουν τις απώλειές τους από τα τέλη τερματισμού με την εφαρμογή υψηλότερων τιμών λιανικής, γεγονός που έχει αποδεχθεί και η ίδια η ΕΕΤΤ.
- Ειδικότερα, η προτεινόμενη υποχρέωση κοστοστρέφειας δεν είναι ρυθμιστικά απαραίτητη, καθώς, όπως έχουμε επισημάνει, η παρούσα πρακτική των μειώσεων των παρόχων έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση των τελών τερματισμού που ικανοποιεί τις ρυθμιστικές επιδιώξεις της ΕΕΤΤ. Εναλλακτικά, οι πάροχοι θα μπορούσαν να υποχρεωθούν στην υιοθέτηση «εύλογων χρεώσεων».

³Βλ. την από 4.8.2004 απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο σχέδιο μέτρων που της κοινοποιήθηκε από την ΕΕΤΤ στις 1.7.2004.

5. Η ορθότητα των ως άνω θέσεών μας και η ανάγκη ριζικής αναθεώρησης των προτάσεων της EETT ενισχύεται από τις διαδοχικές μειώσεις στις οποίες έχουν ήδη προβεί οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας και με τις οποίες τα τέλη τερματισμού στην Ελλάδα έχουν προσεγγίσει τον Ευρωπαϊκό Μέσο Όρο.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι μόλις τον Οκτώβριο του 2004, οι πάροχοι προέβησαν σε σημαντικές μειώσεις στα τέλη τερματισμού τους. Όπως η ίδια η EETT επισημαίνει στη σελίδα 50 του κειμένου διαβούλευσης, αυτή η μείωση είναι της τάξης του 15,33%. Σύμφωνα δε με τα ίδια τα στοιχεία της EETT, ο μέσος όρος χρεώσεων στην Ευρώπη (15 χώρες) είναι της τάξης των 14,76 ευρώλεπτών έναντι του ισχύοντος μέσου όρου χρεώσεων των Ελλήνων παρόχων των 14,82 ευρώλεπτών⁴. Ως εκ τούτου, δεν ισχύει η δήλωση της EETT ότι “τα τέλη τερματισμού σε κινητά δίκτυα στην Ελλάδα παραμένουν σε πολύ υψηλά επίπεδα”.

6. Επιπλέον των ανωτέρω, εστιάζουμε την προσοχή σας στα ακόλουθα σημεία:

III. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ GLIDE PATH

7. Η EETT στην αρχική κοινοποίησή της στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ιούλιος 2004) πρότεινε ένα glide path διάρκειας τριών ετών. Στη συνέχεια, στο νέο σχέδιο μέτρων, η EETT προτείνει να μειωθεί η διάρκεια του glide path από 3 χρόνια σε 18 μήνες, στηρίζοντας την πρότασή της αυτή στα σχόλια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ότι τα τέλη τερματισμού στην Ελλάδα είναι πολύ υψηλότερα από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο.

8. Ωστόσο, η EETT δεν έλαβε υπόψη της ότι μετά και την πρόσφατη μείωση των τελών τερματισμού στην οποία προέβησαν οι Έλληνες πάροχοι, το σχόλιο αυτό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δεν ισχύει πλέον: Ο ελληνικός μέσος όρος των τελών τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα κινείται πλέον σε ανάλογα επίπεδα με τον Ευρωπαϊκό Μέσο Όρο.

9. Περαιτέρω, επισημαίνουμε ότι η δραστική μείωση της διάρκειας του Glide Path, θα έχει ως συνέπεια την μη επίτευξη των στόχων που επιδιώκονται με την υιοθέτηση του Glide Path, καθώς η ίδια η EETT στο πρώτο σχέδιο μέτρων του Ιουλίου 2004 ανέφερε ότι «μια ξαφνική πτώση των τελών τερματισμού σε κινητά είναι πιθανόν να έχει αρνητική επίπτωση στους παρόχους κινητής και η διατάραξη αυτή μπορεί να μεταφερθεί στους καταναλωτές κινητών σε επίπεδο λιανικής, εάν οι πάροχοι υποχρεωθούν να κάνουν σημαντικές αλλαγές στα τέλη τους».

10. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, πιστεύουμε ότι η EETT θα πρέπει να επανέλθει στην αρχική της πρόταση για ένα glide path διάρκειας 3 ετών τουλάχιστον. ..εν είναι τυχαίο άλλωστε ότι και η OFCOM, λαμβάνοντας υπόψη της τους ίδιους ακριβώς στόχους πολιτικής (την μικρότερη δυνατή διατάραξη της αγοράς) επέβαλε glide path διάρκειας 3 ετών.

IV. ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΧΡΕΩΣΗΣ

11. Στο κείμενο της διαβούλευσης η EETT εμμένει στην πρότασή της για κατάργηση της ελάχιστης διάρκειας χρέωσης στα τέλη τερματισμού χρήσεων, για λόγους διαφάνειας, κοστοστρέφειας και μη διάκρισης.

⁴ Η EETT αναφέρει, ότι για την περίοδο πριν από τον Οκτώβριο του 2004, ο Ελληνικός μέσος όρος των τελών τερματισμού σε κινητά ήταν 18,6% υψηλότερος από το μέσο της Ευρώπης των 15 (14,76 Ευρώλεπτά). Τον Οκτώβριο του 2004, σύμφωνα με την EETT, ο Ελληνικός μέσος όρος μειώθηκε κατά 15,33%. Επομένως, ο μέσος όρος πλέον διαμορφώνεται στα 14,82 Ευρώλεπτά.

12. Αντιθέτως, η εταιρία υποστηρίζει ότι η ελάχιστη χρέωση δεν προάγει την αποτελεσματικότερη χρήση των δικτύων. Ειδικότερα, οι κλήσεις που έχουν διάρκεια κάτω από το κατώφλι της ελάχιστης χρέωσης, κάνουν μεγαλύτερη ανά δευτερόλεπτο χρήση των πόρων του δικτύου από ό,τι οι κλήσεις που έχουν διάρκεια πάνω από το κατώφλι αυτό. Είναι, λοιπόν, πιο αποτελεσματικό οι χρεώσεις χονδρικής να αντανakλούν το κόστος αυτό.

13. Συνεπώς, τα οφέλη από την υιοθέτηση μίας ελάχιστης χρέωσης είναι εμφανώς σημαντικά για την ορθή κατανομή του κόστους, ενώ, σε κάθε περίπτωση, η πρόταση αυτή δεν αντιστρατεύεται τις αρχές της διαφάνειας, κοστοστρέφειας και μη διάκρισης, καθώς:

- Κοστοστρέφεια: Σύμφωνα με το glide path, τα τέλη τερματισμού σε κάθε περίοδο ελέγχου θα υπολογίζονται διαιρώντας τα έσοδα από τα τέλη τερματισμού με το συνολικό αριθμό λεπτών τερματισμού. Αυτός ο υπολογισμός δεν επηρεάζεται από την υιοθέτηση ελάχιστης χρέωσης.

Αντιθέτως, όπως αναφέραμε ανωτέρω, η ελάχιστη χρέωση θα κάνει τον τερματισμό περισσότερο και όχι λιγότερο κοστοστρεφή, καθώς οι σύντομες κλήσεις έχουν υψηλότερο κόστος δικτύου ανά δευτερόλεπτο από ό,τι οι μεγαλύτερης διάρκειας κλήσεις. Αυτό φαίνεται και στο μοντέλο LRIC της EETT, όπου για ένα συγκεκριμένο αριθμό συνολικών λεπτών, οι

συντομότερες κλήσεις αυξάνουν το τέλος τερματισμού.

- Μη διάκριση: Η ελάχιστη χρέωση δεν οδηγεί σε καμία περίπτωση σε διακριτική μεταχείριση μεταξύ των παρόχων για τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω

- Διαφάνεια: Οι χρεώσεις τελών τερματισμού είναι χρεώσεις χονδρικής.

Αλλαγές στη δομή των χρεώσεων χονδρικής δεν καθιστούν τις χρεώσεις λιανικής περισσότερο ή λιγότερο «διαφανείς». Εξάλλου οι καταναλωτές είναι σε κάθε περίπτωση συνηθισμένοι σε πολλές διαφορετικές δομές χρεώσεων που στην πλειοψηφία των περιπτώσεων περιέχουν ελάχιστη διάρκεια χρέωσης.

14. Για τους λόγους αυτούς θεωρούμε ότι η απαγόρευση εφαρμογής ελάχιστης χρέωσης, περιορίζει υπέρμετρα τους παρόχους και δεν δικαιολογείται από κανένα σημαντικό όφελος για τους συνδρομητές. Οι πάροχοι θα πρέπει να μπορούν να διαμορφώνουν ελεύθερα τη δομή χρεώσεων των τελών τερματισμού τους, εφόσον βέβαια ο μέσος όρος χρεώσεων παραμένει εντός του πλαφόν τιμής (price cap).

V. ΣΥΜΜΕΤΡΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

15. Η εταιρία θεωρεί ότι, ως γενική αρχή, θα πρέπει να επιβληθούν οι ίδιες ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε όλους τους παρόχους. Και αυτό διότι διαφοροποιήσεις μεταξύ των παρόχων θα οδηγήσουν σε στρέβλωση της ελληνικής αγοράς κινητής τηλεφωνίας η οποία σήμερα λειτουργεί ιδιαίτερα ανταγωνιστικά και θα δημιουργήσει άνισες συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των παρόχων. Η προσέγγιση αυτή αντανakλάται στα εξής:

A. Αδικοιολόγητη διαφοροποίηση της τιμής-στόχου μεταξύ των παρόχων

16. Με την επιφύλαξη των όσων αναφέρονται κατωτέρω, η εταιρία θεωρεί ότι θα πρέπει να επιβληθεί η ίδια τιμή-στόχος σε όλους τους παρόχους. Η προσέγγιση αυτή είναι αναλογική και δίκαιη και προάγει την αποτελεσματικότητα.

17. Ας αναλογιστούμε αντίθετα ένα σενάριο σύμφωνα με το οποίο ο Πάροχος Α είναι λιγότερο αποτελεσματικός και συνεπώς έχει υψηλότερο κόστος και υψηλότερο LRIC από τον Πάροχο Β. Αν τεθεί στον Πάροχο Α μία τιμή-στόχος υψηλότερη από αυτήν

του Παρόχου Β, αυτό θα είχε σαν αποτέλεσμα ο Πάροχος Β να χρηματοδοτεί τον Πάροχο Α. Οι οικονομικές επιπτώσεις μίας τέτοιας προσέγγισης είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Αν, για παράδειγμα, ο Πάροχος Α τερματίζει στο δίκτυό του, με ένα συντηρητικό υπολογισμό, 1 δισεκατομμύριο λεπτά ανά έτος, κάθε πρόσθετο ευρώλεπτό χρέωσης - συνεπεία της αναποτελεσματικότητας του Παρόχου Α- θα οδηγήσει στην αδικαιολόγητη επιχορήγηση του Παρόχου Α με 10 εκατομμύρια Ευρώ κατ' έτος!

18. Η προσέγγιση αυτή στην ουσία συνιστά κύρωση σε βάρος των αποτελεσματικών παρόχων, δημιουργεί στρεβλώσεις στην αγορά, δίνει κίνητρα στον αναποτελεσματικό πάροχο να εξακολουθήσει να είναι αναποτελεσματικός και παράλληλα λειτουργεί ως αντικίνητρο για τον αποτελεσματικό πάροχο σε ό,τι αφορά την αποτελεσματικότητά του. Δύο δίκτυα που ξεκίνησαν ταυτόχρονα και με τις ίδιες συνθήκες/ ίδιο φάσμα, όπως είναι η VODAFONE και η TIM δεν δικαιολογείται αντικειμενικά να έχουν διαφορετικό κόστος.

19. Τα ανωτέρω δεν ισχύουν στην περίπτωση όπου υπάρχουν σημαντικές μη ανακτήσιμες διαφορές κόστους μεταξύ των παρόχων. Ειδικότερα, αν στο ανωτέρω παράδειγμα, ο Πάροχος Α είναι ένας πάροχος 1800 και ο Πάροχος Β είναι ένας πάροχος 900, ο Πάροχος Α θα έχει υψηλότερο κόστος, λόγω του αναπόφευκτα υψηλότερου κόστους ενός δικτύου 1800 και όχι επειδή ο συγκεκριμένος Πάροχος είναι λιγότερο αποτελεσματικός. Στην περίπτωση αυτή θα ήταν δίκαιο και αποτελεσματικό να τεθεί μια υψηλότερη τιμή-στόχος στον πάροχο 1800.

20. Άλλωστε, σύμφωνα με τα στοιχεία της Cullen, η ως άνω ρυθμιστική προσέγγιση του καθορισμού της ίδιας τιμής στόχου για όλους τους παρόχους κάθε χώρας (με την εξαίρεση του καθορισμού υψηλότερης τιμής στόχου για τα 1800 δίκτυα σε σχέση με τα 900 δίκτυα), έχει υιοθετηθεί από σειρά Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα:

- Στο Ηνωμένο Βασίλειο η ρυθμιστική αρχή επέβαλε την ίδια τιμή στόχο στα δύο GSM 1800 δίκτυα (T-Mobile/Orange), η οποία μάλιστα ήταν 1 ευρώλεπτό υψηλότερη από την κοινή τιμή στόχο που τέθηκε για τα δύο GSM 900/1800 (O2/Vodafone) δίκτυα.
- Ομοίως στην Γερμανία επιβλήθηκε η ίδια τιμή στόχος στα GSM 1800 δίκτυα (E-Plus/O2), η οποία ήταν 1,4 ευρώλεπτά υψηλότερη από την κοινή τιμή στόχο που τέθηκε για τα δύο GSM 900/1800 δίκτυα (TMobile/ Vodafone).
- Στην Πορτογαλία επιβλήθηκε η ίδια τιμή στόχος σε όλους τους παρόχους παρά το γεγονός ότι οι πάροχοι διαφέρουν σημαντικά σε μέγεθος μεταξύ τους. Είναι ενδιαφέρον να αναφερθεί το αιτιολογικό της Πορτογαλικής Ρυθμιστικής αρχής ANACOM για την επιβολή συμμετρικών τιμών στα τέλη τερματισμού όλων των κινητών δικτύων, στην πρόσφατη απόφαση του Δεκεμβρίου 2004. Σύμφωνα με την ANACOM, σε ό,τι αφορά την OPTIMUS (το πιο νέο κινητό δίκτυο στη χώρα), βραχυπρόθεσμα, η εισαγωγή μη συμμετρικών τιμών θα ήταν θετική καθώς δεν θα της επιβállονταν μεγαλύτερες μειώσεις στα τέλη τερματισμού σε σχέση με τους άλλους κινητούς. Ωστόσο, μεσοπρόθεσμα, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η επιβολή μη συμμετρικών τιμών δημιουργεί κίνητρο για λιγότερο αποτελεσματική συμπεριφορά στην παροχή υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας από μέρους της OPTIMUS και έτσι δημιουργεί επιπλέον δυσκολίες στο να προσαρμοστεί στην αγορά όταν η περίοδος μη συμμετρικών τιμών λήξει.

Επίσης, στο κείμενο της ANACOM αναφέρεται ότι «*σχετικά με τη διαφοροποίηση των τελών τερματισμού ανάμεσα σε κινητά δίκτυα σε ορισμένες χώρες όπως η Μ. Βρετανία, θεωρήθηκε κατάλληλη η εφαρμογή μη συμμετρικών τελών τερματισμού σε αναλογία με τις διαφορετικές*

συχρότητες GSM που χρησιμοποιούνται από τους κινητούς παρόχους. Οι πάροχοι που παρέχουν υπηρεσίες σε δίκτυα GSM 1800 έχουν υψηλότερο κόστος δικτύου και κατά ακολουθία μπορούν να εφαρμόζουν υψηλότερα τέλη τερματισμού από παρόχους που παρέχουν υπηρεσίες σε δίκτυα GSM 900 ή συνδυασμένα δίκτυα GSM 900/1800».

Με βάση τα ανωτέρω, η ANACOM τελικά επέβαλε συμμετρικές ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε όλους τους παρόχους. Επέβαλε, δηλαδή, και στην OPTIMUS την ίδια τιμή στόχο με τους άλλους μεγαλύτερους παρόχους και το ίδιο glide path.

21. Από τα ανωτέρω είναι φανερό ότι η EETT θα πρέπει, μετά την ολοκλήρωση του μοντέλου LRIC κάθε δικτύου, να επιβάλει συμμετρική ρύθμιση μεταξύ των παρόχων σε ό,τι αφορά την τιμή στόχο, λαμβάνοντας υπόψη μόνο διαφοροποιήσεις που αιτιολογούνται αντικειμενικά.

B. Επιβολή διαφορετικών ρυθμιστικών μέτρων στην περίπτωση της QTelecom

22. Η EETT προτείνει, στην περίπτωση της Q-Telecom, την ρυθμιστική υποχρέωση της εύλογης τιμής αντί της κοστοστρέφειας που απαιτεί από τους άλλους παρόχους.

23. Σε σχέση με το θέμα αυτό επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

- Όπως αναγνωρίζει και η ίδια η EETT, εάν θεωρηθεί ότι υπάρχει ανταγωνιστικό πρόβλημα στην αγορά, αυτό αφορά σε όλους τους παρόχους, ανεξάρτητα από το μέγεθος που έχουν αυτοί σήμερα. Συνεπώς, θα πρέπει να επιβληθούν οι ίδιες ρυθμιστικές υποχρεώσεις σε όλους τους παρόχους.

- Παρότι η Q-Telecom είναι ο τελευταίος πάροχος που εισήλθε στην αγορά κινητής τηλεφωνίας, δεν θα μπορούσε πλέον να χαρακτηριστεί ως «νεοεισερχόμενη». Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της, η Q-Telecom αδειοδοτήθηκε από την EETT τον Αύγουστο του 2001, ενώ ξεκίνησε την εμπορική της λειτουργία το 2002. Συνεπώς, όταν ολοκληρωθεί η εφαρμογή της σταδιακής πορείας μειώσεων (glide - path), η Q-Telecom θα δραστηριοποιείται στην ελληνική αγορά για πάνω από 5 χρόνια. Το μερίδιο αγοράς της Q-Telecom τον Σεπτέμβριο του 2004 ήταν 5,7 % και καθώς η Q-Telecom ήδη ανακοίνωσε μια αύξηση συνδρομητών της

τάξεως του 16% κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2004, αυτό το μερίδιο θα έχει παρουσιάσει οπωσδήποτε αύξηση όταν οι εταιρίες δημοσιεύσουν τα αποτελέσματά τους για το Δεκέμβριο 2004. Ο ρυθμός της αύξησης που προαναφέραμε, δείχνει ότι η Q-Telecom διαθέτει το δυναμικό να αυξήσει ακόμα περισσότερο το μερίδιό της στην αγορά κινητής τηλεφωνίας στο μέλλον.

- Η EETT βασίζει τη διαφορετική μεταχείριση της Q-Telecom στο γεγονός ότι η τελευταία εξαρτάται από την εθνική περιαγωγή για την παροχή των υπηρεσιών της. Εντούτοις, το χαμηλό ποσοστό κάλυψης της Q-Telecom αντανάκλα μια καθαρά εμπορική απόφαση από την πλευρά της QTelecom.

Σε αντίθεση με τους άλλους τρεις παρόχους, οι οποίοι έχουν επενδύσει τεράστια κεφάλαια για την ανάπτυξη των δικτύων τους, η Qtelecom αποφάσισε να εξαρτήσει την λειτουργία της από την υπογραφή μίας σύμβασης περιαγωγής με έναν άλλο πάροχο. Δεν μπορούμε να κατανοήσουμε γιατί θα έπρεπε η Q-Telecom να

ανταμειφθεί για αυτή την επιλογή της, με επιβολή λιγότερο επαχθών ρυθμιστικών υποχρεώσεων σε σχέση με τους υπόλοιπους παρόχους.

24. Επικουρικά, αν η ΕΕΤΤ αποφασίσει να μεταχειριστεί διαφορετικά την QTelecom, θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο να της επιβάλει μία ελαφρά μεγαλύτερη περίοδο glide path, προκειμένου στο τέλος της περιόδου να κοστοστρεφή τέλη, ίδια με αυτά των άλλων παρόχων που έχουν αντίστοιχο φάσμα (αν και στην πραγματικότητα ούτε αυτή η ευνοϊκότερη ρύθμιση δικαιολογείται, δεδομένου ότι η Q-Telecom θα ξεκινήσει το glide path από μία πολύ υψηλότερη τιμή σε σχέση με τους άλλους παρόχους και κατ'αποτέλεσμα, ακόμη και αν η διάρκεια του glide path που της επιβληθεί είναι ίδια με αυτή των άλλων παρόχων, η Q-Telecom θα έχει υψηλότερο τέλος σε όλη τη διάρκεια του Glide Path).

Σχετική με το θέμα αυτό είναι και η ρυθμιστική προσέγγιση της Πορτογαλικής Ρυθμιστικής Αρχής ANACOM στην περίπτωση της OPTIMUS, στην οποία επέβαλε την ίδια τιμή στόχο με τους άλλους μεγαλύτερους παρόχους και το ίδιο glide path.

VI. ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΔΙΚΤΥΟΥ

25. Η εταιρία συμφωνεί με την ΕΕΤΤ ότι θα πρέπει να προστεθεί ένα περιθώριο στο LRIC που να αντανακλά τις εξωτερικές οικονομίες δικτύου. Η εταιρία επίσης συμφωνεί με την ΕΕΤΤ ότι για τον υπολογισμό αυτού του περιθωρίου θα πρέπει να ακολουθηθεί η μεθοδολογία της Επιτροπής Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου.

26. Ωστόσο, η ΕΕΤΤ στην πραγματικότητα δεν ακολουθεί την μεθοδολογία αυτή της Επιτροπής Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου. Αντιθέτως, χρησιμοποιεί μια μέθοδο που η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου, και ακολούθως η OFCOM, έχουν ρητά απορρίψει.

27. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΕΤΤ καταλήγει σε ένα ιδιαίτερα χαμηλό περιθώριο της τάξης των 0,1134 ευρώλεπτών, το οποίο όμως δεν είναι ορθό.

28. Όπως έχουμε καταδείξει με τα από 30.06.2004 σχόλιά μας, ένας υπολογισμός που βασίζεται στη μεθοδολογία που έχει υιοθετήσει η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου και η OFCOM, και που χρησιμοποιεί τα ελληνικά στοιχεία, δίνει ένα περιθώριο εξωτερικών οικονομιών δικτύου της τάξης των 1,05-1,5 ευρώλεπτών.

29. Ειδικότερα, κατά τον υπολογισμό του περιθωρίου των εξωτερικών οικονομιών δικτύου, δύο είναι οι κρίσιμοι παράγοντες: (α) ποιο είναι το συνολικό ποσό των επιδοτήσεων στους οριακούς συνδρομητές και (β) πώς οι επιδοτήσεις αυτές θα ανακτηθούν μέσα από τα τέλη τερματισμού.

30 Για τον υπολογισμό του (α) παράγοντα, η ΕΕΤΤ χρησιμοποιεί μια μεθοδολογία, η οποία περιγράφεται με λεπτομέρεια στο παράρτημα 8.1. του Πορίσματος της Επιτροπής Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου. Ωστόσο στο εν λόγω Πόρισμα η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου καταλήγει ότι η προσέγγιση του παραρτήματος 8.1. έχει θέσει έναν πολύ υψηλό, μη ρεαλιστικό, βαθμό στόχευσης των οριακών συνδρομητών και ως εκ τούτου οδηγεί σε ένα πολύ χαμηλό ποσό απαιτούμενης επιδότησης.

Ειδικότερα, η προσέγγιση του παραρτήματος 8.1. θεωρεί ως δεδομένο ότι οι επιδοτήσεις χρειάζεται να δοθούν σε ένα μόνο υποσύνολο των οριακών συνδρομητών. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, όπως έχει αναγνωρίσει και η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου, αυτό δεν είναι εφικτό καθώς δεν είναι δυνατόν να εξαιρεθούν κάποιοι οριακοί συνδρομητές από την επιδότηση.

31. Όσον αφορά τον παράγοντα (β), η προσέγγιση του Πορίσματος της Επιτροπής Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου είναι ότι η επιδότηση θα πρέπει να ανακτηθεί εξ ολοκλήρου μέσω ενός περιθωρίου που θα προστεθεί στα τέλη τερματισμού για τις κλήσεις τόσο από σταθερό προς κινητό, όσο και από κινητό προς κινητό. Ως εκ τούτου, για τον υπολογισμό του περιθωρίου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου διαίρεσε το συνολικό ποσό της επιδότησης με τον αριθμό των λεπτών για τις εισερχόμενες κλήσεις από τα άλλα δίκτυα.

32. Ωστόσο, η EETT διαφοροποιείται από την προσέγγιση της Επιτροπής Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου συμπεριλαμβάνοντας και την on-net κίνηση στον ορισμό της κίνησης. Αυτό είναι σαφώς λανθασμένο καθώς οι κλήσεις on-net δεν αυξάνουν τα έσοδα τερματισμού που απαιτούνται για την ανάκτηση του κόστους των επιδοτήσεων. Με άλλα λόγια, αν πολλαπλασιαστεί το περιθώριο των εξωτερικών οικονομιών δικτύου με τη χρεώσιμη κίνηση τερματισμού, το ποσό που θα προκύψει θα είναι μικρότερο από το συνολικά απαιτούμενο ποσό επιδότησης. Ως εκ τούτου, αν χρησιμοποιηθεί η προσέγγιση της EETT, οι πάροχοι δεν θα ανακτήσουν το σύνολο του κόστους της επιδότησης.

33. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου πρότεινε να προστεθεί ένα περιθώριο εξωτερικών οικονομιών δικτύου ύψους 0,45 πένων (0,65 ευρωλεπτά), το οποίο στη συνέχεια αυξήθηκε από την OFCOM στις 0,5 πένες (0,72 ευρωλεπτά).

34. Ειδικότερα σχόλια επί του τρόπου υπολογισμού των εξωτερικών οικονομιών δικτύου που ακολούθησε η EETT περιέχονται στο Παράρτημα Α του παρόντος.

VII. ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ

35. Υποχρέωση δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς Διασύνδεσης: Για τους λόγους που αναλυτικά παραθέτουμε στο Παράρτημα Β η υποχρέωση δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς Διασύνδεσης δεν δικαιολογείται αντικειμενικά καθώς ο σκοπός που θα εξυπηρετούσε η επιβολή μίας τέτοιας υποχρέωσης, εξυπηρετείται με ηπιότερα μέτρα. Το θέμα αυτό αναπτύσσεται αναλυτικότερα στο Παράρτημα Β.

36. Υποχρέωση λογιστικού διαχωρισμού. Η εταιρία καλωσορίζει την πρόταση της EETT να μην επιβληθεί λογιστικός διαχωρισμός σε αυτό το στάδιο. Ο λογιστικός διαχωρισμός θα επιβάρυνε τους παρόχους και θα αποτελούσε μία ιδιαίτερα δαπανηρή ρυθμιστική υποχρέωση που δεν δικαιολογείται αντικειμενικά, ιδίως αν τελικά επιβληθεί στους παρόχους ένα πλαφόν τιμής επί τη βάση ενός κοστολογικού μοντέλου LRIC.

37. GSM Gateways. Η εταιρία καλωσορίζει επίσης την απόφαση της EETT να μην επιβάλει ex-ante ρυθμιστική υποχρέωση σε σχέση με τα GSM Gateways. Η εταιρία έχει επανειλημμένα τοποθετηθεί υπέρ της απαγόρευσης της δημόσιας χρήσης GSM Gateways χωρίς τη ρητή συγκατάθεση των εταιριών κινητής τηλεφωνίας, καθώς συνιστά παράνομη και

αντισυμβατική συμπεριφορά εκ μέρους των εναλλακτικών παρόχων.

38. Ακολουθούν δύο Παραρτήματα στα οποία:

- **Παράρτημα Α:** Έχουν περιληφθεί κάποιες ειδικότερες παρατηρήσεις επί του κοστολογικού μοντέλου LRIC και των εξωτερικών οικονομιών δικτύου.

- **Παράρτημα Β:** Έχουν περιληφθεί αναλυτικότερες παρατηρήσεις επί της προτεινόμενης από την EETT ρυθμιστικής υποχρέωσης δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς Διασύνδεσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Κοστολογικό μοντέλο LRIC και εξωτερικές οικονομίες δικτύου.

1. Αντιμετώπιση της 3ης γενιάς στο κοστολογικό μοντέλο LRIC

1.1. Το θέμα της μετάβασης από την 2η Γενιά στην 3η Γενιά αναπτύσσεται στην παράγραφο 8.2.2. του κειμένου της Διαβούλευσης. Η EETT αναγνωρίζει ότι θα υπάρξει μεταφορά κίνησης φωνής από τα δίκτυα 2^{ης} γενιάς στα δίκτυα 3^{ης} γενιάς και ότι η παροχή υπηρεσιών 3ης Γενιάς θα απαιτήσει σημαντικές επενδύσεις σε επίπεδο δικτύου. Εντούτοις, η μεθοδολογική προσέγγιση της EETT στο κοστολογικό μοντέλο δομείται στην υπόθεση ότι η συνολική κίνηση παραμένει στο δίκτυο 2^{ης} γενιάς και δεν λαμβάνει καθόλου υπόψη της τις επενδύσεις 3^{ης} γενιάς για τον υπολογισμό του κόστους τερματισμού κλήσεων με βάση το μοντέλο LRIC

1.2. Η EETT υποστηρίζει ότι τα αποτελέσματα του κοστολογικού μοντέλου LRIC, θα πρέπει να αποτελούν την οροφή του κόστους τερματισμού με τα εξής επιχειρήματα: αν, όπως εκτιμά η Analysys, ο τερματισμός κλήσεων στα δίκτυα 3^{ης} γενιάς είναι φθηνότερος από τον τερματισμό κλήσεων στα δίκτυα 2^{ης} γενιάς, τότε το μέσο κόστος τερματισμού κλήσεων θα είναι χαμηλότερο από αυτήν την «οροφή». Αν πάλι το κόστος τερματισμού στα δίκτυα 3^{ης} γενιάς είναι υψηλότερο, οι πάροχοι δεν θα έχουν κανένα λόγο να διοχετεύουν κίνηση φωνής μέσω των δικτύων 3^{ης} γενιάς, οπότε είναι εύλογο να υποθεθεί ότι όλη η κίνηση παραμένει στο δίκτυο 2^{ης} γενιάς, γεγονός που καταδεικνύει ότι θα πρέπει να εξαιρεθούν οι επενδύσεις για το δίκτυο 3^{ης} γενιάς.

1.3. Ωστόσο, η προσέγγιση αυτή πάσχει για τους ακόλουθους λόγους:

- Δεν είναι γνωστά τα στοιχεία στα οποία η Analysys στηρίζει την άποψή της ότι τα δίκτυα 3^{ης} γενιάς είναι κατ' ανάγκη φθηνότερα από τα δίκτυα 2^{ης} γενιάς. Εξ' όσων γνωρίζουμε η Analysys δεν έχει αναπτύξει ένα κοστολογικό μοντέλο μοντέλο LRIC για τα δίκτυα 3^{ης} γενιάς. Κατά συνέπεια δεν είναι ξεκάθαρο σε ποια ακριβώς στοιχεία στηρίζει η Analysys τα συμπεράσματά της για τα σχετικά κόστη των δικτύων.
- Η προσέγγιση αυτή της EETT, που δεν έχει μεταβληθεί σε σχέση με την αρχική προσέγγιση που είχε στο 1ο σχέδιο ρυθμιστικών μέτρων, δεν ενσωματώνει τα αποτελέσματα της πρόσφατης μελέτης της για τα σταθερά ή κοινά κόστη των δικτύων.

Ειδικότερα, από την μελέτη αυτή προέκυψε ότι τα σταθερά ή κοινά κόστη αποτελούν πολύ υψηλότερο ποσοστό του συνολικού δικτυακού κόστους από αυτό που αρχικά υπολόγιζε η EETT, της τάξης του 35%-45%. Αυτό σημαίνει ότι όσο ο όγκος της κίνησης μειώνεται, το κόστος ανά μονάδα κίνησης θα μεγαλώνει, λόγω του υψηλού ποσοστού του σταθερού κόστους. Κατά συνέπεια στα πρώτα χρόνια της μετάβασης από τη 2η στην 3η Γενιά, το ανά λεπτό κόστος τερματισμού στα δίκτυα 2^{ης} Γενιάς θα αυξηθεί απότομα, σε μεγαλύτερο βαθμό από το τυχόν χαμηλότερο κόστος τερματισμού στα δίκτυα 3^{ης} Γενιάς. Τούτο σημαίνει ότι ακόμα και αν μακροπρόθεσμα το μέσο κόστος τερματισμού θα ήταν χαμηλότερο λόγω της μετάβασης στην 3η Γενιά, ωστόσο βραχυπρόθεσμα το μέσο κόστος τερματισμού θα αυξηθεί.

1.4. Τα ανωτέρω, σε συνδυασμό με την προτεινόμενη μικρή διάρκεια του Glide Path, καταδεικνύουν ότι αν η προσέγγιση αυτή της EETT υιοθετηθεί τελικά, η εταιρία δεν θα ανακτήσει το κόστος της.

2. Τιμές Ramsey

2.1. Το θέμα της τιμολόγησης με βάση τις αρχές Ramsey αναπτύσσεται στις παραγράφους 5.5 και 8.2.4 του κειμένου της Διαβούλευσης. Η EETT απορρίπτει τις αρχές τιμολόγησης Ramsey και τοποθετείται υπέρ της μεθόδου της ισοαναλογικής αύξησης (EPMU) για την ανάκτηση του κοινού κόστους.

2.2. Ωστόσο η εταιρία θεωρεί ότι η ορθή προσέγγιση είναι αυτή της ανάκτησης του κοινού κόστους μέσω των αρχών τιμολόγησης Ramsey. Η ανάγκη αυτή είναι ιδιαίτερα επιτακτική μετά την εκτίμηση της EETT ότι τα σταθερά ή κοινά κόστη αποτελούν πολύ υψηλότερο ποσοστό του συνολικού δικτυακού κόστους από που είχε αρχικά υπολογίσει, της τάξης του 35%-45%.

2.3. Οι δε προβληματισμοί που εκφράζει η EETT σχετικά με την μέθοδο αυτή, δεν ισχύουν για τους ακόλουθους λόγους:

- Η εφαρμογή των αρχών τιμολόγησης Ramsey δεν μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό σε μία αγορά τόσο ανταγωνιστική όπως είναι η αγορά της κινητής τηλεφωνίας στην Ελλάδα.

- Στην πραγματικότητα, οι πάροχοι κινητής τηλεφωνίας ήδη εφαρμόζουν τις αρχές τιμολόγησης Ramsey για την ανάκτηση του κοινού κόστους. Αν τα τέλη τερματισμού υπόκειντο σε πλαφόν τιμής σύμφωνα με τις αρχές τιμολόγησης Ramsey, τότε ένα μεγαλύτερο ποσοστό του κοινού κόστους θα ανακτείτο από τα τέλη τερματισμού [σε σύγκριση με την περίπτωση της μεθόδου της ισοαναλογικής αύξησης (EPMU)]. Αντίστοιχα, ο ανταγωνισμός στην αγορά κινητής τηλεφωνίας θα υποχρέωνε τους παρόχους να ανακτήσουν μικρότερο ποσοστό του κοινού κόστους από τις τιμές λιανικής. Με τον τρόπο αυτό, θα επιτυγχανόταν τιμολόγηση Ramsey, δίχως να χρειάζεται ρυθμιστική παρέμβαση

στις τιμές λιανικής (όπως αναφέρεται στο κείμενο της Διαβούλευσης).

- Όπως κατέδειξαν οι πάροχοι κατά την διάρκεια της έρευνας της Επιτροπής Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου, η σχετική διαδικασία δεν είναι ιδιαίτερα δύσκολη και περίπλοκη καθώς οι αναγκαίοι υπολογισμοί για την ελαστικότητα μπορούν να στηριχθούν σε συγκεκριμένες ποσοτικές έρευνες αγοράς. Η απαιτούμενη διαδικασία υπολογισμού είναι σίγουρα λιγότερο χρονοβόρα και περισσότερο άμεση από την ανάπτυξη κοστολογικών μοντέλων LRIC.

3. WACC

Τα σχόλια της εταιρίας επί του υπολογισμού του WACC περιλαμβάνονται στην από 27.1.2005 επιστολή της προς την EETT.

4. Εξωτερικές οικονομίες δικτύου

4.1. Πέραν των βασικών παρατηρήσεών μας επί της μεθοδολογίας της EETT για τον υπολογισμό των Εξωτερικών Οικονομιών Δικτύου τις οποίες παραθέτουμε στο κυρίως σώμα του παρόντος, παρακαλούμε να σημειώσετε τα ακόλουθα (οι αριθμοί των βημάτων που περιγράφονται, αντιστοιχούν με αυτούς του Παραρτήματος Δ του κειμένου της Διαβούλευσης):

4.2. Βήμα 3: Δεν κατανοούμε τον λόγο για τον οποίο η EETT διαιρεί με το 1,5 στο σημείο αυτό. Το κείμενο της Διαβούλευσης αναφέρει ότι αυτό αντανακλά το γεγονός ότι το προτεινόμενο Glide Path είναι διάρκειας 1,5 έτους. Ωστόσο, η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου δεν προέβη σε καμία τέτοια αναπροσαρμογή μολονότι πρότεινε ένα πολύ μεγαλύτερο Glide Path διάρκειας 3 ετών.

4.3.Βήμα 9: Στο βήμα αυτό εσφαλμένα περιλαμβάνονται τα λεπτά της on-net κίνησης στον ορισμό της εισερχόμενης κίνησης, από την οποία θα πρέπει να ανακτηθεί η επιδότηση.

4.4.Βήμα 12: Στο σημείο αυτό λαμβάνεται σαν υπόθεση ότι η μέση διάρκεια ζωής ενός κινητού είναι 3 έτη. Όπως ήδη αναφέραμε στο κείμενο που υποβάλαμε στην EETT στις 30.06.2004, μία διάρκεια ζωής 2 ετών θα ήταν μία πιο εύλογη υπόθεση.

4.5.Βήμα 14: Στο βήμα αυτό γίνεται αποδεκτή μία μέση επιδότηση της τάξης των 33,33 Ευρώ για τους υπάρχοντες οριακούς συνδρομητές. Όπως αναφέραμε στο από 30.6.2004 κείμενό μας, στην πραγματικότητα η μέση επιδότηση ανέρχεται σε 50 Ευρώ καθώς είναι εύλογο να υποθέσει κανείς ότι οι συνδρομητές κατανέμονται ισομερώς σε σχέση με το αν είναι διατεθειμένοι να καταβάλουν ως τίμημα για ένα βασικό κινητό, ένα ποσό από 0 και 100

Ευρώ. Κατά συνέπεια η μέση επιδότηση είναι 50 Ευρώ.

4.6.Βήμα 14: Εδώ ο αριθμός των οριακών συνδρομητών που θα λάβουν επιδότηση μειώνεται στο 1/3. Στην πραγματικότητα όμως, όπως αναγνώρισε και η Επιτροπή Ανταγωνισμού του Ηνωμένου Βασιλείου, τα υπόλοιπα δύο τρίτα των οριακών συνδρομητών δεν θα μπορούσαν να αποκλειστούν από την λήψη επιδότησης. Κατά συνέπεια, ο συντελεστής του 1/3 δεν θα έπρεπε να περιληφθεί στον τύπο του υπολογισμού.

4.7.Επίσης, οι υπολογισμοί της EETT δεν λαμβάνουν υπόψη τους δύο άλλες σημαντικές συνιστώσες που επισημάναμε στο από 30.6.2004 κείμενό μας:

- Σε κάποιους υπάρχοντες οριακούς συνδρομητές θα χορηγούνται χαμηλότερες επιδοτήσεις από αυτές που χορηγούνται σε οριακούς μη- συνδρομητές. Στο Ηνωμένο Βασίλειο η άποψη της Επιτροπής Ανταγωνισμού ήταν ότι τα παραπάνω δεν είναι εφαρμόσιμα καθώς δεν μπορεί κανείς να εμποδίσει τους υπάρχοντες συνδρομητές να λάβουν την υψηλότερη επιδότηση που απευθύνεται σε μη συνδρομητές. Κατά συνέπεια θα πρέπει να υπάρξει μία πρόβλεψη για το γεγονός αυτό.
- Μία προσφερόμενη επιδότηση μπορεί να ληφθεί και από κάποιους μη-οριακούς συνδρομητές. Με άλλα λόγια, οι πάροχοι δεν μπορούν στην πράξη να διακρίνουν απόλυτα μεταξύ των οριακών και των μη οριακών συνδρομητών. Κατά συνέπεια θα πρέπει να υπάρξει κάποια πρόβλεψη και για κάποιες επιδοτήσεις που καταλήγουν σε μη-οριακούς συνδρομητές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Υποχρέωση Δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς Διασύνδεσης

1. Η εταιρία έχει υπογράψει συμφωνίες διασύνδεσης, κατόπιν επιτυχών διαπραγματεύσεων, με 10 νεοεισερχόμενους εναλλακτικούς παρόχους σταθερής τηλεφωνίας, που (μαζί με τον ΟΤΕ) καλύπτουν σχεδόν το σύνολο της αγοράς σταθερής τηλεφωνίας στην Ελλάδα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τόσο κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων με όσες επιχειρήσεις έχουν αιτηθεί πρόσβαση από την εταιρία, όσο και κατά την εκτέλεση της σύμβασης διασύνδεσης δεν έχει ποτέ δημιουργηθεί ουσιώδης διένεξη και δεν έχει ποτέ απαιτηθεί η παρέμβαση από την EETT ή άλλο οργανισμό προς επίλυση διαφοράς. Επίσης το γεγονός ότι οι διαπραγματεύσεις καταλήγουν πάντα σε επίτευξη συμφωνίας, αποδεικνύει ότι έχει εξασφαλιστεί η διασύνδεση και παροχή διαλειτουργικότητας των υπηρεσιών μεταξύ της εταιρίας και των λοιπών δικτύων - συμπεριλαμβανομένων των δικτύων των νεοεισερχόμενων παρόχων. Επίσης, το γεγονός ότι όλες οι συμβάσεις

διασύνδεσης και οι σχετικές τροποποιήσεις τους, κοινοποιούνται στην ΕΕΤΤ, διασφαλίζει την ισοδύναμη μεταχείριση των παρόχων.

2. Λαμβάνοντας υπόψη:

- τις επιτυχείς και μη χρονοβόρες διαπραγματεύσεις σύναψης συμφωνίας διασύνδεσης με όλους τους εναλλακτικούς παρόχους καθώς και την ανυπαρξία διενέξεων κατά τις διπραγματεύσεις,

- ότι η εταιρία παρέχει άμεσα πρότυπο Σχέδιο Σύμβασης Διασύνδεσης σε οποιονδήποτε πάροχο κατόπιν γραπτού αιτήματός του,

- ότι η εταιρία εφαρμόζει ενιαίο τέλος τερματισμού, - τις σημαντικές διαφορές της αγοράς κινητής τηλεφωνίας με αυτή της σταθερής, όπου υπάρχει ανάγκη δημοσιοποίησης Προσφοράς

Αναφοράς του κύριου παρόχου καθώς τίθενται πιο περίπλοκα θέματα αναφορικά με τον τερματισμό κλήσεων, όπως π.χ. διαχωρισμός (unbundling) υπηρεσιών κλπ

- την ανάγκη για διατήρηση της προστασίας της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που σχετίζονται με κινητά δίκτυα (ειδικά αναφορικά με θέματα φυσικής θέσης των Κέντρων / Σημείων διασύνδεσης),

- το γεγονός ότι η εταιρία στις υφιστάμενες συμβάσεις διασύνδεσης, παρέχει τη δυνατότητα στους διασυνδεδεμένους παρόχους να τερματίσουν κίνηση στο δίκτυο της η οποία μπορεί να προέρχεται και από δίκτυα τρίτων παρόχων (transit κίνηση). Η δυνατότητα αυτή διασφαλίζει ότι η εταιρία δεν μπορεί να αρνηθεί τελικά σε κάποιο πάροχο να τερματίσει κλήσεις προς κινητούς συνδρομητές της εταιρίας μας, καθώς υπάρχει η δυνατότητα της transit κίνησης μέσω των δικτύων τρίτων παρόχων,

- ότι η επιβολή ενός τυποποιημένου κειμένου Προσφοράς Αναφοράς διασύνδεσης περιορίζει την ευελιξία των παρόχων στην επίτευξη συμφωνίας (π.χ. αναφορικά με τεχνικές προδιαγραφές κλπ) και εμποδίζει την παροχή καινοτόμων λύσεων,

η εταιρία θεωρεί την επιβολή της δημοσίευσης Προσφοράς Αναφοράς Διασύνδεσης ως μη αναγκαία και μη αναλογική, δεδομένου ότι ο σκοπός που θα εξυπηρετούσε η επιβολή της υποχρέωσης αυτής εξυπηρετείται με ηπιότερα μέτρα τα οποία επισημαίνουμε κατωτέρω.

3. Η εταιρία θεωρεί ότι αποτελεσματικότερη προσέγγιση αποτελεί η εφαρμογή των παρακάτω υποχρεώσεων:

- κοινοποίηση στην ΕΕΤΤ όλων των συμφωνιών διασύνδεσης καθώς και των σχετικών τροποποιήσεων τους,

- εφαρμογή διαδικασίας για τη μεταβολή τιμών (δημοσίευση μεταβολών τιμών πριν την εφαρμογή τους, τρόπος και χρονοδιάγραμμα κοινοποίησης προτεινόμενων μεταβολών κλπ),

- δημοσιοποίηση των τελών τερματισμού των Κινητών Παρόχων σε σχετική θέση των ιστοσελίδων των εταιριών. Αντίστοιχη δημοσιοποίηση θα γίνεται και σε περίπτωση μεταβολής τιμών, όπου θα αναφέρεται η νέα τιμή και η ημερομηνία εφαρμογής αυτής,

- παροχή από τους κινητούς παρόχους προτύπου σχεδίου σύμβασης διασύνδεσης κατόπιν γραπτού αιτήματος τηλεπικοινωνιακού παρόχου.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ 4:

Γενικά σχόλια

Το παρόν κείμενο παραθέτει τα σχόλια της εταιρίας στα πλαίσια της Δημόσιας Διαβούλευσης της ΕΕΤΤ για το τροποποιημένο σχέδιο μέτρων αναφορικά με την αγορά τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα. Γενικά η εταιρία χαιρετίζει την διεξοδική διαδικασία που ακολούθησε η ΕΕΤΤ και συμφωνεί με αρκετά από τα σημεία της στο προτεινόμενο σχέδιο μέτρων. Ταυτόχρονα η εταιρία εμμένει στις θέσεις της όπως αυτές διατυπώθηκαν με την από 18 Μαρτίου 2004 επιστολή της προς την ΕΕΤΤ.

Υπό το πρίσμα του αναθεωρημένου σχεδίου μέτρων η εταιρία οφείλει να επισημάνει ότι παραμένουν συγκεκριμένα σημεία τα οποία σύμφωνα με την άποψη της εταιρίας θα πρέπει να επανεξετασθούν και να τροποποιηθούν κατάλληλα. Σε αντίθετη περίπτωση ελλοχεύει ο κίνδυνος της μείωσης των επενδύσεων σε νέες τεχνολογίες, αύξηση των τιμών για τον τελικό καταναλωτή, μείωση της διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας και τέλος συνολική μείωση της κοινωνική ωφέλειας. Τα σημεία αυτά παρατίθενται παρακάτω και η εταιρία προτίθεται να συνεργαστεί με την ΕΕΤΤ προκειμένου για την επίλυσή των.

Τα σχόλια και οι παρατηρήσεις της εταιρίας εστιάζονται στα εξής σημεία:

1. Η επιβολή υποχρεώσεων στον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυο δεύτερης (2G) και τρίτης (3G) γενιάς σε κοινή βάση,
2. Η υιοθέτηση της μεθόδου Equi Proportional Mark Up (EPMU) προκειμένου για την ανάκτηση του σταθερού και κοινού κόστους (fixed and common costs),
3. Ο τρόπος υπολογισμού και το ύψος της αύξησης της χονδρικής τιμής τερματισμού λόγω της ύπαρξης εξωτερικών οικονομιών δικτύου (externalities)
4. Την διάρκεια της σταδιακή / βαθμιαίας πορείας μείωσης των τελών τερματισμού (glide path) η οποία σύμφωνα με το προτεινόμενο σχέδιο μέτρων ανέρχεται στους δεκαοκτώ (18) μήνες.

Τα ως άνω σημεία σχολιάζονται ξεχωριστά στις επόμενες ενότητες.

Κοινό τέλος τερματισμού για 2G και 3G δίκτυα

Στον προηγούμενο κύκλο διαβουλεύσεων, με την από 18 Μαρτίου επιστολή της, η εταιρία είχε προτείνει να προσδιοριστεί το σταθμισμένο μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος (LRIC) τερματισμού βάσει ενός μοντέλου που θα περιλαμβάνει εξίσου τον τερματισμό σε δίκτυα 2ης και 3ης γενιάς. Αυτό θεωρείται αναγκαίο για να μπορέσουν οι εταιρίες κινητής, οι οποίες επενδύουν σε νέες τεχνολογίες, να ανακτήσουν το κόστος της επένδυσης και να υλοποιήσουν μια ομαλή μετάβαση του συνόλου της πελατειακής βάσης τους σε ένα βάθος χρόνου από το δίκτυο δεύτερης σε αυτό της τρίτης γενιάς, αποσβένοντας ταυτόχρονα το κόστος του εξοπλισμού που

χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την λειτουργία του δικτύου 2G. Δεδομένης ωστόσο της αντίθετης θέσης της EETT όπως αυτή εκφράστηκε στο κείμενο σχεδίου μέτρων η εταιρία μας εκτιμά ότι οποιαδήποτε κανονιστική υποχρέωση επιβληθεί θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά και μόνο το δίκτυο GSM, 2ης γενιάς και όχι το δίκτυο UMTS 3ης γενιάς.

Το έργο της κοστολόγησης του δικτύου όπως αυτό αναλύεται στο κείμενο της Δημόσιας Διαβούλευσης υλοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό από τον σύμβουλο της EETT, την Analysys. Η κοστολογική ανάλυση χαρακτηρίζεται από την κατάρτιση ενός μοντέλου το οποίο λαμβάνει υπ όψιν μόνο το GSM δίκτυο (2G) και με βάση αυτό ένα υποθετικό δίκτυο κοστολογείται στην βάση ότι όλη η κίνηση της φωνής, τόσο στο παρελθόν όσο και στο μέλλον, διαβιβάζεται μέσω του δικτύου 2G. Αν και καμία πρόβλεψη για την ανάπτυξη υποδομών 3G δεν έχει ληφθεί υπ' όψιν, η Analysys υποστηρίζει ότι η προσέγγισή της είναι δόκιμη βασιζόμενη στα παρακάτω:

- Εάν το δίκτυο 2G είναι οικονομικότερο τότε όλη η κίνηση φωνής θα πρέπει να διαβιβάζεται μέσω του δικτύου 2G, και ως εκ τούτου η κοστολόγηση, βάση του υπάρχοντος μοντέλου είναι ορθή.
- Διαφορετικά εάν το δίκτυο 3G είναι οικονομικότερο για την διαβίβαση φωνής τότε οι εταιρίες κινητής ωφελούνται από το γεγονός ότι τα τέλη τερματισμού του 3G είναι κοινά με το δίκτυο 2G και ότι οποιαδήποτε κόστη τα οποία δεν ανακτώνται βραχυπρόθεσμα θα ανακτηθούν μακροπρόθεσμα.

Η θέση της Analysys και κατ' επέκταση της EETT είναι αβάσιμη σε πραγματικές συνθήκες λειτουργίας των δύο δικτύων (2G & 3G) για δύο βασικούς λόγους οι οποίοι αναλύονται παρακάτω.

Τεχνική αδυναμία

Η θέση της Analysys βασίζεται στην υπόθεση ότι μια εταιρία κινητής τηλεφωνίας μπορεί να διαλέξει το δίκτυο στο οποίο θα τερματίζονται οι κλήσεις, ανεξάρτητα από το εάν ο συνδρομητής έχει συσκευή 2G ή 3G. Από τεχνικής πλευράς η άποψη είναι ανακριβής. Ένας συνδρομητής 3G θα συνδεθεί αυτόματα στο δίκτυο 3G όταν είναι εντός κάλυψης και ως αποτέλεσμα όλη η κίνηση (φωνή, δεδομένα, videotelephony κ.α.) από και προς τον συγκεκριμένο συνδρομητή θα δρομολογείται μέσω του δικτύου 3G.

Επιπλέον, ακόμα και αν μια τέτοια δυνατότητα ήταν τεχνικά εφικτή, αυτό θα σήμαινε ότι ένα σημαντικό μέρος του σταθερού κόστους του δικτύου 3G, όπως αυτό άλλωστε βεβαιώνεται και στην περίπτωση της κοστολογικής ανάλυσης του δικτύου 2G, θα έπρεπε να ανακτηθεί από ένα υποσύνολο υπηρεσιών. Κάτι τέτοιο θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των τιμών λιανικής των νέων υπηρεσιών 3G, την στιγμή που αυτές βρίσκονται σε εμβρυακό στάδιο ανάπτυξης και οποιαδήποτε υψηλή χρέωση τους θα αποτελέσει τροχοπέδη στην περαιτέρω εξάπλωση τους. Επιπλέον, μια τέτοια αύξηση θα ήταν εις βάρος των τελικών χρηστών αλλά και θα αποτελούσε σημαντικό

αντικίνητρο για την πραγματοποίηση επενδύσεων από τις εταιρίες κινητής στην έρευνα και ανάπτυξη νέων τεχνολογιών.

Κόστος μετάβασης

Η θέση της Analysys δεν λαμβάνει υπ' όψη το γεγονός της λειτουργίας του δικτύου 2G και το κόστος της παράλληλης λειτουργίας του με το δίκτυο 3G, εκτιμώντας ότι στην περίπτωση που τα κόστη του δικτύου 3G είναι χαμηλότερα, τότε οι εταιρίες κινητής επωφελούνται από το γεγονός ότι οι τιμές και στα δύο δίκτυα είναι κοινές αφού θα έχουν ορισθεί στα επίπεδα κόστους του δικτύου 2G.

Δοθέντος ότι το δίκτυο 2G θα μπορούσε να σταματήσει την λειτουργία του τμηματικά σε περιοχές όπου το δίκτυο 3G παρέχει ικανοποιητική κάλυψη, η προσέγγιση αυτή είναι θεωρητική και στηρίζεται στην λογική εκκίνησης από μηδενική βάση όπου δεν υπάρχουν υποδομές προηγούμενης τεχνολογίας (legacy networks). Η πραγματικότητα εν προκειμένω όμως είναι διαφορετική. Η εταιρία έχει επενδύσει πλέον του 1,2 δις Ευρώ για να αναπτύξει το δίκτυο GSM δεύτερης γενιάς μέσω του οποίου διαβιβάζει πάνω από 4,9 δις λεπτά φωνής το χρόνο. Μόλις πρόσφατα ανακοίνωσε την λειτουργία του δικτύου τρίτης γενιάς και σε βάθος χρόνου θα μεταφέρει σταδιακά πάνω από δύο (2) εκατομμύρια συνδρομητές της στην νέα πλατφόρμα οι οποίοι μακροπρόθεσμα θα επωφεληθούν από την αυξημένη χωρητικότητα και τα χαρακτηριστικά του νέου αυτού δικτύου. Αν και μακροπρόθεσμα είναι πιθανόν να προκύψουν πλεονεκτήματα από πλευράς κόστους από αυτήν τη μετάβαση, βραχυ-μεσοπρόθεσμα υπάρχουν σημαντικά επιπλέον κόστη από την συντήρηση δύο παράλληλων υποδομών. Τα κόστη αυτά περιλαμβάνουν:

- Το κόστος το οποίο σχετίζεται με την συντήρηση δύο δικτυακών υποδομών ταυτόχρονα, το οποίο είναι υψηλότερο κατά την διάρκεια της μετάβασης της πελατειακής βάσης. Αποτέλεσμα αυτού είναι η ταυτόχρονη χαμηλή χρήση (network utilisation) και στα δύο δίκτυα, σε σύγκριση με συνθήκες κανονικής και αποκλειστικής λειτουργίας του ενός ή του άλλου δικτύου. Αυτό μεταφράζεται σε υψηλότερο κόστος για το μεν δίκτυο 2G καθώς ο όγκος κίνησης μεταβαίνει στο δίκτυο 3G, και για το δε δίκτυο 3G καθώς τα κόστη εγκατάστασης του δικτύου βαρύνουν την εταιρία κινητής προτού αυτό αρχίσει και μεταφέρει σημαντικούς όγκους κίνησης.
- Κόστη τα οποία έχουν να κάνουν με περιουσιακά στοιχεία του δικτύου 2G τα οποία θα πρέπει να αποσβεστούν σε συντομότερο χρονικό διάστημα από το κανονικό με αποτέλεσμα να υπάρχει υψηλότερο κόστος αποσβέσεων.
- Κόστη τα οποία έχουν να κάνουν με την σταδιακή αποξήλωση του δικτύου 2G και κυρίως τον εξοπλισμό των σταθμών βάσης.

Όλα αυτά τα κόστη είναι πραγματικά και σημαντικά και η εταιρία μας θα κληθεί να τα καλύψει τα προσεχή χρόνια. Κατά συνέπεια η εταιρία εκτιμά ότι είναι εντελώς αδύνατο να συγκρίνονται και να εξάγονται συμπεράσματα για τις θεωρητικές κοστολογικές αποτελεσματικότητες των δύο τεχνολογιών χωρίς να λαμβάνεται υπ όψιν ότι το δίκτυο 2G έχει ήδη αναπτυχθεί και βρίσκεται σε λειτουργία.

Η ΕΕΤΤ θα έπρεπε να λάβει υπ όψιν την ύπαρξη του δικτύου GSM αλλά και τα κόστη μετάβασης τα οποία η εταιρία θα επωμισθεί βραχυ-μεσοπρόθεσμα προκειμένου να εκμεταλλευθεί στο μέλλον τα πλεονεκτήματα του δικτύου 3G. Η εταιρία θεωρεί ότι το αποτέλεσμα αυτής της ανάλυσης είναι διφορούμενο, σχετικά με τα κόστη και σε σύγκριση με το μοντέλο της Analysys το οποίο είναι μόνο για το 2G δίκτυο. Δεδομένης της μείζονος σημασίας των τελών τερματισμού στην οικονομική βιωσιμότητα του κλάδου, η εταιρία εκτιμά ότι η κοστολογική ανάλυση που βασίζεται στην υπόθεση της θεωρητικής υψηλότερης αποδοτικότητας του δικτύου 3G είναι εντελώς ανάρμοστη.

Η εταιρία πιστεύει ότι τα αποτελέσματα του κοστολογικού μοντέλου για το δίκτυο GSM, όπως αυτό διαμορφώθηκε στην τελευταία του μορφή και το οποίο δεν περιλαμβάνει κόστη δικτύου 3G όπως αρχικά είχε ζητηθεί, θα πρέπει να εφαρμοστούν μόνο για τις κλήσεις που τερματίζουν στο δίκτυο 2G. Η εταιρία μας αναγνωρίζει ότι σε βάθος χρόνου η ΕΕΤΤ να θελήσει να επιβάλει κανονιστικές υποχρεώσεις και στην αγορά τερματισμού σε δίκτυα 3G. Εν τούτοις η εταιρία μας θεωρεί ακατάλληλη την επιβολή ex ante ρυθμιστικών υποχρεώσεων σε μια τεχνολογία τη οποία βρίσκεται σε εμβρυακά στάδια ανάπτυξης. Η θέση αυτή συνάδει με την θέση της Ofcom στην Μ. Βρετανία η οποία τον Ιούνιο του 2004 πρότεινε την μη επιβολή ex ante κανονιστικών υποχρεώσεων για τον τερματισμό κλήσεων σε δίκτυο 3G. Μεταξύ των άλλων λόγων των οποίων παρέθεσε, η Ofcom ανέφερε ότι:

“Σε αυτό το πρώιμο στάδιο της ανάπτυξης του δικτύου, το κόστος του τερματισμού κλήσεων μέσω δικτύου 3G είναι ασαφές, και οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με το κόστος είναι δύσκολο να εξακριβωθεί.”

Σε περίπτωση που η ΕΕΤΤ αποφασίσει να επιβάλει υποχρεώσεις για υπηρεσίες τερματισμού κλήσεων σε δίκτυα 2G και 3G, παρά τις ενστάσεις της εταιρίας σχετικά με τη μη επιβολή υποχρεώσεων σε νέες τεχνολογίες, η ΕΕΤΤ θα πρέπει να αναγνωρίσει το κόστος μετάβασης από το δίκτυο 2G στο δίκτυο 3G. Θα πρέπει επίσης να αναγνωρίσει ότι σε αυτό το πλαίσιο, θέτοντας το τέλος τερματισμού κλήσεων σε δίκτυο 3G ίσο με το τέλος τερματισμού σε δίκτυο 2G, αυτό θα οδηγήσει σε ελλιπή ανάκτηση του κόστους. Η ΕΕΤΤ θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι τα κόστη αυτά θα πρέπει να ανακτηθούν από τις εταιρίες κινητής στο μέλλον όταν όλη η κίνηση θα έχει μεταβεί πλήρως στο δίκτυο 3G. Για το λόγο αυτό, η ΕΕΤΤ θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι το κανονιστικό πλαίσιο στο μέλλον θα έχει συνέχεια και θα λάβει υπόψη του τα αποτελέσματα του κοστολογικού μοντέλου του δικτύου 2G. Σε αντίθετη περίπτωση, οι βραχυπρόθεσμες απώλειες ανάκτησης κόστους δεν θα ισοσταθμιστούν ποτέ. Σε περίπτωση αδυναμίας της ΕΕΤΤ να αναλάβει μια τέτοια δέσμευση, το υψηλότερο ρίσκο θα πρέπει να αποτυπωθεί στο οικονομικό κόστος του δικτύου 3G και συγκεκριμένα να ορισθεί ένα υψηλότερο κόστος κεφαλαίου σε σχέση με το κόστος κεφαλαίου του 2G δικτύου, το οποίο και θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί προς τα πάνω προκειμένου να αποτυπωθεί το επιπλέον ρίσκο της τεχνολογίας 3ης γενιάς καθώς και η αβεβαιότητα σχετικά με την ροή κεφαλαίων (cash flows) σε σύγκριση με το εδραιωμένο δίκτυο 2ης γενιάς.

Η χρήση της μεθόδου EPMU για την ανάκτηση του σταθερού και κοινού κόστους

Η Analysys εκτίμησε ότι το ύψος του σταθερού και κοινού κόστους (Fixed and Common Costs - FCC) για το δίκτυο της εταιρίας ανέρχεται περίπου στο 34% του συνολικού κόστους για το οικονομικό έτος 2004. Είναι φανερό ως εκ τούτου ότι ο τρόπος ανάκτησης αυτών θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στην δομή του κόστους και κατ' επέκταση των τελικών τιμών.

Η EETT έχει προτείνει την ανάκτηση των FCC με βάση τη μέθοδο της ισοαναλογικής αύξησης επί του κόστους (Equi-Proportional Mark Up - EPMU) δηλαδή αναλογικά με τα επαυξητικά κόστη για τις διαφορετικές υπηρεσίες. Απέρριψε ως εκ τούτου την εναλλακτική εφαρμογή της μεθόδου Ramsey pricing, δηλαδή της αντίστροφης ελαστικότητας (inverse elasticities), προβάλλοντας τα τρία παρακάτω επιχειρήματα:

- Ο υπολογισμός των ελαστικοτήτων είναι δύσκολος,
- Εκτός και εάν όλες οι τιμές, συμπεριλαμβανομένων και των τιμών λιανικής ρυθμιστούν βάση της μεθόδου Ramsey, δεν υπάρχει μηχανισμός που να εξασφαλίζει την ακεραιότητα της δομής κοστολόγησης μέσω Ramsey, και ως εκ τούτου καμία εκ των αγορών δεν θα πρέπει να ρυθμισθεί μέσω της μεθοδολογίας Ramsey. Επιπλέον η EETT επισημαίνει ότι εάν μια υπηρεσία ρυθμισθεί μέσω Ramsey τότε και όλες οι υπόλοιπες θα πρέπει να ρυθμισθούν με την ίδια μεθοδολογία
- Καμία άλλη ρυθμιστική αρχή δεν έχει υιοθετήσει την μεθοδολογία Ramsey για την ρύθμιση της αγοράς τερματισμού σε κινητά δίκτυα.

Η εταιρία δεν πιστεύει ότι αυτά τα επιχειρήματα αποτελούν ορθή βάση για την απόρριψη υιοθέτησης της μεθόδου Ramsey. Απαντώντας σε καθένα από αυτά τα επιχειρήματα με τη σειρά παραθέτουμε τα εξής:

- Αν και η εταιρία δέχεται ότι ο προσδιορισμός των ελαστικοτήτων είναι δυσκολότερος συγκριτικά με την μέθοδο EPMU, το γεγονός της μη υιοθέτησης της μεθόδου Ramsey πρακτικά σημαίνει ότι η EETT προβαίνει σε υποθέσεις αναφορικά με τις ελαστικότητες των διαφόρων υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, η EETT υποθέτει ότι όλες οι ελαστικότητες είναι ίδιες και ότι δεν υπάρχει αλληλοσυσχέτιση μεταξύ των τιμών συνδρομής (subscription price) και τον όγκο κλήσεων που τερματίζονται σε ένα δίκτυο. Αυτή η υπόθεση όμως είναι προφανώς αναληθής: χαμηλότερες τιμές συνδρομής έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των συνδρομητών και κατ' επέκταση το πλήθος των κλήσεων στο δίκτυο (εκκινούμενων και τερματιζόμενων). Η εταιρία πιστεύει ότι αντί της υιοθέτησης μια προσέγγισης η οποία είναι εσφαλμένη, η EETT θα πρέπει να αναγνωρίσει τουλάχιστον την ύπαρξη της προαναφερθείσας αλληλοσυσχέτισης και κατ' επέκταση να προβεί στην σχετική ανάλυση των υπηρεσιών προκειμένου να ληφθεί υπ όψιν το σημαντικό αυτό θέμα.

- Θέτοντας τιμές με την μέθοδο Ramsey, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα αυτές οι τιμές να επικρατήσουν και να μετριάσουν τις επιπτώσεις σε άλλες αγορές/υπηρεσίες στην περίπτωση εμφάνισης του φαινομένου “waterbed” ή αλλιώς “single till”. Η εταιρία πιστεύει ότι το επιχείρημα ενισχύεται ακόμα περισσότερο δοθέντος του ανταγωνισμού στις τιμές συνδρομής και στην αγορά εξερχόμενων κλήσεων όπου τα περιθώρια κέρδους παραμένουν χαμηλά και οι τιμές ελκυστικές ως αποτέλεσμα του ανταγωνισμού. Ακόμα και αν η EETT δεν δεχθεί αυτό τον ισχυρισμό τότε θα πρέπει να ακολουθήσει μια γραμμή επιβολής υποχρεώσεων οι οποίες κρίνονται κατάλληλες για την συγκεκριμένη προς εξέταση αγορά και να εξετάσει στρεβλώσεις σε άλλες αγορές με διαφορετική δέσμη μέτρων. Δεν θα πρέπει δηλαδή, όπως φαίνεται ότι προτείνει με τον παρόν σχέδιο, να υιοθετήσει μια προσέγγιση η οποία είναι εσφαλμένη για τον τερματισμό των κλήσεων προκειμένου να αντιμετωπίσει θέματα τα οποία άπτονται άλλων αγορών.
- Τέλος το γεγονός ότι καμία άλλη ρυθμιστική αρχή δεν έχει υιοθετήσει την μεθοδολογία Ramsey δεν αποτελεί δικαιολογία προκειμένου για την μη υιοθέτησή της από την EETT και την απόρριψη των πλεονεκτημάτων της. Η EETT έχει καθήκον να λάβει υπόψη της τα κατάλληλα μέτρα για την συγκεκριμένη γεωγραφική αγορά και τις ιδιαιτερότητές της και να μην βασίζεται σε προηγούμενα άλλων χωρών όπου και τα δεδομένα της εκεί αγοράς πιθανόν να διαφέρουν ριζικά από την ανάλυση της τοπικής αγοράς. Η εταιρία δεν απορρίπτει την σύγκριση με άλλες αγορές, όσον αφορά όμως μόνο την μέθοδο ανάλυσης. Όταν οι ίδιες μέθοδοι ανάλυσης δίνουν διαφορετικά αποτελέσματα τότε θα πρέπει να σταματά ο παραλληλισμός των αγορών. Εν προκειμένω, παράδειγμα σημαντικής διαφοροποίησης των αγορών είναι το γεγονός ότι η Ofcom στην Μ. Βρετανία υπολόγισε το ποσοστό του σταθερού και κοινού κόστους στο 3% του συνολικού δικτυακού κόστους, σε αντίθεση με την Ελληνική αγορά όπου το αντίστοιχο ποσοστό για τον δίκτυο της εταιρίας ανέρχεται περίπου στο 34%. Η Ofcom αναφέρθηκε συγκεκριμένα στο χαμηλό ποσοστό του σταθερού και κοινού κόστους προκειμένου να αποφασίσει να μην χρησιμοποιήσει την μεθοδολογία Ramsey. Συγκεκριμένα η Ofcom αναφέρει ότι:

“η Ofcom δεν ισχυρίστηκε ότι η μέθοδος EPMU είναι θεωρητικά πιο αποδοτική από την μεθοδολογία Ramsey. Η Ofcom θεωρεί ότι δοθέντος του χαμηλού ποσοστού του σταθερού και κοινού κόστους [το βασικό σημείο που επισημαίνει η εταιρία] και τις δυσκολίες προσδιορισμού αποδοτικών προσαυξήσεων, η μέθοδος EPMU για τα σταθερά και κοινά κόστη και μία προσαύξηση για τις εξωτερικές οικονομίες δικτύου (externalities) επιτυγχάνει ένα καλύτερο συνδυασμό μεταξύ πρακτικότητας και απόδοσης, συγκριτικά με την μέθοδο Ramsey.”

Είναι προφανές ότι το γεγονός μη υιοθέτησης της μεθοδολογίας Ramsey σε μια άλλη χώρα όπως η Μ. Βρετανία ήταν αποτέλεσμα διαφορετικών ποσοτικών στοιχείων (ποσοστό σταθερού και κοινού κόστους) τα οποία εξήχθησαν από την ανάλυση της αγοράς. Ως αποτέλεσμα, το Είναι προφανές ότι το γεγονός μη υιοθέτησης της μεθοδολογίας Ramsey σε μια άλλη χώρα όπως η Μ. Βρετανία

ήταν αποτέλεσμα διαφορετικών ποσοτικών στοιχείων (ποσοστό σταθερού και κοινού κόστους) τα οποία εξήχθησαν από την ανάλυση της αγοράς. Ως αποτέλεσμα, το προηγούμενο αυτό δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ορθή δικαιολογία μη υιοθέτησης της ομολογουμένως ορθότερης μεθόδου Ramsey.

Η EETT έχει αναγνωρίσει πλέον ότι τα κοινά και σταθερά κόστη είναι σημαντικά (~34% επί του συνολικού κόστους). Η εταιρία πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη άλλες μέθοδοι υπολογισμού προκειμένου για την ανάκτησή τους. Δεν αρκεί η EETT να υπογραμμίσει τα υποτιθέμενα μειονεκτήματα της μεθόδου Ramsey χωρίς να έχει προβεί σε σύγκριση των διαφόρων μεθοδολογιών κάτι το οποίο και θα προέβαλε τους περιορισμούς της μεθόδου EPMU. Ακολουθώντας αυτή την τακτική η EETT πιθανότατα θα διαπίστωνε ότι αν και η μέθοδος Ramsey προβάλλει δυσκολίες στον υπολογισμό των ελαστικοτήτων, οι δυσκολίες αυτές δεν είναι μεγαλύτερες από αυτές που αντιμετώπισε η Analysys προκειμένου να αναπτύξει το κοστολογικό μοντέλο για τις εταιρίες κινητής στην Ελλάδα και σίγουρα όχι απαγορευτικές δοθείσης της μείζονος σημασίας, για τον κλάδο αλλά και για τον τελικό καταναλωτή. Η EETT θα πρέπει επίσης να αναγνωρίσει ότι η επιλογή της μεθόδου EPMU είναι αυθαίρετη και θα παράγει μη αμερόληπτα αποτελέσματα

Εξωτερικές Οικονομίες Δικτύου (network externalities)

Η εταιρία επικροτεί την πρακτική που υιοθετεί η EETT, σύμφωνα με την οποία κατά τον υπολογισμό των τελών τερματισμού κλήσεων σε κινητά δίκτυα λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη εξωτερικών οικονομιών δικτύου (network externalities), πρακτική που ακολουθήθηκε και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Με τον τρόπο αυτό, αναγνωρίζονται τα οφέλη που δημιουργούνται στο κοινωνικό σύνολο λόγω της ένταξης ενός νέου συνδρομητή ή διατήρησης ενός υπάρχοντος σε ένα δίκτυο τηλεφωνίας και υποστηρίζεται έτσι η αύξηση του βαθμού διείσδυσης της κινητής τηλεφωνίας.

Η εταιρία πιστεύει ότι η EETT έχει υποπέσει σε δύο σφάλματα κατά τον υπολογισμό της επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου:

- Στην επιλογή της μεθοδολογίας για τον υπολογισμό του συνολικού ποσού που αφορά στις εξωτερικές οικονομίες δικτύου,
- Στην επιλογή της να χρησιμοποιήσει και την on-net κίνηση επιπλέον της off-net καθεμίας από τις ΕΚΤ προκειμένου να υπολογίσει τη μοναδιαία χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου.

Όπως παρατίθεται παρακάτω, λόγω αυτών των σφαλμάτων, ο υπολογισμός της επιπλέον χρέωσης δίνει αποτελέσματα κατά πολύ χαμηλότερα από αυτά που προκύπτουν με τη χρησιμοποίηση της μεθοδολογίας της Μ. Βρετανίας.

Μεθοδολογία υπολογισμού

Στο Παράρτημα Δ του κειμένου της Δημόσιας Διαβούλευσης, η EETT αναφέρει ότι προκειμένου να υπολογίσει την επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για

λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου, υιοθέτησε τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε από το UK Competition Commission. Στην πραγματικότητα, όμως, η EETT υιοθετεί μια μεθοδολογία που παρατίθεται στο UK Competition Commission Report, αλλά κρίνεται ακατάλληλη, διότι βασίζεται σε μη ρεαλιστικές υποθέσεις, που αφορούν στη δυνατότητα στόχευσης των οριακών συνδρομητών.

Αντ' αυτής αναπτύχθηκε μια βελτιωμένη προσέγγιση η οποία τελικά υπερίσχυσε της προηγούμενης και υιοθετήθηκε στον καθορισμό των τελών τερματισμού των ΕΚΤ στην Μ. Βρετανία⁵. Συγκεκριμένα για την Μ. Βρετανία, η επιπλέον χρέωση υπολογίστηκε στις 0,45 πέννες/λεπτό⁶ (0,65 ευρολεπτά/λεπτό).

Η προσέγγιση αυτή χρησιμοποιείται στη συνέχεια προκειμένου να υπολογιστεί η επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους εξωτερικών οικονομιών δικτύου, για τα δεδομένα της ελληνική αγοράς.

Η ορθότητα της συγκεκριμένης μεθοδολογίας ενισχύεται από το παρακάτω γεγονός: με αφορμή το νέο Ευρωπαϊκό Κανονιστικό Πλαίσιο, τον Μάιο 2003 η OFCOM σε μια διαδικασία αναθεώρησης της αγοράς τερματισμού κλήσεων, έθεσε θέμα επαναπροσδιορισμού του επιπέδου των εξωτερικών οικονομιών δικτύου. Εξετάστηκαν διάφορες μεθοδολογίες, ανάμεσα σε αυτές και η μεθοδολογία της Επιτροπής Ανταγωνισμού της Μ. Βρετανίας, για τον καθορισμό του ορθού επιπέδου εξωτερικών οικονομιών δικτύου.

Στην απόφαση της OFCOM, τον Ιούνιο 2004, αναφέρθηκε ότι: «...οι εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν σε προηγούμενες διαβουλεύσεις παραμένουν σχετικές με την απόφαση σχετικά με το κατάλληλο επίπεδο της επιπλέον χρέωσης για τις εξωτερικές οικονομίες δικτύου.»⁷

Με αυτό τον τρόπο, επικύρωσε το επίπεδο της επιπλέον χρέωσης λόγω των εξωτερικών οικονομιών δικτύου, όπως είχε υπολογιστεί από την προσέγγιση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, υποδηλώνοντας την αναγνώρισή της ορθότητας της συγκεκριμένης προσέγγισης. Επιπρόσθετα, εξετάζοντας τις προτεινόμενες μεθοδολογίες έκρινε σκόπιμη την αύξηση της επιπλέον χρέωσης, σε 0,5 πέννες/λεπτό.

Υπολογισμός της μοναδιαίας χρέωσης

Κατά τη διαδικασία υπολογισμού της μοναδιαίας επιπλέον χρέωσης στα τέλη τερματισμού, λόγω των εξωτερικών οικονομιών δικτύου, η EETT υπολογίζει το συνολικό κόστος των επιδοτήσεων για τους οριακούς μη-συνδρομητές και τους οριακούς συνδρομητές. Στη συνέχεια διαιρεί με το συνολικό αριθμό των on-net και off-net λεπτών κλήσης της ελληνικής αγοράς, προκειμένου να υπολογίσει τη μοναδιαία επιβάρυνση.

Με δεδομένο όμως, ότι οι on-net κλήσεις δεν επιφέρουν έσοδα από τέλη τερματισμού, οι ΕΚΤ δεν δύνανται να ανακτήσουν ολόκληρο το ποσό που απαιτείται

⁵ http://www.competition-commission.org.uk/rep_pub/reports/2003/fulltext/475c8.pdf Par. 8.231

⁶ http://www.competition-commission.org.uk/rep_pub/reports/2003/fulltext/475c2.pdf Par. 2.385

⁷ http://www.ofcom.org.uk/consult/condocs/mobile_call_termination/wmvct/wmvct.pdf, Conclusion D.43

για τη χρηματοδότηση των επιδοτήσεων, όπως αυτό υπολογίστηκε από τη μεθοδολογία. Αντίθετα, το ποσό που υπολογίζεται ότι θα ανακτήσουν είναι σημαντικά μικρότερο από το απαιτούμενο, καθ' ότι οι on-net κλήσεις αποτελούν μεγάλο ποσοστό της κίνησης των ΕΚΤ. Με αυτό τον τρόπο, τα έξοδα των ΕΚΤ που οφείλονται στις επιδοτήσεις συσκευών και αντιστοιχούν στις εξωτερικές οικονομίες δικτύου, δεν ανακτώνται με αποτέλεσμα να θίγεται η αύξηση του βαθμού διεύθυνσης της κινητής τηλεφωνίας και κατ' επέκταση τα κοινωνικά οφέλη. Αυτό αντιτίθεται στην αρχή ολόκληρης της διαδικασίας καθορισμού των τελών τερματισμού.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι στην προσέγγιση που αναπτύχθηκε από την Επιτροπή Ανταγωνισμού της Μ. Βρετανίας για τον υπολογισμό της μοναδιαίας επιπλέον χρέωσης, (ακόμα και σε αυτή που απορρίφθηκε), η κίνηση που χρησιμοποιείται είναι αποκλειστικά η εισερχόμενη κίνηση από τις άλλες ΕΚΤ και τα σταθερά δίκτυα (off-net). Έτσι εξασφαλίζεται η ανάκτηση ολόκληρου του ποσού που συνδέεται με τις επιδοτήσεις και αφορά στις εξωτερικές οικονομίες δικτύου.

Με τη χρήση και της on-net κίνησης από την ΕΕΤΤ, στον υπολογισμό της μοναδιαίας επιπλέον χρέωσης, η πλήρης ανάκτηση του ποσού που συνδέεται με τις επιδοτήσεις και αφορά στις εξωτερικές οικονομίες δικτύου, προϋποθέτει την προσαύξηση του τέλους εκκίνησης των on-net κλήσεων (δεν υφίσταται θέμα τέλους τερματισμού). Αυτό όμως, έρχεται σε αντίθεση, αφ' ενός με την παρούσα διαδικασία που αποσκοπεί στη ρύθμιση των τελών τερματισμού, αφ' ετέρου με το γεγονός ότι ως υπηρεσίες λιανικής, τα τέλη τους ρυθμίζονται αποτελεσματικά από τον ανταγωνισμό.

Αποτελέσματα υπολογισμών

Με βάση τη μεθοδολογία της ΕΕΤΤ, η επιπλέον χρέωση στα τέλη τερματισμού κλήσεων για λόγους επιδότησης των οριακών μη-συνδρομητών και οριακών συνδρομητών είναι συνολικά 0,1135 ευρώ/λεπτό/λεπτό.

Χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία που υιοθετήθηκε στην Μ. Βρετανία (η οποία συμπεριλαμβάνει τη χρήση μόνο των off-net λεπτών ως διαιρέτη για τον υπολογισμό του μοναδιαίου κόστους), η αντίστοιχη επιπλέον χρέωση που προκύπτει, είναι 0,777 ευρώ/λεπτό/λεπτό, σχεδόν επτά φορές μεγαλύτερη από την προσέγγιση της ΕΕΤΤ.

Διάρκεια της σταδιακή / βαθμιαίας πορεία (glide path) μείωσης των τελών

Η εταιρία συμφωνεί επί της αρχής, στην υιοθέτηση της σταδιακής πορείας των τελών (glidepath). Αυτή η προσέγγιση μείωσης των τιμών επιτρέπει την αναπροσαρμογή τιμών σταδιακά καθώς και αλλαγές στην δομή των τιμών συνολικά.

Παρόλα αυτά η εταιρία δεν πιστεύει ότι η προτεινόμενη διάρκεια (18 μήνες) για μια μείωση τιμών της τάξης του 35% (σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της εταιρίας η οποία δεν περιλαμβάνει τις από 1/10/2004 μειώσεις των τιμών κατά 15%) είναι ικανή να αποτρέψει τους αναμενόμενους κραδασμούς στην αγορά της κινητής. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο η πλειοψηφία των αρχών άλλων χωρών υιοθετούν μια διάρκεια

glide path μεταξύ τριών (3) και τεσσάρων (4) χρόνων⁸. Η εταιρία κατανοεί ότι η πρώτη πρόταση της EETT για διάρκεια glide path 18 μηνών κατόπιν της αρχικής των τριών ετών, βασίσθηκε στην σύσταση της ΕΕ σύμφωνα με την οποία οι τιμές στη Ελλάδα είναι υψηλές και ως εκ τούτου μια γρήγορη μείωση είναι απαραίτητη. Η εταιρία πιστεύει ότι οι προτάσεις τις EETT δεν είναι ορθές για δύο κυρίως λόγους:

- Μια τέτοια ραγδαία πτώση ακυρώνει σε μεγάλο βαθμό το πλεονέκτημα της προσέγγισης μείωσης των τιμών μέσω του glide path.
- Ακόμα και στην περίπτωση που η ΕΕ πίστευε ότι οι τιμές πρέπει να μειωθούν σύντομα, η πεποίθηση αυτή βασίσθηκε στις τιμές που επικρατούσαν την συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Κατόπιν της διατύπωσης της σύστασης της ΕΕ η εταιρία, αλλά και οι άλλες εταιρίες κινητής, μείωσαν σημαντικά τα τέλη τερματισμού (στην περίπτωση της εταιρίας κατά 3 ευρώλεπτά). Η εταιρία πιστεύει ότι η τελευταία αυτή μείωση τιμών, πέραν του ότι θέτει τις τιμές τερματισμού στην Ελλάδα πιο κοντά στον κοινοτικό μέσο όρο, δίνει στην EETT την δυνατότητα και της προσδίδει βάσιμο επιχειρήμα για την υιοθέτηση της αρχικής της πρότασης.

Τέλος η εταιρία θα ήθελε να κατανοήσει εάν η EETT και οι σύμβουλοί της έχουν προβεί σε οποιαδήποτε είδους ανάλυση προκειμένου να αξιολογήσουν την επίπτωση στους καταναλωτές που θα προκληθούν από την προτεινόμενη απότομη μείωση των τελών τερματισμού μέσω πιθανών αυξήσεων στις τιμές συνδρομών ή των τιμών κλήσεων στην λιανική. Η εταιρία υπολογίζει ότι στον πρώτο χρόνο του glide path ο μέσος λογαριασμός κάθε συνδρομητή θα πρέπει αυξηθεί κατά 5% σε πραγματικές τιμές, προκειμένου να ανακτηθούν οι απώλειες εσόδων από την αγορά τερματισμού χονδρικής. Τέτοιες κινήσεις, οι οποίες είναι απαραίτητες προκειμένου να απορροφηθούν οι κραδασμοί από τις απότομες μειώσεις και της απώλειας εσόδων, ελλοχεύουν κινδύνους συρρίκνωσης ή μείωσης του ρυθμού ανάπτυξης της συνδρομητικής βάσης με λογικό επακόλουθο την μείωση της κοινωνικής ωφέλειας συνολικά. Η πρόταση της EETT δεν θα έχει αρνητικό αντίκτυπο μόνο στην υπάρχουσα συνδρομητική βάση αλλά, όπως ήδη εξηγήσαμε παραπάνω, και στην ανάπτυξη και παροχή νέων καινοτόμων υπηρεσιών σε μια χρονική συγκυρία στην οποία η εταιρία αλλά και όλες οι εταιρίες κινητής επενδύουν σημαντικά κεφάλαια σε δίκτυα τρίτης γενιάς. Με αυτό τον τρόπο τα κίνητρα για επενδύσεις αυξημένου ρίσκου στον τομέα της κινητής μειώνονται δραστικά.

Σύνοψη

Συνοψίζοντας, η εταιρία επικροτεί και επιδοκιμάζει την εκτενή, διεξοδική και ενδελεχή προσπάθεια της EETT για τον καθορισμό ορθολογικών και αναλογικών κανονιστικών υποχρεώσεων στην την αγορά τερματισμού κλήσεων στην κινητή τηλεφωνία. Παρ' όλα ταύτα παραμένουν κάποια σημεία της προσέγγισης της EETT

⁸ Στην Μ. Βρετανία το glide path ορίστηκε από το 2002 μέχρι το 2006 (4 χρόνια) και στην Σουηδία από το 2004 μέχρι το 2007 (3 χρόνια)

και κατ' επέκταση των προτεινόμενων μέτρων τα οποία σύμφωνα με την εταιρία χρήζουν αναπροσαρμογής/αλλαγής προκειμένου να αποφευχθούν ανεπιθύμητες αρνητικές συνέπειες όχι μόνο για την εταιρία αλλά τον κλάδο γενικότερα και βέβαια τον τελικό καταναλωτή. Συγκεκριμένα, εν συντομία τα σημεία του σχεδίου μέτρων που προτάθηκαν από την ΕΕΤΤ και τα οποία θα πρέπει να τροποποιηθούν είναι τα εξής:

- Ο υπολογισμός του επαυξητικού κόστους λόγου του σταθερού και κοινού κόστους θα πρέπει να υπολογισθεί με την μέθοδο Ramsey. Κατόπιν υπολογισμού του κοινού και σταθερού κόστους στο πολύ υψηλό 34%, η επιστημονικά ορθή και κανονιστικά αναλογική προσέγγιση επιβάλλει την υιοθέτησή της.
- Οποιαδήποτε κανονιστική υποχρέωση επιβληθεί θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά και μόνο το δίκτυο GSM, 2^{ης} γενιάς και όχι το δίκτυο UMTS 3^{ης} γενιάς δεδομένου ότι το τελικό μοντέλο δεν περιλαμβάνει κόστη δικτύου 3^{ης} γενιάς. Η προσέγγιση αυτή συνάδει με την αντίστοιχη της Ofcom στην Μ. Βρετανία αλλά και της γενικότερης πρακτικής επιβολής κανονιστικών υποχρεώσεων σύμφωνα με την οποία αποφεύγεται η επιβολή υποχρεώσεων σε νέες καινοτόμες υπηρεσίες και τεχνολογίες, όπως το δίκτυο τρίτης γενιάς, προκειμένου να επιτευχθεί η ταχύτερη εξάπλωση και διείσδυση τους. Στην περίπτωση που η ΕΕΤΤ θελήσει να επιβάλει υποχρεώσεις και στο δίκτυο 3G τότε το κόστος του θα πρέπει να συνυπολογιστεί στο κοστολογικό μοντέλο.
- Η μεθοδολογία υπολογισμού των εξωτερικών οικονομιών δικτύου είναι εσφαλμένη. Με βάση την προτεινόμενη στο παρόν κείμενο μεθοδολογία η αντίστοιχη επιπλέον χρέωση που προκύπτει, είναι 0,777 ευρώλεπτά / λεπτό, σχεδόν επτά φορές μεγαλύτερη από την προσέγγιση της ΕΕΤΤ.
- Το δεκαοχτάμηνο glide path είναι πολύ σύντομο και θα προκαλέσει ανεπιθύμητες παρενέργειες στην λειτουργία της αγοράς οι οποίες θα ακυρώσουν τις όποιες θετικές επιπτώσεις θα μπορούσαν να υπάρξουν για τον καταναλωτή. Για το λόγο αυτό προτείνεται να υιοθετηθεί glide path 3 ετών.

Η εταιρία παραμένει στη διάθεση της ΕΕΤΤ προκειμένου για την υλοποίηση των ανωτέρω προτάσεων και τυχόν παροχή διευκρινήσεων.

Συμπληρωματικές Παρατηρήσεις του Συμμετέγοντος 2

Η εταιρεία μας έχει ήδη θέση υπόψη της Υπηρεσίας σας εμπειριστατωμένη σχετική επιχειρηματολογία, τόσο σε προηγούμενες επιστολές της, όσο και στα σχόλια που υπέβαλε πρόσφατα στο πλαίσιο της σχετικής δημόσιας διαβούλευσης που διενεργήθηκε.

Οι σημαντικότεροι λόγοι που επιβάλλουν την αναβολή στη ρύθμιση της εταιρείας μας είναι οι εξής:

- 1) Η εταιρεία μας ρυθμίζεται, ούτως ή άλλως, **έμμεσα** από την ΕΕΤΤ, αφού η ΕΕΤΤ ρυθμίζει τα τέλη τερματισμού των άλλων εταιρειών, οι οποίες αντίθετα με την δική μας έχουν σημαντική ισχύ τόσο στην αγορά της διασύνδεσης όσο και στην αγορά της κινητής τηλεφωνίας. Σύμφωνα με τη μέχρι σήμερα πρακτική, μόλις προσδιοριστεί το τέλος τερματισμού των άλλων τριών Κινητών, προσδιορίζεται μετά από διαπραγματεύσεις και το δικό μας τέλος, δεδομένου ότι οι τρεις Κινητές δεν δέχονται να μας καταβάλλουν οποιοδήποτε τέλος θεωρούν ότι δεν τους συμφέρει οικονομικά.

Κατά συνέπεια η επιβολή μιας άμεσης ρύθμισης, τη στιγμή που ήδη ρυθμιζόμαστε έμμεσα, **δεν συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας της ΕΕ**. Συγκεκριμένα, ενώ η αρχή της αναλογικότητας διασφαλίζει την επίτευξη του τελικού στόχου μέσω του λιγότερου επαχθούς μέσου, στην προκειμένη περίπτωση, η άμεση ρύθμιση δεν είναι το ελάχιστο επαχθές μέσο για την επίτευξη του τελικού στόχου, αφού αυτός επιτυγχάνεται ήδη από την έμμεση ρύθμιση της εταιρείας μας.

- 2) Οι δύο συναντήσεις της ηγεσίας της ΕΕΤΤ και των επικεφαλής των εταιρειών Κινητής Τηλεφωνίας το Σεπτέμβριο 2003 και 2004 αντίστοιχα, είχαν ως αποτέλεσμα να μειωθούν τόσο οι τιμές χονδρικής (τερματισμού) όσο και οι τιμές λιανικής της εταιρείας μας **παράλληλα και ταυτόχρονα** με τις μειώσεις των αντιστοίχων τιμών των άλλων τριών εταιρειών. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει τόσο την έμμεση ρύθμιση που υφιστάμεθα από την ΕΕΤΤ, όσον αφορά τον έλεγχο των τελών τερματισμού στο δίκτυό μας, όσο και τη διαπραγματεύση που γίνεται με τις τρεις Κινητές (δηλαδή την αντισταθμιστική αγοραστική ισχύ) όταν διαπραγματευόμαστε τα τέλη τερματισμού στο δίκτυό μας.
- 3) Η μη άσκηση ελεύθερης πολιτικής από την εταιρεία μας στον προσδιορισμό των δικών της τελών τερματισμού, λόγω της πίεσης που δέχεται από τις τρεις Κινητές κατά τις διαπραγματεύσεις για προσδιορισμό των δικών της τελών, αποδεικνύει την ύπαρξη **αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος**. Η ύπαρξη αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος σημαίνει ότι η εταιρεία μας δεν μπορεί, ούτε στο παρόν αλλά ούτε και στο μέλλον (εφόσον το μερίδιο αγοράς της παραμένει μικρό σε σχέση με εκείνο των ανταγωνιστών της), να καταχρασθεί την υποτιθέμενη σημαντική ισχύ που έχει στον τερματισμό κλήσεων στο δίκτυό της.

Αφού λοιπόν η εταιρεία μας δεν μπορεί να καταχρασθεί την υποτιθέμενη ισχύ της, **δεν είναι σε θέση να βλάψει με οποιονδήποτε τρόπο τον ανταγωνισμό στην αγορά τηλεπικοινωνιών**, ούτε όσον αφορά τους ανταγωνιστές της ούτε όσον αφορά τους καταναλωτές, αφού προκειμένου να επιβιώσει χρειάζεται να παρέχει πάντα τις υπηρεσίες της σε ανταγωνιστικές τιμές λιανικής. Συνεπώς, εφόσον η εταιρεία μας δεν δύναται να ασκήσει οποιαδήποτε πολιτική που να βλάπτει τον ανταγωνισμό, δεν προκύπτει λόγος για τη ρύθμισή της. Τα ανωτέρω επιβεβαιώνουν και τη σχετική θέση της ΕΕ, στο Επεξηγητικό Υπόμνημά της για τη Σύσταση C(2003)497 (σελίδες 20 και 34), ότι **η ύπαρξη αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος περιορίζει σημαντικά την ισχύ των μικρών δικτύων (εταιρειών) στην αγορά τερματισμού στο δίκτυό τους**.

- 4) Βάσει της **αρχής της ίσης μεταχείρισης**, η αναγνώριση για την εταιρεία μας μιας περιόδου χάριτος άνευ ρυθμιστικών υποχρεώσεων, τουλάχιστον 7 ετών, αιτιολογείται πλήρως δεδομένου ότι παρόμοια περίοδο χάριτος είχαν οι άλλες τρεις Κινητές. Η πολύχρονη περίοδος χάριτος που εδόθη στις άλλες τρεις Κινητές (7-10 έτη άνευ

ρύθμισης), τις βοήθησε να εδραιωθούν στην ελληνική αγορά τηλεπικοινωνιών καθώς και να ανακτήσουν σε σχετικά μικρό χρονικό διάστημα το κόστος της αρχικής τους επένδυσης. Δικαίως λοιπόν η εταιρεία μας, που είναι μικρή και νεοεισερχόμενη, αιτείται παρόμοιες ευνοϊκές συνθήκες λειτουργίας, δεδομένου ότι μια πιθανή ρύθμιση της θα είναι σαφώς δυσμενής και άνιση μεταχείριση.

- 5) Ο ισχυρισμός ότι η ρύθμιση της εταιρείας μας βάσει της «εύλογης τιμής» είναι ευνοϊκή για αυτήν, δεν ευσταθεί δεδομένου ότι η συγκεκριμένη ρύθμιση, όπως και αυτή της «κοστοστρέφειας», αποτελεί περίπτωση **άμεσης ρύθμισης**. Η επιβολή άμεσης ρύθμισης σε μια μικρή και νεοεισερχόμενη εταιρεία, όπως είναι η δική μας, **προξενεί σημαντικό επιπλέον λειτουργικό κόστος**, το οποίο είναι επαχθές με βάση τα μεγέθη της.

Για τους ανωτέρω λόγους θεωρούμε ότι δεν προκύπτει προς το παρόν περίπτωση άμεσης ρύθμισης της εταιρείας μας. Η έμμεση ρύθμιση που υφίσταται σήμερα επαρκεί πλήρως για τον έλεγχο των τελών τερματισμού στο δίκτυό της.

Παρακαλούμε λοιπόν η άμεση ρύθμιση να εφαρμοσθεί από το 2008 και μετά, δηλαδή αφού παρέλθει μια περίοδος χάριτος περίπου 6 ετών από την έναρξη λειτουργίας της εταιρείας μας. Όπως σας έχουμε αναφέρει και στις σχετικές επιστολές μας, η συγκεκριμένη περίοδος χάριτος είναι αναγκαία ώστε η εταιρεία μας να εδραιωθεί στην αγορά τηλεπικοινωνιών, να ολοκληρώσει την ανάπτυξη του δικτύου της, που θα της επιτρέψει αφ' ενός μεν να μειώσει την εξάρτησή της από την κοστοβόρα εθνική περιαγωγή, αφ' ετέρου δε να λειτουργεί χωρίς την επιβολή αντισταθμιστικής αγοραστικής ισχύος από τους ανταγωνιστές της.

Θεωρούμε ότι μέχρι το 2008, τα τέλη τερματισμού στο δίκτυό μας μπορούν να ρυθμίζονται έμμεσα από την ΕΕΤΤ, με την εφαρμογή ενός εύρους 40% υπέρ της εταιρείας μας, μεταξύ των τελών τερματισμού των άλλων τριών Κινητών και των τελών τερματισμού της εταιρείας μας.

Σας παρακαλούμε να μεταφέρετε στην ΕΕ το πνεύμα της παρούσας επιστολής μας, ώστε να αναγνωρισθούν οι ιδιαιτερότητες λειτουργίας της εταιρείας μας, με βάση τις οποίες ζητούμε την αναβολή ρύθμισης των τελών τερματισμού της κινητής τηλεφωνίας μέχρι το 2008.